

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

Journal of Legal Entity Management and Local Innovation

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น เดิมชื่อ "วารสารเสถภูมิวิชาการ" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2630-0842 ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1: 2558 และได้เริ่มจัดจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN (Online): 2673-0928 ตั้งแต่ปีที่ 5 ฉบับที่ 1: 2562 เป็นต้นไป วารสารเสถภูมิวิชาการ แจ้งเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น" ISSN: 2697-6161 มีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 12 ฉบับ ตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นไป

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณานูมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เลขานุการ: นายสมยศ พันโคคา ศิลปกรรม: นายสุรชัย บุญพิทักษ์, นายคมสัน จันทร์แจ้ง
พิสูจน์อักษร: นายวิชัย ชัยบำรุง, นายไพศาล วิเศษชาติ, นางสาวณิชาภัทร เกิดฤทธิ์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

99/173 ม. 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา 31170

โทรศัพท์ : 08-4147-6164 e-mail: selaphum.academic@gmail.com

จัดพิมพ์โดย: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา 31170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง

ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์

รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม

รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา

รศ.ดร.สมชัย ศรีนोक

รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร

รศ.ดร.กัญญาณทน กาญจนาทวีกุล

รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม

รศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง

รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล

รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี

รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น

รศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

รศ.ดร.ศิวา ศรีโกคางกุล

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

รศ.ดร.พิเชฐ ทั้งโต

รศ.ดร.ศักรินทร์ วรวิวัฒนะปริญญา

ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์

ผศ.ดร.วิษุกร นาคชน

ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง

ผศ.ดร.นงคัลักษณ์ ใจฉลาด

ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรรณ

ผศ.ดร.วรรณิตร์ วรวิรรณ

ผศ.ดร.สุภาพ ผู้รุ่งเรือง

ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์

ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์

ผศ.ดร.จิตติภูมิ หมั่นมี

ผศ.ดร.เสกสรร สนวา

ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด

ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ

ผศ.ดร.อุทัย สติมัน

ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง

ผศ.ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) (ต่อ)

ผศ.ดร.จิตติวรดา พลเยี่ยม

ผศ.ดร.ญาณัญญา ศิริภักธธาดา

ผศ.ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์

ผศ.ดร.จิตติพร อุ๋นใจ

ผศ.ดร.กมลวิช ลอยมา

ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร

ผศ.ดร.นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์

ผศ.ดร.เอกอนงค์ ศรีสำอากค์

ผศ.ดร.สุกชัย ตริตทศ

ผศ.ดร.บงกช นิมิตระกุล

ผศ.ดร.อาจารย์ ประจวบเหมาะ

ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ อุดมธนาวงศ์

ผศ.ดร.ปรัธมาศ พลธิษฐ์กกุล

ผศ.ดร.นพพร บัวอินทร์

ผศ.ดร.ดุจฤดี คงสุวรรณ

ผศ.ว่าที่ร้อยตรี ดร.ไชยะ เทพา

ผศ.ว่าที่ร้อยตรีพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์

ผศ.มานิตย์ อรรถชาติ

ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี

อ.ดร.ณัฐพัชร วรพงศ์พัชร

อ.ดร.ทศพร มะหะหมัด

อ.ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ

อ.ดร.มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา

อ.ดร.กรกต ชาบันจิต

อ.ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี

อ.ดร.อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด

อ.ดร.สาลินี ชัยวัฒนพร

อ.ดร.ณัฐพัชร มณีโรจน์

อ.ดร.ผกามาศ ชัยรัตน์

Dr.Kajornatthapol Pongwiritthon

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

วิทยาลัยนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยแสตมฟอร์ด

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยพะเยา

IQRA Business School

University of Geomatika, Malaysia

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น ฉบับนี้เป็นปีที่ 8 ฉบับที่ 10 ประจำเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2565 ที่ได้รับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 35 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้มีพหุปัญญาในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)	(2)
บทบรรณาธิการ (Editorial)	(4)
การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	1
อารีรัตน์ สุขจิตร์	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัดเลย.....	11
เกริกกิต ชัยรัตน์, ขวลิย์ ณ กลาง, เสรี วงษ์มณฑา	
การส่งเสริมการประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติเพื่อขอรับ ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535ในเขตกรุงเทพมหานคร.	24
วันพร ศรีเลิศ, ประสาร นาคคง, สุภาพร จันทศร, อินจิรา นิยมธูร	
วชิระ ลิงหะคเชนทร์, สายพิน ไซยนันท์	
การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์รายวิชา วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุตรดิตถ์.....	37
นฤพนธ์ น่วมศิริ, อภิชา แดงจำรูญ	
คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3.....	50
พิชัยยุทธ เลือ่ว, บุศรา เชื้อดี, ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร, มัลย์ วงศ์ฤทัยวัฒนา	
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อวิชาภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย.....	63
ศรัณยา วิสุทธิ, อรุณข ลิมตศิริ	
แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนในสังกัดสำนัก การศึกษาเมืองพัทยา.....	77
ฐาณิฎฐ์กานต์ นิลแนบแก้ว, อีระพงศ์ บุศรากุล	
สภาพและความต้องการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองการเกษตร เพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกรณีศึกษา: สถานีพัฒนาเกษตร ที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร.	91
สุจิตราพร โพธิ์ประดิษฐ์, นิสา พักตร์วิไล, ปิณณ์รภัส ถกลภักดี	
อนัญญา โพธิ์ประดิษฐ์, วีรศักดิ์ ทิชัย	

สารบัญ (Content)

หน้า

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัย อาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ.....	103
บุษปรัชต์ บุญธรรม, ปานฉัตร อาการักษ์, จิรภา ศักดิ์กิตติมาลัย	
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุเหร่าใหม่ ที่สอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะกับการสอนแบบปกติ.....	117
สุมาลย์ วอฮะ, สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์	
การประเมินโครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านตามรอย พระยุคลบาท สถานศึกษาเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3.....	129
วีระยุทธ บัวชุม, สุขแก้ว คำสอน	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ (e-Learning) ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลประทานวิทยา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.....	144
ณภัทร อิศรางกูร ณ อยุธยา, อภิชา แดงจำรูญ	
การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหลักสอง ราษฎร์บำรุง.....	158
กฤษณา สีสยามาตย์, อภิชา แดงจำรูญ	
การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่นเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาฟิสิกส์ เรื่องแรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน.....	170
ภาณุวัฒน์ เพชรรัตน์, อัมพร วัจนะ	
แนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง.....	184
สุภาภรณ์ เฟื่องสุภาพ, อีระพงศ์ บุศรากุล	
การศึกษาความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19).....	196
ขวัญตา คำสว่าง, จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ, พนิดา พานิชวัฒนะ	

สารบัญ (Content)

หน้า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานที่ปฏิบัติงาน ในบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี.....	209
สมิทธิ เทพยา, นิภา นิรุตติกุล	
อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100.....	221
กัตติกมาศ ราชีวงศ์, เบญจพร โมกษะเวส	
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่นในภาคกลาง และภาคตะวันออก.....	233
พรเทพ จินบัว, สุรสิทธิ์ อุดมธนาวงศ์	
ปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีและความน่าเชื่อถือ ของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7.....	247
วริยา ยอดปิ่น, ดารณี เอื้อชนะจิต	
คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 23.....	261
จารุวรรณ พิมเสน, ดารณี เอื้อชนะจิต	
ปัญหาค่าทดแทนกลุ่มที่ถูกกักตัว 14 วัน ในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558....	274
ณัฐภณ อันชัน, วรุฒิ อินทนนท์	
การส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง.....	291
โจ รุ่งเรือง, อีระพงศ์ บุศรากุล	
การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสู่ความเป็นเลิศ	300
อำนวย มีราคา, ชาญวิทย์ หมุนอุดม	
ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม.....	312
กรรณิการ์ หมอนจันทร์, นกสร สท้านสุข, ภัทราวดี พูลประเสริฐ, วัชรวิทย์ โกฉิม จุฑาธิป ประดิพันธ์ณ์กุล	
แนวทางการออกแบบนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียน ได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	320
ภัทราพร แก้วสองสี	

สารบัญ (Content)

	หน้า
นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาในปัจจุบัน.....	332
กนกวรรณ กันนิล, ทับทิม มีทรัพย์, สุนิสา โปะขุนทอง, สุพรรณษา คำนวน วรพจน์ ผาดเรือง, ธนัสสา โรจนตระกูล	
ผลกระทบของเชื้อไวรัสโคโรนาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในประเทศไทย.....	341
กุลธิดา ทัพทสิริเวทย์, รัตนาภรณ์ จินคง, พลิชฐ์ คงตันกุล, ภาณุ จุลกะระวิ ธนัสสา โรจนตระกูล	
จริยธรรมสำหรับนักปกครอง.....	353
ณัฐพงษ์ จันทรงาม, ภัควัฒน์ โคตรน้อย, ภาณุพงษ์ ชมบุญ, เมทนี มรุษพจน์ จุฑาธิป ประดิพัทธ์นฤมล	
ความท้าทายของบุคลากรภาครัฐต่อการเปลี่ยนแปลงการทำงานสู่ความสำเร็จ อย่างยั่งยืน.....	363
จันทร์ดาพัฒน์ มีบัวทอง, ชนัญดา บุญชู, ธัญสุดา โพธิ์คา, อิตารัตน์ นุชสิน พรศิริ คำสุกดี, จุฑาธิป ประดิพัทธ์นฤมล	
การเปลี่ยนแปลงความยุติธรรมในระบอบประชาธิปไตย.....	374
เกศรินทร์ วงศ์ระแหง, เวณิกา ขวัญแน่น, สหฤทัย ศรีลอย, สุพัตรา โพธิ์เรือง นันทพันธ์ คดคง	
ท้องถิ่นจะพัฒนา ถ้ามวลประชามีส่วนร่วม.....	385
ชโรชัย ชัยวิลาศ, พรรณรจน์ แก้ววิเศษ, มณีรัตน์ คำอินทา, อัยยดา แก้วกำแพง	
ท้องถิ่นจะน่าอยู่ ถ้าเรารู้และปฏิบัติ.....	396
พลกฤษณ์ ภักดี, นพเก้า เปี่ยม, บุญญฤทธิ์ บุญโพธิ์, ภาณุวิชญ์ นาคมี นันทพันธ์ คดคง	
การรักษาโควิด 19 โดยการบริหารจัดการจากการใช้สมุนไพรรักษา.....	409
ดวงนภา ธรรมขันคำ, ภาณุวัฒน์ ม่วงทุ่ง, สหสวรรษ เทพจันทร์, สามารถ ส่วนบุญ ธนัสสา โรจนตระกูล	
ความเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุขสถานการณ์โควิด 19 ในไทย.....	421
วันวิสา ธีน้ำคำ, วิภาดา เทพมาศ, ธนาธิป พิมโพธิ์, สิทธิพล พยัคฆ์ จุฑาธิป ประดิพัทธ์นฤมล	
ภาคผนวก	
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์.....	430

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Electronic Book (E-Book) Development on Tray of Food for Ninth Grade Students

อารีรัตน์ สุขจิตร¹

Areerat Sookjit

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) รายวิชาการงานอาชีพ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน รายวิชาการงานอาชีพ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการเรียนรายวิชาการงานอาชีพ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ โดยใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสววิทย า ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 ห้อง 372 คน โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 1 ห้อง 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.701 การวิเคราะห์ผลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพนวัตกรรม การทดสอบค่าที (t-test) และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัย พบว่า 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.94/82.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): หนังสืออิเล็กทรอนิกส์; อาหารประเภทสำหรับ; นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Received: 2021-12-15 Revised: 2022-05-19 Accepted: 2022-05-31

¹ โรงเรียนสววิทย า อำเภอสวี จังหวัดชุมพร Sawiwittaya School, Sawi District, Chumphon Province. Corresponding Author e-mail: aree1994rat@gmail.com

Abstract

This study aimed to 1) develop an electronic book (E-book) of a home economics course on tray of food for ninth grade students by the criterion at 80/80, 2) compare learning achievement between pre- and post-test of a home economics course on tray of food for ninth grade students using electronic book (E-book), and 3) investigate satisfaction of ninth grade students towards learning a home economics course on tray of food by utilizing electronic book (E-book). In semester 1 of the academic year 2021, 372 ninth grade students from 10 classrooms at Sawiwittaya School participated as the population and sample for this study. Selected by sample random sampling, which consisted of a class of 40 students. The research instruments were 1) an electronic book (E-book) 2) lesson plans by using an electronic book (E-book) 3) a form of achievement test for ninth grade students with reliability values at 0.701 and the data was examined using mean, percentage, standard deviation, developmental testing, t-test including 4) satisfaction questionnaire of students towards electronic book (E-book). The results were as follows 1) the electronic book (E-book) on tray of food for ninth grade students indicated the efficiency of 80.94/82.33, which achieved the defined criteria of 80/80. 2) the learning achievement towards tray of food for ninth grade students that used electronic book (E-book) indicated their post-test was higher than pre-test which were different statistically significant at .05 level. 3) the satisfaction of ninth grade students towards using electronic book (E-book) to learn about tray of food was in the highest level.

Keywords: Electronic Book (E-book); Tray of Food; Ninth Grade Students

บทนำ (Introduction)

การศึกษาไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามยุคตามสมัย ในศตวรรษที่ 21 จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ระบุว่าหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

จากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 ส่งผลต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก ในหลาย ๆ ประเทศใช้วิธีการสอนทางไกล ไม่ว่าจะเป็นการมอบหมายงานออนไลน์ผ่าน Google Classroom หรือแอปพลิเคชันที่ช่วยให้ครูสอนในห้องเรียนเสมือนเพื่อให้เด็กเรียนต่อที่บ้าน รวมถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก็จัดเป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

สามารถเปิดอ่านได้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือเปิดอ่านในโทรศัพท์ได้ทุกที่ ตลอดเวลา และมีลักษณะคือสามารถสื่อสารกับผู้อ่านในลักษณะของมัลติมีเดียได้ ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านได้ และอีกทั้งยังเพิ่มอรรถรสให้เกิดความสนุกสนานในการอ่านได้อีกด้วย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ก็จัดเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ได้รับคามนิยมนำมาช่วยสร้างการเรียนรู้ เข้าถึงได้ง่าย เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีโอ หนังสือจึงตอบโจทย์ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้เป็นอย่างดีในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

รายวิชา การงานอาชีพ (ง23105) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องเรียนในภาคบังคับ ดังนั้น ทักษะการประกอบอาหาร เนื่องจากอาหารเป็นหนึ่งในปัจจัย 4 ที่มนุษย์จะขาดไม่ได้ อาหารมีความจำเป็นต่อร่างกายและการดำรงชีวิตของมนุษย์มาก การที่จะเจริญเติบโตมีสุขภาพที่แข็งแรงได้นั้น จะต้องบริโภคอาหารที่มีประโยชน์และมีความจำเป็นต่อร่างกายได้อย่างเหมาะสมตรงตามหลักโภชนาการ (ธีรวิทย์ วราธรไพบูลย์, 2557) พบว่าในปัจจุบันวงการอาหารได้มีการเจริญเติบโตเป็นอย่างมาก ผู้คนให้ความสำคัญกับเรื่องอาหาร เพราะเริ่มใส่ใจสุขภาพของตนเอง มักจะประกอบอาหารไว้รับประทานเอง วัฒนธรรมในการรับประทานอาหารนั้นมีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป สมัยโบราณครอบครัวไทยในสมัยก่อนจะนั่งรับประทานอาหารกับพื้น และมักจะใช้มือรับประทานอาหาร ช่าง ๆ จะมีภาชนะใส่น้ำไว้สำหรับล้างมือ มีช้อนกลางสำหรับตักกับข้าว ใส่จาน และรับประทานอาหารอาหารด้วยมือ ต่อมาได้วัฒนธรรมตะวันตกได้แพร่เข้ามา ทำให้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการรับประทานอาหาร โดยเปลี่ยนจากใช้มือมาใช้ช้อนส้อมแทน และเปลี่ยนจากการนั่งพื้นมานั่งโต๊ะอาหาร ในปัจจุบันสังคมไทยได้ก็มีเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันวิถีการกินอยู่ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ชีวิตเต็มไปด้วยความเร่งรีบรวมถึงการบริโภคอาหารที่ง่าย ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงสารอาหารที่รับเข้า ได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่หรือไม่ ทั้งนี้ในการรับประทานที่มีสารอาหารครบ 5 หมู่ จึงจำเป็นต้องรับประทานอาหารที่หลากหลาย เพื่อที่ร่างกายจะได้รับสารอาหารที่ครบถ้วน จึงมีความสำคัญที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เนื่องจากสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตลอดจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคตได้ และตระหนักเห็นความสำคัญของการรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการนำเอาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) มาเป็นสื่อการสอนจะทำให้เกิดการเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน และเป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าโดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา จึงมีความสนใจพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความน่าสนใจเหมาะสมกับผู้เรียน ในรายวิชาการงานอาชีพ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ช่วยให้

นักเรียนมีความเข้าใจและชื่นชอบในเนื้อหาที่เรียน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาการงานอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มทักษะการประกอบอาหารให้นักเรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่ายกับการสอนและวิธีการสอนแบบเดิม อีกทั้งเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและแนวทางในการพัฒนาห้องเรียนในเนื้อหาอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน รายวิชาการงานอาชีพ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการเลือกซื้ออาหาร วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน รายวิชาการงานอาชีพ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ หลังจากใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book)
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาการงานอาชีพ โรงเรียนสววิทยา อำเภอเสวี จังหวัดชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งก่อนกิจกรรมการเรียนรู้และหลังกิจกรรมการเรียนรู้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 ห้องเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 372 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา

2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 เล่ม

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาการงานอาชีพ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน ใช้เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาการงานอาชีพ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นแบบปรนัยที่มี 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.4 แบบประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.5 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อออกหนังสือขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งของความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

4.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ก่อนหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการหาค่าความยากง่าย (item difficulty หรือ ค่า p) และค่าอำนาจจำแนก (item-discrimination หรือ ค่า r) และหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบกับกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพ จากข้อสอบจำนวน 61 ข้อ โดยแบบทดสอบจะมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.25 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 46 ข้อ ทำการคัดเลือกข้อสอบ จำนวน 20 ข้อ และหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ จากสูตร KR-20 ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.701 นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมคะแนนก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่างไว้ แล้วจึงดำเนินการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ

4.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 5 แผน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 ขึ้นไป จึงถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ควบคู่ไปกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ ในขณะที่ดำเนินการสอน ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ด้านทักษะ กระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเก็บบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมและการทำกิจกรรมรายบุคคล

4.4 จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 5 แผนแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.5 หลังจากนั้นให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้ทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการเลือกซื้ออาหาร รายวิชาการงานอาชีพ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 14 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จากนั้นนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

5.1 หาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ ด้วยการหาค่าที (t-test)

5.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ

การทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนระหว่างเรียน คะแนนเต็ม 85 คะแนน		คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 20 คะแนน	
		คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
ภาคสนาม	30	68.80	80.94	16.47	82.33

จากตารางที่ 1 พบว่า จากการดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยได้ทดสอบกับกลุ่มภาคสนาม จำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.94/82.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ 80/80

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ

กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	40	11.83	2.05	10.694	.000
หลังเรียน	40	15.38	1.96		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่สอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง หลักการเลือกซื้ออาหารรายวิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ด้านการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหา	4.82	0.45	มาก
ด้านคุณภาพของสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	4.58	0.56	มากที่สุด
ด้านความพึงพอใจต่อการใช้สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	4.66	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.69	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน พบว่า ภาพรวมของนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่องอาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) มีประสิทธิภาพ 81.94/82.33 สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยคำนึงถึงเหมาะสมกับผู้เรียนและคำนึงถึงองค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้มีความน่าสนใจทั้งในเรื่อง ภาพประกอบ สีสันทของภาพ การดำเนินเรื่องราวที่น่าสนใจ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาการเรียนการสอนมากขึ้น อีกทั้งได้มีการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งในด้านการดำเนินเรื่องและเนื้อหา ด้านภาพและภาษา ตลอดจนด้านสีและตัวอักษร สอดคล้องกับแนวคิดของ (อภิชา แดง

จำรูญ, 2563) ซึ่งกล่าวว่า การสร้างสื่อนวัตกรรมตามหลักการของ Allen คือแรงจูงใจยกกำลังสอง แรงจูงใจเป็นตัวแรกที่สำคัญที่สุด ดังนั้นสื่อนี้ต้องมีความแปลกใหม่ สร้างสรรค์ เติมไปด้วยจินตนาการจึงจะมีความน่าสนใจ กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น น่าติดตาม เป็นต้น ตามด้วยการนำเอาเนื้อหาไม่ใช่การนำเนื้อหา ความรู้ หรือหลักการในตำราหนังสือเรียนย้ายมาอยู่ในสื่อเพียงเท่านั้น ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาจึงเป็นการนำเสนอเนื้อหา หลักการต่าง ๆ มาสร้างให้เป็นเรื่องราว ดำเนินการให้เข้าใจได้ง่าย จากนามธรรมเป็นรูปธรรม นำเสนอเนื้อหาให้น่าสนใจ เนื้อเรื่องกระชับ สนุก และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับผู้ชมหรือทำอย่างไร ให้ผู้ชมมีความรู้สึกร่วม อินและฟินไปกับสื่อที่ได้รับชมผล ส่วนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จึงสามารถนำไปใช้เพื่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญรวม งามคณะ (2558) ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิทานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 คือ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.07/82.50 (วิมล รัตนศักดิ์ดา, 2557) ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารกับสุขภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.00/87.66 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ ซึ่งมีความแตกต่างจากหนังสือโดยทั่วไปที่เน้นในด้านเนื้อหามากกว่าการเน้นภาพ ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายและไม่มีแรงจูงใจในการเรียน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ จะเป็นหนังสือการ์ตูนที่ดำเนินเรื่องราวต่อเนื่องเป็นตอน เนื้อหาที่สอดแทรกด้วยความรู้ในเรื่องการทำอาหารภาคต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติและได้เรียนรู้วัฒนธรรมการรับประทานอาหารในแต่ละภาค จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุญรวม งามคณะ, 2558) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารกับสุขภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วิมล รัตนศักดิ์ดา, 2557) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารกับสุขภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนทุกคนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโดยปกติจะเรียนเนื้อหาจากหนังสือเรียนทั่วไป เมื่อได้เรียนกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ ทำใหู้สึกแปลกใหม่ เนื่องจากภายในหนังสือมีการดำเนินเรื่องราวที่น่าสนใจ มีทั้งภาพและสีสันที่

สวย ทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน อีกทั้งยังสามารถอ่านได้ทุกที่ตลอดเวลา สอดคล้องกับ (บุญรวม งามคณะ, 2558) ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการอ่านสรุปความโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการพัฒนาทักษะการอ่านสรุปความโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิทานมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วิมล รัตนศักดิ์ตา, 2557) การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องอาหารกับสุขภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อาหารกับสุขภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) วิชาการงานอาชีพ เรื่องอาหารประเภทสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.94/82.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ คือ 80/80 จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการสอนโดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนทุกคนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สามารถนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่เรียนเกี่ยวกับการประกอบอาหารได้

2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมที่สอดคล้องกับยุคสมัยในปัจจุบัน อีกทั้งยังมีการวาดรูปเป็นลายเส้น ภาพประกอบที่มีสีสันสดใส ทำให้ผู้เรียนที่ได้ศึกษาสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ครูอาจเลือกภาพประกอบที่สื่อความหมายได้ชัดเจนมาสร้างเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนเนื้อหาบทต่อไปซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

3. การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือสามารถดัดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับชั้นอื่น เพื่อให้สามารถนำไปใช้สอนหรือสามารถนำไปบูรณาการร่วมกับวิชาอื่นได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยควรศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

2. ผู้วิจัยควรพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความแปลกใหม่ไปจากเดิมและสอดคล้องกับการเรียนในปัจจุบัน เพื่อตอบโจทย์ผู้เรียนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 .กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ธีรวิทย์ วราธรไพบูลย์. (2557). พฤติกรรมการบริโภค: อาหารนิยมบริโภคกับอาหารเพื่อสุขภาพ. วารสารปัญญาวิวัฒน์. 5(2), 255-264.
- บุญรวม งามคณะ. (2558). การพัฒนาทักษะการอ่านสรุปความโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิตาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- พุดมพงษ์ มะยา. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์พาณิชยกรรม เรื่อง การตั้งราคาขาย ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยพาณิชย์การเขตุน โดยใช้บทเรียนออนไลน์ (Google classroom). ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิมล รัตนศักดิ์ดา. (2557). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องอาหารกับสุขภาพ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- อภิชา แดงจำรูญ. (2563). ทักษะชีวิต. หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว
ในจังหวัดเลย**
**Factors Effecting Decision-Making of Thai Travellers Who Come to Visit
Loei Province**

เกริกกิต ชัยรัตน์¹ ขวลิย์ ณ ถาลง² เสรี วงษ์มณฑา³

Kirkkit Chairatana, Chawalee Na Thalang, Seri Wongmontha

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ และ 2. การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติใช้ในการศึกษา คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเลยร้อยละ 62.25 เป็นเพศหญิงร้อยละ 57.50 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 61.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 66.00 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 24.50 เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 70.25 มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท 2. การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย พบว่า คนในท้องถิ่นมีความเป็นมิตร นักท่องเที่ยวเคยเห็นเพื่อนในสังคมออนไลน์ถ่ายทอดประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวบนพื้นที่โซเชียลมีเดีย มีโปรโมชั่นพิเศษจากองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีประเพณีทางศาสนา เช่น ผีตาโชนในอำเภอด่านซ้าย ในด้านทัศนคติและการรับรู้ของนักท่องเที่ยว พบว่า จังหวัดเลยเป็นสถานที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายมีภูมิอากาศที่เย็นสบาย และยังเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ สรุปได้ว่า จังหวัดเลยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีทรัพยากรการท่องเที่ยวยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ชุมชนในจังหวัดเลยมีความเข้มแข็ง คนเมืองเลยมีจิตใจดี มีจิตสาธารณะสูงและเป็นเมืองที่มีความปลอดภัย

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ; นักท่องเที่ยวชาวไทย; จังหวัดเลย

Abstract

Received: 2021-11-29 Revised: 2022-01-02 Accepted: 2022-01-26

¹²³ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม, วิทยาลัยการจัดการ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดกรุงเทพ Doctor of Philosophy Program in Tourism and Hotel Management, College of Management University of Phayao, Bangkok Campus

The purposes of this research were to study 1) the demographic characteristics of tourists traveling to Loei Province, and 2) decision making of Thai tourists to travel to Loei Province. This study is a quantitative research. The sample group consisted of 400 Thai tourists. A questionnaire was used as a tool to collect data. The data were analyzed by Frequency and Percentage. The reliability level was at 95 and .05 level of statistical significance. The results showed that 1) 62.25% of the respondents were females; 57.50% of them were under the age of 30; 61.50% of them finished bachelor degree or equivalent; 66.00% of them were single; 24.50% of them were students; and 70.25% of them earned 20,000 baht income or lower than this income; 2) the decision making of Thai tourists' traveling to Loei Province, it was found that being friendly of local people was aspect of other people's recommendation, it was found that perception from shared experience of the tourists visiting in Loei Province on social media. For the special promotion of tourist organization, it was found that the tourists was motivated by religious tourist attraction such as Phi Ta Khon Festival in Dan Sai District. The Attitude and perception aspect, it was found that tourism diversity, cold weather, and interesting festivals and culture. It can be concluded that Loei Province has a variety of cultural tourism resources. There are tourism resources still in perfect condition. The community in Loei Province is strong. The townspeople have a good heart. It has a high public spirit and is a safe city.

Keyword: Factors effecting decision-making; Thai Tourists; Loei Province

บทนำ (Introduction)

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยวเน้นสร้างมูลค่าเพิ่มแก่เศรษฐกิจไทยคิดเป็น ร้อยละ 17.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) จากรายได้รวมของภาคการท่องเที่ยวในปี 59 กว่า 2.51 ล้านล้านบาท ภาคธุรกิจที่ได้รับประโยชน์จากการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ สถานพักผ่อน 580,000 ล้านบาท ธุรกิจอาหารเครื่องดื่ม 448,000 ล้านบาท ธุรกิจการขนส่งโดยสารทางบก 136,000 ล้านบาท ธุรกิจการขนส่งโดยสารทางอากาศ 122,000 ล้านบาท และธุรกิจบริการที่พักนันทนาการ 100,000 ล้านบาท ตามลำดับ นอกจากนี้ ธุรกิจในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นธุรกิจบริการและกระจายตัวตามภูมิภาคต่าง ๆ ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นแหล่งสร้างการจ้างงานสำคัญกว่า 4,230,000 คน สร้างรายได้แก่รัฐ 64,200 ล้านบาทและก่อให้เกิดมูลค่าการลงทุนในประเทศ 93,600 ล้านบาท (Bangkok Business, 2017)

ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 35.38 ล้านคน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสร้างรายได้รวม 2.75 ล้านล้านบาท ในปี พ.ศ. 2561 ไทยกวาดรายได้ท่องเที่ยวติดเบอร์ 4 โลกสร้างรายได้กว่า 3 ล้านล้านบาท จากทั้งนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติ ดันไทยมีรายได้ท่องเที่ยวเป็นอันดับ 4 ของโลก (Ministry of Tourism and Sports, 2017)

ปี 2562 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 3.01 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.37 เมื่อเทียบกับปีก่อน แม้ว่าในปีที่ผ่านมาการท่องเที่ยวของไทย จะได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสงครามการค้า การแข็งค่าเงินบาท การแข่งขันที่รุนแรงในตลาดท่องเที่ยวโลก และการชะลอตัวของเศรษฐกิจไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยว และระดับการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศก็ตาม (Issara News Agency, 2019)

ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงได้กำหนดให้มีการส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ด้วยการดำเนินการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวโดยใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์และเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย ที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชน อาทิ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จะเป็นการกระจายรายได้ไปสู่คนในชุมชนและท้องถิ่นทั่วประเทศอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศเพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ตลอดจนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพจากทั่วโลก พัฒนากลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความต้องการของตลาด อาทิ เช่น การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวทางทะเล การท่องเที่ยวสีเขียวการท่องเที่ยวเชิงศิลปะและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและการท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิม และฟื้นฟูความเชื่อมั่นและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการท่องเที่ยวไทยในสายตาโลก มีการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดทั้งเชิงรับและเชิงรุกในตลาดเป้าหมายทั้งตลาดศักยภาพเดิมและตลาดใหม่ โดยมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เกิดความคุ้มค่าต่อประสบการณ์มากกว่าการท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน รวมทั้งสนับสนุนให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นเพื่อลดการพึ่งพิงตลาดต่างประเทศ พัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการและการท่องเที่ยวรวมถึงการจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ภาษาต่างประเทศทั่วประเทศ (National Economic and Social Development Plan, Vol. 12, 2017-2021)

จะเห็นได้ว่าจังหวัดเลยเป็น 1 ใน 5 ของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่มีศักยภาพมากพอที่จะขึ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและมาเยี่ยมเยือนเจ้าของสถานที่ ที่จะมีรายได้จากการท่องเที่ยวจนมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ว่าทำอะไรจึงจะให้กลุ่มคนที่มีพลังได้รับรู้ถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่จะใช้ในการตัดสินใจที่จะมาเยี่ยมเยือนจังหวัดเลยต่อไปในอนาคต รวมถึงการท่องเที่ยวทางวิถีชีวิต เช่น การสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน อาหารท้องถิ่นบนถนนคนเดิน และทางชาติพันธุ์ เช่น ไทดำบ้านนาป่าหนาด ของอำเภอเชียงคานเป็นต้น และยังเชื่อว่าเมื่อได้ไปนมัสการ

พระธาตุสัจจะอำเภอท่งลี่แล้วจะเหมือนได้ใกล้ชิดพระพุทธรองค์ที่ได้พบนิพพาน อันประกอบด้วย สะอาด สว่าง สงบ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางมาพักผ่อนของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติใช้ในการศึกษา คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อได้ค่าความเชื่อมั่นแล้ว หากค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่า 0.70 ลงมาต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขจนกว่าจะเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ หลังจากได้ทำการทดสอบเครื่องมือแล้วได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.953 ถือว่าข้อมูลมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน 10 แหล่งท่องเที่ยว ดังนี้ ทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ บ้านโบราณ วัดศรีจันทร์บ้านนาอ้อ ในอำเภอเมือง ทางศาสนา ได้แก่ วัดศรีคุณเมือง พระพุทธรูปท้าวเวสสุวรรณ วัดท่าแขก ในอำเภอเชียงคาน ทางชาติพันธุ์ ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรมไทดำบ้านนาป่าหนาด ในอำเภอเชียงคาน ทางวิถีชีวิต ได้แก่ การดักบาตรข้าวเหนียวบนถนนคนเดิน ในอำเภอเชียงคาน ทางวัฒนธรรมร่วมสมัย ได้แก่ พระใหญ่ภูถ้ำแก้ว สกายวอล์ค ในอำเภอเชียงคาน ทางความเชื่อ ได้แก่ พระธาตุสัจจะ ในบริเวณวัดลาดปู่ทรงธรรม ในอำเภอท่งลี่ ทางประเพณี ได้แก่ พระธาตุศรีสองรัก วัดโพนชัย ในอำเภอด่านซ้าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัย ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย จำนวน 400 คน ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ประเมินผลแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จะใช้วิธีการแบ่งช่วงการแปรผลตามหลักของการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class interval) โดยระดับการให้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับนั้นใช้สูตรการคำนวณช่วงกว้างของชั้น (ละเอียด ศิลา น้อย, 2558)

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติ ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เป็นสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่

1. ตัวแปรด้านข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยต้องการทราบถึงจำนวนตัวอย่างที่จำแนกตามคุณสมบัติเท่านั้น สถิติที่ใช้ศึกษา คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555)

2. ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคล กับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย สถิติที่ใช้ในการศึกษา คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555)

3. การทดสอบค่าที (T-test) และการทดสอบความแปรปรวน (Analysis of Variance) แบบจำแนกทางเดียว (One-Way ANOVA or F-Test) เพื่อทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรต้นคือลักษณะส่วนบุคคล และตัวแปรตามคือ การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ของ Scheffe เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	151	37.75
1.2 หญิง	249	62.25
รวม	400	100.00
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	230	57.50
2.2 30-39 ปี	84	21.00
2.3 40-49 ปี	52	13.00
2.4 ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	34	8.50
รวม	400	100.00

3. ระดับการศึกษา

3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	130	32.50
3.2 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	246	61.50
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	24	6.00
รวม	400	100.00
4. สถานภาพ		
4.1 โสด และหม้าย/หย่าร้าง	264	66.00
4.2 สมรส	136	34.00
รวม	400	100.00
6. อาชีพ		
6.1 นักเรียน/นักศึกษา	98	24.50
6.2 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	92	23.00
6.3 พนักงานบริษัทเอกชน	46	11.50
6.4 อาชีพอิสระ	91	22.75
6.5 ธุรกิจส่วนตัว และอื่น ๆ	73	18.25
รวม	400	100.00
7. รายได้ต่อเดือน		
7.1 ต่ำกว่า 20,000 บาท	281	70.25
7.2 20,001-25,000 บาท	38	9.50
7.3 25,001-30,000 บาท	27	6.75
7.4 30,001-35,000 บาท	15	3.75
7.5 มากกว่า 35,000 บาท	39	9.75
รวม	400	100.00

จากตาราง แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทั่วประเทศที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย มากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.25 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 37.75 ตามลำดับ มีอายุน้อยกว่า 30 ปี รองลงมามีอายุระหว่าง 30-39 ปี มีอายุระหว่าง 40-49 ปี และมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 57.50 21.00 13.00 และ 8.50 ตามลำดับ มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รองลงมาต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.50 32.50 และ 6.00 ตามลำดับ มีสถานภาพโสด และหม้าย/หย่าร้าง รองลงมามีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 66.00 และ 34.00 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา รองลงมามีข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพอิสระ ธุรกิจส่วนตัว และอื่น ๆ และพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 24.50 23.00 22.75

18.25 และ 11.50 ตามลำดับ มากกว่าครึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท รองลงมา มีรายได้มากกว่า 35,000 บาท มีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท มีรายได้ระหว่าง 25,001-30,000 บาท และมีรายได้ระหว่าง 30,001-35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.25 9.75 9.50 6.75 และ 3.75 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย แบ่งเป็นรายด้าน คือ ความพร้อมของจุดหมายปลายทาง คำบอกเล่าจากบุคคลอื่น โปรโมชันพิเศษ จากองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยว แรงจูงใจส่วนบุคคล และทัศนคติและการรับรู้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย

การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความพร้อมของจุดหมายปลายทาง			
1.1 นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าจังหวัดเลยมีแหล่งท่องเที่ยว ทางความเชื่อ ศาสนา ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมร่วมสมัย โบราณสถานและทาง ประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ	4.44	0.65	มากที่สุด
1.2 จังหวัดเลยเป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยว	4.32	0.70	มากที่สุด
1.3 ค่าบริการเหมาะสมจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว	4.19	0.78	มาก
1.4 คนในท้องถิ่นมีความเป็นมิตร	4.50	0.66	มากที่สุด
1.5 นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดเลยได้หลายช่องทาง	4.39	0.71	มากที่สุด
รวม	4.47	0.59	มากที่สุด
2. คำบอกเล่าจากบุคคลอื่น			
2.1 นักท่องเที่ยวรู้จักจังหวัดเลยจากสื่อการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ	4.41	0.68	มากที่สุด

2.2	นักท่องเที่ยวรู้จักการدابาตรข้าวเหนียวบนถนนคนเดิน และ เทศกาลประเพณีผีตาโขน จากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	4.37	0.74	มากที่สุด
2.3	นักท่องเที่ยวเคยเห็นเพื่อนในสังคมออนไลน์ ถ่ายทอดประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยบนพื้นที่โซเชียลมีเดีย	4.44	0.72	มากที่สุด
2.4	นักท่องเที่ยวรู้จักพระธาตุสัจจะและพระธาตุศรีสองรักที่เชื่อว่าเป็นการสร้างขึ้นทดแทนพระธาตุพนมและเป็นสัญลักษณ์ของความรักของไทยกับลาวจาก สำนักงานพื้นที่พิเศษเลย (อพท.5)	4.19	0.88	มาก
2.5	นักท่องเที่ยว รู้จักพระใหญ่ภูคกงิ้ว สกายวอล์ค ที่เป็นวัฒนธรรมร่วมสมัย ในอำเภอเชียงคาน จากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยราชการ	4.15	0.91	มาก
รวม		4.32	0.69	มากที่สุด
3. โปรโมชันพิเศษจากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว				
3.1	ท่านได้ซื้อแพ็คเกจทัวร์เที่ยวชมโบราณสถาน หรือแพ็คเกจทัวร์ไหว้พระตามวัดต่าง ๆ ในราคาถูกลง	3.29	1.30	ปานกลาง
3.2	ท่านได้รับการช่วยเหลือลดหย่อนภาษีจากรัฐบาล ในการชำระค่าอาหารและที่พักเมื่อเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลย	3.22	1.33	ปานกลาง
3.3	องค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวมีบัตรกำนัล ในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยให้นักท่องเที่ยว	3.17	1.32	ปานกลาง
3.4	ท่านได้รับเงินจากรัฐบาล ในการใช้จ่ายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวจากโครงการ เช่น โครงการ “ชิม ช้อป ใช้” เป็นต้น	3.19	1.37	ปานกลาง
3.5	ท่านเยี่ยมชมประวัติศาสตร์ที่วัดศรีจันทร์โดยไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมในการเข้าชม อันเนื่องมาจากสิทธิ บางประการ เช่น ท่านเป็นนักเรียนนักศึกษา หรือมัคคุเทศก์ เป็นต้น	3.39	1.33	ปานกลาง

รวม	3.24	1.16	ปานกลาง
การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
4. แรงจูงใจส่วนบุคคล			
4.1 ท่านสนใจในการท่องเที่ยว ทางวิถีชีวิต เช่น การสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน อาหารท้องถิ่นบนถนนคนเดิน และทางชาติพันธุ์ เช่น ไทดำบ้านนาป่าหนาด ของอำเภอเชียงคาน เป็นต้น	4.20	0.91	มาก
4.2 ท่านชอบทำบุญไหว้พระอยู่เสมอทุกครั้งที่มีโอกาสในทุกสถานที่	4.21	0.89	มากที่สุด
4.3 ท่านสนใจที่จะศึกษาอารยธรรมของล้านนา ล้านช้างและอยากไปเห็น และสัมผัสให้ได้ ที่วัดศรีคุณเมืองและวัดท่าแขกในอำเภอเชียงคาน	4.23	0.84	มากที่สุด
4.4 ท่านต้องการที่จะสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีประเพณีทางศาสนาเช่น ผีตาโชนในอำเภอด่านซ้ายสักครั้ง	4.36	0.75	มากที่สุด
4.5 ท่านเชื่อว่าเมื่อได้ไปนมัสการพระธาตุสัจจะอำเภอท่าลี่แล้วจะเสมือนได้ใกล้ชิดพระพุทธองค์ที่ได้พบนิพพาน อันประกอบด้วย สะอาด สว่าง สงบ ก็คือการปลดความร้อนจากทุกข์เข้าสู่ความสุขอันร่มเย็น	4.17	0.88	มาก
รวม	4.27	0.74	มากที่สุด
5. ทศนคติและการรับรู้			
5.1 จังหวัดเลยเป็นสถานที่ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย มีภูมิอากาศที่เย็นสบาย	4.42	0.68	มากที่สุด
5.2 แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนสถานในจังหวัดเลยเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ร่วมสมัยกับเมืองหลวงพระบางที่เป็นมรดกโลกที่น่าเลื่อมใสศรัทธาและนำมาชม	4.38	0.72	มากที่สุด

5.3 จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.39	0.67	มากที่สุด
5.4 จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ	4.42	0.68	มากที่สุด
5.5 ค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปกับ ที่พัก อาหาร กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก ระหว่างเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยมีความคุ้มค่า	4.29	0.76	มากที่สุด
รวม	4.39	0.65	มากที่สุด
ภาพรวม	4.10	0.61	มาก

จากตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 (S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ความพร้อมของจุดหมายปลายทาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 (S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ คนในท้องถิ่นมีความเป็นมิตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 (S.D. = 0.66) นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าจังหวัดเลยมีแหล่งท่องเที่ยวทางความเชื่อ ศาสนา ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมร่วมสมัย โบราณสถานและทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 (S.D. = 0.65) นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเลยได้หลายช่องทาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 (S.D. = 0.71) จังหวัดเลยเป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 (S.D. = 0.70) และมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ค่าบริการเหมาะสมจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.78) ตามลำดับ

คำบอกเล่าจากบุคคลอื่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 (S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ นักท่องเที่ยวเคยเห็นเพื่อนในสังคมออนไลน์ถ่ายทอดประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยบนพื้นที่โซเชียลมีเดีย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 (S.D. = 0.72) นักท่องเที่ยวรู้จักจังหวัดเลยจากสื่อการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 (S.D. = 0.68) นักท่องเที่ยวรู้จักการตกบาตรข้าวเหนียวบนถนนคนเดิน และเทศกาลประเพณีผีตาโขน จากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 (S.D. = 0.74) และมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ นักท่องเที่ยวรู้จักพระธาตุสัจจะและพระธาตุศรีสองรักที่เชื่อว่าเป็นการสร้างขึ้นทดแทนพระธาตุพนมและเป็นสัญลักษณ์ของความรักของไทยกับลาวจาก สำนักงานพื้นที่พิเศษเลย (อพท.5) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.88) และนักท่องเที่ยว รู้จักพระใหญ่ภูคกงิ้ว

สกายวอล์ค ที่เป็นวัฒนธรรมร่วมสมัย ในอำเภอเชียงคาน จากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยราชการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (S.D. = 0.91) ตามลำดับ

โปรโมชันพิเศษจากองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 (S.D. = 1.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านเยี่ยมชมประวัติศาสตร์ที่วัดศรีจันทร์โดยไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมในการเข้าชม อันเนื่องมาจากสิทธิบางประการ เช่น ท่านเป็นนักเรียนนักศึกษา หรือ มัคคุเทศก์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 (S.D. = 1.33) ท่านได้ซื้อแพ็คเกจทัวร์เที่ยวชมโบราณสถาน หรือแพ็คเกจทัวร์ไหว้พระตามวัดต่าง ๆ ในราคาถูก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 (S.D. = 1.30) ท่านได้รับการช่วยเหลือลดหย่อนภาษีจากรัฐบาล ในการชำระค่าอาหารและที่พักเมื่อเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 (S.D. = 1.33) ท่านได้รับเงินจากรัฐบาล ในการใช้จ่ายในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวจากบางโครงการ เช่น โครงการ “ชิม ช้อป ใช้” เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 (S.D. = 1.37) และองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวมีบัตรกำนัล ในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลย ให้นักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 (S.D. = 1.32) ตามลำดับ

แรงจูงใจส่วนบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 (S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านต้องการที่จะสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีประเพณีทางศาสนาเช่นผิตาโขมในอำเภอด่านซ้ายสักครั้ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 (S.D. = 0.75) ท่านสนใจที่จะศึกษาอารยธรรมของล้านนา ล้านช้างและอยากไปเห็น และสัมผัสให้ได้ ที่วัดศรีคุณเมืองและวัดท่าแขกในอำเภอเชียงคาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 (S.D. = 0.84) ท่านชอบทำบุญไหว้พระอยู่เสมอบุคคลที่มีโอกาสในทุกสถานที่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 (S.D. = 0.89) และมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านสนใจในการท่องเที่ยว ทางวิถีชีวิต เช่น การสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน อาหารท้องถิ่นบนถนนคนเดิน และทางชาติพันธุ์ เช่นไทดำบ้านนาป่าหนาด ของอำเภอเชียงคาน เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D. = 0.91) และท่านเชื่อว่าเมื่อได้ไปนมัสการพระธาตุสัจจะอำเภอท่าลี่แล้วจะเสมือนได้ใกล้ชิดพระพุทธองค์ที่ได้พบนิพพาน อันประกอบด้วย สะอาด สว่าง สงบ ก็คือการปลดความร้อนจากทุกข์เข้าสู่ความสุขอันร่มเย็น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D. = 0.88) ตามลำดับ

ทัศนคติและการรับรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 (S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ จังหวัดเลยเป็นสถานที่ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย มีภูมิอากาศที่เย็นสบาย และจังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.42 (S.D. = 0.68) จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 (S.D. = 0.67) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนสถานในจังหวัดเลย เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ร่วมสมัยกับเมืองหลวงพระบางที่เป็นมรดกโลกที่น่าเลื่อมใสศรัทธาและน่า มาชม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 (S.D. = 0.72) และค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปกับที่พัก อาหาร กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก ระหว่างเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยมีความคุ้มค่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 (S.D. = 0.76) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย พบว่า ทุกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเลยมีความพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวให้เป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวและพักผ่อน เพราะนอกจากคนในท้องถิ่นมีความเป็นมิตรแล้วยังมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายในรูปแบบในด้านของ ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมร่วมสมัย โบราณสถานและประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ทั้งยังสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้หลายช่องทาง รวมถึงการมีค่าบริการที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวเคยเห็นการถ่ายทอดประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวบนพื้นที่โซเชียลมีเดียและจากจากสื่อการท่องเที่ยวอีกหลายรูปแบบ เช่น รู้จักการตกบาตรข้าวเหนียวบนถนนคนเดินและเทศกาลประเพณีผีตาโขนจากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยรวมถึงการที่นักท่องเที่ยวรู้จักพระธาตุสัจจะและพระธาตุศรีสองรักที่เชื่อว่าเป็นการสร้างขึ้นทดแทนพระธาตุพนมและเป็นสัญลักษณ์ของความรักของไทยกับลาวจาก สำนักงานพื้นที่พิเศษเลย (อพท.5) และนักท่องเที่ยวยังรู้จักพระใหญ่ภูผาคงจิว สกายวอล์ค ที่เป็นวัฒนธรรมร่วมสมัยในอำเภอเชียงคานจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยราชการ รวมถึงการ ได้รับการช่วยเหลือลดหย่อนภาษีจากรัฐบาลในการชำระค่าอาหารและที่พักเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวเช่นโครงการ “ชิม ช้อป ใช้” โครงการคนละครึ่ง ทำให้เกิดแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวต้องการที่จะสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีประเพณีทางศาสนา เช่น ผีตาโขนในอำเภอด่านซ้าย สนใจที่จะศึกษาอารยธรรมของล้านนา ล้านช้าง ด้วยการไปเห็นไปสัมผัสให้ได้ที่วัดศรีคุณเมืองและวัดท่าแขกในอำเภอเชียงคาน และสามารถที่จะทำบุญไหว้พระได้ทุกครั้งที่มีโอกาส รวมถึงการท่องเที่ยวทางวิถีชีวิต เช่น การสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน อาหารท้องถิ่นบนถนนคนเดิน และทางชาติพันธุ์ เช่น ไทดำบ้านนาป่าหนาด ของอำเภอเชียงคานเป็นต้น และยังเชื่อว่าเมื่อได้ไปนมัสการพระธาตุสัจจะอำเภอท่าลี่แล้วจะเสมือนได้ใกล้ชิดพระพุทธรองค์ที่ได้พบนิพพาน อันประกอบด้วย สะอาด สว่าง สงบ ก็คือการปลดความร้อนจากทุกข์เข้าสู่ความสุขอันร่มเย็น

ด้านทัศนคติและการรับรู้ พบว่า มีระดับความคิดเห็นว่า จังหวัดเลยเป็นสถานที่ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย มีภูมิอากาศที่เย็นสบาย และเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวทาง ศาสนสถานในจังหวัดเลย เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ร่วมสมัยกับเมืองหลวงพระบางที่เป็นมรดกโลกที่น่าเลื่อมใสศรัทธาและนำมาชมรวมถึงค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปกับ ที่พัก อาหาร กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก ระหว่างเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยมีความคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเรียนรู้ รักษาและเตรียมความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ไว้เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.2 ควรสนับสนุนให้สื่อทุกประเภทแนะนำให้นักท่องเที่ยวรู้จักจังหวัดเลยว่าเป็นเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และศาสนสถานในจังหวัดเลย เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ร่วมสมัยกับเมืองหลวงพระบางที่เป็นมรดกโลก

1.3 ทุกภาคส่วนจะต้องพัฒนา ปรับปรุงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลาให้เป็นปัจจุบัน

1.4 แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองไม่มีรถโดยสารเข้าถึงภาครัฐควรพิจารณาสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ประกอบการในเบื้องต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการให้บริการในทุกๆ ด้านให้สมบูรณ์มากขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีการบอกต่อและกลับมาอีกครั้ง

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ส่วนประสมทางการตลาดมาสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวทุกอำเภอเข้าด้วยกันโดยใช้อำเภอเมืองเป็นจุดหมายปลายทาง

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างรายได้*. สืบค้น 30 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.362degree.com>.
- กรุงเทพธุรกิจ (2560) *ภาคท่องเที่ยวปี 59 ดันรายได้ 17% ของจีดีพี* สืบค้น 23 กันยายน 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/740824>.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 20 กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ *พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ* น.94 คน สืบค้น 2 กันยายน 2564, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.
- ละเอียด ศิลาน้อย. (2558). *วิธีวิทยาการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยเชิงปริมาณ*. กรุงเทพฯ บางกอกบลูพรินต์.
- สำนักข่าวอิศรา (2562) *นักท่องเที่ยวต่างชาติปี 62 โต 4.2% จีนเข้าไทยเฉียด 11 ล้านคน* สืบค้น 23 กันยายน 2564, จาก <https://www.isranews.org/isranews-short-news/84811-tourism.html>.

การส่งเสริมการประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ
เพื่อขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
ในเขตกรุงเทพมหานคร

Promoting Businesses on Drinking Water Production from Dispenser
for Licenses According to Public Health Atc B.E. 2535 (1992) in
Bangkok

วันพร ศรีเลิศ¹ ประสาร นาคคง² สุภาพร จันทสร³ อินจิรา นิยมธู⁴ วชิระ สิงหะเคนทร์⁵
สายพิน ไชยนันท์⁶

Wanporn Srilert, Prasan Nakkong, Supaporn Chanthasorn, Injira Niyomtoon, Vachira
Singhakashane, Saipin Chaiyana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในการผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภค น้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ และเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบกิจการต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยสำรวจสภาพปัญหาการประกอบกิจการต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญในพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้ง 50 เขต วิเคราะห์ประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จัดทำแนวทางปฏิบัติสำหรับสำนักงานเขต จัดสัมมนาระดมความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตภายหลังดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า การประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ มีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการควบคุมกำกับ การออกใบอนุญาต และอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตไม่สอดคล้องกับขนาดของกิจการ ผลการสำรวจในเดือนเมษายน 2561 จำนวนสถานประกอบกิจการที่มีใบอนุญาต คิดเป็นร้อยละ 2.35 หลังดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการควบคุม กำกับต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ พบว่าสถานประกอบกิจการมีใบอนุญาตเพิ่มขึ้น โดยผลการสำรวจในเดือนพฤษภาคม 2562 มีสถานประกอบกิจการที่มีใบอนุญาต คิดเป็นร้อยละ 94.27 ผลการสำรวจคุณภาพน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติไม่พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียตั้งแต่เดือนกันยายน 2561 เป็นต้นมา โดย

Received: 2021-11-29 Revised: 2022-01-21 Accepted: 2022-02-01

¹²³ สำนักงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำนักงานอนามัย กรุงเทพมหานคร Office of Environmental Sanitation, Office of Health, Bangkok

⁴⁵⁶ คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Faculty of Public Health Sciences, Siam Technology College Corresponding Author e-mail: injiran@siamtechno.ac.th

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและอัตราค่าธรรมเนียมที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเป็นราคาที่เป็นธรรมมีส่วนให้การดำเนินการของภาครัฐประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): น้ำดื่มจากเครื่องอัตโนมัติ; ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ; คุณภาพน้ำบริโภค

Abstract

This research was aimed to study problems in the business on drinking water production from dispenser and promoting businesses on drinking water production from dispenser to get licenses in Bangkok. Using action research methods by exploring the problem, analyzing related legal issues, develop a guideline for District Officers, stakeholders brainstorming seminar, follow up and evaluate the performance after implementing the guidelines. The data were analyzed using descriptive statistics and percentages. The results of the study revealed that business on drinking water production from dispenser has problems regarding regulatory guidelines, licensing and the licenses fee rate is inconsistent with the size of the business. A survey in April 2018 found that licensed establishments accounted for 2.35% and the results of the survey in May 2019 after implementing the guideline for District Officers found that number of licenses was increased to 94.27%. The results of drinking water quality from dispenser were not contaminated with coliform bacteria since September 2018. Therefore, the participation of entrepreneurs and the rate of fees that operators consider to be fair, contribute to the success of government operations.

Keywords: Drinking Water; Drinking Water Dispenser; Drinking Water Quality.

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันสามารถพบเห็นตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญได้ทั่วไป เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในย่านชุมชน หอพัก ห้องเช่า อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม โรงเรียน ฯลฯ มีความต้องการน้ำบริโภคที่สะดวก เข้าถึงได้ง่าย ราคาค่าบริการที่ถูกกว่าน้ำบริโภคในภาชนะที่ปิดสนิทชนิดอื่น ทำให้เป็นที่นิยมของประชาชน ธุรกิจตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญจึงขยายขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ภาคประชาชนร้องขอให้มีการตรวจสอบมาตรฐานของน้ำดื่มจากตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญที่มีจำนวนมากในกรุงเทพมหานคร ประกอบกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานสถานการณ์คุณภาพน้ำบริโภคจากตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ พบว่า ในปี 2559 มีน้ำบริโภคจากตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 40 ซึ่งสาเหตุที่ไม่ผ่านเกณฑ์ คือ พบเชื้อแบคทีเรีย ที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน โดยเฉพาะโรคอุจจาระร่วง โรคบิด เป็นต้น (ศูนย์สื่อสารสาธารณะ, 2560)

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 กำหนดให้การประกอบกิจการตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในลำดับที่ 3 (15)

การผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภคน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ทำให้การประกอบกิจการต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งผู้ประสงค์จะประกอบกิจการในลักษณะที่เป็น การค้าต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ณ สำนักงานเขตที่สถานประกอบกิจการ ตั้งอยู่ (สำนักงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำนักงานมัย, 2561) จากการสำรวจของกรุงเทพมหานคร พบว่าต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญในกรุงเทพมหานครในเดือนเมษายน 2561 มีต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ จำนวน 6,079 ตู้ แต่มีใบอนุญาตเพียง 143 ตู้ คิดเป็นร้อยละ 2.35 ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมากทำให้ ประชาชนไม่มั่นใจในคุณภาพน้ำที่ได้จากต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการกิจการต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญเข้ามาขอรับใบอนุญาต ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้นิยามต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญไว้ในคู่มือปฏิบัติต้มน้ำดื่ม หยอดเหรียญ การประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ไว้ว่า “สถานที่ที่ผลิตน้ำบริโภคบรรจุขวดหรือใส่ภาชนะต่าง ๆ หรือผลิตภัณฑ์สำหรับติดตั้งกับ ท่อจ่ายน้ำเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำให้สะอาด ไว้สำหรับบริการผู้บริโภค โดยมีการจำหน่ายหรือ จ่ายเงินเป็นค่าน้ำบริโภค ณ สถานที่ผลิต โดยผ่านเครื่องอัตโนมัติ” (ลีลา นุช สุเทพารักษ์, 2558) ระบบผลิตน้ำจากต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ 1) การกรอง ตะกอนหยาบขั้นต้น 2) การกำจัด กลิ่น ก๊าซ ที่มีอยู่ในน้ำโดยใช้ถ่านกัมมันต์แบบเกร็ด (Granular Activated Carbon) 3) การกรองเพื่อกำจัดสารเคมีและเชื้อโรค ด้วยกระบวนการรีเวอร์สออสโมซิส (Reverse Osmosis) และ 4) การกำจัด กลิ่น ก๊าซที่ยังมีเหลือในน้ำโดยใช้ถ่านกัมมันต์ และมี กระบวนการฆ่าเชื้อโรคด้วยก๊าซโอโซนหรือแสงอัลตราไวโอเลต (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2557) โดยน้ำดื่มที่ผลิตจากต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญจะต้องได้มาตรฐานตามประกาศกระทรวง สาธารณสุข ฉบับที่ 61 (พ.ศ. 2524) เรื่อง น้ำบริโภคในภาชนะที่ปิดสนิท ลงวันที่ 24 กันยายน 2524 (ราชกิจจานุเบกษา, 2524) แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2534) เรื่อง น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 (ราชกิจจานุเบกษา, 2534) ใน 3 ด้าน คือ 1) คุณสมบัติทางฟิสิกส์ ได้แก่ สี กลิ่น ความขุ่น ความเป็น กรด-ด่าง 2) คุณสมบัติทางเคมี ได้แก่ ปริมาณสารทั้งหมด (Total Solid) ความกระด้างทั้งหมด สาร หินู แบเรียม แคดเมียม คลอไรด์ โครเมียม ทองแดง เหล็ก ตะกั่ว แมงกานีส พรอท ไนเตรท ฟีนอล ซีลีเนียม ซัลเฟต สังกะสี ฟลูออไรด์ อะลูมิเนียม เอบีเอส (Alkylbenzene Sulfonate) และ โซดาไฟ และ 3) คุณสมบัติเกี่ยวกับจุลินทรีย์ ได้แก่ บักเตรียชนิดโคลิฟอร์ม บักเตรียชนิด อี.โคไล และ ไม่มีจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค

กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติการ สาธารณสุข พ.ศ. 2535 ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2561 (ราชกิจจานุเบกษา, 2535) กำหนดให้การประกอบกิจการต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญเป็น กิจการประเภท ที่ 3 (15) การผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภค น้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ที่ต้อง ควบคุมในเขตกรุงเทพมหานคร และกำหนดให้ผู้ประกอบการกิจการต้องขอรับใบอนุญาตประกอบ

กิจการ และมีการควบคุมดูแลตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญให้มีสุขลักษณะที่ดี ให้บริการน้ำบริโภคที่มีคุณภาพเพื่อความปลอดภัยของผู้รับบริการ

ดังนั้น กรุงเทพมหานครต้องควบคุม กำกับการประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติให้เป็นไปตามมาตรการควบคุมทางกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีข้อมูลและสามารถเข้าไปดำเนินการ เพื่อกำกับให้คุณภาพน้ำที่เกิดจากการผลิตจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติมีคุณภาพและผู้บริโภคได้อุปโภคน้ำดื่มที่มีคุณภาพเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งการศึกษาแนวทางและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบกิจการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจการตามข้อกำหนดด้านสุขลักษณะที่ดีเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในการผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภค น้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ
2. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบกิจการตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ ขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ โดยอาศัยการทำงานแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม กำกับการประกอบกิจการตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญให้เป็นไปตามมาตรการควบคุมทางกฎหมาย โดยกำหนดเก็บรวบรวมข้อมูลการประกอบกิจการตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญทั้งหมด (ร้อยละ 100) จากสำนักงานเขต 50 เขต และสุ่มตรวจเฝ้าระวังการปนเปื้อนน้ำบริโภคจากการประกอบกิจการตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงในพื้นที่กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย 8 พื้นที่สำนักงานเขต กำหนดตัวอย่างร้อยละ 10 ของจำนวนตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญของแต่ละเขต รวมทั้งสิ้น 85 ตัวอย่าง ใช้ค่าสถิติที่ร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. สรรวจสภาพปัญหาโดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารระดับนโยบาย คือ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทั้ง 50 เขต สำนักอนามัย สำนักเทศกิจ เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคในการควบคุม กำกับการประกอบกิจการตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญในเรื่องการอนุญาต การตรวจสอบสุขลักษณะของตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญเพื่อให้ประชาชนได้บริโภคน้ำที่สะอาด ปลอดภัย การบังคับใช้กฎหมายทั้งกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กฎหมายว่าด้วยคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. นำรายละเอียดในข้อ 3.1 มาจัดทำร่างแนวทางปฏิบัติ สำหรับสำนักงานเขต โดยการวิเคราะห์ประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและนำมากำหนดแนวทางในการดำเนินการ

3. จัดสัมมนาตามโครงการส่งเสริมความรู้และบูรณาการดำเนินงานด้านน้ำดื่มหยอดเหรียญในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2561 ณ โรงแรมเอเชีย เขตราชเทวี โดยได้เชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมสัมมนา ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้ผลิตตู้จำหน่ายหยอดเหรียญ ภาคประชาชน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการประกอบกิจการตู้จำหน่ายหยอดเหรียญให้ถูกสุขลักษณะ มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค พร้อมทั้งรับฟังประเด็นปัญหาในการประกอบกิจการตู้จำหน่ายหยอดเหรียญและอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

4. เวียนแจ้งแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการควบคุม กำกับตู้จำหน่ายหยอดเหรียญให้ทุกสำนักงานเขตปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย การตรวจสอบควบคุมสุขลักษณะและการทดสอบคุณภาพน้ำจากตู้จำหน่ายหยอดเหรียญ

5. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย การตรวจสอบควบคุมสุขลักษณะและการทดสอบคุณภาพน้ำจากตู้จำหน่ายหยอดเหรียญ ตามข้อ 4.

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมการประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติเพื่อรองรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในเขตกรุงเทพมหานคร” มีผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการประชุมหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีปัญหาในแนวทางปฏิบัติในการควบคุมกำกับ การออกใบอนุญาตที่จะต้องพิจารณากฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ข้อ 5 วรรคสอง กำหนดว่า “สถานประกอบกิจการที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองหรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมีผลใช้บังคับ สถานประกอบกิจการที่เป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน หรือสถานประกอบกิจการที่มีการประกอบกิจการเกี่ยวกับวัตถุอันตราย ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยการนั้นและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย แล้วแต่กรณี” เช่น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ประกอบกับอัตราค่าธรรมเนียมที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของธุรกิจ โดยคิดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภคที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมกันไม่เกิน 20 แรงม้า ในอัตราฉบับละ 2,000 บาท

2. การจัดทำแนวทางปฏิบัติ ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ทำการวิเคราะห์ประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการตู้จำหน่ายหยอดเหรียญ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ว่ามีข้อขัดขัดในการพิจารณาอนุญาตอย่างไร และ กฎกระทรวงข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ในการควบคุมกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติพบว่า มีประเด็น ดังนี้

2.1.1 กฎหมายประกอบการอนุญาตกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

1) กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองกำหนดว่าห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่ได้กำหนดไว้ในผังเมืองรวม หรือปฏิบัติการใด ๆ ขัดกับข้อกำหนดของผังเมืองรวมนั้น ซึ่งในการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจะต้องตั้งอยู่ในพื้นที่ที่กำหนดให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการประเภทนั้น ๆ ตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556 พบว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมที่มีพื้นที่ไม่เกิน 100 ตารางเมตร ไม่ได้ระบุไว้ในข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎกระทรวง ฯ

2) กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ตามกฎกระทรวงกำหนดอาคารประเภทควบคุมการใช้ พ.ศ. 2552 ข้อ 2 (1) กำหนดให้อาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม เป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา 32 (2) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และข้อ 3 กำหนดว่าอาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม ได้แก่ อาคารที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการประกอบกิจการค้าหรือธุรกิจที่มีพื้นที่สำหรับประกอบกิจการตั้งแต่ 300 ตารางเมตรขึ้นไป

3) กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขมีกฎหมายลำดับรองในการพิจารณาอนุญาต ได้แก่ กฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2561 ซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ลักษณะอาคาร การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และการป้องกันเหตุรำคาญ รวมทั้งขั้นตอน วิธีการในการยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการ

2.1.2 พิจารณาการปรับปรุง ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครในการควบคุมกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงและประกาศกระทรวง ซึ่งมีลำดับการปรับปรุงกฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นไปตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ลำดับการปรับปรุงกฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข	ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร	รายละเอียด	ผลใช้บังคับ
ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 5/2538 เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ลงวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2538		3. กิจการที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม (19) การผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภคน้ำดื่ม	20 กรกฎาคม 2538 – 17 กรกฎาคม 2558
	ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2544	3. กิจการที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม 5.3.19 การผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภคน้ำดื่ม	27 มีนาคม 2545 – 2 ตุลาคม 2561
กฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการ		2. อัตราค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาต	5 กันยายน 2545 – 30 กันยายน 2559

กฎหมายว่าด้วยการ สาธารณสุข	ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร	รายละเอียด	ผลใช้บังคับ
ให้บริการเก็บ ขน และ กำจัด สิ่งปฏิกูลหรือมูล ฝอย และ อัตรา ค่าธรรมเนียมอื่นๆ พ.ศ. 2545		(2) ใบอนุญาตดำเนินการกิจการที่เป็น อันตรายต่อสุขภาพ ตามประเภทที่มี ข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้เป็น กิจการที่ต้องมีการควบคุมภายใน ท้องถิ่นตามมาตรา 32(1) ในลักษณะที่ เป็นการค้า ตามมาตรา 33 ฉบับละ 10,000 บาท	(และให้ใช้บังคับได้ ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือ แย้งจนกว่าจะมี ข้อกำหนดของท้องถิ่น ที่ราชการส่วนท้องถิ่น กำหนดอัตรา ค่าธรรมเนียม)
	ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าธรรมเนียมสำหรับการ ดำเนินการกิจการตาม กฎหมายว่าด้วยการ สาธารณสุข พ.ศ. 2548	3.19 การผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภค (ข) โดยใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมกัน ไม่เกิน 20 แรงม้า อัตราค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต ฉบับละ 2,000 บาท	28 กรกฎาคม 2548 – 3 พฤษภาคม 2562
ประกาศกระทรวง สาธารณสุข เรื่อง กิจการ ที่เป็นอันตรายต่อ สุขภาพ พ.ศ. 2558		3. กิจการที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้นในสถานที่จำหน่าย อาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน (15) การผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภค น้ำดื่ม จากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ	18 กรกฎาคม 2558
	ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อ สุขภาพ พ.ศ. 2561	3. กิจการที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้นในสถานที่จำหน่าย อาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน (15) การผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภค น้ำดื่ม จากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ	3 ตุลาคม 2561
กฎกระทรวง กำหนด ค่าธรรมเนียมการออก ใบอนุญาต หนังสือ รับรองการแจ้ง และการ ให้บริการในการจัดการ สิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559		(2) ใบอนุญาตดำเนินการกิจการที่เป็น อันตรายต่อสุขภาพ ตามประเภทที่มี ข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนด ให้เป็น กิจการที่ต้องมีการควบคุมภายใน ท้องถิ่น ตามมาตรา 32 (1) ในลักษณะ ที่เป็นการค้า ตามมาตรา 33 ฉบับละ 15,000 บาท	30 กันยายน 2559
	ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าธรรมเนียมสำหรับการ ดำเนินการกิจการตาม กฎหมายว่าด้วยการ สาธารณสุข พ.ศ. 2561	3.5.2 การผลิตน้ำดื่มจากเครื่อง จำหน่ายอัตโนมัติตู้ละ 500 บาท ตู้ ต่อไปคิดเพิ่มตู้ละ 20 บาท แต่รวมแล้ว ต้องไม่เกิน 15,000 บาท	4 พฤษภาคม 2562

2.2 กำหนดแนวทางในการดำเนินการออกใบอนุญาตเพื่อให้ผู้ประกอบการและสำนักงาน
เขตซึ่งเป็นผู้ออกใบอนุญาตปฏิบัติ ดังนี้

2.2.1 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ.2561 กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญทุกราย ต้องมาขึ้นขอรับใบอนุญาตที่สำนักงานเขตพื้นที่ การยื่นขออนุญาตต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคู่มือสำหรับประชาชน (ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี, 2564) หากผู้ประกอบการมีเอกสารประกอบการพิจารณาครบถ้วน สำนักงานเขต จะลงตรวจสอบสวนสุลักษณะของสถานที่ หากไม่มีข้อบกพร่องทางสุลักษณะก็สามารถพิจารณาออกใบอนุญาตได้

2.2.2 ในกรณีที่ตรวจพบว่าการประกอบกิจการต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้สำนักงานเขตออกคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (แบบ นส.1) ให้ผู้ประกอบการมาขึ้นขอรับใบอนุญาตที่สำนักงานเขตภายในเวลาที่กำหนด หากผู้ประกอบการเพิกเฉยให้พิจารณาดำเนินคดีฐานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

2.2.3 ในกรณีที่ตรวจพบต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ ตั้งประกอบการอยู่ในที่หรือทางสาธารณะ เช่น บนทางเท้า เป็นต้น ให้สำนักงานเขต แจ้งผู้ประกอบการต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญหรือเจ้าของสถานที่ที่อนุญาตให้ใช้สถานที่ดำเนินการรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญดังกล่าวออกไปภายในเวลาที่กำหนด หากผู้ประกอบการเพิกเฉยให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

2.3 สนับสนุนเครื่องมือในการดำเนินการสำหรับสำนักงานเขต ดังนี้

2.3.1 จัดทำ “คู่มือต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ” เพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุญาตการประกอบกิจการต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ และเพื่อให้ความรู้กับผู้ประกอบการปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุลักษณะ

2.3.2 จัดทำสติ๊กเกอร์ “น้ำดื่มหยอดเหรียญสะอาด ปลอดภัย” เพื่อติดที่ต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญที่ได้รับใบอนุญาตแล้ว ในส่วนต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตให้ติดสติ๊กเกอร์ “ห้ามใช้” ไว้จนกว่าจะได้รับอนุญาต

2.3.3 จัดทำแผ่นพับ ต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางในการ เตรียมความพร้อมในการขอรับใบอนุญาต รวมทั้งวิธีการเลือกและบำรุงรักษาต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ

2.3.4 จัดหาชุดทดสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคอย่างง่าย (อ 11) เพื่อใช้ทดสอบคุณภาพน้ำดื่มจากต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญ โดยให้มีการทดสอบคุณภาพน้ำทุก 4 เดือน

2.3.5 เผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์ของสำนักงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม และสำนักงานประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร

3. ผลของการจัดสัมมนาระดมความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยทำความเข้าใจผู้ประกอบการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ทั้งในด้านสุลักษณะ การจัดการด้านสุขาภิบาล ความปลอดภัยในการใช้งาน การบำรุงรักษาและความสะอาดของน้ำบริโภค และได้ระดมความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับ

อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการที่เหมาะสมกับขนาดของการประกอบกิจการ โดยผลจากการระดมความคิดเห็นอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่เหมาะสมควรเป็นตัวเลข 500 บาท

4. แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการควบคุม กำกับตุน้ำดื่มหยอดเหรียญเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย การตรวจสอบควบคุมสุขลักษณะและการทดสอบคุณภาพน้ำจากตุน้ำดื่มหยอดเหรียญโดยสำนักงานเขตทั้ง 50 เขต ดำเนินการ ดังนี้

4.1 สำนักงานเขตสำรวจจำนวนตุน้ำดื่มหยอดเหรียญในพื้นที่ที่มีและไม่มีใบอนุญาตประกอบกิจการ และจำนวนตุน้ำดื่มที่ตั้งวางอยู่ในที่หรือทางสาธารณะ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลของกรุงเทพมหานคร และรายงานให้ผู้บริหารกรุงเทพมหานครทราบ

4.2 ให้สำนักงานเขตเร่งรัดการออกใบอนุญาตทั้งในรายที่ได้มายื่นขอรับใบอนุญาต และในรายที่ยังไม่ได้มายื่นขออนุญาต

4.3 การดำเนินการกับตุน้ำดื่มหยอดเหรียญที่ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยการติดตั้งตุน้ำดื่มหยอดเหรียญไว้ในที่หรือทางสาธารณะ เช่น บนทางเท้า เป็นต้น ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

4.4 ให้ทุกสำนักงานเขตประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการให้สามารถประเมินตนเองในการประกอบกิจการให้ถูกสุขลักษณะ

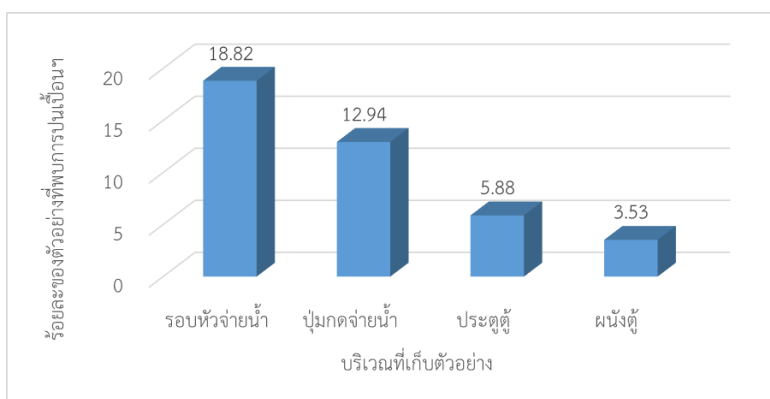
4.5 ให้ทุกสำนักงานเขตทำการทดสอบคุณภาพน้ำดื่มเบื้องต้นด้วยชุดทดสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภค (อ 11) ทุก 4 เดือน หากผลการตรวจไม่พบการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ให้เจ้าหน้าที่ลงชื่อกำกับไว้บนสติ๊กเกอร์ แต่หากผลการทดสอบมีการปนเปื้อนให้ออกคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ผู้ประกอบการตุน้ำดื่มหยอดเหรียญปรับปรุงแก้ไข เช่น เปลี่ยนไส้กรอง ทำความสะอาดถังพักน้ำ ทำความสะอาดหัวจ่ายน้ำ เป็นต้น

5. ผลการปฏิบัติงานของสำนักอนามัยและสำนักงานเขตทั้ง 50 เขต

5.1 สำนักอนามัยเสนอขอปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการตุน้ำดื่มหยอดเหรียญ โดยการปรับปรุงข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าธรรมเนียมสำหรับการดำเนินกิจการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข พ.ศ. เนื่องจากกรุงเทพมหานครได้ประกาศรายชื่อกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมในกรุงเทพมหานครฉบับใหม่ ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2561 ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องนี้มีการปรับปรุงรายชื่อกิจการ “การผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภค” ให้มีความชัดเจนมากขึ้นเป็น “การผลิตน้ำกลั่น น้ำบริโภค น้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ” โดยได้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากตู้จำหน่ายอัตโนมัติในอัตราตู้ละ 500 บาท ตู้ต่อไปคิดเพิ่มตู้ละ 20 บาท แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 15,000 บาท

5.2 สำนักอนามัยดำเนินการเฝ้าระวังการปนเปื้อนน้ำบริโภคจากการประกอบกิจการตุน้ำดื่มหยอดเหรียญ โดยลงพื้นที่เก็บตัวอย่างจากตุน้ำดื่มหยอดเหรียญ โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงในพื้นที่กลุ่มเขตกรุงธนเหนือ ประกอบด้วยเขตบางกอกน้อย เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตบางกอกใหญ่ เขตตลิ่งชัน เขตบางพลัด เขตทวีวัฒนา และเขตจอมทอง กำหนดเก็บตัวอย่างร้อยละ 10 ของ

จำนวนตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญในแต่ละเขต โดยการทดสอบความสะอาดของตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญด้วยชุดทดสอบเชื้อโคลิฟอร์มขั้นต้น (SI-2) บริเวณรอบหัวจ่ายน้ำ ปุ่มกดจ่ายน้ำ ประตูตู้ และผนังตู้ จำนวนจุดละ 85 ตัวอย่าง พบว่ามีการปนเปื้อนเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรียบริเวณรอบหัวจ่ายน้ำ ร้อยละ 18.82 ปุ่มกดจ่ายน้ำ ร้อยละ 12.94 ประตูตู้ ร้อยละ 5.88 และผนังตู้ ร้อยละ 3.53 (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ผลการทดสอบการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ในบริเวณต่าง ๆ ของตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ

5.3 ผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตทั้ง 50 เขต ระหว่างเดือนเมษายน 2561 – พฤษภาคม 2562 สรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

5.3.1 การอนุญาตประกอบกิจการตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญมีจำนวนมากขึ้น โดยเจ้าหน้าที่มีความเข้าใจขั้นตอน วิธีการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางที่สำนักงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมกำหนด ทำให้สามารถพิจารณาออกใบอนุญาตได้เพิ่มขึ้น พบว่าทุกสำนักงานเขตมีตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญที่ได้รับอนุญาตเพิ่มขึ้นตามลำดับ สำหรับตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญที่ตั้งวางประกอบกิจการอยู่ที่หรือทางสาธารณะจำนวน 179 ตู้ คิดเป็นร้อยละ 2.72 ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่สามารถอนุญาตให้ประกอบกิจการได้ สำนักงานเขตได้มีคำสั่งให้เคลื่อนย้ายออกจากที่หรือทางสาธารณะทั้งหมด

5.3.2 ผู้ประกอบการตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญมาขอรับใบอนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมตามที่กรุงเทพมหานครกำหนดมากขึ้นจากก่อนการดำเนินงานในเดือนเมษายน 2561 พบว่ามีตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญจำนวน 6,079 ตู้ มีใบอนุญาต 143 ตู้ คิดเป็นร้อยละ 2.35 จนถึงเดือนพฤษภาคม 2562 มีตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญจำนวน 6,959 ตู้ มีใบอนุญาต 6,560 ตู้ คิดเป็นร้อยละ 94.27 ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญและจำนวนใบอนุญาตฯ ในช่วงการดำเนินงาน (เมษายน 2561 - พฤษภาคม 2562)

เดือน	จำนวนตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญที่พบ	จำนวนที่มีใบอนุญาต	คิดเป็นร้อยละจากจำนวนที่ตรวจพบ
เมษายน 2561	6,079	143	2.35
พฤษภาคม 2561	6,114	1,240	20.28
กันยายน 2561	6,341	4,582	72.26

มีนาคม 2562	6,442	4,843	75.18
พฤษภาคม 2562	6,959	6,560	94.27

5.4 ประชาชนได้บริโภคน้ำดื่มจากตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญที่สะอาด ปลอดภัย โดยจากการทดสอบคุณภาพน้ำดื่มด้วยชุดทดสอบน้ำบริโภคอย่างง่าย (อ 11) ของสำนักงานเขต ในระยะแรกในเดือนพฤษภาคม 2561 พบว่ามีน้ำดื่มจากตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญมีการปนเปื้อนเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรีย 239 ตัว คิดเป็นร้อยละ 3.93 ซึ่งในรายที่พบการปนเปื้อน สำนักงานเขตได้ออกคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้แก้ไข เปลี่ยนไส้กรอง และทำความสะอาดถังพักน้ำ จนกว่าผลการทดสอบจะไม่พบการปนเปื้อนเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรีย และมีการตรวจติดตามตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญทั้งหมดทุก 4 เดือน ผลปรากฏว่าไม่พบการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรียตั้งแต่เดือนกันยายน 2561 เป็นต้นมา และสำนักงานมัยได้ทำการสุ่มทดสอบคุณภาพน้ำดื่มในพื้นที่กลุ่มเขตกรุงธนเหนือจำนวน 85 ตัวอย่าง ก็ไม่พบการปนเปื้อนเช่นเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ พบว่ามีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการควบคุมกำกับ การออกใบอนุญาตที่จะต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และพบว่าอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตไม่สอดคล้องกับขนาดของกิจการ ซึ่งผู้ทำการวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ประกอบกับข้อเท็จจริงของการประกอบกิจการที่มีลักษณะโดยทั่วไปมีการใช้พื้นที่ประกอบกิจการไม่เกิน 2 ตารางเมตร พบว่าการประกอบกิจการตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ดังนั้น ในการพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ จึงพิจารณาเฉพาะหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข แต่ทั้งนี้ ต้องไม่ตั้งวางหรือประกอบกิจการอยู่ในพื้นที่สาธารณะอันเป็นการขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ที่กำหนดว่าสถานประกอบกิจการที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมีผลใช้บังคับ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย จึงอาจทำให้เจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นตีความกฎหมายแตกต่างกันออกไป ส่งผลให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายที่ต่างกันด้วย

การส่งเสริมให้ผู้ประกอบกิจการน้ำดื่มหยอดเหรียญเพื่อขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในเขตกรุงเทพมหานครกรุงเทพมหานคร ได้จัดทำแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการออกใบอนุญาตเพื่อให้ผู้ประกอบการและสำนักงานเขตซึ่งเป็นผู้ออกใบอนุญาตนำไปใช้ดำเนินการ สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุ และประชาสัมพันธ์ผ่าน

ช่องทางต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการ อีกทั้งยังให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมสัมมนา ระดมความคิดเห็น โดยเฉพาะผู้ประกอบการได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา โดยกำหนด ค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม ซึ่งเมื่อมีการปรับปรุงข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าธรรมเนียม สำหรับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข พ.ศ. 2561 ปรับลดอัตรา ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในอัตราที่ผู้ประกอบการได้มีส่วนร่วมในการเสนอด้วย ทำให้ ผู้ประกอบการเข้ามาขอรับใบอนุญาตเพิ่มขึ้น โดยในเดือนพฤษภาคม 2562 จำนวนสถานประกอบการ การผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ มีใบอนุญาตถึงร้อยละ 94.27 ดังนั้น การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและอัตราค่าธรรมเนียมที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเป็นราคาที่เป็นธรรม จึงมีส่วน ให้การดำเนินการของภาครัฐประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรมีการพัฒนาเครือข่ายในชุมชนที่มีการประกอบกิจการตู้จำหน่ายน้ำดื่มหยอดเหรียญเพื่อให้มี ส่วนร่วมในการตรวจสอบ บำรุงรักษาตู้จำหน่ายน้ำดื่มหยอดเหรียญ ซึ่งจะช่วยทำให้การควบคุมการประกอบ กิจการเป็นไปอย่างยั่งยืน
2. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการสำหรับการควบคุม กำกับ การประกอบกิจการที่เป็น อันตรายต่อสุขภาพประเภทอื่น ๆ เพื่อให้สามารถเข้าสู่ระบบควบคุม กำกับโดยราชการส่วนท้องถิ่น มากขึ้น
3. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการเป็นระยะ เพื่อให้เข้าใจ และตระหนักถึงประโยชน์ในการควบคุม ดูแลการประกอบกิจการให้ถูกสุขลักษณะ
4. ควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดทำฐานข้อมูลตู้จำหน่ายน้ำดื่มหยอดเหรียญ ให้ สามารถระบุพิกัด สถานที่ รวมทั้งมีช่องทางที่เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการสามารถแจ้งปัญหาของตู้จำหน่าย น้ำดื่มหยอดเหรียญให้กรุงเทพมหานครทราบได้อย่างรวดเร็ว เช่น ผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน เป็นต้น
5. ควรมีการปรับปรุงกฎหมาย หรือหลักเกณฑ์ในการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อ สุขภาพแต่ละประเภทให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนแก่ผู้ประกอบการ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2557). คู่มือปฏิบัติ ตู้จำหน่ายน้ำดื่มหยอดเหรียญ การประกอบกิจการที่ เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- นนทบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2524). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 61 (พ.ศ. 2524) เรื่อง น้ำบริโภค ในภาชนะที่ปิดสนิท. สืบค้น 2 กรกฎาคม 2564, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2524/D/157/52.PDF>.

- ราชกิจจานุเบกษา. (2534). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2534) เรื่อง น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท (ฉบับที่ 2). สืบค้น 2 กรกฎาคม 2564, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2534/D/061/3041.PDF>.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2535). พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. สืบค้น 2 กรกฎาคม 2564, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2535/A/038/27.PDF>
- ลีลานุช สุเทพารักษ์. (2558). การประเมินคุณภาพน้ำจากตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ. วารสารสุขาภิบาลอาหารและน้ำ. 6(3), 9-21.
- ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี. (2564). การขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (รายใหม่). สืบค้น 2 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.info.go.th/#/th/search/74999/กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ/>.
- ศูนย์สื่อสารสาธารณะ. (2560). กรมอนามัย เผย ตู้น้ำหยอดเหรียญ เกือบครึ่ง ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน แนะนำประชาชนสังเกตก่อนกดใช้. สืบค้น 18 มิถุนายน 2563, จาก <https://anamai.moph.go.th/th/news-anamai/39618>.
- สำนักงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำนักงานามัย. (2561). คู่มือตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ. กรุงเทพฯ: เทพนครศิลป์การพิมพ์.

**การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์
รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุตรดิตถ์**
**The Development of Online Lesson with Multimedia on Human Body
Topic in Science Subject for Grade 8 Students' Uttaradit School**

นฤพนธ์ น่วมศิริ¹ อภิชา แดงจำรูญ²
Narupon Nuamsiri, Apicha Dangchamroon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบปกติ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 จำนวน 40 คน ที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย และกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 จำนวน 40 คนที่เรียนด้วยรูปแบบปกติโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย 3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนด้วยรูปแบบปกติ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 5) แบบวัดความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพที่ 84.86/85.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 85/85 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$, S.D.=0.49)

คำสำคัญ (Keywords): บทเรียนออนไลน์; สื่อมัลติมีเดีย

Received: 2021-12-06 **Revised:** 2021-12-16 **Accepted:** 2021-12-16

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, Master of Education Program in Innovative Curriculum and Learning Management Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: 6214442040@rumail.ru.ac.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

Abstract

The purposes of this research were 1. to develop and measure the effectiveness of using the E1/E2 = 85/85 standard of an online lesson with multimedia on Human Body topic 2. to compare the academic achievement between the experimental group and control group in Human Body Lesson by learning through the online lesson with multimedia 3. to examine the satisfaction of the students who had studied with the online lesson with multimedia. The sample drawn through simple random sampling included 2 classes, with 80 students in Grade 8, Uttaradit School. The experimental group was instructed by using the online lesson with multimedia, and the control group was instructed by using traditional methods. The research tools were the online lesson with multimedia, inquiry approach lesson plans, cognitive test, and satisfaction questionnaire. The findings indicated were as follows. 1) The online lesson with multimedia on Human Body topic in Science subject for Grade 8 students was developed and had an effectiveness of 84.86/85.67 which met the established requirements of 85/85 2) The students' achievement of Grade 8 students in Human Body by learning through the online lesson with multimedia were different at the 0.05 significantly level. 3) Students' satisfaction with an online lesson with multimedia on Human Body topic was at the excellence level with the mean of 4.93 and the standard deviation was 0.17

Keywords: Online lessons; Multimedia

บทนำ (Introduction)

การมาเยือนของวิกฤตโรคระบาด COVID-19 มีผลกระทบต่อการศึกษาไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยไม่สามารถทำการเปิดสถานศึกษาเพื่อทำการเรียนการสอนได้อย่างปกติ เพื่อลดอัตราการติดเชื้อและเป็นการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) สถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนไปใช้วิธีการเรียนการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น On-Site, On-Air, On-Demand, On-Hand และ Online ตามบริบทและความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

จากสถานการณ์ดังกล่าว โรงเรียนอุตรดิตถ์ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบ Online เต็มรูปแบบ ส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนต้องเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับบริบทการเรียนออนไลน์ การใช้บทเรียนออนไลน์จึงเป็นตัวช่วยในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปัจจุบัน บทเรียนออนไลน์เป็นทางเลือกหนึ่งของการสร้างสื่อการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ประกอบไปด้วยโครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการ

เรียนรู้ เนื้อหา แบบทดสอบ แบบฝึกทักษะเพื่อให้นักเรียนและผู้สนใจศึกษา สามารถศึกษาค้นคว้า ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยออกแบบไว้ให้โต้ตอบกับผู้เรียนได้ (อรอนงค์ เวชจันทร์, 2555) การเรียน การสอนแบบออนไลน์นั้น ใช้เทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากทุกที่และทุกเวลา โดยไม่มีข้อจำกัดในด้านของสถานที่และเวลา บทเรียน ออนไลน์จึงเป็นรูปแบบการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดการศึกษาที่มีประโยชน์มากรูปแบบหนึ่ง เพราะเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการ ตอบสนองแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ผู้เรียนจะเรียนผ่าน จอคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ซึ่งสื่อ ต่าง ๆ เหล่านี้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และแก้ปัญหาได้อย่างอิสระและสามารถติดต่อสื่อสาร กับผู้สอนหรือผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้ทันทีทันใดเหมือนได้เผชิญหน้ากัน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2540)

การสร้างสื่อในบทเรียนออนไลน์หรือการเลือกใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ มีรากฐานที่สำคัญ มาจากศิลปะ คือ สื่อที่เปี่ยมด้วยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็น หัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยี สื่อดิจิทัล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อมัลติมีเดีย (อภิชา แดงจำรูญ, 2563) การนำสื่อมัลติมีเดียหรือสื่อที่หลากหลายชนิดมาสัมพันธ์กัน ได้แก่ คลิป วิดีโอ รูปภาพ เกม ทำให้บทเรียนออนไลน์มีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สามารถสร้างความสนใจของ ผู้เรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสานกันได้ และพบวิธีการที่จะ เรียนในสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อ มัลติมีเดีย มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 2019 ที่ส่งผลให้โรงเรียนไม่สามารถเปิดเรียนได้ตามปกติ โรงเรียนอุดรดิตถ์จึงปรับรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ บทเรียนออนไลน์จึงสามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงบทเรียน ด้วยตนเองได้ทุกที่ ทุกเวลา ไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียนหรือสถาบันการศึกษาเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ได้จากบทเรียนออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการนำสื่อมัลติมีเดีย มาใช้ร่วมกับบทเรียนออนไลน์นั้น จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้ เนื่องจากสื่อ มีความหลากหลาย ให้เลือกสรรตามความถนัด ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและศักยภาพเพิ่มขึ้นได้ในสถานการณ์ปัจจุบันและเกิดความพึงพอใจในการจัดการ เรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์

วัตถุประสงค์ (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชา วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนด้วย รูปแบบปกติ

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

2. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชา วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบ ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชา วิทยาศาสตร์ มีความพึงพอใจระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัยขั้นพื้นฐานแบบ สองกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (Two Group Pretest-Posttest Design)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนอุดรดิตถ์ ที่ เรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 12 ห้องเรียน รวม 467 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนอุดรดิตถ์ จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งหมด 80 คน ที่ได้จากวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2/8 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มควบคุม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นได้ นำเสนอเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ร่างกายมนุษย์ ในส่วนของเนื้อหาจะนำเสนอผ่านสื่อที่มี ความหลากหลาย ทั้งวิดีโอ รูปภาพ ข้อความ สื่อนำเสนอ และ เกม เป็นต้น โดยแต่ละสื่อจะให้ ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งความรู้ ความสนุก ความตื่นเต้น และความแปลกใหม่

ภาพที่ 1 QR code บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 10 ชั่วโมง

3.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ร่างกายมนุษย์ โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.4 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นำแบบประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จากนั้นนำบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ทดลองกับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนอุดรดิตถ์ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ เก่ง กลาง และอ่อน (1:1:1) เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนออนไลน์ โดยใช้การสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล

ครั้งที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ เก่ง กลาง และอ่อน (3:3:3) เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนออนไลน์ โดยใช้การสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล

ครั้งที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ เก่ง กลาง และอ่อน (10:10:10) โดยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.86/85.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 85/85 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ที่กำหนดไว้

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าทุกแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก

4.3 แผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ทุกแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก

4.4 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ร่างกายมนุษย์ โดยนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของจุดประสงค์และข้อคำถามโดยใช้สูตร IOC จากนั้นนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลอง (Try out) และวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) พบว่า มีค่าดัชนีความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.33–0.78 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.33–0.78 โดยมีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 41 ข้อ จากนั้นคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 30 ข้อ และนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับโดยคำนวณค่า KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson อ้างถึงใน นพพร ธนะชัยพันธ์, 2552) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.938

4.5 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยนำแบบวัดความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของการใช้คำถาม ตัวเลือก ภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องกับข้อคำถาม โดยใช้สูตร IOC พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องเหมาะสม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.1 สุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนอุดรดิตถ์ ที่เรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 ห้องเรียน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

5.2 เตรียมนักเรียนก่อนดำเนินการทดลองโดยแนะนำรายวิชา วัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอน ลักษณะและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย รวมถึงบอกเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

5.3 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (Pre-test) ก่อนที่จะเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเก็บรวบรวมคะแนนของกลุ่มตัวอย่างไว้

5.4 ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 7 แผน

5.5 หลังจากดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 7 แผนแล้ว ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ

5.6 นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

5.7 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 85/85 โดยมีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

6.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยมีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test dependent

6.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยมีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test dependent

6.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยรูปแบบปกติ โดยมีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test independent

6.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยรูปแบบปกติ โดยมีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test independent

6.6 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยมีการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่สร้างขึ้น

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุดรดิตถ์” ผลการวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ วิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.86/85.67 จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ วิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 ที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ วิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การทดลอง	จำนวน นักเรียน (คน)	คะแนนระหว่างเรียน (35 คะแนน)		แบบทดสอบหลัง เรียน (30 คะแนน)		ค่า ประสิทธิภาพ
		ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ (E ₁)	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ (E ₂)	E ₁ /E ₂
ภาคสนาม	30	29.70	84.86	25.70	85.67	84.86/85.67

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองพบว่า คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.73 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.40 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

นักเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	Sig.
ก่อนเรียน	40	11.73	1.948	32.964	.000*
หลังเรียน	40	25.40	2.570		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุมพบว่าคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.58 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.63 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม

นักเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	Sig.
ก่อนเรียน	40	10.58	3.782	12.737	.000*
หลังเรียน	40	17.63	2.967		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า คะแนนก่อนเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.73 คะแนนก่อนเรียนของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.58 เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่าคะแนนก่อนเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

นักเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	Sig.
กลุ่มทดลอง	40	11.73	1.948	1.710	.093
กลุ่มควบคุม	40	10.58	3.782		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่าคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.40 คะแนนหลังเรียนของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.63 เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่าคะแนนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

นักเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	Sig.
กลุ่มทดลอง	40	25.40	2.570	12.849	.000*
กลุ่มควบคุม	40	17.63	2.967		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าภาพรวมของนักเรียนกลุ่มทดลองมีความความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ วิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อ	รายการที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.93	0.22	มากที่สุด
2	ด้านครูผู้สอน	4.96	0.07	มากที่สุด
3	ด้านผู้เรียน	4.88	0.22	มากที่สุด
4	ด้านสื่อการสอน	4.98	0.07	มากที่สุด
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.93	0.17	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.93	0.17	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุดรดิตถ์” มีประเด็นน่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.86/85.67 จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ วิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เกิดจากกระบวนการหาประสิทธิภาพของสื่อที่มีขั้นตอนและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และผู้วิจัยได้ทำการออกแบบบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีการใช้งานได้ง่ายและสะดวก สามารถใช้งานได้จากหลายอุปกรณ์ทั้งคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือ โทรศัพท์มือถือ โดยสามารถใช้งานได้ตลอดเวลาที่ต้องการ พร้อมทั้งบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียถูกออกแบบให้มีสีสันสดใส ดึงดูดความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชา แดงจำรูญ (2563) กล่าวว่า สิ่งที่จะช่วยคลายความตึงเครียดในการเรียนรู้และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นเชิงบวก การสร้างสื่อหรือการเลือกใช้สื่อวัตกรรมการเรียนรู้ โดยมีรากฐานที่สำคัญมาจากศิลปะ คือ สื่อที่เปี่ยมด้วยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยี สื่อดิจิทัล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อมัลติมีเดีย นอกจากบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียมีสีสันสดใสแล้ว ยังมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัย และเนื้อหาที่ให้หลากหลายรูปแบบ ทั้งภาพ วิดีโอ ใบความรู้ สื่อนำเสนอ แบบฝึกทักษะ และเกมที่ช่วยเพิ่มความท้าทาย ให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนรู้ได้ตามความต้องการและความถนัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูวเดช สัมภาวะผล (2562) ที่ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 81.08/82.81 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ นักเรียนเรียนมีความสนใจในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น โดยสังเกตจากการใช้งานบทเรียนออนไลน์และความร่วมมือในระหว่างที่มีการเรียนการสอน และจากการสอบถามนักเรียนว่ามีความรู้สึกอย่างไรหลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งนักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 ให้คำตอบว่า รู้สึกสนใจ สามารถเลือกเรียนรู้จากสื่อได้หลากหลายรูปแบบตามความถนัด มีความตื่นตัว ทำท่ายในการเล่นเกมเพื่อแข่งขันกับเพื่อนๆ ทั้งในห้องเรียนและต่างห้องเรียน กิจกรรมไม่น่าเบื่อถึงจะมีเนื้อหาที่ยากก็ตาม และสามารถใช้งานด้วยตนเองได้ตลอดเวลาเมื่อต้องการที่จะทบทวนเนื้อหาหรือต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณก ยงค์โภชน (2561) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขากะลาวิทยาคม โดยผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ 79.10/82.25 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ วิชาวิทยาศาสตร์ กับนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่ใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.40 และของกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบปกติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.63 เมื่อเปรียบเทียบแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องด้วยผู้วิจัยได้ออกแบบบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ วิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภเศรษฐ์ พิงบัว (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน Google classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจงานได้ทุกที่ทุกเวลา พร้อมทั้งออกแบบให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดให้อยากใช้งาน ประกอบกับมีสื่อให้เลือกมากมายหลายรูปแบบ ทั้ง ภาพ วิดีโอ สื่อนำเสนอ หรือเกม แล้วมีเนื้อหาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ให้นักเรียนเลือกเรียนรู้ตามความสนใจ หรือจะใช้เป็นการทบทวนเนื้อหาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณกาญจน์ บุญยก (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากมีการนำสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหา โดยบทบาทของผู้สอนในการเรียนจะเป็นผู้สอนที่กระตุ้นการสร้างคำถามให้เกิดขึ้นแทนการเป็นผู้ให้ความรู้เพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนเข้าใจด้วยตนเอง

3. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่องร่างกายมนุษย์ รายวิชา วิทยาศาสตร์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.17)

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ร่างกายมนุษย์ วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ภาพรวมของนักเรียนกลุ่มทดลองมีความความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.93 เนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลาย น่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์วิภา มะลิลัย (2563) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง ฟินอิน ด้วย Google classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง ฟินอิน อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด เนื่องจากบทเรียนออนไลน์ ช่วยให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ใหม่ในเนื้อหาความรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนไม่จำกัด

เวลา และสถานที่ อีกทั้งนักเรียนยังสามารถใช้บทวนหรือเรียนซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ของตนเองแล้วนำความรู้ที่จะนำมาทดสอบให้ผ่านจุดมุ่งหมาย

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน พัฒนาสื่อมัลติมีเดียให้น่าสนใจ เพื่อดึงดูดและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยบทเรียนออนไลน์ต้องเข้าถึงได้ง่าย สะดวกต่อการใช้งาน และสามารถเข้าถึงได้จากหลากหลายอุปกรณ์
2. การจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ต้องเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน หรือนักเรียนด้วยกันเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
3. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการนำบทเรียนออนไลน์ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกในการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน เป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และพัฒนาให้ครูผู้สอนสามารถใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรเพิ่มแบบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบ เพื่อให้มีกระบวนการวัดผลสัมฤทธิ์มีความความหลากหลายมากยิ่งขึ้น
2. ผู้วิจัยควรมีการพัฒนาแบบบทเรียนออนไลน์ในหัวข้ออื่น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัจจุบันสื่อการเรียนรู้แบบออนไลน์เป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนที่สำคัญสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สื่อควรพัฒนาแบบให้ทันสมัยกับความต้องการของผู้เรียนอยู่เสมอ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรกนก ยงค์โกชน. (2561). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขากะลาวิทยาคม. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร. 5(3), 7-20.
- ฐานิย์ ธรรมเมธา. (2557). อิเลิร์นนิ่ง จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2557.
- นพพร ธนะชัยพันธ์. (2552). สถิติเพื่อการวิจัย. เชียงราย: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- พิมพ์วิภา มะลิสัย. (2563). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาภาษาอังกฤษกลาง เรื่อง ฟินอิน ด้วยกูเกิล คลาสรูม (Google Classroom) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. e-Journal of Education Studies. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2(2), 31-43.
- ภูวเดช สัมภาวะผล. (2562).การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วितยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยร้อยเอ็ด.
- วรรณกาญจน์ บุญยก. (2561). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์. วิตยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศุภเศรษฐ์ พึ่งบัว. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชา อินเทอร์เน็ต ด้วยแอปพลิเคชัน Google- classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม. 13(2), 241-254.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการเลือกวิธีเรียนในสถานการณ์โควิด 19. สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.obec.go.th/archives/377135>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อภิชา แดงจำรูญ. (2564). How to Inspire Students การสอนทักษะชีวิตผู้เรียน เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรอนงค์ เวชจันทร์. (2555). บทเรียนออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/380126>.

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
Characteristics of New Age Administrators that Affect the
Development of School Quality under Phetchabun Educational
Service Area Office 3

พิชัยยุทธ เสือไว¹ บุศรา เชื้อดี² ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร³ มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา⁴
Pichaiyut Sueawai, Busara Chuadee,
Kajornatthapol Pongwiritthon, Malai Wongruethaiwattana

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่และศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 และ 3) เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 127 คน เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสนใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถาม การสนใจในการให้ข้อมูลของการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐานคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ด้านความเป็นผู้นำ (X_1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (X_5) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร (X_2) ด้านการจูงใจ (X_9) ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรของระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ร้อยละ 42 ($R^2 = 0.42$) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้

Received: 2021-09-14 Revised: 2021-09-20 Accepted: 2021-09-21

¹ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Education, Northern College. Corresponding Author e-mail: tok2029@gmail.com

^{2 3 4} บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น Graduate School, Western University

$\hat{Y} = 1.17 + 0.37 (X_1) + 0.31 (X_5) + 0.17 (X_2) - 0.13 (X_9)$ เขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้ $\hat{Z}_y = 0.33 Z_{X1} + 0.25 Z_{X5} + 0.21 Z_{X2} - 0.18 Z_{X9}$

คำสำคัญ (Keywords): คุณลักษณะ; ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่; การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were study the level of characteristics of new age and study the level of development of school quality under Phetchabun Educational Service Area Office 3, 3). study the characteristics of new age administrators that affect the development of school quality under Phetchabun Educational Service Area Office 3. Collecting the data from 127 of administrators under Phetchabun Educational Service Area Office 3 in academic year 2020. As the data of the respondents were important, the respondents must voluntarily provide the information. The research tool was a questionnaire, which contained the checklist section and the 5-level rating scale section. Data were analyzed in terms of frequency, means, standard deviation and Stepwise Multiple Regression Analysis. The research results found out that the overall of characteristics of new age administrators under Phetchabun Educational Service Area Office 3 was at a high level. The characteristics new age administrators: Leadership (X_1), moral and ethics (X_5), knowledge administrative ability (X_2), motivation (X_9) that affect the development of school quality under Phetchabun Educational Service Area Office 3 was statistically significant at level 0.05. Which can explain the variation in the level of education quality improvement by 42% ($R^2 = 0.42$). The regression coefficients in raw score $\hat{Y} = 1.17 + 0.37 (X_1) + 0.31 (X_5) + 0.17 (X_2) - 0.13 (X_9)$ The regression coefficients in standard score $\hat{Z}_y = 0.33 Z_{X1} + 0.25 Z_{X5} + 0.21 Z_{X2} - 0.18 Z_{X9}$

Keywords: Characteristics; New Age Administrators; Development of School Quality

บทนำ (Introduction)

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมและวัฒนธรรมส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชากรของประเทศ ความเจริญเติบโตของสังคมเมืองขยายตัวเพิ่มขึ้นการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ช่วยให้สามารถวางแผนและปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ประเทศต่าง ๆ จึงพยายามที่จะปฏิรูปและปรับเปลี่ยนระบบหรือกลไกทางสังคม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ดังนั้นการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของคน เพราะคนถือเป็นปัจจัยหนึ่งทางสังคม ที่เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้ยึดหลักการ

สำคัญของแผนพัฒนา “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ตีรับผิตชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคอนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (ศรัณญา โนนคุเขตโขง, 2562) สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001 - 2100) มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์การ และพลเมืองโลกหลายด้าน ได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจการเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้นและผลกระทบอื่น ๆ อีกมากมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสพการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และ ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่น มีทักษะและบทบาทในการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์และนำไปสู่การปฏิบัติในอนาคตจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ สามารถกำหนดประเด็นศึกษาที่สำคัญ 4 ด้านหลัก ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นผู้นำยุคใหม่ ทักษะยุคใหม่ บทบาทหน้าที่ และคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีโรงเรียนทั้งหมด 190 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 190 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2,113 คน มีนักเรียนทั้งหมด 27,498 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3, 2563) โรงเรียนมักประสบปัญหาในภาพรวมผลการพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบปีการศึกษา 2561 และ 2562 พบว่า ในปีการศึกษา 2562 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศและระดับภาคทุรายวิชา ผลการพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบปีการศึกษา 2561 และ 2562 พบว่า ในปีการศึกษา 2562 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4 รายวิชา ต่ำกว่าระดับประเทศและระดับภาคทุรายวิชา (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์, 2563) เนื่องจากว่า ไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทางหรือเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคที่จะใช้เครื่องมือที่ทันสมัย ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในแต่ละกลุ่มสาระ ฉะนั้น ความคาดหวังว่านักเรียนจะได้รับประโยชน์เชิงคุณภาพการศึกษาจึงแทบจะมองไม่เห็นทาง และเหตุผลที่สำคัญที่สุด คือ เป็นการให้โอกาสแก่เด็กในชนบททางไกลที่จะได้รับการศึกษา

ที่มีคุณภาพ แต่กลับทำให้เด็กในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป พลาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจากผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 นั้น ขึ้นกับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ กล่าวคือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา และรูปแบบการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายคือ ผู้เรียน เก่ง ดีและมีความสุข แต่ในสภาพปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร ตลอดจนโครงสร้างการบริหารภายในองค์กรมีการเปลี่ยนแปลง และที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษามีความแตกต่างกันทั้งในด้านคุณลักษณะพื้นฐาน คุณลักษณะเฉพาะตัว และคุณลักษณะเชิงบูรณาการ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน (ยูธินคนชื่อ, 2562) ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ตามมาจากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมยุคความรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน เทคโนโลยียุคดิจิทัลจึงส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หากนักเรียนไม่ได้รับการดูแลให้ใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลไปในทางที่ถูกต้องจะส่งผลกระทบต่อในด้านลบมากกว่าด้านดี (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์, 2563)

ดังนั้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและสนใจในการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ให้มีคุณสมบัติที่หลากหลายในการที่จะบริหารจัดการศึกษาซึ่งมีการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ก้าวทันกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในอนาคตผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องมีความเป็นมืออาชีพ รอบรู้ในงานบริหาร เป็นนักคิด นักวางแผนที่จะทำให้งานบริหารดำเนินไปอย่างราบรื่นซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้งานบริหารมีความราบรื่นและประสบความสำเร็จ ช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. เพื่อระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
3. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาศึกษา คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ซึ่งสามารถอธิบายขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย ดังนี้ คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียน 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเป็นผู้นำ 2) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร 3) ด้านความคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ 4) ด้านบุคลิกภาพ 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 6) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 7) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 8) ด้านคุณลักษณะทางวิชาการ และ 9) ด้านการจูงใจ 2. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 190 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3, 2563) โดยมีวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีจำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง มีมีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่อยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับ 1 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่อยู่ในระดับน้อย ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับ 1 หมายถึง มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อย ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ซึ่งการแปลผลระดับค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่อยู่ใน

ระดับมากที่สุด/มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด จนถึงระดับ ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีมีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย/ มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.99 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (Kajornatthapol P., et. al., 2020)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 127 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 64.60 และเพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 มีอายุมากกว่า 45 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 และมีอายุน้อยกว่า 45 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 59.10 และมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 40.90 ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10

การวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.29) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม, ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ด้านความคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์, ด้านบุคลิกภาพ,

ด้านการจูงใจ, ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร, ด้านความเป็นผู้นำ, ด้านการมีวิสัยทัศน์, ด้านคุณลักษณะทางวิชาการ ($\bar{X}$ =4.54, 4.50, 4.45, 4.32, 4.27, 4.19, 4.18, 4.13, 4.04) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณลักษณะผู้บริหาร สถานศึกษายุคใหม่
1	ด้านความเป็นผู้นำ	4.18	0.68	มาก
2	ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.19	0.68	มาก
3	ด้านความคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์	4.45	0.57	มาก
4	ด้านบุคลิกภาพ	4.32	0.64	มาก
5	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.54	0.51	มากที่สุด
6	ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.50	0.48	มากที่สุด
7	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.13	0.71	มาก
8	ด้านคุณลักษณะทางวิชาการ	4.04	0.71	มาก
9	ด้านการจูงใจ	4.27	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย		4.29	0.63	มาก

การวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้ 1.) ด้านความเป็นผู้นำ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความศรัทธาให้กับบุคลากร และนำไปสู่การดำเนินตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการหรือวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ, ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงวิธีการ พัฒนาสถานศึกษาในลักษณะที่หลากหลายตรงตามบริบท และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ค่าเฉลี่ย 4.57, 4.32, 4.28 ตามลำดับ 2.) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดลำดับความสำคัญของงาน ทบทวนโครงสร้าง และระบบการจัดการสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักของความสอดคล้องในการพัฒนาตนเอง, ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 4.54, 4.30, 4.24 ตามลำดับ 3.) ด้านความคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.45 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการฝึกฝนการสื่อสารที่ีร่วมกับการคิดวิเคราะห์แบบองค์รวม, ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมในการบริหารจัดการกับความซับซ้อนทางสังคมในศตวรรษที่

21, ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิดนอกกรอบ ค่าเฉลี่ย 4.69, 4.56, 4.52 ตามลำดับ 4.) ด้านบุคลิกภาพ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วาจาที่สุภาพ นุ่มนวล ยิ้มแย้ม แจ่มใสในการปฏิบัติงาน, ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งกายเหมาะสม สะอาด เรียบร้อย อ่อนน้อม ถ่อมตน, ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาบุคลิกภาพตนเองในด้านการเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน ค่าเฉลี่ย 4.40, 4.39, 4.36 ตามลำดับ 5.) ด้านคุณธรรม จริยธรรม เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงาน, ผู้บริหารสถานศึกษาตัดสินใจโดยใช้กรอบความคิดทางจริยธรรม มีเหตุผล แก้ปัญหาด้วยหลักเมตตาธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักของความถูกต้อง ยุติธรรมและให้ความเสมอภาค แสดงความห่วงใยกับบุคลากรทุกคนค่าเฉลี่ย 4.69, 4.66, 4.65 ตามลำดับ 6.) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างเครือข่าย ในการบริหารจัดการ, ผู้บริหารสถานศึกษาเตรียมการรองรับเทคโนโลยีต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบสารสนเทศสนับสนุนงานบริหารให้มีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 4.76, 4.67, 4.54 ตามลำดับ 7.) ด้านการมีวิสัยทัศน์ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ที่มีกระบวนการมีส่วนร่วมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายและค่านิยมของสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษามองการณ์ไกลและกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีความ คิดริเริ่มใหม่ ๆ เพื่อสร้างความก้าวหน้าของสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ทั้งจุดเด่น จุดด้อย โอกาส อุปสรรคของสถานศึกษาด้วยความมั่นใจ จริงใจ ค่าเฉลี่ย 4.33, 4.23, 4.13 ตามลำดับ 8.) ด้านคุณลักษณะทางวิชาการ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้คำปรึกษา แนะนำแก่ครูโดยการนิเทศการสอน สนทนาแลกเปลี่ยน สังเกตชั้นเรียน, ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูบุคลากร ชุมชน นักเรียนในการจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน, ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.26, 4.11, 4.02 ตามลำดับ และ 9.) ด้านการจูงใจ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความกระตือรือร้นและความคิดเชิงบวกต่อบุคลากรในการร่วมกัน, ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น และสร้างความมั่นใจในการประเมินผลการปฏิบัติงาน, ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคัดกรองผลการปฏิบัติงานได้ตามสภาพจริงโดยใช้ระบบการให้รางวัลเพื่อจูงใจบุคลากรค่าเฉลี่ย 4.46, 4.33, 4.25 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.30) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ, ด้านคุณภาพของผู้เรียน, ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ =4.52, 4.32, 4.12) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการพัฒนา คุณภาพการศึกษา
1	ด้านคุณภาพของผู้เรียน	4.32	0.63	มาก
2	ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	4.52	0.57	มากที่สุด
3	ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.12	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย		4.30	0.65	มาก

การวิเคราะห์ระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้ 1.) ด้านคุณภาพของผู้เรียน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา, ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ, ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.55, 4.49, 4.43 ตามลำดับ 2.) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษามีจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้, สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการคุณภาพ, สถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ค่าเฉลี่ย 4.61, 4.58, 4.57 ตามลำดับ 3.) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้เกี่ยวข้อง, ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้, ครูผู้สอนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.52, 4.23, 4.21 ตามลำดับ

การทดสอบปัจจัยคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า มีตัวแปรคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ด้านความเป็นผู้นำ (X1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (X5) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร (X2) ด้านการจูงใจ (X9) ที่ร่วมกันทำนายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ร้อยละ 42 ($R^2 = 0.42$) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 1.17 + 0.37 (X1) + 0.31 (X5) + 0.17 (X2) - 0.13 (X9)$$

เขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Z}_y = 0.33 ZX1 + 0.25 ZX5 + 0.21ZX2 - 0.18 ZX9$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. ระดับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Greenberg-Walt, & Robertson, (2001) ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะสำคัญของผู้บริหารระดับสูงในอนาคต ประกอบด้วย มีความคิดกว้างไกล สามารถเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ร่วมกันคิดค้นแนวทางปฏิบัติที่ทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้สนใจคิดค้นนวัตกรรม มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีความรอบรู้ ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถบริหารการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Magnuson, (2007) ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะด้านวิชาชีพ มีดังนี้ มีความสามารถติดต่อและเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในสาขาอาชีพเป็นอย่างดี รู้จักมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยสั่งการ มีความสามารถในการวางแผน และจัดระเบียบงาน รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่น ๆ รู้จักขอบเขตอำนาจและหน้าที่ ส่วนคุณลักษณะส่วนตัว มีดังนี้ มีวิจารณ์ญาณและมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์และมองการณ์ไกล เป็นผู้มีสติและมีเหตุผลไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา มีความจริงต่อผู้ร่วมงาน มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีวาจาเป็นมิตร มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส มีจิตใจโอบอ้อมอารี ใจกว้างเปิดเผย กล้าได้กล้าเสีย มีความเมตตาเห็นอกเห็นใจผู้อื่นจริงใจต่อคนทั่วไป

2. ระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย คำผล, (2558) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยฐานลดจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านผู้เรียนมีความสุขที่ดีและมีสุนทรียภาพ ด้านผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุผล และด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุธิณ คนเชื้อ, (2562) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า มีตัวแปรคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ด้านความเป็นผู้นำ (X_1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (X_5) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร (X_2) ด้านการจูงใจ (X_9) ที่ร่วมกันทำนายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ร้อยละ 42 ($R^2 = 0.42$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย คำผล, (2558) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารระบบคุณภาพส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูธิน คนชื่อ, (2562) ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานสถานศึกษา สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาได้ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.641 และมีอำนาจการพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 41.00

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise ในการพยากรณ์ปัจจัยคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.17	0.57		2.07*	0.04
ด้านความเป็นผู้นำ (X_1)	0.37	0.11	0.33	3.46*	0.00
ด้านคุณธรรมจริยธรรม (X_5)	0.31	0.09	0.25	3.40*	0.00
ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร (X_2)	0.17	0.08	0.21	2.19*	0.03
ด้านการจูงใจ (X_9)	-0.13	0.05	-0.18	-2.55*	0.01

$R = 0.65$, $R^2 = 0.42$, $F = 21.897$, $\text{Sig.} = 0.00$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้สร้างความศรัทธาให้กับบุคลากรในการนำแนวทางการปฏิบัติงานไปสู่การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ได้จัดลำดับความสำคัญของงาน ทบถ้วนโครงสร้าง และระบบการจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักของความสอดคล้องในการพัฒนา

ตนเองให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการฝึกฝนการสื่อสารที่ีร่วมกับการคิดวิเคราะห์แบบองค์รวม มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมในการบริหารจัดการกับความซับซ้อนทางสังคมในศตวรรษที่ 21 ใช้วาจาที่สุภาพนุ่มนวล ยิ้มแย้มแจ่มใสในการปฏิบัติงาน แต่งกายเหมาะสม สะอาด เรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน เป็นผู้มีระบบคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงาน สามารถตัดสินใจโดยใช้กรอบความคิดทางจริยธรรม มีเหตุผล แก้ปัญหาด้วยหลักเมตตาธรรมสามารถสร้างเครือข่าย ในการบริหารจัดการ เตรียมการรองรับเทคโนโลยีต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา ใช้ระบบสารสนเทศสนับสนุนทำงานบริหารให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

หัวข้องานวิจัยที่ควรทำต่อไปในอนาคต ได้แก่ 1.) ควรให้มีการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกัน ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ 2.) ควรให้มีการศึกษาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกัน ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และ 3.) ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และในสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ยูธิน คนชื่อ. (2562). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ศรัณญา โนนคู่เขตโขง. (2562). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564)*. รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2558 ณ ศูนย์แสดงการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์. (2563). *ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ประจำปี พ.ศ. 2563*. เพชรบูรณ์: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์.
- เอกชัย คำผล. (2558). *การบริหารระบบคุณภาพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- Greenberg J. and Baron A. R. (2003). *Behavior in Organization*. (8thed.). New Jersey: McGraw – Hill.
- Kajornatthapol Pongwiritthon, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiroj. (2020). Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*. 6(6), 1-15.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.
- Magnuson W.G. (2007). *The Characteristics of Successful School Business Managers*. Doctoral Dissertation Los Angeles: University of Southern California.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อวิชาภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย
A Study of Learning Achievement and Satisfaction Towards English
of Grade 5 Students Instructed by Multimedia Online Lessons

ศรณยา วิสุทธิ¹ อรนุช ลิมตศิริ²
Saranya Wisutthi, Oranuch Limtasiri

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน-หลังเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย 3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนบางชั้น (ปลื้มวิทยานุสรณ์) จำนวน 34 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบวัดความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 79.90/79.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง Having fun with activities ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.67)

คำสำคัญ (Keywords): บทเรียนออนไลน์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ภาษาอังกฤษ

Received: 2021-12-06 Revised: 2021-12-16 Accepted: 2021-12-17

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Master of Education Program in Innovative Curriculum and Learning Management Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: 6214442003@rumail.ru.ac.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

Abstract

The purposes of this research were 1. to create and calculate efficiency of Multimedia Online Lessons in English on Having fun with activities of grade 5 students in order to meet the E1/ E2 of 80/80 criteria, 2. compare learning achievement before and after instructed in English on Having fun with activities of grade 5 students by Multimedia Online Lessons, 3. examine the students' satisfaction toward learning in English on Having fun with activities of grade 5 students by Multimedia Online Lessons. The sample population consisted of selected grade 5/5 students instructed in English at Bangchan (Pleumwittayanusorn) by 34 students using Purposive sampling, The research instruments consisted of Multimedia Online Lessons, lesson plans, An English Achievement Test, and a students' satisfaction questionnaire towards learning. The data were analyzed by mean, standard deviation, percentage and tested hypotheses with t-test dependent sample. The findings indicated were as follows: 1) The result of calculating efficiency of Multimedia Online Lessons in English on Having fun with activities of grade 5 students; the efficiency was 79.90/79.50 which meet the criteria of 80/80. 2) The students' learning achievement after instructed by Multimedia Online Lessons in English on Having fun with activities was higher than before instructed at the statistically significant level of .05. 3) The students' satisfaction toward learning on Having fun with activities by Multimedia Online Lessons was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.67).

Key Words: Multimedia Online Lessons; learning achievement; English

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษยังคงประสบปัญหาอยู่เสมอ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ รวมถึงทักษะทางภาษาทั้ง 4 ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการสื่อสารและเป็นพื้นฐานทางภาษาในการเรียนรู้ของทุกระดับชั้น ผู้เรียนยังมีทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษในแง่ลบ เนื่องจากผู้เรียนอ่านไม่ได้ แปลไม่ออก พูดไม่เป็น ยาก และไม่ได้นำไปใช้ (รจิตแก้ว คำแก่น, 2560) จากการศึกษาผล O-NET ของโรงเรียนบางชั้น (ปลื้มวิทยานุสรณ์) ปีการศึกษา 2563 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 288 คน มีคะแนนในวิชาภาษาอังกฤษเฉลี่ย 45.81 คะแนน และผู้ที่ได้คะแนนต่ำที่สุดคือ 5 คะแนน ซึ่งผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับภาค (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563)

สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 138 คน โรงเรียนบางชั้น (ปลื้มวิทยานุสรณ์) ในปีการศึกษา 2563 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 65.79 ซึ่งคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่โรงเรียนกำหนด จะเห็นได้ว่าการ

จัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากสาเหตุทั้งที่ตัวผู้เรียนที่ไม่มีความพร้อมในการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน และสาเหตุจากตัวครูผู้สอนนั่นเอง (วัชรพร สุทธิกรมล, 2559) ดังนั้น ครูผู้สอนจึงมีหน้าที่ต้องแก้ไขสถานการณ์เหล่านี้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด เพราะนอกจากจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถจดจำคำศัพท์ เนื้อหา ไวยากรณ์ และเข้าใจหลักการได้ด้วยตนเองแล้ว ผู้เรียนยังได้ประสบการณ์จากการฝึกทักษะทางภาษาอีกด้วย

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นทั่วโลก เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาอย่างมากในทุกระดับชั้น ตามที่กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาด้วยเทคโนโลยีผ่านระบบออนไลน์ แบบ 5 On (สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2564) ซึ่งทำให้ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เดิมในชั้นเรียนที่จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนแบบตัวต่อตัว เป็นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ ในช่วงที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติที่สถานศึกษาได้ การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์นั้น เป็นการนำแนวคิด และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น มีความยืดหยุ่นทางด้านเวลาในการเรียนรู้ที่ไม่มีข้อจำกัด (ธิดารัตน์ ภูพงษ์, 2561)

การนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมภาษาอังกฤษ ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ทักษะ ผ่านรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และบรรจุกิจกรรมลงไปได้ครบถ้วน อีกทั้งยังต้องสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนที่ดีอีกด้วย ดังนั้นบทเรียนออนไลน์ (Multimedia Online Lessons) จึงเป็นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตามแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถเข้าถึงความรู้และฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ใด ได้ทุกเวลาและสถานที่ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ในบทเรียนออนไลน์จะประกอบไปด้วยสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กระตุ้นผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ฝึกทักษะจากการสนทนาติดต่อสื่อสารกับครูผู้สอนและผู้เรียนคนอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ได้เหมือนการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนปกติ ดังนั้น การนำบทเรียนออนไลน์มาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการชั้นเรียนจะต้องมีความน่าสนใจ ดึงดูดผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ (ตะวัน เทวอักษร, 2563)

จากการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนในเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษได้ครบถ้วน และพัฒนาทั้ง 4 ทักษะ ฟัง พูด อ่าน

เขียน ได้ จากการเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย ซึ่งมีทั้งเนื้อหา รูปภาพ วิดีทัศน์ที่มีภาพเคลื่อนไหวและเสียง มีระบบการส่งงาน การสะท้อนกลับผลงาน การตรวจงาน มีการสะสมคะแนนเพื่อรับรางวัล เป็นการเสริมแรงทางบวกที่ดี และเนื่องจากการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบ 5 On ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนด้วยตนเองได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะผู้เรียนที่ไม่สะดวกในการเข้าห้องเรียนออนไลน์ตามเวลา (real time) ผู้เรียนก็สามารถเรียนรู้ได้จากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนของตนเองในช่วงเวลาที่สะดวก บทเรียนออนไลน์จึงทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน-หลังเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย
3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities โดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัยขั้นพื้นฐานแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนบางชัน (ปल्लीวิทยานุสรณ์) สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 9 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 323 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนบางชัน (ปल्लीวิทยานุสรณ์) สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

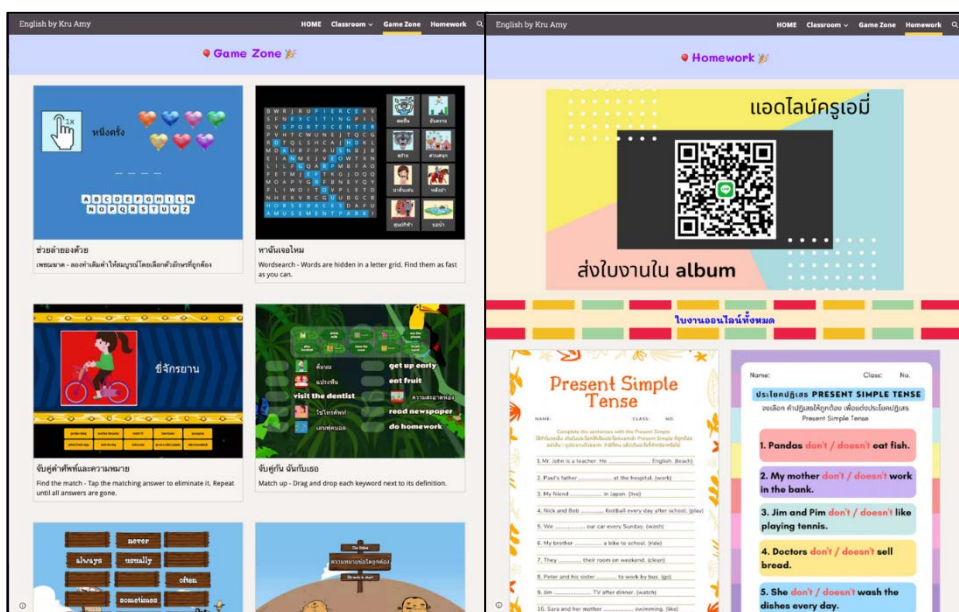
3.1 บทเรียนออนไลน์มีเดียเดียว วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 เรื่อง โดยบทเรียนออนไลน์มีเดียเดียวที่พัฒนาขึ้น ได้นำเสนอในรูปแบบของสื่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต วิชาภาษาอังกฤษ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง Having fun with activities โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่าน Google Site ที่ชื่อ English Class by Kru Amy มีลักษณะเป็นสื่อมีเดียเดียว ประกอบด้วย เนื้อหาที่นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง โดยนำเสนอผ่านรูปภาพอินโฟกราฟิกและวิดีโอ และมีส่วนของกิจกรรมเกม และใบงานออนไลน์หลังจากการเรียนรู้เนื้อหาแต่ละเรื่องด้วย อีกทั้งมีระบบการส่งการบ้านและให้ผลข้อมูลย้อนกลับโดยใช้ Line Album ใน Line Application หลังจากนั้นจะมีการอัปเดตคะแนนให้ทราบหลังจากจบการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องผ่าน google sheet ในบทเรียนออนไลน์

ภาพที่ 1 QR code บทเรียนออนไลน์มีเดียเดียว
ที่มา : ศรัณยา วิสุทธิ, 2564

ภาพที่ 2 ตัวอย่างบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย
ที่มา : ศรัณยา วิสุทธิ, 2564

ภาพที่ 3 ตัวอย่างกิจกรรมเกมและใบงานในบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย
ที่มา : ศรัณยา วิสุทธิ, 2564

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง Having fun with activities ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.4 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย

4. การตรวจสอบและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. บทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นำแบบประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 จากนั้นนำบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย ไปหาประสิทธิภาพกับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบางขัน (ปल्लीวิทยานุสรณ์) เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งการหาประสิทธิภาพออกเป็น 3 ครั้ง ดังนี้

การหาประสิทธิภาพครั้งที่ 1 กับนักเรียนรายบุคคล จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง และอ่อน เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนออนไลน์ โดยใช้การสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล

การหาประสิทธิภาพครั้งที่ 2 กับนักเรียนกลุ่มย่อย จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ เก่ง กลาง และอ่อน เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนออนไลน์ โดยใช้การสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล

การหาประสิทธิภาพครั้งที่ 3 กับนักเรียนกลุ่มภาคสนาม จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ เก่ง กลาง และอ่อน โดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities คำนวณที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 79.90/79.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (รัตนะ บัวสนธ์, 2555) ที่กำหนดไว้

2. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง Having fun with activities ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าทุกแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities นำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหาของข้อคำถามและจุดประสงค์ โดยใช้สูตร IOC จากนั้นนำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการเรียนเรื่องนี้มาแล้ว และวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) พบว่า มีค่าดัชนีความยากง่าย

อยู่ในช่วง 0.33–0.76 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในช่วง 0.29–0.58 โดยมีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 27 ข้อ จากนั้นคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 20 ข้อ และนำมาตรวจคำนวณหาความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) ของข้อสอบทั้งฉบับโดยคำนวณจากสูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson (นพพร ณะชัยจันทร์, 2552) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.908

4. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย โดยนำแบบวัดความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของการใช้คำถาม ตัวเลือก ภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องกับข้อคำถาม โดยใช้สูตร IOC พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องและเหมาะสม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนบางขัน (ปลื้ม วิทยานุสรณ์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. เตรียมนักเรียนก่อนดำเนินการทดลองโดยแนะนำรายวิชา วัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอน ลักษณะและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย รวมถึงบอกเงื่อนไข กฎ และกติกาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย

2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย หน่วยการเรียนรู้เรื่อง Having fun with activities โดยให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาและทำกิจกรรมร่วมในชั่วโมงเรียน

4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities

5. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน-หลังเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย โดยมีการวิเคราะห์ค่า t -test dependent sample ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า Sig เพื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์

มัลติมีเดีย โดยมีการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่สร้างขึ้น ซึ่งมีการวัดความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็น 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล ในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย” ผลการวิจัยพบว่า

1. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตาราง 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกลุ่มภาคสนาม

รายการทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
กิจกรรมระหว่างเรียน	100	79.90	4.48	79.90
แบบทดสอบหลังเรียน	20	15.90	5.07	79.50

จากตาราง 1 ผลทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย พบว่า ผู้เรียนกลุ่มภาคสนามทำกิจกรรมระหว่างเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.90 คะแนน และมีคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 15.90 คะแนน บทเรียนออนไลน์มัลติมีเดียมีประสิทธิภาพ 79.90/79.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน-หลังเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน-หลังเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	34	20	7.71	3.67	9.883	.000*
หลังเรียน	34	20	14.00	3.13		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.71 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.00 และเมื่อ

เปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์ มัลติมีเดีย

ตาราง 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์ มัลติมีเดีย

ด้านการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.54	0.62	มากที่สุด
ด้านผู้สอน	4.65	0.61	มากที่สุด
ด้านผู้เรียน	4.37	0.76	มาก
ด้านสื่อการสอน	4.50	0.72	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	4.57	0.71	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.53	0.67	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่าภาพรวมของนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง Having fun with activities ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.53

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 79.90/79.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน พบว่า คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.71 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.00

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง Having fun with activities ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.67)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย” มีประเด็นน่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม 3 ขั้นตอนพบว่า จากการหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล มีข้อบกพร่องของขั้นตอนการใช้บทเรียนออนไลน์ และข้อบกพร่องด้านองค์ประกอบรูปภาพ วิดีทัศน์ในหน้าเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ จากการหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อย มีข้อบกพร่องของรูปภาพขนาดตัวอักษรไม่ชัดเจน และกติกาของกิจกรรมเกมในด้านต่าง ๆ ยากเกินไป รวมถึงขั้นตอนการส่งการบ้านที่ไม่สะดวก และจากการหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม มีค่าประสิทธิภาพ 79.90/79.50 จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 อาจเนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ได้มีการออกแบบให้มีองค์ประกอบที่หลากหลายถึง 5 ด้าน ได้แก่ เนื้อหา การออกแบบ-กราฟิก เทคโนโลยีและการจัดการบทเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ มีขั้นตอนการใช้งานได้ง่ายและสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ วัฒนา พลาชัย (2562) ได้ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ Mobile Learning โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/82.11 เนื่องจากสื่อบทเรียนออนไลน์มีส่วนประกอบชัดเจน 4 ส่วน คือ หน้าเข้าสู่บทเรียน หน้าแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดบทเรียน หน้าเนื้อหาบทเรียน และหน้าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใช้บทเรียนออนไลน์ได้ง่าย และสอดคล้องกับวิจัยของ จุฑามาศ ใจสบาย (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ Google Classroom พบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.25/84.88 เนื่องจากบทเรียนออนไลน์ของผู้วิจัยสามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกที่ตลอดเวลา สามารถใช้ทดแทนจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่อยู่เพียงแต่ในห้องเรียนได้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=9.883$) โดยก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.71 (S.D.= 3.67) และหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.00 (S.D.= 3.13) เนื่องจากผู้เรียนที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการพัฒนาทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ครบทั้ง 4 ทักษะ ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ โดยผู้เรียนสามารถเข้าใจขั้นตอนการใช้งาน ภาษาในบทเรียน และเนื้อหาได้เป็นอย่างดี เพราะนอกจากจะมีเนื้อหาคำศัพท์ ไวยากรณ์ต่าง ๆ ของภาษาอังกฤษแล้ว บทเรียนออนไลน์มัลติมีเดียยังประกอบด้วยสื่อที่หลากหลายทั้งเนื้อหา รูปภาพ วิดีทัศน์ เกม และใบงานออนไลน์ อันส่งผลต่อความเข้าใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเห็นได้จากคะแนนกิจกรรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่หลังเรียนสูงกว่าก่อน

เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภเศรษฐ์ พิงบัว (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ด้วยแอปพลิเคชัน Google classroom พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเนื่องจากบทเรียนออนไลน์ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสารที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญภา ศิริชะเสื่อ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเนื่องจากบทเรียนออนไลน์ช่วยจัดปัญหาความด้อยโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน ผู้เรียนทุกคนได้รับพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความอย่างเท่าเทียม ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยบทเรียนออนไลน์ มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่เรียนโดยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 (S.D.= 0.67) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 ทั้งนี้จะเป็นเพราะผู้เรียนชื่นชอบบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย โดยให้ความรู้สึกที่แตกต่างจากการเรียนแบบปกติ ซึ่งมีสื่อสวยงามมากมาย เช่น ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ เกม ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการใช้งาน และได้พัฒนาทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร ตีระวัฒนานนท์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน พบว่า นักเรียนพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้เรียนชื่นชอบนวัตกรรมใหม่ ๆ ทันสมัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน นาริหวานดี (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่พึงพอใจมากที่สุด คือ การออกแบบบทเรียนออนไลน์ เพราะบทเรียนออนไลน์ที่ออกแบบนั้น สามารถปรับเปลี่ยน แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาได้ด้วยความรวดเร็ว

จากการที่ได้จัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Having fun with activities ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางชัน (ปลื้มวิทยานุสรณ์) พบว่าผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม เนื่องจากบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดียตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในด้านของการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายบทเรียนเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนพัฒนาตามศักยภาพของตนเองได้อย่างอิสระ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การพัฒนาบทเรียนออนไลน์มัลติมีเดีย จะต้องมีการออกแบบกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อให้มากที่สุด มีกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษที่หลากหลาย สีสันสวยงาม น่าสนใจ สามารถดึงดูดและกระตุ้นให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เนื้อหาจะต้องเรียงลำดับจากง่ายไปยาก

2. การจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์มีลติมีเดีย ผู้สอนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนด้วยเช่นกัน เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้และเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามข้อสงสัยต่าง ๆ กับผู้สอน

3. การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้บทเรียนออนไลน์มีลติมีเดียเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่เหมาะสมแก่การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน ผู้สอนควรพัฒนาเนื้อหาที่น่าสนใจและทันสมัยอยู่เสมอ

4. นักเรียนอาจมีข้อจำกัดในการเรียนออนไลน์ เช่น ไม่มีอินเทอร์เน็ต ไม่มีอุปกรณ์ที่สามารถเรียนได้ตามเวลา ผู้สอนควรให้ความยืดหยุ่นแก่นักเรียนในการเรียนช่วงเวลาใดก็ได้ เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง ทำกิจกรรม และทำใบงานส่งภายหลังได้ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการออกแบบสื่อมีลติมีเดียในรูปแบบวิธีทัศน์ที่ให้นักเรียนสามารถตอบโต้กับสื่อได้ เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนออนไลน์ได้อย่างเต็มที่

2. ควรมีการพัฒนาบทเรียนออนไลน์มีลติมีเดียในรายวิชาอื่น ๆ ที่หลากหลาย เพื่อที่นักเรียนจะเกิดความคุ้นชินในการเรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้ที่ต้องใช้ปฏิสัมพันธ์ตอบโต้ เนื่องจากการเรียนออนไลน์ทำให้นักเรียนมีสมาธิจดจ่อกับการเรียนได้ยากขึ้นกว่าการเรียนในชั้นเรียนปกติ

3. ควรมีการพัฒนาบทเรียนออนไลน์มีลติมีเดียให้เป็นระบบมากขึ้น ในการสะท้อนผลย้อนกลับทางการเรียนให้นักเรียน และมีการเชื่อมโยงไปยังการแสดงผลการเรียน ข้อมูลนักเรียน และระบบการช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงความรู้รอบตัวอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- จุฑามาศ ใจสบาย. (2559). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ Google Classroom รายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต. วารสารธาตุพนมปริทรรศน์. 3(1), 19-31.
- ตะวัน เทวอักษร. (2554). เมื่อวิกฤตโควิด-19 มาถึงวงการการศึกษา ‘อักษรเจริญทัศน์’ เปลี่ยนห้องเรียนธรรมดาเป็นสนามแห่งการเรียนรู้. สืบค้น 5 มิถุนายน 2564, จาก <https://thestandard.co/aksorn-education/>.
- ธิดารัตน์ ภูพงษ์. (2561). การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- นพพร ณะชัยขันธุ์. (2552). สถิติเพื่อการวิจัย. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เบญจพร ตีระพัฒนานนท์. (2563). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง การสร้างภาพกราฟิก โดยโปรแกรมนำเสนอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. วารสาร e-Journal of Education Studies, Burapha University.

- เพ็ญภา ศิริชะเสื่อ. (2559). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ยุพิน นาริหวานดี. (2561). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์เรื่องการใช้ โปรแกรม Microsoft PowerPoint 2016 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสาร ครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. 1(2). 32-40.
- รจิตแก้ว คำแก่น. (2560). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ ความเข้าใจของ นักเรียนชนเผ่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงรายเขต 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- รัตน์ บัสนธิ์. (2555). วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน. กรุงเทพฯ: บริษัทวี พรีนท์ (1991) จำกัด.
- วัชรพร สุทธิกรมกล. (2559). ผลของการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เพื่อ พัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยวและการโรงแรม. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- วัฒนา พลาชัย. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ Mobile Learning โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาการเขียนเว็บไซต์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข”. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 10(1), 186-200.
- ศุภเศรษฐ์ พิงบัว. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน Google classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้น พื้นฐาน (O-NET). ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563. สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2564) ประกาศ กรุงเทพมหานคร: กำหนดเปิดภาคเรียนที่หนึ่ง ปี การศึกษา 2564 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา

Guidelines on Promoting the Participation of Parents in the Provision of Education in Schools under the Pattaya Education Bureau

ฐานิฏฐ์กานต์ นิลแนบแก้ว¹ อีระพงศ์ บุศรากุล²

Thanidkarn Ninnabkaew, Theerapong Busarasakoon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเป็นตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดการศึกษาเมืองพัทยา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 385 คน โดยผู้วิจัยได้หาขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จำนวน 4 ด้าน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้เกณฑ์เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และมีประสบการณ์ในการบริหารงาน 3 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารเชิงลึก และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.21$) และด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนด้านที่มีการดำเนินการระดับปานกลาง และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.12$) และแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ

Received: 2021-12-15 Revised: 2022-05-19 Accepted: 2022-05-31

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Program in Educational Administration, Siam Technology College.

Corresponding Author e-mail: selaphum.academic@gmail.com

² สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Program in Educational Administration, Siam Technology College

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา พบว่า ผู้บริหารควรกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีให้ครอบคลุมตามกลยุทธ์ของโรงเรียนและให้ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยดำเนินการตามแผนพัฒนา โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ จากนั้นสรุปผลการดำเนินงานและนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถร่วมมือดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ควรรู้จักนำสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสำคัญคือความร่วมมือในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): แนวทางส่งเสริม; การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา; ผู้ปกครอง

Abstract

This research is a quantitative and qualitative research. Samples used in quantitative research are 385 persons of parents in the Provision of Education in Schools under the Pattaya Bureau in 2018, finding the sample size from the table of Krejcie & Morgan (1970). After that random sample with Simple Random Sampling. The research tool are 4 terms of opinion questions on the promotion of parents' potential in the Provision of Education in Schools under the Pattaya Bureau by 5-level estimation scale, 0.85 of reliability. Static for analysis data are frequency, percent, average and standard deviation. Sample used in qualitative research are : 5 persons of executive education in the Provision of Education in Schools under the Pattaya Bureau in 2018. Then random sample with Purposive Sampling. The research tools are Semi-structured and in-depth interviews. Analyze data by content analysis technique. The results showed, the overall is high level of promoting the participation of parents and present a guidelines in the Provision of Education in Schools under the Pattaya Bureau ($\bar{X} = 3.99$). Considering each term, the highest average was general management ($\bar{X} = 4.25$). Next was academic administration ($\bar{X} = 4.21$), budget management ($\bar{X} = 4.19$). Moderate action and with the lowest average was the personnel management ($\bar{X} = 4.12$). Guidelines on Promoting the Participation of Parents in the Provision of Education in Schools under the Pattaya Education Bureau, Administrators should Determine educational institutions development plans annual action plan to cover according to the school's strategy. Community and parents should be involved in the management of education by implementing development plans, projects, activities and then summarize results, improve and develop. Parental participation should be

encouraged in teaching and learning management that can cooperate to develop the quality of learners to be more quality. should how to use various educational media technology to assist in teaching and learning management. And the important thing is to participate in the management of parents' education in order to provide more quality teaching and learning

Keywords: Guidelines promotion; Participation in educational management; Parents

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 8 ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 39 กำหนดว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวนำมาสู่การปฏิรูปการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นแนวทางใหม่ ๆ ให้ครู พ่อแม่ ชุมชน มีอิสระในการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา จัดหลักสูตร และการบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น การลดทอนกรอบ กฎ ระเบียบ คำสั่งของส่วนกลาง เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการปฏิบัติ ดังนั้น หากโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในด้านการจัดการศึกษา ได้มีส่วนร่วมคิดวางแผนร่วมปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบ ประเมินผลกับโรงเรียน ส่งเสริมความรู้ให้กับบุตรหลานในความปกครองทั้งที่บ้านที่โรงเรียนเป็นประจำและสม่ำเสมอจะทำให้บุตรหลานประสบความสำเร็จทางการศึกษาสูงขึ้น และจะส่งผลให้บุตรหลานประสบผลสำเร็จในชีวิตด้วยเช่นกัน (เจตนารมณ์ ทศานนท์, 2553)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบระหว่างผู้ปกครอง และโรงเรียนในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การประเมินผล และยังรวมถึงกิจกรรมทางการศึกษาที่ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วม พร้อมทั้งได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ตามแนวคิดของ Lyons, Robbins and Smith ที่ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ 1) มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน และ 2) มีการวางแผนที่ดี (Lyons, Robbins and Smith, 1983 อ้างถึงใน ธีรภัทร์ เจริญดี, 2542)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ พบว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลาย ๆ ด้าน ยังไม่ประสบผลสำเร็จตาม

วัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามจากการบริหารงานที่ผ่านมาก็มักจะประสบปัญหาและมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ใช้อำนาจหน้าที่ตัดสินใจเองเป็นส่วนใหญ่ ขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาความสามารถในการโน้มน้าวผู้ได้บังคับบัญชาตอบสนองความต้องการความสำเร็จของโรงเรียน อาจเป็นสาเหตุให้คุณภาพผู้เรียนที่ปรากฏอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2562 ซึ่งมีคะแนนระดับเขตพื้นที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จากสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2562 ที่สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ดำเนินการจัดทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ 1-2 กุมภาพันธ์ 2563 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา มีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบรายวิชา ดังนี้ วิชาภาษาไทย 55.03 วิชาภาษาอังกฤษ 32.56 วิชาคณิตศาสตร์ 24.48 และวิชาวิทยาศาสตร์ 28.97 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทุกวิชา (O-NET) (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน จึงเกิดแนวคิดและมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา เพื่อนำผลที่ได้เป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้บริหารนำไปใช้ในการปรับปรุงและส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา และผู้บริหารนำไปกำหนดนโยบายร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนได้ทำงานร่วมกันให้สอดคล้องและตรงตามบริบทของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Objective)

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาจากประชากรและตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ผู้วิจัยแบ่งประชากร เป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 9,176 คน โดยคิดจากอัตราส่วนของผู้ปกครอง 1 คน ต่อนักเรียน 1 คน (ข้อมูลจากสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ณ วันที่ 30 เมษายน 2561)

ส่วนที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 33 คน (ระดับผู้อำนวยการ โรงเรียนละ 1 คน และระดับรองผู้อำนวยการ โรงเรียนละ 2 คน) (ข้อมูลจากสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ณ วันที่ 30 เมษายน 2561)

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยแบ่งตัวอย่าง เป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 385 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้หาขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ส่วนที่ 2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีหลักเกณฑ์ในการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จำนวน 4 ด้าน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ Likert Scale (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550) แบ่งเป็นเกณฑ์ระดับการปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยค่าแต่ละระดับมีความหมาย

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เมื่อผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามกับตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ก็จะนำมาเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา เรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา เพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา โดยมี

เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่าง ดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ 2) เป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานโรงเรียนตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ตอบแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลจากตัวอย่าง โดยนำให้นักเรียนนำส่งให้ผู้ปกครองเพื่อตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากตัวอย่าง ที่แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อบรรยายสรุปข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่าง ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation หรือ S.D.)

2. ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างของตัวอย่าง สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ปกครองโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 385 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

2. การดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.21$) และด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนด้านที่มีการดำเนินการระดับปานกลาง และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.12$) ดังมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ด้านการบริหารวิชาการ

โดยภาพรวม มีการดำเนินการในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการได้รับทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมาคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$) และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.46$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.58$)

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวม มีการดำเนินการในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพิจารณาทางช่วยเหลือและให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมาคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุประกอบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$) และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานด้านการเงินและงบประมาณ ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณ ($\bar{X} = 3.67$)

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวม มีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมบุคลากรด้านการรักษาระเบียบวินัย ($\bar{X} = 3.55$) รองลงมาคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ได้มาซึ่งทรัพยากรบุคคลที่โรงเรียนต้องการ ($\bar{X} = 3.48$) และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.39$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการประเมินผล ผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{X} = 3.39$)

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ความสนใจต่อเอกสารที่ได้รับจากโรงเรียน ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษาผลการเรียนจากสมุดประจำตัวนักเรียน ($\bar{X} = 4.48$) และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ การทัศนศึกษา ฯลฯ ($\bar{X} = 4.36$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานด้านธุรการของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.71$)

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ทั้ง 5 ท่าน ได้เสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารวิชาการ ควรมีกำหนดกลยุทธ์ให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำหลักสูตรเรียนการสอนให้สอดคล้องกับชุมชนและท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนควรยึดหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสำคัญ

ด้านการบริหารงบประมาณ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้รับทราบผลการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณตามแผน หรืองบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อจะได้รับทราบว่างบประมาณที่ได้รับมีผลกระทบต่อการศึกษาหรือไม่

ด้านการบริหารงานบุคคล ควรส่งเสริมผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในด้านการบริหารบุคคลมากยิ่งขึ้น เช่น ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกครูในดวงใจของแต่ละระดับชั้น

ด้านการบริหารทั่วไป ควรมีการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง มีช่องทางในการรับรู้ข่าวสาร การดำเนินกิจการต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การร่วมให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะผ่านทางสื่อออนไลน์ เป็นต้น

โรงเรียนควรกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีให้ครอบคลุมตามกลยุทธ์ของโรงเรียนและให้ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยดำเนินการตามแผนพัฒนา โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ จากนั้นสรุปผลการดำเนินงานและนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถร่วมมือดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ควรรู้จักนำสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสำคัญคือการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ในทุกด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการแยกผลการศึกษาในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา โดยภาพรวม ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา มีส่วนร่วมในการได้รับทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญาภรณ์ โปทา (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเขาตะแบก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก ผู้ปกครองและคนในชุมชนในโรงเรียนบ้านเขาตะแบก เข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา ในด้านวิชาการ เห็นความสำคัญ ต่อการจัดการ

เรียนการสอน ต้องการเห็นเด็กเป็นคนเก่ง คนดี มีคุณภาพ จึงมีส่วนร่วมเสนอแนะ และผู้นำชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การแนะแนวทางวิชาการเพื่อการศึกษาเรียนต่อ การประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา คล้ายคลึง (2560) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านห้วยกะปิ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 พบว่าด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันระดับการศึกษาของผู้ปกครองสูงขึ้นและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ เช่น การให้ความคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งคณะครูได้ร่วมกิจกรรม เพื่อให้ผู้ปกครองได้ร่วมจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรให้ความรู้สำหรับเด็ก ๆ และครูในเรื่องของอาชีพ

1.2 ด้านงานงบประมาณ พบว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา มีส่วนร่วมในการพิจารณาทางช่วยเหลือและให้การสนับสนุนด้านวัสดุและอุปกรณ์ การจัดหาวัสดุประกอบการเรียนรู้ รวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานด้านการเงินและงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชื่นกมล อุซชิน (2556) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านเขาพรหมสุวรรณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ ชุมชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือให้ด้านแรงงานในการพัฒนาโรงเรียน ให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียน และวางแผนกำหนดแนวทางในการแสวงหาวัสดุ อุปกรณ์ ทุนทรัพย์ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา คล้ายคลึง (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านห้วยกะปิ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 พบว่า ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งทำให้การประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีบทบาททางด้านงบประมาณได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังร่วมบริจาคไม่ว่าเป็นทุนการศึกษาหรืออุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ ก็มีมาให้โรงเรียนเช่นกัน รวมไปถึงการบริจาคทุนทรัพย์ เพื่อเป็นทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน และการมีส่วนร่วมในด้านนี้ยังเป็นการลดภาระในการจัดหาครุภัณฑ์ให้กับทางโรงเรียนเพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณของโรงเรียนอีกด้วย

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา มีส่วนร่วมในการส่งเสริมบุคลากรด้านการรักษาระเบียบวินัย และสนับสนุนให้ได้มาซึ่งทรัพยากรบุคคลที่โรงเรียนต้องการ รวมถึงสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสกสรร กระยอม (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือเข้ามาเกี่ยวข้องร่วมตัดสินใจในการดำเนินงาน ร่วมประชุมกรรมการ และร่วมชื่นชมยินดีในผลงานที่เกิดจากการร่วมคิด ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานของครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายทอง รัตนาธิราช (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดแพะโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน อัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่ง การสรรหา และบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวินัย การรักษาวินัย และการออกจากราชการ

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะ ว่า ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ให้ความสนใจต่อเอกสารที่ได้รับจากโรงเรียน ศึกษาผลการเรียนจากสมุดประจำตัวนักเรียน และร่วมจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ การทัศนศึกษา ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของกิตติศักดิ์ สุรินทร์ (2556) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป มีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองได้สังเกตเห็นความสำคัญในด้านอาคารสถานที่ควรมีผู้ดูแลให้อยู่ในสภาพที่สะอาดปลอดภัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมสัน กัลยารัตน์ (2561) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลพนัสพิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ด้านบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลพนัสพิทยาลัย เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนมีมาก ดังนั้น ผู้ปกครองจึงมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับสถานศึกษา เพราะผู้ปกครองมีความต้องการที่จะให้โรงเรียนที่นักเรียนเข้ามาเรียนนั้นมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักเรียนในความปกครอง รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียน เป็นการสนับสนุนการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างหนึ่งที่ทำให้คนทั่วไปได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน

2. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา

ด้านงานวิชาการ ควรมีการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและบริบทของโรงเรียน ควรมีการจัดการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้

โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและควรจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ชุมชน

ด้านงบประมาณ ควรจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณอย่างมีส่วนร่วม การบริหารเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ โครงการอย่างมีระบบด้วยการมีส่วนร่วมและกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติอย่างชัดเจน มีการจัดทำเอกสารเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินรายได้โรงเรียนอย่างถูกต้องเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน

ด้านงานบุคคล ผู้บริหารควรมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำปี ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ด้านการบริหารทั่วไป คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ควรมีการดูแลรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้สวยงาม น่าเรียนปลอดภัย พร้อมใช้ประโยชน์ให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อต่อการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่องแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุกด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสองอันดับสุดท้ายของแต่ละด้านมาเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ด้านงานวิชาการ

1. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการนำเครื่องมือ เครื่องใช้จากท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาในการจัดการศึกษาร่วมกัน

2. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านงบประมาณ

1. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนจัดตั้งงบประมาณและแผนการเงิน

2. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณ

ด้านงานบุคคล

1. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ปฏิบัติงานดีเด่น
2. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการประเมินผล ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการบริหารทั่วไป

1. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
2. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานด้านธุรการของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย เรื่องแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา
2. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดตั้ง รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิจัยและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ.
- กอบกฤษ การควรคิด. (2561). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กันธยาณี ศรีสุริย์. (2558). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพลูตาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิตติศักดิ์ สุรินทร์. (2556). *ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คมสัน กลยารัตน์. (2561). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลพนาลัยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เจตน์สุตา ทศานนท์. (2553). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล เชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชื่นกมล อุซชิน. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านเขาพรมสุวรรณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรภัทร์ เจริญดี. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุบผา สิทธิชัย. (2561). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน บ้านมาบยางพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรัชญาภรณ์ โปทา. (2559). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้าน เขาตะแบก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัทมา แก้วแดง. (2558). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการดำเนินงานของโรงเรียนคลอง พนสฤษดิ์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มาลิน จินดาวสาร. (2560). ปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง โรงเรียนในศูนย์ปัญญาวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันเพ็ญ เจริญจิตต์. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เมืองพญา 10 (บ้านเกาะล้าน) สังกัดเมืองพญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สายทอง รัตนารักษ์. (2560). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน วัดแพะโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุชาติ ครุฑสุวรรณ. (2559). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน สุหร่าปากคลอง 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุนิสา คล้ายคลึง. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านห้วยกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสกสรร กระยอม. (2559). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพนสนิม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อติยา ขาวคม. (2557). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนสิงห์สมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนันตพร กองแก้ว. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารโรงเรียนบ้านห้วยปราบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Barnes, R. A. (1995). African American parent involvement in their children schooling. *Dissertation Abstracts International*. 55 (5), 3152-A.
- Brittingham, K. V. (1998). The characterization of successful school family and community partnership. *Dissertation Abstracts International*, 59(5), 1406.
- Kotzé, T. G. y du Plessis, P. J. (2003). Students as co-producers of education: A proposed model of student socialization and participation at tertiary institutions. *Quality Assurance in Education*. 11(4), 186-201
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.
- Thaman, D. P. (1998). The perceptions of parent at an elementary school on parent involvement and parent education as to its ability to help them improve their child's academic achievement. *Dissertation Abstracts International*. 29(4), 503.
- Townsen, G. M. (1999). An exploratory study of factors that influence parent participation in parent involvement programs and the scholastic success of their children at an elementary school. *Dissertation Abstracts International*. 52(3), 337-343

สภาพและความต้องการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองการเกษตร
เพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
กรณีศึกษา: สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร

The General Situation and the Need for Innovative Knowledge
Transfer Models for Sustainable natural resources conservation
Case study: Ban Pa Kha Royal Initiative Highland Agricultural
Development Station, Kamphaeng Phet

สุจิตราพร โพธิ์ประดิษฐ์¹ นิสา พักตร์วิไล² ปณณรภัส ถกลภักดี³
อนัญญา โพธิ์ประดิษฐ์⁴ วีรศักดิ์ ทิชัย⁵

Sujitraporn Popradit, Nisa Pakvilai, Pannraphat Takolpuckdee,
Ananya Popradit, Wirasak Tichai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้ในวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของแบบจำลองเกษตรที่สูง 2. ศึกษาเจตคติและความต้องการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองเกษตรที่สูงเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ของเกษตรกรชาวเขา บ้านป่าคา โดยใช้วิธีวิจัยแบบแบบผสมวิธี โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก 2 ส่วนคือ (1) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ ฯ จำนวน 6

Received: 2021-12-14 Revised: 2022-05-07 Accepted: 2022-05-13

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ Doctoral Program of Environmental Studies, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage. Corresponding Author e-mail: ananya.po@vru.ac.th

² คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์จังหวัดปทุมธานี Faculty of Science and Technology, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage.

³ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์จังหวัดปทุมธานี Faculty of Science and Technology, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage.

⁴ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี Doctoral Program of Environmental Studies, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage. e-mail: ananyaphd@gmail.com

⁵ หัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร Royal Initiative Highland Agricultural Development Station, Ban Pa Kha, Kamphaeng Phet.

คน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนา
นวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองเกษตรที่สูงดังกล่าว และ (2) เกษตรกรชาวเขาบนพื้นที่
ศึกษา 162 ครัวเรือนจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากตารางของเครจซี่และมอร์แกนที่ความเชื่อมั่น
0.95 การวิจัยนี้ใช้เครื่องมือจำนวน 2 ชุด ได้แก่ ประเด็นคำถามในการจัดสนทนากลุ่ม ซึ่งมีค่า IOC
อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และ แบบสอบถามเจตคติและความต้องการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้
แบบจำลองเกษตรที่สูงของสถานีฯ ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ผลการวิจัยพบว่านวัตกรรม
การถ่ายทอดองค์ความรู้ควรประกอบด้วย 5 ประเด็นหลักคือ (1) ลักษณะและความสำคัญของการ
ปลูกไม้ผลยืนต้นทดแทนการไร่เชิงเดี่ยว (2) ความรู้ด้านการเตรียมพื้นที่และความรู้เรื่องดิน (3)
ความรู้ความเข้าใจด้านความอันตรายจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร (4) การดูแลรักษา การ
ให้ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนการผลิตปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์ และ (5) การเก็บเกี่ยวผลผลิต
โดยเกษตรกรชาวเขาทั้งหมดมีความต้องการนวัตกรรมในรูปแบบวิดีโอผ่านระบบออนไลน์ผ่านช่อง
YouTube เนื่องจากง่ายต่อการเข้าถึงและเปิดดูได้ตามต้องการ

คำสำคัญ (Keywords): การถ่ายทอดความรู้; สถานีพัฒนาเกษตรที่สูง; บ้านป่าคา

Abstract

The research objectives were as follows: 1. to investigate the knowledge transfer condition of the highland agricultural model; and 2. to use the mixed method to investigate hill tribe farmers' attitudes and need for knowledge transfer innovation of the highland agricultural model for sustainable conservation of natural resources. There are two main target groups: (1) 6 key informants in a focus group to learn about current conditions and the development of innovations in the knowledge transfer of the highland agriculture model; and (2) 162 hill tribe farmers in the research based on the Krejcie and Morgan table at the 0.95 statistically significant confidence level. This study used two types of tools: questions in group discussions with IOC values ranging from 0.60 to 1.00 and attitudes and needs questionnaire with IOC values ranging from 0.80 to 1.00. The outcomes were as follows. Five fundamental concerns should drive innovation in knowledge transfer: (1) comprehension of the relevance of perennial fruit cultivation versus monoculture (2) Knowledge of land and soil preparation. (3) Understanding and knowledge of agricultural pesticide dangers in agriculture. (4) Maintenance, fertilization, and insect control, as well as the production of fertilizers and biological substances; and (5) harvesting of produce. The hill tribe farmers prefer innovation in online video via YouTube channel because it is easier to access and watch on-demand.

Keywords: Knowledge Transfer; Highland Agricultural Development; Ban Pa Kha

บทนำ (Introduction)

ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ ผลกระทบต่อภาคการเกษตร (Pruksakorn & Popradit, 2018) เช่น พื้นที่เกษตรเสียหายจากภัยแล้งหรือน้ำท่วม ส่งผลต่อการผลิตทางการเกษตร ความมั่นคงทางอาหารและความมั่นคงรายได้ อันเนื่องมาจากโรคพืช แมลงและสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินในแปลงเกษตรเชิงเดี่ยวที่ทำการเกษตรต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน (Popradit, 2021) สำหรับระบบนิเวศป่าไม้พบว่า การเติบโตของไม้ป่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไป เกิดการสูญหายหรือสูญพันธุ์ของพืชและสัตว์บางชนิด ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป มีการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศของพืช (Phomma et al., 2019) สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับสถานีวิจัยพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรโดยมีใจความสำคัญคือ (1) ปั้นฟูและอนุรักษ์สภาพป่าพื้นที่ต้นน้ำลำธารโดยใช้ไม้ในท้องถิ่นและขยายพันธุ์พืชหายากหรือใกล้สูญพันธุ์ (2) พัฒนาคุณภาพชีวิตการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร อุปโภคบริโภคส่งเสริมการทำการเกษตรให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และส่งเสริมอาชีพให้ราษฎรในพื้นที่ (3) ศึกษาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากป่าให้เป็นเศรษฐกิจเพื่อให้คนอยู่กับป่าได้ สถานีวิจัยพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถฯ จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำรินี้ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และเป็นโครงการพัฒนาพื้นที่สูงตามพระราชดำริแหล่งสุดท้าย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้น้อมนำพระราชดำริมาดำเนินการมีการดำเนินงานแบบบูรณาการโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชรับผิดชอบหลัก (Popradit, 2021)

บ้านป่าคาเป็นหมู่บ้านที่ปรากฏอยู่ท่ามกลางพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ในเขตอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมแบบไร่เลื่อนลอย (Shifting cultivation) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรชาวเขาที่อาศัยบนที่สูงเป็นผลให้เกิดความต้องการทางด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นของประชากรชาวเขาที่อาศัยบนที่สูงเป็นผลให้เกิดความต้องการทางด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น การบุกรุกพื้นที่ป่าจึงทวีปัญหาเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจัดตั้งโครงการสถานีวิจัยพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านป่าคาตามพระราชดำริ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2551 เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้โดยมุ่ง ส่งเสริมด้านการเกษตร ยกกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ สิ่งแวดล้อม ให้กับราษฎรชาวไทยภูเขาและหมู่บ้านบริวาร” การดำเนินการขับเคลื่อนดำเนินประสบความสำเร็จดียิ่งด้วยความร่วมมือของหน่วยงานของรัฐทั้งสิ้น 40 หน่วยงาน ตลอดระยะเวลา 13 ปี ปัจจุบัน การดำเนินการส่งเสริมการเกษตรเพื่อความยั่งยืน ยังคงขับเคลื่อนไปอย่างต่อเนื่องและต้องการการสนับสนุนทางวิชาการเพื่อให้การถ่ายทอดเป็นไปเป็นระบบ การวิจัยครั้งนี้จึงส่งเสริมแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของการอนุรักษ์ทรัพยากร ผ่านแนวทางสร้างนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองการเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ เพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่ต้นน้ำแห่งนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของแบบจำลองเกษตรที่สูงตามพระราชดำริฯ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาเจตคติและความต้องการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองเกษตรที่สูง เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ของเกษตรกรชาวเขา บ้านป่าคา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ครอบคลุมและสมบูรณ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของแบบจำลองเกษตรที่สูงตามพระราชดำริฯ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยประชากร คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในงานของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 6 คน เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเกษตรที่สูงฯ

2.2 ในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองเกษตรที่สูงเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนของเกษตรกรชาวม้ง บ้านป่าคา กำหนดให้ ประชากร คือประชากรชาวม้งในพื้นที่บ้านป่าคาจำนวน 278 ครัวเรือน และ กลุ่มตัวอย่างประชากรชาวม้งในพื้นที่บ้านป่าคา ที่ได้จากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ซึ่งตารางนี้ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรโดยกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จากตารางของเครจซี่และมอร์แกน จึงใช้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 162 ครัวเรือน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยนี้ใช้เครื่องมือจำนวน 2 ชุด ได้แก่

3.1.1 ประเด็นคำถามในการจัดสนทนากลุ่มประกอบการจัดประชุมกลุ่มย่อย

3.1.2 แบบสอบถามเจตคติและความต้องการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับแบบจำลองเกษตรที่สูงของสถานีฯ

3.2 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

3.2.1 การสร้างประเด็นคำถามในการจัดสนทนากลุ่ม

(1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างประเด็นคำถามในการจัดสนทนากลุ่มที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วดำเนินการยกร่าง

(2) นำแบบประเด็นคำถามในการจัดสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้น ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้อง (IOC; Item - Objective Congruence) (Turner & Carlson, 2003) และปรับปรุงประเด็นการสนทนา ผู้วิจัยได้พิจารณาประเด็นที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป โดยในทุกประเด็นมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งมีความเหมาะสมสอดคล้อง

3.2.2 การสร้างแบบสอบถามเจตคติและความต้องการพัฒนาการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับแบบจำลองเกษตรที่สูงของสถานีฯ

(1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างประเด็นคำถามและแบบบันทึกการประชุมกลุ่มที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(2) สร้างและแบบสอบถามเจตคติและความต้องการพัฒนาการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับแบบจำลองเกษตรที่สูงของสถานีฯ ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินประเด็นคำถามและแบบบันทึกการประชุมกลุ่มด้านเนื้อหา ความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของข้อความและความสอดคล้องของข้อความคำถามกับนิยามและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยข้อความทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.70 จึงสามารถนำประเด็นคำถามและแบบบันทึกการประชุมกลุ่มดังกล่าวไปใช้ได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณโดย โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 บันทึกข้อมูลสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถฯ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการจัดประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย และทดลองแบบจำลองการเกษตรที่สูงที่เหมาะสมต่อสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของพื้นที่ ของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถฯ ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย ดังกล่าว และนำผลการประชุมที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) (Neuendorf, 2017)

4.2 เก็บข้อมูลเจตคติและความต้องการพัฒนาการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับแบบจำลองเกษตรที่สูงของสถานีฯ ของกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนชาวเขา 162 ครัวเรือน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 การคำนวณค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item-Objective Congruence: IOC)

5.1.2 การหาการคำนวณค่าความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน โดยใช้แบบสอบถามทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกันกับในการวิจัยนี้ (Carmines & Zeller, 1979)

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “สภาพและความต้องการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองการเกษตรเพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการวิจัยพบว่า

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันของการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองเกษตรที่สูงๆ มีผลการวิเคราะห์เนื้อหา จากการจัดประชุมกลุ่มย่อยด้านความเป็นมาและสภาพปัจจุบัน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อสรุปดังนี้

ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา การดำเนินงานของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถฯ ได้ดำเนินการด้านร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อสอดคล้องกับพระราชดำริที่มีไว้ในเบื้องต้น ที่ให้การดำเนินงานของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มีบทบาทสำคัญเพื่อ เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้โดยมุ่ง ส่งเสริมด้านการเกษตร ยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ สิ่งแวดล้อม ให้กับราษฎรชาวไทยภูเขาและหมู่บ้านบริวาร ภายใต้บริบทของ ป่าคาโมเดล ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติการร่วมกันของหน่วยงานขับเคลื่อนโครงการ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และประชาชนชาวเขา โดยกลไกการปฏิบัติอันเป็นหัวใจแห่งการพัฒนาในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่เรียกว่า “ระเบิดจากข้างใน” การเข้าฝังตัวของเจ้าหน้าที่ เพื่อเกิดความคุ้นเคย ไว้วางใจ และยอมรับ ปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างในการเปลี่ยนแปลงผ่านการสนับสนุนช่วยเหลือและให้คำปรึกษาในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเกษตร เมื่อความขัดแย้งดังกล่าวลดลง และกลายเป็นความผูกพันที่พึ่งพากันของเจ้าหน้าที่โครงการ และประชาชนชาวเขา การพัฒนาในระดับต่อมาจึงเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานทั้งหมดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา นำโดยส่วนงานในพระราชดำริ ค้นคว้าหาแบบการปลูกไม้ผลยืนต้นที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ โดยการทดลองปลูกพรรณไม้แบบผสมผสานในแปลงทดลอง พร้อมทั้งการศึกษาพัฒนาเทคโนโลยีการปรับปรุงดินด้วยวิธีการทางธรรมชาติ เช่นการทำปุ๋ยหมักจากเศษผลผลิตทางการเกษตรและกิ่งไม้ใบไม้ การผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือน และการใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อทดแทนการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตลอดทั้งระบบนิเวศต้นน้ำ นอกจากนี้ยังทดลองการปลูกไม้ผลยืนต้นผสมผสานกันหลายชนิด เพื่อการขยายผลสู่เกษตรกรชาวเขาเผ่าม้งในพื้นที่ พร้อมทั้งยังถ่ายทอดการขยายพันธุ์ไม้ เพื่อให้ได้จำนวนต้นพันธุ์ดิบจนแม่พันธุ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพสายพันธุ์ไม้ผลยืนต้นเมืองหนาวให้เหมาะสมกับพื้นที่บ้านป่าคา รูปแบบดังกล่าวที่ได้นี้ ถูกเรียกว่า

แบบจำลองการเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ “ป่าคาโมเดล-1 และ 2 (PA-KA Model I และ PA-KA Model II)” นับเป็นการขยายผลเชิงลึกอย่างสมบูรณ์โดยมีข้อสรุปว่า

1) PA-KA Model I (การเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ 1) เป็นต้นแบบการเกษตรผสมผสานแบบโดยใช้หลักการผสมผสานระหว่างพืชที่มีอายุการเก็บเกี่ยวต่างกัน เพื่อให้ผลผลิตอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มปลูกโดยมุ่งเน้นการสร้างผลผลิตตั้งแต่ปีแรกของการเพาะปลูก จนกว่า อาโวคาโด แมคคาเดเมีย และกาแฟ ซึ่งเป็นพรรณไม้หลักจะเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตั้งแต่ปีที่ 4 จากนั้นเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ต่อเนื่องยาวนานกว่า 50 ปี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 PA-KA Model I (การเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ 1)

ชนิดพืช	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)				ระยะเวลาให้ผลผลิต (ปี)
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	
เสาวรส	1,900	1,500	-	-	2
กล้วย	384	640	720	รอเก็บผลผลิต	4
กาแฟ	-	400	450	รอเก็บผลผลิต	50
บุกเนื้อทราย	-	-	รอเก็บผลผลิต	-	3
แมคคาเดเมีย	-	-	-	รอเก็บผลผลิต	50

2) PA-KA Model II (การเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ 2) เนื่องมาจากพื้นที่บางส่วนของบ้านป่าคาเป็นแนวร่องเขา มีลมแรงระหว่างฤดูมรสุม ประมาณช่วงเดือน กรกฎาคม - สิงหาคม ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผลผลิต จึงศึกษาการปลูกกลุ่มพันธุ์ไม้ที่ทนแรงลมอันได้ไฟ จึงมีการส่งเสริมให้ปลูกไผ่เป็นแนวกันลม เพื่อป้องกันผลอาโวคาโดไม่ให้เสียหาย และยังสามารถปลูกมะระหวานแซมในระยะแรก (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 PA-KA Model II (การเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ 2)

ชนิดพืช	ระยะปลูก (เมตร)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	ระยะเริ่มให้ผลผลิต (ปี)
มะระหวาน	2 x 0.5	240 (เดือน)	4
กล้วย	6 x 6	650-1,000 (ปี)	1
ไผ่	4 x 12	300-400 (ปี)	2-3
อาโวคาโด	8 x 8	7,500 (ปี)	4-5

ผลการวิเคราะห์เนื้อหา จากการจัดประชุมกลุ่มย่อยด้านแนวทางการพัฒนานวัตกรรมกรถ่ายทอดความรู้ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อสรุปดังนี้

การปรับเปลี่ยนให้เกษตรกรชาวเขา หันมาปลูกไม้ผลยืนต้นตามรูปแบบป่าคาโมเดล 1 และ 2 อาจต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างยิ่งของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนสถานี

เกษตรกรที่สูงๆ อีกทั้ง ความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนกลไกการใช้ที่ดินแบบดั้งเดิมของชาวเขา และการลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และปุ๋ยเคมี ชนิดต่าง ๆ ยังจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการถ่ายทอด ดังนั้น นวัตกรรมที่มีความเหมาะสมในการถ่ายทอดองค์ความรู้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนความรู้สู่เกษตรกรชาวเขา และปัจจุบันในยุคสมัยแห่งเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้รูปแบบสื่อผ่านการเผยแพร่วีดิโอคลิปย่อมเข้าถึงได้ง่าย จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรชาวเขาทั้งหมดในพื้นที่ศึกษาสามารถฟังภาษาไทยได้อย่างดี

จากการจัดประชุมกลุ่มย่อย สรุปแนวทางการสร้างรูปแบบสื่อผ่านการเผยแพร่วีดิโอคลิป และเผยแพร่ในระบบออนไลน์ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) ลักษณะและความสำคัญของการปลูกไม้ผลยืนต้นทดแทนการทำไร่เชิงเตี้ยตามแนวคิดการเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ PA-KA Model I และ II

2) ความรู้ด้านการเตรียมพื้นที่และความรู้เรื่องดินในด้านต่าง ๆ เช่นการบำรุงรักษาดินตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาพื้นที่ส่วนที่มีการทำไร่เลื่อนลอยเกิดการพังทลายและความอุดมสมบูรณ์ลดลงจากปลูกพืชชนิดเดียวซ้ำ ๆ ทำให้สารอาหารในดินถูกใช้จนหมดดินเกิดการเสื่อมสภาพต้องปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการปรับปรุงดิน

3) ความรู้ความเข้าใจด้านความอันตรายจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร เกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช เพราะต้องการผลิตผลที่มีราคาดีและเป็นที่ต้องการของตลาดเพื่อได้ผลตอบแทนที่สูง มีเกษตรกรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สารเคมีที่ไม่ถูกต้องปลอดภัย ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพทั้งเฉียบพลันและเรื้อรัง

4) การดูแลรักษา การให้ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนการผลิตปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์เพื่อลดการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพื่อความปลอดภัย

5) การเก็บเกี่ยวผลผลิต การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวที่ไม่เหมาะสมทำให้เกิดการสูญเสียของพืชผล เกษตรกรในพื้นที่ป่าคาปัจจุบันใช้ยังคงแรงงานคนในการเก็บเกี่ยวผลผลิตซึ่งผลผลิตบางชนิดจำเป็นต้องใช้แรงงานคนการเก็บเกี่ยวอาจไม่ประณีตพอจึงทำให้พืชผลบางส่วนเสียหายได้

ตอนที่ 2 เจตคติและความต้องการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองเกษตรกรที่สูงเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรชาวเขาจำนวน 162 คนครัวเรือน โดยมีกลุ่มตัวอย่างมีอายุ 41 ถึง 60 ปี มากที่สุด จำนวนร้อยละ 58.80 และ ร้อยละ 69.70 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ได้ผลการศึกษาดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เจตคติของเกษตรกรในพื้นที่ต่อการพัฒนาระบบการเกษตรตามแนวคิดการเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ

เจตคติของเกษตรกรในพื้นที่ต่อแบบจำลองเกษตรกรที่สูงๆ	Mean	SD
เจตคติเกี่ยวกับลักษณะและความสำคัญของป่าโมเดล (การเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ)		

เจตคติของเกษตรกรในพื้นที่ต่อแบบจำลองเกษตรที่สูงๆ	Mean	SD
1. เกษตรที่สูงพัฒนาเพื่อความเหมาะสมกับพื้นที่ คือการปลูกพืชหลายชนิดร่วมกัน เช่น กาแฟ โอวัลโต กล้วย แมคคาเดเมีย	3.81	0.40
2. การเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับภูมิประเทศที่มีประสิทธิภาพจะทำให้เกิดความยั่งยืนของระบบนิเวศและจะต้องร่วมมือร่วมใจกัน	3.81	0.40
3. การได้รับความรู้จากสถานีพัฒนาเกษตรที่สูง สามารถพัฒนาอาชีพและเพิ่มผลผลิตทำให้ส่งมีความยั่งยืนสู่ลูกหลาน	3.67	0.78
4. การปลูกพืชเมืองหนาวทดแทนพืชเชิงเดี่ยวทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นและเกิดความยั่งยืน	2.79	1.37
5. เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลต่างๆ สามารถทำให้เกิดความเข้าใจได้ดีมากขึ้นในยุคปัจจุบัน	3.38	0.78
6. การเข้าร่วมอบรมกับเจ้าหน้าที่ อยู่เสมอ สามารถเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร	3.68	0.47
เจตคติการเตรียมพื้นที่และความรู้เรื่องดิน และการอนุรักษ์ดิน		
7. ดินเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการเกษตรและเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตของพืช จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้	3.69	1.17
8. การพัฒนาดินให้เหมาะสมกับการเกษตรทำให้การเพาะปลูกเจริญเติบโตดีขึ้นเพิ่มผลผลิตและรายได้	3.39	1.41
เจตคติความรู้เรื่องกล้าไม้และการขยายพันธุ์		
9. การเพาะชำกล้าไม้ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ที่ดีเพื่อเป็นต้นกล้าที่มีคุณภาพ	3.32	0.47
10. การเพาะชำกล้าไม้และการขยายพันธุ์กล้าไม้เป็นการอนุรักษ์ป่าเพิ่มพื้นที่สีเขียวและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร	3.32	0.47
เจตคติการผลิตปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์ ลดการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพื่อความปลอดภัย		
11. การใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี จะเพิ่มความปลอดภัยให้กับเกษตรกรและผู้บริโภค	3.53	0.69
12. ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากการใช้สารชีวภัณฑ์ย่อมเป็นที่ยอมรับถึงความปลอดภัยจึงเป็นที่ต้องการของตลาด	2.73	0.78
เจตคติการดูแลรักษา การให้ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช		
13. การดูแลพืชให้เจริญเติบโตปราศจากศัตรูพืชทำให้ได้ผลผลิตที่ดีและเพิ่มรายได้	3.10	0.30
14. ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักมีประโยชน์ต่อพืชช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดินทำให้ดินอุดมสมบูรณ์	3.11	0.54

เจตคติของเกษตรกรในพื้นที่ต่อแบบจำลองเกษตรกรที่สูงๆ	Mean	SD
15. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็นผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค	4.18	0.88
16. การกำจัดศัตรูพืชด้วยสารชีวภัณฑ์เป็นสิ่งที่มีความปลอดภัยของเกษตรกรและผู้บริโภค	3.39	0.66
เจตคติการเก็บเกี่ยวผลผลิต		
17. การเก็บเกี่ยวพืชผักแต่ละชนิดต้องเก็บในช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อผลผลิตที่มีคุณภาพ	3.53	0.79
18. การทำความสะอาดพืชผลทางการเกษตรและการคัดเลือกขนาดและคุณภาพ จะทำให้สามารถเพิ่มคุณค่าของผลผลิตการเกษตรและยังได้ราคาสูงขึ้น	3.13	0.70

จากตารางที่ 3 ระดับเจตคติของเกษตรกรชาวเขาในด้านต่าง ๆ ที่น่าสนใจคือ เกษตรกรชาวเขามีเจตคติในระดับสูงมากต่อการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ว่าส่งผลดีต่อสุขภาพทั้งตัวเกษตรกรเองและผู้บริโภค (Mean = 4.18, SD = 0.88) อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาเกษตรกรยังไม่มั่นใจกว่าผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากการใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมีจะเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของตลาด (Mean = 2.73, SD = 0.78) และยังไม่ชัดเจนว่าการปลูกพืชเมืองหนาวทดแทนพืชเชิงเดี่ยวทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นและเกิดความยั่งยืนเพียงใด (Mean = 2.79, SD = 1.37) ส่วนเจตคติด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับที่ดี และเกษตรกรมีแนวทางในการยอมรับการพัฒนาปรับเปลี่ยนโดยมีความเข้าใจว่าเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลต่าง ๆ สามารถทำให้เกิดความเข้าใจได้มากขึ้นในยุคปัจจุบัน (Mean = 3.38, SD = 0.78) และยอมรับว่าการเข้าร่วมอบรมกับเจ้าหน้าที่อยู่เสมอสามารถเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในการที่จะสามารถพัฒนาความรู้ประสบการณ์ในการทำเกษตรที่ยั่งยืนต่อไป (Mean = 3.68, SD = 0.47)

จากการศึกษาความต้องการด้านการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองการเกษตรเพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นั้น ตัวอย่างเกษตรกรชาวเขาทั้งหมด มีความต้องการสื่อที่เป็นวิดีโอผ่านระบบออนไลน์ด้วยการสร้างวิดีโอผ่านช่อง YouTube ด้วยเหตุผลคือง่ายต่อการเข้าถึงในปัจจุบัน และสามารถเปิดดูได้ด้วยตนเองทุกครั้งที่ต้องการทราบข้อมูล อนึ่ง เกษตรกรชาวเขาบนพื้นที่ศึกษา สามารถรับฟังภาษาไทยชัดเจนได้ทั้งหมด ดังนั้นการสื่อสารด้วยการฟัง และรับชม จึงเป็นแนวทางการพัฒนาสื่อที่เหมาะสมที่สุดในปัจจุบัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง “สภาพและความต้องการนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองการเกษตรเพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ประเด็นทั้ง 5 ประเด็น ที่ได้จากการผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประชุมกลุ่มย่อย เป็นสำคัญที่ควรปลูกสร้างจิตสำนึกและองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรชาวเขา ดังนั้น การสร้างนวัตกรรมสื่อเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ในการส่งเสริม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้เสริมการจัดการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่แล้วอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นประโยชน์กับสาธารณชนทั่วไปอีกด้วย ประเด็นในการสร้างสื่อทั้ง 5 ประเด็นที่ได้นี้ สอดคล้องกับเจตคติและความต้องการของเกษตรกรชาวเขาในพื้นที่ เนื่องจากเกษตรกรชาวเขากลุ่มนี้ สามารถฟังภาษาไทยได้

สื่อที่มีความเหมาะสมต่อผู้รับ มีความทันสมัย จะสร้างมีความสนใจในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ผู้รับสื่อสามารถเรียนรู้และเกิดความเข้าใจ ภูมิใจในความสามารถของตน อีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการสืบทอดและอนุรักษ์ได้อย่างดี จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า สื่อสามารถสร้างให้ชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต (บุศรินทร์ สายรัตน์, 2020) แม้การถ่ายทอดในรูปแบบดั้งเดิม เช่นการจัดฐานการเรียนรู้จะเป็นการสื่อสารโดยตรงต่อตัวผู้เรียน ยังมีรายงานว่า ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่พัฒนาขึ้นในบางบทเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากความสนใจและพื้นฐานเดิมขององค์ความรู้ จึงควรเน้นคุณภาพของสื่อที่ใช้ให้มีความชัดเจน และสามารถเรียนรู้เข้าใจได้อย่างไม่จำกัด (อนุสรณ์ ส่งทิพย์เจริญกุล และคณะ, 2017) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาเรียนรู้จากสื่อได้มากขึ้น ดังนั้น นวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองการเกษตรเพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสถานีวิจัยพัฒนาเกษตรที่สูง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ บำรุงป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร ที่เหมาะสมจึงควรพัฒนาขึ้นให้เหมาะสมสอดคล้องกับยุคสมัยและตรงประเด็นความต้องการของพื้นที่ ในปัจจุบันระบบสื่อสารไร้สายเข้าถึงในแทบทุกพื้นที่แม้บนดอยสูงรูปแบบการถ่ายทอดองค์ความรู้จึงควรพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้อง อย่างไรก็ตามการจัดการเพิ่มเติมองค์ความรู้ของผู้เรียนในรูปแบบสื่อผสม ยิ่งเกิดประสิทธิภาพในการถ่ายทอด (พรพิมล ศักดา และคณะ, 2019) ดังนั้น นวัตกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ ในพื้นที่ศึกษาครั้งนี้จึงพิจารณาจากพื้นฐานสภาพปัจจุบันประกอบกับเจตคติและความต้องการ ความสามารถทางการรับสื่อ และรูปแบบสื่อที่ต้องการของตัวเกษตรกรเอง ควรจะสามารถสร้างการรับรู้ อันก่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การวิจัยครั้งนี้เกิดขึ้นจากความต้องการในการสร้างนวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้เพื่อการอนุรักษ์ ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ศึกษาดังนี้ (1) นำไปพัฒนานวัตกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบจำลองการเกษตรเพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ของกลุ่มชาวเกษตรกรชาวเขาในเขตรับผิดชอบของโครงการสถานีวิจัยพัฒนาเกษตรที่สูง อย่างไรก็ตาม บริบทของเกษตรกรชาวเขาในแต่ละพื้นที่สูงมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การสร้างสื่อจึงต้องพิจารณาในแต่ละแหล่งอย่างรอบคอบ (2) เป็นต้นแบบในการนำไปใช้ในการส่งเสริมการเกษตรที่สูงอื่น ๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ นอกจากจะสอบถามความรู้และเจตคติแล้ว ยังควรใช้วิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อให้ทราบถึงว่าสื่อที่เหมาะสมที่สุดในการใช้ควรเป็นอย่างไร หรืออาจใช้เครื่องมือที่ซับซ้อนมากขึ้น เช่น MCDA (ยุทธนา นาคทวี และคณะ, 2021) ประกอบการตัดสินใจ เพื่อให้ได้ผลที่แม่นยำมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- บุศรินทร์ สายรัตน์ และ จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า. (2020). การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอเสื่อของจังหวัดจันทบุรี. วารสารการวัดผลการศึกษา. 37(101), 104-113.
- พรพิมล ศักดา, วรรัตน์ วัฒนชนโนบล และ ณัฐปภัศร์ กิตติสุนทรพิศาล. (2019). การออกแบบและพัฒนา สื่อผสมสำหรับการจัดแสดงกายานศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยทรงดำบ้านเกาะแรด ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. *Art and Architecture Journal Naresuan University*. 10(2), 51-60.
- ยุทธนา นาคทวี, อนัญญา โพธิ์ประดิษฐ์, นิสา พักตร์วิไล และ อริชัย วรณศิริ. (2021). รูปแบบเกษตรกรรมที่เหมาะสมหลังการหยุดใช้สารพาราควอตและไกลโฟเสทของแหล่งเกษตรกรรมใน เขตกิจกรรมพิเศษอุทยานแห่งชาติภูเก้า-ภูพานคำ. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*. 7(1), 33-47.
- Carmines, E. G., & Zeller, R. A. (1979). *Reliability and validity assessment*. Sage publications.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and psychological measurement*. 30(3), 607-610.
- Neuendorf, K. A. (2017). *The content analysis guidebook*. sage.
- Phomma, I., Pagdee, A., Popradit, A., Ishida, A., & Uttaranakorn, S. (2019). Protected area co-management and land use conflicts adjacent to Phu Kao-Phu Phan Kham National Park, Thailand. *Journal of Sustainable Forestry*. 38(5), 486-507.
- Popradit, A. (2021). Yield Response and Soil Nutrient Change of Sweet Potato Varieties to Different Fertilization Treatments. *Thai Environmental Engineering Journal*. 35(2), 29-37.
- Turner, R. C., & Carlson, L. (2003). Indexes of item-objective congruence for multidimensional items. *International journal of testing*. 3(2), 163-171.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัย
อาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ
Factors Influencing Individual Financial Planning Management of
Government Teachers Working for Northern Upper Vocational
Colleges, Office of Vocational Educational Commission

บุษปรัศต์ บุญธรรม¹ ปานฉัตร อาการักษ์² จิรภา ศักดิ์กิตติมาลัย³
Bussaprach Boontham, Parnchat Arkaral, Jirapa Sakkittimalai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ จำนวน 357 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ วิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบพหุคูณและการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ได้แก่ ปัจจัยการวางแผนทางการเงินทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านภาวะเศรษฐกิจ ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การวางแผนการเงินส่วนบุคคล; ข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา

Abstract

The major purpose of this study aimed to investigate factors influencing the individual financial planning management of government teachers working for northern upper vocational colleges, Office of Vocational Educational Commission. For research methodology, a questionnaire was conducted with 357 government teachers working for northern upper vocational colleges, Office of Vocational Educational Commission. The

Received: 2022-03-03 Revised: 2022-05-23 Accepted: 2022-06-03

¹²³ สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, School Of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: bussaprach.b@gmail.com

data were statistically analyzed using frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation (S.D.), multi-correlation, and multi-regression. The findings of the study revealed that factors influencing individual financial planning management of government teachers working for northern upper vocational colleges, Office of Vocational Educational Commission in relations to their economic crises, understandings of individual financial planning management, perceptions on news information, as well as privileges on taxes, with its significant difference of 0.05, were all resulted in both a positive correlation and impact on individual financial planning management of government teachers working for northern upper vocational colleges, Office of Vocational Educational Commission.

Keywords: Financial Planning Management; Government Teachers Vocational Colleges

บทนำ (Introduction)

หนี้ครัวเรือนไทยที่อยู่ระดับสูงเป็นประเด็นที่ผู้ดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจได้แสดงความกังวลอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปัญหาดังกล่าวกระทบต่อความยั่งยืนของการเติบโตทางเศรษฐกิจใน 2 มิติด้วยกัน มิติแรกคือเรื่องการใช้จ่ายได้ในอนาคต (การก่อหนี้) เพื่อมาบริโภคในวันนี้มากขึ้นจนเกินไป ส่งผลให้เศรษฐกิจเติบโตได้ดีในระยะแรกแต่จะแผ่วลงภายหลังตามภาระหนี้จ่ายที่สูง มิติที่สองคือเรื่องเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงิน โดยหนี้ที่สูงสะท้อนถึงความเปราะบางทางการเงินของครัวเรือน ทำให้ภาคครัวเรือนขาดภูมิคุ้มกันและอยู่ในสถานะที่อ่อนไหวต่อความผันผวนทางเศรษฐกิจมากจนเกินไป (Too Sensitive To Economic Shocks) เช่น ไม่สามารถจ่ายหนี้ได้เมื่อรายได้ไม่เป็นไปตามคาด หรือเมื่อรายได้จากการทำงานล่วงเวลา (OT) ลดลง เป็นต้น อาการขาดภูมิคุ้มกันดังกล่าวส่งผลเสี่ยงที่เศรษฐกิจจะเผชิญกับปัญหาการผิดนัดชำระหนี้ในวงกว้าง (Massive Default) ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจชะลอตัวรุนแรงหรือในบางกรณีอาจพัฒนาลุกลามไปสู่วิกฤตทางเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่าการก่อหนี้ที่มากเกินไปจะมีข้อเสียมากกว่าข้อดีที่ได้จากการเข้าถึงบริการทางการเงินด้านสินเชื่อ (Access To Credit) จุดสมดุลของการก่อหนี้ที่ดีคือ ระดับหนี้ต้องไม่สร้างปัญหาการผิดนัดชำระหนี้ (NPL) (สรา ชื่นโชคสันต์, ภาวนิษฐ์ ชั่ววลี และวิริยะ ดำรงค์ศิริ, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับโสมรัตน์ จันทรัตน์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาถึงข้อเท็จจริงที่ว่าครัวเรือนไทย “เป็นหนี้สูง เป็นหนี้กันเร็ว และเป็นหนี้ยาวนานตลอดช่วงชีวิต” นอกจากนี้ ข้อมูลจากแบบสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Socio-Economic Survey: SES) ยังชี้ว่า ครัวเรือนไทยมีอัตราการออมลดลงในทุกกลุ่มรายได้ในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา การออมน้อย การมีหนี้สูง และการเป็นหนี้ยาวนานเป็นผลลัพธ์ที่มีความเชื่อมโยงกัน เพราะการออมน้อยทำให้ครัวเรือนเวลาจะกู้จำเป็นต้องกู้แบบเต็มมูลค่า (เป็นหนี้สูง) และเมื่อมีหนี้สูง ผู้กู้จะเลือกผ่อนในระยะเวลานาน (เป็นหนี้ยาวนาน) เพื่อกดไม่ให้ภาระผ่อนต่อเดือนสูงเกินไป (เพราะเงินเหลือต่อเดือนที่จะผ่อนมีน้อย) ทั้งหมดนี้เป็นเพราะเงินออมที่เก็บสะสม (Stock Of Savings) และ/หรือเงินเหลือต่อเดือน (Flow Of Savings) ของครัวเรือนนั้นมีน้อยเกินไป การผลักดันนโยบายด้านการออมของครัวเรือนจึงเป็นเรื่อง

ที่สำคัญมากในการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือน ทั้งในวันนี้และในอนาคตหรือกล่าวอีกนัยคือ หากครัวเรือนไทยมีฐานะทางการเงินที่เข้มแข็ง เช่น มีการเก็บออมอย่างเหมาะสมหรือมีการวางแผนทางการเงินที่ดี การก่อหนี้ก็จะไม่สร้างปัญหาต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และประโยชน์จากการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อที่มากขึ้นก็จะได้รับอย่างเต็มประสิทธิภาพ

ปัจจุบันรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนได้เปลี่ยนแปลงไปตามเศรษฐกิจและสังคมส่งผลให้ค่าครองชีพและราคาสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้น นำไปสู่ค่าใช้จ่ายของการดำรงชีพในชีวิตประจำวันที่สูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งในด้านราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว ซึ่งตรงข้ามกับจำนวนรายรับที่ได้จากการทำงาน อีกทั้งการให้ความสำคัญกับการบริโภคมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกระแสของค่านิยมใช้สินค้าทันสมัย การใช้สินค้าราคาแพง การบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย ส่งผลให้มีการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นขีดความสามารถทางการเงินของตนเอง และหากไม่สามารถบริหารจัดการพฤติกรรมทางการเงินของตนเองได้จะนำไปสู่การเป็นหนี้สิน โดยการยืมเงินในอนาคตเพื่อนำมาหมุนเวียนในการชำระค่าใช้จ่ายในปัจจุบันและนำเงินที่ยืมมาไปชำระหนี้ให้ทันระยะเวลาที่กำหนด หากไม่สามารถชำระหนี้ได้ในระยะเวลาที่กำหนดส่งผลให้เกิดภาระหนี้สินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาภาระหนี้สินสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกกลุ่มอาชีพ แม้กระทั่งในกลุ่มอาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากจำนวนเงินเดือนที่ไม่สอดคล้องกับรายจ่ายของตนเองทำให้มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ นำไปสู่การมีภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ครูมีความต้องการกู้ยืมเงินในอนาคตจากแหล่งต่าง ๆ เช่น บัตรเครดิต สถาบันการเงินทางธนาคารของรัฐและเอกชน สหกรณ์ออมทรัพย์ เงินกู้นอกระบบ เป็นต้น เพื่อนำเงินมาหมุนเวียนในการชำระค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน และการก่อหนี้สินของครู (ภัทราภรณ์ แดงแก้ว)

สาเหตุของงานวิจัยที่เลือกศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือด้วยเหตุผลหลายประการ คือ 1) ต้องการทราบการวางแผนการเงินของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ 2) ครูมักจะมีหนี้สินค่อนข้างมาก (เบญจมาศ กิ่งดีและพาชิตชนัน ศรีพานิช, 2552) 3) ครูถือว่าเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเยาวชนตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นโอกาสใกล้ชิดและสั่งสอนเยาวชนของชาติจะได้ช่วยกันปลูกฝังให้เยาวชนตั้งแต่วัยเด็ก-วัยผู้ใหญ่ ให้รู้จักการใช้จ่ายและการออมเงิน (พัฒน์ ทองพิง, 2555)

ประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาประกอบด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านภาวะเศรษฐกิจ ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และการใช้ข้อมูลจากข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ภาวะเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมีผลกระทบต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 3 การรับรู้ข่าวสารมีผลกระทบต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 4 สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรมีผลกระทบต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านภาวะเศรษฐกิจ ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร ซึ่งการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ จำนวน 2,224 คน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา, 2564) วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ จำนวน 4 เขต 30 วิทยาลัย จำนวนตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลมีจำนวนทั้งสิ้น 357 ตัวอย่าง วิทยาลัยที่ถูกเลือก เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานที่ด้วยวิธีตามความสะดวก (Convenience Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบเลือกตอบ โดยเนื้อหาที่ครอบคลุมกับประเด็นที่สำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามนี้ขึ้นมาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้เพื่อเก็บ

รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ในส่วนนี้มี 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ระดับตำแหน่ง/วิทยฐานะ อายุราชการ และรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ การตอบคำถามเลือกใช้ลักษณะการประเมินค่าเป็น 5 ระดับ หรือมาตรลิเคิร์ต (Likert-Scale) จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ การตอบคำถามเลือกใช้ลักษณะการประเมินค่าเป็น 5 ระดับ หรือมาตรลิเคิร์ต (Likert-Scale) จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของเอกสารโดยใช้วิธีเก็บแบบสอบถามผ่านระบบ Google Form

2. ขอหนังสือราชการจากสำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยแนบไปพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

3. เมื่อครบกำหนด 7 วันหากได้รับแบบสอบถามไม่ครบตามกำหนดจะดำเนินการโทรศัพท์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ตอบกลับเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับ โดยพิจารณาจากความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ว่ามีการตอบครบทุกข้อหรือไม่

5. นำข้อมูลแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha) และการหาอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้เทคนิค (Item-Total Correlation)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบคุณลักษณะตัวแปร ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity Test) โดยใช้ Variance Inflation Factors (VIFs) และวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

2. สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็นคู่ที่อยู่ในกรอบแนวคิด เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เบื้องต้นของตัวแปร และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) เพื่อหาขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินด้านภาวะเศรษฐกิจ ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ด้านการรับรู้ข่าวสาร ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร กับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ จากกรอบแนวคิดใช้ Regression Analysis เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปตามกรอบแนวคิดว่า ตัวแปรอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินประกอบด้วย ด้านภาวะเศรษฐกิจ (x_1) ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (x_2) ด้านการรับรู้ข่าวสาร (x_3) ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร (x_4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (Y) ดังนั้นจึงสามารถสร้างสมการได้ดังต่อไปนี้

สมการ	$Y = \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 + \beta_4 x_4 + e$	
โดยที่	Y	แทน การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล
	α	แทน ค่าคงที่ในสมการ
	β_1	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร x_1
	β_2	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร x_2
	β_3	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร x_3
	β_4	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร x_4
	x_1	แทน ด้านภาวะเศรษฐกิจ
	x_2	แทน ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล
	x_3	แทน ด้านการรับรู้ข่าวสาร
	x_4	แทน ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร
	e	แทน ค่าความคลาดเคลื่อน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

สรุปผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 มีอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 216 คน

คิดเป็นร้อยละ 60.50 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 71.40 มีสถานภาพเป็นโสด จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 64.70 มีระดับตำแหน่ง/วิทยฐานะครูผู้ช่วย(คศ.1) จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 62.20 มีอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 49.60 มีรายได้ 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล

2.1 ด้านภาวะเศรษฐกิจสรุปผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ด้านภาวะเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$) โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ ท่านได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจโลก มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ลำดับที่ 2 ท่านได้รับผลกระทบจากอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาด มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านได้รับผลกระทบจากอัตราเงินเฟ้อ มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$)

2.2 ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล สรุปผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ ท่านมีความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้จ่ายการเงินส่วนบุคคลไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) ลำดับที่ 2 ท่านได้ศึกษากระบวนการในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินแนวใหม่เป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$)

2.3 ด้านการรับรู้ข่าวสาร สรุปผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ด้านการรับรู้ข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ ท่านได้รับรู้ข่าวสารผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) ลำดับที่ 2 ท่านได้รับรู้ข่าวสารผ่านบทความเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน จากนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านได้เข้ารับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$)

2.4 ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร สรุปผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ ท่านมีการกำหนดเป้าหมายการวางแผนภาษี มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ลำดับที่ 2 ท่านได้รับผลกระทบต่อสถานการณ์การเมืองในประเทศ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) ลำดับที่ 3 ท่านได้รับผลกระทบต่อกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการเงินและการลงทุน มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านได้ศึกษาสิทธิประโยชน์ทางภาษีเป็นประจำทุกปีภาษี มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

3.1 ด้านรายได้สรุปผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ด้านรายได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.52$) โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ การจัดสรรรายได้ให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) ลำดับที่ 2 รายได้ประจำเพียงพอกับรายจ่ายในแต่ละเดือน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) และลำดับสุดท้าย คือ การหารายได้เสริมนอกเหนือจากรายได้หลัก มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$)

3.2 ด้านรายจ่ายสรุปผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ด้านรายจ่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ มีการกำหนดวงเงินและการวางแผนค่าใช้จ่ายล่วงหน้า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ลำดับที่ 2 มีการควบคุมค่าใช้จ่ายให้น้อยกว่ารายได้เสมอ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$) และลำดับสุดท้าย คือ การจัดทำบันทึกรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$)

3.3 ด้านหนี้สินสรุปผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ด้านหนี้สิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ มีการควบคุมภาระหนี้สินจากบัตรเครดิต มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) ลำดับที่ 2 การวางแผนเกี่ยวกับการกู้เงิน เช่น กู้เงินซื้อบ้าน รถยนต์ และธุรกิจ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$) และลำดับสุดท้าย คือ มีการควบคุมภาระการผ่อนสินค้าในแต่ละเดือน มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$)

3.4 ด้านการออมและการลงทุนสรุปผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ด้านการออมและการลงทุนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ การวางแผนและเก็บออมเงินอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) ลำดับที่ 2 การออมเงินในหลากหลายช่องทาง และการวางแผนการลงทุน อย่างรอบคอบและเหมาะสมกับตนเอง มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) ลำดับที่ 3 การทำประกันชีวิตอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และลำดับสุดท้าย คือ การลงทุนในสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น ค่าเช่าบ้าน ดอกเบี้ย เงินปันผล เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$)

3.5 ด้านการวางแผนภาษีสรุปผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ด้านการวางแผนภาษี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) โดยมี

รายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับค่าลดหย่อนภาษี มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) ลำดับที่ 2 การอัปเดตติดตามข้อมูลข่าวสารทางด้านการวางแผนภาษี มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) และลำดับสุดท้าย คือ การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผนภาษี มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$)

3.6 ด้านการวางแผนทางการเงินหลังเกษียณสรุปผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ด้านการวางแผนทางการเงินหลังเกษียณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ ตั้งเป้าหมายการเงินระยะยาวและพยายามทำตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) ลำดับที่ 2 การวางแผนการออมเงินและการลงทุนสำหรับชีวิตหลังเกษียณ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) ลำดับที่ 3 การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนดูแลรักษาสุขภาพในวัยหลังเกษียณ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) และลำดับสุดท้าย คือ การวางแผนที่จะหางานทำหารายได้เพิ่มหลังเกษียณ มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$)

4. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

เมื่อทดสอบแล้วภาวะเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล การรับรู้ข่าวสารและสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ทดสอบค่าสถิติทดสอบ F ปรากฏว่าค่า Sig. = 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างน้อย 1 ตัว ที่สามารถทำนายผลการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล นั่นคือ สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระ “ปัจจัยการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล” และตัวแปรตาม “การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ” ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.905 พบว่า ตัวแปรปัจจัยการวางแผนทางการเงินกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.820 หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของ “การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ” ขึ้นอยู่กับปัจจัยการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ร้อยละ 82.70 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เมื่อปรับแล้ว (Adjusted R Squarer) เท่ากับ 0.813

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ตามสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 : สนับสนุนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน ด้านภาวะเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ นั่นคือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทาง

การเงิน ด้านภาวะเศรษฐกิจมีอิทธิพลกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 2 : สนับสนุนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ นั่นคือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมีอิทธิพลกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 3 : สนับสนุนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน ด้านการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ นั่นคือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน ด้านการรับรู้ข่าวสารมีอิทธิพลกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 4 : สนับสนุนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ นั่นคือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรมีอิทธิพลกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ สามารถอภิปรายผลโดยอ้างอิงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลแตกต่างกันมีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จากสมการ Standardized Coefficients ที่ได้นั้นแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($Beta=0.125$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ อยู่ในระดับปานกลาง ($Beta=0.175$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

อาชีวศึกษา ภาคเหนือ อยู่ในระดับมาก ($Beta=0.370$) และสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($Beta=0.407$) จากผลที่ได้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ อยู่ในระดับน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะช่องทางของสื่อต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการวางแผนทางการเงิน เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ยังไม่เป็นที่นิยม ขาดผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเงินแนะนำเกี่ยวกับบทความเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินจากนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ อีกทั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน จึงทำให้ข้าราชการครูอาชีวศึกษานั้นรู้สึกได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินน้อยที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษารู้สึกถึงผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองในปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากการติดตามข่าวสารอัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย การแลกเปลี่ยนค่าเงิน และผลกระทบจากโรคระบาด จึงทำให้ข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาตระหนักถึงภาวะเศรษฐกิจรอบตัวมากขึ้น รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากกลุ่มประชากรในการตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี จะให้ความสนใจเกี่ยวกับแนวคิด กระบวนการ หลักการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมากขึ้น มีการศึกษาหาข้อมูลด้วยตนเอง และเรียนรู้การลงทุนด้วยตนเองมากขึ้น มีการซื้อหลักทรัพย์ เช่น บ้าน รถยนต์ หุ่นและกองทุนรวมต่าง ๆ จึงทำให้ข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาหันมาลงทุนและวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมากยิ่งขึ้น และสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรมีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์การเมืองในประเทศ สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ถือปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมหาดาล เพราะเป็นการระบาดใหญ่ทั่วโลก ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีในการดำเนินชีวิตค่อนข้างมากในระยะสั้น ส่งผลต่อวิถีชีวิต การทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวัน และการวางแผนทางการเงินของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร อีกทั้งยังส่งผลถึงความไม่แน่นอนและการคาดเดาสถานการณ์ไม่ได้ ประกอบกับการได้รับข้อมูลข่าวสารถึงผลกระทบต่าง ๆ อาจก่อให้เกิดสภาวะเครียด ความกลัว ในจิตใจของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ดังนั้นสรุปได้ว่า สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรมีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ภาคเหนือมากที่สุด เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐานวางแผนการเงินไทยและสำนักวิจัยซูเปอร์โพล (Super

Poll) (2564) ได้ทำการสำรวจภาคสนาม เพื่อรับทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนเรื่อง การเงินในภาวะวิกฤต และนำข้อมูลไปใช้ในการสนับสนุนการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ผลการสำรวจครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่าแม้ประชาชนส่วนใหญ่ตกอยู่ในภาวะความเครียดจากปัญหาทางการเงินเนื่องมาจากค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยกว่าครึ่ง ระบุว่า มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย แต่ที่น่าสนใจ คือ เมื่อถามถึงความสนใจเรื่องการวางแผนการเงิน พบว่าประชาชนยังมีความสนใจเรื่องการวางแผนการเงินในระดับมากถึงมากที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการให้คำแนะนำ เรื่องการวางแผนการเงินส่วนบุคคลแก่ประชาชนเพื่อรองรับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ หรือภาวะที่ขาดรายได้ที่อาจเป็นปัญหาใหญ่ในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา จันทะศิริ (2563) ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพของครอบครัวสมรส จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อายุการทำงานส่วนใหญ่ 16-25 ปี และรายได้เฉลี่ย 15,001-20,000 บาท ซึ่งมีความเห็นว่า ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร ซึ่งได้แก่ สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทย วิธีในการ ดำเนินชีวิตของแต่ละคน กฎหมายและกฎระเบียบ ที่เกี่ยวกับการเงินและการลงทุน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี มีอิทธิพล ต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมากที่สุด รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพร สิทธิพันธุ์ (2552) ผลการศึกษา พบว่า สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับบทความของธิดารัตน์ ศิริดีตะ (2563) กล่าวว่า ปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ เป็นปัจจัยระดับมหภาค ที่ไม่สามารถควบคุมได้ และเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทุกคน เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ สงครามการค้า การประท้วง ปัญหาทางการเมือง ภัยธรรมชาติ การติดเชื้อไวรัส หรือ โรคระบาด ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ มีผลกระทบต่อสถานะทางการเงินไม่มากนักน้อย ซึ่งอาจทำให้รายได้ลดลง ขาดรายได้ ตกงาน หรือขาดทุนในการทำธุรกิจ จากปัญหาเศรษฐกิจเหล่านี้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครู วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ สามารถให้ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ดังนี้

1. ควรศึกษาขยายงานผลงานวิจัยเรื่องนี้ควรเปลี่ยนวิธีการวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ เพื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของงานวิจัยนี้ เช่น ควรเปรียบเทียบการวางแผนทางการเงินของครูโรงเรียนในสังกัดอาชีวศึกษากับครูสังกัดอื่นทั่วประเทศ
2. ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มอื่นที่พบปัญหาในเรื่องการวางแผนทางการเงิน เพื่อหาข้อสรุปในการแก้ไขปัญหาในกลุ่มนั้น ๆ และอาจกำหนดตัวอย่างที่ศึกษาตามช่วงกลุ่มวัย เช่น กลุ่มคนโสด วัยเริ่มต้นทำงาน วัยแต่งงาน และวัยครอบครัวที่มีบุตรกำลังเรียน เป็นต้น
3. ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่อาจมีผลต่อการวางแผนทางการเงินและเพิ่มตัวแปรอื่นๆในการวิเคราะห์ ยกตัวอย่างเช่น ปัจจัยด้านภายในเข้าไปในการศึกษา เช่น การสำรวจรายได้ รายจ่ายของแต่ละ

ละบุคคล เป็นต้น หรืออาจจะเพิ่มปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายของกระทรวงต้นสังกัดเกี่ยวกับสวัสดิการค่าตอบแทน เป็นต้น

4. ในอนาคตอาจทำการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินในประเด็นอื่นๆ เช่น การศึกษาการวางแผนการเงินหลังวัยเกษียณ การวางแผนการการลงทุนในกองทุนต่าง ๆ การวางแผนการลงทุนในคริปโตเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มปัจจัยในการวิจัยด้านอื่น ๆ เช่น ด้านรายได้อื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอน ด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ฯลฯ เพื่อให้ครอบคลุมในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ

2. ควรวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะประกอบการคล้ายกัน เพื่อเป็นการขยายมุมมองในการวิจัยและได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กิจติพร สิทธิพันธุ์. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. ปทุมธานี.
- จิตรรัตน์ ศิริตะ. (2563). 2 ปัจจัยหลัก..ที่มีผลต่อสถานะการเงินส่วนบุคคล. Add Money by Finance Coach. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2564. จาก <https://www.add-money.net/th/detail.php>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมาศ กิ่งดีและพาชีตชนัน ศรีพานิช. (2552). ทศนคติต่อการเป็นหนี้ของข้าราชการครู (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภัทรภรณ์ แดงแก้ว. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา. (2564). ข้อมูลบุคลากร. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2564, จาก <http://techno.vec.go.th>.
- สรุ ชื่นโชคสันต์, ภาวนีศรี ชั่ววลี และวิริยะ ดำรงศิริ. (2562). มุมมองใหม่หนี้ครัวเรือนไทยผ่าน Big Data ของเครดิตบูโร. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article>.
- สำนักวิจัยซูเปอร์โพล (SUPER POLL). (2564). เผยผลสำรวจ ประชาชนเครียดจากปัญหาทางการเงิน มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.thaipost.net/general-news/37864>.

- สุพัตรา จันทะศิริ. (2563). การบริหารการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เกษียณอายุราชการเมื่อสิ้น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562, *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 22(1), 47-59.
- โสมาตรมี จันทรัตน์ และคณะ. (2560). มุมมองใหม่หนี้ครัวเรือนไทยผ่าน *Big Data* ของเครดิตบูโร สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article>.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนสุเหร่าใหม่ ที่สอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะกับการสอนแบบปกติ
A Comparison of Learning Achievement Science and Technology
in Change of Substance in Daily Life for Prathomsuksa 5 Students
Suraomai School by Using Skill Training Books and the Normal
Learning Teaching

สุมาลย์ วอสะ¹ สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์²
Sumaman Wohat, Siripat jadsadawiroat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ 80/80 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะกับการสอนแบบปกติ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสุเหร่าใหม่ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 41 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลาก แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะ จำนวน 20 คน 2) กลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการสอนแบบปกติจำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) หนังสือแบบฝึกทักษะจำนวน 8 เล่ม 2) แผนการสอนที่ใช้หนังสือแบบฝึกทักษะ จำนวน 8 แผน 3) แผนการสอนแบบปกติ จำนวน 8 แผน และ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อ มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ดังนี้ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.37–0.77 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20–0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 5) แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test ผลการวิจัย พบว่า 1) หนังสือแบบฝึกทักษะมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.75/81.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอนโดยใช้หนังสือ

Received: 2021-12-16 Revised: 2022-04-30 Accepted: 2022-05-07

¹ สาขานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Department of Curriculum Innovation and Learning Management Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: 6214442012@rumail.ru.ac.th

² สาขานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Department of Curriculum Innovation and Learning Management Ramkhamhaeng University e-mail : siripat.ram@hotmail.com

แบบฝึกทักษะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรมแบบฝึกทักษะ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.50 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์; หนังสือแบบฝึกทักษะ; การเปลี่ยนแปลงสารในชีวิตประจำวัน

Abstract

The purposes of this research were 1. to create and find effective skills training books to be effective and develop the efficiency of skill practice exercises to reach the efficiency criterion 80/80 2. to compare through skill practice exercises books and traditional teaching. 3. Studying students satisfaction on skills training books. The samples were recruited through purposive sampling as they were the advice of the researcher consisted of 41 Prathomsuksa 5 students during the semester 1 of the academic year 2021 from Suraomai School. The researcher divided the sample group into 2 groups: (1) The experimental has been taught with skill practice exercises books. 2) The control group has been taught with conventional teaching. The instruments used for this study included 1) 8 skill practice exercises books. 2) 8 the skill training lesson plans with the skill practice exercises books. 3) 8 conventional teaching lesson plans. and 4) The academic achievement test 30 items and had the quality in content validity. The item difficulty ranged between 0.37–0.77, the item discrimination ranged between 0.20-0.80 and the overall reliability was .94. 5) satisfaction questionnaire for The experimental has been taught with skill practice exercises books. Quantitative data analysis as mean standard deviation and independent sample t-test score. The results of research found that: 1) The efficiency of skill practice exercises books were 81.75/81.83 followed by the criterion expected. 2) The academic achievement were through the skill training lesson plans with the skill practice exercises and those of control group with traditional teaching were significantly different at the .05 level. 3) The outcome of satisfaction for skills training books is a cumulative value of 4.50 concluding to be an appropriate most satisfied level.

Keywords: A comparison of Learning Achievement; Skill Training Books; Change of Substance in Daily Life

บทนำ (Introduction)

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศ ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ซึ่งการพัฒนาของมนุษย์ต้องอาศัยความรู้ ทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิด อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบทำให้เกิดประโยชน์ ในการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น ทุกประเทศจึงจัดให้มีการศึกษาวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิด ความแตกฉานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไพฑูรย์ มูลทา และน้อย นิยมสา. (2560; De Boer, 2000) จากคะแนนการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนเข้าสอบทั้งหมดจำนวน 38 คน ได้คะแนนเฉลี่ยโรงเรียนเป็นร้อยละ 30.81 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศ ที่ร้อยละ 38.78 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563) แสดงให้เห็นว่า การสอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนยังขาดทักษะการคิดแก้ปัญหา จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคิดหาวิธีให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาหาข้อมูลพบว่า การใช้แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหา จัดว่าเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะขั้นพื้นฐาน สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้โจทย์ปัญหา ซึ่งการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะต่างๆ มีการเรียนอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบ โดยผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ จึงจะสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ (ชวีพร คชสินธ์, 2560)

ผู้วิจัยจึงได้นำหนังสือแบบฝึกทักษะเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวันมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะจะเน้นการพัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนมองเห็นแนวทางและวิธีการหาคำตอบ และยอมรับในกระบวนการค้นพบ ดังนั้นผู้เรียนแต่ละคนอาจจะมีการแก้ไขปัญหามากน้อยกันไปในแต่ละบุคคล สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตัวเองโดยการนำความรู้ที่ตนมีชี้ นำนตนเองได้ รวมถึงอยู่กับสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำหนังสือแบบฝึกทักษะ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน มาใช้ในการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ หาความรู้ เพื่อให้เกิดประสบการณ์และเสริมสร้างความรู้ได้ตลอดเวลา รวมถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective Researches)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกทักษะ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะกับการสอนแบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกทักษะ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ 80/80 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะกับการสอนแบบปกติ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุเหร่าใหม่ สำนักงานเขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุเหร่าใหม่ สำนักงานเขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 และ 5/2 รวม 41 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก เพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างทดลองและกลุ่มควบคุม ได้ผลดังนี้ กลุ่มทดลองคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 20 คน ซึ่งได้รับการเรียนรู้โดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะและกลุ่มควบคุมคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 21 คน ซึ่งได้รับการเรียนรู้แบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน จำนวน 8 เล่ม โดยศึกษาทฤษฎีและรูปแบบของการสร้างหนังสือแบบฝึกทักษะจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดองค์ประกอบของ

หนังสือแบบฝึกทักษะเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน และทำการสร้างหนังสือแบบฝึกทักษะ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน นำหนังสือแบบฝึกทักษะที่สร้างเสร็จไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 คน ซึ่งพบว่าหนังสือแบบฝึกทักษะมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของความคิดเห็นตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปทุกเล่ม นำหนังสือแบบฝึกทักษะที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เพื่อหาประสิทธิภาพ ซึ่งพบว่าได้ค่าประสิทธิภาพดังตารางที่ 1 หลังจากนั้นนำหนังสือแบบฝึกทักษะเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แผนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน โดยศึกษาทฤษฎีและรูปแบบของการสร้างแผนการสอนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกำหนดองค์ประกอบของแผนการสอน เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวันและทำการสร้างแผนการสอน เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะ จำนวน 8 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้โดยการสอนแบบปกติ จำนวน 8 แผน แผนละ 1 ชั่วโมงนำแผนการสอนที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 คน ซึ่งพบว่าแผนการสอนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของความคิดเห็นตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปทุกแผน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามสัดส่วนที่ได้กำหนดไว้ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยศึกษาทฤษฎีวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาแบบเรียน คู่มือครูการจัดการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) จัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตัวชี้วัดและจุดประสงค์ การเรียนรู้ เพื่อกำหนดสัดส่วนความสำคัญและจำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ทำการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้อง (IOC) ของความคิดเห็นตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปทุกข้อ จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุเหร่าใหม่ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ซึ่งพบว่าค่าความยากง่ายมีค่าระหว่าง 0.37–0.77 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20–0.80 และนำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเดิม ผลการหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน มีค่าเท่ากับ 0.94 จากนั้นจัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. แบบประเมินความพึงพอใจ โดยศึกษาดำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ และวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการกำหนดรูปแบบของคำถามที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล จากนั้นร่างคำถามตามกรอบของการประเมินให้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการประเมิน และดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือหนังสือแบบฝึกทักษะ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน และนำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งพบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของความคิดเห็นตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปทุกข้อ และจัดพิมพ์แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือแบบฝึกทักษะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ใช้เวลา 1 ชั่วโมง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ตามแผนการสอน จำนวน 8 แผน แผนละ 1 ชั่วโมงโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จัดการเรียนการสอนแบบปกติ และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะ
3. ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ใช้เวลา 1 ชั่วโมง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน
4. นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวันให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการประเมินความพึงพอใจ ตามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพหนังสือแบบฝึกทักษะ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ใช้สูตร $E1/E2$
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบปกติกับกลุ่มที่ใช้หนังสือแบบฝึกทักษะ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน โดยใช้ค่าสถิติ t-test แบบ Independent
3. วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียน หนังสือแบบฝึกทักษะ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน

วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละรายการ แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลผล

ผลการวิจัย (Research Results)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

การทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนระหว่างเรียน คะแนนเต็ม 40 คะแนน		คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 30 คะแนน		ประสิทธิภาพ (E1/E2)
		คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ	ตามเกณฑ์ 80/80
หนึ่งต่อหนึ่ง	3	32.67	81.67	24.00	80.00	81.67/80.00
กลุ่มย่อย	9	32.44	81.11	24.22	80.74	81.11/80.74
ภาคสนาม	30	32.07	80.17	24.07	80.22	80.17/80.22

จากตารางที่ 1 พบว่าการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ชั้น คือ การหาประสิทธิภาพชั้นที่ 1 การทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างแบบหนึ่งต่อหนึ่ง จำนวน 3 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.67/80.00 ชั้นที่ 2 การทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มย่อย จำนวน 9 คน มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.11/80.74 ชั้นที่ 3 การทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.17/80.22 แสดงว่าหนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของกลุ่มตัวอย่าง เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุเหร่าใหม่

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบท้ายหนังสือแบบฝึกทักษะ เรื่อง

จำนวน นักเรียน	แบบฝึก (E1) คะแนนเต็ม 40 คะแนน		แบบทดสอบ (E2) คะแนน 20 คะแนน	
	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
20	32.70	81.75	24.55	81.83

การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 32.70 คิดเป็นร้อยละ 81.75 และคะแนนเฉลี่ย จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เท่ากับ 24.55 คิดเป็นร้อยละ 81.83 หมายความว่า ค่าการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกทักษะวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมการเรียนรู้วิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุเหร่าใหม่

นักเรียน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า t	Sig.
กลุ่มทดลอง	20	11.80	2.02	-.209	.860
กลุ่มควบคุม	21	11.67	2.06		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.80 ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.67 เมื่อเปรียบเทียบแล้วความแตกต่างเท่ากับ 0.13 พบว่าคะแนนก่อนเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมการเรียนรู้วิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุเหร่าใหม่

นักเรียน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า t	Sig.
กลุ่มทดลอง	20	22.85	1.84	-4.634	.027
กลุ่มควบคุม	21	19.24	3.03		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า คะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.85 คะแนนหลังเรียนของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.24 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์คะแนนความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุเหร่าใหม่

กิจกรรม	($\bar{X}$)	(S.D)	ระดับความพึงพอใจ
ด้านครูผู้สอน	4.62	0.52	มากที่สุด
ด้านสื่อการสอน	4.25	0.79	มาก
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.48	0.66	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	4.60	0.58	มากที่สุด
รวม	4.50	0.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุเหร่าใหม่ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และ 4.60 ตามลำดับซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และกิจกรรมด้านสื่อการสอน และด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และ 4.48 ตามลำดับซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 4.50 แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อมีต่อหนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

วิจัยในครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเรื่องการเปลี่ยนแปลงสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้หนังสือแบบฝึกทักษะและการเรียนแบบปกติโดยได้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกทักษะเรื่องเรื่องการเปลี่ยนแปลงสารเคมีในชีวิตประจำวันวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยสร้างหนังสือแบบฝึกทักษะจำนวน 8 เล่มโดยมีผลการประเมินของหนังสือแบบฝึกทักษะโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพบว่าหนังสือหนังสือแบบฝึกทักษะมีค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปทุกเล่ม และมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.75/81.83 ซึ่งประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 /80

ที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหนังสือแบบฝึกทักษะมีกิจกรรมหลากหลายที่สร้างความสนใจให้กับนักเรียน มีขั้นตอนของการทำกิจกรรมที่เหมาะสม ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี ทำให้นักเรียนสนใจตลอดเวลา อีกทั้งยังมีภาพประกอบสวยงาม สะดุดตา หลากหลายรูปแบบ ทำให้ดึงดูดและสร้างความ ทำให้นักเรียนมีแรงกระตุ้นที่จะทำแบบฝึก โดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย เรียนรู้อย่างสนุกสนาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้หนังสือแบบฝึกทักษะ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณพัชร บัวฉุน (2561) ได้สร้างและพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะโดยมีประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เรื่อง วัสดุรอบตัวเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 84.51/81.53 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 อีกทั้งงานวิจัยของ ศักดิ์ศรี สืบสิงห์ (2561) ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับครูวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพ 80.50/83.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือแบบฝึกทักษะเรื่องการเปลี่ยนแปลงสารเคมีในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 22.85 สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติที่มีคะแนนเฉลี่ย 19.24 โดยการทดสอบค่า t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนเรียนด้วยหนังสือแบบฝึกทักษะเรื่องการเปลี่ยนแปลงสารเคมีในชีวิตประจำวันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงว่าการเรียนแบบหนังสือแบบฝึกทักษะสามารถทำให้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ง่ายขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุนิตา รัตนประทีป (2541) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านวิทยาศาสตร์ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนการสอนร่วมกับแบบฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน สูงกว่า กลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนการสอนกับการฝึกตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของประภัสสรภรณ์ บาตาล และอรนุช ลิมตศิริ (2560) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะวิชาเคมีมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวัน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุเหร่าใหม่ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อ หนังสือแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ทั้งนี้จะเนื่องมาจากการจัดทำรูปเล่มและภาพประกอบน่าสนใจ เนื้อหาที่สร้างขึ้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตรที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของช่อนกลิ่น กาหลง (2559) ได้การวิจัยและพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด (X

= 4.50, S.D. = 0.66) และงานวิจัยของน้ำฝน คูเจริญไพศาลและคณะ (2559) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($X = 4.27$, S.D. = 0.69)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ครูผู้สอนสามารถนำหนังสือแบบฝึกทักษะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารในชีวิตประจำวันไปใช้กับกิจกรรมการเรียนรู้ หรือจัดให้นักเรียนที่ขาดเรียนเรียนนอกเวลาเรียน เพื่อให้เรียนทันเพื่อนหรือให้นักเรียนเรียนในเวลาว่างเพื่อทบทวนความรู้
2. ควรให้เวลานักเรียนในการคิดและฝึกแก้ปัญหาในแบบฝึกให้มากที่สุด และให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. หนังสือแบบฝึกทักษะ ควรนำเทคนิคและการนำเสนอรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น การจัดทำรูปเล่มรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น มาใช้ประกอบการสร้าง เพื่อให้หนังสือแบบฝึกทักษะ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน และควรคำนึงถึงเนื้อหาที่จะนำมาจัดทำ หากเป็นเรื่องที่สำคัญ น่าสนใจ และทันต่อเหตุการณ์ ก็จะทำให้ได้รับความสนใจจากนักเรียนมากขึ้น
2. ควรสร้างหนังสือแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ โดยปรับลักษณะกิจกรรมรูปเล่ม การจัดภาพประกอบ และการใช้ภาษา ให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จุนิตา รัตนประทีป. (2541). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเทศบาล 1 (หัวยมุด) จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. กรุงเทพมหานคร : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- ชวีพร คชสินธ์. (2560). *การพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม โดยใช้แบบฝึกทักษะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)*. เชียงราย. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2562, จาก <http://rpg15.ac.th/Echecking/id-plan/uploads//4820180327100006.pdf>.
- ช่อนกลิ่น กาหลง. (2559). *การวิจัยและพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.

- ณพัชร บัวฉวน. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เรื่อง วัฏธรรอบตัวเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิจัยและพัฒนาโดยลงกรรม ในพระบรม. นำฝน คุเจริญไพศาล และคณะ. (2559). การพัฒนาแบบฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้น พื้นฐาน โดยใช้บริบทเรื่องสถานะของสารและสารละลายสำหรับนักเรียนระดับ ชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์) ปีที่ 8 ฉบับที่ 15 มกราคม - มิถุนายน 2559.
- ประภัสราภรณ์ บาดาล และอรนุช ลิ้มศิริ . (2560). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา เคมีเรื่อง กรดเบส โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ กับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E) ชั้น มัธยมศึกษาปีที่5 โรงเรียนสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพฑูรย์ มูลทา และน้อย เนียมสา. (2560). การรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญา วิทยาศาสตร์ของครู สอนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่สอนใน โรงเรียนขนาดต่างกัน. 18 (4), หน้า 251-265.
- ศักดิ์ศรี สืบสิงห์ (2561). การพัฒนาชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับครู วิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2561.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). ระบบประกาศและรายงานผลสอบโอเน็ต. ค่าสถิติ ระดับ ศธ.ภาค. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2563, จาก <http://www.newonetestresult.niets.or.th>.

การประเมินโครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
ด้านตามรอยพระยุคลบาท สถานศึกษาเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
โรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

Project Evaluation Induce the King's Philosophy to Sustainable
Development Recite a Principle Bestowed by our Beloved his Majesty
the King Rama IX Kangwakanghai School Phitsanulok Primary
Educational Service Area Office 3

วีระยุทธ บัวชุม¹ สุขแก้ว คำสอน²
Weerayut Buachum, Sukkaew Comesorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการเกี่ยวกับ นโยบาย แผนการดำเนินงาน บุคลากร งบประมาณ ระยะเวลาและวัสดุอุปกรณ์ 2. ประเมินด้านกระบวนการ ของโครงการด้านการดำเนินกิจกรรม การติดตามการประเมินผลและการสรุปรายงานผล และ 3. ประเมินด้านผลผลิตของโครงการที่เกี่ยวกับด้านความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติตนที่มีความเกี่ยวข้องกับ โครงการ น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านตามรอยพระยุคลบาทสถานศึกษา เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครู จำนวน 17 คน นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 121 คน คณะกรรมการ สถานศึกษา จำนวน 8 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน และตัวแทนองค์กรภายนอก จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การ ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินด้าน กระบวนการของโครงการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินด้านผลผลิตของ โครงการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม

Received: 2021-12-17 Revised: 2022-03-11 Accepted: 2022-03-15

¹ โรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
BanKangwaKanghai school Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3. Corresponding
Author e-mail: weerayut.haha2533@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ สาขาวิจัยและประเมินทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of
Education Field in Special Education Administration Pibulsongkram Rajabhat University

คำสำคัญ (Keywords): การประเมินโครงการ; น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน; เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

Abstract

This research aimed to 1) evaluate the inputs of the project regarding policies, operational plans, personnel, budgets, time, and materials 2) evaluate the processes of the project in activities, monitoring, evaluation, and summary reports, and 3) evaluate the project's productivities regarding knowledge, understanding, and behavior related to the project of the king's philosophy for sustainable development in following the royal footsteps of his majesty the king of schools honoring the institute of the nation, religion, and monarch. The sample group of this research consisted of a school director, 17 teachers, 121 fourth to ninth-grade students, 8 education boards, 10 parents, and 5 external organization representatives. The research instruments were the questionnaire and interview form. The descriptive statistics for data analysis were frequency distribution, percentage, average, and standard deviations. The result of the evaluation of the inputs of the project of the king's philosophy for sustainable development in following the royal footsteps of his majesty the king of schools honoring the institute of the nation, religion, and monarch was at the highest level. The result of the processes of the project of the king's philosophy for sustainable development in following the royal footsteps of his majesty the king of schools honoring the institute of the nation, religion, and monarch was at the highest level. The result of the productivities of the project of the king's philosophy for sustainable development in following the royal footsteps of his majesty the king of schools honoring the institute of the nation, religion, and monarch was at the highest level for all activities.

Keywords: Project Evaluation; Bringing the King's Science to Sustainable Development; To honor the institute of nation religion monarch

บทนำ (Introduction)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้สืบสานน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยได้ดำเนินการดังนี้ 1) แนวทางการสืบสานศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การเรียนการสอน โดยกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2) การดำเนินการสืบสานศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ จัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการเรียนการสอน ที่สร้างความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำคู่มือ การเรียน ระบบการประเมินสถานศึกษาพอเพียง และศูนย์การศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง 3) หลักสูตรการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจะถูกบรรจุไว้ในส่วนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 4) การจัดทำคำของบประมาณแบ่งเป็น 3 ช่องทาง คือ งบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีปกติ งบประมาณบูรณาการ และงบประมาณยุทธศาสตร์ของ สำนักนายกรัฐมนตรี 5) การพัฒนาบุคลากร ได้มีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูเพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับนักเรียน ส่วนการผลิตครูที่มีความรู้เกี่ยวกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 6) ปัญหาอุปสรรค คือ ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา ส่งผลให้นักเรียนได้รับการอบรมศึกษาจากสถาบันการศึกษา เป็นแนวทางที่ไม่สอดคล้องกับที่ผู้ปกครองได้อบรมสั่งสอน แนวทางการแก้ไข กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยในระยะแรกนี้ กระทรวงศึกษาธิการจะได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาดำเนินการให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งใช้เป็นแนวทางในการสืบสานน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติ อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และยั่งยืนต่อไป (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11)

จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการตามนโยบายโดยการดำเนินการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามศาสตร์พระราชา ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และยั่งยืน โรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยผู้วิจัยได้ยึดรูปแบบการประเมินเชิงระบบเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถกำหนดกรอบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเป็นตัวที่จะตัดสินใจและมองเห็นกระบวนการทำงานทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ โดยได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน นำไปปฏิบัติ อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และยั่งยืน ในระบบประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา แผนการดำเนินงานของโครงการ ด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P) ได้แก่ กิจกรรมที่อยู่ในโครงการ เทคนิควิธีขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ภาวะผู้นำ บทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนร่วมในโครงการ ผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นผลการดำเนินงานที่ได้รับจากปัจจัยนำเข้าและกระบวนการทั้งหมด ผลผลิตที่ต้องการตามโครงการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ตรงตามเป้าหมายการดำเนินงานของโครงการทั้งระบบ (วิไล บุญช่วยสุข, 2558)

เนื่องจากโครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านตามรอยพระยุคลบาทสถานศึกษาเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นโครงการที่สอดคล้องและตรงตามเป้าหมายที่กำหนดตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นผู้ประเมินจึงนำเอารูปแบบการประเมินเชิงระบบ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการประเมินผลของโครงการตลอดการดำเนินกิจกรรมตามโครงการตลอดปีการศึกษา เนื่องจากโครงการได้มีการดำเนินการมาแล้วและสิ้นสุดไปแล้ว และไม่ได้ดำเนินการประเมินไปพร้อมกับการดำเนินโครงการ จึงนำโครงการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 จนถึงปัจจุบัน มาใช้ในการประเมิน ผู้ประเมินได้เห็นความสำคัญของการดำเนินการโครงการดังกล่าว และเป็นโครงการใหม่จึงนำโครงการนี้มาประเมินเพื่อนำข้อมูลไปปรับใช้และเป็นประโยชน์ทั้งภายในโรงเรียนและบุคคลที่สนใจ โดยใช้การประเมินเชิงระบบมาประยุกต์ใช้ในการประเมิน แบ่งการประเมินเป็น 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P) และผลผลิต (Product Evaluation : P) เพื่อให้โครงการได้มีการดำเนินการปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับ นโยบายแผนการดำเนินงาน บุคลากร งบประมาณ ระยะเวลา และวัสดุอุปกรณ์
2. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการในการดำเนินกิจกรรม การติดตามการประเมินผลและการสรุปรายงานผล
3. เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านตามรอยพระยุคลบาทสถานศึกษาเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบ

รูปแบบการประเมินที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้เป็นการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ในการประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P) และด้านผลผลิต (Product Evaluation : P)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนจากองค์กรภายนอก จำนวน 162 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารและครู จำนวน 18 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ครู 17 คน นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 121 คน

คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน ตัวแทนจากองค์กรภายนอก จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับ ผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลกระทบ ในการดำเนินโครงการ โดยแบ่ง 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านการดำเนินงานของโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ ว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับใด มีปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขอย่างไร แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน เกี่ยวกับด้านผลผลิตของการดำเนิน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิตของโครงการ แบบสอบถามฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและตัวแทนองค์กรภายนอก ด้านผลผลิตที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้ดำเนินโครงการ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิตของโครงการ

2. แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถามให้ได้คำตอบตามจุดมุ่งหมายของการประเมินโครงการ สำหรับผู้บริหาร ครู

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนโดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปส่งและขอคืนด้วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 100 และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) และค่าร้อยละ เกณฑ์การวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมาย โดยการเฉลี่ยรายช่วงและรายข้อ

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของจำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครู ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่จบระดับการศึกษาระดับปริญญาโท/หรือสูงกว่า สอนทุกกลุ่มสาระมากที่สุด จำนวนและร้อยละของนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนและร้อยละของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และ

องค์กรภายนอกที่ร่วมโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปวช. หรือเทียบเท่า

การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ในภาพรวม รายด้าน ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.79, S.D. = 0.49) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.49) และด้านผลผลิตของโครงการของผู้บริหาร และครู มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.90, S.D. = 0.19) ของนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.53) และของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และตัวแทนองค์กรภายนอก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.49) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ ในภาพรวม

รายการ	ผู้บริหาร ครู			นักเรียน			ผู้มีส่วนร่วม		
	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1 ด้านปัจจัยนำเข้า	4.79	0.49	มากที่สุด	-	-	-	-	-	-
2 ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ	4.73	0.49	มากที่สุด	-	-	-	-	-	-
3 ด้านผลผลิตของโครงการ	4.90	0.19	มากที่สุด	4.73	0.53	มากที่สุด	4.75	0.49	มากที่สุด
รวม	4.80	0.39	มากที่สุด	4.73	0.53	มากที่สุด	4.75	0.49	มากที่สุด

จากความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านการดำเนินงานของโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูใน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีความคิดเห็นที่สูงที่สุด คือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.84) รองลงมา คือ ด้านนโยบาย แผนการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.81) และด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ด้านเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72)

2. ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการแสดงความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อที่ 4. การมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.94) รองลงมา คือ ข้อที่ 3. ความเพียงพอของการประชุมคณะทำงานร่วมกันกำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.89) และข้อที่มีการแสดงความคิดเห็นต่ำสุด คือ ข้อที่ 8. การ

แนะนำ ชักชวนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่ 9.การส่งเสริมสนับสนุน ให้ทุกคนได้ลงมือปฏิบัติและแสดงความคิดเห็นร่วมกันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50)

3. ด้านผลผลิตของโครงการตามความคิดของครูผู้บริหารและครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73) ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73) และความคิดของคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองและตัวแทนองค์กรภายนอก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ความคิดของครูผู้บริหาร และครู เมื่อพิจารณาเป็นกิจกรรม พบว่า กิจกรรมด้านเทิดทูนสถาบันชาติ และเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 1 ได้รับความรู้และปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการเทิดทูนสถาบันชาติ ข้อ 2 การเกิดจิตสำนึกในการรักและหวงแหนประเทศชาติ ข้อ 5 การทำงานร่วมกัน สามัคคีกัน อยู่รวมกันอย่างมีความสุข ข้อ 6 ทักษะการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกัน รักสามัคคีกัน อยู่รวมกันอย่างมีความสุข ข้อ 7 การพัฒนาทักษะผู้นำของนักเรียน การเสียสละความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ข้อ 8 การสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้กับสังคม ข้อ 9 เรียนรู้การปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย และข้อ 10 การสนับสนุนและป้องกันอบายมุขและสิ่งผิดกฎหมายตามนโยบายของรัฐบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00) กิจกรรมเทิดทูนสถาบันศาสนา พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือข้อ 12 สามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้ร่วมกิจกรรมได้ ข้อ 14 อนุรักษ์สืบสานประเพณี วัฒนธรรม ให้คงอยู่ และข้อ 15 เกิดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังให้รักในศาสนาที่ตนนับถืออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00) กิจกรรมด้านเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 24 สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับตนเองและบุคคลรอบข้าง และข้อ 26 อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสงบสุข อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00) กิจกรรมห้องเรียนตามรอยพระยุคลบาท พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 27 ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และข้อ 30 เกิดการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำมาต่อยอดเสริมสร้างเป็นอาชีพระหว่างเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00) ผลกระทบ (impact) มีพบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือข้อ 33 การพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาได้เต็มศักยภาพ และข้อ 36 ทักษะชีวิต และการดำรงชีวิตอยู่ในยุคปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00)

3.2 ความคิดของนักเรียน เมื่อพิจารณาเป็นกิจกรรมด้านเทิดทูนสถาบันชาติ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 10 การสนับสนุนและป้องกันอบายมุขและสิ่งผิดกฎหมายตามนโยบายของรัฐบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.86) กิจกรรมเทิดทูนสถาบันศาสนา พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ 11 เห็นความสำคัญ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และข้อ 13 เห็นคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.83) กิจกรรมด้านเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 20 เห็นคุณค่า ของการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ 22 ทักษะในการทำงานและน้อมนำคำสอนมาประยุกต์ใช้ใน

ชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.79) กิจกรรมห้องเรียนตามรอยพระยุคลบาท พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 30 เกิดการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำมาต่อยอดเสริมสร้างเป็นอาชีพระหว่างเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.74) ผลกระทบ (impact) มีพบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 33 การพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาได้เต็มศักยภาพ ข้อ 34 ทักษะที่ดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อ 35 เป็นพลเมืองที่ดีต่อสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70)

3.3 ความคิดของคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครอง และตัวแทนองค์กรภายนอก เมื่อพิจารณาเป็นกิจกรรมด้านเทิดทูนสถาบันชาติ เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือข้อ 10 การสนับสนุนและป้องกันอบายมุขและสิ่งผิดกฎหมายตามนโยบายของรัฐบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.91) กิจกรรมเทิดทูนสถาบันศาสนา พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 13 เห็นคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.87) กิจกรรมด้านเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 20 เห็นคุณค่า ของการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ข้อ 22 ทักษะในการทำงาน และน้อมนำคำสอนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และข้อ 24 สร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ให้กับตนเองและบุคคลรอบข้าง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.83) กิจกรรมห้องเรียนตามรอยพระยุคลบาท พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด คือ ข้อ 30 เกิดการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำมาต่อยอดเสริมสร้างเป็นอาชีพระหว่างเรียน ข้อ 32 เกิดความรอบคอบ ระมัดระวังในการใช้จ่ายเงิน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61) ผลกระทบ (impact) พบว่า ข้อที่มีระดับค่าความคิดเห็นสูงสุด ข้อ 33 การพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาได้เต็มศักยภาพ ข้อ 34 ทักษะที่ดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อ 35 เป็นพลเมืองที่ดีต่อสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.74)

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครู ผลจากการดำเนินโครงการ มีดังนี้

(1.1) กิจกรรมด้านเทิดทูนสถาบันชาติ ผู้วิจัยได้รวบรวมและสังเคราะห์เป็นข้อมูลได้ดังนี้ คือ กิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาตินั้นมีกิจกรรมที่หลากหลายตามโอกาสและวันสำคัญของชาติ ดังนั้น เมื่อนักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมในทุก ๆ ครั้งจะได้รับความรู้และได้ลงมือปฏิบัติ พร้อมปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง สร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของประเทศชาติเกิดความรักห่วงแหนชาติไทย รู้รักสามัคคีกันภายในชาติ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ตระหนักในคุณค่าของแผ่นดิน เกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติตนเป็นศิของชาติ ตลอดจนได้พัฒนาตนเองเพื่อเกิดประโยชน์และคุณค่ากับส่วนรวม เกิดทักษะการทำงานเป็นทีม อดทน เสียสละ มีจิตอาสาและเป็นคนดีของชาติต่อไป

(1.2) กิจกรรมเทิดทูนสถาบันศาสนา ผู้วิจัยได้รวบรวมและสังเคราะห์เป็นข้อมูลได้ดังนี้ คือ การจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันศาสนามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเน้นไปที่กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะพึงประสงค์ ซึ่งตามหลักสูตรการศึกษาต้องเน้นให้ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งไว้ การจัดกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนได้รับ

ความรู้ รวมถึงการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามหลักทางศาสนา สร้างความตระหนัก เห็นถึงคุณค่า และร่วมกันอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรม ประเพณี ร่วมพัฒนาสิ่งแวดล้อม และพัฒนาทักษะการใช้ชีวิต การเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักรับผิดชอบต่อส่วนรวม ร่วมถึงการสร้างเครือข่ายการทำงานระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และครูกับผู้ปกครอง ทำให้เกิดสังคมที่ดี และร่วมกันพัฒนาประเทศชาติต่อไป

(1.3) กิจกรรมเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้วิจัยได้รวบรวมและสังเคราะห์เป็นข้อมูลได้ ดังนี้ คือ การจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมที่หลากหลายเน้นไปที่กิจกรรมวันสำคัญของพระมหากษัตริย์ มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะพึงประสงค์ ตามหลักสูตร การศึกษาต้องเน้นให้ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งไว้ การจัดกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ สร้างความตระหนัก เห็นถึงคุณค่าและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ร่วมกันอนุรักษ์ สืบสานศาสตร์พระราชาต่อไป

(1.4) กิจกรรมห้องเรียนตามรอยพระยุคลบาท ผู้วิจัยได้รวบรวมและสังเคราะห์เป็นข้อมูลได้ดังนี้ คือ การจัดกิจกรรมห้องเรียนตามรอยพระยุคลบาท ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตและส่งเสริมการฝึกอาชีพเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน และนำไปประกอบอาชีพในอนาคตต่อไปได้

(1.5) ความคิดเห็นของผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อผลที่เกิดตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ ดังนี้

1. นักเรียนมีองค์ความรู้และเข้าใจ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 100
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาตนเองให้เกิดความตระหนัก รู้จักหน้าที่ และเห็นความสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 100
3. ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเกิดความพึงพอใจและเห็นความสำคัญของโครงการ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 100

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ของโครงการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ ให้ความสำคัญในการดำเนินโครงการ มีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยน้อมนำศาสตร์พระราชา นำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการรัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และโรงเรียนได้จัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีแผนงาน ปฏิทินการจัดกิจกรรมชัดเจนและดำเนินการตามแผนที่วางไว้ วิสัยทัศน์ มีความสามารถเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างในการ

ดำเนินกิจกรรมโรงเรียนร่วมมือกับหน่วยงานราชการ องค์กรชุมชน ท้องถิ่นจัดกิจกรรม และมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ วัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ว่าด้วยการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต้องมีเป้าหมายหลักที่พัฒนาผลผลิตคือผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเหล่านั้นสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอแนวทางนโยบายและยุทธศาสตร์ไว้เป็นตัวอย่าง เพราะเห็นว่าเป็นแนวทางที่ได้มาโดยกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบผลการวิจัยได้เสนอขั้นตอนการปฏิบัติชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ และสนองตามกลยุทธการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 3 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ในประเด็นขั้นตอนในการดำเนินการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษารวม 9 ขั้นตอน และสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, (2551) ที่ได้ให้แนวทางนโยบายการขับเคลื่อนโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดประชุมชี้แจง และแต่งตั้งคณะทำงานผู้รับผิดชอบ มอบนโยบาย จัดทำแผนปฏิบัติงาน จัดกิจกรรมการประกวด ติดตามประเมินผล สรุปรายงาน เสนอตามลำดับ พร้อมทั้งเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโครงการสถานศึกษา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และยั่งยืน และตรงตามขั้นตอนของการประเมินเชิงระบบที่รัตนะ บัวสนธ์ (2540) ได้กล่าวถึง การประเมินปัจจัยนำเข้าผลการวิจัยหมายถึง การประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ กำลังคนหรือจำนวนบุคคลที่ต้องใช้งบประมาณและแหล่งเงินทุนสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อาคารสถานที่ เครื่องมือและครุภัณฑ์ การประเมินปัจจัยนำเข้าจะช่วยในการพิจารณาตัดสินใจว่าโครงการนั้น ๆ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดวัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุหรือไม่และช่วยให้เกิด การวางแผนการจัดกิจกรรมของโครงการได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยพร แสงมณีเดช (2548) ที่พบว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการพบว่าโรงเรียนมีความพร้อมทางด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นไปตามที่กำหนด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ นิ้มมา (2548) ได้ประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนไพศาลวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการประเมินโครงการ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียนในภาพรวม ด้านการประเมินด้านปัจจัยพื้นฐานด้านสภาพแวดล้อมของโครงการผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากขึ้นไปเช่นกัน

2. การประเมินด้านกระบวนการของโครงการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ทางโรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ ได้นำเทคนิคหรือวิธีการในการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพอันส่งผลให้ผลการดำเนินโครงการสำเร็จ อันได้แก่ ความสอดคล้องของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเหมาะสมของคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม การประชุมวางแผนดำเนินงาน แหล่งเรียนรู้ สื่อวัสดุอุปกรณ์ การวัดผลประเมินผล การกำกับติดตามการดำเนินงาน การประชุมสัมมนา

การจัดทำรายงาน และการจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กิจกรรมห้องเรียนตามรอยพระยุคลบาท ซึ่งสอดคล้องกับ(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ว่าด้วยการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการการศึกษาในสถานศึกษาต้องมีเป้าหมายหลักที่พัฒนาผลผลิตคือผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสอดคล้องกับ ขวัญภา อุนหพันธ์ (2553) ได้ประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้มีการวางแผนการดำเนินงานชัดเจน บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานครบทุกกิจกรรมและเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน ผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. การประเมินด้านผลผลิตของโครงการมีผลการประเมินในภาพรวมของทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยได้แยกเป็นกิจกรรม ดังนี้

3.1 กิจกรรมด้านเทิดทูนสถาบันชาติ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากโรงเรียนบ้านบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเทิดทูนสถาบันชาติ จึงมีการส่งเสริมการให้ความรู้ และปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ปลุกฝังจิตสำนึกในการรักและหวงแหนประเทศชาติ ส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกัน สามัคคีกัน อยู่รวมกันอย่างมีความสุข มีการฝึกทักษะในการดำรงชีวิตให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พัฒนาทักษะผู้นำของนักเรียน เช่นการเสียสละ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม สร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้กับสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้การปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งตรงตามหลักสูตรการศึกษาต้องเน้นให้ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งไว้ และสอดคล้องกับ ขวัญภา อุนหพันธ์ (2553) ได้ประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการพบว่า โรงเรียนดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้มีการวางแผนการดำเนินงานชัดเจน บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานครบทุกกิจกรรมและเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน ผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การดำเนินงานพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3.2 กิจกรรมเทิดทูนสถาบันศาสนา มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ ให้ความสำคัญในเรื่องปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้ร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการอนุรักษ์สืบสานประเพณี วัฒนธรรมให้คงอยู่ และปลุกฝังให้รักในศาสนาที่ตนนับถือ ซึ่งตรงตามหลักสูตรการศึกษาต้องเน้นให้ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งไว้ และสอดคล้องกับ ขวัญภา อุนหพันธ์ (2553) ได้ประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต

2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลผลิตประกอบด้วยการประเมิน 2 ด้านดังนี้ 1) ด้านผลการดำเนินงาน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ด้านผลกระทบ พบว่านักเรียนมีการพัฒนาด้านพฤติกรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เพิ่มขึ้น และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 กิจกรรมด้านเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ ให้ความสำคัญเกี่ยวสถาบันพระมหากษัตริย์ มีการให้ความรู้ เกี่ยวกับการปกครองแบบระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับตนเองและบุคคลรอบข้าง มีการส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องน้อมนำ ศาสตร์พระราชา มาปรับใช้กับตนเองและครอบครัวซึ่งตรงตามหลักสูตรการศึกษาต้องเน้นให้ผู้เรียน ต้องผ่านเกณฑ์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งไว้ และสอดคล้องกับขวัญภา อุณหากันต์ (2553) ได้ ประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้ความดี สังกัด เขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลผลิตประกอบด้วยการ ประเมิน 2 ด้านดังนี้ 1) ด้านผลการดำเนินงาน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ด้านผลกระทบ พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาด้านพฤติกรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เพิ่มขึ้น และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 กิจกรรมห้องเรียนตามรอยพระยุคลบาท ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และน้อมนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถนำมาต่อยอดเสริมสร้างเป็นอาชีพ ระหว่างเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ว่าด้วยการนำปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการการศึกษาในสถานศึกษาต้องมีเป้าหมายหลักที่พัฒนา ผลผลิตคือผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสอดคล้องกับ กมลนันท์ บุญกล้า (2559) การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีว สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การประเมินโครงการเศรษฐกิจ พอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ด้านผลผลิต (Product evaluation) ผลการประเมินพบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับ ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (2545) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้าง เสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ ผลของการวิจัย ปรากฏว่า ในการทำโครงการอาชีพของนักเรียนหลักจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงแล้ว ได้นำไปประยุกต์ใช้ในโครงการ นักเรียนมีการใช้จ่ายในโครงการอย่างประหยัด มีการ ใช้วัสดุอย่างคุ้มค่า มีการแลกเปลี่ยนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และความรู้ต่าง ๆ นำเศษสิ่งเหลือใช้ใน โครงการมาใช้ประโยชน์ ปรึกษากับคนในครอบครัวและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้นโดยทุกคนใน

ครอบครัวยังให้ความสำคัญสนับสนุน ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและครูผู้สอนเป็นไปในทางบวกและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและครูผู้สอนเป็นไปในทางบวกและความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการทำโครงการอาชีพของนักเรียนเป็นไปในทางบวกเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

1.1 จากการประเมินโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ พบว่า ควรมีการแนะชักชวน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ส่งเสริม สนับสนุน ให้ทุกคนได้ลงมือปฏิบัติและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยมีการจัดอบรมให้ทุกคน มีความรู้ในเรื่องโครงการเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ร่วมโครงการ ดังนั้น ผู้บริหารหรือคณะกรรมการการดำเนินโครงการ ในปีต่อไปควรเน้นความมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการอันจะส่งผลให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพหรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น

1.2 ด้านผลผลิตของโครงการ ควรมีการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ มีการจัดทำโครงการอย่างเป็นระบบ ร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้โครงการครอบคลุม เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีการขยายผลไปยังชุมชนและผู้สนใจต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาท หน้าที่ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการสนับสนุนให้โครงการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการประเมินโครงการอื่นๆที่จัดขึ้นในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนและโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลนันท์ บุญกล้า. (2559). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). การขับเคลื่อนศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: งานศาสตร์พระราชา สู่ความยั่งยืน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). ยุทธศาสตร์ ขับเคลื่อนงานศาสตร์พระราชาสู่สถานศึกษา (2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- กัญญ์พิดา จงคง. (2557). การประเมินโครงการกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. สุราษฎร์ธานี: โรงเรียนเทศบาล 5 วสุนธราภิวัฒณ์.
- กัตติกา ศรีมหาโร. (2557). การประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านสระบัว. วารสารนาครบุตรปริทรรศน์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 6(2), 113.
- ขวัญภา อุณหกานต์. (2553). การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- จำเนียร นำศรีเจริญกุล. (2542). การจัดโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครนายก ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. นครนายก.
- จิราภา แยมแสง, อารีย์ พุ่มประไทย์ และอดิญาณ์ ศรีเกษตริน. (2558). ศึกษาผลของโปรแกรมสร้างพลังอำนาจต่อการปรับพฤติกรรมการออกกำลังกายและการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่มีภาวะอ้วน. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 2(2), 48.
- จินตา รัตนประทีป. (2553). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงสู่ในโรงเรียนของโรงเรียนเทศบาล 5 วสุนธราภิวัฒณ์ สังกัดเทศบาลเมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี. โรงเรียนเทศบาล 5 วสุนธราภิวัฒณ์.
- เจริญ กาญจนะ. (2555). การประเมินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ ความร่วมมือกับแหล่งเรียนรู้ผ้าผัดหมี่บ้านหัวทาง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล. สตูล. วิทยาลัยเทคนิคสตูล.
- ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์. (2545). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการงานอาชีพ.
- ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี. (2543). ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. จังหวัดชัยภูมิ.
- ดิเรก ศรีโยธา. (2553). การประเมินโครงการเกษตรเพื่อชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่โรงเรียนบ้านพองหนีบ. ผลงานทางวิชาการ. โรงเรียนบ้านพองหนีบ.
- ถวัลย์ มาศจำรัส. (2550). การจัดการเรียนรู้ ตามปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- พงศ์เทพ สุธีวุฒิ. (2557). หลักการติดตาม สนับสนุน และประเมินผลโครงการ. ใน พงศ์เทพ สุธีวุฒิ.

- พระมหา (เกียรติศักดิ์ เทศบุตร). (2553). การนำนโยบายแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มะรี เป็งลีชะ. (2555). การประเมินโครงการพัฒนาสถานศึกษา ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง โรงเรียนไอยราอนุสรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3.
นราธิวาส: โรงเรียนไอยราอนุสรณ์.
- เยาวดีรางชัยกุล. การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- รัตน์ บัณฑิต. ทิศทางและอาณาบริเวณการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- โรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ. (2562). โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้าน
ตามรอยพระยุคลบาทสถานศึกษาเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ของ
โรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3.
โรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ.
- โรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ. (2562). แผนพัฒนาโรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ ประจำปีการศึกษา
2562 จังหวัดพิษณุโลก. โรงเรียนบ้านแก่งหว้าแก่งไฮ.
- โรงเรียนบ้านหนองปลาชี. (2558). รายงานผลการจัดกิจกรรมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน
บ้านหนองปลาชี ประจำปีการศึกษา 2558. ฉะเชิงเทรา: โรงเรียนบ้านหนองปลาชี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุพจน์ ชูประเสริฐ. (2556). การประเมินโครงการเรียนรู้ สุวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงโรงเรียนบ้านวังน้ำพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 2. กำแพงเพชร: โรงเรียนบ้านวังน้ำพัฒนา.
- เสนีย์ โตสุขวงศ์. (2551). การประเมินโครงการการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางขับเคลื่อนปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงด้วย บูรณาการการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์.
- อภิรักษ์ เพชรแก้ว. (2542). การดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของครูโรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4. โรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดนภาค 4.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียน เป็น
ฐาน (School - based management). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anderson, C. J and B. Simuel. (1985). *Lancaster Practical Paper in English Language
Education Vol 6*. Great Britain: Pergamon Press.
- Fetterman, D. *Foundations of empowerment evaluation*. CA: Sage., 2001
- Fetterman, D.M. *Videoconferencing: Enhancing Communication on the
Internet*. *Educational Researcher*. 25(4), 1996.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ (e-Learning)
ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนชลประทานวิทยา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

The Development of Learning Achievement by Using E-Learning in Art
1 (Music-Thai Dance) of Mutthayom Suksa One Students
Chonprathanwittaya School Pakkred Nonthaburi

ณภัทร อิศรางกูร ณ อยุธยา¹ อภิชา แดงจำรูญ²

Napatr Isarankura Na Ayudhaya, Apicha Dangchamroon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาศิลปะ 1 (ดนตรี – นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ และ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 ที่เรียนวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียน จำนวน 24 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test dependent sample ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.30/80.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ผ่านบทเรียนออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.76, S.D. = 0.44)

คำสำคัญ (Keywords): บทเรียนออนไลน์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ดนตรี

Received: 2021-12-17 Revised: 2022-06-19 Accepted: 2022-06-20

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, Master of Education Program in Innovative Curriculum and
Learning Management Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Corresponding Author
e-mail: 6214442007@rumail.ru.ac.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

Abstract

The purpose of this research were 1. to develop an E-learning in Art 1 (Music-Thai dance) of Matthayom Suksa 1 Students in order to meet the E1/ E2 of 80/80 criteria, 2. Study students' learning achievement before and after instructed by using E-learning in Art 1 (Music-Thai dance) and 3. Examine the students' satisfaction toward learning by using E-learning in Art 1 (Music-Thai dance) of Matthayom Suksa 1 students at Chonprathanwittaya School Pakkred, Nonthaburi, The sample population consisted of selected Matthayom Suksa 1/9 students instructed by using E-learning in Art 1 (Music-Thai dance) at Chonprathanwittaya School, Pakkred, Nonthaburi, First semester, Academic Year 2564, by 24 students, using Simple Random Sampling. The research instruments consisted of 1) An E-learning in Art 1 (Music-Thai dance) of Matthayom Suksa 1 Students, 2) Lesson plans, 3) An Art 1 (Music-Thai dance) achievement test before and after instructed, 4) A satisfaction questionnaire, The researcher analyzed the data collected in terms of mean, percentage, standard deviation and the independent t-tests. Findings are as follows: 1) E-learning in Art 1 (Music-Thai dance) of Matthayom Suksa 1 students had the efficiency was 82.30/80.50 which meet the criteria of 80/80, 2) Learning achievement after instructed was higher than before instructed at the statistically significant level of .05, and 3) Students' satisfaction toward learning by using E-learning in Art 1 (Music-Thai dance) of Matthayom Suksa 1 Students at Chonprathanwittaya School, Pakkred, Nonthaburi; the satisfaction was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.76, S.D. = 0.44)

Keywords: Online Lesson; Learning achievement; Music

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ มีความรุนแรง และมีการแพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็วในหลายพื้นที่ (กรมควบคุมโรค, 2564) ส่งผลให้หลายโรงเรียนมีการเลื่อนการเปิด - ปิดภาคเรียน จึงทำให้ต้องปรับการเรียนการสอนเป็นรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง On Site, On Air, Online, On Demand และ On Hand เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ถึงแม้โรงเรียนจะปิดแต่ต้องไม่หยุดการเรียนรู้ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาวិธีการหนึ่งในช่วงการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) เป็นการนำแนวคิด วิธีการ กระบวนการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้การศึกษา และการเรียนการ

สอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม อีกทั้งยังเกิดแรงจูงใจ ในการเรียนด้วยนวัตกรรมเหล่านั้น และประหยัดเวลาในการเรียนได้อีกด้วย (อรรถเดช โสสองชั้น, 2563)

บทเรียนออนไลน์ (e-learning) จึงเป็นสื่อทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เพราะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาที่มีประโยชน์มากรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการสนองตอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ โดยผู้เรียนจะเรียนผ่านจอคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ซึ่งสื่อต่าง ๆ เหล่านี้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และแก้ปัญหาได้อย่างอิสระและสามารถติดต่อ สื่อสารกับผู้สอนหรือผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้ทันทีทันใดเหมือนได้เผชิญหน้ากัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) และบทเรียนออนไลน์ยังสามารถทำให้ผู้สอนนำไปใช้ควบคู่กับการเรียนการสอน อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถศึกษาค้นคว้าได้อย่างอิสระไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา และสถานที่ตามความพร้อมของผู้เรียน ตลอดจนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ ที่มีกิจกรรมหลากหลายเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ (ธนพรรณ ททรัพย์ธนาคล, 2554)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องความรู้เบื้องต้น ข้อควรระวังเกี่ยวกับดนตรี และเรื่องเครื่องดนตรี วงดนตรี ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี - นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขึ้น เพราะเป็นเนื้อหาที่จะสามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีในเบื้องต้น เพราะดนตรีเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับวิถีชีวิตของมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรม สามารถจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความละเอียดอ่อน เช่นเดียวกับความเชื่อ ศาสนา ศิลธรรม และประเพณี ซึ่งมีเอกลักษณ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือกันว่า ดนตรีเป็นภาษาชนิดหนึ่งของโลก เพราะการเกิดดนตรีนั้นมักจะเกิดจากการพัฒนาควบคู่กันกับภาษาพูด อีกทั้งดนตรียังถูกนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การเกิดดนตรีนั้นมักจะเริ่มต้นจากความต้องการของมนุษย์ที่ไม่มีสิ้นสุด ดนตรีในแต่ละชนชาติหรือแต่ละยุคสมัยก็มีความแตกต่างกันออกไป (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2562) ซึ่งบทเรียนออนไลน์จะสามารถตอบสนองการจัดการเรียนรู้ ตามนโยบายของโรงเรียนชลประทานวิทยาที่ให้ครูจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วยรูปแบบการสอนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะบทเรียนออนไลน์สามารถทำให้นักเรียนเข้าถึงเนื้อหาบทเรียนและทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา แม้ผู้เรียนจะไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ และครูสามารถปรับปรุงสื่อการสอนให้ทันสมัยได้ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน

ดังนั้นจึงได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ (e-Learning) ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลประทานวิทยา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ (e-Learning) ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. บทเรียนออนไลน์ วิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) มีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัยขั้นพื้นฐานแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของโรงเรียนชลประทานวิทยา อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 12 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 365 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 ที่เรียนวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ ของโรงเรียนชลประทานวิทยา อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 บทเรียนออนไลน์ วิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นได้นำเสนอเนื้อหาในเรื่อง ความรู้เบื้องต้น ข้อควรระวังเกี่ยวกับดนตรี และเครื่องดนตรีวงดนตรี

ภาพที่ 1 QR code บทเรียนออนไลน์

ที่มา: ฌภัทร อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2564

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

3.2.1 หน่วยการเรียนรู้ เรื่องความรู้เบื้องต้น ข้อควรระวังเกี่ยวกับดนตรี จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 6 ชั่วโมง ได้แก่ เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับดนตรี วิวัฒนาการทางดนตรีไทย และวิวัฒนาการทางดนตรีสากล

3.2.2 หน่วยการเรียนรู้ เรื่องเครื่องดนตรี วงดนตรี จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 4 ชั่วโมง ได้แก่ เครื่องดนตรี และวงดนตรี

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.4 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 บทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นำแบบประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 จากนั้นนำบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปทดลองกับกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนชลประทานวิทยา อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ราย วิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งการทดสอบออกเป็น 3 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว กับนักเรียนจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ เก่ง กลาง และอ่อน เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนออนไลน์ โดยใช้การสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล

ครั้งที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม กับนักเรียนจำนวน 9 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ เก่ง กลาง และอ่อน เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนออนไลน์ โดยใช้การสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล

ครั้งที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม กับนักเรียนจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับเก่ง กลาง และอ่อน (10:10:10) โดยบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชา ศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 87.70/80.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ที่กำหนดไว้

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่องความรู้เบื้องต้น ข้อควรรู้เกี่ยวกับดนตรี และเรื่องเครื่องดนตรี วงดนตรี ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี - นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าทุกแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) นำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหาของข้อคำถามและองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงคำนวณ โดยใช้สูตร IOC จากนั้นนำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลอง (Try out) และวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) พบว่า มีค่าดัชนีความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.33–0.76 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในช่วง 0.29–0.58 โดยมีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 25 ข้อ จากนั้นคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 20 ข้อ และนำมาตรวจคำนวณหาค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) ของข้อสอบทั้งฉบับโดยคำนวณจากสูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson (นพพร ณะชัยพันธ์, 2552) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.892

4.4 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ผ่านบทเรียนออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยนำแบบสอบถามความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของการใช้คำถาม ตัวเลือก ภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องกับข้อคำถาม พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องเหมาะสม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design โดยประชากรในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนชลประทานวิทยา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่เรียนในรายวิชาศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความรู้เบื้องต้น ข้อควรรู้เกี่ยวกับดนตรี และเรื่องเครื่องดนตรี วงดนตรี รูปแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

5.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เรื่องความรู้เบื้องต้น ข้อควรรู้เกี่ยวกับดนตรี และเรื่องเครื่องดนตรี วงดนตรี ในคาบเรียน จำนวนทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง

5.3 เมื่อสิ้นสุดการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่องความรู้เบื้องต้น ข้อควรรู้เกี่ยวกับดนตรี และเรื่องเครื่องดนตรี วงดนตรี ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความรู้เบื้องต้น ข้อควรรู้เกี่ยวกับดนตรี และเรื่องเครื่องดนตรี วงดนตรี รูปแบบปรนัย 4 ตัวเลือก และทำแบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผ่านบทเรียนออนไลน์

5.4 นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

6.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียน ของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) โดยมีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test dependent sample เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

6.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้จากบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่สร้างขึ้น ซึ่งมีการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ผ่านบทเรียนออนไลน์ แบ่งเป็น 5 ด้านหลักได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ (e-Learning) ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลประทานวิทยา อำเภอบางกร่าง จังหวัดนนทบุรี” มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าคะแนนที่ได้จากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.30 และคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.50 ซึ่งพบว่าบทเรียนออนไลน์ วิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี - นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน นักเรียน (คน)	กิจกรรมระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ E1/E2
	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย	E1	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย	E2	
30	100	82.30	82.30	20	16.1	80.50	82.30/80.50

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.96 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.88 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยการใช้บทเรียนออนไลน์ วิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	Sig
ก่อนเรียน	24	7.96	1.33	23.280	.000
หลังเรียน	24	15.88	1.83		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ผ่านบทเรียนออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.76 ดังตารางที่ 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ต่อรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ด้านการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.66	0.50	มากที่สุด
ด้านผู้สอน	4.86	0.36	มากที่สุด
ด้านผู้เรียน	4.86	0.34	มากที่สุด

ด้านการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านสื่อการสอน	4.64	0.57	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.76	0.42	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.76	0.44	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ (e-Learning) ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลประทานวิทยา อำเภอบางเกร็ง จังหวัดนนทบุรีมีประเด็นน่าสนใจสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลจากการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.30/80.50

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าบทเรียนออนไลน์ วิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ มีขั้นตอนทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน ที่มีระดับสติปัญญาเก่ง กลาง อ่อน ประเภทละ 1 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนออนไลน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยใช้การวิธีการสังเกต และซักถาม จากการประเมินผลของบทเรียนออนไลน์พบว่า มีข้อบกพร่องในเรื่องระบบเสียงของวิดีโอบนเว็บไซต์ของบทเรียนออนไลน์มีระดับเสียงที่เบา อีกทั้งผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงในส่วนของกิจกรรมท้ายบทเรียนเรื่องวิวัฒนาการดนตรีสากลได้ เนื่องจากการเชื่อมโยงลิงก์ไม่สมบูรณ์ จากข้อบกพร่องดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโดยการปรับปรุงระบบเสียงของวิดีโอ และปรับแก้ไขโดยการเชื่อมโยงลิงก์ให้สมบูรณ์ ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม จำนวน 9 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนออนไลน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้วิธีการสังเกต และซักถาม จากการประเมินผลของบทเรียนออนไลน์พบว่า มีข้อบกพร่องในเรื่องภาพปรากฏข้อมูลขึ้นช้า เนื่องจากภาพมีขนาดใหญ่ จากข้อบกพร่องดังกล่าวผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขขนาดรูปภาพให้มีความเหมาะสม ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม จำนวน 30 คน มีค่าประสิทธิภาพ 82.30/80.50 จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพของการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้มีการออกแบบให้มีองค์ประกอบถึง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 เนื้อหา ด้านที่ 2 การออกแบบ-กราฟิก ด้านที่ 3 เทคโนโลยีและการจัดการบทเรียน ด้านที่ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านที่ 5 การวัดและประเมินผล (สินีนาง คุ่มแสงเทียน, 2564) ซึ่งบทเรียนออนไลน์ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบนั้นเป็นการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เข้าถึงผู้เรียน ได้สะดวกตามบริบทของผู้เรียน อีกทั้งผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากบทเรียนออนไลน์ได้อย่างอิสระ ตลอดจนผู้เรียนสามารถทบทวนเนื้อหาบทเรียนได้ตามความต้องการ (วิทยา วาโย และคณะ, 2563) มีการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก มีรูปภาพการ์ตูนประกอบวิทัศน์ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และกิจกรรมท้ายบทเรียนที่น่าสนใจ จึงสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น จึงส่งผลให้บทเรียนออนไลน์เรื่องความรู้เบื้องต้น ข้อควรรู้เกี่ยวกับดนตรี และเครื่องดนตรี วงดนตรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สมควรที่จะนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอภิชา แดงจำรูญ (2563) กล่าวว่า จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์เป็นหัวใจของการสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยี สื่อดิจิทัล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อมัลติมีเดียจากหลักการสร้างสื่อของ Allen (2008) $e = m^2ci$ (M^2 หรือ Motivation² แรงจูงใจ, C หรือ Content Presentation การนำเสนอเนื้อหา และ I หรือ Interaction ปฏิสัมพันธ์) จากหลักการดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแรงจูงใจมีการยกกำลังสอง หมายถึงแรงจูงใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ดังนั้นการสร้างสื่อที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจนั้นต้องมีความแปลกใหม่ สร้างสรรค์ และเต็มไปด้วยจินตนาการ จึงจะทำให้สื่อที่มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นน่าติดตาม ตามด้วยการนำเสนอเนื้อหา มิใช่การนำเสนอเนื้อหา ความรู้ หลักการหรือทฤษฎีจากตำราต่าง ๆ ย้ายมาอยู่ในสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภเศรษฐ์ พิงบัว (2562) ได้ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน Google Classroom พบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.06/81.10 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 สอดคล้องกับวิจัยของเบญจพร ตีระวัฒนานนท์ และคณะ (2562) ได้ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง การสร้างภาพกราฟิก โดยโปรแกรมนำเสนอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.09/82.46 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา พลาชัย (2562) ได้ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ Mobile Learning โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาการเขียนเว็บไซต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข” พบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/82.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เป็นผลจากการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาเป็นประโยชน์ใช้ในการจัดการศึกษาที่ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพิ่มความยืดหยุ่นทางด้านเวลาในการเรียนรู้ที่ไม่มีข้อจำกัด เกิดประสบการณ์ได้อย่างรวดเร็ว และกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน (ธานินทร์ อินทวิเศษ และคณะ, 2562) ดังนั้น การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตรูปแบบหนึ่ง ที่มีความน่าสนใจ ประกอบด้วยสื่อที่หลากหลาย ทั้งเนื้อหา รูปภาพ วิทัศน์ และกิจกรรม มีการใช้ภาษา

ที่เหมาะสมตามวัยของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรนก ยงค์โภชน (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขากะลาวิทยา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 30.51$) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี สิกเสน (2562) ได้ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเคลื่อนไหวร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 18.35$) และสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรช เหมพันธ์ (2562) ได้ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการโฆษณา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน 27.78 คะแนน และค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน 35.53 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 20.345$) และจากงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่าบทเรียนออนไลน์ ที่มีความหลากหลายของสื่อการเรียนรู้ สามารถสร้างแรงจูงใจที่ดีในการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาขึ้น ซึ่งเห็นได้จากคะแนนหลังเรียนที่สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.44)

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) มีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย มีความน่าสนใจ สร้างความแปลกใหม่ให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่ดีในการเรียน และเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านบทเรียนออนไลน์ ที่มีการใช้รูปภาพ วิดีทัศน์ เสียง เกม และกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากกว่าการนั่งฟังบรรยาย หรือการเรียนรู้ในรูปแบบปกติ (กิดานันท์ มลิทอง, 2543) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรนก ยงค์โภชน (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขากะลาวิทยา พบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.37 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.84) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี สิกเสน (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเคลื่อนไหวร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเคลื่อนไหวร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน

สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.52) และสอดคล้องกับวิจัยของศุภเศรษฐ์ พิงบัว (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน Google Classroom พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์วิชาอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน Google Classroom มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.58 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.06) จากงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ทำให้เห็นได้ว่าผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนมากขึ้น เนื่องจากบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก มีรูปภาพประกอบ วิดีทัศน์ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และกิจกรรมท้ายบทเรียนที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการศึกษาเนื้อหาบทเรียน และการทำกิจกรรมท้ายบทเรียน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีการชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการใช้งานที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาระหว่างกระบวนการจัดการเรียนการสอน
2. บทเรียนออนไลน์ (e-Learning) ควรมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก ผู้สอนควรศึกษากิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการใช้งาน
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ (e-Learning) ผู้สอนควรสร้างความท้าทาย และกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นให้กับผู้เรียน เช่น การใช้น้ำเสียง ท่าทาง การตั้งคำถามปลายเปิด หรือการนำเกมมาเป็นสื่อ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ โดยการใช้คำถาม หรือการนำกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ทำให้นักเรียนมีความน่าสนใจ และสามารถดึงดูดผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยต่อเนื่อง และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ในรายวิชาอื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันสื่อการเรียนรู้บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว โดยสื่อนวัตกรรมควรพัฒนารูปแบบให้ทันสมัยตามความต้องการของผู้เรียนอยู่เสมอ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรรณก ยงค์โกชน. (2561). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขากะลาวิทยาคม. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2562). วัฒนธรรม คุณค่าสู่ผู้ลค่า. สืบเมื่อ 17 ธันวาคม 2564, จาก http://www.culture.go.th/culture_th/ewt_news.php?nid=3972&filename=index.
- กรมอนามัย. (2563). แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ประเทศไทย. สืบเมื่อ 28 พฤษภาคม 2564, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER17/DRAWER002/GENERAL/DATA0002/00002647.PDF>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรการพิมพ์แห่งประเทศไทย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). สื่อการสอน.เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร. 5(3), 7– 20.
- ธีรณัฐ เหมพันธ์. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการโฆษณา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา. 11(1), 137-145.
- นพพร ธนะชัยพันธ์. (2552). สถิติเพื่อการวิจัย. เชียงราย: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วัฒนา พลาชัย. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ Mobile Learning โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาการเขียนเว็บไซต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีประจันต์“เมธีประมุข. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย. 10(1), 186-200.
- วิทยา วาโย และคณะ. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 14(34), 285-298.
- ศุภเศรษฐ์ พิงบัว. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน Google classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). สพฐ. ประชุมทางไกลชี้แจงแนวทางปฏิบัติ ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 สำหรับโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา. สืบเมื่อ 23 พฤษภาคม 2564, จาก <https://www.obec.go.th/archives/363188>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สินีนารถ คุ่มแสงเทียน. (2564). (LEARNINGROOM) สื่อการเรียนรู้ออนไลน์. สืบเมื่อ 16 ธันวาคม 2564, จาก <https://sineenat.weebly.com/>.
- สุมาลี สิกเสน. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเคลื่อนไหว ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 17(2), 239-252.
- อภิชา แดงจำรูญ. (2563). ทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรคเดช โสสองชั้น. (2563). ความหมายของ นวัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2564, จาก <https://bsci2.com/ความหมายของ-นวัตกรรม/>.

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวัดหลักสองราษฎร์บำรุง
Development of Electronic Books in Science and Technology Subjects
on Our Bodies for Students in Grade 6,
Wat Lak Song Ratbamrung School

กฤษฎา สีสยามัตย์¹ อภิชา แดงจำรูญ²
Kritchasa Srihamat, Apicha Dangchamroon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายของเรา วิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหลักสอง ราษฎร์บำรุง และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหลักสองราษฎร์บำรุง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้อง 20 คน ได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 1 ห้อง 20 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test dependent sample ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ร่างกายของเรา วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.80/82.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ร่างกาย ของเรา วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนก่อน เรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 18.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 7.37 คะแนนหลัง เรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 30.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 4.24 โดยใช้สถิติ t-

Received: 2021-12-19 Revised: 2022-09-30 Accepted: 2022-11-13

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, Master of Education Program in Innovative Curriculum and Learning Management, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: 6214442016@rumail.ru.ac.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

test พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ร่างกายของเรา รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.45)

คำสำคัญ (Keywords): หนังสืออิเล็กทรอนิกส์; วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี; ร่างกายของเรา

Abstract

The purpose of this research were to develop an e-book on our bodies. science and technology for students in grade 6 to be effective according to the criteria, to study academic achievement before and after using electronic books of science and technology subjects on our bodies for students in grade 6, Wat Lak Song Ratbamrung School and to study the students' satisfaction with e-books, Science and technology subjects on our bodies for students in grade 6, Wat Lak Song Ratbamrung School. The population and sample group used in this research were 20 students in Prathomsuksa 6, Wat Lak Song Ratbamrung School, 1st semester of the academic year 2021. Data analysis included t-test dependent sample, mean, percentage, and standard deviation. The results of the research showed that 1) electronic books titled our body science and technology for grade 6 students, the efficiency was 81.80/82.00, which met the 80/80 criteria, 2) score of academic achievement before and after using our body science and technology for grade 6 students, it was found that the mean score ($\bar{X}$) was 18.45 and the standard deviation (S.D) was 7.37 After study, the mean ($\bar{X}$) was 30.70 and the standard deviation (S.D) was 4.24 by using t-test statistics. It was found that the scores after school were significantly different than before at the .05 level. 3) The students' satisfaction with the e-book titled our body Science and Technology course for grade 6 students, it was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.45).

Keywords: E-Book; Science and Technology; our body.

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญก้าวหน้า รวมทั้งสร้างเสริมขีดความสามารถของประเทศ ในการแข่งขันระดับนานาชาติ ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมนุษย์มากขึ้น และเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วย

ยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้น การส่งเสริมการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะต้องวางรากฐานทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องยกระดับการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา เพื่อให้คนไทยทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การสอนวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กประถมศึกษา จึงไม่ควรเน้นวิชาการเพียงด้านเดียวแต่ควรเน้นพัฒนาความสามารถพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียน ซึ่งปัจจุบันก็มีการพัฒนาการเรียนการสอน ได้มีการนำสื่อนวัตกรรมในหลากหลายรูปแบบ มาปรับใช้ในการเรียนการสอน โดยมีสื่อ นวัตกรรมที่น่าสนใจ คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบไปด้วยรูปภาพ ทั้งที่เป็นภาพนิ่ง และ ภาพเคลื่อนไหว คลิปวิดีโอ เสียง ข้อความตัวอักษร ที่สร้างขึ้นจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์สามารถอ่านได้ตลอดเวลาไม่จำกัด โดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการเชื่อมโยงเนื้อหา สาร เรื่อง ร่างกายของเรา ผ่านเรื่องราวและการจำลองสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถเปิดอ่าน ได้ผ่านทางคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาใน รายวิชาวิทยาศาสตร์ ได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ทศนคร สมใจหวัง (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในรายวิชาได้ดีสื่อการเรียนการสอนจึงมีส่วนสำคัญมาก หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (E-BOOK) เป็นสื่อที่สามารถ แสดงข้อความ ภาพ เสียง รวมถึงวิดีโอ สามารถเปิด อ่านได้ทั้งระบบออนไลน์ และออฟไลน์ เป็นสื่อที่สามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือ ในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียน เกิดการรับรู้ ได้ทั้งการมองเห็น และการได้ยิน ในเวลาเดียวกัน

จากสภาพปัจจุบันจะเห็นได้ว่าปีการศึกษา 2563 นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหลักสองราษฎร์บำรุง วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ร่างกายของเรา นักเรียนทำคะแนนสอบอยู่ ในระดับต่ำ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่บรรลุเป้าหมายนั้น มีสาเหตุมาจากการ เรียนการสอนยังไม่น่าสนใจ จึงทำให้ผู้เรียนไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ขาดการกระตุ้นความสนใจ ของผู้เรียน ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม ในการจัดการเรียนการ สอนในวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ร่างกายของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กิดานันท์ มลิทอง (2539) กล่าวถึงคำจำกัดความของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้รับ การแปลงลงบนสื่อบันทึกด้วยระบบดิจิทัลแทนที่จะพิมพ์ลงบนกระดาษเหมือนสิ่งพิมพ์ธรรมดา สอดคล้องกับ เกวลี พิชัยสวัสดิ์ (2545) ได้กล่าวว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นเอกสารที่เชื่อมโยงส่วน ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เป็นการเชื่อมโยงให้สามารถเลือกไปดูส่วนต่าง ๆ ของเอกสารที่อยู่หน้าเดียวกัน หรือคนละหน้าได้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีการศึกษาค้นคว้า เทคนิค วิธีการ ออกแบบนวัตกรรมสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสร้างเรื่องราวผ่านการตูนที่มีความมหัศจรรย์ แปลก ใหม่ น่าตื่นตาตื่นใจในเรื่องร่างกายของเรา โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน โดยสอดแทรกข้อคำถาม ผูก กระบวนการคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้นักเรียนที่เรียนรู้ ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน

ชีวิตประจำวันได้ ซึ่งอภิชา แดงจำรูญ (2563) กล่าวถึงหลักในการสร้างสื่อวัตกรรมการนั้นต้องมีความแปลกใหม่ สร้างสรรค์เสริมสร้างจินตนาการให้มีความมหัศจรรย์ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ใฝ่เรียน นำติดตามตลอดเรื่องราว มิใช่การใส่แต่เนื้อหาเพียงอย่างเดียว จะต้องมีการนำเสนอเรื่องราวที่มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ปัจจุบันและเข้าใจง่าย เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยตระหนักตระหนักถึงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา Covid-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจำเป็นต้องมีการออกแบบนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนที่พร้อมสนับสนุนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และจึงต้องการที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่าจะพัฒนาช่วยให้นักเรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ให้สูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลที่ได้จำนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์(Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายของเรา วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
2. เพื่อเปรียบเทียบระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายของเรา วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานของการวิจัย(Research Hypothesis)

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหลักสองราษฎร์บำรุง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผู้เรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-BOOK) วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหลักสองราษฎร์บำรุง จังหวัดสมุทรสาคร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-BOOK) วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหลักสองราษฎร์บำรุง อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นรูปแบบที่สังเกตหรือวัดทั้งก่อนและหลังให้ตัวแปรทดลอง นั่นก็คือการวัดหรือสังเกตซ้ำในช่วงเวลาต่าง ๆ กันทั้งก่อนและหลังให้ตัวแปรทดลอง ที่จริงคือรูปแบบ One Group Pretest-Posttest Design ที่มีความละเอียดยิ่งขึ้น เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งก่อนและหลังการทดลอง

$O_1 - - - - - X - - - - - O_2$

O_1 หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

O_2 หมายถึง การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดหลักสองราษฎร์บำรุง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้อง 20 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 เล่ม ได้แก่

เล่มที่ 1 เรื่อง เราจะโตเราจะโต

เล่มที่ 2 เรื่อง สารอาหารที่ร่างกายต้องการ

เล่มที่ 3 เรื่อง อาหารที่ฉันรับประทานในแต่ละวัน

เล่มที่ 4 เรื่อง แนวทางในการรับประทานอาหาร

เล่มที่ 5 เรื่อง ระบบย่อยอาหาร

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะที่เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อออกหนังสือขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งของความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

4.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ก่อนทำการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการหาค่าความยากง่าย (item difficulty

หรือ ค่า p) และค่าอำนาจจำแนก (item-discrimination หรือ ค่า r) โดยการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบกับกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพ จากข้อสอบจำนวน 60 ข้อ โดยแบบทดสอบจะมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.25 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.60 จำนวน 46 ข้อ แล้วคัดเลือกข้อสอบมา จำนวน 40 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมคะแนนก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่างไว้ แล้วจึงดำเนินการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา

4.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 5 แผน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ยอมรับคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ (คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 ขึ้นไป) จึงถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ควบคู่ไปกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา ในขณะดำเนินการสอน ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ด้านทักษะ กระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเก็บบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมและการทำกิจกรรมรายบุคคล

4.4 จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 5 แผนแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมกับแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.5 หลังจากนั้นให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้ทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายของเรา รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 13 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เกณฑ์การยอมรับความพึงพอใจของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต้องมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป จึงยอมรับว่ามีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 หาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายของเรา รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายของเรา ด้วยการหาค่าที (t-test)

5.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายของเรา รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย(Research Results)

ผู้วิจัยได้นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) วิชาวิทยาศาสตร์เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 5 เล่ม ไปใช้กับกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง ร่างกายของเรา รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การทดสอบ ประสิทธิภาพ	จำนวน นักเรียน	คะแนนระหว่างเรียน คะแนนเต็ม 50 คะแนน		คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 30 คะแนน	
		คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
แบบภาคสนาม	30	40.90	81.80	32.80	82.00

จากตารางที่ 1 พบว่า จากการดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง ร่างกายของเรา รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยได้ทดสอบกับกลุ่มภาคสนาม จำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.80/82.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ 80/80

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง ร่างกายของเรา รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	20	18.45	7.37	12.590	.000*
หลังเรียน	20	30.70	4.24		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่สอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง ร่างกายของเรา วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง ร่างกายของเรา วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ด้านการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหา	4.72	0.31	มากที่สุด
ด้านคุณภาพของสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	4.73	0.49	มากที่สุด
ด้านความพึงพอใจต่อการใช้อินเทอร์เน็ต	4.58	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.68	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง ร่างกายของเรา วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน พบว่า ภาพรวมของนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง ร่างกายของเรา วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68

อภิปรายผล (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผลการวิจัยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.80/82.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายผลได้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นมาจากการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจและมีคุณภาพ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเกิดจากการที่ผู้วิจัยได้คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงได้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมต่อความต้องการของผู้เรียน โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ซึ่งภายในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย หน้าปก คำนำ สารบัญ มาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมเสริมทักษะ ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แต่ละบทเรียนจะมีรูปภาพตัวการ์ตูนบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ โดยตัวละครจะเป็นตัวการ์ตูนที่ผู้เรียนชื่นชอบเพื่อดึงดูดความสนใจ ซึ่งภายในเล่มมีเสียงดนตรี วิดีโอการสอน มีกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนในเนื้อหามากขึ้น และเป็นการนำเสนอเทคโนโลยี เข้ามาจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสนใจและสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับเรื่องราวในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชา แดงจำรูญ (2563) กล่าวว่า การสร้างสื่อนวัตกรรมตามหลักการของ Allen คือแรงจูงใจยกกำลังสอง แรงจูงใจเป็นตัวแรกที่สำคัญที่สุด ดังนั้นสื่อนั้นต้องมีความแปลกใหม่ สร้างสรรค์ เติมไปด้วยจินตนาการจึงจะมีความน่าสนใจ กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น น่าติดตาม เป็นต้น ตามด้วยการนำเสนอเนื้อหาไม่ใช้การนำเสนอเนื้อหา ความรู้ หรือหลักการในตำราย้ายมาอยู่ในสื่อเพียงเท่านั้น ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาจึงเป็นการนำเสนอเนื้อหา หลักการต่าง ๆ มาสร้างให้เป็นเรื่องราว ดำเนินการให้เข้าใจได้ง่าย จากนามธรรมเป็นรูปธรรม นำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ เนื้อเรื่องกระชับ สนุก และมี

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับผู้ชมหรืออย่างไร ให้ผู้ชมมีความรู้สึกร่วม อินและฟินไปกับสื่อที่ได้รับชม และยังสอดคล้องกับสุมาลี จันทรักษ์ (2560) กล่าวว่า การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ดีมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก โดยออกแบบจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาออกแบบบทเรียนซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด จากนั้นเขียนผังงานและสตอรี่บอร์ดเพื่อให้เห็นถึงเนื้อหาที่เชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องและมีความสอดคล้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ควรออกแบบให้น่าสนใจบอกวัตถุประสงค์ก่อนเรียนและบอกโครงสร้างภาพรวมของเนื้อหาซึ่งทำให้ผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และอีกส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ ส่วนหนึ่งมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านการเล่นเกมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศเชิงบวกระหว่างครูและผู้เรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ยั่งยืน คงทน และมีความคิดเชิงบวกในการเรียนและเกิดความสุขในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มากขึ้น ซึ่งในการทบทวนความรู้ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเชื่อมโยงความรู้เข้าสู่เรื่องใหม่ได้อย่างเข้าใจมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพทั้งแบบรายบุคคล แบบกลุ่มย่อยและภาคสนาม ซึ่งการทดสอบในการ หาประสิทธิภาพได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.80/82.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีวิมล สังขวงษ์ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง จำนวนจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.21/81.16 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับวิจัยของสิริภัทร เมืองแก้ว (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-book รายวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน(ภาษาจีน) สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ 81.38/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ ซึ่งจากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อนวัตกรรมที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในด้านการเรียนรู้และมีเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง ร่างกายของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$) เท่ากับ 18.45 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 7.37 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$) เท่ากับ 30.70 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 4.24 และเมื่อเทียบค่า t คะแนนก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 12.59$, $df = 19$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบและสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยภายในเล่มประกอบด้วยรูปภาพสีสันสวยงาม มีเสียงดนตรี ดึงดูดความสนใจของ

ผู้เรียน ประกอบกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ใช้เกมเป็นสื่อการเรียนรู้ชั้นนำของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นตัวกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและตื่นตัวกับการเรียน รวมถึงมีแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผ่านการหาคุณภาพของข้อสอบ ซึ่งทั้งสามส่วนที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องร่างกายของเรา สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวกรณ ศรทอง (2561) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสามเหลี่ยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านห้วยชัน ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสามเหลี่ยม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักรินทร์ ศรีทอง (2555) เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง มหาสวัสดิ์บ้านเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มหาสวัสดิ์บ้านเรา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากผลการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้แสดงให้เห็นว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นสื่อการเรียนรู้ การสอนที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา ให้สูงขึ้นโดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยมีเนื้อหาเรื่องราวที่น่าสนใจ มีสื่อมัลติมีเดีย วิดีโอ เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน ซึ่งจะเป็นผลต่อเนื่องที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นมามีประสิทธิภาพและสามารถนำไปพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนเรื่องอื่น ๆ ในวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อไปได้

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนทุกคนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่านักเรียนเห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่แปลกใหม่ น่าสนใจเนื้อหาที่น่าสนใจ ตัวการ์ตูนแปลกใหม่ สีสันสวยงาม ที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ มาลินี ธราภิวัตน์กุล, สุดิดา นิมมวาล (2556) การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) รายวิชา 40-000-003 ทฤษฎีสี หลักสูตรออกแบบสื่อสาร ปี 2555 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ผลการศึกษาและวิจัยพบว่า การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) รายวิชา 40-000-003 ทฤษฎีสี หลักสูตรออกแบบสื่อสาร ปี 2555 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา นักศึกษามีความพึงพอใจในส่วนของเนื้อหาและการดำเนิน

เรื่องรวมทั้งส่วนรูปภาพ ตัวอักษร ภาษา และเทคนิคการนำเสนออยู่ในระดับดีมาก แสดงถึงความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีในระดับสูง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สามารถนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง ร่างกายของเรา ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้
2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ร่างกายของเรา ผู้วิจัยได้ออกแบบโดยการวาดภาพการ์ตูนที่แปลกใหม่ ดึงดูดความสนใจที่ทำให้บรรยากาศในการเรียนน่าตื่นตาตื่นใจ อัจฉริยะใจไปกับตัวการ์ตูนแปลก ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหา นักเรียนเกิดความเข้าใจได้ง่าย เพื่อต้องการที่เชื่อมโยงความสนใจและความเข้าใจในบทเรียน ดังนั้นควรควรเลือกเนื้อหาในเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวของนักเรียน สถานการณ์ปัจจุบัน เลือกภาพประกอบที่สื่อความหมายได้ชัดเจนมาสร้างเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
3. การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันมีโปรแกรมให้เลือกใช้อย่างหลากหลาย แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของประเภทของไฟล์ที่นำเข้ามาร่วมกันในโปรแกรมทั้งประเภทของไฟล์ภาพ และเสียง ดังนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เช่น การออกแบบโครงสร้างการเตรียมรูปภาพประกอบที่สามารถใช้กับโปรแกรมการผลิต เพื่อช่วยลดเวลาในการผลิต และลดปัญหาการขัดข้องในขณะใช้งาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยมีการออกแบบให้มีความน่าสนใจกับผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น โดยมีการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ในเนื้อหากับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ
2. สื่อการสอนจะมีคุณค่าได้นั้น ผู้สอนต้องนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและถูกวิธี ดังนั้นก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ ผู้สอนต้องศึกษาถึงลักษณะและคุณสมบัติของสื่อการสอนนั้น ๆ ทั้งข้อดีและข้อจำกัดอันเกี่ยวเนื่องกับตัวสื่อและการใช้สื่อแต่ละอย่าง อีกทั้งในเรื่องการผลิตและการใช้สื่อต้องเหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิก จำกัด.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2539). อธิบายศัพท์คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต มัลติมีเดีย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เกวลี พิชัยสวัสดิ์. (2545). การสร้างเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการใช้ห้องสมุดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดพุทธบูชา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ควรจิต มาลัยวงศ์. (2540). นวัตกรรมทางเทคโนโลยี 200 ทศนะไอที. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- ปณิดา วรรณพิรุณ. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสานโดยใช้ ปัญหาเป็นหลัก เพื่อ พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตปริญญาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัชพัชร ประเสริฐศักดิ์. (2553). แนวคิดและค่านิยมของความมั่นคงทางอาหาร. สืบค้น 10 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.polsci.tu.ac.th/fileupload/36/24.pdf>.
- สายสุตา ปันตระกูล. (2557). การศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอน ระดับ อนุบาล ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. สืบค้น 23 พฤษภาคม 2564, จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jar/article/download/241139/164109/>.
- สิริภัทร เมืองแก้ว. (2561). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-book รายวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สืบค้น 23 พฤษภาคม 2564, จาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/cmujedu/article/download/167043/120537/>.
- สุทามาส แก้วมรกต. (2564). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การออกแบบภาพกราฟิก สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเศรษฐบุตบรรพาพิญ. สืบค้น 23 พฤษภาคม 2564, จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jeir/article/view/248165>.
- สุมาลี, จันทรักษ์. (2559). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) การเสริมสร้าง สุขภาพสมรรถภาพ และการป้องกันโรค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. สืบค้น 23 พฤษภาคม 2564, จาก <http://cms.dru.ac.th/jspui/handle/123456789/903>.
- เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ. (2545). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง “นวัตกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- หทัยกาญจน์ ไสตรดี และอัมพร ฉิมพลี. (2550). พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราช ภัฏนครปฐม. งานวิจัยวิทยาศาสตร์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- อภิชา แดงจารูญ. (2563). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ตอน ตะลุยด่านมหัศจรรย์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชา แดงจารูญ. (2563). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ตอน ตะลุยด่านมหาสนุก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน
ตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่นเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาฟิสิกส์ เรื่องแรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน
The Development of Gamification Online Lesson with Flipped
Classroom Model for Reinforcing Ability of Solving Problem of
Mutthayom Suksa 4 Students in Physics Course on the topic of Force
and Newton's Law of Motion

ภาณุวัฒน์ เพชรรัตน์¹ อัมพร วัจนะ²
Panuwat Petcharat, Umporn Wutchana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาผลการใช้บทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาฟิสิกส์ เรื่องแรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน 2. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนปัญญาพิทย ภาควิทยาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ (2) แบบวัดความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น (3) บทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ (4) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ สถิติ non parametric (The Wilcoxon Matches Pairs Signed Rank Test) พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่นมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความ

Received: 2021-12-19 Revised: 2022-06-28 Accepted: 2022-06-30

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, Master of Education Program in Innovative Curriculum and
Learning Management Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Corresponding Author
e-mail: panuwat.pond@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

พึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชันอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82

คำสำคัญ (Keywords): เกมิฟิเคชัน; ห้องเรียนกลับด้าน; ความสามารถในการแก้ปัญหา

Abstract

The purpose of this research were 1. study the result of using gamification online lesson with flipped classroom model for reinforcing ability of solving problem of mutthayom sukka 4 students in physics on force and Newton's law of motion, 2. examine the students' satisfaction toward learning by gamification online lesson with flipped classroom model. The sample population consisted of mutthayom sukka 4/1 of 18 students at Panyathip School, first semester, academic year 2021. The research instrument consisted of 1) an ability of solving problem test on force and Newton's law of motion, 2) a satisfaction questionnaire toward learning by gamification online lesson with flipped classroom model, 3) a gamification online lesson with flipped classroom model on force and newton's law of motion and, 4) lesson plans on Force and Newton's law of motion with gamification online lesson with flipped classroom model. The researcher analyzed the collected data in terms of the statistics, mean (M), standard deviation (SD) and non-parametric statistics (The Wilcoxon Matches Pairs Signed Rank Test). The research findings are as following; 1) students after instructed by gamification online lesson with flipped classroom model had the average ability of creative solving problem higher than before instructed at the statistically significant level of .05, 2) Students' satisfaction toward learning with gamification online lesson with flipped classroom model was at the highest level (M = 4.82).

Keywords: Gamification; Flipped Classroom; Solving problem

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันโลกและสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความท้าทายอย่างมาก ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม จึงเป็นเหตุผลสำคัญในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การที่เราอาศัยอยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นโลกที่สลับซับซ้อน โลกที่เผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมายเช่นนี้ เราต้องการกรอบความคิดที่สนับสนุนการสำรวจ การสืบค้น ความยืดหยุ่น และการปฏิบัติกับความคิดไปพร้อม ๆ กับ

การส่งเสริมการสังเคราะห์ความคิด และการตัดสินใจที่เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ซึ่ง “ความสามารถในการแก้ปัญหา” เป็นกรอบความคิดที่ถูกกล่าวถึง (ศิริเดช สุชีวะและคณะ, 2559)

ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยผ่านกรอบทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาและวิเคราะห์การแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอนคือ 1) ขั้นระบุปัญหา 2) ขั้นการวิเคราะห์ปัญหา 3) ขั้นการเสนอวิธีการแก้ปัญหา 4) ขั้นการตรวจสอบผลลัพธ์ (Wier et al., 1974 อ้างถึงใน ศิริภัสสร ศรเสนา, 2557) และเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหาเป็นการคิดที่สำคัญจะต้องอาศัยทั้งองค์ประกอบของการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญาที่ต้องอาศัยการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวนักเรียนทุกคนและทุกคนสามารถพัฒนาทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหาได้ (bahr et al., 2006 อ้างถึงในศิริภัสสร ศรเสนา, 2557) หากจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้ศึกษาและพบว่า กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนนั้นอาจจะทำได้หลากหลายแนวทาง แต่แนวคิดหนึ่งที่น่าสนใจคือแนวคิดเกมิฟิเคชัน (Gamification) ซึ่งเป็นการนำรูปแบบ กลไกหรือวิธีคิดแบบในเกม มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อท้าทายในการคิด ในการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ (สุชัยญา เยื้องกลาง, 2560) จึงได้ใช้แนวคิดของเกมิฟิเคชันเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นการเรียนรู้ เหมาะกับการสร้างความผูกพันและประสบการณ์ร่วม (Engagement) ระหว่างนักเรียนและเนื้อหาบทเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ตัดสินปัญหา หาแนวทาง ในการแก้ปัญหา เพื่อดึงดูดให้นักเรียนมีส่วนร่วมและจดจ่ออยู่กับกิจกรรมเรียนรู้ของตนเอง โดยการนำกลไกของการเล่นเกมมาปรับใช้ในการเรียนการสอน การบูรณาการโครงสร้างของเกมมาใช้ในการออกแบบบทเรียน และแบบฝึกปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เนื้อหามีความน่าสนใจและดึงดูดนักเรียนให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมกับการเรียนได้

เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ มีความรุนแรงและแพร่ระบาดไปยังหลายพื้นที่เพิ่มมากขึ้น (กรมควบคุมโรค, 2563) ทำให้ครูผู้สอนนั้นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและรูปแบบการสอนจากเดิมที่ใช้การบรรยาย สาคิต หรือมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในห้องเรียน เป็นรูปแบบการออนไลน์แทน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นการเรียนเนื้อหาที่บ้านล่วงหน้าจากสื่อวีดิทัศน์ที่ผู้สอนจัดหาให้หรือผ่านทางหนังสือเรียนใบความรู้ที่ได้จัดเตรียมไว้ มีการจดบันทึกพร้อมตั้งคำถาม และมาทำการบ้านและกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน ห้องเรียนกลับด้านเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการวิเคราะห์

สังเคราะห์บทเรียนแล้วนำความรู้มาร่วมกันทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน ช่วยให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนด้วยกันและนักเรียนผู้สอนมากขึ้น

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่นเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาฟิสิกส์ เรื่องแรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความผูกพันและมีประสบการณ์ร่วมกับการแก้ปัญหาในการเรียนการสอน เกิดแรงจูงใจ รวมถึงมีความสนุกสนานในการเรียน มีความท้าทายในการคิดแก้ปัญหา อันจะเป็นการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาฟิสิกส์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาฟิสิกส์ เรื่องแรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น ในระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ที่ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัยขั้นพื้นฐานแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

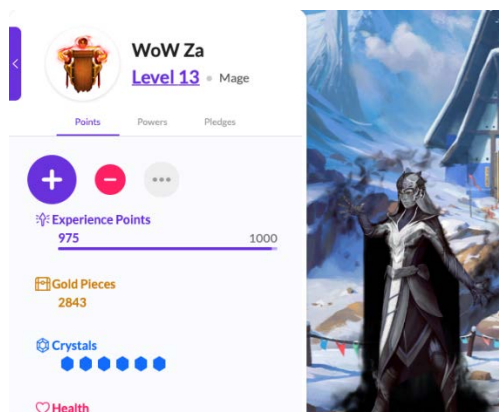
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนปัญญาทิพย์ จำนวน 37 คน

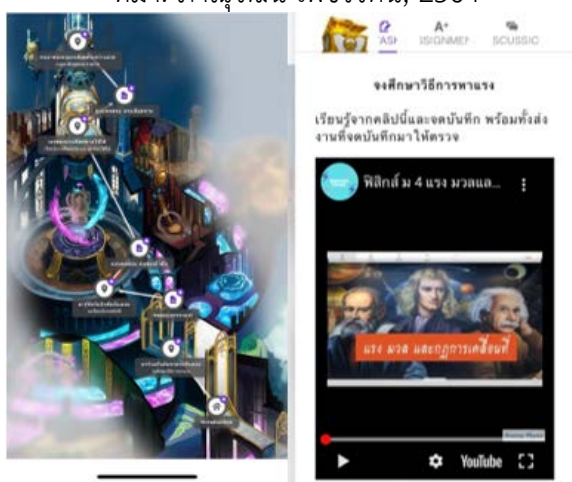
2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนปัญญาทิพย์ จำนวน 18 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 บทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ โดยการเรียนในแต่ละบทจะเป็นการทำภารกิจ เมื่อนักเรียนทำภารกิจสำเร็จจะได้รับผลตอบแทนเป็นคะแนนเพิ่มทักษะเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมในคาบเรียน

ภาพที่ 1 ตัวอย่างบทเรียนออนไลน์บทเรียนออนไลน์
ที่มา: ภาณุวัฒน์ เพชรรัตน์, 2564

ภาพที่ 2 ตัวอย่างบทเรียนออนไลน์บทเรียนออนไลน์
ที่มา: ภาณุวัฒน์ เพชรรัตน์, 2564

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น จำนวน 4 แผน รวม 12 ชั่วโมง

3.3 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ ก่อนทดลองและหลังทดลอง โดยเป็นแบบทดสอบสถานการณ์ จำนวน 5 สถานการณ์ ให้นักเรียนพิจารณา

สถานการณ์แล้วตอบคำถาม ตามขั้นตอนการแก้ปัญหาแบ่งเป็น 5 สถานการณ์ สถานการณ์ละ 4 ข้อ รวม 20 ข้อ โดยใช้หลักการแก้ปัญหาของเวียร์ในการตอบ

3.4 แบบวัดความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 บทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ นำแบบประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 จากนั้นนำบทเรียนออนไลน์ ไปทดลองกับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนปัญญาทิพย์ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ทดลองใช้กับนักเรียนรายบุคคล จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับเก่ง กลาง และอ่อน (1:1:1) เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนออนไลน์ โดยใช้การสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล

ครั้งที่ 2 ทดลองใช้กับนักเรียนรายบุคคล จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับเก่ง กลาง และอ่อน (3:3:3) เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนออนไลน์ โดยใช้การสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล

ครั้งที่ 3 ทดสอบภาคสนามกับนักเรียน จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับเก่ง กลาง และอ่อน (3:4:3) โดยบทเรียนออนไลน์ ที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.50/86.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556)

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าทุกแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก

4.3 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ นำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหาของข้อคำถามและองค์ประกอบของความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้สูตร IOC จากนั้นนำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลอง (Try out) และวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) พบว่า มีค่าดัชนีความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในช่วง 0.20 – 0.80 โดยมีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 20 ข้อ และนำมาตรวจคำนวณหาความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) ของข้อสอบทั้งฉบับโดย

คำนวณจากสูตร KR-20 คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson อ้างถึงใน นพพร ธนะชัยพันธ์, 2552) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.832

4.4 แบบวัดความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน โดยนำแบบวัดความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของการใช้คำถาม ตัวเลือก ภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องกับข้อคำถาม พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องเหมาะสม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design โดยประชากรในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนปัญญาทิพย์ ที่เรียนในรายวิชาฟิสิกส์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 สุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนปัญญาทิพย์ ที่เรียนในรายวิชาฟิสิกส์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 18 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

5.2 เตรียมนักเรียนก่อนดำเนินการทดลองโดยแนะนำรายวิชา วัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอน ลักษณะและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน รวมถึงบอกเงื่อนไข กฎ และกติกาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

5.3 ให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

5.4 ดำเนินการสอนรูปแบบออนไลน์ โดยก่อนถึงคาบเรียนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจะต้องศึกษาผ่านบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ ด้วยตนเองที่บ้าน และเมื่อถึงคาบเรียนจะได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา

5.5 เมื่อสิ้นสุดการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ และทำแบบวัดความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

5.6 คะแนนที่ได้จากการทดสอบ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน โดยใช้สถิติ Non Parametric Statistics (The Wilcoxon Matches Pairs

Signed Rank Test) ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาห่าหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน โดยหาค่าเฉลี่ย (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนจากแบบวัดความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชันเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาฟิสิกส์ เรื่องแรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน” ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชันมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญห่าก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

คะแนน	จำนวน	Mean Rank	Sum of Rank	Z	Sig.
ก่อนเรียน	18	9.50	171	3.73	.000*
หลังเรียน	18	27.50	495		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญห่าก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนรายองค์ประกอบของความสามารถในการแก้ปัญห่าก่อนเรียนและหลังเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

องค์ประกอบของความสามารถ แก้ปัญหา	Mean Rank	Sum of Rank	Z	Sig.
ขั้นระบุปัญหา				

องค์ประกอบของความสามารถ แก้ปัญหา	Mean Rank	Sum of Rank	Z	Sig.
ก่อนเรียน	9.83	177	3.63	.000*
หลังเรียน	27.17	489		
ขั้นวิเคราะห์ปัญหา				
ก่อนเรียน	10.00	180	3.69	.000*
หลังเรียน	27.00	486		
ขั้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา				
ก่อนเรียน	10.50	189	3.58	.000*
หลังเรียน	26.50	477		
ขั้นการตรวจสอบผลลัพธ์				
ก่อนเรียน	10.00	186	3.42	.000*
หลังเรียน	26.67	480		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนรายองค์ประกอบของความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น พบว่า องค์ประกอบของความสามารถแก้ปัญหาทุกด้านมี คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82

ตารางที่ 3 ผลความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ด้านการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		
	M	S.D.	แปลผล
ด้านบรรยากาศ	4.78	0.38	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.83	0.37	มากที่สุด
ด้านประโยชน์	4.84	0.34	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.82	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชั่น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.82

อภิปรายผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชันเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาฟิสิกส์ เรื่องแรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน” มีประเด็นน่าสนใจมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิด เกมิฟิเคชันมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้คิดพัฒนาทักษะการลงมือปฏิบัติ และนักเรียนได้ใช้เวลาศึกษาสื่อวีดิทัศน์ด้วยตนเองที่บ้าน นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎี Constructionism (ทิตนา แคมมณี, 2555) โดยให้นักเรียนลงมือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีความหมาย การเรียนรู้จะได้ผลดีถ้าหากว่านักเรียนเข้าใจด้วยตนเอง และการใช้เวลาในห้องเรียนในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ซึ่งเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน เป็นการช่วยฝึกการตั้งคำถาม การจับประเด็นสำคัญ พร้อมสรุปบันทึกตามความเข้าใจของตนเองก่อนที่จะเข้าเรียนในห้องเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนได้จัดบรรยากาศการเรียนการสอน สอดคล้องกับหลักการที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544) ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีทางเลือกในการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างการเรียนที่บ้านและทำกิจกรรมที่โรงเรียนได้ เกิดการประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดทักษะ เป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาทักษะการคิด ซึ่งสอดคล้องกับงานของ อาลาวิเยะ สะอะ (2559) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน มีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น สนใจในสิ่งที่ต้องลงมือปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับนำมาแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทักษะหรือประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ นักเรียนได้มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม พร้อมทั้งได้ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสามารถนำเอามาแก้ปัญหาสถานการณ์ในชุดประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของ Honey และ Mumford (1992) ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ถ้านักเรียนเห็นว่าประสบการณ์ของคนเป็นแหล่งความรู้สำคัญและสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กันได้

นักเรียนก็จะสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่ายและสามารถใช้ประสบการณ์ที่ได้ในการแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งการใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานและท้าทายกับรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความแปลกใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญารินทร์ อ่อนนุ่ม (2560) ศึกษาการเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเกมพีเคชั่น สำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเกมพีเคชั่น ช่วยสร้างเสริมความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนการเรียนรู้ตามขั้นตอนปัญหาเป็นฐาน 6 ขั้นตอน และเสริมด้วยการให้รางวัลเมื่อปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จ รวมถึงแบ่งหน้าที่กันในกลุ่มให้เหมือนการเล่นเกม ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักตั้งคำถาม กำหนดประเด็นปัญหา สามารถวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาวิธีการได้มาซึ่งคำตอบของปัญหา สามารถตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น รวมถึงนำความรู้ไปปฏิบัติในการแก้ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับสกุณา กลัดอยู่ (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งแบบเกมมิฟิเคชั่น เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยอีเลิร์นนิ่งแบบเกมมิฟิเคชั่น มีการคิด วิเคราะห์โดยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า การใช้บทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมมิฟิเคชั่น ผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่งเพราะ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน นักเรียนมีความสุขจากการทำกิจกรรม สนุกสนานกับกิจกรรมต่าง ๆ กระตุ้นให้นักเรียนคิดแก้ปัญหา นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งการทำงานกลุ่มยังช่วยให้นักเรียนได้ร่วมกันคิดร่วมกันอภิปราย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม นักเรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้ามาก่อนล่วงหน้า ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนเพิ่มขึ้น

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมมิฟิเคชั่นอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้มากในทุกองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ แบบห้องเรียนกลับด้านเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสามารถของตนเอง ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของ Mc Clelland (1962) ที่พูดถึงความต้องการความสำเร็จ หากนักเรียนได้รับงานที่ท้าทาย มีเป้าหมายชัดเจนในการทำงาน เมื่อได้รับข้อมูลป้อนกลับจะทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในผลงานของตนเองมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยนักเรียนให้ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านว่า เป็นรูปแบบการสอนของครูที่ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักที่จะเรียนรู้และค้นคว้าด้วยตนเอง มาแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้กับเพื่อน ๆ ในห้องเรียนทำให้ต้องผลักดันตัวเองอยู่เสมอ กระตุ้นนักเรียนอย่างต่อเนื่องฝึกนักเรียนได้แสดงความคิดเห็น มีความสนุกสนานในการเรียนรู้ เป็นการให้ความสำคัญกับนักเรียนในกลุ่ม เพิ่มความมั่นใจให้กับนักเรียนมากขึ้น และมีความสุขในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการ

เรียนรู้แบบกลุ่มที่สามารถช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน และเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สามารถสังเกตได้จากสีหน้าของนักเรียน มีรอยยิ้มและมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนออนไลน์มากขึ้น ผู้สอนรู้จักนักเรียนดีขึ้น กล้าที่จะปรึกษาสอบถามผู้สอนมากขึ้น ช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกันเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tucker (2013) พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจและสนุกกับการเรียน ได้รับประโยชน์จากการดูวิดีโอที่ค้น ชอบแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมากกว่าการสอนแบบดั้งเดิมเพราะมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อนด้วยกัน มีการนำความรู้มาแลกเปลี่ยนร่วมกันกับเพื่อนร่วมชั้น ทั้งยังสอดคล้องกับชลยา เมะราสี (2556) ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.01 ทั้งยังสอดคล้องกับ นัฐพงษ์ นาชิน (2557) ที่พบว่าแบบวัดความคิดเห็นของนักเรียนมีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

ทั้งการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน ยังมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการเรียนรู้โดยเฉพาะด้านบรรยากาศในชั้นเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสนุกสนาน ทำท่าย แปลกใหม่และมีความน่าสนใจอีกทั้งเครื่องมือและสื่อที่ใช้มีความทันสมัย น่าสนใจ ง่ายต่อการใช้งาน รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและจินตนาการอย่างเต็มที่ นักเรียนจึงมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น สถานการณ์ปัญหาที่นำมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมส่วนใหญ่มาจากการระดมความคิดและการเสนอแนะของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และเกิดความสุขในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษณุ โชคพล (2557) ที่ กล่าวว่า เกมิฟิเคชัน ทำให้การเรียนน่าสนใจ สนุกสนานและทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานเป็นกลุ่มเพิ่มมากขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Domoniquez (2013) ที่แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมิฟิเคชันนั้นสร้างความท้าทายในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลจากกติกาของเกมที่สร้างบรรยากาศให้กับนักเรียน อีกทั้งเกมิฟิเคชันยังทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจภายในตนเองที่จะเอาชนะความท้าทายเพื่อไปถึงเป้าหมายของความสำเร็จ ดังที่จุฑามาศ มีสุข (2558) ได้พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดเกมิฟิเคชันช่วยให้บทเรียนมีความน่าสนใจมากขึ้นและมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ทำให้ นักเรียนมีกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงทำให้นักเรียนเกิดความสุข ความสนุกสนานในการเรียน มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การเตรียมระบบจัดการเรียนรู้ด้วยเกมพีเคชั้นควรกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ชัดเจน กล่าวคือ การได้รับรางวัลต่าง ๆ ในบทเรียน จะได้รับจากการทำกิจกรรม การเข้ามาดูวิดีโอ การทำแบบฝึกหัด การทำภารกิจต่าง ๆ ดังนั้น ครูควรกำหนดให้เสร็จสิ้นตั้งแต่ก่อนเริ่มจัดการเรียนการสอนแล้วชี้แจงกฎ กติกา และเงื่อนไขให้นักเรียนทราบ

2. กิจกรรมในชั้นเรียนภารกิจควรเป็นโจทย์ปัญหาที่มีสถานการณ์ที่หลากหลาย แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปราย และครูควรแนะนำหรือให้กำลังใจกับนักเรียนที่ติดปัญหาในการเรียนรู้ ส่วนนักเรียนที่เรียนรู้ได้เร็ว ครูควรเตรียมภารกิจที่มีความท้าทายมากยิ่งขึ้นเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลาของกิจกรรมในชั้นเรียน
2. ควรให้ความสำคัญกับจำนวนตัวอย่างในการวิจัย เพราะจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง ควรมีจำนวนพอเหมาะ หากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยเกิดไปอาจจะทำให้ผลการวิจัยที่ได้ไม่เห็นความแตกต่างของสิ่งที่ต้องการศึกษาเท่าที่ควร

เอกสารอ้างอิง (References)

- จุฑามาศ มีสุข. (2558). การเสริมสร้างพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนโดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั้นสำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลนารี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชลยา เมฆะราศี. (2556). ผลการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนแบบย้อนกลับร่วมกับห้องเรียนกลับด้านบนเครือข่ายสังคมในรายวิชาการวิเคราะห์และแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ทิตนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- นครินทร์ สุกใส. (2561). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้านร่วมกับ เกมมิฟิเคชันที่มีต่อความสามารถในการประยุกต์ความรู้ทางคอมพิวเตอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นัฐพงษ์ นาซิน. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การหาผลรวมของจำนวนนับของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ กับวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับทาง.
- บุญญารินทร์. (2560). การเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเกมพีเคชั้นสำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี. ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2546). ความคิดสร้างสรรค์ที่พัฒนาได้. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- พิชัญญะ โชคพล. (2557). การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี. ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์ สร้างห้องเรียนกลับทาง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอสอาร์พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- ศิริภัสสร ศรีเสนา. (2557). *ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการแบบเปิด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริเดช สุชีวะ และคณะ. (2559). *ทักษะทางปัญญาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา: การพัฒนาโมเดลและเครื่องมือวัดออนไลน์*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สกุณา กลัดอยู่. (2562). *การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งแบบเกมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุชัยญา เอื้องกลาง. (2560). *การพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เกมิฟิเคชันเป็นฐานเพื่อ ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์สู่ชีวิตจริงระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาลาวียะ สะอะ. (2557). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์และ ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. ศีษศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Domoniquez, A. (2013). *Gamifying learning experiences: Pratical implications and outcomes*. Computers and Education.
- Lumsdaine, E. and Lumsdaine, M.. (1955). *Creative Problem Solving*. New York: McGraw-Hill.
- McClelland, David C. 1962. *Business Drive and National Achievement*. New York : D. Van Nostrand.
- Tucker, D. M. (2013). *Investigating The Efficacy A Flipped Science Classroom Model*. Montana. Intercollege Program for Science Education Montana State University.

**แนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์
ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง**
**Roles of School Administrators in Promoting Knowledge Development
Learning Activities Teaching in Thai Dramatic Art in School Under the
Jurisdiction of Rayong Municipality**

สุภาภรณ์ เพ็งสุภาพ¹ อีระพงศ์ บุศรากุล²
Supaporn Pengsupap, Theerapong Busarasakoon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง และ 2. นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเป็นตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง จากโรงเรียน 6 แห่ง จำนวน 169 คน โดยผู้วิจัยได้หาขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จำนวน 5 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้เกณฑ์เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และมีประสบการณ์ในการบริหารงาน 3 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารเชิงลึก และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู ($\bar{X}$ = 4.38) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมคุณภาพของครูผู้สอน ($\bar{X}$ = 4.13) และด้านการส่งเสริมการจัด

Received: 2021-12-17 **Revised:** 2022-05-19 **Accepted:** 2022-05-31

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Master of Education Program Department of Educational Administration Siam Technology College.
Corresponding Author e-mail: selaphum.academic@gmail.com

² สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Department of Educational Administration Siam Technology College

กิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.11) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.07) และ 2) แนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง พบว่า (1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนระดับ ตลอดจนสนับสนุนจัดหาวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ในสาขาวิชานาฏศิลป์มาให้ความรู้แก่ครูรวมถึงการสนับสนุนเผยแพร่ประวัติและผลงานของครู (2) ครูผู้สอนต้องมีการนำเสนอสิ่งเร้าที่กระตุ้นผู้เรียน (3) ในการจัดกิจกรรมครูผู้สอนต้องมีวัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียนพร้อมที่จะให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและศึกษา ค้นคว้าได้เป็นอย่างดีเช่น โทรทัศน์ กระจกเงา เครื่องเล่นวีดิทัศน์ เอกสารประกอบการสอน เป็นต้น (4) ครูควรการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ควบคู่ไประหว่างทฤษฎีและปฏิบัติแต่เน้นในด้านของทักษะปฏิบัติโดยให้ครูผู้สอนสาธิตก่อน และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตาม (5) ผู้บริหารและครูควรสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่ได้รับใหม่ด้วยการให้ผู้เรียนดูคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ศึกษาตามความสนใจ ฝึกคิดทำร่ำเองตามบทเพลงที่ตนเองและกลุ่มต้องการ ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าหากนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเชิงปฏิบัติ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพนาฏศิลป์ให้มากขึ้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ให้มีประสิทธิภาพที่ชัดเจนต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): แนวทาง; การส่งเสริมการจัดกิจกรรม; การเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์

Abstract

The purposes of this research were 1. Study the promotion of organizing Teaching activities in dance in schools under Rayong Municipality and 2. Presenting guidelines for promoting organizing Teaching activities in dance in schools under Rayong Municipality. This research is a quantitative and qualitative research. The samples used in the quantitative research were 169 school teachers under the Rayong Municipality, Rayong Province from 6 schools. The researcher determined the sample size by opening the ready-made table of Krejcie & Morgan. After that, samples were also taken Simple Random Sampling. The research instrument was a questionnaire using a 5-level estimation scale with confidence equal to 0.96. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. And the samples used in the quality research were 5 school administrators of schools under the Rayong Municipality, who did a specific random sampling. By using the criteria as a large school administrator and having 3 years of management experience. The research instrument was a semi-structured interview form and an in-depth interview with the administrators. and analyze the data using content analysis techniques. The results showed that 1) Promotion of teaching and learning activities

in dance in schools under Rayong Municipality Overall, the practice was at a high level ($\bar{X}$ = 4.17) when considering each aspect, it was found that The aspect with the highest average was the aspect of promotion, praise, glorification ($\bar{X}$ = 4.38) followed by the aspect of teacher quality promotion ($\bar{X}$ = 4.13) and the promotion of teaching and learning activities ($\bar{X}$ = 4.11) The aspect with the lowest average was the aspect of promoting professional advancement ($\bar{X}$ = 4.07) and 2) The guidelines for promoting the teaching and learning activities in dance in schools under Rayong Municipality found that (1) Educational administrators should encourage teachers to do academic work to promote the level. as well as supporting the recruitment of expert speakers In the field of dramatic arts come to educate teachers as well as to support the dissemination of the teacher's biography and work. (2) Teachers must present stimuli that motivate learners. (3) In organizing activities, teachers must have classroom materials ready for learners to practice and study. Well researched such as televisions, mirrors, video players. teaching documents, etc. (4) Teachers should manage the teaching of dance subjects in parallel between theory and practice, but focus on practical skills by allowing teachers to demonstrate first. and let learners practice. (5) Administrators and teachers should encourage learners to practice connecting old experiences with new experiences by showing learners to look at multimedia computers. study by interest Practice thinking of dancing by yourself according to the songs that oneself and the group want. Therefore, the researcher believes that if the knowledge gained from this research is applied for maximum practical benefit, Management should focus more on promoting the advancement of the dance profession. to be used as information in planning the promotion of teaching and learning activities in the field of dramatic arts to be clearly effective.

Keywords: Guidelines; Promoting Activities; Teaching Learning Thai Dramatic Art

บทนำ (Introduction)

นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ และเป็นวิชาชีพแขนงหนึ่งที่มีความสำคัญต่อประเทศเป็นอย่างมาก มีคุณค่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับมรดกทางวัฒนธรรมอื่นๆ เช่น ภาษา การแต่งกาย วิถีความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีและอาหาร นาฏศิลป์ คือ ประวัติความเป็นมาของชาติบ้านเมือง สังคม ชุมชน และประวัติความเป็นมาของมนุษย์ในสิ่งแวดล้อมนั้นๆ ด้วยเช่นกัน สังคม ชุมชน และมนุษย์มีวิวัฒนาการมาเช่นไร นาฏศิลป์ก็มีวิวัฒนาการมาเช่นกัน (สมพงษ์ สิงหะพล, 2552, น. 423) นอกจากนี้นาฏศิลป์ไทยถือว่าเป็นศาสตร์

ทางศิลปะที่สำคัญยิ่งที่รู้จักในรูปแบบของการแสดงที่มีลีลาอันอ่อนช้อยงดงามความแรงรักสวยรักงามแสงด้วยจินตนาการและศิลปะอันละเอียดอ่อนของคนไทยแสดงถึงความเป็นอะไระทำให้เจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงของชาติที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่โบราณกาลความสำคัญของนาฏศิลป์นอกจากจะมีคุณค่าทางด้านศิลปะและแสดงถึงความเป็นอารยธรรมที่เจริญเหลือเกินแล้วนาฏศิลป์ยังมีประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ศึกษาเรียนรู้ตามที่สามารถ เสริมสร้างให้มีวินัยในตนเองรู้จักระเบียบในการแสดงออกร่วมกับผู้อื่นสมาธิความพยายามทนการฝึกซ้อมความรับผิดชอบต่อผลงานรู้จักความไพเราะของเสียงเพลงการแสดงเสริมสร้างความรู้ความสามารถในการวิจารณ์และตัดสินใจได้อย่างช่วยให้ใช้เวลาว่างในทางส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และ จินตนาการที่สำคัญคือช่วยให้เด็กได้รู้คุณค่าของตนตรีและนาฏศิลป์ค่าของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติและเข้าใจศิลปะชาติอื่นๆ (อรรณพ บรรจงศิลป์, 2549)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในองค์กร ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา มองเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่ทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ครูเป็นปัจจัยสำคัญ อย่างยิ่งที่ผู้บริหารไม่อาจมองข้ามได้ เพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดเป็นผู้อบรมสั่งสอนและถ่ายทอดความรู้ไปยังนักเรียน การสอนที่ดีของครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ผู้บริหารจึงควรให้การสนับสนุนครูโดยหาวิธีในการส่งเสริมการพัฒนาความรู้กิจกรรมการเรียนการสอนให้กับครูในทุกด้านซึ่งจะส่งผลให้ครูมีความมั่นใจ มีความมั่นคงในอาชีพ และมีกำลังใจในการพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนต้องส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น เพื่อการปฏิบัติหน้าที่การทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพอันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป (ศรีวรรณ สงวนทรัพย์, 2556)

จากความสำเร็จและสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์โดยตรง จึงเกิดแนวคิดและความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง เพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง

2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า โดยมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ครูจำนวน 6 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 299 คน

ส่วนที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จำนวน 6 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แบ่งตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ คือ ครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง จำนวน 169 คน ซึ่งผู้วิจัยได้หาขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607 – 610) หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มตัวอย่าง ด้วย วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อหาสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน

ส่วนที่ 2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถาม

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi – structured Interview) ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ทั้ง 4 ด้านเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง เพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นโดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ขอนหนังสือจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ดังมีรายชื่อ วุฒิการศึกษา และตำแหน่ง

2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน และคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (index of objective congruence: IOC)

2.3 หลังจากที่ได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – Out) กับตัวอย่างที่คล้ายคลึงแต่ไม่ใช่ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามกับตัวอย่าง คือโรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสิน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของ Cronbach โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555)

สำหรับงานวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยรวมเท่ากับ 0.96 (ภาคผนวก ง)

$$\alpha = \frac{k \left[\frac{\text{covariance}}{\text{variance}} \right]}{1 + \left[\frac{(k - 1) \text{covariance}}{\text{variance}} \right]}$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K = จำนวนข้อคำถาม

covariance = ค่าเฉลี่ยของค่าแปรปรวนร่วมระหว่างคำถามต่างๆ

variance = ค่าเฉลี่ยของค่าแปรปรวนของคำถาม

2.4 นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ถึงผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ตอบแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอเป็นรูปแบบตาราง

ประกอบคำอธิบาย

1. ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ด้านการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมคุณภาพของครูผู้สอน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าใน วิชาชีพ และด้านการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วง คะแนนเป็นช่วงๆ โดยมีความหมายดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

ตอนที่ 3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทและประมวลผลเข้าด้วยกันรวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือได้แก่

1.1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยการหาค่า IOC

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอ นบาค (Conbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation หรือ S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมี โครงสร้างของตัวอย่าง สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 169 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีประสบการณ์ในการทำงาน 6 – 10 ปีขึ้นไป

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้าน นาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริม ยกย่อง เชิด ชู ($\bar{X}$ = 4.38) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมคุณภาพของครูผู้สอน ($\bar{X}$ = 4.13) และด้านการ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.11) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการ ส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.07) ดังมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

2.1ด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนส่งเสริมในการผลิตสื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมาคือ โรงเรียนมีหลักสูตร ที่เอื้อให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งการกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.47$) และโรงเรียนนำแหล่งความรู้ภายนอกเป็นกิจกรรมเสริมทางด้านผลการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.29$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการจัดรายวิชาและแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ($\bar{X} = 3.6$)

2.2ด้านการส่งเสริมคุณภาพของครูผู้สอน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีความรู้ความสามารถด้านการสอนนาฏศิลป์เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมาคือ ครูมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.58$) และครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X} = 4.32$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูรักและเอาใจใส่นักเรียนทั้งในและนอกเวลา ($\bar{X} = 3.72$)

2.3ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์ ($\bar{X} = 4.5$) รองลงมาคือ การส่งเสริมสนับสนุนห้องเรียนมีการระบายอากาศและแสงสว่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.47$) และการส่งเสริมสนับสนุนครูเข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.32$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนห้องแต่งตัว เครื่องมือ เครื่องใช้เหมาะสมกับวิชานาฏศิลป์ ($\bar{X} = 3.59$)

2.4ด้านการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู วิชาชีพ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูครูเข้ารับรางวัลต่างๆ ที่หน่วยงานจัด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู เมื่อนำนักเรียนเข้ารับการแข่งขันในงานวิชาการต่างๆ ($\bar{X} = 4.43$) และส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูให้เป็นครูดีเด่นด้านนาฏศิลป์ ($\bar{X} = 4.39$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู เป็นครูผู้ฝึกสอนนักเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ดีเด่น ($\bar{X} = 4.18$)

3.ผลการสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ทั้ง 5 ท่าน ได้เสนอแนวทางแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยองดังต่อไปนี้

ด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนควรส่งเสริมครูในการผลิตสื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน มีการใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างพอเพียงและส่งเสริมกระบวนการคิดและความคิดสร้างสรรค์

ด้านการส่งเสริมคุณภาพของครูผู้สอน ควรจัดให้มีการตรวจสอบและประเมินผลตลอดทั้งปี โดยต่อเนื่อง ครูควรได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ผสมผสาน

ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้ครูฝึกนักเรียนออกแสดงงานนาฏศิลป์แก่ ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ

ด้านการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู ควรจัดให้มีการมอบรางวัลครูผู้ฝึกสอนนักเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ดีเด่นเมื่อนักเรียนเข้ารับการแข่งขันในงานวิชาการต่างๆ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ในทุกด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการแยกผลการศึกษาในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง มุ่งเน้นและส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนผลิตสื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธารรัตน์ กรูณา (2556, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 3 ต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษ ที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการส่งเสริมคุณภาพของครูผู้สอน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง โดยภาพรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง มุ่งเน้น และส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ได้มีการพัฒนาความสามารถด้านการสอนนาฏศิลป์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสรสิญ ชาญสาคร (2556, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนตามทัศนะ

ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของผู้บริหารและครู ตอบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียน สรุปใน ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินผล ด้านการ ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร ด้าน การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการประสานความสัมพันธ์ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการ ส่งเสริมเทคโนโลยี ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และด้านการเป็นผู้อำนวยการความสะดวก

1.3 ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด เทศบาลนครระยอง มีความพร้อมในการสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอน รายวิชานาฏศิลป์ ซึ่งส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ และมี ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะวรรณ สายเพชร (2557, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการ ส่งเสริมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.4 ด้านการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู วิชาชีพ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง โดย ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาล นครระยอง มีการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูครูที่มีผลงาน โดยการสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับรางวัลต่างๆ ที่ หน่วยงานจัด ซึ่งเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูโดยตรง ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตต์ สอนไผ่ (2556, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริม การทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ศูนย์อำนวยการเครือข่ายภูพานทอง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ศูนย์อำนวยการเครือข่ายภูพาน ทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ กิจกรรมการ เรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง

2.1 ด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนควรส่งเสริมครูในการผลิต สื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน มีการใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการ สอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างพอเพียงและส่งเสริมกระบวนการคิดและความคิดสร้างสรรค์

2.2 ด้านการส่งเสริมคุณภาพของครูผู้สอน ควรจัดให้มีการตรวจสอบและประเมินผลทั้งปีโดยต่อเนื่อง ครูควรได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายผสมผสาน

2.3 ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้ครูฝึกนักเรียนออกแสดงงานนาฏศิลป์แก่ ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ

2.4 ด้านการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู ควรจัดให้มีการมอบรางวัลครูผู้ฝึกสอนนักเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ดีเด่นเมื่อนำนักเรียนเข้ารับการแข่งขันในงานวิชาการต่างๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้าน ทั้ง 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมาเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมครูในการผลิตสื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน
2. ผู้บริหารควรเน้นหลักสูตรที่เอื้อให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งการกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียน

ด้านการส่งเสริมคุณภาพของครูผู้สอน

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถด้านการสอนนาฏศิลป์เป็นอย่างดี
2. ผู้บริหารควรจะมีการเน้นให้ครูใช้ความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่น่าสนใจเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ

1. ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์

2. ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนห้องเรียนมีการระบายอากาศและแสงสว่างเพียงพอ

ด้านการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู

1. ผู้บริหารควรจัดให้มีการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูครูเข้ารับรางวัลต่างๆ ที่หน่วยงานจัด
2. ผู้บริหารควรจัดให้มีการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู เมื่อนำนักเรียนเข้ารับการแข่งขันในงานวิชาการต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลของความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิราภรณ์แก้ว. (2558). แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐนิช ศรีลาคำ. (2558). การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ปริญญพรยั่งยืน. (2558). การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศรายุทธ เชื้ออัญญ. (2552). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

การศึกษาความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

A Study of Happiness at Work of Teachers Under the Secondary
Educational Service Area Office Bangkok 1 Under the Situation of
Corona Virus Disease 2019 (COVID-19) Pandemic

ขวัญตา คำสว่าง¹ จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ² พนิดา พานิชวัฒน์³

Kwanta Damsawang, Chuthaphon Masantiah, Panida Panidvadtana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 1,460 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน-เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า (1) ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยของระดับความสุข เท่ากับ 3.70 และทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการติดต่อสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.76 รองลงมาคือ ด้านความรักในงาน และด้านการเป็นที่ยอมรับ เท่ากับ 3.75 และ 3.65 ตามลำดับ ขณะที่ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสำเร็จในงาน เท่ากับ 3.61 และ (2) ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีค่าคะแนนเฉลี่ยความสุขแตกต่างกัน คือ ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยความสุขต่ำกว่าครูใน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้

Received: 2022-03-28 Revised: 2022-04-30 Accepted: 2022-04-30

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education Ramkhamhaeng University.

Corresponding Author e-mail: anond7949@gmail.com

²³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education Ramkhamhaeng University

ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): กลุ่มสาระการเรียนรู้; ความสุขในการทำงาน; ไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

This research aimed to study the level of happiness in teachers' work and comparing the happiness at work of teachers in the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1, teaching in different learning areas. This was a survey research a sample group used as teachers teaching in schools in the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1, totaling 1,460 students. Multi-Stage random sampling was used. The research instrument was a scale questionnaire. Estimated 5 levels (Rating Scale) with 24 items. Statistics used in data analysis. It consists of descriptive statistics such as frequency, percentage, mean and standard deviation, and reference statistics are One-Way ANOVA by analyzing with packaged programs. The results of the research can be summarized as follows : (1) Happiness in the teacher's work in the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1, at a high level the average score of happiness level was 3.70 and all aspects had a high average score. The relationship aspect had the highest average score of 3.76, followed by love at work. and the aspect of being accepted equals 3.75, and (2) Teachers teaching in different learning areas had different mean scores of happiness; teachers who taught in the Health and Physical Education learning areas had higher average scores than teachers. taught in Science learning areas and Social Studies, Religion and Culture learning areas were statistically significant at the .05 level, while the teachers in Science learning areas had lower happiness scores than the teachers in the 3 groups, namely the Thai Language learning areas, Mathematics and Art learning areas statistically significant at the .05 level.

Keywords: Learning areas; Happiness at Work; Coronavirus 2019

บทนำ (Introduction)

ในสภาพปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องมีการปรับตัวให้ทันกับยุคโลกาภิวัตน์ และก้าวสู่ยุคของความรู้เรื่องที่ทันสมัย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การสื่อสารและเทคโนโลยี เพิ่มผลผลิต หรือคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ตลอดจนการทำงานเอกสารต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานของสถานศึกษาจากการประเมิน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน ประกอบกับสถานการณ์การแพร่

ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ในส่วนของประเทศไทยเข้าสู่การระบาดที่รุนแรง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ทำให้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ รวมทั้งมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้หน่วยงาน และสถานศึกษา ดำเนินการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าว ส่งผลให้สถานศึกษาต้องปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสถานการณ์ความปลอดภัยของพื้นที่ ซึ่งครูได้ปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนับระยะเวลาเรียน และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครูในแต่ละบริบทพื้นที่มีการปรับตัวมากันอย่างแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดในอันดับต้น ๆ ของประเทศ ต้องมีการปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ปรับรูปแบบการเรียนออนไลน์ สร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดในสถานการณ์การแพร่ระบาด และให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยครูต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติงานด้วยกำลังความรู้ ความสามารถของตนเอง และที่สำคัญ คือ ต้องเป็นการทำงานอย่างมีความสุข เนื่องจากความสุขมีพลังในการขับเคลื่อนองค์กรให้พัฒนาไปข้างหน้า (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิณิดิสุข, 2558) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัดที่มีที่ตั้งอยู่ในสภาพบริบทดังกล่าวข้างต้น พบว่า การจัดการเรียนการสอน ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ประสบปัญหาความเครียด ไม่มีความสุขในการทำงาน โดยอาจมีสาเหตุจากครอบครัว ครูบางคนมีปัญหาครอบครัว ด้านการเงิน สถานการณ์การเงินขาดสภาพคล่อง ด้านการทำงาน ครูมีภาระงานมากเกินไป ครูมิได้มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีบทบาทหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ซึ่งมีบุคลากรไม่ครบตามโครงสร้างของการบริหารองค์กร ครูบางคนเป็นทั้งครูผู้สอน หัวหน้างาน บางครั้งภาระงานที่ได้รับมอบหมายมีมากกว่าการจัดการเรียนการสอน ด้านสังคม ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการครูด้วยกันในสถานศึกษา หากสถานศึกษาใด มีความขัดแย้งแบ่งเป็นกลุ่ม เป็นฝ่าย เกิดความแตกแยกกัน ทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์งาน กระทั่งสุขภาพกายและสุขภาพจิต เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (พรทิพย์ ทับทิมทอง, 2560)

ปัจจุบันกระแสการสร้างการทำงานอย่างมีความสุขในประเทศไทยได้เริ่มแพร่หลายมากยิ่งขึ้น สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่บุคลากรรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการทำงาน ทำงานแล้วรู้สึกมีความสุขรู้สึกถึงความมั่นคงในงาน การเจริญเติบโตก้าวหน้า กระตือรือร้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย สนุกกับงาน มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงาน และสภาพแวดล้อมที่ดีที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสุขในการทำงาน ลดความเครียดและความขัดแย้งภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (ภัทรดนัย ฉลองบุญ, 2562)

และความสุขก็เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ตามทฤษฎี Maslow (1954) และการที่องค์กรจะประสบความสำเร็จได้นั้น ส่วนหนึ่งมาจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่สุดขององค์กร ถ้าบุคลากรในองค์กรมีความสุขในการทำงาน ผลผลิตขององค์กรจะเพิ่มขึ้นและทำให้สังคมโดยรวมดีขึ้นด้วย (พวงเพ็ญ ชุนหปรน, 2549) จากการให้ความหมายเกี่ยวกับความสุขในการทำงานของนักวิชาการและนักวิจัยที่หลากหลาย สามารถสรุปได้ว่า ความสุขในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกทางบวกที่เกิดขึ้นจากการทำงาน รู้สึกสนุกกับงาน อยากทำงาน ทำงานด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความสามารถ และอยากอยู่ในองค์กรต่อไป โดยแนวคิดของ Manion (2003) ระบุว่าองค์ประกอบของความสุขในการทำงานมี 4 ด้าน ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์ความรักในงาน ความสำเร็จในงาน และการเป็นที่ยอมรับ ซึ่งความสุขในการทำงาน ตามแนวคิดของ Manion (2003) ได้กล่าวไว้ว่า ความสุขในการทำงานเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการกระทำการสร้างสรรค์ของตนเอง มีความปลื้มใจ นำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรมีความสุขพูนและมีความพึงพอใจที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีในที่ทำงาน ปฏิบัติงานด้วยความรู้สึกอยากที่จะทำงาน มีความผูกพันในงานและทำให้คงอยู่ในองค์กรต่อไป และหากครูมีความสุขในการทำงาน ก็จะทำให้มีกำลังใจในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข และเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยใช้แนวคิดของ Manion (2003)

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) วิธีดำเนินการวิจัย รายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6,379 คน โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 1,460 คน ทั้งนี้ได้ใช้สูตร Yamane (1973) เพื่อตรวจสอบระดับของความคลาดเคลื่อน โดยพบว่า มีความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .026

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดให้เลือกตอบ (Check list) และแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสุขในการทำงานของครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ความสุขในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาความสุขในการทำงานของครู นำมากำหนดกรอบแนวคิด นิยามศัพท์เฉพาะ โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และเมื่อทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม พบว่า มีความเชื่อมั่น (Reliability) คำนวณโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .963 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

จากการนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จึงได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ (1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (2) วิเคราะห์คะแนนความสุขในการทำงานของครู โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (3) การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครู ที่มีข้อมูลภูมิหลังแตกต่างกัน โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)” ผลการวิจัยพบว่า

ระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการติดต่อสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความรักในงาน และด้านการเป็นที่ยอมรับ ขณะที่ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสำเร็จในงาน เมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า (1) ด้านการติดต่อสัมพันธ์ พบว่า ทุกข้อมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับคำชื่นชมในผลงานจากผู้บังคับบัญชา ขณะที่ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บังคับบัญชาควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในสภาวะปกติได้เมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการ

ทำงาน (2) ด้านความรักในงาน พบว่า ทุกข้อมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความกระตือรือร้นในการสอน ขณะที่ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รู้สึกสนุกและเพลิดเพลินเมื่อได้ทำงาน มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด (3) ด้านความสำเร็จในงาน พบว่า ทุกข้อมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 ข้อ คือ สามารถพัฒนานักเรียนได้ตามที่คาดหวัง และได้รับโอกาสให้ทำงานที่ท้าทายความสามารถของตัวเอง ขณะที่ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สามารถพัฒนาตนเองเพื่อยกระดับวิทยฐานะได้ตามที่คาดหวัง และ (4) ด้านการเป็นที่ยอมรับ พบว่า ทุกข้อมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้กับเพื่อนร่วมงาน ขณะที่ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้ทำโครงการหรืองานอื่น ๆ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำแนกตามรายด้าน

ความสุขในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการติดต่อสัมพันธ์	3.76	.905	มาก	①
1.1 ได้รับความร่วมมือในการทำงานจากเพื่อนร่วมงาน	3.74	1.082	มาก	4
1.2 เพื่อนร่วมงานสนทนากับท่านด้วยความจริงใจ และปรารถนาดีต่อกัน	3.81	1.042	มาก	2
1.3 รู้สึกถึงมิตรภาพที่เกิดจากการสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงานในเวลาว่าง/พัก	3.81	1.065	มาก	2
1.4 ผู้บังคับบัญชาไม่ถือตัวและให้ความเป็นกันเองกับท่าน	3.80	1.085	มาก	3
1.5 ได้รับคำชื่นชมในผลงานจากผู้บังคับบัญชา	3.82	1.027	มาก	1
1.6 ผู้บังคับบัญชาควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในสภาวะปกติได้เมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงาน	3.54	1.150	มาก	5
1.7 ได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ	3.80	1.065	มาก	3
2. ด้านความรักในงาน	3.75	1.061	มาก	②
2.1 มีความกระตือรือร้นในการสอน	3.94	1.031	มาก	1
2.2 มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู	3.83	1.121	มาก	2
2.3 มีความสุขที่ได้สอนหนังสือให้นักเรียน	3.75	1.193	มาก	3
2.4 รู้สึกสนุกและเพลิดเพลินเมื่อได้ทำงาน	3.58	1.201	มาก	5
2.5 ผูกพันกับงานสอน และวิชาชีพครู	3.75	1.152	มาก	3
2.6 รู้สึกว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี	3.65	1.187	มาก	4
3. ด้านความสำเร็จในงาน	3.61	1.046	มาก	④

ความสุขในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
3.1 สามารถทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.63	1.149	มาก	2
3.2 สามารถพัฒนานักเรียนได้ตามที่คาดหวัง	3.66	1.099	มาก	1
3.3 สามารถพัฒนาตนเองเพื่อยกระดับวิทยฐานะได้ตามที่คาดหวัง	3.55	1.211	มาก	4
3.4 สามารถทำงานที่มีความยากหรือไม่เคยทำมาก่อนให้สำเร็จ	3.57	1.168	มาก	3
3.5 ได้รับโอกาสให้ทำงานที่ท้าทายความสามารถของตัวเอง	3.66	1.134	มาก	1
4. ด้านการเป็นที่ยอมรับ	3.65	1.033	มาก	③
4.1 ผู้บังคับบัญชาให้การยอมรับในความรู้ความสามารถของท่าน	3.61	1.148	มาก	4
4.2 เพื่อนร่วมงานให้การยอมรับในความรู้ความสามารถของท่าน	3.69	1.132	มาก	2
4.3 เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาให้ความเชื่อถือท่านในการทำงาน	3.61	1.121	มาก	4
4.4 ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้ทำโครงการหรืองานอื่น ๆ	3.57	1.161	มาก	5
4.5 ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานให้ทำโครงการหรืองานอื่น ๆ	3.63	1.133	มาก	3
4.6 สามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้กับเพื่อนร่วมงาน	3.78	1.086	มาก	1
รวม	3.70	.950	มาก	

ผลการเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนแตกต่างกันมีความสุขในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อความสุขในการทำงานของครูมีความแตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่ (1) ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นความสุขในการทำงานสูงกว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นความสุขในการทำงานสูงกว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นความสุขในการทำงานสูงกว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นความสุขในการทำงานสูงกว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (5) ครูที่สอนในกลุ่มสาระการ

เรียนรู้คณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นความสุขในการทำงานสูงกว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันโดยใช้วิธี LSD

กลุ่ม สาระฯ	$\bar{X}$	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6	กลุ่ม 7	กลุ่ม 8
		3.78	3.75	3.54	3.59	3.86	3.75	3.71	3.65
กลุ่ม 1	3.78	-	.032 (.769)	.241* (.012)	.187 (.062)	.084 (.461)	.028 (.747)	.071 (.498)	.123 (.228)
กลุ่ม 2	3.75		-	.209* (.050)	.155 (.159)	.116 (.346)	.004 (.996)	.039 (.731)	.091 (.414)
กลุ่ม 3	3.54			-	.054 (.579)	.326* (.004)	.214* (.011)	.170 (.101)	.118 (.240)
กลุ่ม 4	3.59				-	.271* (.019)	.159 (.070)	.115 (.280)	.064 (.541)
กลุ่ม 5	3.86					-	.112 (.280)	.156 (.196)	.207 (.078)
กลุ่ม 6	3.75						-	.044 (.966)	.095 (.290)
กลุ่ม 7	3.71							-	.052 (.634)
กลุ่ม 8	3.65								-

ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่า p-value

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ

กลุ่ม 1 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กลุ่ม 2 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กลุ่ม 3 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

กลุ่ม 4 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ

กลุ่ม 5 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่ม 6 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

กลุ่ม 7 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กลุ่ม 8 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

จากการศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวม พบว่า ครูมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ระดับมากทุกด้าน เนื่องจากในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรุงเทพมหานครได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานที่ชัดเจน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สถานศึกษาหรือครูผู้สอนพิจารณารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ และเหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกัน ทำให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความวิตกกังวลหรือความเครียดจากการปฏิบัติงาน ประกอบกับผู้ปกครองและนักเรียนมีความพร้อมและเข้าใจรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการปรับเปลี่ยนไป รวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัด ได้ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรเพื่อใช้ในการเรียนของนักเรียนอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุมสุข สุขหิน (2553) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสุขในการทำงาน ด้านความพึงพอใจในชีวิต อยู่ในระดับมาก และความปลอดภัยในงาน อยู่ในระดับมาก ด้านอารมณ์ทางบวก อยู่ในระดับมาก และด้านอารมณ์ทางลบ อยู่ในระดับน้อย และพสนันท์ นิรมิตรไชยพันธ์ และคณะ (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูเจเนอเรชันวายในโรงเรียนของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร พบว่าครูเจเนอเรชันวายในโรงเรียนของรัฐในกรุงเทพมหานครมีความสุขในการทำงานอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาด้านการติดต่อสัมพันธ์ จากความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ครูสามารถรับรู้ถึงความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งเกิดขึ้นระหว่างครูกับกลุ่มเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ทั้งมีการช่วยเหลือกัน สนทนากัน ด้วยความจริงใจและความปรารถนาดีต่อกัน จึงส่งผลให้เกิดมิตรภาพ และความรู้สึกเป็นสุข ตลอดจนสามารถรับรู้ว่ามีความรักและปรารถนาดีต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารินทร์ ระสร และคณะ (2560) และเมธาพร ผังลักษณ์ (2559) ที่ศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู พบว่าความสุขในการทำงานของครูอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู คือ การติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงาน การเป็นที่ยอมรับ ผลตอบแทน และความสำเร็จในการทำงาน

ผลการศึกษาด้านความรักในงาน จากความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ที่จะมาประกอบวิชาชีพครู ส่วนใหญ่ ล้วนเป็นผู้ที่รักในวิชาชีพนี้ เนื่องจากวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ต้องเสียสละ ต้องเผชิญกับแรง กดดันอยู่รอบด้าน ทั้งจากผู้บังคับบัญชา หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนครู ผู้ปกครอง หรือแม้แต่ตัวนักเรียน อีกทั้งยังมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบสูง ในด้านการจัดการเรียนการสอน การดูแลให้คำปรึกษานักเรียน ในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ตลอดจนการทำงานเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งผู้ที่จะมาประกอบ วิชาชีพครูทราบถึงภาระหน้าที่ดังกล่าวอยู่แล้ว ดังนั้น จึงต้องเป็นผู้ที่รักในวิชาชีพนี้อย่างแท้จริง และ เมื่อรักในวิชาชีพ อยากเห็นพัฒนาการของเด็ก อยากสร้างเด็กซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้ประสบ ความสำเร็จ จึงมีความรักในการจัดการเรียนการสอนให้มีผลดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว (2551) ได้สรุปความหมายของความสุขในการทำงานว่า เป็นผลของการที่บุคคลรับรู้พฤติกรรม การทำงาน สัมพันธภาพของตนเองและผู้ร่วมงาน ทำให้แสดง อารมณ์ที่มีต่องานในทางบวก รับรู้ได้ถึง การให้ความร่วมมือและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างผู้ร่วมงาน ทำให้เกิดมิตรภาพและความ ปรารถนาดีต่อกัน มีความรัก ชอบ ผูกพันในงานที่ตนทำกระตือรือร้นและยินดีที่ได้กระทำในงานที่ ตนเองรักยินดีกับความสำเร็จที่ได้มาจากการที่ท้าทาย มีคุณค่า และนำภาคภูมิใจที่จะพยายามทำงาน ให้ประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับนับถือ และความคาดหวังที่ดีจากผู้ร่วมงาน ทำให้เกิดความ พยายามและความรับผิดชอบในการทำงานมากยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับทฤษฎีของ Herzberg (1959) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานของคน ไว้ว่า บุคคลมีแรงจูงใจที่จะสร้างความสำเร็จในงาน (Achievement) กล่าวคือ ความสำเร็จที่ได้รับเมื่อผู้ปฏิบัติเกิดความรู้สึกว่าเขาทำงานสำเร็จ หรือมี ความต้องการที่จะทำให้สำเร็จ ดังนั้น การที่ครูมีความกระตือรือร้นในการสอน เนื่องจากมีปัจจัยจูงใจ หรือปัจจัยตัวกระตุ้น/ปัจจัยภายใน (Motivation Factor) ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และสนับสนุนให้ ครูต้องการทำงานให้สำเร็จ จึงเกิดความกระตือรือร้นในการสอนได้

ผลการศึกษาด้านความสำเร็จในงาน จากความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก อาจสะท้อนให้เห็นว่ามุมมองของ ความสำเร็จในการทำงานของครูไม่ได้ปรากฏในรูปแบบของชิ้นงาน หรือภาระงาน แต่ความสำเร็จที่ครู อยากเห็น คือ นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และทักษะชีวิต พร้อมทั้งเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีของสังคม ใช้ความรู้ที่ได้รับในการ พัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจหลักในการประกอบวิชาชีพครู สอดคล้อง กับทฤษฎีสองปัจจัย หรือทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg (1959) ด้านลักษณะของงาน (The Work itself) ที่ระบุไว้ว่า ความพึงพอใจในงานของบุคคลที่ขึ้นอยู่กับที่ได้ปฏิบัติงานที่พึงพอใจโดยถือว่างาน และหน้าที่ตามตำแหน่งของตนเองเป็นงานที่น่าสนใจ เป็นงานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ งาน ที่ท้าทายความสามารถ ซึ่งเป็นปัจจัยจูงใจ หรือปัจจัยตัวกระตุ้น/ปัจจัยภายใน (Motivation factor) อย่างหนึ่งที่มีผลต่อการทำงานของคน และแนวคิดของ Manion (2003) ความสุขในการทำงาน ด้าน ความสำเร็จในงาน (Work achievement) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ครูรับรู้ว่าคุณสมบัติงานได้บรรลุ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสามารถทำงานที่มีความท้าทายได้สำเร็จ

ผลการศึกษาด้านการเป็นที่ยอมรับ จากความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก บริบทของการอยู่ร่วมกันในบริบทของสถานศึกษาต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน การได้รับการยอมรับ หรือไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน หรือผู้บังคับบัญชา ย่อมส่งผลให้เกิดความสุขในการทำงาน โดยเป็นปัจจัยก่อให้เกิดความสำเร็จของงาน และความผาสุกขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรณัย ฉลองบุญ (2562) ที่กล่าวว่า ความสุขในการทำงาน คือ การรับรู้ของบุคลากรหรืออารมณ์ความรู้สึกชื่นชอบหรือเป็นสุขกับภารกิจหลัก ได้กระทำในสิ่งที่ตนเองรักและพึงพอใจชอบและศรัทธาในสิ่งที่ทำพึงพอใจในประสบการณ์ชีวิตที่ตนเอง ได้รับต้องการให้ตนเป็นที่ยกย่องและเป็นที่ยอมรับจากคนในองค์กร และคนทั่วไป และสอดคล้องกับแนวคิดของ Manion (2003) ที่กล่าวว่า ความสุขในการทำงาน ด้านการเป็นที่ยอมรับ คือ การรับรู้ว่าตนเองได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากผู้ร่วมงานผู้ร่วมงาน ได้รับรู้ถึงความพยายามเกี่ยวกับเรื่องงานที่ได้ปฏิบัติของตน ได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ได้รับความคาดหวังที่ดีในการปฏิบัติงานและความไว้วางใจจากผู้ร่วมงาน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ร่วมงาน ตลอดจนได้ใช้ความรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ผลการเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความสุขในการทำงานมากกว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ระดับความสุขในการทำงานของครูแตกต่างกันมากที่สุด คือ ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เนื่องจากธรรมชาติของรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เป็นรายวิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระและสร้างสรรค์ อีกทั้งสามารถยืดหยุ่นเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระอื่น ๆ หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่าง ๆ ได้ ในขณะที่รายวิชาวิทยาศาสตร์ มีเนื้อหาที่เป็นวิชาการ และจำเป็นต้องใช้ความจำและความเข้าใจเป็นหลัก เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการปฏิบัติจึงสามารถจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้สะดวกกว่า จึงมีความสุขกว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เนื้อหาวิชาเป็นวิชาการ และจำเป็นต้องใช้ความจำและความเข้าใจเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สพลกิตติ์ สังข์ทิพย์ (2554) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า ลักษณะงาน เป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน เมื่อพิจารณาลักษณะวิชาของครูที่สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น สามารถจำแนกลักษณะวิชาได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ทางด้านวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางสังคม ภาษา โดยส่วนใหญ่ครูที่สอนทางด้านสังคม ภาษาจะมีความสุขในการทำงานมากกว่าครูที่สอนทางด้านวิชาการ ในวิชาวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของประภากร ใจบุญ (2564) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของลักษณะงาน

และสภาพแวดล้อมที่มีต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า ลักษณะงานมีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรตระหนักถึงท่าทีหรือวิธีการปฏิบัติตนกับครู รวมถึงผู้ใต้บังคับบัญชา ควรปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร หรือใช้วิธีการสื่อสารที่สร้างสรรค์ สร้างบรรยากาศที่ดีในที่ทำงาน เพื่อให้ครูมีความสุขในการทำงาน

2. ผู้บริหารรวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในองค์กรควรมีการให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนช่วยเหลือครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ เพื่อให้ครูลดความวิตกกังวลในการสอน เป็นต้น

3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสรรชั่วโมงการสอนหรือภาระงานครูควรพิจารณาความเหมาะสมและความถนัดของครูแต่ละคน เพื่อให้ไม่เกิดความเครียด เหนื่อยล้า และสามารถจัดสรรเวลาสำหรับการอบรม พัฒนาทักษะต่าง ๆ ตลอดจนการทำผลงานเพื่อเพิ่ม/ยกระดับวิทยฐานะของตนเองได้

4. ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงาน หรือมีการหมุนเวียนงาน (Job Rotation) เพื่อให้ครูทุกคนได้มีโอกาสฝึกฝนพัฒนาตนเองงานในหน้าที่ต่าง ๆ

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ต่างก็มีความสุขในการทำงานน้อยกว่าครูกลุ่มอื่น ๆ ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนดูแลครูกลุ่มนี้เป็นพิเศษ ในประเด็นของ สวัสดิการ ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ การให้คำปรึกษา ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสาเหตุของครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่มีความสุขน้อยกว่ากลุ่มอื่น ว่ามีสาเหตุมาจากปัจจัยใดบ้าง เพื่อให้สามารถได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนในการพัฒนาครู

2. ควรมีการศึกษาระดับความสุขของครูที่มีข้อมูลภูมิหลังแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากที่มีการศึกษาในครั้งนี้ เช่น ปัจจัยภายนอก เช่น สังกัดโรงเรียน/ขนาดโรงเรียน หรือปัจจัยส่วนบุคคล เช่น สถานะทางเศรษฐกิจ ภูมิลำเนาของครู ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง (References)

ธารินทร์ ระศร. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 21. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณลักษณะงาน ความสามารถในการเผชิญ และฟื้นฝ่าอุปสรรค กับความสุขในการทำงานของพยาบาลงานการพยาบาลผ่าตัด : กรณีศึกษา โรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประภากร ใจบุญ. (2564). อิทธิพลของลักษณะงานและสภาพแวดล้อมที่มีต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 18(1), 92-105.
- พรทิพย์ ทับทิมทอง. (2560). การวิเคราะห์ผลของการใช้เวลาในการปฏิบัติภาระงานสอนที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*. 12(2), 353-369.
- พวงเพ็ญ ชุนหปราน. (2549). ความสุขในการทำงาน. *วารสารพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 18 (ฉบับพิเศษ), 36-45.
- พสนัน นิมิตไชนนท, อริศรา เล็กสรรเสริญ, ปานจิตร หลงประดิษฐ์, และ โสวริทธิ์ธ จันทรแสงสร. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูเจเนอเรชันวายในโรงเรียนของรัฐในกรุงเทพมหานคร. *วารสาร Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 11(3), 160-176.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2558). การจัดการเรียนรู้แนวในทศวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรดนัย ฉลองบุญ. (2562). ความสุขในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐ. *วารสารวันนิติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6(ฉบับพิเศษ), 590-599.
- เมธพร ผังลักษณ์. (2559). ความสุขในการทำงานของครูในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สพลกิตติ์ สังข์ทิพย์. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 7(1), 2563-2577.
- Herzberg, F. (1959). *The motivation to work*. New York: Wiley.
- Manion, J. (2003). Joy at work, creation a positive workplace. *Journal of Nursing Administration*. 33(12), 652-659.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper & Brothers.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานที่ปฏิบัติงาน
ในบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี
Factors Affecting Electricity Energy Conservation Behavior of
Employees in the Automotive Industry in Amata Nakorn Industrial
Estate Chon Buri Province

สมิทธ เทพยา¹ นิภา นีรุตติกุล²
Smith Thapayar, Nipa Niruttikul

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี 2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าที่มีต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า และพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือพนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี 400 คน และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.98$, S.D.= 0.586) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.89$, S.D.= 0.580) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.93$, S.D.= 0.594) ความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.05$, S.D.= 0.498) และพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.10$, S.D.= 0.519) 2) อิทธิพลของทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Received: 2022-03-22 Revised: 2022-06-15 Accepted: 2022-06-16

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาอุตสาหกรรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Business Administration in Industrial Administration, Management Sciences, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: t_smith@windowslive.com

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Management Sciences, Kasetsart University

ในขณะที่ความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): พฤติกรรมการอนุรักษ์; ปัจจัยที่ส่งผล; กลุ่มอ้างอิง

Abstract

The objectives of this research were: 1. To study the level of the attitude, subjective norm, perceived behavioral control and intention to electricity energy conservation behavior. 2. To study attitude, subjective norm, and perceived behavioral control of electricity energy conservation behavior. The data collection had been made through providing questionnaires on the sample groups. The total sample size are 400 employees of employees in automotive industry in Amata Nakorn industrial estate, Chon Buri province by using systematic sampling technique. The statistics used to analyze data including frequency, percentage, mean, standard deviation and path analysis method. The result of the research revealed that the level of; 1) The attitude to electricity energy conservation behavior were high level ($\bar{x}=3.98$, S.D.= 0.586), subjective norm to electricity energy conservation behavior was high level ($\bar{x}=3.89$, S.D.= 0.580), perceived behavioral control to electricity energy conservation behavior was high level ($\bar{x}=3.93$, S.D.= 0.594), intention to electricity energy conservation behavior was high level ($\bar{x}=4.05$, S.D.= 0.498) and electricity energy conservation behavior was high level ($\bar{x}=4.10$, S.D.= 0.519). 2) The attitude, subjective norm and perceived behavioral control affecting electricity energy conservation behavior at statistical significance level of 0.05, meanwhile the intention affecting electricity energy conservation behavior at statistical significance level of 0.05.

Keyword: Behavior in the conservation; Factor affecting; Reference groups

บทนำ (Introduction)

พลังงานไฟฟ้าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นพลังงานหลักในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการผลิต และส่งเสริมเศรษฐกิจภายในประเทศ การส่งเสริมรณรงค์ประหยัดพลังงานไฟฟ้ายังคงมีความจำเป็น จึงไม่ใช่เพียงแค่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเพียงเท่านั้น เนื่องจากในปัจจุบันกำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยยังต้องพึ่งพาเชื้อเพลิงนำเข้าจากต่างประเทศ และมีแนวโน้มว่าจะต้องมีการนำเข้าเชื้อเพลิงเพิ่มมากขึ้นอย่าง

ต่อเนื่อง ตามปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าสูงสุด

ความสำคัญของพลังงานไฟฟ้ากับอุตสาหกรรมการผลิต พบว่าพลังงานไฟฟ้าเป็นปัจจัยด้านต้นทุนสำคัญของการบริหารโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งการบริหารโรงงานอุตสาหกรรมจำเป็นต้องคำนึงถึงการผลิตที่มีค่าใช้จ่ายเป็นต้นทุนการผลิตที่ลดลง และวิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดต้นทุนการผลิตคือการใช้พลังงานทุกประเภทอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ การประหยัดพลังงานของโรงงานหมายถึงการลดใช้พลังงานลงโดยการจัดการใช้พลังงานไฟฟ้าให้เหมาะสมเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดโดยไม่ทำให้กระบวนการผลิตลดลงและไม่ทำให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์เปลี่ยนแปลง ซึ่งการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า หรือการใช้พลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า นั้น ยังเป็นการสร้างค่านิยมและจิตใต้สำนึกในการใช้พลังงาน การรู้คุณค่าพลังงาน โดยมีการวางแผนและควบคุมการใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (สมาคมพลังงานทดแทนสู่ชุมชนแห่งประเทศไทย-TRECA, 2561) โดยการอนุรักษ์พลังงานด้านไฟฟ้า ให้มีศักยภาพนั้น มีอยู่ด้วยกัน 3 กลยุทธ์ ประกอบด้วย ภาคบังคับ ภาคสนับสนุน และภาคส่งเสริม (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, 2562)

ทั้งนี้หากภาคอุตสาหกรรมมีการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า จะเป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อนได้อีกทางหนึ่งและกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้านี้ยังจะช่วยลดต้นทุนด้านพลังงานไฟฟ้าและส่งผลไปยังต้นทุนด้านการผลิตด้วยเช่นกัน แต่กิจกรรมดังกล่าวนี้จะมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้นบุคลากรในองค์กรจะต้องมีทัศนคติเชิงบวกต่อการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า และผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและเข้าใจสถานการณ์ขององค์กรในปัจจุบันรวมถึงเข้าใจว่าปัจจัยใดที่จะส่งผลให้พนักงานมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า เพื่อจะได้มีการออกนโยบายองค์กรที่มีความชัดเจนซึ่งจะส่งผลให้พนักงานมีความตั้งใจและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามากยิ่งขึ้น จากการศึกษาพบว่ามีการวิจัยที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมนั้นมาจาก แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้าน 1. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (Attitudes toward behavior) 2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norms) 3. การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control) และ 4. ความตั้งใจ (Intentions)

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับของทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าและพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าที่มีต่อความตั้งใจ

ในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า และพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี

สมมติฐาน (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์ตัวแปรจากแนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้าน 1. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (Attitudes toward behavior) 2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norms) 3. การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control) และความตั้งใจ (Intentions) (Ajzen, 2012) ทำให้สามารถกำหนดตัวแปรในการวิจัยได้ ดังนี้ “ตัวแปรอิสระ” คือ ปัจจัยสาเหตุ ได้แก่ ทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า และความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ส่วน “ตัวแปรตาม” คือ พฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ เขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี มีบริษัทที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 6 บริษัท จำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic sampling technique)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคำแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปทดลองจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละตัวแปร ตรงตามเกณฑ์ที่ยอมรับคือมีค่ามากกว่า 0.7

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมินจากทางมหาวิทยาลัยไปพบผู้บังคับบัญชาแต่ละหน่วยงาน เพื่อขอความร่วมมือในการประสานงานเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้อธิบายให้ผู้ช่วยเข้าใจแบบประเมินและวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นจึงแจกแบบประเมิน และเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจาก 60 วัน และนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis)

ผลการวิจัย (Research Result)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 400 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรี และส่วนใหญ่มิได้ทำงานเป็นฝ่ายปฏิบัติการ ซึ่งมีอายุการทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า และความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า	3.98	0.586	มาก
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า	3.89	0.580	มาก
การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า	3.93	0.594	มาก

ความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า	4.05	0.498	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.96	0.555	มาก

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=.555$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.05$, $S.D.=.498$) รองลงมา คือ ปัจจัยทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ($\bar{X}=3.98$, $S.D.=.586$) การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=.594$) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=.580$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า

พฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การสนับสนุนบอกต่อให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชาทำกิจกรรม การอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า	4.16	0.690	มาก
การแนะนำถึงข้อดีของการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าให้ผู้อื่นรับทราบ	4.12	0.709	มาก
การทำกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง	4.04	0.722	มาก
ความตั้งใจในการทำกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามากกว่าเดิม	4.15	0.766	มาก
การเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าขององค์กรทุกครึ่ง	4.02	0.717	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.10	0.519	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}=4.10$, $S.D.=.519$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการสนับสนุนบอกต่อให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชาทำกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.16$, $S.D.=.690$)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในสมการการวิจัย

ตัวแปร	β	S.E.	z-score	p-value
ค่าคงที่	0.865	0.169	5.107	0.000
X_1	0.154	0.046	3.363	0.001
X_2	0.160	0.043	3.670	0.000

X ₃	0.171	0.043	3.975	0.000
X ₄	0.328	0.046	7.149	0.000

$$R = 0.699, R^2 = 0.489, R^2_{adj} = 0.486$$

p-value < .05, Y = พฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า และ ความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า มีอิทธิพลในการร่วมกันทำนายพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าได้ร้อยละ 48.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถเขียนสมการถดถอยได้ ดังนี้

$$Y = 0.865 + 0.328 \times X_4 + 0.171 \times X_3 + 0.160 \times X_2 + 0.154 \times X_1$$

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis)

ตัวแปร	X ₄			Y		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
X ₁	0.213	-	0.213	0.154	0.010	0.164
X ₂	0.114	-	0.114	0.160	0.006	0.166
X ₃	0.236	-	0.236	0.171	0.013	0.184
X ₄	-	-	-	0.328	-	0.328

หมายเหตุ: DE = อิทธิพลทางตรง (Direct Effect); IE = อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect);

TE = อิทธิพลรวม (Total Effect)

** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01, * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าโดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.213 และปัจจัยทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ายังมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในบริษัทด้วยเช่นกัน โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.154 และปัจจัยทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ายังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในบริษัทด้วยเช่นกัน โดยมีความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.010 ในขณะที่ความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าก็มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าด้วยเช่นกันและมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.328

ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าโดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.114 และปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ายังมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในบริษัทด้วยเช่นกัน โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.160 ในขณะที่ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าก็ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า โดยมีความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.006 และอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.166 ปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า อิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าโดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.236 และปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ายังมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในบริษัทด้วยเช่นกันโดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.171 และปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ายังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในบริษัทโดยมีความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.013 ในขณะที่ค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.184

ปัจจัยความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าโดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.328

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ผลสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ปัจจัยทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า โดยมีตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ดังนั้น จึงสามารถอธิบายความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ได้ว่า ความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากปัจจัยทัศนคติในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่า เมื่อพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ทำให้พนักงานเหล่านี้มีความตั้งใจที่จะอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธ บังเกิด (2562) พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัทคูเม็กซ์ จำกัด มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า และยังสอดคล้องกับ แจ่มนิดา คณานันท์ (2555) พบว่า เจตคติที่ดีต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้ามีผลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่ทำงานของข้าราชการพลเรือนกระทรวงศึกษาธิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า อิทธิพลต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า โดยมีตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ดังนั้น จึงสามารถอธิบายความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ได้ว่า ความตั้งใจในการอนุรักษ์

พลังงานไฟฟ้า ที่เพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ที่เพิ่มขึ้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่า กลุ่มอ้างอิงของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี โดยที่กลุ่มอ้างอิงนี้อาจจะเป็นกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่พนักงานให้ความเชื่อถือและให้ความนับถือ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลในครอบครัวหรือเพื่อนสนิท ดังนั้น เมื่อกลุ่มคนเหล่านี้มีความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าย่อมส่งผลให้พนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี มีความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในที่สุดนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในส่วนนี้ขัดแย้งกับ สุเมธ บังเกิด (2562) พบว่า การคล้อยตามบุคคลอ้างอิงมีอิทธิพลเชิงลบต่อความตั้งใจในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า สาเหตุอาจจะเป็นเพราะกลุ่มอ้างอิงที่มีความแตกต่างกัน

ปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า พนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี พบว่าปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า อิทธิพลต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า โดยมีตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ดังนั้น จึงสามารถอธิบายความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ได้ว่า ความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ที่เพิ่มขึ้น เป็นผลมาจาก ปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ที่เพิ่มขึ้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากว่า เมื่อพนักงานฯ มีการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า และเมื่อรับรู้แล้วจึงเห็นคุณค่าของพลังงาน จึงทำให้เกิดความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานในที่สุด สอดคล้องกับสุเมธ บังเกิด (2562) พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า และยังสอดคล้องกับ สุปรียญา ลิ้มวานานนท์ (2559) พบว่าการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้า และการให้คุณค่าต่อพลังงาน มีผลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสถานที่ทำงานของพนักงานบริษัทห้างขายยาตราเสือดาว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังตรงกับผลการวิจัยของ แจ่มนิดา คณานันท์ (2555) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า การเห็นแบบอย่างในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า และการรับรู้ข่าวสารด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้า มีผลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ในที่ทำงานของข้าราชการพลเรือนกระทรวงศึกษาธิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธภัทร ภิรมย์ (2558) พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า และเพศมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า

ปัจจัยความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า พนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า อิทธิพลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า โดยมีตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ดังนั้น จึงสามารถอธิบายพฤติกรรมใน

การอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ได้ว่าพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากว่า เมื่อพนักงานมีความตั้งใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าจึงทำให้พฤติกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความตั้งใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมธ บังเกิด (2559) พบว่า ความตั้งใจในการประหยัดพลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

ปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า พนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า อิทธิพลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า โดยมีตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ดังนั้น จึงสามารถอธิบายพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าได้ว่า พฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจาก การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ที่เพิ่มขึ้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากว่า เมื่อพนักงานรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุเมธ บังเกิด (2559) พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมในการประหยัดพลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ดังนั้น ทางองค์กรควรมีนโยบายการสนับสนุน ในกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า โดยการให้พนักงานในระดับหัวหน้างาน ผู้บริหาร แผนกมีส่วนรวมกับนโยบายกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามากขึ้น เพื่อทำให้เกิดการให้ความร่วมมือ และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า

1.2 องค์กรควรเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของร่วมกันในการช่วยกันประหยัดพลังงานไฟฟ้า และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน เพื่อทำให้การประหยัดพลังงานเห็นผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.3 องค์กรควรมีการศึกษา ด้านการดำเนินการออกแบบระบบ เช่น ชุดควบคุมระบบไฟฟ้า การนำระบบ IoT ชุดควบคุมระบบแอร์และการออกแบบด้านวิศวกรรมต่าง ๆ มาใช้ในองค์กรมากขึ้น ซึ่งถือเป็นการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า

1.4 องค์กรควรมีการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า โดยการให้รางวัลกับหน่วยงานที่มีการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าสูงสุดในแต่ละเดือน และจัดให้มีการประกวดหน่วยงานดีเด่น และเพิ่มหัวข้อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเป็นหัวข้อหนึ่งในการประเมินผลการดำเนินงานรายบุคคล ประจำปี เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ของพนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี ซึ่งการวิจัยนี้มุ่งศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร เท่านั้น สำหรับในการวิจัยในครั้งต่อไปหรือสำหรับผู้สนใจ สามารถทำการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในอุตสาหกรรมอื่น หรือกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกันออกไปเพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาเทียบเคียง และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กว้างขวางต่อไป

2.2 เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลไม่ครอบคลุมปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ของพนักงานทั้งหมด ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มการวิจัยเชิงคุณภาพ อาจจะทำวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนและเป็นข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

2.3 การวิจัยครั้งต่อไปอาจเก็บข้อมูลจากองค์กรอื่น โดยเฉพาะองค์กรภาครัฐจะทำให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านมากขึ้น และสามารถนำเอาข้อมูลมาเปรียบเทียบเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ในลำดับต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2563). *สถานการณ์การใช้ไฟฟ้าของไทยของปี 2562*. สืบค้น 15 มิถุนายน 2563, จาก <https://webkc.dede.go.th/testmax/>
- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2562). *ประกาศการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่ 5/2562*. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนพิเศษ 43 หน้า 35.
- แจ่มนิดา คณานันท์. (2555). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่ทำงานของข้าราชการพลเรือนกระทรวงศึกษาธิการ*. ปรินญานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธภัทร ภิรมย์. (2558). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของนิสิตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร. (2562). *นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.ieat.go.th/investment/about-industrial-estates/industrial-estates-in-thailand/g216-นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร>
- สมาคมพลังงานทดแทนสู่ชุมชนแห่งประเทศไทย-TRECA. (2561). *แนวทางในการอนุรักษ์พลังงาน หรือการใช้พลังงานเชิงอนุรักษ์*. สืบค้น 25 กรกฎาคม 2564, จาก <http://reca.or.th>
- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน. (2562). *คู่มือแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงพลังงาน.

- สุปริญญา ลีมนานนท์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสถานที่ทำงานของพนักงานบริษัทห้างขายยาตราเสือดาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุเมธ บังเกิด. (2562). พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัท ดุเม็กซ์ จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Ajzen, J. (2012). The theory of planned behavior. In *Handbook of theories of social psychology*. 1(2012), 438–459.

**อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100**
**The Effect of Financial Ratio on Paying Dividends and Stock Prices
on the Stock Exchange of Thailand Set 100**

กัตติกมาศ ราชีวงศ์¹ เบญจพร โมกขเวส²
Guttigamas Rachiwong, Benjaporn Mookhavesa

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. เพื่อศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผล ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 2. เพื่อศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น ตัวแปรตาม ได้แก่ อัตราการจ่ายเงินปันผล อัตราเงินปันผลตอบแทน และราคาหลักทรัพย์ เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินที่แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 จำนวน 62 บริษัท ระหว่างปี 2561-2563 รวมทั้งสิ้น 186 ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ คือ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน และอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีผลเชิงบวกกับอัตราเงินปันผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีผลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การจ่ายเงินปันผล; ราคาหลักทรัพย์; อัตราส่วนทางการเงิน

Abstract

Received: 2022-06-09 Revised: 2022-07-18 Accepted: 2022-08-01

¹ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม Accountancy Faculty, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: guttigamas2011@gmail.com

² คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม Accountancy Faculty, Sripatum University. e-mail: benjaporn.mo@spu.ac.th

The Objectives of this study are to study. The objectives of this research are to study 1. To study financial ratios affecting dividend payment. of companies listed on the Stock Exchange of Thailand SET 100 2. To study financial ratios affecting securities prices of companies listed on the Stock Exchange of Thailand SET 100. is a quantitative research independent variables are the current ratio quick ratio debt ratio Return on asset ratio and Return On Equity ratio the dependent variable is the dividend Payout Ratio Dividend Yield ratio and price a sample group from the stock exchange of Thailand set 100 between 2018-2020 secondary data from the annual registration statement (form 56-1) and annual report of 62 companies, a total of 186 data were used by descriptive statistical analysis including maximum value, minimum value, mean and deviation. standard and multiple regression analysis The results showed The effect of financial ratio on paying dividends and stock prices on the stock exchange of Thailand set 100. is current ratio and debt to equity ratio It has a positive correlation with the dividend yield ratio. with statistical significance at the 0.05 level. Quick ratio Return on asset ratio and return on equity There are no relationship with the dividend payout ratio. statistically significant at the 0.05 level

Keywords: Dividend; Stock Evaluation; Financial Ratio

บทนำ (Introduction)

โลกปัจจุบันนั้นได้ถูกขับเคลื่อนด้วยข้อมูลซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักลงทุนจะต้องพึงพิงข้อมูลและหาช่องทางประมวลผลจากข้อมูล เพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจการลงทุน เนื่องจากสถานการณ์โลกนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและด้วยการแข่งขันด้านเศรษฐกิจมีความเข้มข้นอย่างมาก ดังนั้น การวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อนักลงทุนที่จะต้องพิจารณาควบคู่กับความสามารถในการดำเนินงานของกิจการที่ตนได้เลือกลงทุน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการลงทุนที่ผิดพลาด และเพื่อให้ได้รับเงินปันผลและส่วนต่างของราคาหลักทรัพย์ตามที่คาดหวังไว้ การลงทุนสำหรับนักลงทุนในปัจจุบันมีให้เลือกมากมาย เช่น กองทุนรวม การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ตราสารหนี้และตราสารทุน เป็นต้น ซึ่งการลงทุนในหุ้นสามัญนั้นเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่นักลงทุนให้ความสนใจและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักลงทุนมีโอกาสที่จะได้รับกำไรจากส่วนต่างของราคา เมื่อราคาหุ้นที่ได้ซื้อมันปรับตัวขึ้นสูงกว่าตอนที่ลงทุนไปครั้งแรก นอกจากนี้ยังได้รับตัวเงินปันผล เมื่อได้มีการลงทุนมีกำไรซึ่งเป็นผลตอบแทนที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมากของนักลงทุน เนื่องจากเป็นรายได้ตัวหนึ่งในรูปแบบของผลตอบแทนที่ได้รับในระยะยาวเป็นการสร้างตัวรายได้ให้มีเงินเข้ามาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นผลตอบแทนที่มากกว่าการนำเงินไปฝากในธนาคารและปล่อยให้

ภาวะเงินเฟ้อลดค่าของเงินจำนวนนั้นลงเรื่อย ๆ โดยที่ไม่มีการนำไปลงทุนใดให้เงินเพิ่มพูนขึ้น (สาริยา นวลถวิล, 2562)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Stock Exchange of Thailand, SET) จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 เปิดทำการซื้อขายขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ทำหน้าที่เป็นเป็นตัวกลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ และเพื่อให้สามารถระดมเงินทุนเพิ่มเติมจากสาธารณะได้โดยสะดวก (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย:ออนไลน์, 2564) เนื่องด้วยการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย และเป็นทางเลือกสำหรับการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูง ซึ่งนำมาซึ่งความเสี่ยงที่สูงตามไปด้วย กล่าวได้ว่า ปัจจัยที่ผู้ลงทุนควรพิจารณาทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของกิจการนั้น ๆ ปัจจัยภายในสำหรับงานวิจัยนี้ให้ความสนใจไปที่การบริหารเงิน โดยพิจารณาจากอัตราสภาพคล่องทางการเงิน เพื่อดูว่ากิจการมีสินทรัพย์ระยะสั้นที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้รวดเร็วหรือไม่แสดงให้เห็นถึงสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ของของกิจการ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถของกิจการที่จะนำสินทรัพย์ที่มีไปใช้ประโยชน์ในดำเนินการของกิจการ อัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นเพื่อแสดงถึงความสามารถในการสร้างผลตอบแทนจากเงินทุนที่ผู้ถือหุ้นนำมาลงทุน และอัตราส่วนการจ่ายปันผลรวมไปถึงราคาหลักทรัพย์ (อัญลักษ์ณ์ ศรีนวล, 2558)

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่จะทำการศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ซึ่งเป็นกลุ่มหลักทรัพย์ที่นักลงทุนหลายคนให้ความสำคัญ เป็นอุตสาหกรรมชั้นนำทางธุรกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย สร้างงานสร้างรายได้ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนโดยรวม และเป็นดัชนีที่ตอบสนองความต้องการของนักลงทุนที่ยังไม่มั่นใจในการตัดสินใจเพื่อที่จะทำการลงทุนว่า จะทำการลงทุนในหลักทรัพย์ใด ให้มีตัวเลือกที่จะลงทุนแคบลงและช่วยด้านการวางแผนการลงทุนในหลักทรัพย์ที่เป็นที่สนใจและมีพื้นฐานที่ดีในตลาดหลักทรัพย์ฯ เพื่อที่จะได้ผลตอบแทนจากการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ และใช้อัตราส่วนทางการเงินในการทำการศึกษาเนื่องจากข้อมูลดังกล่าวสามารถทำการวัดผลได้เป็นตัวเลข ซึ่งข้อมูลที่เป็นตัวเลขเหล่านั้น ทำให้นักลงทุนมีความเข้าใจในงบการเงินมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการคาดการณ์ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการลงทุน เพื่อให้การลงทุนนั้นได้ผลลัพธ์ได้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ หรือเจ้าของกิจการ ก็สามารถนำผลลัพธ์จากการคำนวณ มาใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินงานของกิจการให้ได้ผลของงาน เป็นไปตามเป้าหมายที่กิจการได้กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลให้กิจการมีผลการดำเนินงานที่เป็นที่น่าสนใจ และดึงดูดให้นักลงทุนมาลงทุนมากยิ่งขึ้น และหากมีการลงทุนที่เพิ่มมากขึ้นนั้น ย่อมหมายถึงการมีเงินเข้ามาในระบบเศรษฐกิจของประเทศที่มากขึ้น ส่งผลให้มูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน (ธีรพงษ์ กรรณิกา, 2562)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

- เพื่อศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผล ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100
- เพื่อศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100

สมมติฐานการดำเนินงานวิจัย (Research Objectives)

สมมติฐานที่ 1 อัตราส่วนทางการเงินมีผลทางบวกต่อการจ่ายเงินปันผลด้านอัตราการจ่ายเงินปันผล ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100

สมมติฐานที่ 2 อัตราส่วนทางการเงินมีผลทางบวกต่อการจ่ายเงินปันผลด้านอัตราส่วนเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100

สมมติฐานที่ 3 อัตราส่วนทางการเงินมีผลทางบวกต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยออกแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมุ่งศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ที่จดทะเบียนช่วงปี พ.ศ.2561-2563 จำนวน 100 บริษัท ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ที่ใช้ในการศึกษาผ่านตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ช่วยยืนยันถึงอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ ของบริษัทในด้านต่าง ๆ และผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น ซึ่งไม่รวมถึงบริษัทที่ไม่มีความสมบูรณ์ของข้อมูล 38 บริษัท คงเหลือ 62 บริษัท รวมทั้งหมด 186 ข้อมูล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมงานวิจัยในครั้งนี้ คือ

- นำข้อมูลจากงบการเงิน มาคำนวณหาอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 7 อัตราส่วน

2. รวบรวมข้อมูลราคาหลักทรัพย์ โดยใช้ราคาปิด ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2563

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยดำเนินการ จากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลจากงบการเงินประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 จนถึง พ.ศ. 2563 ระยะเวลา 3 ปี เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยและความเชื่อถือได้ของกลุ่มตัวอย่างและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาว่า ครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์หรือไม่ ก่อนนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติในลำดับต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) ของอัตราส่วนทางการเงิน

2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย โดยแสดงเป็นตัวแบบสมการ regression เพื่อทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

$$DPit = \beta_0 + \beta_1CRit + \beta_2QRit + \beta_3DERit + \beta_4ROAit + \beta_5ROEit + \epsilon$$

$$DYit = \beta_0 + \beta_1CRit + \beta_2QRit + \beta_3DERit + \beta_4ROAit + \beta_5ROEit + \epsilon$$

$$PRICEit = \beta_0 + \beta_1CRit + \beta_2QRit + \beta_3DERit + \beta_4ROAit + \beta_5ROEit + \epsilon$$

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 มีผลการวิจัยดังนี้

1. สรุปผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

จากการศึกษาสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) ของอัตราส่วนทางการเงิน

ตารางที่ 1 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

อัตราส่วนทางการเงิน	จำนวน (บริษัท)	ค่าต่ำสุด Minimum	ค่าสูงสุด Maximum	ค่าเฉลี่ย Mean	ส่วน เบี่ยงเบน Std. Deviation
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	62	0.25	3.93	1.5589	0.90355
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	62	0.11	3.18	0.8962	0.68594
อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	62	0.22	7.77	1.4016	1.24083
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	62	-5.27	25.07	8.1842	5.33379
อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น	62	-7.53	94.03	15.8333	13.41204
อัตรการจ่ายเงินปันผล	62	17.40	108.33	55.4786	19.96408
อัตราเงินปันผลตอบแทน	62	0.50	25.27	3.9483	3.50184
ราคาหลักทรัพย์	62	0.68	402.00	39.8696	61.93383
รวม	62				

จากตารางที่ 1 พบว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นตัวแปรอิสระ อัตรการจ่ายเงินปันผล อัตราเงินปันผลตอบแทน และราคาหลักทรัพย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.5589, 0.8962, 1.4016, 8.1842, 15.8333, 55.4786, 3.9483, 39.8696 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.90355, 0.68594, 1.24083, 5.33379, 13.41204, 19.96408, 3.50184, 61.93383 ตามลำดับ และค่าต่ำสุดที่ 0.25, 0.11, 0.22, -5.27, -7.53, 17.40, 0.50, 0.68 ตามลำดับ และค่าสูงสุด 3.93, 3.18, 7.77, 25.07, 94.03, 108.33, 25.27, 402.00 ตามลำดับ

2. สรุปผลวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ด้านอัตราส่วนทางการเงินปันผล ด้านอัตราเงินปันผลตอบแทน และด้านราคา

ตัวแปร	อัตราส่วนการ จ่ายเงินปันผล		อัตราเงินปัน ผลตอบแทน		ราคาหลักทรัพย์		VIF
	B	Sig.	B	Sig.	B	Sig.	
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	-0.013	0.941	0.412	0.004**	0.102	0.557	1.855
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	-0.016	0.922	-0.113	0.372	0.217	0.177	1.548
อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	0.004	0.978	0.754	0.000**	0.092	0.543	1.393
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	0.227	0.333	0.245	0.173	-0.159	0.479	3.075
อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น	-0.144	0.529	-0.214	0.223	0.311	0.159	2.937

***ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01**

หลักทรัพย์

จากตารางที่ 2 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่า ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า ($VIF < 10$) คืออยู่ระหว่าง 1.393 - 3.075 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกัน เมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

1. อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ด้านอัตราส่วนการจ่ายเงินปันผล ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ได้แก่ ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.941 ($Sig. = 0.941 > 0.05$) มีค่าเบต้า ($Beta = -0.013$) ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.922 ($Sig. = 0.922 > 0.05$) มีค่าเบต้า ($Beta = -0.016$) ด้านอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.978 ($Sig. = 0.978 > 0.05$) มีค่าเบต้า ($Beta = 0.004$) ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.529 ($Sig. = 0.529 > 0.05$) มีค่าเบต้า ($Beta = 0.227$) ด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.941 ($Sig. = 0.941 > 0.05$) มีค่าเบต้า ($Beta = -0.144$) แสดงว่า ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียน

ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ด้านอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลด้านอัตราจ่ายเงินปันผล

2. อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ด้านอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ได้แก่ ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.004 (Sig. = 0.004 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.412) ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.372 (Sig. = 0.372 > 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = -0.113) ด้านอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.000 (Sig. = 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.754) ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.173 (Sig. = 0.173 > 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.245) ด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.223 (Sig. = 0.223 > 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = -0.214) แสดงว่า ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ด้านอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีผลเชิงบวกต่อการจ่ายเงินปันผลด้านอัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน ในขณะที่ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลด้านอัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน

3. อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ด้านราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ได้แก่ ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.557 (Sig. = 0.557 > 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.102) ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.177 (Sig. = 0.177 > 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.217) ด้านอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.543 (Sig. = 0.543 > 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.092) ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.479 (Sig. = 0.479 > 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = -0.159) ด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.159 (Sig. = 0.159 > 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.311) แสดงว่า ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ด้านอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาเรื่อง อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1. อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ด้านอัตรารายจ่ายปันผล ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 พบว่า ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ด้านอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลด้านอัตรารายจ่ายปันผล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Annisa and Chabachib (2017) ศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าทางบัญชี โดยมีอัตรารายจ่ายปันผลเป็นตัวแปรต้นกลางของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย พบว่าอัตราส่วนทุนหมุนเวียนไม่มีผลกระทบต่ออัตรารายจ่ายปันผล และงานวิจัยของ ภาณุพันธุ์ อุดมผล (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตรารายจ่ายปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มหุ้นสามัญขนาดใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียนไม่มีอิทธิพลต่ออัตรารายจ่ายปันผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าการจ่ายเงินปันผล ซึ่งเป็นไปได้ว่า อัตราส่วนทางการเงินเป็นเพียงการแสดงถึงเป็นการนำตัวเลขที่แสดงอยู่ในงบการเงิน มาหาอัตราส่วนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานในอดีต

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2. อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ด้านอัตราเงินปันผลตอบแทนและด้านอัตราเงินปันผลตอบแทน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 พบว่า ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ด้านอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีผลเชิงบวกต่อการจ่ายเงินปันผลด้านอัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของสาริยา นวลถวิล (2562) ศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผล ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรติชา อินทาบัจ (2559) ศึกษาปัจจัยที่กำหนดการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ในส่วนนี้จะทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลทางบวกต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน อาจเป็นเพราะว่าอัตราส่วนทุนหมุนเวียนแสดงถึงสภาพคล่องของกิจการและแสดงถึงประสิทธิภาพในการชำระหนี้จึงส่งผลให้อัตราส่วนทุนหมุนเวียนสะท้อนถึงความสามารถในการจ่ายเงินปันผลของกิจการได้

ในขณะที่ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลด้านอัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อภิญญา มาศ ชมภู (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการบริหารหนี้สินกับการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่ส่งผลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3. อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ด้านราคาหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 พบว่า ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชูดาพร สอนภักดี (2564) ศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ และงานวิจัยของ นงลักษณ์ ผุดผือก (2557) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์นั้น ไม่ได้เป็นผลมาจากการประเมินด้วยอัตราส่วนทางการเงินซึ่งเป็นไปได้ว่า อัตราส่วนทางการเงินนั้น เป็นเพียงการแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเงินของแต่ละช่วงเวลา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์นั้น น่าจะเกิดจากการที่ผู้ลงทุนคาดการณ์ว่า สิ่งที่จะได้รับในอนาคต ทั้งนี้ทฤษฎีตลาดที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Market Hypothesis) ตลาดที่ราคาหลักทรัพย์สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงอยู่ตลอดเวลา สะท้อนให้เห็นว่าราคาหลักทรัพย์จะปรับตัวขึ้นหรือลงนั้น ขึ้นอยู่กับข่าวสารที่มีการเปลี่ยนแปลงไปแต่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนทางการเงินหรือความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. อัตราส่วนทางการเงินนั้น สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้สามารถประเมินอัตราการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยเสนอให้นักลงทุน ให้ความสำคัญกับ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ในการนำมาประเมินอัตราการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ ผู้ลงทุนย่อมคาดหวังผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่

คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากการลงทุน แต่อย่างไรก็ตามผู้ลงทุนจะต้องพิจารณาผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับและความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนจะต้องเผชิญจากการลงทุนในหุ้น เป็นตัวประเมินมูลค่าที่แท้จริงของหุ้น

2. นอกจากอัตราส่วนดังกล่าว ได้แก่ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากแท่นสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยประเมินมูลค่าหุ้นที่แท้จริงของนักลงทุนก่อนการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่สนใจแล้วนั้น นักลงทุนควรที่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่น ๆ ที่กระทบต่อการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์นั้นด้วย เช่น ด้านภาวะเศรษฐกิจ ด้านการเมือง หรือปัจจัยอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรตาม เช่น ด้านความสามารถในการทำกำไร ด้านความสามารถในการชำระหนี้สิน หากตัวแปรดังกล่าวมีค่าสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์ สามารถที่จะเป็นเครื่องมือ เพื่อให้นักลงทุนสามารถนำไปวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจได้

2. งานวิจัยในอนาคตควรเลือกศึกษาบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอื่นที่มีความแตกต่างกันในอาทิ กลุ่ม SET50 sSET SETHD MAI เป็นต้น เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงิน การจ่ายเงินปันผลและราคาหลักทรัพย์

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชุดาพร สอนภักดี. (2564). อัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.วารสารการจัดการและการพัฒนา. 8(1): 160-161.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ประวัติความเป็นมาของตลาดหลักทรัพย์ฯ. ค้นเมื่อ 7 กันยายน 2564, จาก https://www.set.or.th/th/about/overview/history_p1.html.
- ธัญลักษณ์ ศรีนวล. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อราคาหลักทรัพย์และการจ่ายเงินปันผลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กาประชุมทางวิชาการระดับชาติประจำปี 2558 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีรพงษ์ กรรณิกา. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหุ้นและอัตราเงินปันผลตอบแทนของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ค้นคว้าอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- นงลักษณ์ ผุดผือก. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI). วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชี มหาบัณฑิตคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ภาณุพันธุ์ อุดมผล. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มหุ้นสามัญขนาดใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สาริยา นวลถวิล. (2562). อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจ บัณฑิตสาขาการบัญชีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อภิญญา มาศ ชมภู. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการบริหารหนี้สินกับการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (กลุ่ม SET100). การค้นคว้าอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อรธิชา อินทาบัจ (2559) ปัจจัยที่กำหนดการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Annisa, R., & Chabachib, M. (2017). Analisis Pengaruh Current Ratio (Cr), Debt to Equity Ratio (Der), Return on Assets (Roa) Terhadap Price to Book Value (Pbv), Dengan Dividend Payout Ratio Sebagai Variabel Intervening. Diponegoro Journal of Management. 6(1), 188-202.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่น
ในภาคกลางและภาคตะวันออก
Factors Affecting Purchasing Decisions from Suppliers of Japanese
Companies in the Central and Eastern Regions

พรเทพ จินบัว¹ สุรสิทธิ์ อุดมธนาวงศ์²
Pornthep Jinbua, Surasit Udomthanavong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่นในภาคกลางและภาคตะวันออก และ 2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ (ด้านอายุงาน และ ตำแหน่งงาน) และปัจจัยการประเมินการตัดสินใจซื้อ (บริหาร, คุณภาพ, ราคา, การจัดส่งสินค้า, การบริการ, งบการเงิน, ความสามารถในการผลิต, ความยั่งยืน) ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจจากแบบสอบถามกับผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่จัดหาและจัดซื้อในบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นในภาคกลางและภาคตะวันออก เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอายุงานที่แตกต่างส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของซัพพลายเออร์ที่แตกต่างกัน โดยพนักงานที่มีอายุงานระหว่าง 2-5 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์มากกว่าพนักงานที่มีอายุงาน 5-10 ปี ตำแหน่งงานที่แตกต่าง มีระดับคะแนนเกี่ยวกับเกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ หลังผลการทำนายการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ มีทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่ ความสามารถในการผลิต (Capability) ความยั่งยืน (Sustainability) และด้านการบริการ ยอมรับสมมติฐานบางส่วนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ; ซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่น

Received: 2021-10-18 Revised: 2022-05-19 Accepted: 2022-05-28

¹ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น Faculty of Business Administration, Thai-Nichi Institute of Technology. Corresponding Author e-mail: tthepkmitl123@hotmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น Faculty of Business Administration, Thai-Nichi Institute of Technology. e-mail: surasit@tni.ac.th

Abstract

The purposes of the research are 1. To prioritize factors affecting purchasing decisions from suppliers of Japanese companies in the central and eastern regions. 2. To analyze the influence of demographic factors (age of employment and job title) and purchasing decision factors (management, quality, price, delivery, service, financial statements, capability, sustainability) that influence purchasing decisions from Japanese companies. The method of this research was a quantitative technique aimed. The sample was used in the research were 364 persons from the sourcing officer and purchasing officer under the Japanese companies in the central and eastern regions of Thailand. Data were collected by questionnaires. The techniques and statistics were used Correlation coefficient analysis and One- Way ANOVA statistics. The results are as follows: different age demographic factors influence the purchasing decisions of different suppliers. Employees with 2-5 years of service had a higher level of opinion about the criteria for purchasing decisions from suppliers than those with 5 to 10 years of service. Different job titles There is no difference in rating level with respect to the criteria for purchasing decisions from suppliers. Supplier Assessment Factors After predicting the purchasing decision from the supplier, there are 3 variables, namely, Capability, Sustainability, and Service. Some hypotheses were accepted with statistical significance at 0.01

Keywords: Factors Affecting Purchasing Decisions; Suppliers of Japanese

บทนำ (Introduction)

ความสำคัญของกระบวนการคัดเลือกซัพพลายเออร์อยู่ที่การช่วยให้องค์กรต่าง ๆ บรรลุผลประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็นด้านการควบคุมคุณภาพของชิ้นส่วน รวมถึงมีเทคโนโลยีการผลิตที่ดีความสามารถทางเทคนิคที่เพียงพอและกำลังการผลิต ความสัมพันธ์ระยะยาว ความน่าเชื่อถือ การปฏิบัติตามขั้นตอนการตอบสนองความประทับใจ ระบบการสื่อสาร ผู้รับประกันและการเรียกร้องนโยบายได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9001 / ISO 14001 ทักษะการจัดการและองค์กรความสามารถในการรักษาคุณภาพ การควบคุมต้นทุน การส่งชิ้นส่วนได้ทันเวลาตามที่ต้องการ และมีการบริการหลังการขายสามารถแก้ปัญหาด้านคุณภาพที่รวดเร็ว ย่อมส่งผลให้องค์กรเกิดเสถียรภาพทางด้านการผลิตและส่งผลไปถึงความพึงพอใจกับลูกค้า และยังกล่าวว่าการอุตสาหกรรมยานยนต์กลายเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ภายในปี 2563 ประเทศไทยตั้งเป้าหมายที่จะผลิตรถยนต์กว่า 3.5 ล้านคันเพื่ก้าวขึ้นเป็นหนึ่งในผู้ที่มีผลงานสูงสุดในตลาดยานยนต์โลก ภายในปี 2564 คาดว่าประเทศไทยจะกลายเป็นศูนย์กลางการผลิตยานยนต์สีเขียวของโลกด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ในขณะที่ประเทศไทยฐานการผลิตอย่างต่อเนื่อง

ซัพพลายเออร์ชิ้นส่วนยานยนต์ก็เพิ่มสถานะของตนในตลาด ยิ่งไปกว่านั้นผู้ผลิตในประเทศยังสนับสนุนชิ้นส่วนมากกว่า 80% ในการผลิตรถยนต์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยในการเลือกและติดตามเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดซื้อในการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ โดยรวมแล้วซัพพลายเออร์ชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญที่ทำให้อุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศไทยเติบโตอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ความท้าทายของผู้ประกอบการรถยนต์ในประเทศไทยจำเป็นต้องอาศัยความสามารถของซัพพลายเออร์ในการตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า Juthathip Suraraksa and Kwang Sup Shin (2562)

กลุ่มนักลงทุนจากประเทศญี่ปุ่นยังคงรั้งอันดับ 1 เข้ามาลงทุนในประเทศไทย และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ปัจจุบันญี่ปุ่นเป็นคู่ค้า ซึ่งผลสำรวจขององค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (เจโทร) ระบุว่า แนวโน้มทางเศรษฐกิจของบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทย ประจำปีหลัง 2561 ได้สะท้อนว่านักธุรกิจและนักลงทุนญี่ปุ่นยังมีความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจไทย และต้องการลงทุนร่วมกันระหว่างเอสเอ็มอีของไทยและญี่ปุ่น ทั้งที่ผ่านมากระทรวงพาณิชย์ ได้รวบรวมข้อมูลสถิติ พบว่า ประเทศญี่ปุ่นมีความสำคัญในฐานะคู่ค้า และนักลงทุนอันดับต้น ๆ ของไทย โดยในปี 2561 ญี่ปุ่นเป็นคู่ค้าอันดับ 2 รองจากจีน เป็นตลาดส่งออกอันดับ 3 และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 2 ของไทยและจากจำนวนโครงการต่างชาติทั้งหมดที่ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน ของปี 2563 ญี่ปุ่นมีจำนวนโครงการที่ยื่นขอรับการส่งเสริมมากที่สุด คือ 99 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 22 ของโครงการลงทุนต่างประเทศทั้งหมด สำหรับมูลค่าเงินลงทุนสูงที่สุดมาจากญี่ปุ่นเช่นกัน มูลค่ารวม 22,636 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของมูลค่าเงินลงทุนจากต่างประเทศ ที่ยื่นขอรับการส่งเสริมทั้งสิ้น (กองความร่วมมือการลงทุนต่างประเทศ. 2563)

โครงการที่นักลงทุนต่างชาติยื่นขอรับการส่งเสริมอยู่ในภาคกลาง จำนวน 203 โครงการ (21,870 ล้านบาท) ภาคตะวันออก จำนวน 190 โครงการ (46,521 ล้านบาท) ภาคตะวันตก จำนวน 8 โครงการ (337 ล้านบาท) ภาคใต้ จำนวน 17 โครงการ (721 ล้านบาท) ภาคเหนือจำนวน 24 โครงการ (617 ล้านบาท) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 14 โครงการ (1,294 ล้านบาท) และอื่นๆ จำนวน 3 โครงการ (4,542 ล้านบาท) (กองความร่วมมือการลงทุนต่างประเทศ. 2563) ในด้านของจำนวนโครงการต่างชาติที่ได้รับอนุมัติส่วนใหญ่เป็นโครงการขยาย จำนวน 347 โครงการ มีมูลค่าเงินลงทุนรวม 131,243 ล้านบาท ส่วนโครงการใหม่มีจำนวน 188 โครงการ มูลค่าเงินลงทุนรวม 29,421 ล้านบาท แหล่งที่มาของมูลค่าเงินลงทุนในโครงการต่างชาติที่ได้รับอนุมัติ ให้การส่งเสริมการลงทุนส่วนใหญ่มาจากจีน คิดเป็นร้อยละ 22 ของมูลค่า การลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด รองลงมาเป็น ญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 21 ของมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด โดยมูลค่าเงินลงทุนส่วนใหญ่มาจากโครงการขนาดใหญ่ (เงินลงทุนตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป) อาทิ กิจการผลิตรถยนต์ไฟฟ้าแบบแบตเตอรี่ (Battery Electric Vehicles-BEV) มูลค่า 5,480 ล้านบาท กิจการผลิต Hard Disk Drive ทั่วไป และ/หรือ ชิ้นส่วน (2 โครงการ) มูลค่ารวม 3,987 ล้านบาท กิจการผลิตคอมเพรสเซอร์สำหรับเครื่องปรับอากาศ มูลค่า 1,882 ล้านบาท กิจการผลิตรถยนต์

ไฟฟ้าแบบผสมเสียปลั๊ก (Plug-In Hybrid Electric Vehicles-PHEV) และชิ้นส่วน มูลค่า 1,663 ล้านบาท เป็นต้น (กองความร่วมมือการลงทุนต่างประเทศ. 2563)

ในโลกธุรกิจปัจจุบันการพิจารณาคัดเลือกซัพพลายเออร์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในกระบวนการจัดซื้อทางธุรกิจและเป็นกิจกรรมทางธุรกิจที่ได้รับการยอมรับจากนักธุรกิจว่ามีความสำคัญในการช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและช่วยในการลดต้นทุนขององค์กรได้งานวิจัยเชิงประสบการณ์จำนวนมาก มักเน้นการศึกษาคุณลักษณะที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกซัพพลายเออร์ ระบุสมาชิกในศูนย์การจัดซื้อ (buying center) ขององค์กรหรือแสวงหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสมาชิกในศูนย์การซื้อกระบวนการตัดสินใจเลือกซัพพลายเออร์ได้รับความสนใจจากนักวิชาการมาแล้วหลายทศวรรษอย่างไรก็ดีแม้ว่าจะมีความสำคัญ แต่ปรากฏว่าการตัดสินใจเลือกซัพพลายเออร์กลับได้รับความสนใจศึกษาเชิงวิชาการในทวีปเอเชียอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยซึ่งมีองค์กรธุรกิจที่ผลิตสินค้าและบริการและต้องพึ่งพาซัพพลายเออร์จำนวนมากกลับไม่มีการศึกษาวิจัยในหัวข้อดังกล่าวแต่อย่างใด ปรีชา วรรัตน์ไชย (2555)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่นในภาคกลางและภาคตะวันออก ที่มาลงทุนในประเทศไทยซึ่งจากข้อมูลแล้วเป็นสัดส่วนที่น่าศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์กับงานสายงานจัดหาและจัดซื้อเพื่อได้ซัพพลายเออร์ที่สามารถทำประโยชน์สูงสุดให้กับองค์กรได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่นในภาคกลางและภาคตะวันออก
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ (ด้านอายุงาน และ ตำแหน่งงาน) และปัจจัยการประเมินการตัดสินใจซื้อ (บริหาร, คุณภาพ, ราคา, การจัดส่งสินค้า, การบริการ, งบการเงิน, ความสามารถในการผลิต, ความยั่งยืน) ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอายุงานมีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์
2. ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านตำแหน่งงานมีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์
3. ปัจจัยด้านเกณฑ์การประเมินซัพพลายเออร์มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษา โดยมีรายละเอียดในเรื่องของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่จัดหาและจัดซื้อในบริษัทสัญญาติญี่ปุ่นในภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน 400 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิด Cochran (Cochran. 1974)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่น

2) สร้างคำถามเนื้อหาของการศึกษาโดยแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด (Closed-ended Response Question) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทั่วไปของพนักงานของบริษัทญี่ปุ่นในตำแหน่งจัดซื้อและจัดหาในภาคกลางและภาคตะวันออก

ตอนที่ 2 ปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ใช้วิธีการให้คะแนนแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การตัดสินใจซื้อ ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ใช้วิธีการให้คะแนนแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่นในภาคกลางและภาคตะวันออก

3) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบข้อคำถามและสอบถามความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item Objective Congruence (IOC) ในการพิจารณาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในทุกข้อคำถามนั้น มีค่าเท่ากับ 1.00 หากข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 จะคัดเลือกไว้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะพิจารณาปรับปรุง หรือไม่นำมาใช้ Rovinell and Hambleton (1977)

5) วัดความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลอง (Tryout) กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความเป็นปรนัยของข้อคำถาม เพื่อวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Model) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัค (Cronbach. 1990 :

204) (Cronbach's Alpha Coefficient) และใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา ยอมรับที่ค่า α มากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 (Cortina. 1993) จากการทำ Pre-Test ค่าแอลฟาเท่ากับ 0.877 ถือได้ว่าแบบสอบถามที่นำมาใช้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

6) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่นในภาคกลางและภาคตะวันออก โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ นำเสนอด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) และการทดสอบค่าเอฟ (F- test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ใช้วิธี LSD (Least Significant Difference) เปรียบเทียบระดับความสำคัญรายคู่

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่นในเขตภาคกลางและภาคตะวันออกของประเทศไทย ข้อสรุปดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 69.20 อายุ 31-40 ปี จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 51.10 มีการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 81 ตำแหน่งพนักงานทั่วไป จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 65.70

1.1 ด้านอายุงาน พบว่า พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่จัดหาและจัดซื้อของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นส่วนใหญ่ส่วนใหญ่อายุงานอยู่ระหว่าง 2-5 ปี โดยมีจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาคือผู้ที่มีอายุงานอยู่ระหว่าง 6-10 ปี โดยมีจำนวน 119 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.7 ผู้ที่มีอายุงานมากกว่า 10 ปี โดยมีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 และผู้ที่มีอายุงานต่ำกว่า 2 ปี โดยมีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4

1.2 ด้านตำแหน่ง พบว่า พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่จัดหาและจัดซื้อของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งพนักงานทั่วไปมีจำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมาคือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งพนักงานอาวุโส (Senior) มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้จัดการขึ้นไป (Manager level up) มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ จากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการ (Management) ขององค์กรซัพพลายเออร์ พบว่า ปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.29

2.2 ด้านราคา (Cost) ขององค์กรซัพพลายเออร์ พบว่า ปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.25

2.3 ด้านคุณภาพ (Quality) ขององค์กรซัพพลายเออร์ พบว่า ปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.37

2.4 ด้านการส่งมอบ (Delivery) ขององค์กรซัพพลายเออร์ พบว่า ปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.32

2.5 ด้านการบริการ (Service) ขององค์กรซัพพลายเออร์ พบว่า ปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.25

2.6 ด้านงบการเงิน (Financial) ขององค์กรซัพพลายเออร์ พบว่า ปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยรวมเฉลี่ยที่ 3.97

2.7 ด้านความสามารถด้านการผลิต (Capability) ขององค์กรซัพพลายเออร์ พบว่า ปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.33

2.8 ด้านความยั่งยืน (Sustainability) ขององค์กรซัพพลายเออร์ พบว่า ปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.18

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์

การตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ พบว่า การตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.04

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis) ข้อที่ 1 พนักงานที่มีอายุงานที่แตกต่างกันจะมีการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุงานที่มีต่อการตัดสินใจซื้อ สำหรับตัวแปรที่มีความแปรปรวนไม่แตกต่างกัน (One-Way Analysis of Variance)

	แหล่ง	ss	df.	MS	F	p-value
	ความแปรปรวน					
การตัดสินใจซื้อโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	5.863	3	1.954	5.945**	.001*
	ภายในกลุ่ม	118.343	360	.329		
	รวม	124.206	363			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบข้อมูลปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอายุงานที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของซัพพลายเออร์ โดยค่า Sig มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอายุงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของซัพพลายเออร์ที่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่ายูงานที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันในรายคูใดบ้าง จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู โดยจับคู่ (Post Hoc Multiple Comparisons) แบบ LSD (Least Significant Difference) ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อของซัพพลายเออร์เป็นรายคูด้วยวิธีการของ LSD โดยจำแนกตามอายุงาน

อายุงาน	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย			
		2ปีหรือน้อยกว่า	ระหว่าง 2-5 ปี	5 – 10 ปี	10 ปี ขึ้นไป
2 ปี หรือน้อยกว่า	4.20	-	-0.172	0.256	0.200
ระหว่าง 2 – 5 ปี	4.26		-	0.273*	0.217
5 – 10 ปี	3.96			-	-0.557
10 ปี ขึ้นไป	4.38				-

หมายเหตุ : *หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคูระหว่างอายุงานและการตัดสินใจซื้อสินค้าจากซัพพลายเออร์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 คู ดังนี้

พนักงานที่มีอายุงานระหว่าง 2-5 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์มากกว่าพนักงานที่มีอายุงาน 5-10 ปี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.273 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis) ข้อที่ 2 ตำแหน่งแตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตำแหน่งงานที่มีต่อการตัดสินใจซื้อ สำหรับตัวแปรที่มีความแปรปรวนไม่แตกต่างกัน (One-Way Analysis of Variance)

	แหล่ง	ความ	ss	df.	MS	F	p-value
	แปรปรวน						
การตัดสินใจซื้อ	ระหว่าง		1.792	2	.896	2.642**	.073
	กลุ่ม						
	ภายใน		122.415	361	.339		
	กลุ่ม						
	รวม		124.206	363			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ไม่แตกต่างกัน มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.073 นั่นคือ ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) จึงสรุปได้ว่า ความแตกต่างของตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ไม่แตกต่างกัน

การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

เป็นการทดสอบเพื่อหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ของตัวแปรที่จะนำไปใช้ในการพยากรณ์ตัวแปร รวมทั้งหาค่าความสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation) ระหว่างตัวแปรอิสระ ด้านการจัดการ (X₁) ด้านราคา (X₂) ด้านคุณภาพ (X₃) ด้านการส่งมอบ (X₄) ด้านการบริการ (X₅) ด้านงบการเงิน (X₆) ด้านความสามารถการผลิต (X₇) ด้านความยั่งยืน (X₈) กับตัวแปรตาม การตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ (Y)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปร	ปัจจัยประเมินซัพพลายเออร์								การตัดสินใจซื้อ
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	Y
X ₁	1								
X ₂	.246**	1							
X ₃	.525**	.541**	1						
X ₄	.403**	.582**	.631**	1					
X ₅	.369**	.565**	.663**	.714**	1				
X ₆	.325**	.241**	.401**	.327**	.414**	1			
X ₇	.407**	.451**	.701**	.606**	.709**	.514**	1		
X ₈	.489**	.314**	.583**	.507**	.568**	.475**	.629**	1	
Y	.234**	.242**	.323**	.331**	.385**	.290**	.397**	.375**	1

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระ ปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ จำนวน 8 ตัวแปร พบว่าทั้ง 8 ตัวแปร ไม่มีความสัมพันธ์กันเองเกินกว่า 0.9 ดังนั้นจึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และพบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม การตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ สรุปได้ว่า สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาตัวแปรพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการตัดสินใจซื้อของซัพพลายเออร์

การทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการจัดการ (X₁) ด้านราคา (X₂) ด้านคุณภาพ (X₃) ด้าน

การส่งมอบ (X_4) ด้านการบริการ (X_5) ด้านงบการเงิน (X_6) ด้านความสามารถการผลิต (X_7) ด้านความยั่งยืน (X_8) กับตัวแปรตาม การตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ (Y)

ในการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์เข้าในสมการถดถอยเชิงพหุ ใช้วิธี Stepwise คือ การเลือกตัวแปรโดยคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดและได้ตัวแบบที่ประหยัดที่สุด โดยจะพิจารณาเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการ และในขณะเดียวกันจะพิจารณาตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการ สมควรที่จะถูกเลือกออกจากสมการหรือไม่ ได้ผลการทดสอบ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis) ข้อที่ 3 ปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์หาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของปัจจัยมุ่งใจ ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน

ชุดของตัวแปร พยากรณ์ที่ดี		R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	F	Sig.
รูปแบบ 1	X_7	0.397	0.158	0.155	0.538	67.697	.000**
รูปแบบ 2	X_7, X_8	0.428	0.183	0.179	0.530	40.547	.000**
รูปแบบ 3	X_7, X_8, X_5	0.443	0.196	0.190	0.527	29.343	.000**

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์หาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ พบว่า

รูปแบบ 1 ปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ ด้านความสามารถการผลิต (X_7) สามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุหรือค่าอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 15.80 ($R^2 = 0.15$) มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์การตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ เท่ากับ 0.527

รูปแบบ 2 เมื่อเพิ่มตัวแปร ปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ ด้านความยั่งยืน (X_8) เข้าไปในสมการ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุหรือค่าอำนาจ ในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 18.30 ($R^2 = 0.183$) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.530 ลดลงจากเดิม 0.008 นั่นคือ ปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ ด้านความสามารถการผลิต (X_7) และด้านความยั่งยืน (X_8) สามารถร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ ได้ร้อยละ 17.9 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 2.4

รูปแบบ 3 เมื่อเพิ่มตัวแปร ปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ ด้านการบริการ (X_5) เข้าไปในสมการ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุหรือค่าอำนาจ ในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 19.60 ($R^2 = 0.196$) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.527 ลดลงจากเดิม 0.003 นั่นคือ ปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ ด้านความสามารถการผลิต (X_7) ด้านความยั่งยืน (X_8) และด้าน

การบริการ (X₅) สามารถร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ ได้ร้อยละ 19 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 1.1

เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุหรือค่าอำนาจในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นทุกขั้นตอน โดยที่ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ลดลงจากเดิมทุกขั้นตอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สรุปได้ว่า ตัวแปรปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ ที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการทำนายการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ มีทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ ด้านความสามารถการผลิต (X₇) ด้านความยั่งยืน (X₈) และด้านการบริการ (X₅)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่นในภาคกลางและภาคตะวันออก ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านอายุงานที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์แตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า อายุงานที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์แตกต่างกัน โดยพนักงานที่มีอายุงานระหว่าง 2-5 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์มากกว่าพนักงานที่มีอายุงาน 5-10 ปี เป็นช่วงที่มีอายุงานที่มีประสบการณ์ในระดับปานกลาง และเป็นช่วงอายุงานที่สามารถตัดสินใจได้ พนักงานที่มีอายุงานระหว่าง 2-5 ปี ต้องการแสดงศักยภาพของตน เพื่อที่จะได้เลื่อนตำแหน่งงานให้สูงขึ้น และยังคงอยู่ในอายุงานที่จะต้องออกไปทำการเลือกซัพพลายเออร์และทำรายงานเสนอหัวหน้างานซึ่งจะแตกต่างกับผู้ที่ปฏิบัติงาน 5-10 ปีซึ่งในองค์กรญี่ปุ่นจะได้รับหน้าที่เป็นคนตรวจสอบรายงานเท่านั้นจึงมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นน้อยและพบปะกับซัพพลายเออร์น้อยกว่า จึงอาจเป็นเหตุให้บุคลากรมีความคิดเห็นในการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์แตกต่างกัน ซึ่งจะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กวินรัตน์ โรจน์สิริดำรงกุลและภักดี มานะหิรัญเวท (2558) ผลจากการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ประเภทตัวเก็บประจุไฟฟ้าของโรงงานอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์พบว่าประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ประเภทตัวเก็บประจุไฟฟ้าแตกต่างกัน ซึ่งส่วนมากมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ซึ่งผู้ที่สามารถตัดสินใจซื้อชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์นั้นต้องมีความรู้และเก็บเกี่ยวประสบการณ์มาอย่างยาวนาน มีความรู้ด้านสเปค และซัพพลายเออร์เป็นอย่างดีทำให้สามารถตัดสินใจได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ที่น้อยกว่า

2. ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์แตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ไม่แตกต่างกัน อันมีสาเหตุมาจากแต่ละองค์กรมีเงื่อนไขหรือขั้นตอนการคัดเลือกซัพพลายเออร์ที่คล้ายกันอย่างเช่นความต้องการชิ้นส่วนซัพพลายเออร์จะต้องได้รับมาตรฐาน ISO9001 / ISO14001 และมีการประเมินด้านคุณภาพของซัพพลายเออร์ และในการ

ออกไปทำการตรวจสอบซัพพลายเออร์ทุกตำแหน่งจะใช้แบบสอบถามเดียวกันและข้อคำถามที่เหมือนกัน ทำให้ทุกตำแหน่งงานนั้นมีการคัดเลือกซัพพลายเออร์ไปในทิศทางเดียวกัน ได้สอดคล้องกับการวิจัยของ กวินรัตน์ โรจน์สิริดำรงกุลและภักดี มานะหิรัญเวท (2558) ที่ผลการวิจัยผลจากการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ประเภทตัวเก็บประจุไฟฟ้าของโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์พบว่าตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อชิ้นส่วนที่ไม่แตกต่างกัน ที่สอดคล้องกันอาจเป็นเพราะว่าไม่ว่าจะตำแหน่งใดก็ต้องยึดมาตรฐานการเลือกที่เหมือนกัน

3. ปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ ผลการศึกษา พบว่า ด้านความสามารถการผลิต ด้านความยั่งยืน และด้านการบริการ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจซื้อ อันมีสาเหตุมาจาก อันดับแรกเรื่องของด้านความสามารถด้านการผลิตเป็นปัจจัยลำดับแรก ๆ ที่ผู้จัดหาซัพพลายเออร์นั้นจะต้องหาซัพพลายเออร์ที่มีเครื่องมือเครื่องจักร และกระบวนการที่ตอบสนองตรงตามสเปคและต้องเพียงพอกับความต้องการที่ไม่ทำให้เกิดการหยุดการผลิตในอนาคต หากพบว่าไม่มี การคัดเลือกจะไม่ไปสู่การพิจารณาขั้นต่อไป ถัดมาความยั่งยืน ความยั่งยืน เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจให้เติบโตก้าวหน้าอย่างมั่นคงยั่งยืนใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการนำแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเข้ามาเป็นแกนหลักในการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีโครงสร้างการบริหารงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นฟันเฟือง หลักในการขับเคลื่อน เพื่อให้ธนาคารสามารถถ่ายทอดเป้าหมายในด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนสู่การปฏิบัติการในสายงานต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และช่วยบูรณาการแผนการปฏิบัติงานให้มีความเชื่อมโยงกัน สร้างสัมฤทธิ์ผลแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน และอำนวยความสะดวกสูงสุดให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Juthathip Suraksa and Kwang Sup Shin (2019) ศึกษาปัจจัยการวิเคราะห์เปรียบเทียบสำหรับปัจจัยของซัพพลายเออร์การคัดเลือกและติดตามกรณีอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งประเทศไทย การคัดเลือกซัพพลายเออร์อย่างยั่งยืนมีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุและประเมินซัพพลายเออร์ที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงานในห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เสนอหลักเกณฑ์สำคัญ 21 ข้อที่ใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์ ได้แก่ ราคา คุณภาพมาตรฐานคุณภาพ ชื่อเสียงและตำแหน่งในอุตสาหกรรม การส่งมอบ ตำแหน่งทางการเงิน ระบบคุณภาพที่เพียงพอ ความสามารถทางเทคนิค โรงงานผลิตและกำลังการผลิต ความสัมพันธ์ระยะยาว ความไว้วางใจการปฏิบัติตามขั้นตอน การตอบสนอง ความประทับใจ ระบบการสื่อสาร การรับประกันและการเรียกร้องนโยบาย, ได้รับการรับรอง ISO 9000 / ISO 14000, ทัศนคติ, การจัดการและองค์กร, ความสามารถในการบรรจุภัณฑ์,และประวัติผลงาน และ ด้านการบริการ ซัพพลายเออร์ที่มีความรวดเร็วและสามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างดีจะทำให้ได้รับโอกาส เช่นการเสนอราคาต้องรวดเร็วและสามารถตอบคำถามของลูกค้าได้อย่างถูกต้อง ยิ่งไปกว่านั้นหากมีความรู้ทางด้านผลิตภัณฑ์และกระบวนการจะทำให้ตอบคำถามลูกค้าได้อย่างถูกต้อง สร้างความ

เชื่อมั่นให้กับลูกค้า โดยไม่ต้องรอผู้เชี่ยวชาญในการตอบคำถามเพื่อไม่ให้เสียโอกาส การบริการหลังการขายก็มีส่วนสำคัญ เมื่อลูกค้าประสบปัญหาจะต้องแก้ไขได้อย่างรวดเร็วและมีผลทำให้ลูกค้ามอบหมายให้ทำงานใหม่ ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักย์ วงศ์นิติพันธ์ และ ณัฐสิทธิ์ เกดศรี (2554) ที่ทำการศึกษาการประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน กรณีศึกษา บริษัทผู้ผลิตรถจักรยานยนต์ปัจจัยด้านบริการและความร่วมมือขององค์กรนั้นเป็นปัจจัยหลักที่ใช้ในการคัดเลือกซัพพลายเออร์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะเพื่อไปประยุกต์ใช้

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทญี่ปุ่นในภาคกลางและภาคตะวันออก

1. องค์กรผู้ซื้อควรให้ความสำคัญของอายุงานในฝ่ายจัดหาและจัดซื้อโดยเฉพาะพนักงานมีอายุงานระหว่าง 2-5 ปี และ 5-10 ปี จะมีความคิดเห็นในการตัดสินใจแตกต่างกันกับอายุงานอื่น ๆ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจจากซัพพลายเออร์

2. องค์กรผู้ซื้อควรให้ความสำคัญในการประเมินซัพพลายเออร์ในการตัดสินใจซื้อโดยเฉพาะในด้านความสามารถในการผลิตเพราะว่าซัพพลายเออร์ที่มีกำลังผลิตและเทคนิคการผลิตได้ดีย่อมทำให้ได้สินค้าที่ต้องการมีคุณภาพและได้ตามความต้องการ นอกจากนี้องค์กรควรให้ความสำคัญในการบริการของซัพพลายเออร์และความยั่งยืนของซัพพลายเออร์ด้วย

3. องค์กรผู้ซื้อควรให้ความสำคัญในปัจจัยการประเมินซัพพลายเออร์โดยเฉพาะด้านคุณภาพ เช่นระบบคุณภาพ ISO และการตอบสนองความต้องการด้านคุณภาพเมื่อมีการร้องขอ ในด้านความสามารถการผลิตโดยเฉพาะสามารถผลิตได้ตามความต้องการทันเวลา ในการส่งมอบของซัพพลายเออร์ต้องมีความตรงต่อเวลา ในด้านการจัดการซัพพลายเออร์ควรมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้ลำดับในการประเมินซัพพลายเออร์ ยังต้องคำนึงถึง ด้านการบริการ ด้านราคา ด้านความยั่งยืน และงบการเงินตามลำดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิจัยในบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นในเขตภาคกลางและตะวันออก ควรจะมีการขยายการศึกษาไปยังภาคต่างเพิ่มขึ้น เพื่อจะได้รู้ความต้องการซัพพลายเออร์ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น

2. ควรศึกษาไปยังบริษัทสัญชาติอื่นที่มาตั้งบริษัทในประเทศไทย เช่น จีน ไต้หวัน ยุโรป รวมถึงสัญชาติไทย เพื่อเตรียมรับมือการทำธุรกิจร่วมกัน

3. ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลศึกษาชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ควรศึกษาแยกตามประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นเพื่อศึกษาว่าแต่ละอุตสาหกรรมมีปัจจัยในการประเมินซัพพลายเออร์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออย่างไร

5. ควรศึกษาแยกขนาดธุรกิจเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กวินรัตน์ โจนส์สิริดารงกุล; และภักดี มานะหิรัญเวท. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ประเภทตัวเก็บประจุไฟฟ้าของโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์. *Veridian E-Journal, Silpakorn University. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 8(3), 919-941.
- ปรีชา วรารัตน์ไชย. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจากซัพพลายเออร์ของบริษัทกรณีศึกษาอุตสาหกรรมรถยนต์ของประเทศไทย. *วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*. 8(1), 83-92.
- ศักย์ วงศ์นิติพัฒน์; และ ณัฐสิทธิ์ เกิดศรี. (2554). การประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน กรณีศึกษาบริษัทผู้ผลิตรถจักรยานยนต์. *วารสารวิจัยและพัฒนา มจร*. 34(1), 59-75.
- Juthathip Suraraksa and Kwang Sup Shin. (2019). Comparative Analysis of Factors for Supplier Selection and Monitoring: The Case of the Automotive Industry in Thailand. Graduate School of Logistics, Incheon National University, Incheon 22012, Korea.

ปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีและความน่าเชื่อถือ
ของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7
Factors in Digital Age Influencing on Audit Quality and
Credibility of Cooperative Auditor of Cooperative
Auditing Office Region 7

วริยา ยอดปุ่น¹ ดารณี เอื้อชนะจิต²
Wariya Yodpun¹, Daranee Uachanachit²

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีและความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 จำนวน 141 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยในด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชี และด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ในด้านความถูกต้อง ความชัดเจน ความสมบูรณ์ และความทันกาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 และคุณภาพการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 แสดงว่าผู้สอบบัญชีสหกรณ์ที่ปฏิบัติงานด้วยความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีและมีประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน ส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชีสูงขึ้นไปด้วย สามารถนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินได้อย่างทันกาล และส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชี

คำสำคัญ (Keywords): คุณภาพการสอบบัญชี; ความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชี; ยุคดิจิทัล

Received: 2022-06-16 Revised: 2022-07-18 Accepted: 2022-07-19

¹ นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม Accountancy Faculty, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: wariya.yodpun@gmail.com

² คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม Accountancy Faculty, Sripatum University.

Abstract

The purposes of this research were to study the Factors in the digital age influencing audit quality and credibility of the cooperative auditor of Cooperative Auditing Office Region 7. Samples were 141 of the cooperative auditors, Cooperative Auditing Office Region 7. The instrument used to collect data was a questionnaire, Data was analyzed by percentage, means, standard deviation, and relationships were computed using multiple regression. The finding of this research found the knowledge and Auditing ability factors have a positive influence on the audit quality of cooperative auditors in terms of accuracy, clarity, completeness, and statistically significant at .05 level, and Experience from work has a positive influence on the audit quality of cooperative auditors in terms of accuracy, clarity, completeness and statistically significant at .05 level, and Audit quality has a positive influence on the credibility of cooperative auditors, there was a statistically significant at .05 level. It indicates that the cooperative auditor who works with knowledge of Auditing Capabilities and has experience in working, makes the quality of auditing higher as well and it can also present important information accurately and completely to be used in the decision of users of financial statements in a timely manner and affect the credibility of the auditor, leading to the successful performance of the audit.

Keywords: Cooperative auditor; Digital; Audit Quality

บทนำ (Introduction)

สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมที่สมาชิกร่วมกันจัดตั้งขึ้นด้วยการลงหุ้นร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน ระบบสหกรณ์ถือเป็นฐานรากทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ รวมทั้งสหกรณ์ยังเป็นสถาบันที่เป็นแหล่งให้ข้อมูลทางการเงินและข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้ใช้ข้อมูลจากงบการเงินที่มีต่องบการเงินของสหกรณ์ว่า สหกรณ์ได้ปฏิบัติตามกฎหมายสหกรณ์ กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ จึงกำหนดให้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ในการนี้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์อาจแต่งตั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือบุคคลอื่นเป็นผู้สอบบัญชีของสหกรณ์ตามขนาดของสหกรณ์ก็ได้ (พระราชบัญญัติ สหกรณ์, 2542)

การสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นจึงมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจที่ต้องใช้ข้อมูลที่สามารถเชื่อถือได้ การสอบบัญชีจึงสามารถช่วยให้ข้อมูลทางการเงินบัญชีที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2559) ส่วนการสอบบัญชีสหกรณ์เป็นกระบวนการรวบรวมและการประเมินหลักฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปแล้วยังคงต้องตรวจสอบการปฏิบัติงานของสหกรณ์

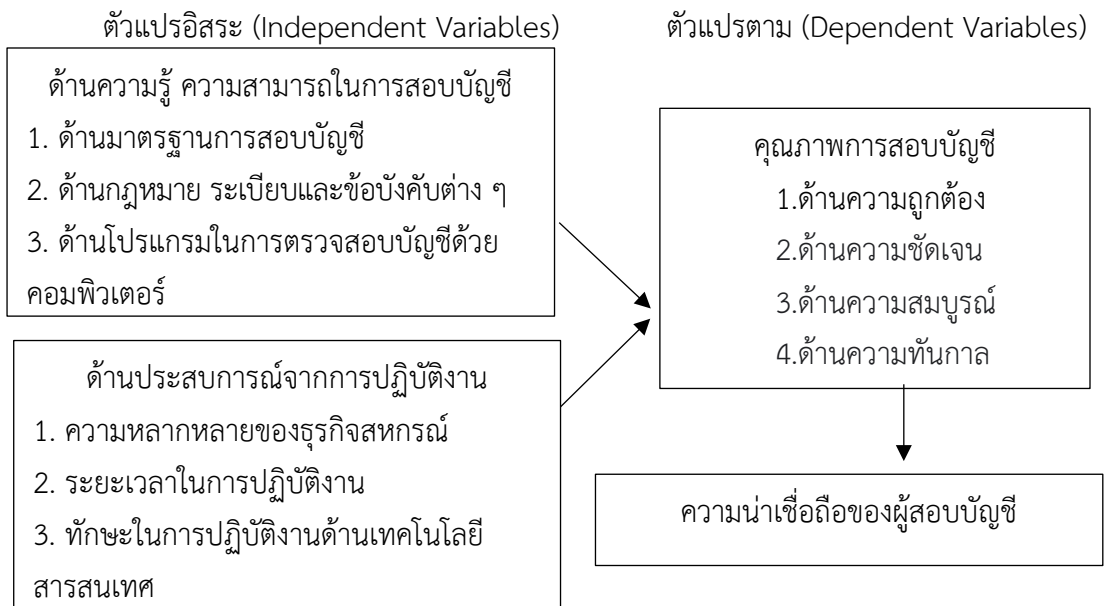
ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อแสดงความเห็นต่อการเงินของสหกรณ์นั้นว่าได้แสดงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามหลักฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินนั้นเกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจว่างบการเงินได้ผ่านการตรวจสอบและรับรองโดยผู้สอบบัญชี (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2564) ประกอบกับในปัจจุบันได้เข้าสู่ยุคดิจิทัล เป็นยุคที่เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่มีความท้าทายกับสังคมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงาน หรือหน่วยธุรกิจใดรวมไปถึงระบบสหกรณ์ได้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงานมากขึ้น รวมถึงมีการเก็บและบันทึกข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล (Digital contents) เพื่อสะดวกในการประมวลผลอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การสอบบัญชีในยุคนี้จึงมีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ จากเดิมที่นิยมใช้การตรวจสอบโดยไม่ใช้คอมพิวเตอร์มาเป็นการตรวจสอบโดยมีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยการจัดทำบัญชี วิเคราะห์ ตรวจสอบจับความผิดปกติของข้อมูล เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และสามารถได้ข้อมูลใช้ในการตัดสินใจอย่างทันเวลาและการสอบบัญชีสหกรณ์ที่มีคุณภาพนอกจากมีความรู้ด้านวิชาการ แล้วยังควรต้องมีประสบการณ์ในการตรวจสอบบัญชีทั้งในด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และด้านความหลากหลาย ซึ่งประสบการณ์จะเกิดจากการเรียนรู้วิวัฒนาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับธุรกิจรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงการสื่อสาร และเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าไปอย่างมาก (กวี วงศ์พุ่ม, 2545) ซึ่งประสบการณ์จะก่อให้เกิดความชำนาญในการตรวจสอบ ซึ่งเป็นผลสะท้อนถึงความสามารถให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบด้วยความถูกต้องเชื่อถือได้ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ (ประจวบ แผลมสัก, 2547) การรายงานการตรวจสอบการรับรองบัญชีที่แสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ด้วยความทันเวลา จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจในอนาคตของผู้ใช้ข้อมูลจากงบการเงิน (บุญยงษ์ คำหวาน, 2556) ดังนั้น คุณภาพการสอบบัญชี จึงส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชี และเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีประสบผลสำเร็จได้

จากข้อมูลข้างต้น ประกอบกับปัจจุบันเมื่อเกิดปัญหาการทุจริตของสหกรณ์หรือการปฏิบัติงานของสหกรณ์ที่ไม่เป็นไปตามหลักการบัญชี และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แล้วตรวจพบในภายหลังซึ่งส่งผลความเสียหายแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีและความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อให้ทราบว่าปัจจุบันปัจจัยใดบ้างที่จะส่งผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีและความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อจะช่วยให้การตรวจจับความผิดพลาดหรือการทุจริตของสหกรณ์ หรือการปฏิบัติงานของสหกรณ์ที่ไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างทันเวลา จึงได้ศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ โดยข้อมูลที่ได้รับจะทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อเพิ่มคุณภาพในการสอบบัญชีในด้านต่าง ๆ และส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ที่มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในยุคคลิทัศน์ด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชี ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในยุคคลิทัศน์ด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์
3. เพื่อศึกษาคุณภาพการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความถูกต้อง

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความชัดเจน

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความสมบูรณ์

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความทันกาล

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความถูกต้อง

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความชัดเจน

สมมติฐานที่ 7 ปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความสมบูรณ์

สมมติฐานที่ 8 ปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความทันกาล

สมมติฐานที่ 9 คุณภาพการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 จำนวน 216 คน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 14 ธันวาคม 2564)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายและใช้สูตร Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่าง 5% ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 141 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็นส่วนเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในชุดดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีและความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปดำเนินการปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทำการทดสอบความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ควรมีค่าในระดับ 0.70 ขึ้นไป และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Corrected Item Total Correlation) ควรมีค่าตั้งแต่ 0.30 (Hair et al., 2006)

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงของแต่ละตัวแปรได้ค่าตามมาตรฐานที่กำหนดคือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่ามากกว่า 0.70 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่ามากกว่า 0.30 ทั้งนี้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าอยู่ระหว่าง 0.7186 ถึง 0.908 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.481 ถึง 0.904 ถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ใช้ในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอายุ 25 - 35 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ปัจจุบันมีตำแหน่งงานนักวิชาการตรวจสอบบัญชี มีประสบการณ์การทำงาน 1 - 5 ปี และมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีและความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ดังตาราง 1 ตาราง 2 และตาราง 3

ตาราง 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพงานสอบบัญชี

ปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชี			
ด้านมาตรฐานการสอบบัญชี	4.23	0.689	มากที่สุด
ด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ	4.59	0.547	มากที่สุด
ด้านโปรแกรมในการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์	4.26	0.649	มากที่สุด
รวม	4.36	0.652	มากที่สุด
ด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน			
ความหลากหลายของธุรกิจสหกรณ์	4.39	0.569	มากที่สุด
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	4.34	0.666	มากที่สุด
ทักษะในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.32	0.596	มากที่สุด
รวม	4.35	0.612	มากที่สุด

ผลจากตาราง 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีพบว่าความคิดเห็นด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.652 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.547 รองลงมา ด้านโปรแกรมในการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.649 และด้านมาตรฐานการสอบบัญชี มีค่าเฉลี่ย 4.23 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.689 และปัจจัยในด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความหลากหลายของธุรกิจสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.569 รองลงมา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34

มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.666 และทักษะในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.569 ตามลำดับ

ตาราง 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์

คุณภาพการสอบบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความถูกต้อง	4.37	0.586	มากที่สุด
ด้านความชัดเจน	4.37	0.585	มากที่สุด
ด้านความสมบูรณ์	4.30	0.618	มากที่สุด
ด้านความทันกาล	4.37	0.599	มากที่สุด
รวม	4.35	0.597	มากที่สุด

ผลจากตาราง 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ พบว่าความคิดเห็นโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.35 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.597 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.586 ด้านความชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.585 ด้านความทันกาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.599 รองลงมา ด้านความสมบูรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.618 ตามลำดับ

ตาราง 3 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชี

ตัวแปร	ความถูกต้อง		ความชัดเจน		ความสมบูรณ์		ความทันกาล	
	Beta	Sig.	Beta	Sig.	Beta	Sig.	Beta	Sig.
ด้านความรู้ความสามารถในการสอบบัญชี								
1. ด้านมาตรฐานการสอบบัญชี	.386	.003*	.239	.000*	.308	.001*	.218	.008*
2. ด้านกฎหมายระเบียบและข้อบังคับต่างๆ	.260	.003*	.275	.001*	.190	.014*	.302	.001*
3. ด้านโปรแกรมในการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์	.005	.043*	.178	.958	.180	.062	.210	.019*
ด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน								

1. ด้านความหลากหลายของธุรกิจ สหกรณ์	.027	.746	.095	.219	.075	.367	.050	.550
2. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	.321	.000*	.323	.000*	.294	.001*	.398	.000
		*		*				*
3. ทักษะในการปฏิบัติงานด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ	.325	.000*	.351	.000*	.312	.001*	.192	.039
		*		*				*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1. ปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความถูกต้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชี ประกอบด้วยด้านมาตรฐานการสอบบัญชี มีค่า P-Value เท่ากับ .003 (Sig. = .003 < 0.01) ด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มีค่า P-Value เท่ากับ .003 (Sig. = .003 < 0.01) และด้านโปรแกรมในการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ มีค่า P-Value เท่ากับ .043 (Sig. = .043 < 0.05) ปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีค่า P-Value เท่ากับ .000 (Sig. = .000 < 0.01) ทักษะในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่า P-Value เท่ากับ .000 (Sig. = .000 < 0.01) ยกเว้นในด้านความหลากหลายของธุรกิจสหกรณ์ มีค่า P-Value เท่ากับ .746 (Sig. = .746 > 0.05) จึงไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความถูกต้อง

2. ปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความชัดเจน ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชี ประกอบด้วยด้านมาตรฐานการสอบบัญชี มีค่า P-Value เท่ากับ .000 (Sig. = .000 < 0.01) ด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มีค่า P-Value เท่ากับ .001 (Sig. = .001 < 0.01) ยกเว้นในด้านโปรแกรมในการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ มีค่า P-Value เท่ากับ .958 (Sig. = .958 > 0.05) จึงไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความชัดเจน และปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีค่า P-Value เท่ากับ .000 (Sig. = .000 < 0.01) ทักษะในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่า P-Value เท่ากับ .000 (Sig. = .000 < 0.01) ยกเว้นในด้านความหลากหลายของธุรกิจสหกรณ์ มีค่า P-Value เท่ากับ .219 (Sig. = .219 > 0.05) จึงไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความชัดเจน

3. ปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความสมบูรณ์ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชี ประกอบด้วยด้านมาตรฐานการสอบบัญชี มีค่า P-Value เท่ากับ .001 (Sig. = .001 < 0.01) ด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มีค่า P-Value เท่ากับ .014 (Sig. = .014 < 0.05) ยกเว้นในด้านโปรแกรมในการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ มีค่า P-Value เท่ากับ .062 (Sig. = .062 > 0.05) จึงไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความ

สมบูรณ์ และปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีค่า P-Value เท่ากับ .001 (Sig. = .001 < 0.01) ทักษะในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่า P-Value เท่ากับ .001 (Sig. = .001 < 0.01) ยกเว้นในด้านความหลากหลายของธุรกิจสหกรณ์ มีค่า P-Value เท่ากับ .367 (Sig. = .367 > 0.05) จึงไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความสมบูรณ์

4. ปัจจัยในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความทันกาล ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชี ประกอบด้วยด้านมาตรฐานการสอบบัญชี มีค่า P-Value เท่ากับ .008 (Sig. = .008 < 0.01) ด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มีค่า P-Value เท่ากับ .001 (Sig. = .001 < 0.01) และด้านโปรแกรมในการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ มีค่า P-Value เท่ากับ .019 (Sig. = .019 < 0.05) และปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีค่า P-Value เท่ากับ .000 (Sig. = .000 < 0.01) ทักษะในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่า P-Value เท่ากับ .039 (Sig. = .039 < 0.05) ยกเว้นในด้านความหลากหลายของธุรกิจสหกรณ์ มีค่า P-Value เท่ากับ .550 (Sig. = .550 > 0.05) จึงไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความสมบูรณ์

ตาราง 4 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานคุณภาพการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์

คุณภาพการสอบบัญชี	Beta	p-value (Sig.)
ด้านความถูกต้อง	.162	.027*
ด้านความชัดเจน	.390	.000**
ด้านความสมบูรณ์	.184	.013*
ความทันกาล	.191	.023*
R = 0.815 R ² = .665 F = 67.469 p-value = .000		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า คุณภาพการสอบที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ได้แก่ ด้านความถูกต้อง มีค่า P-Value เท่ากับ .027 (Sig. = .027 < 0.05) ด้านความชัดเจน มีค่า P-Value เท่ากับ .000 (Sig. = .000 < 0.01) ด้านความสมบูรณ์ มีค่า P-Value เท่ากับ .013 (Sig. = .013 < 0.05) และด้านความทันกาล มีค่า P-Value เท่ากับ .023 (Sig. = .023 < 0.05)

เมื่อพิจารณาค่า R พบว่า ตัวแปรส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ในระดับ 0.815 และพิจารณาจากค่า R² ตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพการสอบบัญชีได้ร้อยละ 66.50 ที่เหลือร้อยละ 33.50 เป็นปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

ตาราง 5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

	สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
H1	ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความถูกต้อง	สนับสนุนสมมติฐานที่ 1
H2	ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความชัดเจน	สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 บางส่วน
H3	ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความสมบูรณ์	สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 บางส่วน
H4	ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความทันกาล	สนับสนุนสมมติฐานที่ 4
H5	ปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความถูกต้อง	สนับสนุนสมมติฐานที่ 5 บางส่วน
H6	ปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความชัดเจน	สนับสนุนสมมติฐานที่ 6 บางส่วน
H7	ปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความสมบูรณ์	สนับสนุนสมมติฐานที่ 7 บางส่วน
H8	ปัจจัยด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความทันกาล	สนับสนุนสมมติฐานที่ 8 บางส่วน
H9	คุณภาพการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์	สนับสนุนสมมติฐานที่ 9

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยในยุคคลิทธิที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีและความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 สามารถนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ปัจจัยในยุคคลิทธิที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์

1. ความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชี ซึ่งประกอบไปด้วยด้านมาตรฐานการสอบบัญชี ด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ และด้านโปรแกรมในการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ทั้งในด้านความถูกต้อง ความชัดเจนความสมบูรณ์ และความทันกาล แสดงให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีสหกรณ์ที่มีความรู้ความสามารถในด้านมาตรฐานการสอบบัญชี ด้านกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการสอบบัญชีสหกรณ์ เป็นปัจจัยที่จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ อย่างมีคุณภาพ น่าเชื่อถือ เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และเป็นไปตามระเบียบและคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พจนีย์ ศรีสุนนท์, 2560) พบว่า ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานส่งผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เนื่องจากในการปฏิบัติงานสอบบัญชีต้องปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ประกอบกับใช้ความชำนาญและประสบการณ์ทางวิชาชีพช่วยในการตรวจสอบ ส่งผลให้การตรวจสอบบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และเป็นไปตามระเบียบและคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วณิชมา ผาอำนาจ, 2562) พบว่า ความรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งประกอบไปด้วยความรู้ด้านบัญชี ด้านสอบบัญชี และด้านภาษีอากร ส่งผลเชิงบวกต่อสมรรถนะของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แสดงว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีความรู้ทางวิชาชีพ จะเพิ่มความเข้าใจความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน ทำให้สามารถทำงานได้สำเร็จได้อย่างน่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับวิจัยของ (ศิริณา อันทรง, 2562) พบว่า การปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร จำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านงานสอบบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี ประมวลรัษฎากรและความรู้ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้และทำให้รายงานผู้สอบบัญชีภาษีอากรมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ความสามารถที่เพียงพอต่อการประกอบวิชาชีพ รวมถึงความสามารถในการนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการปฏิบัติงาน ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา และสามารถแสดงความคิดเห็นต่องบการเงินได้อย่างน่าเชื่อถือตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่กำหนดไว้ รวมไปถึงในยุคปัจจุบันเป็นยุคคลิทธิผู้สอบบัญชีสหกรณ์ที่มีความรู้ ความสามารถด้านโปรแกรมในการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ หรือสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยการตรวจสอบบัญชี วิเคราะห์ ตรวจสอบจับความผิดปกติของข้อมูล จะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสอบบัญชี และสามารถนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญได้อย่างครบถ้วนเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินได้อย่างทันเวลา ดังนั้น ผู้สอบ

บัญชีสหกรณ์ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการสอบบัญชี และด้านโปรแกรมในการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการศึกษา ทำความเข้าใจ และมีการติดตามการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมาตรฐานการสอบบัญชี ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานตรวจสอบของผู้สอบบัญชีสหกรณ์มีคุณภาพ ถูกต้อง เชื่อถือได้ ส่งผลให้การตรวจสอบบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และเป็นไปตามระเบียบและคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ สะท้อนให้เห็นถึงผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถนำไปใช้ประโยชน์ และสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันได้ในอนาคตต่อไป

2. ด้านประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน ได้แก่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และทักษะในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ทั้งในด้านความถูกต้อง ความชัดเจน ความสมบูรณ์ และความทันกาล แสดงว่าการที่ผู้สอบบัญชีสหกรณ์มีประสบการณ์ในการตรวจสอบเป็นระยะเวลานานเกิดความชำนาญ ส่งผลทำให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วนิชมา ผาอำนาจ, 2562) พบว่า ประสบการณ์จากการทำงาน ด้านระยะเวลาในการตรวจสอบบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร แสดงว่า ผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่มีประสบการณ์ ด้านระยะเวลาในการตรวจสอบบัญชีสามารถวางแผน กำหนดแนวทาง และกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบได้เป็นอย่างดีและครบถ้วน และจากการวิจัยการที่ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ มีทักษะในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน รวมถึงสามารถตรวจสอบและรายงานการสอบบัญชีได้อย่างแม่นยำ และอย่างทันกาลส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชีดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รัตติยา วงศรีลา, 2560) พบว่าสมรรถนะการสอบบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพงบการเงินโดยรวม ด้านความสามารถเปรียบเทียบได้ และด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้เนื่องจาก ผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องสามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานตรวจสอบ รวมถึงการวางแผน การประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลการสอบบัญชี อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทั้งในด้านสะดวก รวดเร็ว ดังนั้นผู้สอบบัญชีสหกรณ์จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงการพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้เกิดความเชี่ยวชาญ รวมทั้งการคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการตรวจสอบ และการสอบทานความถูกต้องของรายงานการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ มีความถูกต้อง แม่นยำ และเชื่อถือได้พร้อมทั้งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างทันกาล

คุณภาพการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์

คุณภาพการสอบบัญชี ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ความชัดเจน ความสมบูรณ์ และความทันกาลมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ แสดงว่าการสอบบัญชีได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นผลสะท้อนถึงความสามารถให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีสหกรณ์สามารถปฏิบัติงาน

ตรวจสอบด้วยความถูกต้องเชื่อถือได้ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ รวมไปถึงผู้สอบบัญชีสหกรณ์สามารถแสดงออกถึงความรู้ ความมีทักษะ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ดังนั้น คุณภาพการสอบบัญชี จึงส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ และเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้การสอบบัญชีประสบผลสำเร็จได้ สอดคล้องกับ (จารินยา แก้วสุริยา, 2560) พบว่าคุณภาพการสอบบัญชี เป็นตัวแปรที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าการสื่อสารที่ถูกต้อง ไม่ลำเอียงทั้งจากทัศนคติและการประเมินที่เป็นกลาง จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เพื่อให้คุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์มีคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น ผู้สอบบัญชีควรให้ความสำคัญและพัฒนาในด้านความรู้ ความสามารถในการสอบบัญชีในทุกด้าน ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติงานสอบได้อย่างสำเร็จ มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ

2. ปัจจุบันได้เข้าสู่ยุคดิจิทัล เป็นยุคที่เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่มิขาดขาดกับสังคมเป็นอย่างมาก ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ควรพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนำมาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะสามารถช่วยลดระยะเวลาในการตรวจสอบเพิ่มประสิทธิภาพในการค้นพบข้อผิดพลาดได้ในเวลาอันรวดเร็ว และมีการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ ส่งผลต่อการตรวจสอบบัญชีที่มีคุณภาพ

3. ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ต้องปฏิบัติงานด้วยความรู้ ความสามารถทักษะและประสบการณ์ ที่เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป นำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญอย่างครบถ้วนเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินได้อย่างทันกาล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพสอบบัญชี หรือศึกษาตัวแปรอิสระด้านอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานย้อนหลัง เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงมุมมองและข้อมูลเชิงลึก ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการวิจัยมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2565). การสอบบัญชีสหกรณ์. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.cad.go.th/main.php?filename=index>
- กวี วงศ์พุด. (2545). การสอบบัญชีการตรวจสอบกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์. กรุงเทพฯ : ปิเคอินเตอร์พริ้นท์.
- จารินยา แก้วสุริยา. (2560). ผลกระทบของคุณภาพในการสอบบัญชีและความต่อเนื่องในการสอบทานงานสอบบัญชีที่มีต่อความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะและศิลปะพร ศรีจันทเพชร. (2557). การสอบบัญชี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ที่พีเอ็นเพรส.
- ประจวบ แผลมหลัก. (2547). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้วยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.). วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปยุณนุช คำหลาน. (2556). ผลกระทบของความรอบรู้ในการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พจณี ศรีสุนนท์. (2560). การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพสอบบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- รัตติยา วงศรีลา. (2560). ผลกระทบสมรรถนะการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพงบการเงินของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วณิชมา ผาอำนาจ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีภาษีอากรในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ศิริณา อันทรง พร้อมพร ภูวดิน และสมใจ บุญหมื่นไวย. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีภาษีอากร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6. 30 มีนาคม 2562.

คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ
กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 23
Information System Users Attribute Affect Information System
Success of Filing Personal Income Tax Returns Via the Internet
the Area of the Bangkok Area Revenue Office 23

จารุวรรณ พิมเสน¹ ดารณี เอื้อชนะจิต²
Jaruwat Pimsen, Daranee Uachanachit

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบของคุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ การรับรู้ว่ามีประโยชน์ ทศนคติต่อการใช้ระบบ และความตั้งใจใช้ระบบ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของการบริการ และด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เคยยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 23 จำนวน 400 คน มีการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) พบว่า การรับรู้ว่ามีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$) และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของระบบสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) พบว่า ด้านคุณภาพของระบบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.14$) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของการบริการ และด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

คำสำคัญ (Keywords): คุณลักษณะ; ระบบสารสนเทศ; ความสำเร็จ

Received: 2022-06-20 Revised: 2022-08-16 Accepted: 2022-08-18

¹ นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author E-mail: joe.pimsen34@hotmail.com

² คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University

Abstract

This research aimed to study the effects of information system users' attributes, which consisted of the perceived ease of use, perceived usefulness, attitude towards the use of the system, and intention to use the system, affecting the information system success in terms of information quality, system quality, service quality, and satisfaction of the system users. This quantitative research used a questionnaire to collect the data. A sample group was 400 people who had experience in filing personal income tax via the internet in the area of the Bangkok Area Revenue Office 23. The descriptive statistics were applied to explain the general data, which included frequency, percentage, mean, and Standard Deviation (S.D.). Inferential analysis, which included correlation coefficient analysis and multiple linear regression analysis, was also applied. Research results showed that the overall respondents' opinion of on the information system users' attributes was at a high level ($\bar{X} = 4.10$). The perceived usefulness had the highest average ($\bar{X} = 4.15$). Further, they had an opinion on the information system success at a high level ($\bar{X} = 4.12$), and the system quality had the highest average ($\bar{X} = 4.14$). Hypothesis test results illustrated that the information system users' attributes had a positive impact on the information system success in terms of information quality, system quality, service quality, and satisfaction of the system user with a statistical significance of .01 and .05.

Keywords: Attribute; Information system; Success

บทนำ (Introduction)

กรมสรรพากรได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีและประชาชนทั่วไป ด้วยบริการด้านอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางเว็บไซต์ www.rd.go.th การใช้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของกรมสรรพากร ผู้เสียภาษีจะได้รับความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลา เนื่องจากผู้เสียภาษีสามารถดำเนินการด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องเดินทางมาติดต่อที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา บริการดังกล่าวยังช่วยสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาให้บริการแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น (กรมสรรพากร, 2564) ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจยอมรับระบบและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ ของผู้ใช้งาน ได้แก่การรับรู้ถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ว่ามีส่วนช่วยในการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน และการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน การใช้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามสูง ใช้งานได้ง่ายและได้รับความสะดวกสบาย หากผู้ใช้งานตระหนักได้ว่า ระบบใหม่มีประโยชน์และใช้งานได้ง่าย จะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดี ทำให้เกิดการยอมรับและการใช้งานจริงในที่สุด (Davis, 1989) ส่วนการประเมินผล

ความสำเร็จของระบบสารสนเทศนั้น ประกอบด้วย คุณภาพของระบบ คุณภาพของสารสนเทศ คุณภาพของการบริการ ความพึงพอใจของผู้ใช้งาน และประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ระบบสารสนเทศ (DeLone and McLean, 2003)

สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 23 อยู่ภายใต้พื้นที่ความรับผิดชอบของ สำนักงานสรรพากรภาค 3 สังกัดกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง มีหน้าที่ในการกำกับดูแล รับผิดชอบการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาบางคอแหลม และสำนักงานสรรพากร พื้นที่สาขายานนาวา จากการเปรียบเทียบรายงานการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 สำหรับปีภาษี 2564 ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 23 พบว่า มีการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 รวมทั้งสิ้นจำนวน 90,886 แบบ โดยแบ่งเป็นการยื่นแบบผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จำนวน 76,311 แบบ คิดเป็นอัตราร้อยละ 83.96 ของแบบแสดงรายการทั้งสิ้น และการยื่นแบบด้วยกระดาษ จำนวน 14,575 แบบ คิดเป็นอัตราร้อยละ 16.04 ของแบบแสดงรายการทั้งสิ้น (กองบริหารการเสียภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ กรมสรรพากร, 2565)

จะเห็นได้ว่าอัตราการให้บริการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 นั้น มีอัตราการยื่นแบบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่สูงกว่าการยื่นแบบด้วยกระดาษ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ ได้รับความง่ายของการใช้งาน มีทัศนคติที่ดี หรือมีความตั้งใจที่จะใช้ระบบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันก็ยังมีประชาชนบางส่วนที่ยังเลือกที่จะไม่ใช้ระบบการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จึงเป็นเหตุผลที่ควรศึกษาถึงคุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 23 รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้ระบบเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริการทางอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นก่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาผลกระทบของคุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศประกอบด้วย การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ การรับรู้ว่ามีประโยชน์ ทัศนคติต่อการใช้ระบบ และความตั้งใจใช้ระบบ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของการบริการ และด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ จะส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ

สมมติฐานที่ 2 คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ จะส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ

สมมติฐานที่ 3 คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ จะส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ

สมมติฐานที่ 4 คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ จะส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่ยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90, ภ.ง.ด.91) ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ในเขตท้องที่ความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 23 ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณของ คอแครน (Cochran, 1977) ซึ่งกำหนดระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ร้อยละ 5 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 384 คน เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างสะดวกจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็น จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสำรวจรายการ (Check lists) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อปี ช่องทางการรับรู้ข่าวสารการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และประสบการณ์ในการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย การรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน การรับรู้ว่าระบบมีประโยชน์ ทัศนคติต่อการใช้ระบบ และความตั้งใจใช้ระบบ

ตอนที่ 3 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย คุณภาพของสารสนเทศ คุณภาพของระบบ คุณภาพของการบริการ และความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ Likert (Likert's Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยข้อคำถามในแบบสอบถามนี้มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยสูตรของของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.852

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค
การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ	0.836
การรับรู้ว่ามีประโยชน์	0.829
ทัศนคติต่อการใช้ระบบ	0.828
ความตั้งใจใช้ระบบ	0.820
คุณภาพของสารสนเทศ	0.837
คุณภาพของระบบ	0.840
คุณภาพของการบริการ	0.850
ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ	0.833
ภาพรวม	0.852

การวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้เชิงพรรณนา คือ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
- การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ และความสำเร็จของระบบสารสนเทศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	3	0.80
21-30 ปี	112	28.00

31-40 ปี	196	49.00
41 ปีขึ้นไป	89	22.20
รวม	400	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ

2. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี	52	13.00
ปริญญาตรี	266	66.50
ปริญญาโท	77	19.20
สูงกว่าปริญญาโท	5	1.30
รวม	400	100.00

3. รายได้เฉลี่ยต่อปี

ไม่เกิน 240,000 บาท	157	39.20
240,001 - 480,000 บาท	170	42.50
480,001 - 720,000 บาท	62	15.50
720,000 บาท ขึ้นไป	11	2.80
รวม	400	100.00

4. ช่องทางการรับรู้ข่าวสารการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทางสื่อออนไลน์

ทางโทรทัศน์	78	19.50
ทางสื่อออนไลน์	251	62.80
แผ่นพับ	62	15.50
อื่นๆ	9	2.20
รวม	400	100.00

5. ประสบการณ์ในการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

1 ปี	23	5.80
2 ปี	58	14.50
3 ปี	241	60.20
4 ปี ขึ้นไป	78	19.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 196 คน (ร้อยละ 49.00) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 266 คน (ร้อยละ 66.50) มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 240,001 - 480,000 บาท จำนวน 170 คน (ร้อยละ 42.50) มีช่องทางการรับรู้ข่าวสารการยื่นแบบ

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทางสื่อออนไลน์ จำนวน 251 คน (ร้อยละ 62.80) และมีประสบการณ์ในการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต 3 ปี จำนวน 241 คน (ร้อยละ 60.20)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลคุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ

คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ	4.10	0.53	มาก
การรับรู้ว่ามีประโยชน์	4.15	0.48	มาก
ทัศนคติต่อการใช้ระบบ	4.06	0.57	มาก
ความตั้งใจใช้ระบบ	4.08	0.55	มาก
ภาพรวม	4.10	0.45	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.45) อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ มากที่สุดคือ การรับรู้ว่ามีประโยชน์ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.48) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.53) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ ทัศนคติต่อการใช้ระบบ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.57) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ แสดงผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อมูลความสำเร็จของระบบสารสนเทศ

ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
คุณภาพของสารสนเทศ	4.09	0.52	มาก
คุณภาพของระบบ	4.14	0.49	มาก
คุณภาพของการบริการ	4.12	0.54	มาก
ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ	4.13	0.57	มาก
ภาพรวม	4.12	0.42	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสำเร็จของระบบสารสนเทศ พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.42) อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศมากที่สุดคือ คุณภาพของระบบ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.49) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.57) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ คุณภาพของสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.52) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบ

สารสนเทศที่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของการบริการ และด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ แสดงดังตารางที่ 5-8

ตารางที่ 5 ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	β	t	sig
ค่าคงที่	1.492	.203		7.347	.000
การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ	.164	.051	.166	3.215	.001**
การรับรู้ว่ามีประโยชน์	.054	.077	.050	.695	.487
ทัศนคติต่อการใช้ระบบ	.282	.058	.308	4.838	.000**
ความตั้งใจใช้ระบบ	.136	.062	.143	2.179	.030*

$R = .569$, $R^2 = .324$, Adjusted $R^2 = .317$, S.E. = .43031, $F = 47.240$

* $P < .05$, ** $P < .01$

จากตารางที่ 5 พบว่า การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ ($\beta = .166$, $P < .01$) ทัศนคติต่อการใช้ระบบ ($\beta = .308$, $P < .01$) ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความตั้งใจใช้ระบบ ($\beta = .143$, $P < .05$) ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการรับรู้ว่ามีประโยชน์ ($\beta = .050$, $P > .05$) ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ โดยตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตาม มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 31.70 ($R^2 \text{ adj} = .317$)

ตารางที่ 6 ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ

ตัวแปร	B	S.E.	β	t	sig
ค่าคงที่	1.404	.184		7.614	.000
การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ	.108	.046	.166	2.335	.020*
การรับรู้ว่ามีประโยชน์	.348	.070	.341	4.968	.000**
ทัศนคติต่อการใช้ระบบ	.218	.053	.251	4.128	.000**
ความตั้งใจใช้ระบบ	-.010	.057	-.011	-.168	.867

$R = .618$, $R^2 = .382$, Adjusted $R^2 = .376$, S.E. = .39060, $F = 60.990$

* $P < .05$, ** $P < .01$

จากตารางที่ 6 พบว่า การรับรู้ว่ามีประโยชน์ ($\beta = .341$, $P < .01$) และทัศนคติต่อการใช้ระบบ ($\beta = .251$, $P < .01$) ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ ($\beta = .166$, $P < .05$) ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนความตั้งใจใช้ระบบ ($\beta = -.011, P > .05$) ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ โดยตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตาม มีค่าเท่ากับร้อยละ 37.60 ($R^2 \text{ adj} = .376$)

ตารางที่ 7 ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ

ตัวแปร	B	S.E.	β	t	sig
ค่าคงที่	1.170	.209		5.608	.000
การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ	.237	.053	.230	4.518	.000**
การรับรู้ว่ามีประโยชน์	.192	.079	.171	2.418	.016*
ทัศนคติต่อการใช้ระบบ	.152	.060	.159	2.535	.012*
ความตั้งใจใช้ระบบ	.137	.064	.138	2.143	.033*

$R = .588, R^2 = .345, \text{Adjusted } R^2 = .339, \text{S.E.} = .44211, F = 52.095$

* $P < .05$, ** $P < .01$

จากตารางที่ 7 พบว่า การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ ($\beta = .230, P < .01$) ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การรับรู้ว่ามีประโยชน์ ($\beta = .171, P < .05$) ทัศนคติต่อการใช้ระบบ ($\beta = .159, P < .05$) และความตั้งใจใช้ระบบ ($\beta = .138, P < .05$) ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตาม มีค่าเท่ากับร้อยละ 33.90 ($R^2 \text{ adj} = .339$)

ตารางที่ 8 ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ

ตัวแปร	B	S.E.	β	t	sig
ค่าคงที่	.642	.196		3.281	.001
การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ	.324	.049	.301	6.583	.000**
การรับรู้ว่ามีประโยชน์	.095	.074	.081	1.276	.203
ทัศนคติต่อการใช้ระบบ	.045	.056	.045	.808	.420
ความตั้งใจใช้ระบบ	.386	.060	.371	6.427	.000**

$R = .688, R^2 = .474, \text{Adjusted } R^2 = .468, \text{S.E.} = .41428, F = 88.821$

* $P < .05$, ** $P < .01$

จากตารางที่ 8 พบว่า การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ ($\beta = .301, P < .01$) และความตั้งใจใช้ระบบ ($\beta = .371, P < .01$) ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการรับรู้ว่ามีประโยชน์ ($\beta = .081, P > .05$) และทัศนคติต่อการใช้ระบบ ($\beta = .045, P > .05$) ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้าน

ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ โดยตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตาม มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 46.80 ($R^2 \text{ adj} = .468$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานและวัตถุประสงค์ในการวิจัยโดย ผลที่ได้จากการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ด้านคุณภาพของสารสนเทศ พบว่าผู้ใช้ระบบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ให้ความสำคัญกับด้านการรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ ด้านทัศนคติต่อการใช้ระบบ และด้านความตั้งใจใช้ระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุกันทา สะเอียบคง (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้แบบจำลองความสำเร็จของระบบสารสนเทศของ DeLone และ McLean (2003) กรณีศึกษา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พบว่า จากมุมมองของผู้ใช้งานระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจัยด้านคุณภาพสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อย คือ ความถูกต้อง แม่นยำของข้อมูล ความง่ายต่อความเข้าใจข้อมูล ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความสมบูรณ์และเป็นประโยชน์และเนื้อหาข้อมูลที่ได้จากระบบการเงินและบัญชี (GFMS) ตรงต่อความต้องการ มีผลต่อความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และพาสนา ฉลาดธัญญกิจ (2557) ได้อภิปรายว่า ระบบที่สามารถให้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ กล่าวคือ เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัยย่อมมีประโยชน์สามารถนำไปวิเคราะห์ วางแผนด้านต่าง ๆ และนำข้อมูลไปเชื่อมโยงกับระบบงานอื่นได้ ทำให้เกิดความสำเร็จในการใช้ระบบ

คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ด้านคุณภาพของระบบ พบว่าผู้ใช้ระบบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ให้ความสำคัญกับ ด้านการรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ ด้านการรับรู้ว่ามีประโยชน์ และด้านทัศนคติต่อการใช้ระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุกันทา สะเอียบคง (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้แบบจำลองความสำเร็จของ ระบบสารสนเทศของ DeLone และ McLean (2003) กรณีศึกษากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พบว่า ในมุมมองของผู้ใช้งานระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจัยด้านคุณภาพระบบ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อย คือ ความง่ายต่อการใช้งานของระบบ ความน่าใช้งานของระบบ ความเสถียร ความพร้อมด้านอุปกรณ์ และความครบถ้วนของฟังก์ชันการทำงานของระบบ มีผลต่อความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และสอดคล้องกับ DeLone และ McLean (2003) ที่อภิปรายว่าการที่ระบบ

สารสนเทศจะประสบความสำเร็จ นั้น ระบบจะต้องง่ายต่อการใช้งาน มีความยืดหยุ่น ระบบง่ายต่อการเรียนรู้และเข้าใจ และระบบตอบสนองต่อการใช้งานอย่างรวดเร็ว

คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ด้านคุณภาพของการบริการ พบว่าผู้ใช้ระบบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ให้ความสำคัญกับ ด้านการรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ ด้านการรับรู้ว่ามีประโยชน์ ด้านทัศนคติต่อการใช้ระบบ และความตั้งใจใช้ระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุกันทา สะเอียบคง (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้แบบจำลองความสำเร็จของ ระบบสารสนเทศของ DeLone และ McLean (2003) กรณีศึกษา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พบว่า จากมุมมองของผู้ใช้งานระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจัยด้านคุณภาพของการบริการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อย คือ ความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการข้อมูล ความรู้ความสามารถของผู้ให้บริการ ความง่ายในการติดต่อหรือติดตามผู้ให้บริการ มีผลต่อความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และสอดคล้องกับ Parasuraman, Zeithaml & Berry (1988) ได้อธิบายลักษณะของคุณภาพการบริการ ไว้ว่า บริการที่มีความถูกต้อง แม่นยำ บริการที่ได้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ให้บริการได้อย่างรวดเร็วทันท่วงที มีการสื่อสารอย่างชัดเจนตรงประเด็นเข้าใจหมดข้อสงสัย และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้รับบริการได้

คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ พบว่าผู้ใช้ระบบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ให้ความสำคัญกับ ด้านการรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ และความตั้งใจใช้ระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุกันทา สะเอียบคง (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้แบบจำลองความสำเร็จของ ระบบสารสนเทศของ DeLone และ McLean (2003) กรณีศึกษา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พบว่า จากมุมมองของผู้ใช้งานระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจัยด้านการใช้งานระบบและความพึงพอใจของผู้ใช้งาน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อย คือ ความรู้ความสามารถของผู้ใช้งานเกี่ยวกับระบบ ความสม่ำเสมอในการใช้ การใช้ระบบได้ในหลายฟังก์ชัน และความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อรูปแบบและฟังก์ชันของระบบ มีผลต่อความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และสอดคล้องกับ ฟาร์พินท์ ฟ้าวิชฐกุล (2562) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้มีเงินได้ ในเขตอำเภอ ลี้ จังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน มีผลต่อการยอมรับการใช้ระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการที่ระบบ มีขั้นตอนในการใช้งานที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย สะดวกในการเข้าถึง รวดเร็ว มีความคล่องตัว สามารถเรียนรู้และใช้งานได้อย่างรวดเร็ว

จะเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้ผู้มีเงินได้มีการใช้ระบบการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถแนะนำผลการวิเคราะห์ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาความสำเร็จของระบบการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยให้ความสำคัญกับการรับรู้ความง่ายต่อการใช้ระบบ การรับรู้ว่ามีประโยชน์ ทัศนคติต่อการใช้ระบบ และความตั้งใจใช้ระบบ ที่มีนัยสำคัญต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนากระบวนการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต อย่างต่อเนื่องให้ก้าวหน้าทันเทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้นในชีวิตประจำวัน และเพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจสูงสุดจากการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

1. การดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ หากมีการศึกษาเรื่องนี้ต่อ ๆ ไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้มีการต่อยอดทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้ได้งานวิจัยที่หลายมุมมอง และหลากหลายรูปแบบ
2. การดำเนินการศึกษาคุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต กับกลุ่มตัวอย่างผู้เสียภาษีในเขตพื้นที่อื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการให้บริการ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีให้เกิดความพึงพอใจในการให้บริการของกรมสรรพากรมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมสรรพากร. (2565). การยื่นแบบผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ปีงบประมาณ พ.ศ.2565. สืบค้น 3 พฤษภาคม 2565, จาก <https://rdsrv.rd.go.th/14000.html>
- ดวงพร เพชรคง. (2560). ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานกฎหมาย 2 สำนักกฎหมาย. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- นิชานันท์ ชาวนา. (2559). ปัญหาและอุปสรรคของการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยศึกษาสำนักงานสรรพากรพื้นที่ชลบุรี 1. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฟาร์พินท์ ฟาภิษฐกุล. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้มีเงินได้ ในเขตอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2564). แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย. สืบค้น 5 มกราคม 2565, จาก <https://www.dga.or.th/policy-standard/policy-regulation/dga-019/>
- สุกันทา สะเียบบคง. (2558). การศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบจำลองความสำเร็จของระบบสารสนเทศของ DeLone และ McLean (2003) กรณีศึกษากรมตรวจบัญชีสหกรณ์. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อณัศยาภา บุญรอด. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านบริการพร้อมเพย์ของผู้ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทางระบบอินเทอร์เน็ตในเขตพื้นที่ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อาชนเทพ อัครสุวรรณ. (2558). การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีในองค์กรภาครัฐ. สารนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Davis, F. D., Bagozzi, R. P., & Warshaw, P. R. (1989). *User acceptance of computer technology: A comparison of two theoretical models*. Management Science.
- Parasuraman, Zeithaml & Berry. (1988). SERVQUAL: A Multiple-Item Scale for Measuring Consumer Perceptions of Service Quality [Electronic version]. *Journal of Retailing*. 19 (64), 12-36.
- William H. DeLone & Ephraim R. McLean. (2003). Information Systems Success Measurement. *Foundations and Trends in Information Systems*. 16 (2), 9-11.
- William H. DeLone & Ephraim R. McLean. (2003). The DeLone and McLean Model of Information Systems Success: A Ten-Year Update [Electronic version]. *Journal of Management Information Systems*. 2003 (19), 23-2
- Wixom & Watson. (2001). Modification of Delon and Mclean Model in the Success of Information System for Good University Governance [Electronic version]. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. 15 (14), 115.

ปัญหาค่าทดแทนกลุ่มที่ถูกกักตัว 14 วัน ในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine
ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558
Compensation for Group Quarantined for 14 Days in the Coronavirus
Disease 2019 (COVID-19) Local Quarantine Action Center of the
Communicable Diseases Act B.E. 2558 (2015)

ณัฐภณ อ้นชัน¹ วรวุฒิ อินทนนท์²

Natthaphon Anchanl, Worawut Inthanon

บทคัดย่อ (Abstract)

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่มาของสภาพปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดเงินทดแทนให้ แก่กลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว 14 วัน ภายในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อบรรเทาการ ซึ่งถูกจำกัดสิทธิและอิสรภาพจากการบริการสาธารณสุขภาครัฐ ตาม คำสั่งจังหวัดนครพนมสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ของโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ จังหวัดนครพนม ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้นมียอำนาจดำเนินการอนุมัติ อนุญาต หรือออกคำสั่งอันเป็นไปตามอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถกำหนดค่าตอบแทนเพื่อจูงใจให้กลุ่ม บุคคลที่ถูกกักตัวในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนมได้รับเงินทดแทนขณะถูกกักตัวภายในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามกฎหมาย การวิจัยเชิงคุณภาพศึกษา ตามคำสั่งจังหวัดนครพนมต่อการแพร่ของโรคติดต่ออันตราย ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 หนังสือ ตำรา บทความวิจัย บทความวิชาการ กฎหมายและ ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคล ที่ถูกกักตัวและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย และประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนมที่ได้รับ ผลกระทบจากการประกาศคำสั่งดังกล่าว โดยการเปรียบเทียบกลุ่มผู้ถูกกักตัว 14 วัน ต่างจังหวัดที่ เดินทางกลับภูมิลำเนาในแต่ละเขตพื้นที่ในการกักตัวภายในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวก่อนหรือหลังกักตัว ของต่างจังหวัดแต่ละคนสามารถเลือกปฏิบัติได้ตามความสมัครใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการ อบรมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการสาธารณสุขภาครัฐ ข้อเสนอแนะ ควรมีการปรับปรุง

Received: 2022-02-09 Revised: 2022-03-08 Accepted: 2022-03-10

¹ สาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยนครพนม Faculty of Law, Nakhon Phanom University.
Corresponding Author e-mail: nali_234@hotmail.com

² สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บริการภาครัฐและเอกชน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม Public and Private Service Public Administration Department Faculty of
Liberal Arts and Science Nakhon Phanom University

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ให้มีการกำหนดค่าตอบแทนให้แก่กลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว 14 วัน ในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในขณะที่ถูกกักตัวจะต้องได้รับเงินทดแทนในขณะที่ถูกกักตัว ตามระยะเวลาดังกล่าว อันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนและกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคติดต่อรายงานตัวและปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้ทราบ เพื่อดำเนินการป้องกันหรือยับยั้งควบคุมโรคอันตรายให้สัมฤทธิ์ผล

คำสำคัญ (Keywords): ค่าตอบแทน; ผู้ถูกกักตัว; การบริการสาธารณะ

Abstract

Objective: To study the origins of the problem with the criteria for assigning compensation to a group of people who have been quarantined for 14 days in the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Local Quarantine Operation Center for waiting to see symptoms. Which is restricted in rights and freedom from public service according to the order of Nakhon Phanom Province, a place at risk of spreading dangerous communicable diseases according to the Communicable Diseases Act B.E. 2558 to benefit in the prevention and control of dangerous communicable diseases or epidemics. in the area of Nakhon Phanom Province The communicable disease control officer in that area shall have the power to approve, grant or issue an order in accordance with the provincial governor's power to set compensation to incentivize the group of persons detained in the Nakhon Phanom area to receive compensation while being detained within Local quarantine operations center for coronavirus 2019 (COVID-19) legal. A qualitative research study in Nakhon Phanom Province on the spread of dangerous communicable diseases. According to the Communicable Disease Act B.E. 2558, books, textbooks, research articles, academic articles, laws and from interviews with groups of detained persons and legal experts. and people in Nakhon Phanom province affected by the announcement of the order By comparing the concerns of people who were quarantined for 14 days in provincial areas who returned to their domicile in each area in the quarantine area within the Coronavirus 2019 (COVID-19) Local Quarantine Operation Center, it was found that people or groups of people who were quarantined before or after the quarantine of Each province can choose to act voluntarily. and give the recipient the opportunity The training gave opinions on public service in the government sector. Recommendation: The Communicable Diseases Act B.E. 2558 should be amended to provide compensation to individuals who are quarantined

for 14 days in the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Local Quarantine Action Center while being quarantined. The detainee must receive compensation while detained for the said period. This is to create incentives for people and groups of people who are at risk of spreading communicable diseases to report and follow the instructions of the communicable disease control officer. To carry out prevention or control of dangerous diseases to be effective

Keyword: Compensation; Detained person; Public service

บทนำ (Introduction)

องค์การอนามัยโลกได้มีรายงานเมื่อต้นปี 2020 ว่าก่อนเกิดวิกฤติ COVID-19 มีผู้คนจำนวนมากตกอยู่ในภาวะเครียด ทั่วโลกมีคนป่วยเป็นโรคซึมเศร้าประมาณ 264 ล้านคน โดยประเทศไทยพบอัตราการฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นจากปี 2560 คือ 4.94 ต่อประชากรแสนคน เป็น 5.33 ต่อประชากรแสนคนในปี 2561 นอกจากนี้ยังมีโรควิตกกังวล ซึ่งในสหรัฐอเมริกามีรายงานผู้ป่วยวิตกกังวลโดย The Anxiety and Depression Association of America สูงถึง 18.1% ของประชากร หรือประมาณ 40 ล้านคน จึงเป็นที่แน่นอนว่าเมื่อเกิดวิกฤติ COVID-19 เข้ามา ผู้ป่วยเหล่านี้มีอาการกำเริบหรือแย่ลง แม้ยังได้รับการรักษาอย่างสม่ำเสมอ (อภิสมัย ศรีรังสรรค์, 2020) หลังจากนั้นมีการแพร่กระจายไปหลายจังหวัดอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีการติดตามผู้ที่สัมผัสเชื้อทุกราย และมีการตรวจเชื้อจากผู้ป่วยให้ได้อย่างรวดเร็ว แต่การระบาดในประเทศไทยก็ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่อง และส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชน (สุรัชย์ โชคครรชิตไชย, 2563) จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) (ศบค.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 แห่งชาติ ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้ประกาศภาวะฉุกเฉินของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนอยู่บ้าน ปฏิบัติงานที่บ้าน รักษาระยะห่าง สวมหน้ากากอนามัย และล้างมือด้วยสบู่ ดังนั้น กรมสุขภาพจิตระบุถึงวิธีการหาทางออกเมื่อเกิดความเครียดจากการประกาศควบคุมโรคโควิด 19 ให้มีวิธีการคลายความเครียดส่วนใหญ่จึงเน้นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ และการทำจิตใจให้สงบเป็นหลัก ซึ่งวิธีง่าย ๆ สามารถทำได้ด้วยตัวเองมี 8 วิธีดังนี้ 1) การฝึกเกร็งกล้ามเนื้อและคลายกล้ามเนื้อ 2) การฝึกการหายใจ 3) การทำสมาธิเบื้องต้น 4) การใช้เทคนิคความเจ็บ 5) การใช้จินตนาการ 6) การทำงานศิลปะ 7) การใช้เสียงเพลง 8) การใช้เทปเสียงคลายความเครียดด้วยตัวเอง โดยเฉพาะการฝึกสมาธินั้นช่วยให้ไม่คิดฟุ้งซ่าน เมื่อจิตใจแน่วแน่จะช่วยขจัดความเครียด ความวิตกกังวล ความเศร้าหมอง เกิดปัญหาที่คิดแก้ไขปัญหาละเอียดและอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีสติ มีเหตุผลและยังช่วยให้สุขภาพร่างกายดีขึ้นอีกด้วยวิธีการฝึกสมาธิ ถือเป็นวิธีที่ดีที่สุดในวิธีที่หนึ่ง เช่น พระภาวนาพิศาลเถร (2542) กล่าวว่า การทำสมาธิหรือการฝึกสมาธิเป็นการฝึกจิตให้มีสิ่งรู้ ทำสติให้มีสิ่งระลึก เมื่อจิตมีสิ่งรู้ สติมีสิ่งระลึก เราพยายามฝึกอบรมบ่อย ๆ จนทำให้เกิดความคล่องตัวทำให้ชำนาญถึงขนาดทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปเองโดยอัตโนมัติ แม้ว่าจิตยังไม่สงบเป็นสมาธิ ประกอบด้วย

องค์ คือ วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตา ก็ตาม แต่เราจะได้พลังงานทางสติ โดยที่การฝึกปฏิบัติสมาธิ มีหลักการปฏิบัติธรรมที่แตกต่างกัน 40 วิธี หนึ่งในนั้นคือ การปฏิบัติสมาธิแบบอานาปานสติ คือการกำหนดลมหายใจเข้า-ออก และมีคำภาวนาปรับใช้ในองค์กร สังคม ครอบครัว และตนเอง ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาองค์กร และพัฒนาบุคลากร วิธีการฝึกสมาธิแบบทีเอ็ม (TM) เป็นภาคปฏิบัติของวิชาวิทยาศาสตร์แห่งภูมิปัญญาสร้างสรรค์ เป็นเทคนิคการฝึกจิตอย่างง่าย ๆ เป็นธรรมชาติ ไม่ต้องใช้ความพยายาม การบังคับหรือการเพ่งใด ๆ การฝึกทีเอ็ม มีความเป็นเอกลักษณ์ เป็นกระบวนการทางจิต ที่เอ็มเป็นกระบวนการปฏิบัติสมาธิที่ง่ายไม่ต้องใช้ความพยายาม เพื่อศักยภาพที่สมบูรณ์ทั้งจิต กาย และอารมณ์ ฝึกจิตสู่สภาวะของภูมิปัญญาสร้างสรรค์อันบริสุทธิ์ และทำให้ร่างกายเกิดการพักที่ลึกและตื่นตัวเต็มที่ ที่สุด ได้รับการพักผ่อนและทำให้ระบบประสาททั้งหมดกลับสู่สภาพปกติอย่างรวดเร็วการฝึกทีเอ็มนี้เรียบง่ายเป็นธรรมชาติโดยมีการปฏิบัติเป็นเวลา 15 ถึง 20 นาที เข้า-เย็น ต่อวัน (นงเยาว์ชาญณรงค์, 2546) ซึ่งเป็นรูปแบบเรียบง่ายที่สุดของความรู้ตัวศักยภาพสร้างสรรค์เต็มที่ของจิต (ในขณะที่กิจกรรมทางจิตลดลง กายได้รับสภาพพิเศษของการพักที่ลึก ผ่อนคลายความเครียดที่สะสมอยู่และทำให้ระบบประสาทที่อ่อนกลับมามีชีวิตชีวาขึ้นการเรียนการปฏิบัติคาริแบบทีเอ็ม (Venkatesh S, Raju TR, Shivani Y, Tompkins G, Meti BL, (1997)

ดังนั้น ตามคำสั่งจังหวัดนครพนมที่ 48/2565 เรื่อง ปิดสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ของโรคติดต่ออันตราย มาตรการและแนวทางปฏิบัติในการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) จังหวัดนครพนม ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2565 โดยที่การประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ในจังหวัดนครพนมที่จำนวนผู้ติดเชื้อได้ทวีความรุนแรงและมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากปรากฏการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 กลายพันธุ์ สายพันธุ์โอมิครอน (Omicron) ที่สามารถแพร่กระจายได้เร็ว และมีโอกาสทำให้ติดเชื้อได้ง่ายกว่าสายพันธุ์อื่น ๆ แต่ด้วยความร่วมมือร่วมใจของภาคประชาชนในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพ และการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังของพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนได้ช่วยให้สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดนครพนมอยู่ภายใต้การควบคุม อย่างไรก็ดี ยังคงต้องเพิ่มการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด จึงสมควรปรับปรุงมาตรการการควบคุมแบบบูรณาการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้กิจการทางเศรษฐกิจและสังคมสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับมาตรการด้านสาธารณสุข ประกอบกับนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีที่ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 และต่อมาได้ขยายเวลาการบังคับใช้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าวออกไปเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เช่น การขอให้สวมหน้ากากอนามัย ให้ปิดสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ ห้ามเล่นการพนัน เป็นต้น (คำสั่งจังหวัดนครพนม ที่ 162/2565) เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จังหวัดนครพนมจึงประกาศมาตรการล้อมกรอบเป็นพื้นที่เสี่ยงไวรัสโควิด-19 เนื่องจากมีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มจะแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นอีก เพื่อให้การป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในพื้นที่จังหวัดนครพนมเป็นไปตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขได้อย่าง มี

ประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้พื้นที่จังหวัดนครพนม เป็นพื้นที่เสี่ยงที่จำเป็นต้องยกระดับมาตรการในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ที่เข้มข้นขึ้น โดยกำหนดมาตรการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท สถานที่จำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่มทุกชนิด รวมถึงร้านค้า แผงลอย รถเข็น แผงผลไม้ หรือสถานประกอบการอื่นในลักษณะเดียวกัน ห้ามจัดให้มีสถานที่นั่งรับประทานโดยเด็ดขาด ยกเว้น การจำหน่ายเพื่อนำกลับไปรับประทานในที่พักเท่านั้น ให้ปิดตลาดนัดและ สถานที่ที่มีลักษณะเดียวกันทุกแห่ง ห้ามการจัดเลี้ยงต่าง ๆ ซึ่งการประกาศพื้นที่เสี่ยงและยกระดับมาตรการในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 จึงเกิดปัญหา

ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างที่มีโรคติดต่อร้ายแรงระบาดในจังหวัดนครพนม ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นจำนวนมากอันเกิดจากการประกาศของรัฐบาลในการควบคุมโรคติดต่ออันตราย (ประกาศกระทรวงสาธารณสุขโรคโควิด 19 Coronavirus Disease 2019, 2563) ให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคติดต่ออันตรายต้องถูกกักตัวเพื่อรออาการ 14 วัน เพื่อไม่ให้มีการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 โดยให้ผู้เดินทางข้ามประเทศหรือผู้เดินทางข้ามจังหวัดหรือผู้ต้องสงสัยต้องถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามแต่ละจังหวัดได้จัดตั้งขึ้น จึงทำให้กลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวเกิดความเครียดวิตกกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันที่ภาครัฐจำกัดสิทธิในศูนย์ปฏิบัติการปฏิบัติการอันเนื่องมาจากภาครัฐไม่สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมตามนโยบายภาครัฐ ซึ่งทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคติดต่อที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะภาครัฐยังไม่มียุทธศาสตร์หรือมาตรการทางกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ในการกำหนดจ่ายค่าทดแทนให้แก่ผู้ถูกกักตัว 14 วัน ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1) เพื่อศึกษาที่มาสภาพปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการอนุมัติจ่ายค่าตอบแทนให้กลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว และการบริการภาครัฐในวิธีการปฏิบัติตัวของกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว 14 วัน เพื่อรออาการ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม

2) เพื่อศึกษากฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ในการบริการวิชาการด้านกฎหมายของเจ้าหน้าที่ทางปฏิบัติในการดูแลกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว ในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม

3) เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ให้กลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวได้รับค่าตอบแทนในระหว่างที่ถูกจำกัดสิทธิขาดอิสรภาพเพื่อรออาการ อีกทั้งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามกฎหมายต่อกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวได้ถูกวิธีในศูนย์ปฏิบัติการ

Local Quarantine ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ศึกษาข้อมูลประชากรตัวอย่างตามหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หน่วยงานของรัฐที่ได้รับผลกระทบในการประกาศควบคุมไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และศึกษากฎ ระเบียบ คำสั่งของภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม

2. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ประชาชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว และกลุ่มเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ รวมทั้งอำนาจและหน้าที่ในการบริการของภาครัฐต่อกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และกฎหมายอื่น ในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม

3. นำผลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชนและกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว 14 วัน และกลุ่มเสี่ยงที่ได้รับผลกระทบจากการประกาศภาวะฉุกเฉินหรือประกาศควบคุมไวรัสโคโรนา 2019 ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (COVID-19) เปรียบเทียบวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ควบคุมโรคติดต่อร้ายแรงตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลในการสำรวจและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน และผู้ถูกกักตัว 14 วัน จังหวัดนครพนม จากระบาดโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ก่อให้เกิดความหวาดระแวง อันเนื่องมาจากความไม่รู้เกี่ยวกับโรคระบาดที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งอาจส่งผลให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัวและเกิดความเครียดตามมา การบริการภาครัฐโดยให้ความรู้และข้อเท็จจริงในการดูแลตนเองและครอบครัวสามารถลดความหวาดกลัวของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนมได้ ในการศึกษาและการสัมภาษณ์ครั้งนี้พบว่า เจ้าหน้าที่ ประชาชน กลุ่มที่ถูกกักตัว และกลุ่มเสี่ยงส่วนมากแสดงความคิดเห็นถึงเรื่องการแพร่ระบาดโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นว่ามีความร้ายแรงและน่ากลัวเป็นอย่างมาก ซึ่งทำให้ประชาชนภายในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนมตั้งคำถามว่า ทำไมต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ควบคุมโรคติดต่อร้ายแรงตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ดังนี้

1. ทำไมโรคโควิด 19 ถึงทำให้เกิดปัญหาในการดำรงชีวิตทางสังคมในระดับสูงของความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิด 19 เกิดจากปัจจัยหลักสามประการ (1) โควิด 19 เป็นโรคใหม่และยังมีสิ่งที่เรายังไม่รู้อีกมากมาย (2) ภาครัฐ ประชาชนและกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวมักจะกลัวในสิ่งที่เราไม่รู้ (3) การเชื่อมโยงความกลัวความวิตกกังวลกับ “ผู้อื่น” เป็นเรื่องง่าย การรู้สึกสับสน วิตกกังวล และหวาดกลัวเป็นสิ่งที่เข้าใจได้

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกิดจากความหวาดระแวงทางสังคมสามารถบ่อนทำลายความสามัคคีของคนในสังคมอาจทำให้เกิดการแตกแยกและแยกตัวเป็นกลุ่มก้อนระหว่างภาครัฐ ประชาชน กลุ่มที่ถูกกักตัว และกลุ่มเสี่ยง อันนำไปสู่สถานการณ์ที่เกิดความขัดแย้งของคนในประเทศแทนที่จะสามัคคีหรือให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการควบคุมโควิด 19 ไม่ให้แพร่ระบาด อาจเป็นเหตุให้ประชาชนปิดบังอาการป่วยเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกเลือกปฏิบัติในการเข้าร่วมโครงการกักตัว เช่น ประชาชนไม่ไปพบแพทย์ในทันที ประชาชนไม่สร้างพฤติกรรมที่ดีต่อสุขภาพ ประชาชนไม่สมัครใจปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่

3. ปัญหาการติดต่อของโรคโควิด-19 ส่วนมากติดต่อกันจากคนสู่คน ผ่านการสัมผัสโดยตรงกับฝอยละอองที่ฟุ้งกระจายออกมาเวลาผู้ติดเชื้อไอหรือจาม และจากการสัมผัสพื้นผิวที่มีเชื้อไวรัสบนเปื้อนแล้วไปสัมผัสบริเวณใบหน้าของตน (เช่น ตา จมูก ปาก) ไวรัสโควิด -19 อาจอยู่รอดบนพื้นผิวเป็นเวลาหลายชั่วโมง แต่ก็ถูกทำลายได้ด้วยสารฆ่าเชื้อทั่วไปเวลาที่เรามีอาการไอหรือจาม ให้ไอหรือจามใส่ข้อพับแขน เพราะข้อพับแขนเป็นจุดที่เรามักจะไม่เอาไปสัมผัสกับใบหน้าหรือพื้นผิวอื่น ๆ หรือไอจามใส่กระดาษทิชชูแล้วล้างมือให้สะอาดก็ได้ หลังจากไอหรือจามไม่ควรเอามือไปสัมผัส จมูก ปาก ดวงตา เพื่อป้องกันเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย และควรเว้นระยะห่างจากผู้อื่นอย่างน้อย 1 เมตรโดยเฉพาะผู้ที่มีการไอ จาม หรือเป็นไข้ ถ้าไม่สบาย ควรใส่หน้ากากอนามัยและไปพบแพทย์ และนอนพักอยู่บ้าน จึงทำให้ประชาชนเกิดความหวาดระแวงเป็นจำนวนมาก (คู่มือครูสำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19, 2563) และ

4. จากการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID -19)) และคำสั่งจังหวัดนครพนม เรื่อง ปิดสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ของโรคติดต่ออันตราย มาตรการและแนวทางปฏิบัติในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) จังหวัดนครพนมตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 สำหรับสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามข้อกำหนด ออกตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 โดยที่รัฐบาลได้ดำเนินการจัดหาวัคซีนและขับเคลื่อนแผนการให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ตามวาระแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่แก่ประชาชนในภาคส่วนต่างพร้อมกันได้บูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายสาธารณสุขฝ่ายปกครอง และฝ่ายความมั่นคง ตลอดจนประสานการปฏิบัติของพนักงาน เจ้าหน้าที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันจนสามารถควบคุมสถานการณ์และป้องกันมิให้พื้นที่การแพร่ระบาดลุกลามกระจายออกไปในพื้นที่วงกว้าง อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพได้มากขึ้น ควบคู่กับการใช้มาตรการควบคุมโรคที่มุ่งเน้นเฉพาะเป้าหมายกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับมาตรการด้านสาธารณสุข แต่ทำไมไม่มีการบริหารจัดการด้านค่าชดเชยหรือค่าเยียวยาให้แก่ประชาชนผู้ที่ถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

14 วัน จังหวัดนครพนม ซึ่งยังขาดรายได้ในการดำรงชีวิตประจำวันตามมาตรการทางกฎหมายหรือการบริการวิชาการของรัฐ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวทางปฏิบัติและข้อเสนอแนะในการดำรงชีวิตของประชาชน กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 14 วัน เพื่อช่วยให้คลายความวิตกกังวลได้ขณะที่ยังมีการระบาดของโรคโควิด 19 ในจังหวัดนครพนม ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความเครียดของประชาชน กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 14 วัน จังหวัดนครพนม

จากการค้นคว้าของผู้วิจัยพบว่า ได้มีนักวิชาการซึ่งได้ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความเครียดผู้ถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 14 วัน จังหวัดนครพนมไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น มานพ และภารดี (2547) กล่าวว่า ความเครียดหมายถึง สภาพทางอารมณ์แตกต่างกันไปเป็นการทำสมาธิที่เริ่มจากการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง

ผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญในการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติเพื่อจะนำไปใช้ในกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว 14 วัน ประชาชนและกลุ่มเสี่ยงได้รับการฝึกจนก่อให้เกิดสมาธิและทำให้เกิดสติสัมปชัญญะ และจะสามารถทำให้ความเครียด ความวิตกกังวลมีระดับที่ลดลงเพื่อให้การดำรงชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพสูงสุด จากเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลของการทำสมาธิต่อการบำบัดความกังวลและคลายเครียดในกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว 14 วัน ประชาชน และกลุ่มเสี่ยงเพื่อนำผลที่ได้ไปประยุกต์และ (Emotional State) ที่ไม่พึงพอใจที่เกิดขึ้นเมื่อมีบางสิ่งบางอย่างมากระตุ้นหรือ มาเร้า การกระตุ้นดังกล่าวรุนแรงพอที่จะทำให้บุคคลเกิดความเครียด

Robbin (1996) กล่าวว่า ความเครียด หมายถึง ผลของความกดดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลไม่สามารถทำตามความต้องการของตนเองได้ การที่บุคคลต้องเผชิญกับการสูญเสียสิ่งที่ปรารถนา บุคคลสูญเสียโอกาสในการกระทำบางสิ่งบางอย่างและบุคคลคิดว่าสิ่งที่สูญเสียหรือความปรารถนานั้น คือ สิ่งที่มีความสำคัญต่อตนเอง

Warr (1996) กล่าวว่า ความเครียด บุคคลมักจะนึกภาพไปในทางลบ และมีความเข้าใจผิดบางประการเกี่ยวกับความเครียด คือ เข้าใจว่าความเครียดเป็นปฏิกิริยาทางประสาท แต่ในความจริงแล้วความเครียดคือ ปฏิกิริยาตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจของบุคคลต่อสถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสภาวะปกติ ความเครียดเป็นประสบการณ์ชีวิตที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพราะความเครียดเป็นผลมาจากการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เป็นปฏิสัมพันธ์ที่กระตุ้นและตอบสนองซึ่งกันและกัน เมื่อขาดความสมดุล จะทำให้เกิดความไม่สบายใจหรือความทุกข์ ถ้าไม่เหมาะสมจะทำให้เป็นทุกข์ ขาดประสิทธิภาพในการทำงานและมีผลกระทบต่อองค์กร จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของความเครียด หมายถึง ภาวะ

อารมณ์และความรู้สึกของกลุ่มบุคคลผู้ที่ถูกกักตัว 14 วัน ที่เกิดขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาหรือความกดดัน สิ่งเร้าที่มากกระตุ้นเกิดได้ทั้งจากสิ่งเร้าภายในและภายนอกตัวบุคคลทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจ หรือไม่สบายใจที่ต้องเผชิญกับสิ่งเร้า ความรู้สึกดังกล่าวนี้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม ซึ่งผลกระทบจากความเครียดแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. อาการทางร่างกาย (Physiological Symptoms) หมายถึง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่สังเกตได้ของกลุ่มบุคคลผู้ที่ถูกกักตัว 14 วัน เมื่อต้องเผชิญกับความเครียดจะแสดงออกมาทางร่างกาย ได้แก่ อาการปวดศีรษะ ปวดเมื่อยร่างกาย หัวใจเต้นแรงและหายใจเร็วขึ้น ระบบทางเดินอาหารแปรปรวน ระบบขับถ่ายของเสียผิดปกติ และระบบภูมิคุ้มกันร่างกายผิดปกติ

2. อาการทางจิตใจ (Psychological Symptoms) หมายถึง ความเครียด ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศทุกวัยสิ่งที่สำคัญ คือ หากบุคคลปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ ความเครียดจะไม่เกิดขึ้น ซึ่งความเครียดมีทั้งประโยชน์และโทษต่อการปฏิบัติงาน ความเครียดที่ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และความรู้สึกของกลุ่มบุคคลผู้ที่ถูกกักตัว 14 วัน เมื่อต้องเผชิญกับความเครียดจะแสดงให้เห็นทางความรู้สึก ได้แก่ ความพึงพอใจลดลง วิตกกังวล และไม่มีความสามารถควบคุมอารมณ์

3. อาการทางพฤติกรรม (Behavioral Symptoms) หมายถึง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลผู้ที่ถูกกักตัว 14 วัน เมื่อต้องเผชิญกับความเครียดจะแสดงออกมาทางพฤติกรรม ได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงานลดลง นิยสในการรับประทานอาหารเปลี่ยนไป และปัญหาในการนอนหลับ

2. แนวคิดในการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติของประชาชน กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 14 วัน จังหวัดนครพนม

จากการค้นคว้า ผู้วิจัยพบว่าได้นักวิชาการซึ่งได้ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับสมาธิแบบอานาปานสติไว้หลายท่านด้วยกัน อาทิ

พุทธทาสภิกขุ (2548) กล่าวว่า สำหรับคำว่า “อานาปานสติ” ที่แปลกันอยู่เป็นพวกใหญ่ ๆ มี 2 อย่าง อย่างหนึ่ง แปลว่า สติกำหนดลมหายใจเข้าออก นี่แปลกันทั่วไปกระทั่งในต่างประเทศ อีกอย่างหนึ่ง อานาปานสติ แปลว่า สติกำหนดที่ธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ทุกลมหายใจเข้าออก

ฐิตนาฏ (2547) ได้สรุปว่า วิธีการฝึกความตั้งมั่นของจิตวิธีหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลรู้สึกตัวโดยการกำหนดลมหายใจเข้าออกอย่างต่อเนื่อง

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2548) กล่าวว่าไว้ว่า “Mediation” มี 2 แบบ คือ Tranquility Mediation เป็นการเจริญความสงบ เรียกว่า สมถะภาวนา กับ Insight Mediation การเจริญปัญญาที่หยั่งรู้เห็น เรียกว่า วิปัสสนาภาวนา ส่วนตัวสมาธินั้นก็นิยมให้ใช้จำกัดจำเพาะลงไปว่า Concentration ซึ่งจะมีความหมายชัดเจน เราจะศึกษาอะไร เราจะพิจารณาอะไรจิตต้อง Concentrate หมายความว่าต้องแน่วแน่ ต้องมุ่งแน่วแน่มุ่งไปในเรื่องนั้น ถ้าไม่ Concentrate ก็มองไม่เห็นเข้าใจสิ่งนั้นได้ยาก จะไม่ชัดเจน ความหมายจึงใกล้เคียงเข้ามา สมาธินั้นแปลง่าย ๆ ว่าภาวะที่

จิตตั้งมั่นพุทธศาสนิกชนจำแนกทีเดียว เช่นในองค์ของมรรคข้อสัมมาสมาธิ เราแปลกันว่าจิตตั้งมั่นชอบ จิตตั้งมั่น หมายความว่าจิตเรียบสม่ำเสมอจับอยู่กับสิ่งใดก็มันคงอยู่กับสิ่งนั้นแล้วเดินเรียบ ไม่วอกแวก ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่กระสับกระส่าย ไม่กระวนกระวาย จิตอยู่ตัวลงตัวแน่น ถ้าจะพิจารณาคิดเรื่องอะไรก็อยู่กับสิ่งนั้นสิ่งเดียวสิ่งอื่นเข้ามาแทรกมากวนไม่ได้ อย่างนี้เรียกว่า “สมาธิ”

พระมหาสุริยันต์ (2555) ได้สรุปว่า ความมีอารมณ์เป็นอันเดียว คือมีจิตแน่วแน่มั่นอยู่ในอารมณ์อันเดียว ความมีใจตั้งมั่น มีจิตกำหนดแน่วแน่มั่นอยู่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเช่นมีสมาธิในการอ่านหนังสือ มีจิตแน่วแน่มั่นอยู่กับข้อความในหนังสือ สมาธิจึงเป็นความตั้งมั่นอยู่ในเรื่องที่ต้องการให้ตั้งไว้เพียงเรื่องเดียว การที่จิตไม่ฟุ้งซ่าน ยึดมั่นในอารมณ์ หรือวัตถุ (ในกรณีเพ่งกสิณ) อย่างสม่ำเสมอจะเป็นจิตที่องอาจควรแก่การทำงานทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง

ชลีพร (2542) กล่าวว่า สมาธินั้นมีประโยชน์ทั้งในสถาบันการเรียนรู้ การศึกษา การทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวัน โดยการให้เกิดความสุข ความจำที่ดีขึ้น การมีสติ ไม่เครียด ลดความขัดแย้งในสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้มีจิตใจที่ละเอียด ซึ่งเป็นผลทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สุนันทา (2540) ได้ศึกษาผลของสมาธินั้น พบว่ามีผลในการพัฒนาระดับจิตสำนึกให้สูงขึ้นเหนือกว่าคนธรรมดาและมีผลต่อสรีระวิทยาของระบบประสาท อันส่งผลกระทบต่อระบบอื่น ๆ ของร่างกายนี้ ขณะฝึกสมาธิร่างกายมีการใช้ออกซิเจนลดลงกว่าขณะที่หลับในเวลาครึ่งถึงร้อยละ 20 มีการเผาผลาญของร่างกายลดลงมากกว่า เมื่ออยู่ในระยะพักมีการทำงานของหัวใจลดลงถึงร้อยละ 25 จากภาวะปกติ และคลื่นสมองมีการตื่นตัวในระยะพักมีการทำงานของระบบประสาทอัตโนมัติเปลี่ยนแปลงมีผลทำให้ นอร์อิพิเนฟริน (Norepinephrine) ลดลง ซึ่งมีความเกี่ยวกับระดับแลกเตทในเลือดเพราะอิพิเนฟรินเป็นตัวกระตุ้นให้กล้ามเนื้อและกระดูกผลิตแลคเตทในร่างกาย การที่นอร์อิพิเนฟรินลดลง จึงทำให้ระดับแลกเตทในเลือดลดลงเป็นผลให้ระดับความวิตกกังวลของผู้ป่วยลดลงด้วย

3. เปรียบเทียบพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เกี่ยวกับคำตอบแทนของกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 14 วัน

พระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 วางผลึกว่า “โรคติดต่อ” หมายความว่า โรคที่เกิดจาก เชื้อโรคหรือพิษของเชื้อโรคซึ่งสามารถแพร่โดยตรงหรือทางอ้อมมาสู่คน “โรคติดต่ออันตราย” หมายความว่า โรคติดต่อที่มีความรุนแรงสูงและสามารถแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว “โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง” หมายความว่า โรคติดต่อที่ต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ หรือจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง “โรคระบาด” หมายความว่า โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุของการเกิดโรคแน่ชัดซึ่งอาจแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง หรือมีภาวะของการเกิดโรคมกมคฒมากกว่าที่เคยเป็นมา “แยกกัก” หมายความว่า การแยกผู้สัมผัสโรคหรือพาหะไว้ต่างหากจากผู้อื่นในที่เือกเทศเพื่อป้องกันมิให้เชื้อโรคแพร่โดยตรงหรือทางอ้อมไปยังผู้ซึ่งอาจได้รับเชื้อโรคนั้น

ๆ ได้ จนกว่าจะพ้นระยะติดต่ของโรค“กักกัน” หมายความว่า การควบคุมผู้สัมผัสโรคหรือพาหะให้อยู่ในที่เอกเทศ เพื่อป้องกันมิให้เชื้อโรคแพร่โดยทางตรงหรือทางอ้อมไปยังผู้ซึ่งอาจได้รับเชื้อโรคนั้น

ๆ ได้ จนกว่าจะพ้นระยะฟักตัวของโรคหรือจนกว่าจะพ้นความเป็นพาหะ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการอื่น ตลอดจนออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยการออกประกาศให้โรคติดเชื่อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19(Coronavirus Disease 2019(COVID-19)) เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย (ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย, 2563) เมื่อเกิดโรคติดต่ออันตรายหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายขึ้นในเขตพื้นที่ใดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในเขตพื้นที่นั้นร่วมกับหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อดำเนินการสอบสวนโรคทันทีภายในสิบสองชั่วโมงนับแต่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย (ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสอบสวนโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด, 2563) เมื่อเกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ใด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อออกคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคตามคำสั่งของตน คำสั่งตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นหนังสือ โดยหนังสือคำสั่งให้เป็นไปตามแบบแนบท้ายประกาศนี้ ในกรณีมีเหตุจำเป็นหรือมีกรณีฉุกเฉิน เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อจะออกคำสั่งเป็นหนังสือในรูปแบบอื่นใดที่แตกต่างไปจากแบบแนบท้ายประกาศนี้ก็ ได้ โดยหนังสือในรูปแบบอื่นใดดังกล่าว (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563) เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558และประกาศกระทรวงสาธารณสุขแล้วพบว่าหลักเกณฑ์และวิธีการในการกักตัว 14 วัน เพื่อบรรเทาการในศูนย์ปฏิบัติการไม่ได้กำหนดไว้โดยชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ถูกกักตัวและเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีหน้าที่ดูแล ผู้ถูกกักตัวซึ่งส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ถูกกักตัวและประชาชนในบริเวณข้างเคียงจึงอาจเกิดปัญหาในวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและมีความสัมพันธ์ตามพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558

พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ตามที่ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 และต่อมาได้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าวออกไปเป็นระยะอย่างต่อเนื่องจนถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 นั้น โดยที่รัฐบาลได้ดำเนินการจัดหาวัคซีนและขับเคลื่อนแผนการให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื่อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ตามวาระแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่แก่ประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ พร้อมกับได้บูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายสาธารณสุข ฝ่ายปกครอง และฝ่ายความมั่นคง ตลอดจนประสานการปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันจนสามารถควบคุมสถานการณ์และป้องกันมิให้พื้นที่การแพร่ระบาดลุกลามกระจายออกไปในพื้นที่วงกว้าง ซึ่งหาก

สามารถดำเนินการตามเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่องด้วยความร่วมมือของบุคลากรภาครัฐ เจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน และประชาชน จะช่วยให้สถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 คลี่คลายไปในทิศทางที่ดีขึ้น จึงสมควรปรับปรุงมาตรการควบคุมแบบบูรณาการให้เป็นไปอย่างเหมาะสม รวมทั้งผ่อนคลายมาตรการควบคุมต่าง ๆ ให้ประชาชนสามารถประกอบกิจกรรมอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพได้มากขึ้น ควบคู่กับการใช้มาตรการควบคุมโรคที่มุ่งเน้นเฉพาะเป้าหมายกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับมาตรการด้านสาธารณสุข เช่น (1) ข้อปฏิบัติในการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า (2) การกำหนดพื้นที่สถานการณ์ (3) มาตรการควบคุมแบบบูรณาการจำแนกตามพื้นที่สถานการณ์ (4) การห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค (5) การปรับระดับพื้นที่สถานการณ์ย่อยภายในเขตพื้นที่จังหวัดและการกำหนดมาตรการเพิ่มเติมของแต่ละจังหวัด (6) มาตรการปิดสถานบริการหรือสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรคทั่วราชอาณาจักร (7) มาตรการตรวจสอบเข้มงวดกับสถานที่หรือกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคแบบกลุ่มก้อน (8) มาตรการเกี่ยวกับการเดินทางและเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวให้ ศปก.ศบค.ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการขับเคลื่อน เร่งรัด และติดตามการปฏิบัติงานของส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการและประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงานของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ เอกชน และหน่วยงานภายใต้ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งรวมถึงศูนย์บูรณาการแก้ไขสถานการณ์โควิด-19 ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลให้เป็นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพทั้งในระดับประเทศ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข และพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จะเห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดซึ่งต้องเป็นไปตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ควบคุมโรคติดต่อร้ายแรงในการปฏิบัติตนและการประกอบกิจการต่าง ๆ ที่อาจเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งมุ่งเน้นถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อร้ายแรงให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้โรคโควิด 19 แพร่กระจายเป็นวงกว้างและยังกำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อร้ายแรงควบคุม เร่งรัดและติดตามการปฏิบัติงานของส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการบูรณาการและประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงานของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ เอกชนในการฉีดวัคซีนให้ครบตามกำหนด จึงอาจทำให้ประชาชน กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 14 วัน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ อันเนื่องมาจากการออกประกาศตามพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ยังไม่ได้มุ่งเน้นถึงความสำคัญของการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่ถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 14 วัน ถึงภาระหน้าที่ที่จะต้องต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม ซึ่งจะต้องได้รับเงินทดแทนจากการใช้มาตรการทางปกครองและการบริการสาธารณะของรัฐตามกฎหมาย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ตารางเปรียบเทียบข้อมูลระดับความเครียดและความวิตกกังวลของกลุ่มบุคคลผู้ที่ถูกกักตัวของต่างจังหวัดก่อนและหลัง เพื่อเป็นแนวทางในการชดใช้เงินทดแทนให้แก่กลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว 14 วัน

อาการหรือความรู้สึก	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ก่อนการอบรมและฝึกสมาธิ			
1. มีปัญหาเรื่องการนอนไม่หลับ	1.66	0.99	ปานกลาง
2. ตื่นตระหนก กลัว และไม่สบายใจ	1.35	0.85	ปานกลาง
3. หงุดหงิด กระวนกระวาย ว้าวุ่นใจ ไม่มีสมาธิ	1.34	0.88	ปานกลาง
4. รู้สึกเบื่อ เซ็ง	1.22	0.84	ปานกลาง
5. มึนงง ปวดตามกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร หัวใจเต้นเร็ว หายใจไม่อิ่ม หูอื้อ มือเย็น อ่อนเพลีย คลื่นไส้อาเจียน ปวดท้อง ท้องร่วง ท้องผูก	0.12	0.43	น้อย
รวม	1.14	0.80	ปานกลาง
อาการหรือความรู้สึก	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
หลังการอบรมและฝึกสมาธิ			
1. มีปัญหาเรื่องการนอนไม่หลับ	0.69	0.80	น้อย
2. ตื่นตระหนก กลัว และไม่สบายใจ	0.49	0.79	น้อย
3. หงุดหงิด กระวนกระวาย ว้าวุ่นใจ ไม่มีสมาธิ	0.45	0.68	น้อย
4. รู้สึกเบื่อ เซ็ง	0.57	0.66	น้อย
5. มึนงง ปวดตามกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร หัวใจเต้นเร็ว หายใจไม่อิ่ม หูอื้อ มือเย็น อ่อนเพลีย คลื่นไส้อาเจียน ปวดท้อง ท้องร่วง ท้องผูก	0.08	0.31	น้อย
รวม	0.46	0.65	น้อย

ตารางเปรียบเทียบข้อมูลระดับความเครียดและความวิตกกังวลของกลุ่มบุคคลผู้ที่ถูกกักตัวของต่างจังหวัดก่อนและหลัง เพื่อเป็นแนวทางในการชดใช้เงินทดแทนให้แก่กลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว 14 วันในขณะถูกกักตัว พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับความเครียดและความวิตกกังวลของกลุ่มบุคคลผู้ที่ถูกกักตัว 14 วัน ระยะก่อนเข้ารับการอบรมและฝึกสมาธิแบบอานาปานสติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 1.14 , S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 1 มีปัญหาเรื่องการนอนไม่หลับ ระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 1.66 , S.D. = 0.99) ลงลงมาคือ ข้อที่ 2 ตื่นตระหนก กลัว และไม่สบายใจ ระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 1.35 , S.D. = 0.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 5 มึนงง ปวดตามกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร ระดับน้อย ($\bar{x}$ = 0.12 , S.D. = 0.43) ระยะ

หลังเข้ารับการอบรมและฝึกสมาธิ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 0.46$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 มีปัญหาเรื่องการนอนไม่หลับ ระดับน้อย ($\bar{x} = 0.69$, S.D. = 0.80) รองลงมาคือ ข้อที่ 4 รู้สึก เบื่อ เซ็ง ระดับน้อย ($\bar{x} = 0.57$, S.D. = 0.66) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 5 มีนั่งปวดตามกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร ระดับน้อย ($\bar{x} = 0.08$, S.D. = 0.31) และมีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการฝึกสมาธิ ดังนี้ (1) ได้พักผ่อน นอนหลับสบาย มีกำลังกายและใจในการทำหน้าที่ต่อสังคมต่อไป (2) รู้สึกดี มีเวลาพักผ่อนจากการทำงาน ทำให้เกิดปัญหาในการคิดเรื่องต่าง (3) ทำให้จิตใจสงบมากขึ้น ก่อนจะตัดสินใจทำอะไรคิดไตร่ตรองมากขึ้น (4) มีสมาธิ และมีสติมากขึ้น (5) มีความรอบคอบในการใช้ชีวิตมากขึ้น ทำให้ไม่คิดฟุ้งซ่าน และมีความจำดีขึ้น (6) ทำให้นอนหลับง่ายขึ้น คลายกังวล (7) ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา ได้รู้จักอริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค (8) ทำให้จิตใจอ่อนโยน ใจเย็นขึ้น จิตนิ่ง มีใจเป็นสุข (9) มีสติ ผ่อนคลาย ไม่รู้สึกกังวล และจะนำไปปฏิบัติขณะทำงาน ดังนั้น หากรัฐมีมาตรการให้เงินทดแทนแก่กลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัว 14 วันอาจทำให้ประชาชนหรือกลุ่มที่ถูกกักตัวลดความเครียด ความวิตกกังวล อันเกิดจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้

สรุปผลของการวิจัย (Research of research results)

สภาพปัญหาของผลการวิจัยจาก หนังสือ ตำรา กฎหมาย บทความวิจัย ข้อบังคับระเบียบ และประกาศจังหวัดนครพนมพบว่า หลังการประกาศให้โควิด 19 เป็นโรคติดต่ออันตราย จังหวัดนครพนมก็มีกลไกควบคุมโรคเชิงรุก ตลอดจนการตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) เพื่อให้การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคโควิด 19 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไข ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการได้อย่างทันทั่วทั้งที่ กรมควบคุมโรค ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติจึงเห็นควรกำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินการในกรณีการตรวจคัดกรอง แยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคจากผู้เดินทาง ซึ่งมาจากท้องที่หรือเมืองท่านอกราชอาณาจักร กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ตามมาตรการตรวจคัดกรอง แยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกตเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคจากผู้เดินทางซึ่งมาจากท้องที่หรือเมืองท่านอกราชอาณาจักรกรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) (ฉบับลงวันที่ 19 มีนาคม 2563 ซึ่งผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และต่างจังหวัด ที่กลับมาถึงภูมิลำเนาของตน กลุ่มบุคคลผู้ที่ถูกกักตัวมีระดับความเครียดและความวิตกกังวลเป็นจำนวนมากในระหว่างกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ยังไม่มีการกำหนดค่าทดแทนให้กลุ่มบุคคลที่ถูกกักตัวในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantineของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 14 วันตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

และตามพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในขณะที่ประชาชนถูกจำกัดสิทธิในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine ของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และตามพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อร้ายแรงเมื่อเกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ใดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อออกคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ เพื่อดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคตามคำสั่งเกี่ยวกับการกักตัว 14 วันเพื่อรอดูอาการไว้ชั่วคราวตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ควบคุมโรคติดต่อร้ายแรงเป็นเพียงมาตรการทางปกครองให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อร้ายแรงปฏิบัติหน้าที่กับประชาชนอย่างเคร่งครัดในการควบคุมโรคโควิด 19 ไม่ให้แพร่กระจายเป็นวงกว้างเท่านั้นซึ่งยังไม่มีกำหนดค่าทดแทนในขณะถูกกักตัวหรือถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ดังนั้น ควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 โดยกำหนดให้ประชาชนหรือกลุ่มที่ถูกกักตัวภายในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine 14 วัน ได้รับเงินทดแทนในขณะที่ถูกกักตัว ทั้งนี้ อาจก่อให้เกิดแรงจูงใจจากประชาชนสมัครใจและให้ความร่วมมือในการควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ต่อคำสั่งหรือประกาศการควบคุมโรคของรัฐได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในการกำหนดกฎเกณฑ์ที่วางระเบียบเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยมีสภาพบังคับให้บุคคลกระทำหรือไม่ให้กระทำ เพื่อกำหนดความประพฤติของบุคคลในรัฐ หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือประกาศการควบคุมโรคโควิด 19 จะมีความผิดและถูกลงโทษปรับและโทษจำคุก

2. ควรมีการวิจัยในการใช้มาตรการทางปกครองของเจ้าหน้าที่ด้านวิธีปฏิบัติการในการบริการประชาชน กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่ถูกกักตัวภายในศูนย์ปฏิบัติการ Local Quarantine 14 วัน ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันเพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

อ้างอิงเอกสาร (References)

- ชูลีพร ศรีไชยวาน. (2542). เปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติที่มีต่อความพึงพอใจในชีวิตผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตนาฏ เหลืองอ่อน. (2547). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมและการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติ เพื่อพัฒนาฉันทะในการเรียนของนักเรียนชั้น

- มัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นงเยาว์ชาญณรงค์. (2546). การศึกษาเปรียบเทียบการทำสมาธิของพุทธศาสนาและที-เอ็ม (T-M)". วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระเบียบคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบความผิดปกติฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามมาตรา 34 (6) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 พ.ศ. 2564 ประกาศ ณ วันที่ 7 มิถุนายน 2564.
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563. ประกาศ ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563.
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสอบสวนโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด พ.ศ. 2563.
- พระมหาสุริยันต์ สัตตะยาภรณ์. (2555). ผลของการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติที่มีผลต่อพฤติกรรม การตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พุทธทาสภิกขุ. (2548). วิธีฝึกสมาธิวิปัสสนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อรุณวิทยา.
- มานพ ชูนิล และภารดี บุตรศักดิ์ศรี. (2547). จิตวิทยา อุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- สุนันทา กระจำนแดน. (2540). ผลของการทำสมาธิชนิดอานาปานสติแบบผ่อนคลายในการลด ความเครียดและความดันโลหิตในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงโดยไม่ทราบสาเหตุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุรัชย์ โชคครรชิตไชย. (2563). โควิด-19: การระบาดระลอกใหม่ในประเทศไทยปลายปี 2563. วารสารสมาคมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย.
- อภิสมัย ศรีรังสรรค์ (2020.). ปัญหาสุขภาพจิต (Mental Health). ศูนย์จิตรักษ์ โรงพยาบาล กรุงเทพฯ.
- Right and Liberties Protection Department. (2018). *phaen sitthi manutsayachon haeng chat chabap thi si No. 4*. [National Human Rights. (No. 4)]. (2019-2023). Bangkok: Ministry of Justice.
- Robbins, S. P. (1996). *Prentice Hall Organization Behavior: Concept, Controversies and Applications*. (7 th ed.) Englewood Cliffs; NJ: Prentice Hall.

-
- Venkatesh S, Raju TR, Shivani Y, Tompkins G, Meti BL.(1997). *A study of structure of phenomenology of consciousness in meditative and non-meditative states.* Indian J Physiol Pharmacol. 1997 Apr;41(2): 149-53. PubMed Abstract PMID 9142560.
- Werther, Jr. & Davis, B. (1996). *Human resources and personnel management.* New York: McGraw-Hill.

การส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง Guidelines for Teachers Health Promotion under Rayong Municipality

โจ รุ่งเรือง¹ ชีระพงศ์ บุศรากุล²

Joe Rungreung, Theerapong Budsarakoon

บทคัดย่อ (Abstract)

การส่งเสริมสุขภาพครูนั้น มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการที่บุคลากรมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีนั้น จะสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีความสุข สุขภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนพึงปรารถนา แต่อย่างไรก็ตาม ภาวะสุขภาพจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสลับซับซ้อนอยู่ตลอดเวลาและอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขลักษณะ ด้านสุขภาพจิต และด้านโภชนาการ และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 169 คน โดยผู้วิจัยหาขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อหาสัดส่วนแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่น จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล นครระยอง จังหวัดระยอง ด้านสุขภาพ หัวข้อ มีการตรวจสุขภาพประจำปีให้พนักงานครูสังกัดเทศบาลนครระยอง ระดับการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16) ทำให้บุคลากรทราบถึงสุขภาพของตนเองซึ่งเชื่อมโยงไปยังเรื่องของการดูแลสุขภาพ จากผลการวิจัยพบว่า การดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง โดยภาพรวมมีการดำเนินการในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสุขภาพกาย ($\bar{X}$ = 4.40) รองลงมา คือ ด้านโภชนาการ ($\bar{X}$ = 4.37) และด้านสุขภาพจิต ($\bar{X}$ = 4.34) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสุขลักษณะ ($\bar{X}$ = 4.30) สำหรับแนวทางการส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง มีดังต่อไปนี้ (1) ด้านโภชนาการ ผู้บริหารควรพัฒนาและปรับปรุงโรงอาหารของโรงเรียนให้มีความสะอาดและ

Received: 2021-12-15 Revised: 2022-05-12 Accepted: 2022-05-24

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Program in Educational Administration, Siam Technology College. Corresponding Author e-mail: selaphum.academic@gmail.com

² สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Program in Educational Administration, Siam Technology College

เพียงพอให้กับครูและนักเรียน ตลอดจนมีระบบการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ และควรส่งเสริมให้ครูได้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและเป็นผลดีกับสุขภาพ (2) ด้านสุขภาพกาย ผู้บริหารควรมีการทดสอบสมรรถภาพทางร่างกายให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน และมีการจัดการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างละเอียด จัดสถานที่ออกกำลังกายให้กับครู โดยจัดกิจกรรมการออกกำลังกาย เช่น การเต้นแอโรบิก กีฬาต่างๆ และให้ความรู้ในการออกกำลังกายและการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง (3) ด้านสุขภาพจิต ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมสันทนาการให้กับครูมากยิ่งขึ้น เช่น การแข่งขันกีฬาระหว่างครู กิจกรรมพาครูไปศึกษาดูงานต่างประเทศ การสัมนานอกสถานที่ และ (4) ด้านสุขลักษณะ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการจัดเก็บและคัดแยกประเภทของขยะให้สะอาดเรียบร้อย สม่่าเสมอ ถูกสุขลักษณะ

คำสำคัญ (Keywords): การส่งเสริมการ; ดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียน; สังกัดเทศบาลนครระยอง

Abstract

Health promotion for teachers is important and necessary, as a person with good physical and mental health will be able to do various activities happily. Being healthy is therefore desirable for everyone. However, health conditions are complex and continuously changing. This quantitative research studies health care of teachers in schools under the Rayong Municipality in 4 aspects; namely, Physical health, Hygiene, Mental health and Nutrition, and suggests guidelines for promoting health care of teachers in schools under Rayong Municipality. The samples used in the research were 169 teachers from 6 schools under Rayong Municipality, Rayong Province. The researcher determined the sample size by using the ready-made tables from Krejcie & Morgan, then performed a simple random sampling to find the proportions of each school. Research instrument was a 5-level estimation scale questionnaire with confidence values. From a questionnaire regarding health promotion in schools under the Rayong Municipality, Rayong Province with a topic of "Annual health check-up for teacher employees under Rayong Municipality". The level of execution is high ($\bar{X} = 4.16$) in regard to raising personal health awareness which is related to the matter of health care. The research showed that Health care operation for teachers in schools under Rayong Municipality as a whole was performed at a good level ($\bar{X} = 4.35$). When considering each aspect, the aspect with the highest average was Physical health ($\bar{X} = 4.40$), followed by Nutrition ($\bar{X} = 4.37$) and Mental health ($\bar{X} = 4.34$) respectively. The aspect with the lowest

mean was Hygiene ($\bar{X}$ = 4.30). The guidelines for promoting the health care of teachers in schools under the Rayong Municipality are as follows: (1) Nutrition aspect; administrators are advised to develop and improve school cafeteria to be clean and sufficient for teachers and students, as well as provide a hygienic waste disposal system and encourage teachers to eat hygienic food that is good for health (2) Physical health aspect; administrators are advised to provide physical fitness testing for teachers and school personnel along with a thorough annual health check-up, organize physical exercises and activities such as aerobic dance and various sports, while providing proper health care knowledge. (3) Mental health aspect; administrators are advised to encourage and support more recreational activities such as sports competition among teachers and off-campus activities. (4) Hygiene aspect; administrators are advised to encourage and support teachers regarding proper and regular waste segregation and disposal.

Keywords: Guidelines for Teachers; Promotion; Rayong Municipality

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 (2553, หน้า3) ให้ความสำคัญกับมิติการพัฒนาทางการศึกษาโดยได้กำหนดสาระสำคัญใน มาตรา 6 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และมาตรา 7 ได้ระบุว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง ความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

สุขภาพเป็นภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณที่ บุคคลรับรู้ได้ว่าตนมีความสุข ปราศจากความเครียดหรือแรงกดดันใดๆ (ประเวศ วะสี, 2552) สุขภาพจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนาแต่อย่างไรก็ตามภาวะสุขภาพเป็นกระบวนการพลวัตที่ไม่หยุดนิ่ง จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสลับซับซ้อนอยู่ตลอดเวลาและอย่างต่อเนื่อง บุคคลจึงต้องพยายามหาวิธีการที่จะปกป้องสุขภาพเพื่อไม่ให้เกิดภาวะเจ็บป่วยหรือถึงแม้ว่าจะเกิดภาวะเจ็บป่วยขึ้น บุคคลจะต้องพยายามดูแลรักษาเพื่อให้ร่างกายกลับสู่สภาวะปกติให้เร็วที่สุด วิธีการสำคัญที่บุคคลใช้

ปกป้องสุขภาพนั้น คือ การมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้องและสม่ำเสมอ (Palank, 1991) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพในความหมายของเพนเดอร์ (Pender, 1996) หมายถึง การกระทำที่มุ่งการบรรลุระดับสูงสุดของสุขภาพและความผาสุก เป็นการกระทำที่เพิ่มระดับความผาสุกของบุคคลและกลุ่มคน และพฤติกรรมดูแลสุขภาพของบุคคลมีความสัมพันธ์โดยตรง กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครอบครัวถ้าบุคคลสามารถปฏิบัติกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพได้ก็จะก่อให้เกิดสุขภาวะตลอดชีวิต ซึ่งการมีสุขภาวะจะทำให้บุคคลมีชีวิตที่มีคุณภาพมีผลผลิตในการทำงานมากขึ้น ลดการขาดงาน ลดการเจ็บป่วยและลดค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาล การสร้างเสริมสุขภาพจึงเป็นกลไกสำคัญในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนไทยทุกคนให้มีสุขภาวะที่ดีขึ้นตามศักยภาพที่แต่ละบุคคลพึงมี และบุคลากรในระบบสุขภาพเป็นพลังส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนระบบสุขภาพให้มุ่งไปสู่สัมฤทธิ์ผลอันเป็นสุขภาวะของสังคมไทย โดยบุคลากรที่มีสุขภาพเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนมีวิถีชีวิตส่งเสริมสุขภาพให้การศึกษาแก่ชุมชนด้านสุขภาพและช่วยแก้ไขปัญหสุขภาพ

จากสถิติการเสียชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาที่รวบรวมจาก ฅาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนสมาชิกครูสภา (ช.พ.ค.) ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558 – กันยายน 2559 พบว่า ข้าราชการผู้บริหารสถานศึกษา เสียชีวิตจำนวน 19 ราย สาเหตุการตายอันดับ 1 จากโรคหัวใจ จำนวน 5 ราย อันดับ 2 โรคความดันโลหิตสูง จำนวน 4 ราย อุบัติเหตุ 4 ราย อันดับ 3 และ 4 ได้แก่ โรคมะเร็ง โรคถุงลมโป่งพอง จำนวน 2 และ 1 รายตามลำดับปัจจัยเสี่ยงด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุเหล่านี้ ได้แก่ การบริโภคอาหาร น้ำหนักมากเกินไป ความเครียด ขาดการออกกำลังกาย เป็นต้น สาเหตุต่างๆ เหล่านี้สามารถป้องกันและชะลอการเกิดขึ้นได้ด้วยการมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น พฤติกรรมสุขภาพของผู้บริหารจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการมีพฤติกรรมสุขภาพดีช่วยป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บที่เกิดขึ้นได้ทำให้บุคคลมีภาวะสุขภาพที่ดี มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสุขภาพที่ดีของผู้บริหารจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง เพื่อทราบถึงแนวทางส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยองทั้ง 4 ด้าน คือ 1.ด้านสุขภาพกาย 2. ด้านสุขลักษณะ 3. ด้านสุขภาพจิต 4. ด้านโภชนาการทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยที่ทราบไปพัฒนาปรับปรุงแนวทางส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง และนอกจากนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง

2. เพื่อนำเสนอแนวทางส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยองครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาจากประชากรและตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ผู้วิจัยแบ่งประชากร เป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 299 คน (ข้อมูลจากกองการศึกษาเทศบาลนครระยอง ณ วันที่ 26 กรกฎาคม 2559)

ส่วนที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5 คน (ระดับผู้อำนวยการ โรงเรียนละ 1 คน และระดับรองผู้อำนวยการ โรงเรียนละ 2 คน) (ข้อมูลจากกองการศึกษาเทศบาลนครระยอง ณ วันที่ 26 กรกฎาคม 2559)

2. ตัวอย่าง ผู้วิจัยแบ่งตัวอย่าง เป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2559 จำนวน 169 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้หาขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, pp.607-610) หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อหาสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน

ส่วนที่ 2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีหลักเกณฑ์ในการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถาม

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เมื่อผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามกับตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ก็จะนำมาเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา เรื่อง แนวทางส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง เพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพมาก

ยิ่งขึ้นโดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง
- 2) เป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานโรงเรียนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ถึงผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ตอบแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากตัวอย่าง ที่แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อบรรยายสรุปข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่างได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนการส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation หรือ S.D.)

2. ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ของตัวอย่าง สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยองโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านสุขภาพกาย ($\bar{x} = 4.40$) รองลงมา คือด้านโภชนาการ ($\bar{x} = 4.37$) และด้านสุขภาพจิต ($\bar{x} = 4.34$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสุขลักษณะ ($\bar{x} = 4.30$)

2. การส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ด้านสุขภาพกายโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือโรงเรียนมีการทดสอบสมรรถภาพให้กับพนักงานครู และบุคลากร สังกัดเทศบาลนครระยอง ($\bar{x} = 4.51$) รองลงมา คือโรงเรียนมีกิจกรรมการออกกำลังกายช่วงหลังเลิกเรียนและถูกวิธี ($\bar{x} = 4.48$) และผู้บริหารมีการจัดทำสวนสาธารณะลานออกกำลังกายที่มีมาตรฐานและปลอดภัย (

$\bar{x} = 4.47$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีการตรวจสุขภาพประจำปีให้พนักงานครูสังกัดเทศบาลนครระยอง ($\bar{x} = 4.16$)

3. การส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยองด้านสุขลักษณะ โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{x} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือโรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการจัดเก็บ และคัดแยกประเภท ของขยะให้สะอาดเรียบร้อยสม่ำเสมอถูกต้องสุขลักษณะ ($\bar{x} = 4.49$) รองลงมา คือโรงเรียนมีห้องน้ำที่เพียงพอ และสะอาด ถูกต้อง สุขลักษณะ $\bar{x} = 4.42$ และโรงเรียนมีห้องน้ำที่เพียงพอ และสะอาด ถูกต้อง สุขลักษณะ ($\bar{x} = 4.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนมีกิจกรรม 5 ส. ($\bar{x} = 4.07$)

4. การส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยองด้านสุขภาพจิตโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{x} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บริหารสนับสนุนให้มีกิจกรรม เช่น การแข่งขันกีฬาครู ($\bar{x} = 4.44$) รองลงมา คือผู้บริหารจัดให้มีการอบรมด้านส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านสุขภาพจิต ($\bar{x} = 4.43$) และผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้นำความรู้มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพงานที่ได้รับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.35$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือบรรยากาศของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.23$)

5. การส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยองด้านโภชนาการโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีโรงอาหารที่สะอาด และเพียงพอให้กับครู ($\bar{x} = 4.52$) รองลงมา คือผู้บริหารและครูใช้ช้อนกลางในการรับประทานอาหารร่วมกับบุคคลอื่น ($\bar{x} = 4.451$) และโรงเรียนสนับสนุนให้ครูได้รับอาหารที่พอเพียงและมีคุณค่าทางโภชนาการครบทั้ง 3 มื้อ ($\bar{x} = 4.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารและครูมีการรับประทานอาหารเสริมให้ประโยชน์ต่อร่างกาย ($\bar{x} = 4.47$)

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง ทั้ง 5 ท่าน ได้เสนอแนวทางส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ดังต่อไปนี้

3.1 ควรได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอกจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพครูอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

3.2 ครูและบุคลากรบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือ ไม่เห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพ

3.3 สร้างความตระหนักให้กับครูเห็นความสำคัญของสุขภาพ

3.4 องค์กรให้ความสำคัญต่อสุขภาพครูอย่างภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรมีการวางแผนร่วมกันในการแก้ปัญหาสุขภาพของครูอย่างจริงจังและเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงานมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

แนวทางการส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานแต่ละด้านและโดยรวม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อันเนื่องมาจากทั้งนี้ เพราะว่าการประเมินและรายงานเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการปฏิบัติงาน ผลจากการประเมินจะนำไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพจากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารเห็นความสำคัญของการประเมินและรายงานและมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ด้านการนิเทศและติดตามนั้น ยังขาดความเป็นระบบและขาดการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี อินทรปัญญา (2548: 77-82) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดนนทบุรี พบว่าปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ขาดการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมในด้านส่งเสริมสนับสนุนพบว่าการให้การส่งเสริมสนับสนุนของผู้บริหารตามบทบาทยังมีน้อย อีกทั้งยังไม่มีกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมสนับสนุน ที่ไม่ชัดเจนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีป ทองงาม (2549: บทคัดย่อ) ผลการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพโดยรวม ของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพวัดไผ่จะแซ่ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามจิตต์ ภู่มุ่ม (2550 – 2551: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนบ้านนายเหวียน โดยภาพรวมครูได้มีส่วนร่วมปฏิบัติครบทุกด้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่องแนวทางการส่งเสริมดูแลสุขภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้าน เป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ด้านสุขภาพกาย

ผู้บริหารและครูควรมีกิจกรรมการส่งเสริมดูแลสุขภาพ มีการทดสอบสมรรถภาพ มีการออกกำลังกาย และมีการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี

ด้านสุขลักษณะ

ผู้บริหารและครูใส่ใจในการรักษาความสะอาด เรื่องของสุขลักษณะ เช่น การรับประทานอาหาร การปรุงอาหาร ใช้หลักบริหาร 5 ส. ปฏิบัติตามสุขบัญญัติ 10 ประการ มีแกนนำในการส่งเสริมสุขภาพ

ด้านสุขภาพจิต

ผู้บริหารและครูควรควรมีกิจกรรมสร้างสุขเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีสุขภาพจิตที่ดี เข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรมนำชีวิต อบรมโครงการคุณธรรม จริยธรรมให้ความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพจิต ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มั่นดูแลด้วยการซักถามระหว่างเพื่อนครู

ด้านโภชนาการ

ผู้บริหารและครูควรมีส่วนร่วมในการกำหนดรายการอาหาร สวัสดิการด้านอาหาร ตรวจสอบความสะอาดของวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหาร ภาชนะ สถานที่ ไม่สนับสนุนให้ครูรับประทานอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และเหมาะสมกับวัยของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมดูแลสุขภาพครู ของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงาน 3 ด้านของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

2.2 ควรมีการศึกษาการส่งเสริมดูแลสุขภาพครู ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กานดา ผิวสวัสดิ์. (2556). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- นาวิ กริธาทรัพย์. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดทรงธรรม สังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สัมพันธ์ ชื่นสำราญ. (2556). การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุทธิรักษ์ มหาเมฆ. (2552). การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสู่ความเป็นเลิศ

The Management of the Charity Schools in Buddhist Temples for Excellence

อำนวย มีราคา¹ ชาญวิทย์ หมนุดม²
Amnuai Meerakar, Chanwit Munudom

บทคัดย่อ (Abstract)

การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เป็นการบริหารที่มุ่งให้องค์กรเกิดการพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะยกระดับความสามารถขององค์กรในการแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ให้สามารถดำรงอยู่ได้ตามสภาพแวดล้อมปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตลอดเวลา ครอบคลุม การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียน การวัดผล การวิเคราะห์ การเน้นผู้ปฏิบัติ การจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์ และจะต้องอยู่บนพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยความคิดพื้นฐานต้องมีการพัฒนาไปเรื่อย ๆ เพราะการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ยังมีอยู่มากมาย ผู้บริหารต้องเข้าใจหลักการ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหาร เป็นผู้นำในการพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม โดยกระบวนการเหล่านี้ต้องอาศัยการจัดให้เป็นระบบ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารจัดการ; โรงเรียนการกุศล; สู่ความเป็นเลิศ

Abstract

The administration was on the sciences and arts by which the academic management for excellence was on the administration for organizational development and improvement for continuity for raising the organizational ability on completion with the other organizational for remaining by the environment on other changing factors for all times including organizational leading, evaluation,

Received: 2022-04-29 Revised: 2022-05-12 Accepted: 2022-05-24

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยพิชญบัณฑิต Master of Education Educational Administration Pitchaybundit College. Corresponding Author e-mail: selaphum.academic@gmail.com

² ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองกลางประชานุกูล ยโสธร The Director of Muangklangprachanukul Yasothon.

analysis on emphasis for the practitioners, performance on process, result, any fundamental for continuity development by which the development and economic management for excellence were still many for the administrators should by on understanding for the principle, necessity for knowledge, administrative ability, leadership on development for social members for all aspects beginning from personality, knowledge, ability, attitude and behaviour by the way of these processes should be on systematic management for the goal of development on economic management in the schools for excellence.

Keywords: Management; The Charity Schools; For Excellence.

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้า ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ประชากรสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว โรงเรียนจึงเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม ที่เกิดขึ้นจากความต้องการของสังคม เพื่อทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่สมาชิกของสังคม โดยให้การศึกษาและอบรมสั่งสอน เพื่อพัฒนาบุคคลให้เจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม ศีลธรรม วัฒนธรรมอันดีงามนั่นเอง โดยเชื่อว่าการศึกษาคือสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้คนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การศึกษามีการพัฒนาไปไม่หยุดยั้ง สิ่งที่จะนำมาจัดกระทำกับการศึกษามียอมเปลี่ยนแปลง และพัฒนาขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น การบริหารการศึกษาจึงมีความสำคัญเพราะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ และเป็นศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาด้วย ปัจจุบันการบริหารการศึกษาต้องการมาตรฐานของ ความสามารถบางอย่างมีการฝึกอบรมอาชีพ มีการจัดทำอย่างมีระบบการบริหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ซึ่งถือว่าเป็นสัตว์สังคม สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่มี การรวมตัวกันเป็นหมู่เหล่า มีการรวมกลุ่มเป็นชุมชนขนาดต่าง ๆ จากหมู่บ้านเป็นเมือง เป็นประเทศ การที่คนรวมกันเป็นกลุ่มย่อมต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมการทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันจะเป็นไปด้วยความราบรื่นและยังเกิดความเจริญก้าวหน้า กลุ่มหรือสังคมจำเป็นต้องมีการ จัดระบบและระเบียบต่าง ๆ ร่วมกันนี้คือสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ต่าง ๆ อันเป็นเหตุนำไปสู่ความเป็นเลิศทางการบริหารการศึกษานั้นเอง

การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการโรงเรียนถือเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหาร จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการศึกษา โดยคำว่า การบริหารการศึกษาจึงเป็นกิจกรรมต่างๆที่บุคคลร่วมกันทำเพื่อดำเนินการให้เกิดการพัฒนาของสมาชิกทางสังคม เพื่อพัฒนาองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) จัดได้ว่าเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน โดยมักจะนิยมใช้คำว่า “การบริหาร” หากกล่าวถึงการดำเนินการในภาครัฐ และจะใช้คำว่า “การจัดการ” หากกล่าวถึงการดำเนินการในภาคเอกชน แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็น

คำว่า “การบริหาร” หรือ “การจัดการ” มักจะนำมาใช้ในลักษณะที่ทดแทนกันได้ โดยคำว่า “การบริหาร” เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrar” ซึ่งหมายถึง การช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนวยความสะดวก (Direct) ในบางครั้ง “การบริหาร” ก็เรียกว่า “การบริหารจัดการ” หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐและหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของหรือหน่วยงาน ได้มีผู้ให้คำนิยามของคำว่า “การบริหาร” ไว้หลากหลาย ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2543) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น การทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

เสนาะ ติเยาว์ (2543) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานกับคนและโดยอาศัยคนอื่น เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

ธงชัย สันติวงษ์ (2539) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร หมายถึง การกิจของบุคคลหนึ่งหรือหลายคนที่เข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานของบุคคลที่ต่างฝ่ายต่างทำ และปัจจัยที่สำคัญในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ คน เครื่องจักร เงินทุน และวัตถุดิบ

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (2541) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน การกระทำ และการปฏิสัมพันธ์

สุชาติ ประชานุกุล (2541) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการใช้คนและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ หรือ ตามแผนงานที่วางไว้ หรือการจัดสรรการใช้คน เงิน วัสดุ และเวลา ที่มีอยู่ให้ได้ผลมากที่สุดโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด หรือการอำนวยความสะดวกอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดใช้คน เงิน และวัสดุ ให้สอดคล้องและได้สัดส่วนอย่างดีที่สุด เพื่อผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

สมาน อัสวภูมิ (2551) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษาในปัจจุบันมีความสำคัญและความจำเป็นยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการศึกษานอกจากจะเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนยุ่งยากแล้วยังมีตัวประกอบอื่น ๆ อีกมากที่มีผลสะท้อนต่อการบริหารการศึกษา ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อยู่เรื่อย ๆ ซึ่งผู้บริหารการศึกษาจะต้องเผชิญการแก้ปัญหาเหล่านั้นอยู่ตลอดเวลาในบางประเทศ การบริหารศึกษานับว่าเป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งไม่น้อยกว่าอาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์วิศวกร เป็นต้น ซึ่งพวกเขาเหล่านี้ จะต้องได้รับการฝึกหัดอบรมมาเป็นเวลาหลายปีจึงจะมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้ ผู้บริหารการศึกษาก็เช่นเดียวกัน จำเป็นจะต้องได้รับการฝึกหัดอบรมมาโดยตรงจึงจะจัดการศึกษาได้ ดี คือสามารถที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

ธีระ รุญเจริญ (2546) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาว่า การบริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional) อาชีพหนึ่งเพราะการบริหารการศึกษาดำเนินการตามเกณฑ์วิชาชีพชั้นสูงอื่น กล่าวคือ มีลักษณะการบริหารเฉพาะของตนแตกต่างจากวิชาชีพอื่น มีความอิสระในการบริหาร ใช้วิธีแก้ปัญหาศึกษาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง มีการศึกษามากพอคือระดับปริญญาตรี

ขึ้นไปมีองค์กรวิชาชีพครูควบคุม ดูแลและตรวจสอบ มีจรรยาบรรณวิชาชีพเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีการเลือกสรรและกลั่นกรองคุณสมบัติและเกณฑ์มาตรฐานอื่นเป็นอย่างดี ผู้ที่จะเข้าสู่อาชีพบริหารการศึกษาจึงเหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารการศึกษามีอาชีพอย่างแท้จริง

หลักการบริหารสถานศึกษาเป็นหลักการที่ผู้บริหารใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (วิโรจน์ สารรัตน์ 2548)

1. กำหนดนโยบายไว้อย่างชัดเจน
2. มีศูนย์กลางอำนาจการ โดยจัดบุคคลให้รับผิดชอบงานนั้น ๆ โดยตรง
3. ระบุหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน
4. จัดให้มีระบบการทำงานอย่างเหมาะสม
5. มีการอำนวยความสะดวก
6. จัดให้หน่วยงานสนองตอบภาวะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
7. จัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงาน
8. ความรับผิดชอบต้องมีสิทธิและอำนาจควบคู่ไปด้วย
9. การออกคำสั่งควรทำตามลำดับสายการบังคับบัญชา
10. ควรมีการวางแผนการทำงานทุกขั้นตอน
11. ต้องคำนึงถึงหลักประสานงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว
12. สร้างงานและติดตามงาน
13. มีการพิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรม
14. คำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน
15. วางตนให้เหมาะสม มีลักษณะเป็นผู้นำอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ทำงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าไว้ โดยการร่วมมือร่วมใจทำตามเจตนาของทุกคน โดยจัดการใช้ คน เงิน และวัสดุ ให้สอดคล้องกันอย่างมีดีที่สุด

การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ

จากแนวคิดระบบการบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศ ตามการให้นิยามของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2546) ได้กล่าวเอาไว้ว่า ระบบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศเป็นกลยุทธ์ที่ทำให้องค์กรสามารถรักษาลูกค้าไว้ได้ ได้มาซึ่งความภักดีของลูกค้าและได้มาซึ่งส่วนแบ่งตลาดมากขึ้น ทำให้องค์กรเจริญเติบโตไหวทันต่อการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของลูกค้าและตลาดที่เปลี่ยนไปหรือเกิดใหม่ สามารถสร้างโอกาสทางธุรกิจ ใช้ทรัพยากรขององค์กรเพื่อให้เกิดสภาพสูงขึ้น และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ เช่น

Greg Bounds (1994) กล่าวว่า การบริหารที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ กระบวนทัศน์ใหม่กรอบแนวคิดแบบใหม่ ซึ่งเป็นวิธีคิด วิธีการของบุคคลในองค์กร เพื่อการบริหารให้องค์กรมีการปรับปรุง

พันธศักดิ์ พลสารรัมย์ (2540) กล่าวว่า การบริหารที่มุ่งความเป็นเลิศต้องมีการเปลี่ยนแปลง กระบวนทัศน์สู่ความเป็นเลิศ คือ ต้องเปลี่ยนจากกรอบแนวคิดเดิม ไปสู่กรอบแนวคิดใหม่ โดยต้องเริ่มที่ผู้บริหารเพื่อก่อให้เกิดการบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพ

ศุภลักษณ์ เศษระพานิช (2550) ได้กล่าวว่า ระบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง ชุดขององค์ประกอบต่างๆ ซึ่งต่างก็ทำหน้าที่เพื่อให้องค์กรมีกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบ และดำเนินการทั่วทั้งองค์กร

ราตรี ศรีไพรวรรณ (2556) ให้ให้นิยามว่า กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง แนวทางเชิงรุกในการบริหารเพื่อให้บรรลุผลสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลตามแนวคิดของ Education Criteria for Performance Framework (2009 – 2010) ประกอบด้วย 7 หมวดสำคัญ คือ 1) การนำองค์กร (Leadership) 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer Focus) 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement Analysis and Knowledge Measurement) 5) การมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติ (Workforce Focus) 6) การวัดกระบวนการ (Process Measurement) และ 7) ผลลัพธ์ (Results)

ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ เป็นการบริหารที่มุ่งให้องค์กรเกิดการ พัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะยกระดับความสามารถขององค์กรในการแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ให้สามารถดำรงอยู่ได้ตามสภาพแวดล้อมปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงต่างๆตลอดเวลา ครอบคลุม การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียน การวัดผล การวิเคราะห์ การเน้น ผู้ปฏิบัติ การวัดกระบวนการ และผลลัพธ์

การบริหารงานในสถานศึกษาเอกชน

ในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มาจากการที่โรงเรียนการกุศลของวัด มีสภาพการบริหารงานสถานศึกษา ที่ปรากฏชัดว่า บางส่วนดีมาก บางส่วนดี บางส่วนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน หลายส่วนอยู่ในสภาพที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นการพัฒนาการบริหารโรงเรียนจึงควรทำการพัฒนาทั้งระบบ และการพัฒนาทั้งระบบนั้น ควรมีการวางแผนการพัฒนาที่ครอบคลุม ซึ่งการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการบริหารงานโรงเรียน ซึ่งมีสภาพเป็นองค์กรองค์กรหนึ่ง จึงเป็นวิธีการที่มีความเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน

การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภาครัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกันกับสถานศึกษาของรัฐ รวมทั้งรัฐต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการและด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่นตามความเหมาะสมทั้งนี้ การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รับฟังความคิดเห็นของเอกชน และประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย ส่วนสถานศึกษาเอกชนระดับปริญญา

ให้ดำเนินการโดยอิสระภายใต้การกำกับดูแลของสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การบริหารงานในสถานศึกษาเอกชนภายใต้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ได้กำหนดประเภทและระดับของโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาว่ามี 2 ประเภทคือโรงเรียนในระบบ และโรงเรียนนอกระบบ ดังรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2541) โรงเรียนในระบบ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการจัดการศึกษาตามหลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอนโรงเรียนนอกระบบ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการจัดการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาสำหรับโรงเรียนในระบบ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 คณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จึงแบ่งประเภทและระดับโรงเรียนเอกชนไว้ โดยสรุป มี 3 ประเภท คือ

1) ประเภทสามัญศึกษาหมายถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา (เตรียมอนุบาล และอนุบาล) ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย)

2) ประเภทอาชีวศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตร หรือหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

3) ประเภทนานาชาติ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรต่างประเทศ หรือหลักสูตรที่ต่างประเทศที่รับรายละเอียดเนื้อหาวิชาใหม่ หรือหลักสูตรที่ไม่ใช่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อในการเรียนการสอนให้กับนักเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติศาสนา และไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ

กล่าวโดยสรุป จากพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 ได้กำหนดประเภทและระดับของโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาว่ามี 2 ประเภท คือ โรงเรียนในระบบ และโรงเรียนนอกระบบ สำหรับโรงเรียนในระบบ โดยสรุปมี 3 รูปแบบ ประเภทสามัญศึกษา ประเภทอาชีวศึกษา และประเภทนานาชาติ

บริบทของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เกิดขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ของวัด พุทธศักราช 2488 เดิมใช้ชื่อว่าโรงเรียนราษฎร์ของวัด แต่เนื่องจากในระยะแรก ๆ ได้รับการอุดหนุนเหมือนโรงเรียนเอกชนทั่วไป จึงส่งผลให้ประสบปัญหาในระหว่างดำเนินการ ทั้งนี้เนื่องจากไม่สามารถเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนจากผู้ปกครองนักเรียนได้ เพราะสาเหตุมาจากผู้ปกครองนักเรียนร้อยละ 95 มีฐานะยากจน จึงส่งผลให้โรงเรียนบางแห่งเลิกกิจการไป และบางแห่งต้องโอนกิจการให้รัฐบาล อย่างไรก็ตามในปีการศึกษา 2520 สำนักงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ได้ออกนโยบายและแผนงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 จึงได้เพิ่มนโยบายการพัฒนาการศึกษาในด้านปริมาณว่า “จะส่งเสริมการจัดโรงเรียนราษฎร์การกุศลมากขึ้นเป็นพิเศษ” ต่อมาในปีการศึกษา 2521 – 2523 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้นำข้อเสนอนี้มาทดลองพัฒนาโรงเรียนราษฎร์ของวัดเพื่อการกุศลขึ้น โดยการคัดเลือกโรงเรียนในภูมิภาคต่าง ๆ จำนวน 11 โรงเรียน เพื่อเข้าร่วมโครงการ โดยจัดตั้ง “สภาโรงเรียนราษฎร์ของวัดเพื่อการกุศล” ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีพระธรรมญาณมุนี ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวินิตศึกษา ได้รับคัดเลือกเป็นประธานสภารูปแรกในการดำเนินงานของสภาโรงเรียนราษฎร์ของวัดเพื่อการกุศล ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสภาฯ 5 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) เพื่อรวมโรงเรียนราษฎร์ที่มีเจตจำนงจะจัดการศึกษาเพื่อการกุศลทั่วราชอาณาจักรให้มีความเป็นเอกภาพ
- 2) เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ของโรงเรียนด้านการอบรมจริยธรรม พละนามัย การเลือกเรียนวิชาการงาน และอาชีพ รวมทั้งภาษาและหนังสือ
- 3) เพื่อช่วยเหลือนักเรียนยากจนให้มีโอกาสได้รับการศึกษา ซึ่งเป็นการเพิ่มความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา
- 4) เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง
- 5) เพื่อส่งเสริมความมั่นคงให้แก่ผู้รักอาชีพครูโดยที่โครงการได้รับผลเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันในปีการศึกษา 2544 กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้จัดตั้งเป็นสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาขึ้น โดยมุ่งเน้นความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านบุคลากร ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าและเป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ลักษณะของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา คือเป็นโรงเรียนเอกชนที่วัดเป็นเจ้าของ และมีเจ้าอาวาสเป็นผู้รับใบอนุญาตโดยตำแหน่ง การบริหารโรงเรียนอยู่ในรูปของคณะกรรมการอำนวยการ มีการจัดการศึกษาแบบเรียนฟรี โดยไม่เก็บค่าธรรมเนียม รัฐให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนร้อยละ 100 (สำนักงานสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, 2555) สำหรับวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเนื้อหาของบทความนี้เพื่อศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กฎหมายและระเบียบว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัด

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2532 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการออกระเบียบไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532) สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2532 ได้นิยาม “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” หมายถึง โรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15 (1) และ (3) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต การจัดตั้งโรงเรียนให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมให้ดำเนินการกิจการโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน ทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 แล้วให้ทำหน้าที่เพิ่มอีก ประกอบด้วย

1) กำหนดนโยบายและแผนเพื่อพัฒนาโรงเรียน

2) ควบคุมการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบาย

3) ควบคุมการเงินและงบประมาณของโรงเรียน

4) พิจารณาเสนอบุคคลเพื่อบรรจุแต่งตั้งถอดถอนผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูในโรงเรียน สำหรับกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทำหน้าที่ช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยพัฒนาโรงเรียนทุกโรงให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกัน ในส่วนของผู้จัดการ และครูใหญ่ จะเป็นพระภิกษุหรือคฤหัสถ์ก็ได้ ครู จะเป็นพระภิกษุ สามเณรหรือคฤหัสถ์ก็ได้ สำหรับพระภิกษุ สามเณร ที่เป็นครูสอนจะทำการสอนได้แต่เฉพาะวิชาที่ไม่ขัดต่อพระวินัย นักเรียน (ชาย - หญิง) พระภิกษุ สามเณร เข้าเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ได้ โดยที่ พระภิกษุ สามเณร ที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าอาวาสวัดของตนเสียก่อน โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและต้องพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องการจัดองค์ประกอบด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้เกื้อหนุนต่อจุดประสงค์ที่หลักสูตรต้องการ และจัดกิจกรรมนักเรียนให้สอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนที่เป็นพระภิกษุ และสามเณร การเรียนการสอนตามหลักสูตรบางวิชาอาจจะไม่เหมาะสม ให้เลือกเรียนวิชาและจัดกิจกรรมที่ไม่ขัดต่ออุปแทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้การอุดหนุนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นกรณีพิเศษตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด และเงินค่าธรรมเนียมการเรียนและเงินรายได้อื่น ๆ ที่โรงเรียนได้รับ ให้ใช้จ่ายในกิจการโรงเรียนเท่านั้น โรงเรียนเอกชนที่มีเจ้าอาวาสเป็นผู้รับใบอนุญาต หรือมูลนิธิของวัดซึ่งเจ้าอาวาสเป็นผู้ลงนามแทนมูลนิธิเป็นผู้รับใบอนุญาตที่ดำเนินการอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ประกาศใช้ หากประสงค์จะขอรับการอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษในฐานะโรงเรียนการกุศลของวัด ให้ดำเนินการโอนกิจการเป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภายในกำหนดเวลา 2 ปี นับแต่ระเบียบนี้ประกาศใช้ มิฉะนั้นจะหมดสิทธิการขอรับการอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษจากประกาศของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2532 พบว่า การจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการ

และให้สอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่วรรพพทธศาสนา และเป็นโรงเรียนเอกชน ที่มีเจ้าอาวาสเป็นผู้รับใบอนุญาต

กฎกระทรวงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2532

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2532”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องโรงเรียนราษฎร์ของวัด พ.ศ. 2488 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใดส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้ “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” หมายถึง โรงเรียนเอกชน ตามมาตรา 15 (1) และ (3) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต “ผู้รับใบอนุญาต” หมายถึง ผู้ขอจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา “วัด” หมายถึง วัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 “โรงเรียน” หมายถึง โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา “ผู้จัดการ” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา “ครูใหญ่” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา “ครู” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ครู หรืออาจารย์ที่ทำการสอนประจำอยู่ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา “นักเรียน” พระพุทธศาสนาหมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนการกุศลของวัดใน “กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” หมายถึง กลุ่มที่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดตั้งขึ้นตามระเบียบนี้

ข้อ 5 การจัดตั้งโรงเรียนให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

ข้อ 6 ให้ดำเนินกิจการโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 แล้วให้ทำหน้าที่เพิ่มอีก ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนเพื่อพัฒนาโรงเรียน
2. ควบคุมการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบาย
3. ควบคุมการเงินและงบประมาณของโรงเรียน
4. พิจารณาเสนอบุคคลเพื่อบรรจุแต่งตั้งถอดถอนผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูในโรงเรียน

ข้อ 7 ให้มีกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาขึ้นภายในระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่ประกาศใช้ระเบียบนี้

ข้อ 8 กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทำหน้าที่ช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยพัฒนาโรงเรียนทุกโรงให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกัน

ข้อ 9 ผู้จัดการ และครูใหญ่ จะเป็นพระภิกษุหรือคฤหัสถ์ก็ได้

ข้อ 10 ครู จะเป็นพระภิกษุ สามเณรหรือคฤหัสถ์ก็ได้ สำหรับพระภิกษุ สามเณร ที่เป็นครูสอนจะทำการสอนได้แต่เฉพาะวิชาที่ไม่ขัดต่อพระวินัย

ข้อ 11 นักเรียน (ชาย - หญิง) พระภิกษุ สามเณร เข้าเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ได้ พระภิกษุ สามเณร ที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าอาวาสวัดของตนเสียก่อน

ข้อ 12 โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและต้องพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องการจัดองค์ประกอบด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้เกื้อหนุนต่อจุดประสงค์ที่หลักสูตรต้องการ และจัดกิจกรรมนักเรียนให้สอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนที่เป็นพระภิกษุและสามเณรการเรียนการสอนตามหลักสูตรบางวิชาอาจจะไม่เหมาะสม ให้เลือกเรียนวิชาและจัดกิจกรรมที่ไม่ขัดต่อสมณสาธูปแทน

ข้อ 13 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้การอุดหนุนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นกรณีพิเศษตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ข้อ 14 เงินค่าธรรมเนียมการเรียนและเงินรายได้อื่น ๆ ที่โรงเรียนได้รับ ให้ใช้จ่ายในกิจการโรงเรียนเท่านั้น

ข้อ 15 โรงเรียนเอกชนที่มีเจ้าอาวาสเป็นผู้รับใบอนุญาต หรือมูลนิธิของวัดซึ่งเจ้าอาวาสเป็นผู้ลงนามแทนมูลนิธิเป็นผู้รับใบอนุญาตที่ดำเนินการอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ประกาศใช้ หากประสงค์จะขอรับการอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษในฐานะโรงเรียนการกุศลของวัด ให้ดำเนินการโอนกิจการเป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภายในกำหนดเวลา 2 ปี นับแต่ระเบียบนี้ประกาศใช้ มิฉะนั้นจะหมดสิทธิการขอรับการอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ 16 ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อปฏิบัติให้เป็นตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532

พลเอก มานะ รัตนโกเศศ

(มานะ รัตนโกเศศ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

.....

บทสรุป

การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในพระพุทธศาสนา สู่ความเป็นเลิศ เป็นการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร เพราะฉะนั้นผู้บริหารจะต้องทบทวนและพัฒนาสมรรถนะ มีการกำหนดทิศทางการศึกษาที่ชัดเจน กระตุ้นคน วางแผน สามารถตัดสินใจ ต้องเป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ให้ความร่วมมือ ติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี แก้ปัญหาในองค์กรได้ แก้ปัญหาความขัดแย้ง รู้จักวิเคราะห์ระบบงาน มีความสามารถในด้านวิชาการและด้านอื่นๆ สามารถเป็นผู้นำในสังคมได้เป็นอย่างดี เพราะการบริหารงานนั้น ๆ จำเป็นจะต้องมีหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเป็นพื้นฐานการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศก็เช่นเดียวกัน เพราะหลักการแนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา จะเป็นหลักหรือเป็นพื้นฐานในการคิด พิจารณาและตัดสินใจ แล้วก็จะทำให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีทิศทางที่ตรงแนวแน่ไปในทางใดทางหนึ่งที่พึงประสงค์ ไม่สะเปะสะปะ เมื่อจะตัดสินใจก็มีหลักการ และทฤษฎีเข้ามาสนับสนุน สามารถบริหารงานในภารกิจหน้าที่ที่ตนกระทำอยู่อย่างชาญฉลาด มีความแนบเนียนในการปฏิบัติ ให้งานนั้นดำเนินไปได้โดยราบรื่น บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งรวมไปถึงการบริหารการศึกษาจึงมีความสำคัญเพราะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ และเป็นศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาด้วย การบริหารการศึกษาต้องการมาตรฐานของความสามารถบางอย่างมีการฝึกอบรมอาชีพ มีการจัดทำอย่างมีระบบการบริหารเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ซึ่งถือว่าเป็นสัตว์สังคม สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่มี มีการรวมกลุ่มเป็นชุมชนขนาดต่าง ๆ จากหมู่บ้านเป็นเมือง เป็นประเทศ การที่คนรวมกันเป็นกลุ่มย่อมต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมการทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันจะเป็นไปด้วยความราบรื่นและยังเกิดความเจริญก้าวหน้า กลุ่มหรือสังคมจำเป็นต้องมีการ จัดระบบและระเบียบต่าง ๆ ร่วมกันนี้คือสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ต่างๆ อันเป็นเหตุนำไปสู่ความเป็นเลิศทางการบริหารการศึกษานั้นเอง

เอกสารอ้างอิง (References)

- ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. (2540). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2539). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- พัทธศักดิ์ พลสารมัย. (2540). *การพัฒนากระบวนการบริหารสถาบันอุดมศึกษาแบบมุ่งเน้นทั้งองค์การ, ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ราตรี ศรีไพรวรรณ. (2556). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2548). *ผู้บริหารโรงเรียน: สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

- ศุภลักษณ์ เศษธิพานิช. (2550). การพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2546). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่องค์กรที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: อินโนกราฟิค.
- สมยศ นาวิการ. (2543). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). *การบริหารการศึกษามัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. อุบลราชธานี : หจก.อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, (2541). *การพัฒนาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2550). *ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- สุชาติ ประชาณุกุล. (2541). *หลักการบริหารเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2543). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Greg, Bounds. (1994). *Beyond Total Quality Management: Toward the Emerging Paradigm*. New York: McGraw – Hill.

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม

Educational Inequality in Society

กรรณิการ์ หมอนจันทร์¹ นภสร สท้านสุข² ภัทราวดี พูลประเสริฐ³ วัชรโรทัย โกchim⁴
จุฑาธิป ประดิพัทธ์นฤมล⁵

Kannika Monjan¹ Naphasorn Sathansuk² Patrawadee Poolprasert³ Watcharothai
Gochim⁴ and Chuthatip Pradipatnaruemol.⁵

บทคัดย่อ (Abstract)

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมถือว่าเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมานานและส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคมที่สำคัญทำให้คุณภาพชีวิตถดถอยลงไปด้วย บทความนี้ได้มุ่งเน้นที่ความไม่เท่าเทียมทางด้านการศึกษา เนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนทางด้านการศึกษา ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมพบว่าปัญหาหลักคือรายได้ สภาพแวดล้อม และระบบในสังคมที่ทำให้เยาวชนในสังคมเกิดความไม่เท่าเทียม เช่น การเหยียดสีผิว การเหยียดเพศ สภาพแวดล้อมที่อยู่แออัดหรืออยู่ในที่ทุรกันดาร เป็นต้น อาจมีการหันเหจากการศึกษาได้โดยง่าย จากการศึกษาความไม่เท่าเทียม ได้ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าประเทศไทยเผชิญกับความไม่เท่าเทียมทางการศึกษามาก โดยเมื่อเปรียบเทียบความไม่เท่าเทียมระหว่างเด็กในเขตเมืองกับเขตชนบท พบว่าเด็กในเขตเมืองมีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษา สวัสดิการ สภาพแวดล้อมที่ดีกว่าเด็กชนบท ซึ่งทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมที่ยืดเยื้อมา

Received: 2021-12-15 Revised: 2022-03-17 Accepted: 2022-04-14

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: aree1994rat@gmail.com

² หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University

³ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University

⁴ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University, E-mail: watcharothaigochim@gmail.com

⁵ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University

นานทั้งนี้สังคมหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรลงมาดูแลใส่ใจแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเหล่านี้อย่างจริงจัง

คำสำคัญ (Keywords): ความไม่เท่าเทียม; การศึกษา; สังคม

Abstract

Educational inequality in society is a long-standing problem and has resulted in conflicts in important societies lead to deterioration in quality of life as well. This article focuses on inequality in education. because it is the cornerstone of human development in education Educational inequality in society found that the main problems are income, environment and social systems that cause inequality among youth in society such as racism, sexism, crowded environment or in remote areas, etc. There may be easily distracted from education from the study of inequality According to information from the Office of the National Economic and Social Development Board, Thailand faces a lot of inequality in education. When comparing the inequality between urban and rural children It was found that children in urban areas had better access to education, welfare and environment than rural children. This has caused educational inequalities in society for a long time. Societies or agencies, both public and private, should seriously take care of solving these educational inequalities.

Keywords: Inequality; Education; Society

บทนำ (Introduction)

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังคงเกิดความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ สีผิว ฐานะ การงาน การเงิน รายได้ และการศึกษาล้วนเกิดความไม่เท่าเทียมทั้งนั้น แต่ปัจจัยหลักที่จะกล่าวคือความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม ซึ่งความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมนี้เป็นปัญหาหลักและเป็นประเด็นมานานมากที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาลำบากนี้ได้จริงจริงเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพิกเฉย ไม่เห็นความสำคัญเกี่ยวกับประเด็นปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาจึงทำให้เด็กและเยาวชนที่ยากจนไม่มีกำลังทรัพย์ที่จะสามารถศึกษาเล่าเรียนต่อได้ อีกทั้งปัจจัยความพร้อมสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ไม่เอื้ออำนวยจึงทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ขาดโอกาสทางการศึกษา

ความไม่เท่าเทียม

ความไม่เท่าเทียม หมายถึง ความไม่เทียมทางสิทธิโอกาส รายได้ หรือความร่ำรวย ระหว่างบุคคลสองกลุ่ม โดยมักจะถูกใช้ในมุมมองความไม่เท่าเทียมทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน และสิทธิ

ทางสังคม โดยสาเหตุหลักมาจากระบบของสังคม และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของกลุ่มคนที่มีอำนาจ มักจะเป็นเรื่องที่ถูกถกเถียงกันมานานว่าความเท่าเทียมแบบไหนที่ชอบธรรม และความเท่าเทียมแบบไหนที่ไม่ยุติธรรม “มนุษย์ไม่ถึงร้อยละ 1 ของสังคมที่สร้างตัวจากศูนย์จนกลายเป็นเศรษฐี” สามารถใช้เป็นข้ออ้างของคนกลุ่มใหญ่ในการกีดกันคนกลุ่มน้อยไม่ให้เข้าถึงโอกาส โดยรวมแล้ว สังคมมักยอมรับได้ว่าคนรวย (หรือกลุ่มคนอื่น ๆ ที่มีอภิสิทธิ์มากกว่าคนอื่น) ควรจะมีความได้เปรียบเหนือคนกลุ่มอื่นในระดับหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากอภิสิทธิ์นี้ถูกสร้างมาจากทักษะหรือความพยายามที่มากกว่าคนอื่น นับว่าเป็น “รางวัล” อย่างหนึ่งในระบบสังคมทุนนิยมที่เป็นฟันเฟืองของการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้สังคมสามารถพัฒนากิจการหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ความเสียเปรียบจากความไม่เท่าเทียม เกิดมาจากสิ่งที่ไม่ควรมีตั้งแต่แรกแล้ว เช่น การกีดกันทางเพศ และการกีดกันทางสีผิว เป็นต้น รูปลักษณะภายนอกและปัจจัยที่เราเลือกไม่ได้กลายเป็นข้อจำกัดที่เราไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตัวเอง (Tiger Rattana, 2564)

จากที่กล่าวมา ความไม่เท่าเทียมนั้นมีทั้งความไม่เท่าเทียมกันทั้งสิทธิโอกาส รายได้ ฐานะ ความร่ำรวย ความยากจนของระหว่างบุคคลในแต่ละกลุ่มของสังคม โดยสาเหตุหลักของปัญหาความไม่เท่าเทียมกันนี้มาจากระบบของสังคม ที่ไม่มีประสิทธิภาพ การปลูกฝังเกี่ยวกับทัศนคติในทางที่ดีเท่าที่ควร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังคงมีการดูถูกคนยากจน คนทำไร่นานา มีการเหยียดสีผิว การเหยียดเพศ และปัญหาเหล่านี้ก็ยังคงอยู่ในสังคมไม่หายไป

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา คือ การกระจายทรัพยากรทางวิชาการอย่างไม่เท่าเทียมกัน บุคคลเหล่านี้มักจะถูกกีดกันทางสังคม และมักจะถูกปฏิเสธไม่ให้เข้าโรงเรียนที่มีคุณภาพที่ดี จึงทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ระบบการศึกษาของไทยมีปัญหาหลายอย่าง ซึ่งปัญหาที่ยังคงอยู่และยังไม่ถูกแก้ไขปัญหาคือความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมนี้จริงจัง ทำได้เพียงการแก้ไขปัญหาจากปลายเหตุไม่ได้ใส่ใจเจาะประเด็นแก้ไขปัญหาคือความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาอย่างลึกซึ้ง จึงทำให้เด็กและเยาวชนที่ยากจนเกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชนบท โดยความไม่เท่าเทียมทางการศึกษามีปัจจัยทางสังคม คือ ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาจากภูมิฐานะหรือพื้นที่สภาพแวดล้อม และภูมิฐานะของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งประชากรวัยเด็กในเขตเมืองจะมีโอกาสจะเข้าถึงการศึกษาได้ง่ายกว่า ทั้งด้านระยะทางและคุณภาพของโรงเรียน จึงทำให้เด็กและเยาวชนที่ยากจนไม่ได้รับการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ

จากที่กล่าวมา ปัญหาความไม่เท่าเทียมในสังคมนั้นเรามักจะนึกถึงความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจเป็นอันดับแรก ซึ่งจะเห็นว่าความยากจนไม่ใช่แค่การไม่มีเงินทอง การขาดโอกาสเข้าถึงการศึกษาก็ถือว่าเป็นความยากจนด้วย การศึกษาจึงมีต่อฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างชัดเจน ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงควรต้องดำเนินการกระจายโอกาสการศึกษาไปสู่สมาชิกทุกกลุ่มในสังคม โดยเฉพาะคนจน เพราะว่าคนจนขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ แต่คนรายนี้นั้นมี

โอกาสที่ได้รับการศึกษาที่ดี มีตัวเลือกที่ตีมากมายไม่ว่าจะสถานศึกษา เทคโนโลยี การใช้ชีวิต หรือ รวมไปถึงการบริการสาธารณะต่างๆที่คนวัยได้รับ

สาเหตุของความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่ฝังรากลึก

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาส่วนใหญ่เกิดจากความไม่เท่าเทียมทางสังคมและเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน เกิดสาเหตุหลักของปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา คือ ปัญหาความยากจนในสังคม ส่งผลให้ตอนนี้มีเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาเพิ่มสูงขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนเหล่านี้อยู่ในวัยเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อายุ 3-17 ปี) อีกทั้งระบบการศึกษาไทยจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อเด็กและเยาวชนที่ยากจนเพียงร้อยละ 0.5 ของงบประมาณด้านการศึกษา เด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้รับเงินอุดหนุนเฉลี่ยคนละ 5 บาทต่อวัน อีกทั้งระบบการศึกษาไทยยังขาดเครื่องมือในการคัดกรองความยากจนที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้เด็กและเยาวชนที่ยากจนเกิดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา พลาดโอกาสในการสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาสูงถึง 7 เท่า โดยเด็กจากครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำที่สุดร้อยละ 20 ของประเทศมีโอกาสศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 5 ของประชากรในกลุ่มรายได้เดียวกัน(ภาววรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์, 2564) และถึงแม้ว่าจะเห็นปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาได้อย่างชัดเจนแล้วว่าต้นสายปลายเหตุในการเกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษานั้นเป็นอย่างไร แต่การแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาก็ไม่ใช่เรื่องง่ายในการที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาได้โดยตรง ซึ่งต้องใช้เวลาในการแก้ปัญหความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเหล่านี้อย่างจริงจังและตรงจุด ก่อนที่ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อรุ่นถัดไป จนกลายเป็นช่องว่างในสังคมให้กว้างมากขึ้นอีก

จากที่กล่าวมา เกี่ยวกับสาเหตุของความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาที่ฝังรากลึกมีสาเหตุหลักของปัญหานั้นคือ ความยากจนที่ยังคงเป็นปัญหาหลักซึ่งส่งผลให้มีเด็กและเยาวชนไม่ได้รับการศึกษาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเด็กเหล่านี้ยังคงขาดโอกาสทางการศึกษา และรอให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

ผลที่เกิดขึ้นหลังจากการเกิดความไม่เท่าเทียมกันของปัญหา

ผลที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาทำให้มีเด็กบางส่วนขาดโอกาสทางการศึกษา (อัญมณี บุณณกานนท์, 2553) ดังนี้

1. ขาดการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดการศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส เนื่องจากปริมาณและความซ้ำซ้อนของพันธกิจที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างแยกกันรับผิดชอบดูแลปัญหาขาดการบูรณาการที่ดี ตั้งแต่ระดับของการส่งต่อข้อมูลเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาร่วมการดำเนินการทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน สวัสดิการสังคม และบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้อง

2. การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษามีกระบวนการขั้นตอนที่ยังยากทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้านอกจากนี้การจัดทำงบประมาณเพื่อการศึกษาในส่วนของการดูแลเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษายังไม่เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3. สังคมไทยยังขาดความตระหนักและการให้ความสำคัญกับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ทำให้มาตรการการดูแลกลุ่มเด็กเหล่านี้ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรทั้งในระดับของผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติ ทำให้การกำหนดนโยบายและมาตรการในการช่วยเหลือไม่ครอบคลุมและไม่มีประสิทธิภาพ

4. ขาดการจัดทำแผนกลยุทธ์เชิงปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ และขาดการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทำให้การดำเนินกิจกรรมและโครงการเพิ่มโอกาสให้แก่เด็กกลุ่มนี้ขาดความต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษานั้น เกิดขึ้นจากสังคมที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้พอสมควร ทำให้ไม่มีการช่วยเหลือของทางสังคมที่ไม่ได้ครอบคลุมและไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนที่ยากจนหรือจะเป็นการประสานงาน การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนที่ต้องการแบ่งแยกกันรับผิดชอบจนทำให้เกิดปัญหาโดยที่ไม่ได้ใส่ใจ และเจาะลึกลงไปถึงแก่นแท้ของปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาในสังคมนั้นอย่างแท้จริง การที่สังคมยังขาดความตระหนักไม่ให้ความสำคัญแก่เด็กและเยาวชนที่ยากจนขาดศึกษาอยู่นี้ ยิ่งจะทำให้เกิดช่องว่างในประเทศมากขึ้น และเด็กเหล่านั้นก็จะขาดการศึกษาที่ดี การทำงานที่ดี สังคม และสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กและเยาวชนที่ยากจน ก็ควรได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกับเด็กและเยาวชนที่ร่ำรวยเดียวกันกับพวกเขาเช่นกัน

แนวทางในการจัดการกับความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา

1. การจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของเด็ก ๆ ในชุมชน เพื่อให้เกิดการเพิ่มโอกาสสำหรับเด็กด้อยโอกาสมากขึ้น ควรมีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ระยะเวลาของการจัดการศึกษาควรพิจารณาให้เหมาะสมกับเด็กยากจนและสภาพครอบครัว โดยเพิ่มการจัดบริการในรูปแบบของการศึกษาตามความเหมาะสมในบริบทสังคม (กัมปนาท บริบูรณ์ และรณิดา เขยชุม, 2553)

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคเครือข่ายทางสังคมอย่างจริงจัง โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดบริการทางการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อจะพัฒนามาตรฐานและคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่เด็กด้อยโอกาส เปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ซึ่งเป็นการเพิ่มอำนาจให้แก่ผู้ปกครองและเด็ก ตรวจสอบอำนาจในการบริหารและการบริการด้านการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้การเยี่ยมบ้านและการส่งต่อข้อมูลเด็กด้อยโอกาสจากโรงเรียนถึง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นเพื่อที่จะเพิ่มความใกล้ชิดระหว่างโรงเรียน ชุมชน บ้าน คุนครู และเด็กด้อยโอกาส โดยมีบุคลากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงาน เพื่อให้เข้าใจสภาพการอยู่อาศัยและสภาพปัญหาของเด็ก เพื่อวางแผนช่วยเหลือในลำดับต่อไป

3. ส่งเสริมการจัดทำสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

3.1 เพิ่มโอกาสทางกายภาพ การจัดโครงการอาหารกลางวันให้ทั่วถึง โดยจัดอาหารที่มีคุณภาพตามโภชนาการสารอาหารครบ 5 หมู่ ให้แก่เด็กด้อยโอกาสในโรงเรียน ซึ่งจำเป็นต่อพัฒนาการทางร่างกายและสมอง ก่อให้เกิดความเสมอภาคในเพื่อนรุ่นเดียวกัน ด้านพัฒนาการทางร่างกาย และสติปัญญา

3.2 เพิ่มโอกาสทางรายได้ การสนับสนุนทุนการศึกษา เพื่อแบ่งเบาภาระให้ครอบครัวของเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียน เพื่อป้องกันการหยุดเรียนกลางคันของเด็ก ๆ เนื่องจากต้องไปช่วยครอบครัวทำงาน การพิจารณาให้ทุนการศึกษาควรครอบคลุมถึงความจำเป็นในการศึกษาของเด็ก ครอบครัวที่มีฐานะยากจนมักจะได้โอกาสทางการศึกษาที่ดี

3.3 เพิ่มโอกาสทางสังคม การจัดให้มีบริการรถประจำทางสำหรับเด็กที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยไกลจากโรงเรียนให้มีความสะดวกและความปลอดภัยในการเข้ารับการศึกษา เนื่องจากปัญหาการเดินทางสำหรับเด็กด้อยโอกาสเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่ลดโอกาสในการเข้าเรียนของเด็ก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประสานงานกับโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้บริการรถรับส่งอย่างทั่วถึงปลอดภัย และเพียงพอต่อความต้องการของเด็กในพื้นที่ห่างไกล (อัญมณี บุรณกานนท์, 2553)

จากที่กล่าวมา ในเรื่องของแนวทางการจัดการกับความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาสรุปได้ว่าเป็นการร่วมมือของทุกภาคส่วนของเครือข่ายในสังคมในรูปแบบอย่างจริงจังเพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ยากจนหรือด้อยโอกาสทางการศึกษาเหล่านี้ได้มีโอกาสทางการศึกษาการที่เด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้รับการศึกษาที่ดีมีความรู้ และควรได้อยู่ในสังคม สภาพแวดล้อมที่เหมือนกับทุกคนที่รุ่นเดียวกันเด็กและเยาวชนเหล่านี้ควรจะได้รับ

ข้อเสนอแนะต่อการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม

1. การเพิ่มความเท่าเทียมของโอกาส โดยคำนึงถึงหลักความเสมอภาคทั่วไปที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคน

2. ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคม คือ การเข้าใจความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ชีวภาพ วิถีชีวิต ประเพณี ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นให้สถาบันทางการศึกษาปรับหลักสูตรการศึกษาให้เข้ากับท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาเล่าเรียนได้มีโอกาสในการตัดสินใจเลือกที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และสร้างความมั่นคงของชีวิตตนเองในอนาคต

3. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น อย่างจริงจัง ให้ประชาชนมีโอกาสในการตัดสินใจ และร่วมบริหารทรัพยากรในท้องถิ่นให้

เกิดการบูรณาการและพัฒนาหลักสูตร หรือสนับสนุนช่องทางแห่งการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่น ให้มีโอกาสเข้าสู่ระบบการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2552)

4. นโยบายการศึกษาที่คำนึงถึงประสิทธิภาพและการใช้ได้จริง นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และการลดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา

4.1 สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษาโดยยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน

4.2 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน และระบบเครือข่ายในด้านการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาด้านสื่อองค์ความรู้ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

5. งบประมาณการศึกษาที่ส่งกระจายมายังท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ปัญหาไม่ได้อยู่ที่งบประมาณที่ไม่เพียงพอ แต่อยู่ที่ไม่สามารถใช้งบประมาณได้มีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์คือนักเรียนยังมีความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาทั้งในโอกาสและคุณภาพ

5.1 การพัฒนาระบบบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ คือ ปรับหลักสูตรงบประมาณรายหัว โดยไม่ได้มองว่านักเรียนทุกคนต้องได้รับเงินเท่ากัน แต่ให้คำนึงถึงความจำเป็นของนักเรียนและความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีค่าครองชีพไม่เท่ากัน

5.2 การจัดสรรงบประมาณที่ไม่คำนึงถึงสภาพความเป็นจริง สอดคล้องกับงบประมาณรายจ่ายเพื่อลดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่มีแนวโน้มลดลง ดังนั้นจึงควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างทั่วถึงและให้กลุ่มเด็กยากจนด้อยโอกาสได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม (ไทยพับลิก้า, 2564)

จากที่กล่าวมา ในข้อเสนอแนะต่อการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม สรุปได้ว่า การชี้แจงข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมเป็นสิ่งที่หน่วยงานหรือสังคมควรรับรู้ถึงจุดบกพร่องของปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม โดยนำปัญหาและข้อเสนอแนะดังกล่าวมาแก้ไขปัญหาคือความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม เพื่อที่เด็กและเยาวชนที่ยากจนหรือเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาได้รับโอกาสทางการศึกษา สวัสดิการต่างๆ ในสังคม เพื่อที่เด็กเหล่านี้จะได้มีอนาคตที่ดีในสังคมต่อไป

บทสรุป

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษายังคงอยู่ในสังคม และส่งผลให้เกิดผลกระทบกับเด็กและเยาวชนที่ยากจนเหล่านี้ไม่ได้รับการไม่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ไม่ได้รับสวัสดิการต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้เด็กและเยาวชนเหล่านี้มักถูกเลือกปฏิบัติทางสังคมในโรงเรียนสถานศึกษา และนโยบายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของสังคมที่ผ่านมาจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ได้พอสมควร ดังนั้น หากสังคมไม่ตระหนักถึงทิศทางและความรุนแรงของปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมที่กำลังจะเกิดขึ้นภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงเพิกเฉย ไม่เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง คาดการณ์ได้ว่าในอนาคตจะต้องประสบกับปัญหาด้านคุณภาพของทรัพยากรบุคคลอย่างรุนแรง ในขณะนี้ผลที่เกิดขึ้นจากความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาก็ยิ่งรุนแรงมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัมปนาท บริบูรณ์ และธนิดา เขยชุม. (2553). การประเมินผลนโยบาย การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส : กลุ่มเด็กถูกปล่อยปละละเลย. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- ภาวรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์. (2564). ไขรหัสความเหลื่อมล้ำการศึกษาไทย เหตุใดความช่วยเหลือไปไม่ถึงเด็กยากจน. สืบค้น 12 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.eef.or.th/>
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2552). พระบรมราโชวาท พระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา. สืบค้น 23 กันยายน 2564, จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/21664>
- สุทธิชัย หยุ่น. (2563). ความไม่เท่าเทียม ความเท่าเทียม และ ความเที่ยงธรรม. สืบค้น 23 กันยายน 2564, จาก <https://www.matichonweekly.com/>.
- อัญมณี บุณณกานนท์. (2553). การประเมินผลนโยบายการจัดการศึกษาเด็กด้อยโอกาสกลุ่มเด็กด้อยโอกาส/ยากจนเข้าถึงบริการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Tiger Rattana. (2564). "ความไม่เท่าเทียม คืออะไร – ปัญหาที่เราเลือกที่จะไม่เห็น". สืบค้น 24 กันยายน 2564, จาก <https://faithandbacon.com/inequality/>.

แนวทางการออกแบบนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

Educational Innovation Design Guidelines to Develop Reading and Writing Skills for School Children

ภัทรพร แก้วสองสี¹

Pattaraporn Kaewsongsee

บทคัดย่อ (Abstract)

การพัฒนาทักษะในการอ่านออก เขียนได้และสื่อสารได้เป็นการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อให้สามารถเรียนรู้ในระดับที่ซับซ้อนขึ้นเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่และช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นประชากรที่มีคุณภาพในอนาคต ครูผู้สอนจึงต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ เข้าใจทักษะกระบวนการพัฒนาความสามารถในการอ่าน การเขียนและการสื่อสารของผู้เรียนปกติและผู้เรียนที่ต้องได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสม เช่น นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวัสดุ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวิธีการ และกระบวนการสร้างและการประเมินคุณภาพของนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้และการสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ต้องร่วมมือ ร่วมใจนำมาใช้ในพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้จะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

คำสำคัญ (Keywords): นวัตกรรมทางการศึกษา; ทักษะการอ่าน; ทักษะการเขียน; ทักษะการสื่อสาร

Abstract

Reading, writing and communication can improve analytical thinking of learners from a young age and when learners enter to adult period, they can learn and understand different ideas. Reading, writing and communication can promote learners to be quality population in the future. Teachers should have the knowledges and understand the process of reading and writing skills development for regular learners and inclusive learners. It is the most important and necessary for teachers and educational personnels in schools which they should have known and understood the reasonable educational innovation design such as instructional

Received: 2021-10-22 Revised: 2022-05-06 Accepted: 2022-06-08

¹ โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, Pharakhon Rajabhat University Demonstration Elementary School. Corresponding Author email: pattaraporn.ka@pnru.ac.th

innovation on material type , instructional innovation on method type , creating process and quality assessment of educational innovation . They have to cooperate in learning to develop reading writing and communication skills of learners for upgrading learners' achievement.

Keywords: Educational innovation; Reading skill; Writing skill; Communication skill

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ ความคิดให้กับพลเมืองของประเทศโดยเฉพาะในโลกของการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 การศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการวางรากฐานของการสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สำหรับโลกของการเรียนรู้นั้น การอ่านและการรู้หนังสือ (Reading and Literacy) เป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการอ่านและการรู้หนังสือจะนำมาซึ่งความรู้ ความสามารถและส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตพร้อมทั้งสามารถถ่ายทอดสื่อสารให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจได้ กล่าวได้ว่า หากผู้เรียนมีความบกพร่องหรือขาดความสามารถในการอ่านและการรู้หนังสือจะส่งผลให้ประสบความยากลำบากในการเรียนรู้ระดับที่สูงขึ้นและจะเป็นปัญหาในการดำรงชีวิตต่อไปได้

การอ่านและการรู้หนังสือ (Reading and Literacy) เป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้และการพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ การอ่านอย่างคล่องแคล่วและเข้าใจความหมายจะนำมาซึ่งความรู้และส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ แยกแยะและประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต พร้อมทั้งสามารถถ่ายทอดสื่อสารให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจได้ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หากผู้เรียนบกพร่องหรือขาดความสามารถในการอ่าน การเรียนรู้ก็ไม่อาจก้าวหน้าได้ และจะประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิต จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องพัฒนาความสามารถในการอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่องและสื่อสารได้ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารให้แก่ประชาชนตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อให้สามารถเรียนรู้ในระดับที่ซับซ้อนขึ้นเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ จนสามารถดูแลตนเอง มีอาชีพและมีรายได้ สามารถเป็นนักคิดและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งอาจยาวนานถึง 14 – 15 ปี หรือในวัยของการศึกษาภาคบังคับ จึงจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาในช่วงนี้ให้มั่นคง โดยพิจารณาว่าการอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่องและสื่อสารได้เป็นพื้นฐานสำคัญสูงสุดอันดับแรก ๆ ของการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน การพัฒนาความสามารถในการอ่าน นอกจากครูผู้สอนจะต้องมีองค์ความรู้ เข้าใจทักษะกระบวนการพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียน ทั้งผู้เรียนปกติและผู้เรียนที่ต้องได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพราะปัจจัยความแตกต่างทางสติปัญญาแล้ว ความแตกต่างทางพื้นฐานครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยจึงกำหนดเป็นนโยบายสำคัญในการเร่งรัดคุณภาพการอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่องและสื่อสารได้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายการพัฒนา

ขีดความสามารถของผู้เรียนให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพในประชาคมอาเซียนและโลก การสร้างและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่องและสื่อสาร จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ต้องร่วมมือ ร่วมใจนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในหน้าที่อันจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่องและสื่อสารซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

ความจำเป็นที่ครูผู้สอนต้องสร้างนวัตกรรม

การสร้างและพัฒนาวัตกรรมการศึกษามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ต้องร่วมมือ ร่วมใจนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในหน้าที่อันจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของงานที่ปฏิบัติในหน้าที่ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน การเลือก ออกแบบและการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นหรือความต้องการในการพัฒนาทั้งนี้เพื่อให้ได้นวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง และสื่อสารได้

ความหมายของนวัตกรรม

นวัตกรรมทางการศึกษา (Educational innovation) คือการนำเอาสิ่งใหม่ซึ่งอาจอยู่ในรูปของความคิดหรือการกระทำรวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ที่นำเข้ามาใช้ในระบบการศึกษาเพื่อมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ระบบการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วเกิดแรงจูงใจในการเรียนและช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียน เช่น การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้วิดีโอทัศน์เชิงโต้ตอบ (Interactive Video) สื่อหลายมิติ (Hypermedia) และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

กิดานันท์ มะลิทอง.(2543) กล่าวว่า นวัตกรรมเป็นแนวความคิด การปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยมีใครใช้มาก่อนหรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและแรงงานอีกด้วยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากในวงการศึกษาซึ่งเรียกว่า นวัตกรรมการศึกษา (Educational innovation)

อรนุช ลิมตศิริ. (2546) กล่าวว่า เป็นการนำแนวคิด วิธีการปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ที่ได้รับการพัฒนา ปรับปรุงที่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในการจัดการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน

วัชรพล วิบูลยศิริ. (2556) กล่าวว่า นวัตกรรมคือ แนวคิด วิธีการปฏิบัติหรือสิ่งใหม่ ที่ยังไม่แพร่หลายหรือยังไม่เคยใช้มาก่อน และเข้ามาเปลี่ยนแปลงกระบวนการหรือสิ่งที่มีอยู่เดิม โดยผ่านการคิดค้นประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่หรือพัฒนาจากของเดิมที่มีอยู่ให้ทันสมัยและปรับปรุงจนใช้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ

ทิตินา แคมมณี. (2559) กล่าวว่า นวัตกรรมหมายถึง แนวคิด แนวทาง ระบบ รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาซึ่งได้รับการคิดค้นและจัดทำขึ้นใหม่เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางการศึกษา

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า นวัตกรรม หมายถึง แนวคิด เทคนิค วิธีการ หรือ สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยนวัตกรรมอาจเกิดจากการคิดค้นขึ้นใหม่หรือปรับปรุงจากที่มีอยู่เดิมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้นำไปใช้ประโยชน์

นวัตกรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านออก เขียนได้ และการสื่อสาร

นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่เหมาะสมต่อการพัฒนาความสามารถในการการออกเขียนได้ และการสื่อสาร มีดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2554)

1. นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวัสดุ

นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวัสดุ ครูผู้สอนสามารถนำมาฝึกทักษะการพูด การเขียน การอ่านและการฟังให้กับผู้เรียนได้ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวัสดุที่นิยมใช้กันมากคือ หนังสือเรียน หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด แผนภูมิ บัตรคำ บัตรภาพประกอบคำ ภาพ ฟัน ซีดีเสียง วีดิทัศน์ สไลด์คอมพิวเตอร์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 หนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านประกอบ เป็นนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวัสดุที่ผู้เรียนได้อ่าน เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษาของผู้เรียนให้มากขึ้น ครูผู้สอนอาจจัดหาหรือพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

1.2 แบบฝึกหัด เป็นเอกสารเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการเขียนและการใช้ภาษาให้มีความถูกต้องคล่องแคล่วและชำนาญขึ้น เมื่อผู้เรียนเรียนหนังสือจบบทหนึ่ง ๆ ผู้เรียนจะต้องทำแบบฝึกหัดบทนั้นเพราะแบบฝึกหัดดังกล่าว นอกจากจะฝึกฝนทักษะการเขียนแล้วยังเป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ภาษากับการใช้ภาษาในชีวิตของผู้เรียนด้วย โดยทั่วไปแบบฝึกหัดภาษาไทยจะมีจำนวนแบบฝึกหัดเท่ากับบทเรียนเพราะเป็นแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะหลังจากเรียนจบบทเรียนแต่ละบท

1.3 แผนภูมิ แผนภูมิที่ครูผู้สอนนิยมใช้มีดังนี้

1) แผนภูมิประสบการณ์ เป็นการฝึกอ่านข้อความจากแผนภูมิสำหรับผู้เรียนในระดับประถมศึกษา วิธีการสอนโดยจัดให้ผู้เรียนมีประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งแล้วให้ผู้เรียนช่วยกันเล่าเรื่องจากประสบการณ์นั้น ครูผู้สอนเขียนข้อความที่ผู้เรียนช่วยกันเล่าลงบนกระดานดำ จัดข้อความ

ให้ได้ความกะทัดรัดแล้วครูผู้สอนคัดลอกข้อความลงในแผนภูมิ แล้วให้ผู้เรียนอ่านแผนภูมิจากซ้ายไปขวาในการอ่านแต่ละครั้ง ควรใช้ไม้ชี้ในบรรทัดที่ผู้เรียนกำลังอ่านจากซ้ายไปขวา

2) แผนภูมิสรุปเนื้อหา เพื่อสรุปความรู้ที่เรียนแต่ละเรื่อง บท หรือตอน อาจมีภาพประกอบด้วย เช่น แผนภูมิ การฟังที่ดี ใช้ประกอบเมื่อสอนทักษะการฟัง โดยให้ผู้เรียนอ่านและปฏิบัติกิจกรรม เช่น สรุปใจความเป็นข้อ ๆ อภิปรายหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง เป็นต้น

3) แผนภูมิแสดงส่วนสำคัญ เช่น การแต่งกายของตัวละคร แสดงความเกี่ยวข้องของตัวละครในบทเรียน แสดงเส้นทางการเดินหรือที่ตั้งเมืองตามเนื้อหาในบทเรียน เป็นต้น

4) แผนภูมิแสดงหลักเกณฑ์ เช่น แผนภูมิแสดงหลักเกณฑ์การอ่านคำ หรือลักษณะของคำต่าง ๆ

1.4 หุ่น เป็นนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวัสดุเพื่อฝึกทักษะการฟังและการพูดที่นิยมกันมาก คือ หุ่นกระบอก หุ่นนิ้วมือและหุ่นสวมมือ

1.5 ซีดีเสียง ใช้บันทึกเรื่องราวหลายประเภท เช่น ข่าว คำบรรยาย การอภิปราย เป็นต้น เป็นนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวัสดุเพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะการฟังได้

1.6 วิดีทัศน์ เป็นนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวัสดุที่เสนอภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวและเสียงในการสอนภาษาไทย อาจบันทึกละครเรื่องที่มีเนื้อหาในเรื่องวรรณคดีให้ผู้เรียนชม หรือผลิตวีดิทัศน์วิธีการพูดในโอกาสต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ชมซึ่งผู้เรียนจะได้ยินทั้งเสียงพูดและสีหน้าท่าทางของผู้พูด

1.7 สไลด์คอมพิวเตอร์ เป็นนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวัสดุอีกประเภทหนึ่ง ที่รู้จักกันดี ในปัจจุบันเรียกว่า PowerPoint มาใช้แทนการเขียนบนกระดานดำของครูผู้สอน ซึ่งถ้าผลิตอย่างมีคุณภาพจะช่วยให้ผู้เรียนสนใจการเรียนเพิ่มขึ้น

2. นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวิธีการ

นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประเภทวิธีการมีดังนี้

2.1 การสาธิต การสาธิตมีลักษณะที่สำคัญ คือ ผู้เรียนจะสังเกตจากครูผู้สอนหรือผู้สาธิต การสาธิตจะช่วยเสนอประสบการณ์แก่ผู้เรียนได้มาก วัตถุประสงค์สำคัญของการสาธิตคือ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาวิชาได้ภายในเวลารวดเร็ว การสาธิตที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการวางแผนดังนี้

2.1.1 กำหนดขั้นตอนแต่ละขั้นว่าจะสาธิตทักษะใด กระบวนการหรือวิธีการใดให้เหมาะสมกับเวลา

2.1.2 ทดสอบเครื่องมือที่ใช้สาธิตว่าเหมาะสมก่อนจะสาธิต

2.1.3 ควรพิจารณาดูว่าสถานที่ที่จะจัดเพื่อสาธิตนั้นผู้เรียนมองเห็นได้ทั่วถึง

2.2 การจำลองสถานการณ์เพื่อการแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ได้เป็นอย่างดี การจำลองสถานการณ์เพื่อการแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่จัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางสีหน้าท่าทางเลียนแบบของจริงที่ตนคิดว่าควรจะเป็นการจำลองสถานการณ์เพื่อแสดงบทบาทสมมติ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.2.1 การแสดงนาฏการ เป็นวิธีการแสดงที่ผู้แสดงต้องฝึกซ้อมแสดงท่าทางหรือภาพมาล่วงหน้า

2.2.2 การแสดงทันทีทันใด เป็นวิธีที่ผู้แสดงไม่ต้องฝึกซ้อมมาก่อน เมื่อเรียนไปถึงเวลาใด ครูผู้สอนก็จะกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ทันทีโดยแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นการแสดงบทบาทของบุคคล

2.2.3 การแสดงโดยครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดเรื่องราวขึ้น เป็นการผสมผสานระหว่างแบบที่ 1 และแบบที่ 2 คือผู้แสดงต้องแสดงบทบาทที่คิดขึ้นเองบ้างและตามกำหนดไว้บ้าง

2.3 เกม ในการเรียนการสอนภาษาไทย อาจนำมาใช้เป็นสื่อในการช่วยการเรียนการสอนได้ ทั้งการอ่าน การเขียน หลักภาษา การใช้ภาษาและวรรณคดี

2.4 การฝึกปฏิบัติ ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่เน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน เช่น ในการสอนให้ผู้เรียนพูดในโอกาสต่าง ๆ นอกจากจะให้ผู้เรียนชมวิดีโอทัศน์แล้วให้ผู้เรียนได้ฝึกพูด ในการฝึกปฏิบัติที่ดีต้องมีตัวแบบที่ดีจะทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง กรณีที่มีการฝึกปฏิบัติที่มีหลายขั้นตอนควรให้ฝึกปฏิบัติแต่ละขั้นตอนให้เกิดความชำนาญจึงจะไปขั้นตอนต่อไป ดังนั้นอาจจะต้องมีสื่อหรือตัวแบบที่แสดงซ้ำหลายครั้งให้ผู้เรียนเห็นจนผู้เรียนปฏิบัติได้

2.5 การแสดงนิทรรศการ เป็นกิจกรรมและวิธีการสอนภาษาไทยอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะนิทรรศการเปรียบได้กับการนำรูปแบบต่าง ๆ มาจัดแสดง เช่น กราฟฟิก หรือวัสดุ 3 มิติ ให้เรื่องราวของรายละเอียดความรู้ที่เป็นประโยชน์ นิทรรศการช่วยจูงใจให้ผู้เรียนนั้นอยากเรียน พัฒนาความคิดของผู้เรียนและช่วยสรุปบทเรียน

การสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2559) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา

การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษาให้มีคุณลักษณะตามจุดหมายของหลักสูตรซึ่งเป็นสภาพที่หลักสูตรคาดหวังให้เกิดขึ้น แต่ในสภาพที่เป็นจริง การจัดการศึกษาไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังคือยังไม่บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร หรืออาจกล่าวได้ว่าสภาพที่เกิดขึ้นจริงไม่สอดคล้องกับสภาพที่คาดหวังหรือมีสภาพแตกต่าง ถ้าพิจารณาในระดับหลักสูตรคือ สภาพของความไม่สอดคล้องกันระหว่างผลการจัดการศึกษากับจุดหมายของหลักสูตร ถ้าพิจารณาในระดับชั้นเรียนก็คือ สภาพของความไม่สอดคล้องกันระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดหรือจุดประสงค์การเรียนรู้

2. การศึกษาและเลือกนวัตกรรมเพื่อการแก้ปัญหา

ภายหลังจากการวิเคราะห์ปัญหาในขั้นตอนที่ 1 จะทำให้เราทราบปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่ชัดเจนขึ้น ขั้นตอนต่อไปจึงควรศึกษาประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีหลากหลายจาก หนังสือ ตำรา งานวิจัยและผลงานการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงกับ

ปัญหาของเราซึ่งจะทำให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถเลือกใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษามากที่สุด

3. การออกแบบนวัตกรรม

เมื่อได้ศึกษาและพิจารณาตัดสินใจเลือกนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการแก้ปัญหาได้เหมาะสมแล้ว ควรออกแบบนวัตกรรมซึ่งเป็นการกำหนด ขอบข่ายเนื้อหาสาระ องค์ประกอบ รูปแบบนวัตกรรมว่าควรมีลักษณะอย่างไร มีส่วนประกอบอะไรบ้าง มีกระบวนการหรือขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อการแก้ปัญหาอย่างไร เช่นถ้าเลือกใช้นวัตกรรมประเภทชุดกิจกรรมอาจมีส่วนประกอบของนวัตกรรม ดังนี้ 1) ชื่อชุดกิจกรรม 2) จุดประสงค์ 3) คำชี้แจง 4) เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม 5) กิจกรรมที่ปฏิบัติ 6) แบบทดสอบ 7) แบบบันทึกผลการใช้นวัตกรรม

4. การสร้างนวัตกรรม

เป็นขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมตามทีออกแบบไว้ให้ครบถ้วนตามองค์ประกอบของนวัตกรรมที่กำหนดไว้ ถ้าเป็นนวัตกรรมประเภทสื่อ เอกสาร เช่น แบบฝึก ชุดกิจกรรมหรือชุดการสอน จะต้องเขียนรายละเอียดตามลักษณะและรูปแบบของนวัตกรรมที่ออกแบบไว้ กรณีที่เป็นนวัตกรรมประเภทเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้หรือรูปแบบการเรียนรู้ จะต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนให้เห็นขั้นตอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนวัตกรรมนั้น ๆ

5. การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ

การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมที่สำคัญคือ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ว่านวัตกรรมนั้นมีความถูกต้อง เหมาะสมหรือสอดคล้องกับปัญหา จุดประสงค์ วิธีการตรวจสอบทำได้โดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์สูงในเรื่องนั้น ๆ อย่างน้อย 3 คนได้อ่านหรือตรวจสอบว่านวัตกรรมนั้นมีคุณภาพและเหมาะสมนำไปใช้ได้หรือไม่ โดยนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นพร้อมกับวัตถุประสงค์และแบบตรวจสอบคุณภาพเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินในด้านความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ ความชัดเจน ความสมบูรณ์ครบถ้วนในด้านเนื้อหาสาระ ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงและความเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา ในกรณีที่ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมก็ควรดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้พัฒนามีคุณภาพยิ่งขึ้น

6. การตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมโดยการทดลองใช้

การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมทางการศึกษาบางประเภทเมื่อผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วอาจนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มที่เราจะใช้แก้ปัญหาจริง (Tryout) แล้วตรวจสอบประสิทธิภาพตาม “เกณฑ์ประสิทธิภาพ” ที่กำหนดไว้ เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงประสิทธิภาพของนวัตกรรมสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งกรณีนี้จะใช้กับ นวัตกรรมทางการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดประกอบด้วยประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เกณฑ์ประสิทธิภาพดังกล่าวเป็นการกำหนด

อัตราส่วนร้อยละระหว่าง E1/E2 โดยอาจกำหนดเป็น 75/75 หรือ 80/80 หรือ 90/90 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของนวัตกรรมจะขึ้นอยู่กับลักษณะหรือธรรมชาติของเนื้อหาวิชา ถ้าเป็นเนื้อหาประเภทความรู้ ความจำ ควรกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 หรือ 90/90 ถ้าเป็นเนื้อหาประเภททักษะหรือเจตคติควรกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75

ขั้นตอนการตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้

1. ทดลองใช้นวัตกรรมกับกลุ่มตัวอย่างที่เรียกว่าแบบเดี่ยว (1คน) หรือ 1 : 1 หมายถึงการทดลองใช้นวัตกรรมกับผู้เรียนที่มีทั้ง ผู้เรียนเก่ง ผู้เรียนปานกลางและผู้เรียนอ่อนอย่างละ 1 คน รวม 3 คน คำนวณหาค่า E1/E2 แล้วนำนวัตกรรมนั้นมาปรับปรุงแก้ไข

2. ทดลองใช้นวัตกรรมกับกลุ่มตัวอย่างที่เรียกว่า แบบกลุ่มหรือ 1 : 10 หมายถึง การทดลองใช้นวัตกรรมกับผู้เรียนประมาณ 5 – 10 คน ซึ่งมีผู้เรียนเก่ง ผู้เรียนปานกลางและผู้เรียนอ่อนคละกันไปในจำนวนเท่า ๆ กัน แล้วคำนวณค่า E1/E2 นำผลการคำนวณมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรม

3. ทดลองใช้นวัตกรรมกับกลุ่มใหญ่ที่เรียกว่า การทดสอบภาคสนามหรือ 1 ห้องเรียน หมายถึง การทดลองใช้นวัตกรรมกับผู้เรียน 1 ห้องเรียน แล้วคำนวณค่า E1/E2 นำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ ถ้าต่ำกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพไม่เกินร้อยละ 2.5 ก็ยอมรับได้ว่านวัตกรรมนั้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

7. การรายงานผลการพัฒนานวัตกรรม อาจใช้รูปแบบเดียวกันกับรูปแบบรายงานผลการวิจัยแบบเป็นทางการซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญคือ ชื่อเรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการพัฒนานวัตกรรม ขอบเขตของการดำเนินการ นิยามศัพท์เฉพาะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการพัฒนานวัตกรรม สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ของการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา

ประโยชน์สำหรับผู้เรียน

1. ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้อย่างเต็มที่
2. ผู้เรียนมีโอกาสตัดสินใจในการเลือกเรียนตามวิธีการเรียนและความถนัดที่เหมาะสมกับตนเอง
3. ทำให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนง่ายขึ้น
4. ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกตามความสนใจ
5. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและสถานที่
6. ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
7. ช่วยลดเวลาในการเรียนรู้และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้มากกว่าเดิมในระยะเวลาที่เท่ากัน
8. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาแหล่งการเรียนรู้

9. ช่วยผู้เรียนฝึกการคิดเป็นและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ประโยชน์สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมหรือวิธีการปฏิบัติงานได้หลากหลายวิธี
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีเวลาในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในหน้าที่มากขึ้น
4. ช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานในหน้าที่สะดวกและง่ายขึ้น
5. ช่วยลดเวลาในการปฏิบัติงานในหน้าที่นั้น ๆ ได้น้อยลง
6. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถใช้เวลาในปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ทุกสถานที่

ความสำเร็จของนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีต่อผู้เรียน

ผู้เขียนขอนำเสนอตัวอย่างนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (มปป.)

ชื่อนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ : สอนอย่างไรเด็กอ่านออกเขียนได้ รู้จักฟังและพูดสื่อสารได้

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ฟังเป็นและพูดสื่อสารได้

กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ลักษณะ/รูปแบบของนวัตกรรม

เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนตามวัยของนักเรียนใช้วิธีสอนที่ผสมผสาน มีเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีมาตรฐาน มี 4 ประเภท ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการอ่าน เขียนสะกดคำ เพื่อฝึกอ่านเขียนสะกดคำที่ประสมด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด
2. นิทานประกอบภาพ เพื่อฝึกอ่านเขียน สะกดคำที่ประสมด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด
3. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อฝึกอ่านเขียน สะกดคำที่ประสมด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด
4. บทเรียนมัลติมีเดีย เพื่อฝึกอ่านเขียนสะกดคำ สระเปลี่ยนรูป สระลดรูป

กระบวนการ/ขั้นตอน

1. ครูกำหนดเป้าหมายการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ฟังเป็นและพูดสื่อสารได้
2. ครูสร้างสื่อ 4 ประเภท คือ แบบฝึกทักษะการอ่าน เขียนสะกดคำ นิทานประกอบภาพ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนมัลติมีเดีย

3. ครูออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามเป้าหมาย โดยครูกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดพร้อมกำหนดสื่อโดยเลือกสื่อจาก 4 ประเภท นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม เน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะจากสื่อที่หลากหลายจนนักเรียนเกิดทักษะตามจุดประสงค์การเรียนรู้

4. ครูประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคลทั้ง 4 ทักษะ คือ การอ่าน การเขียน การฟังและการพูดสื่อสาร หากนักเรียนไม่ผ่านการประเมิน ครูต้องสอนซ่อมเสริม และปรับสื่อให้เข้ากับบริบทปัญหาของนักเรียนรายบุคคล

5. ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องใช้เทคนิควิธีการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ผลที่ได้รับ

1. นักเรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียน การฟังและการพูดสื่อสารได้ตามช่วงวัย
2. นักเรียนมีความสุข เกิดความสนุกสนานในการเรียน มีนิสัยรักการอ่าน

ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนรู้ : ขุดส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ อ่านรู้เรื่อง สื่อสารได้
3. เพื่อให้ครูมีกิจกรรมและสื่อที่หลากหลายในการส่งเสริมทักษะการอ่าน

กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ลักษณะ /รูปแบบ

เป็นขุดส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีกิจกรรมฝึกทักษะ และเสริมทักษะภายหลังการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ แล้ว ขุดส่งเสริมทักษะการอ่านนำมาจัดเป็นมุมภาษาไทยภายในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้อ่านเพิ่มเติมต่อไป โดยมีจำนวน 6 ขุด ได้แก่

ขุดที่ 1 การอ่านจับใจความสำคัญจากประโยค จำนวน 4 กิจกรรม

ขุดที่ 2 การอ่านจับใจความจากข้อความ บทความ บทโฆษณา ข่าวและเหตุการณ์ จำนวน

4 กิจกรรม

ขุดที่ 3 การอ่านจับใจความจากนิทานและเรื่องสั้น จำนวน 4 กิจกรรม

ขุดที่ 4 การอ่านจับใจความจากบทร้อยกรอง จำนวน 5 กิจกรรม

ขุดที่ 5 การอ่านจับใจความจากบทเพลง จำนวน 3 กิจกรรม

ขุดที่ 6 การอ่านจับใจความโดยการเขียนแผนผังความคิด จำนวน 5 กิจกรรม

กระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. วางแผนการใช้ขุดส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยตามความเหมาะสมที่สัมพันธ์กับหลักสูตร หรือใช้แบบฝึกเสริมทักษะภายหลังการจัดการเรียนรู้ไปแล้ว หรือในช่วงเข้าก่อนเข้าเรียนพักกลางวัน หรือก่อนกลับบ้าน

2. ศึกษาขุดส่งเสริมทักษะให้เข้าใจเพื่อเตรียมการนำไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. การใช้กิจกรรมเสริมทักษะ ควรใช้ครั้งละ 1 กิจกรรมโดยเริ่มจากกิจกรรมที่ 1 ไปตามลำดับ ซึ่งกิจกรรมได้จัดเรียงตามความยากง่ายไว้แล้ว สำหรับนักเรียนที่เรียนรู้ได้เร็วสามารถใช้กิจกรรมเสริมทักษะได้มากกว่าคนอื่นตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

4. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมเสร็จแล้ว อาจให้นักเรียนตรวจสอบด้วยตนเองหรือให้เพื่อนตรวจจากเฉลย หรือส่งให้ครูตรวจตามที่ครูเห็นว่าสมควร

5. ครูควรจัดมุมภาษาไทยไว้ในห้องเรียน โดยจัดหนังสือ แบบฝึกต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนศึกษา ทำแบบฝึกตามความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล

6. ครูติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ สม่ำเสมอ

กระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมประชากรสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งการตระหนักรู้ถึงปัญหาของมนุษย์ที่หลากหลาย มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา รู้เท่าทันสื่อ ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นพลเมืองดี รู้สิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน การสร้างการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 นอกจากจะมีการเรียนรู้เนื้อหา สารความรู้แล้วทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ตลอดจนการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะทักษะการสื่อสาร คือ การอ่านออกเขียนได้ นับเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นทักษะการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ในการพัฒนาความรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

บทสรุป

การอ่านและการรู้หนังสือ (Reading and Literacy) เป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้และการพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จของผู้เรียน การอ่านและเข้าใจความหมายจะนำมาซึ่งความรู้และส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ แยกแยะและประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสามารถถ่ายทอดสื่อสารให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจได้ การสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมทางการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา วัฒนธรรมทางการศึกษาด้านการเรียนการสอนประเภทวิศุและวัฒนธรรมทางการศึกษาด้านการเรียนการสอนประเภทวิธีการที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะการออกเขียนได้และการสื่อสารมีขั้นตอนสำคัญของการพัฒนาและการตรวจสอบคุณภาพประกอบด้วยการวิเคราะห์ปัญหา การศึกษาและเลือกวัฒนธรรมทางการศึกษาเพื่อการแก้ปัญหา การออกแบบวัฒนธรรมทางการศึกษา การสร้างและตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เกี่ยวข้องรวมถึงการทดลองใช้วัฒนธรรมทางการศึกษาและการรายงานผลการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาซึ่งอาจใช้รูปแบบเดียวกับการรายงานผลการวิจัย การสร้างวัฒนธรรมทางการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นหรือความต้องการในการพัฒนาทั้งนี้

เพื่อให้ได้นวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่องและสื่อสารได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (มปป.) *ทำอย่างไรให้อ่านออกเขียนได้ : สื่อ/นวัตกรรมพัฒนาการอ่าน การเขียนภาษาไทยที่ประสบผลสำเร็จ สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2554). *เอกสารการสอนชุดวิชา สื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน Instruction Media in Basic Education*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิตนา แคมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2559). *เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรพล วิบูลยศรีน. (2556). *นวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาในปัจจุบัน

The Current Educational Innovation and Technology

กนกวรรณ กันนิล¹ ทับทิม มีทรัพย์² สุนิสา โปะขุนทอง³ สุพรรณษา คำนวน⁴ วรพจน์ ผาดเรือง⁵
ธณัสสา โรจนตระกุล⁶

Kanokwan Kannin, Thabthim Meesup, Sunisa Pokthunthong, Suphansa Khamnuan,
Woraphot Phatrueang, Tanastha Rojanatrakul

บทคัดย่อ (Abstract)

นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก นวัตกรรมการศึกษาเป็นการนำเอาสิ่งใหม่ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของความคิดหรือการกระทำ รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์นำเข้ามาใช้ในระบบการศึกษา เพื่อมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ระบบการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วเกิดแรงจูงใจในการเรียน และช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียน เช่น การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้วัสดุทัศนเชิงโต้ตอบ สื่อหลายมิติ และอินเทอร์เน็ต ในส่วนของเทคโนโลยีเป็นการพัฒนาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา วัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา หรือการเรียนการสอนปัจจุบันจะต้องมีการพัฒนาให้มีศักยภาพหรือขีดความสามารถในการทำงานให้สูงขึ้นไปอีก

คำสำคัญ (Keywords): นวัตกรรม; เทคโนโลยีการศึกษา

Abstract

Innovation and educational technology play a very important role in the current education. Educational innovation is the introduction of new things which could be in the form of ideas or actions including inventions being introduced into the educational system. It aims to change the existing educational management system to be more efficient. Innovation and educational technology not only enable students to learn rapidly, but also increase students' motivation in learning. It also helps save time in learning such as computer-assisted instruction (CAI), interactive

Received: 2021-10-11 Revised: 2021-10-31 Accepted: 2021-11-03

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: 12thabth42@gmail.com

^{2 3 4 5 6} หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University

video, hypermedia, and internet. In terms of technology, it is used for developing tools, educational materials, and other materials used in the education. The current teaching must be developed to be more potential or more effective in working.

Keywords: Innovation; Educational Technology

บทนำ (Introduction)

นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเป็นศาสตร์ที่ประยุกต์วิชาการด้านต่าง ๆ มาจัดการเรียนการสอน “นวัตกรรมการศึกษา” เป็นนวัตกรรมที่จะช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียน และประหยัดเวลาในการเรียนได้อีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันมีการใช้นวัตกรรมการศึกษามากมายหลายอย่าง มีทั้งนวัตกรรมที่ใช้กันอย่างแพร่หลายแล้วและประเภทที่กำลังเผยแพร่ (นวัตกรรมการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา, 2563) เช่น การเรียนการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ศาสตร์ที่ว่าด้วยวิธีการทางการศึกษา ครอบคลุมระบบการนำวิธีการมาปรับปรุงประสิทธิภาพของการศึกษาให้สูงขึ้นด้วยเทคโนโลยีทางการศึกษา

กล่าวได้ว่านวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันมีสถานการณ์การระบาดของไวรัส COVID-19 ทำให้ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนแบบปกติ จากการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งหมด ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าจำเป็นต้องมีการหลอมรวมผสมผสาน บูรณาการ การใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเป็นเครื่องมือสื่อสารสำคัญในการสร้างสรรค์สารสนเทศที่ครอบคลุมทั้งด้านการเรียน (Learning) และการสอน (Teaching) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความสะดวกเป็นสำคัญ นำมาปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการศึกษาให้สูงขึ้นด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในปัจจุบันการศึกษาก้าวเข้าสู่โลกแห่งเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอนก็เปลี่ยนไปในรูปแบบ e-learning ซึ่งต้องตอบสนองการศึกษาได้ทุกรูปแบบทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ตลอดจนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ เพราะฉะนั้นการบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโดยมีการพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ ระบบฐานข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้มีความเชื่อมโยงและสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ ตลอดจนมีการให้บริการทางการศึกษาส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จัดหาคอมพิวเตอร์ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการใช้ในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานการจัดการศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จาก ICT เพื่อการเรียนรู้ ที่มีการสอนผ่าน e-learning จัดให้มีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการ

เรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องนำไปสู่สังคมแห่งคุณธรรม สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (นิตยา วงศ์สวัสดิ์, 2555)

การกำหนดรูปแบบของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลรวมทั้งมีการกำหนดเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน
2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล รวมทั้งเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม
3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาสโดยสามารถศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

จากรูปแบบของการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบดังกล่าว สะท้อนความตื่นตัวที่จะปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตที่เน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้วางเป้าหมายในการสร้างให้คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข เป็นทรัพยากรบุคคลที่สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน (รุ่ง แก้วแดง, 2543 อ้างถึงใน นิตยา วงศ์สวัสดิ์, 2555) นอกจากนั้นสาระในหมวด 9 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดถึงบทบาทหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยกำหนดขอบเขตครอบคลุมไปถึงการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาบุคลากร การจัดตั้งกองทุนและหน่วยงานกลาง เพื่อวางนโยบายและบริหารงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในยุคของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้เปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้และความต้องการการศึกษาในอนาคต ซึ่งมีสื่อและอุปกรณ์การศึกษารูปแบบใหม่เข้ามาแทนที่สื่อรูปแบบเก่า มีแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลาย จะเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาแบบใหม่ การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงโครงสร้างระบบใหม่ โดยเฉพาะการบริหารและการจัดการศึกษา จากเดิมโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ ปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นสังคมและชุมชนร่วมกันรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ฉะนั้นการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย จะมีความเชื่อมโยงและเข้าถึงกันได้มากขึ้น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีความผสมผสานและเอื้อประโยชน์ในทุกกลุ่มเป้าหมาย การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้สอดคล้องกับยุคปฏิรูปการศึกษาตามระบบการศึกษา ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย จะส่งผลต่อนั่น ผู้เขียนขอประมวลเป็นภาพรวม ดังนี้

1. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยยึดที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เพื่อนำความรู้และองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคม

2. การจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้ให้มีแหล่งความรู้ที่หลากหลาย สำหรับการค้นคว้าหาความรู้ทุก ๆ ด้านตามที่ผู้เรียนต้องการและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น สื่อมวลชนทุกแขนงเครือข่ายสารสนเทศ ทรัพยากรท้องถิ่น ชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้านและหน่วยงานต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างกว้างขวาง

3. การปรับกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นให้ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและชี้แนะให้ผู้เรียนทำการศึกษาค้นคว้า คิดและตัดสินใจด้วยตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายการเรียนรู้เป็นเครื่องมือ ขณะเดียวกันครูต้องเป็นต้นแบบด้านคุณธรรม และจริยธรรมด้วย ซึ่งต้องปลูกฝังทั้งในชั่วโมงเรียนและกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ

4. ส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยโดยการประสานกับชุมชนและท้องถิ่นในการพัฒนาการเรียนการสอนตามอัธยาศัยเน้นการค้นคว้าและทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ให้ผู้เรียนใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการสื่อสารข้อมูลทางไกลผ่านระบบเครือข่ายได้ รวมทั้งประเมินผลจากการนำมาใช้มากกว่าการจดจำเนื้อหา ที่กล่าวมาเป็นแนวความคิดในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยพัฒนาการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ผู้เขียนเชื่อว่าในอนาคตอันใกล้นี้การศึกษาจะไร้ขีดพรมแดน ข้อจำกัดในด้านสถานที่ เวลา และด้านอื่น ๆ จะไม่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้อีกต่อไป โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีสิทธิและส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางจัดการศึกษา ใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดมทรัพยากรและทุนทางสังคมเข้ามาเป็นปัจจัยในการจัดกิจกรรม ไม่จำเป็นจะต้องมุ่งใช้งบประมาณจากรัฐแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสที่ชุมชนจะได้บูรณาการภูมิปัญญาชาวบ้าน จารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นเข้ากับการจัดการศึกษาในชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ

ในปัจจุบันได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID -19 หรือโคโรนาไวรัส ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมากจนกลายเป็นความสูญเสียอันใหญ่หลวงอีกครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ มนุษย์จำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิม ๆ โดยเฉพาะในด้านของการเรียนการสอนที่มีการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์มากยิ่งขึ้น

หลักการการเรียนรู้ออนไลน์

ด้วยการเติบโตอย่างรวดเร็วของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้เว็บไซต์ เป็นเครื่องมือที่มีพลัง มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีความยืดหยุ่นที่ใช้อย่างแพร่หลายไปทั่วโลก มีความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอนทางไกล การเรียนการสอนออนไลน์เหมือนกับการเรียน

การสอนในชั้นเรียนตรงที่ผู้สอนเตรียมกิจกรรมและประสบการณ์เรียนให้กับผู้เรียน การเรียนการสอนที่ดีผู้เรียนและผู้สอนควรต้องปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การเรียนการสอนออนไลน์ไม่ได้เป็นเพียงแค่การสร้างบทเรียนบนเว็บ เพื่อให้ผู้เรียนเข้ามาศึกษาเนื้อหาบทเรียนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ (จักรกฤษณ์ โปตาพล, 2563 : 4)

Worathan Technology (2562) ได้อธิบายไว้ว่า การเรียนการสอนออนไลน์ (Online learning) จัดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีเรียนในรูปแบบเดิม ๆ ให้เป็นการเรียนใหม่ ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำการสอน นอกจากนี้ยังหมายถึง การเรียนทางไกล การเรียนผ่านเว็บไซต์สอดคล้องกับ Calder & McCollum (1988) กล่าวว่า คำจำกัดความโดยทั่วไป ของการเรียนรู้แบบเปิด คือ การเรียนรู้ตามเวลา ตามความต้องการ และสถานที่ของตนเอง (Worathan Technology, 2562)

การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online learning) จะเป็นการเรียนผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยอยู่ในรูปแบบของคอมพิวเตอร์ เป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่บวกเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สร้างการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์คุณภาพสูง โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางเกิดความสะดวกและเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกสถานที่ทุกเวลาเป็นการสร้างการศึกษาตลอดชีวิตให้กับประชากร (Worathan Technology, 2562)

การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความชอบของตนเองในส่วนของเนื้อหา ประกอบด้วย ข้อความ, รูปภาพ, เสียง, VDO และ Multimedia อื่น ๆ สิ่งเหล่านี้จะถูกส่งตรงไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser ทั้งผู้เรียน, ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นทุกคนสามารถติดต่อสื่อสาร ประเมินแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนทั่วไป โดยการใช้ E-mail, Chat, Social Network เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ การเรียนรู้แบบออนไลน์จึงเหมาะ สำหรับทุกคนเรียนได้ทุกเวลา (Worathan Technology, 2562)

ลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online learning) ผู้เรียนอยู่ที่ใด เรียนเวลาไหนก็ได้ตามความสะดวกของผู้เรียน เนื่องจากโรงเรียนออนไลน์ได้เปิดเว็บไซต์ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง มีสื่อทุกประเภทที่นำเสนอในเว็บไซต์ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง VDO ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี อีกทั้งยังทำให้เห็นภาพของเนื้อหาต่าง ๆ ได้ง่ายมากขึ้น ผู้เรียนสามารถเลือกวิชาเรียนได้ตามความต้องการ เอกสารบนเว็บไซต์ที่มี Links ต่อไปยังแหล่งความรู้อื่น ทำให้ขอบเขตการเรียนรู้กว้างออกไปและเรียนอย่างรู้สึกมากขึ้น

จากการเติบโตของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีที่รวดเร็วสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ หลากรูปแบบ โดยเฉพาะนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่บวกเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์และโปรแกรมต่าง ๆ ที่มีข้อมูลในลักษณะ ข้อความ รูปภาพ เสียง และวิดีโอ รวมถึงยังสามารถใช้ในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในช่วงแรกไม่กระทบต่อการศึกษามากนัก เพราะเป็นช่วงระยะเวลาที่สถาบันการศึกษาส่วนมากปิดภาคการศึกษาไปเรียบร้อยแล้ว ยกเว้น สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหลังจากมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหลาย ๆ แห่ง ได้มีการประกาศปิดการเรียนการสอนและงดจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถาบัน ทำให้ยกเลิกทั้งการเรียนการสอนและการสอบวัดผลปลายภาคลงโดยให้อาจารย์ได้ทำการวัดผลการเรียนรู้ด้วยวิธีพิเศษตามที่ตกลงกันเองภายใน

หลังจากที่สถานการณ์โควิด - 19 ไม่มีที่ท่าที่จะยุติการแพร่ระบาดง่าย ๆ ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา คือ การจัดการเรียนการสอนในภาคฤดูร้อนที่ดำเนินการในสถาบันต่าง ๆ ได้เริ่มมีการปรึกษาถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดยพัฒนาจาก Application การประชุมออนไลน์ในแพลตฟอร์มต่าง ๆ คือ Google Meet, Zoom, skype, Slack และ Microsoft Team เป็นต้น แต่ละ Application มี รายละเอียดดังนี้ (จักรกฤษณ์ โปตาพล, 2563)

Google Meet เป็นโปรแกรมประชุมออนไลน์ในรูปแบบของ VDO Conference สามารถนำเสนอภาพหรือประชุมทางไกลได้ง่าย ๆ เพียงแค่ตั้งค่า Google Meet ใน Google Calendar และเมื่อถึงเวลาประชุมก็เพียงกดตาม Link ที่สร้างขึ้นใน Google Calendar ก็สามารถเข้าร่วมประชุมได้ทันที ไม่ต้องเชื่อมต่อให้ยุ่งยากเป็นการประชุมออนไลน์ในรูปแบบที่เรียบง่าย

Zoom เป็นโปรแกรมการประชุมผ่านระบบคลาวด์ในรูปแบบของ VDO Conference สามารถเปิดวิดีโอคอลเพื่อสื่อสารกันได้ สามารถแชร์หน้าจอเพื่อการอธิบายรูปแบบงานให้เข้าใจได้ง่าย และยังสามารถรับผู้ใช้งานได้พร้อมกันสูงสุดถึง 50 ราย ซึ่งนอกจากการประชุมแล้วยังสามารถใช้เพื่อการเปิดคอร์สสอนออนไลน์หรือการอบรมสัมมนาได้ด้วยเช่นกัน

Skype เป็นโปรแกรมที่หลายคนคุ้นเคยดีกับการเป็นแอปเพื่อการสนทนาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งในเรื่องความคมชัดของเสียงและการเชื่อมต่อที่หลากหลายสามารถพูดคุยผ่านเว็บแคม เครื่องพีซี กล้องโทรศัพท์มือถือ และแท็บเล็ตได้ ซึ่ง Skype เป็นโปรแกรมที่มักใช้ทั้งสัมภาษณ์งาน ประชุมงาน สามารถรับส่งไฟล์ต่าง ๆ รวมไปถึงการส่งภาพและเสียง

Slack เป็นแอปพลิเคชันที่ใช้ในการสื่อสารภายในองค์กรที่มีรูปแบบการใช้งานที่สามารถพูดคุยกัน ส่ง ภาพถ่าย วิดีโอ ลิงค์โค้ดต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสามารถสร้างห้องขึ้นมาสำหรับพูดคุยกันในเชิงองค์กร มีการสนทนาแบบ IRC แชร์ไฟล์ อัปโหลดไฟล์ และมีฟีเจอร์การใช้งานมากมายที่ดูสนุกสนาน ทั้งอีโมจิ ไอคอน ให้การทำงานดูน่าสนใจไม่น่าเบื่อ

Microsoft Team เป็นบริการสนทนาแบบกลุ่มทำงานร่วมกับ Office 365 สำหรับองค์กร ลักษณะ คล้ายกับ Slack สามารถเชื่อมต่อกับ Office ได้ทั้งหมด รองรับการคุยด้วยเสียง-วิดีโอผ่าน Skype ในตัว มีหน้าที่ติดตามการทำงานของคนที่ทีม รองรับการสร้างบอทด้วย Microsoft Bot Framework ทั้งยังสามารถ เชื่อมต่อได้กับหลายแพลตฟอร์มทั้ง Windows Mac Android ทั้งยังสามารถใช้งานบน web browser ได้

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ที่ไม่มีท่าทีจะยุติลงสถาบันการศึกษาจึงได้รับผลกระทบส่งผลให้ต้องมีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ตามที่รัฐบาลได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน จากเดิมเป็นการเรียนการสอนในห้องเรียนต้องเปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนในรูปแบบของการเรียนการสอนออนไลน์ได้นานวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยสอนโดยพัฒนาจาก Application การประชุมออนไลน์ในแพลตฟอร์มต่าง ๆ คือ Google Meet, Zoom, skype, Slack และ Microsoft Team เป็นสื่อสมัยใหม่ในการเรียนรู้โดยสามารถนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพสะดวกต่อการใช้งานในสถานการณ์ปัจจุบัน

รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์

1. การเรียนการสอนออนไลน์ด้วยรูปแบบ Massive Open Online Courses : MOOC (วิทยา วาโย, อภิรติ เจริญกุล, ฉัตรสุตา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่, 2563) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งเป็นห้องเรียนออนไลน์ที่มีขนาดใหญ่สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไปที่สนใจเข้าเรียนในสาขาที่ตนเองต้องการพัฒนา โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ วิดีโอการสอนบรรยายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ เอกสารการสอนแบบ ออนไลน์ การตอบโต้แสดงความคิดเห็นระหว่างผู้สอนและผู้เรียน การประเมินผลการเรียน และการทดสอบ ผลจากการสอนออนไลน์ด้วยรูปแบบ MOOC ทำให้ทราบพฤติกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ในระบบ Thai MOOC ในการทำกิจกรรมการเรียน การสอนอยู่ในระดับมาก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ จากผลการวิจัยที่มีการประยุกต์ใช้วิธีการสอนออนไลน์ด้วยรูปแบบ MOOC มีประเด็นที่สำคัญที่ต้องมีการพัฒนาต่อจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เช่น การพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูง การคิด แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป อย่างไรก็ตาม การออกแบบเนื้อหาในการเรียนมีความสำคัญเนื่องจากเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้า เรียนได้ จึงควรออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างเหมาะสม

2. การสอนด้วยรูปแบบ Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment (Moodle) (วิทยา วาโย, อภิรติ เจริญกุล, ฉัตรสุตา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่, 2563) ซึ่งเป็นระบบการจัดการเรียนการสอนแบบเปิดเสมือนห้องเรียนจริง ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกันได้โดยผู้สอนสามารถออกแบบเนื้อหา กิจกรรมการเรียน แบบทดสอบ ช่องทางมอบหมายงานและการส่งงาน นอกจากนี้ยังสามารถสร้างห้องสำหรับการตอบโต้ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้ จากการทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยโปรแกรม Moodle กับกลุ่มควบคุมมีคะแนนความรู้ไม่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าการเรียนด้วยโปรแกรม Moodle ในบางสาขายังจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และความเป็นไปได้ของการใช้รูปแบบการเรียนด้วยโปรแกรม Moodle โดยเฉพาะสาขาวิชาชีพที่จำเป็นต้องมีการฝึกทักษะร่วมขณะเรียน เพื่อให้การเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ดังนั้นกรณีที่ต้องฝึกทักษะปฏิบัติในระหว่างการเรียน ผู้สอน

ควรหาวิธีปฏิบัติอย่างละเอียดชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถที่จะทำความเข้าใจและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

3. วิธีการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านโปรแกรมการประชุมออนไลน์ได้ (วิทยา วาโย, อภิตี เจริญกุล, ฉัตรสุตา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่, 2563) เช่น โปรแกรม Zoom โปรแกรม Google Meeting Hangout เป็นต้น ซึ่งเป็นโปรแกรมการประชุมวิดีโอทางไกลที่ผู้สอนสามารถเตรียมเอกสารประกอบการสอน เช่น Power Point วิดีโอ รูปภาพ เอกสารการสอนในรูปแบบของไฟล์ Word Excel เป็นต้น โดยที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ รวมทั้งสามารถบันทึกไฟล์ภายหลังการสอนเพื่อให้สามารถเรียนย้อนหลังได้ ภายหลังการใช้แอปพลิเคชัน Zoom Cloud Meeting ช่วยสอน ส่งผลให้คะแนนความรู้และทักษะสูงกว่าก่อนการเรียน ซึ่งการเรียนการสอนผ่านโปรแกรมการประชุมออนไลน์ ผู้สอนควรออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับสื่อการสอน ระยะเวลา รวมทั้งควรมีการประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนและภายหลังการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเนื้อหาของผู้เรียน

จากรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้สอนต้องมีการวิเคราะห์ถึงหลักสูตร วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อออกแบบการสอนออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ คือ ผู้เรียนสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดองค์ความรู้ใหม่และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ผู้สอนจำเป็นต้องออกแบบการสอนให้มีผลลัพธ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

บทสรุป (Conclude)

นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง วิธีการสอน และสิ่งที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้ นวัตกรรมการศึกษาอาจเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด หรือเป็นการปรับปรุงใหม่จากสิ่งที่มีอยู่เดิม เพื่อยังประโยชน์ให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ได้สูงสุดตามศักยภาพของตนเอง และบรรลุเป้าหมายของการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ เทคโนโลยีเป็นเรื่องของการใช้เทคนิค ทักษะ ความรู้ในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผลงาน มีการคิดค้นพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ อีกทั้งปัจจัยพื้นฐานในการยกระดับคุณภาพชีวิต การแก้ไขปัญหาด้านการปรับปรุงคุณภาพทางการเรียนการสอน ในปัจจุบันนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อยุคสมัย จึงมีจุดเด่นในหลายด้าน โดยการนำนวัตกรรมเข้ามาช่วยสอนผ่านการนำเสนอด้วยภาพ เสียง ข้อความ การจำลองสถานการณ์ และมีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ต้องอาศัยสื่อหลายรูปแบบ เพื่อการใช้งานที่สะดวกและง่ายขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2563). การจัดการเรียนรู้ออนไลน์: วิธีที่เป็นไปทางการศึกษา. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <https://slc.mbu.ac.th/wp-content/uploads/2020/06/.pdf>.
- นวัตกรรมการศึกษา และเทคโนโลยีการศึกษา. (2563). ความหมาย นวัตกรรมการศึกษา และ
เทคโนโลยีทางการศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://bsci2.com/%E%A1/>.
- นิตยา วงศ์สวัสดิ์. (2555). บทความเทคโนโลยีใหม่เกี่ยวกับการศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
: <https://www.gotoknow.org/posts/243875?fbclid=IwAR1KzPtftH2piTFnzuqqxCQk2crWr-mIToBO2RcZku6q3sRyY9NO1954VmQ>.
- วิทยา วาโย, อภิรดี เจริญบุญกุล, ฉัตรสุตา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาด ของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<file:///C:/Users/Administrator/Downloads/242473%A1-845510-1-10-20200805.pdf>.
- Worathan Technolog. (2562). การเรียนการสอนออนไลน์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
https://www.worathan.co.th/%E0%B8%AD_Que_!5dcbd7e45005500012ea849b_LP/5e71a1cb92d8170012f4593e?q=TP1.

ผลกระทบของเชื้อไวรัสโคโรนาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในประเทศไทย

The Impact of the Corona Virus That Happened to People in Thailand

กุลธิดา ทัพทสิริเวทย์¹ รัตนารณ จินคง² พลิชฐ์ คงตันกุล³ ภัชศุ จุลกะระวิ⁴ ธนัสธา โรจนตระกูล⁵

Kuntida Thanhasiriwet, Rattanapon Jeenkong, Pasit kongtonkul,

Phatsu Julkarawi, Tanastha Rojanatrakul

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้ผู้เขียนต้องการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงการหลีกเลี่ยงจากผลกระทบและการป้องกันจากโรคระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ปัจจุบัน โควิด-19 มีการระบาดและยังส่งผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลาย ๆ ปัจจัย ทำให้เศรษฐกิจทรุดหนักอย่างฉับพลันแบบไม่เคยมีมาก่อนในภาคบริการ และได้รับผลกระทบที่สูงส่งส่งผลให้แรงงานตกงานจำนวนมากนอกจากนี้จะทำให้เศรษฐกิจนั้นทรุดตัวแล้ว โควิด-19 ยังทำให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงระหว่างมุมมอง เศรษฐกิจ และสุขภาพซ้ำร้ายภายในเศรษฐกิจเองมีความขัดแย้งระหว่างด้านนายทุนกับด้านแรงงาน ในเรื่องของค่าจ้าง และในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น การเรียนในรูปแบบการเรียนออนไลน์ หรือ Wokr For Home และแนวทาง ในการแก้ปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยช่วยเหลือเงินเยียวยา เช่น โครงการเราชนะ คนละครึ่ง และเที่ยวด้วยกันเป็นการส่งเสริมและใช้มาตรการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดจากการโรคระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) รวมไปถึงการกระจายวัคซีนให้บุคคลทั่วไปหรือประชาชนให้มีการเข้าถึงให้มากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): ผลกระทบ; เชื้อไวรัสโคโรนา; ประชาชน

Abstract

This research aims to study avoiding the consequences and Coronavirus disease protection in Thailand. Under the situation of Covid-19 recently, it is not concerned about spreading itself anymore but also points to the effects and the

Received: 2021-10-11 Revised: 2021-11-06 Accepted: 2021-11-14

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Ploykung06062542@gmail.com

^{2 3 4 5} หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

changing of various factors. Coronavirus has created an economic crisis that is changing rapidly. A circumstance like this has never happened before and has a great impact on the employment system. Additionally, Covid-19 has created an Economic recession in terms of conflict in perspectives, Economy, and health. However, there are still conflicts in the internal Economy scale, like in the relationship between investors and laborers in aspects of wages and the development of new technology such as online learning style and work from home. To solve the Economy issue, there are many projects from government sections coming out like Eat Out to Help Out (EOHO), We Win and Travel Together. These are projects that were released to support and help the effect of Coronavirus including distributing vaccines thoroughly.

Keywords: Impact; Corona Virus; Population

บทนำ (Introduction)

เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2562 ประชากรทั่วโลกได้รับ รู้ว่ามีโรคติดต่อปริศนาโดยได้รับยืนยันจากทางการเงินว่าเกิดการระบาดของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ต่อมาองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่เป็น “การระบาดใหญ่” หรือ pandemic และ ได้ประกาศชื่อที่เป็นทางการสำหรับใช้เรียกโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ว่า “โควิด-19 (Covid-19)” หลักจากชื่อมีการลุกลามไปอย่างรวดเร็วในส่วนของผู้ภูมิภาค ของโลกโดยการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยอนุกรมวิธานวิทยา ของไวรัส (International Committee on Taxonomy of Viruses) ได้มีการกำหนดให้ใช้ชื่อไวรัสที่ทำให้เกิดโรค Covid19 ว่า SARS-CoV-2 หรือไวรัสโคโรนาโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรงชนิดที่สอง (Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2) เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับทางพันธุกรรมอย่างใกล้ชิดกับเชื้อไวรัสโรคซาร์ส ส่วนสถานการณ์ในไทย กระทรวงสาธารณสุขไทยได้ประกาศ โรคดังกล่าวโดยใช้ชื่อว่า “โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” หรือ “โรคโควิด-19” เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 โดยให้มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2563 กระทรวงสาธารณสุขรายงานจำนวนผู้ติดเชื้อ โรคไวรัสโคโรนารายใหม่ในประเทศไทยเพิ่มอีก 30 ราย เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2563 ทำให้อยอดสะสมของผู้ที่ได้รับการยืนยันว่าติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ใน ประเทศไทยอยู่ที่ 2,643 ราย โดยมีผู้รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล 1,103 ราย และในส่วนของผู้ป่วยอีก 1,497 รายและทำการรักษาหายแล้วยังส่งผลให้ประชาชนในประเทศไทยต้องกักตัวอยู่ภายในบ้าน และร่วมกันรักษาระยะห่างระหว่างกัน (Social Distancing) การเว้นระยะห่างทางกายภาพของบุคคลอื่นยังเป็นหนึ่งในมาตรการเพื่อลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสที่ติดต่อกันทางละอองหรือการสัมผัสโดยเฉพาะ COVID-19 1) ยืนหรือนั่งห่างกันในระยะ 1.5-2 เมตร 2) ลดการ

รวมตัวกันในสถานศึกษาและสถานที่ทำงานหรือสถาบันแห่งต่าง ๆ 3) รับประทานอาหารที่เป็นชุดสำหรับคนเดียวหรือเลี่ยงการรับประทานอาหารกับผู้อื่น 4) เปลี่ยนระบบการทำงานโดยใช้ระบบออนไลน์และติดต่อกันทางโทรศัพท์รวมถึงการปรับเวลาการทำงานให้มีการยืดหยุ่นมากขึ้น 5) หันมาเรียนออนไลน์ทดแทนการเรียนในชั้นเรียนและเลี่ยงการจัดประชุมใหญ่ที่มีการรวมคนจำนวนมาก

ผลกระทบของเชื้อไวรัสโคโรนาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในประเทศไทย

สถานการณ์ในปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่หรือโควิด -19 ที่เริ่มมาตั้งแต่เดือนธันวาคมปีที่แล้ว ก่อให้เกิดความกังวลกับประชาชนคนไทยอีกครั้งหนึ่ง ทั้งความกังวลความเครียดที่เกิดจากการติดโรคและความกังวลจากผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะตามมา อย่างไรก็ตาม การระบาดระลอกใหม่มีความต่างในหลายด้านจากระลอกแรก เริ่มจากจำนวนผู้ติดเชื้อมีจำนวนมากมาย กระจายไปทั่วหลายภูมิภาคหลายจังหวัด แต่ในด้านมาตรการจำกัดการระบาดกลับมีความเข้มงวดน้อยกว่าทั้งในแง่จำนวนมาตรการและขนาดของพื้นที่ควบคุม ทำให้การระบาดระลอกใหม่ส่งผลกระทบที่แย่กว่าในทางเศรษฐกิจและการเฝ้าระวังของประชาชนคนไทย มีผลกระทบเกิดขึ้นในหลายๆ ด้าน ดังนี้ (ดร.สมชัย จิตสุชน, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2564)

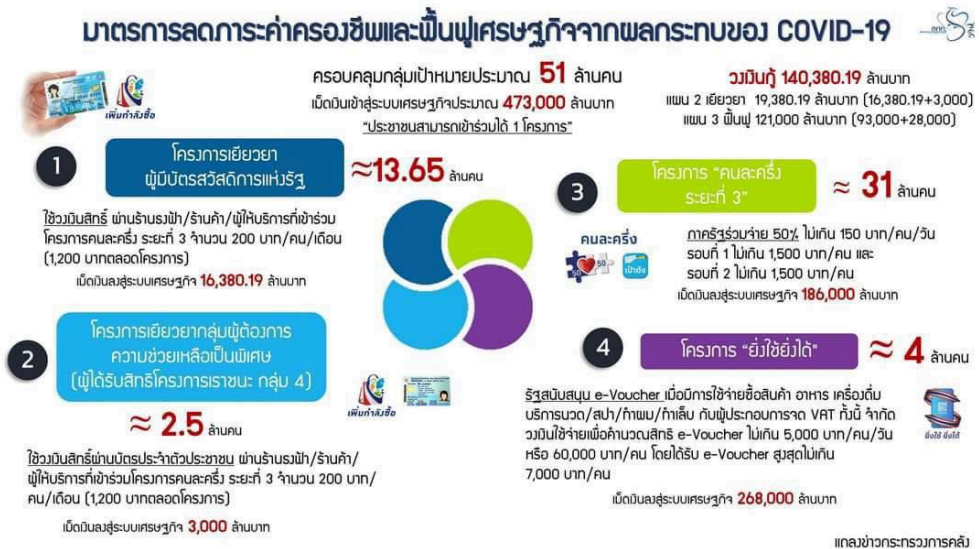
1. ผลกระทบด้านการปรับตัวต่อสถานการณ์โควิด -19 (ด้านการศึกษา)

การเรียนในรูปแบบออนไลน์มีความไม่พร้อมในด้านของอุปกรณ์ เช่นคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก และการใช้ระบบการศึกษาทางไกลต่าง ๆ เข้ามาช่วย เช่น DLIT การใช้ทีวี ใช้ระบบออนไลน์ผ่าน internet การทำงานที่บ้าน (Work for home), ลดการพบปะพูดคุยในที่ทำงาน, การสวมใส่หน้ากากอนามัยเมื่อต้องออกไปข้างนอก หลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่แออัด เช่นห้างสรรพสินค้า ตลาดสด สถานที่ราชการ ผู้ประกอบการร้านอาหารนั่งทานที่ร้าน ชื้อกลับไปทานที่บ้านหรือสั่งผ่านช่องทางเดลิเวอรี่

2. การเข้าถึงและการช่วยเหลือสวัสดิการจากรัฐต่อประชาชน

สวัสดิการจากรัฐเพื่อช่วยเหลือประชาชนในประเทศไทยเป็นการช่วยเหลือจากทางสวัสดิการจากรัฐที่มี รัฐบาลมีมาตรการการลดภาวะค่าครองชีพและกระตุ้นเศรษฐกิจโดยมีโครงการที่เกี่ยวข้องกัน, โครงการเราชนะ, โครงการคนละครึ่งและโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐหรือ ม.33 ที่จะได้รับเงินเยียวยาจากรัฐได้โดยการลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ เราชนะ คนละครึ่ง เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการร้านค้า และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด -19 และการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐจ่ายซื้อของที่ได้มีร้านค้าเข้าร่วมโครงการ เช่น ร้านธงฟ้า การเข้าถึงการช่วยเหลือจากรัฐ เช่น การลดค่าน้ำประปา ผู้ที่ลงทะเบียนไว้กับการประปาในพื้นที่ใกล้เคียง จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐเป็นการช่วยเหลือค่าน้ำประปาไม่เกิน 100 บาท ซึ่งจะต้องใช้น้ำไม่เกินเกณฑ์ที่การประปាកำหนดเกณฑ์ไว้ โดยเมื่อบิลค่าน้ำประปามาจะต้องจ่ายเงินสดไปก่อน ระบบจึงจะบันทึกข้อมูลการจ่ายบิล และทำการโอนเงินสดกลับมาเข้าบัญชี สามารถกดออกเป็นเงินสดใช้ได้ การลดค่าไฟฟ้า จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐจะต้องใช้ไฟฟ้าไม่เกินเกณฑ์ที่รัฐกำหนด จำนวน 230 บาท เมื่อสิ้นเดือนแล้วบิลค่าไฟฟ้าจะแจ้งเตือนจากบิลมาให้จ่ายเงินไปก่อนเหมือนค่าน้ำประปา เมื่อ

จ่ายเรียบร้อยแล้วระบบจะบันทึกข้อมูลและโอนเงินสดคืนกลับมาให้ในบัญชีการใช้ไฟฟ้าไม่เกิน ที่เกณฑ์กำหนด ทางรัฐก็จะโอนเงินกลับคืนให้ในบัญชีจำนวน 230 บาท โดยสามารถกดออกมา เป็นเงินสดได้ โครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ที่มีอาชีพอิสระที่ได้รับผลกระทบจากโควิด -19 โดยธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

แผนผังแสดงมาตรการเยียวยาจากรัฐ ดังภาพที่ 2.1

หมายเหตุ จาก <https://www.pptvhd36.com/news/เศรษฐกิจ/148749>

3. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตั้งแต่การลดการเดินทางและการเข้าออกพื้นที่ การปิดสนามบิน การใช้มาตรการ Social distancing มีการปิดสถานที่ ปิดสถานการค้า และกิจกรรมทางเศรษฐกิจเกือบจะทั้งหมด ปิดเมือง ปิดจังหวัดหลายที่มีมาตรการควบคุมพื้นที่เสี่ยง เช่น การจำกัดเวลาการออกจากเคหสถาน (เคอร์ฟิว) ตั้งแต่เวลา 21:00 น. – 04:00 น. ย่อมมีผล กระทั่งไปถึงการชะงักงันของเศรษฐกิจ การค้า การทำงานผลิต และ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โรงแรม ร้านอาหาร รวมไปถึงการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ขณะเดียวกันทุกคนมีความกังวล และต้องดูแลปกป้องตัวเอง มีการกักตัวอยู่กับบ้าน หลายคนไม่สามารถมาทำงานหาเลี้ยงชีพแบบปกติได้ ธุรกิจจำนวนมากต้องหยุดกิจการ หรือทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ จนทำให้ขาดรายได้มาจุนเจือครอบครัว ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการเยียวยา ผู้ขาดรายได้ในรูปแบบ คนไทยไม่ทิ้งกัน แต่ก็ยังเกิดความเครียดและปัญหาทางสุขภาพจิตตามมา การค้าและการลงทุนเกิดผลกระทบค่อนข้างรุนแรง แม้แต่เศรษฐกิจโลกก็กำลังเข้าสู่วิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งมีที่มาจากโควิด 19 และผลกระทบที่สำคัญอีกด้านคือการผลิตอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อสินค้าขาดแคลน เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ การดูแลสุขภาพ ที่ทำให้สินค้ามีราคาแพง เช่น หน้ากากอนามัย หรือเจลล้างมือ สินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น เกิดปัญหาการเก็งกำไร (ศ.นพ.ยง ภู่วรวรรณ, สัมภาษณ์ปี2563)

ภาพแสดงผลกระทบของโควิด 19 ดังภาพที่ 3.1

หมายเหตุ จาก https://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/Activities/Pages/-MediaBriefing_15012021.aspx

4. ผลกระทบทางจิตใจ

ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคทางกายไม่มากนักน้อย ซึ่งผลกระทบทางใจที่ได้รับขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมที่เข้ามากระทบ และมุมมองต่อผลกระทบนั้น เพราะคนเรามีความคิด ประเมินภัยหรือหายนะไม่เท่ากัน การระบาดที่กินเวลาต่อเนื่องยาวนาน อาจส่งผลให้เกิดภาวะหมดไฟในการทำงาน (Burnout Syndrome) ได้ ซึ่งเป็นภาวะที่จิตใจเกิดความเครียดจากการทำงานจนมีความรู้สึกเหนื่อยล้าทางอารมณ์ เบื่อหน่าย ไม่สนุกกับงาน ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง เพื่อความคิดเห็นที่เป็นกลาง การรับข้อมูลรอบด้านจะช่วยให้เราสามารถประเมินภัยได้ตามความเป็นจริง โรคระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นความเปลี่ยนแปลงอย่างมากที่ส่งผลต่อประชาชนคนไทยในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านสุขภาพกาย ด้านเศรษฐกิจและด้านความเป็นอยู่ กระทั่งด้านการมีมุมมองต่อโลกที่ส่งผลต่อสภาวะในจิตใจ ความเครียด เป็นความเปลี่ยนแปลงครั้งใหม่ และเป็นครั้งที่ยิ่งใหญ่ที่ต้องอาศัยทักษะและการเอาตัวรอดในการปรับตัวต่อการดำรงชีวิตค่อนข้างมาก

การดูแลสุขภาพจิต
ช่วงการระบาดของโควิด-19

ข้อมูลจาก "Mental health and psychosocial considerations during COVID-19 outbreak" โดยองค์การอนามัยโลก แนะนำว่า

- ดูแลตนเองในช่วงสภาวะนี้** โดยฝึกผ่อนคลายให้เพียงพอ กานอาหารให้เพียงพอและถูกสุขอนามัย ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ฝึกทักษะการรับมือหรือระดับเครื่องดับแอสคอสส์ ติดต่อกับครอบครัวและเพื่อนฝูงอย่างต่อเนื่อง อาจลองทำงานอดิเรกใหม่ ๆ ที่ไม่เคยทำมาก่อน
- ไม่ติดราหรือเรียกผู้ป่วยที่เป็นโควิด-19 ด้วยถ้อยคำรุนแรง** เช่น "ไอโควิด" "ครอบครัวโควิด" หรือ "ตัวเชื้อโรค" เพราะอาจเป็นเพียง "คนที่ป่วยด้วยโควิด" เท่านั้น ซึ่งหลังจากหายป่วยจากแล้วพวกเขาก็จะกลับมาใช้ชีวิตได้ตามปกติ
- ลดการดู การอ่าน หรือการฟังข่าวที่ทำให้รู้สึกวิตกกังวลเกินไป** ไม่หลงเชื่อข่าวลือ เลือกรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งที่เชื่อถือได้เท่านั้น เช่น องค์การอนามัยโลก กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ
- อย่าเดกข้อมูลเกี่ยวกับโรคเพียง 1-2 ครั้งต่อวันเท่านั้น** เพราะกระแสข่าวต่าง ๆ ที่หลั่งไหลมาเร็ว ดลต่อเวลาสามารถทำให้ทุกคนรู้สึกกลัวกังวลได้ง่าย ๆ การอ่านข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เชื่อถือได้ จะช่วยให้คุณแยกแยะข้อเท็จจริงจากข่าวลือ ซึ่งข้อเท็จจริงจะช่วยลดความวิตกกังวลได้
- ปฏิบัติตามขั้นตอนเพื่อป้องกันตัวเองและคนที่คุณรักอย่างเคร่งครัด** (เช่น ล้างมือบ่อย ๆ ไม่ไอจามใส่หน้า ไอจามปิดปาก อยู่บ้าน เว้นระยะห่างจากผู้อื่น สวมหน้ากากอนามัย รวนกักตัวเมื่อเจ็บป่วย) เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นของตนเองในการป้องกันโรค
- ปกป้องตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น** แบ่งปันในสิ่งที่ทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุ ผู้พิการ คนไร้บ้าน ผู้คนพร้อมทางสติปัญญา
- หาโอกาสในการพูดถึงเรื่องราวในเชิงบวกของผู้ที่เคยป่วยเป็นโควิด-19** เช่น การแชร์เรื่องราวของผู้ที่หายป่วย หรือเรื่องราวของผู้ที่เคยดูแลผู้ป่วยจนหายดีแล้ว
- ให้เกียรติผู้ดูแลและผู้ปฏิบัติงานทางสาธารณสุขที่กำลังรักษาผู้ป่วยและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19**

ข้อมูล ณ วันที่ 27 มีนาคม 2563

ที่มา : อ. นพ.ธีรยุทธ รุ่งมีรัตน

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
www.chulalongkornhospital.go.th

Twitter: @chulalongkornhospital
Facebook: Chulalongkornhospital
LINE: @chulalongkornhospital
Instagram: chulalongkornhospital
YouTube: โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

02-256-4000 ต่อ 0

ภาพแสดงการดูแลสุขภาพจิตช่วงโควิด 19 ดังภาพที่ 4.1

หมายเหตุ จาก <https://chulalongkornhospital.go.th/kcmh/line/>

การจัดหาและการกระจายวัคซีนโควิด-19

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) จึงจัดทำข้อเสนอแนะให้มีการปรับแผนการจัดหาวัคซีนให้มองไปข้างหน้าอย่างเหมาะสม โดยเรียนรู้จากตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ และบทเรียนที่ผ่านมาของประเทศไทยเอง ไม่ว่าจะเป็นการจองและจัดซื้อวัคซีนล่าช้าและมีปริมาณน้อยเกินไป ความจำกัดของประเภทวัคซีน และการบริหารความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ที่ไม่เพียงพอ อันเป็นผลจากการติดกฎระเบียบที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ ความล่าช้าในกระบวนการต่าง ๆ ของระบบราชการ การไม่มีกลไกคุ้มครองผู้ตัดสินใจหากตัดสินใจผิดพลาดโดยสุจริต การขาดมุมมองและทักษะหลายด้านที่จำเป็นรวมทั้งการมีภารกิจล้นตัวจากงานประจำของ

คณะผู้จัดหาวัคซีน ซึ่งทำให้การจัดหาวัคซีนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งมีการตัดสินใจที่สำคัญที่สาธารณะไม่ได้รับทราบกระบวนการและเหตุผลในการตัดสินใจทั้งที่เป็นการตัดสินใจที่มีความสำคัญอย่างสูงสุดเพราะเกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งประเทศ

ในด้านการกระจายและระดมฉีดวัคซีนนั้น ที่ผ่านมาประเทศไทยมีความสามารถในการฉีดวัคซีนได้เร็วพอสมควร แต่ประสบปัญหาวัคซีนไม่เพียงพอ ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนและความสับสนในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานในเรื่องประมาณการจำนวนวัคซีนของแต่ละหน่วยงาน ฉีดวัคซีนจะได้รับการจัดสรรจนทำให้ต้องเลื่อนการฉีดวัคซีนออกไปกระทบกับผู้สมควรได้รับวัคซีนลำดับแรก ๆ จำนวนการฉีดต่ำกว่าที่วางแผนไว้มากจนเกิดความเสี่ยงสูงที่จะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายการฉีดวัคซีนได้ 100 ล้านโดสก่อนสิ้นปี 2564 และยังมีปัญหาการกระจายวัคซีนที่บิดเบือนไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ ซึ่งส่วนสำคัญน่าจะเป็นผลจากการตัดสินใจทางการเมืองที่คำนึงถึงเป้าหมายอื่นมากกว่ายุทธศาสตร์ที่วางไว้ ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบในต่างลบ ทั้งต่อการควบคุมการระบาด การลดความสูญเสียชีวิตของประชาชนและการฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับมาโดยเร็ว โดยมีแนวทางการแก้ไขดังต่อไปนี้

1. การจัดหาวัคซีนจากต่างประเทศ

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่วัคซีนยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการของโลกนั้น การจัดหาวัคซีนที่มีประสิทธิภาพในปริมาณที่มากพอจากต่างประเทศ จะเป็นวิธีที่มีประโยชน์สูงสุดทั้งด้านการแพทย์และด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยในขณะนี้ ซึ่งการที่จะบรรลุเป้าหมายที่กล่าวมาแล้วได้ ประเทศไทยจะต้องอยู่ในฐานะที่สามารถแข่งขันกับประเทศผู้ซื้ออื่น ๆ ทั่วโลกได้ ดังนั้น เป้าหมายที่สำคัญในการจัดหาวัคซีนของไทยในปัจจุบันก็คือ ต้องบริหารความเสี่ยงโดยคำนึงถึงทุกความเป็นไปได้ไม่ว่าจะเล็กน้อยเพียงใด ซึ่งประกอบด้วยหลักการและแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

ควรตั้งเป้าหมายโดยมุ่งจัดหาวัคซีนที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น วัคซีนที่ใช้เทคโนโลยี mRNA หรือ protein subunit และวัคซีนที่มีประสิทธิภาพรองลงมาแต่ยังใช้ได้ผลดี เช่น วัคซีนที่ใช้เทคโนโลยี viral vector ซึ่งวัคซีนเหล่านี้มีประสิทธิภาพในการป้องกันการป่วยหนักและเสียชีวิตและยังสามารถป้องกันการติดเชื้อได้มากกว่าวัคซีนที่ใช้เทคโนโลยีที่เก่ากว่าด้วย นอกจากนี้ วัคซีนเหล่านี้สามารถสร้างภูมิคุ้มกันในระดับที่ค่อนข้างสูง ซึ่งงานวิจัยในระยะหลังบ่งชี้ว่าวัคซีนที่สร้างระดับภูมิคุ้มกันได้สูงมักมีประสิทธิภาพในการป้องกันไวรัสสายพันธุ์ใหม่ได้ดีกว่าวัคซีนที่สร้างระดับภูมิคุ้มกันที่ต่ำกว่าหรือมีระดับภูมิคุ้มกันตกลงเร็วกว่า การใช้วัคซีนที่มีประสิทธิภาพสูงจึงน่าจะช่วยให้ประเทศไทยเกิดภูมิคุ้มกันหมู่ได้เร็วขึ้น ป้องกันการติดเชื้อและคงประสิทธิภาพในการป้องกันไวรัสกลายพันธุ์ได้ดีกว่า และช่วยให้เศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัวได้เร็วขึ้น ทั้งนี้ แผนการจัดหาวัคซีนควรมีความยืดหยุ่นเพียงพอในการปรับสัดส่วนการจัดหาวัคซีนชนิดต่างๆ ตามผลการวิจัยด้านประสิทธิภาพที่มีอยู่ปัจจุบันและที่จะออกมาในอนาคตเป็นระยะ ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณในการจัดหาวัคซีนประสิทธิภาพสูงอย่างเพียงพอ เพราะถ้าหากสามารถรักษาชีวิตของประชาชนจำนวนมากและฟื้นฟูเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว ก็จะมีมูลค่าอย่าง

แน่นอน รัฐบาลจึงไม่ควรตั้งเป้าหมายในการจัดหาให้ได้วัคซีนเหล่านี้ในราคาถูก แต่ควรตั้งเป้าจัดหาวัคซีนประสิทธิภาพสูงอย่างน้อย 150 ล้านโดสหรือมากกว่านั้นในปี 2565 เพื่อให้ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม รวมทั้งชาวต่างชาติที่พำนักรักษาพยาบาลในประเทศไทยด้วย และถ้าหากจัดหาได้เกินความต้องการในประเทศ ก็สามารถขายต่อหรือบริจาคให้ประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกับไทย หรือนำวัคซีนส่วนเกินมาฉีดให้กับแรงงานที่ข้ามพรมแดนไทยเป็นประจำเพื่อช่วยลดโอกาสการระบาดระลอกใหม่ในประเทศไทยเองด้วย ส่วนเป้าหมายในปี 2564 ก็ยังควรพยายามอย่างยิ่งที่สุดในการจัดหาให้ได้ใกล้เคียงกับเป้าหมายเดิม 100 ล้านโดส โดยมีสัดส่วนของวัคซีนที่มีประสิทธิภาพสูงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ในกรณีที่ไม่สามารถจัดหาวัคซีนประสิทธิภาพสูงตามเป้าหมายข้างต้น หลังจากใช้ความพยายามทุกวิถีทางแล้ว อาจจัดหาวัคซีนกลุ่มอื่นมาทดแทนได้ หากสถานการณ์การระบาดรุนแรงทำให้มีความต้องการวัคซีนจำนวนมากกว่าวัคซีนประสิทธิภาพสูงที่จัดหาได้ โดยอาจใช้วัคซีนทดแทนดังกล่าวกับกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงต่ำ แต่รัฐบาลจะต้องสื่อสารต่อประชาชนอย่างชัดเจนว่าได้พยายามอย่างยิ่งที่สุดแล้วในการจัดหาวัคซีนประสิทธิภาพสูง และมีความจำเป็นที่ต้องจัดหาวัคซีนทดแทนมาแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปก่อน

เพื่อเพิ่มโอกาสสูงสุดที่จะให้ได้วัคซีนประสิทธิภาพสูงอย่างเพียงพอและทันกับสถานการณ์ รัฐบาลควรจัดตั้ง “คณะทำงานของประเทศเพื่อจัดหาวัคซีนโควิด-19” โดยให้มีนักธุรกิจที่มีประสบการณ์สูงเป็นหัวหน้าคณะ และให้มีอิสระในการเลือกคณะทำงานจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์และวัคซีน ทูต นักธุรกิจและนักเจรจาการค้าที่มีความสามารถจากทั้งภาครัฐและเอกชน โดยให้ทำงานเต็มเวลาหรือเกือบเต็มเวลา ไม่ให้มีภารกิจอื่นรบกวนในระหว่างทำหน้าที่นี้ การทำงานไม่ถูกจำกัดหรือถูกจำกัดน้อยที่สุดจากระเบียบราชการ ดังตัวอย่างของคณะทำงานในลักษณะเดียวกันในอังกฤษ (ดูข่าวการจัดตั้งคณะทำงานจัดหาวัคซีนของอังกฤษ และรายงานผลการดำเนินงาน) คณะทำงานนี้จะเป็นตัวแทนของรัฐบาลไทยในการติดต่อและเจรจาซื้อวัคซีนจากบริษัทผู้ขายได้อย่างอิสระ ภายใต้วงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ (ซึ่งมีความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์อุปสงค์และอุปทานสำหรับวัคซีนในตลาดโลก) คณะทำงานฯ ต้องรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการอย่างโปร่งใสต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง (เท่าที่ไม่ขัดกับข้อตกลงการรักษาความลับทางการค้าที่คู่เจรจาทกำหนด)

เพื่อให้การทำงานของคณะสามารถจัดหาวัคซีนได้โดยไม่ติดกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค ควรให้การจัดหาวัคซีนสามารถดำเนินการได้โดยใช้อำนาจตามมาตรา 18(4) ของพระราชบัญญัติความมั่นคงด้านวัคซีนแห่งชาติ พ.ศ. 2561 อันเป็นแนวทางเดียวกับที่รัฐบาลใช้ในการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องการจัดหาวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุจำเป็น พ.ศ. 2563 ซึ่งมีผลคุ้มครองคณะทำงานไม่ให้ความรับผิดชอบในกรณีที่จัดหาวัคซีนที่อยู่ในระหว่างการทดลองแต่ในภายหลังไม่ผ่านการอนุมัติ เว้นแต่จะมีหลักฐานโดยประจักษ์ชัดว่าดำเนินการโดยทุจริต

เพื่อเพิ่มโอกาสในการได้รับวัคซีนประสิทธิภาพสูงเร็วขึ้นและในปริมาณมากขึ้น ในระยะแรกรัฐบาลอาจสนับสนุนให้เอกชนสามารถจัดหาวัคซีนทางเลือกได้คล้ายกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่อาจยังยึดถือแนวคิดว่าการได้รับวัคซีนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นสิทธิพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญที่รัฐควรจัดให้ประชาชนทุกคน ดังนั้นหากวัคซีนทางเลือกถูกนำมารวมกับวัคซีนหลักที่คณะทำงานฯ จัดหา มาและกระจายให้ทุกคนตามยุทธศาสตร์การกระจายวัคซีน รัฐบาลก็ควรเป็นผู้จ่ายค่าวัคซีนที่เอกชน นำเข้ามาทั้งหมด (แต่ต้องใกล้เคียงกับต้นทุนรวมของวัคซีนหลักประเภทเดียวกันหรือที่เทียบเคียงได้ ที่คณะทำงานฯ จัดหาได้ เพื่อป้องกันการนำเข้าวัคซีนทางเลือกที่แพงอย่างไม่สมเหตุผล) รวมทั้ง ค่าดำเนินการจัดทำให้เอกชนผู้นำเข้าด้วย แต่หากประชาชนบางกลุ่มต้องการได้รับวัคซีนก่อนและมี วัคซีนเพียงพอสำหรับฉีดให้กลุ่มเป้าหมายหลักตามยุทธศาสตร์การกระจายวัคซีนของประเทศแล้ว ก็ อาจอนุญาตให้คนทั่วไปจองซื้อวัคซีนทางเลือกได้โดยรัฐบาลยังคงอุดหนุนต้นทุนบางส่วนแต่ต้องไม่ เกินต้นทุนรวมต่อโดสของวัคซีนหลักประเภทเดียวกันหรือที่เทียบเคียงได้ที่คณะทำงานฯ จัดหาได้ ในกรณีที่คณะทำงานฯ ประสบความสำเร็จในการจัดหาวัคซีนตามเป้าหมายทั้งในปี 2564-2565 และปีต่อ ๆ ไป อาจพิจารณายกเลิกการจัดหาวัคซีนทางเลือกในส่วนภาคเอกชนก็ได้ เพื่อป้องกัน ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการได้รับวัคซีนของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ

การเจรจาซื้อวัคซีนทั้งในส่วนภาครัฐและภาคเอกชน ควรคำนึงถึงการได้มาซึ่งวัคซีนรุ่นใหม่ ที่มีประสิทธิภาพสามารถป้องกันการติดเชื้อที่กลายพันธุ์ของไวรัสโควิด-19 ได้ดีที่สุด โดยเลือกเจรจากับบริษัทที่มีแผนการพัฒนาวัคซีนรุ่นใหม่อยู่แล้วหรือมีแผนที่ชัดเจนว่าจะพัฒนาวัคซีนรุ่นใหม่ และ ควรระบุในสัญญาให้ชัดเจนว่าประเทศไทยจะได้รับวัคซีนนั้นตามจำนวนที่เจรจากันทันทีที่บริษัท สามารถผลิตวัคซีนรุ่นใหม่ได้ รัฐบาลควรพิจารณาเข้าสู่โครงการ COVAX ซึ่งแม้ว่าอาจจะไม่ช่วยให้ ประเทศไทยได้รับวัคซีนมากขึ้นในระยะเฉพาหน้านี้ แต่ก็เป็นการประกันความเสี่ยงในอนาคตที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน

รัฐบาลควรร่วมมือกับบริษัทแอสตราเซนเนกาในการพิจารณาความเป็นไปได้ในการขยาย ปริมาณการผลิตวัคซีนในประเทศไทยให้ได้มากขึ้นโดยเร็ว โดยไทยควรได้สิทธิ์ส่วนใหญ่หรือทั้งหมด ในการผลิตที่เพิ่มขึ้น เฉพาะในกรณีที่สถานการณ์การระบาดของไทยมีแนวโน้มเลวร้ายลงจนกระทบ ระบบสาธารณสุขและระบบเศรษฐกิจอย่างรุนแรงเท่านั้น ที่รัฐบาลอาจพิจารณาใช้อำนาจตาม มาตรา 18 (2) ของพระราชบัญญัติความมั่นคงด้านวัคซีนแห่งชาติ พ.ศ. 2561 เป็นทางเลือกสุดท้าย ในการกำหนดสัดส่วนการส่งออกวัคซีน เพื่อไม่ให้กระทบความสัมพันธ์กับทั้งบริษัทแอสตราเซนเนกา และกับแผนการควบคุมโรคของประเทศที่สั่งจองและรอรับวัคซีนแอสตราเซนเนกาที่จะนำเข้าจาก ไทยด้วย

2. การสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและการผลิตวัคซีนภายในประเทศ

ในปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยมีศักยภาพในการวิจัยและพัฒนา และแม้กระทั่ง ส่งออกวัคซีนสำหรับป้องกันโรคบางชนิด ในกรณีวัคซีนโควิด-19 เรามีการวิจัยและพัฒนาวัคซีนกว่า 20 ชนิด ซึ่งมีทั้งวัคซีนชนิด mRNA, protein-subunit, DNA และวัคซีนเชื้อตาย และที่สำคัญไทย

ยังประสบความสำเร็จในการรับจ้างผลิตวัคซีนชนิด viral-vector ให้แอสตราเซนเนกาโดยบริษัทสยามไบโอไซเอนซ์

ด้วยศักยภาพดังกล่าว ภาครัฐจึงควรให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาและผลิตวัคซีนในประเทศที่มีขีดความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีและการผลิตที่ได้มาตรฐานสากลอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนเงินทุนในการพัฒนาและผลิตวัคซีนประสิทธิภาพสูงในลักษณะที่ยืดหยุ่นกว่าการใช้เงินงบประมาณปกติ รวมถึงส่งเสริมให้บริษัทผลิตวัคซีนระดับโลกมาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้นด้วย เพื่อให้ประเทศไทยมีทางเลือกเพิ่มขึ้นในการได้มาซึ่งวัคซีนโควิด-19 ที่มีประสิทธิภาพสูง อีกทั้งมีความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ในอนาคต อย่างไรก็ตาม ควรหลีกเลี่ยงการตั้งความหวังที่เกินจริงต่อการผลิตวัคซีนในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการตั้งความหวังดังกล่าวนำไปสู่การดำเนินการที่ส่งผลให้การจัดหาวัคซีนที่มีประสิทธิภาพสูงจากต่างประเทศในปริมาณน้อยหรือล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น

3. การกระจายวัคซีน

ในช่วงประมาณสองเดือนที่ผ่านมา การกระจายวัคซีนกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่สร้างความโกลาหลในวงกว้างและกระทบคนจำนวนมากด้วยเหตุผลหลัก 3 ประการคือ (1) การได้รับวัคซีนที่จัดซื้อล่าช้ากว่าที่คาด และ (2) การแย่งชิงกันในการกระจายวัคซีนระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยขาดการประสานงานที่ดี และ (3) มีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มเป้าหมายในการกระจายวัคซีนไปมาหลายครั้งตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น

รัฐบาลควรพยายามกลับไปใช้แนวทางการมีช่องทางหลักช่องทางเดียวในการจองฉีดวัคซีนของประชาชน โดยใช้ระบบการจองผ่านแอปพลิเคชัน “หมอพร้อม” แทนการจองผ่านหลายช่องทางในปัจจุบัน และควรเชื่อมโยงข้อมูลโรคประจำตัวของกลุ่มเสี่ยงจากโรงพยาบาลต่าง ๆ เข้ากับระบบดังกล่าวอย่างครบถ้วน เนื่องจากการมีช่องทางหลักช่องทางเดียวสำหรับประชาชนทุกกลุ่มจะช่วยให้ระบบสามารถจัดลำดับในการรับวัคซีนของประชาชนตามยุทธศาสตร์ในการกระจายวัคซีนที่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ได้ ในขณะที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการแทรกแซงทางการเมืองหรือการปล่อยให้สถานพยาบาลใช้ดุลยพินิจในการปรับเปลี่ยนการฉีดวัคซีนเอง ระบบหมอพร้อมควรเพิ่มการแจ้งเตือนประชาชนให้มาฉีดเมื่อใกล้เวลา การแจ้งเตือนให้ผู้จองฉีดลำดับถัดไปเลื่อนคิวขึ้นมาได้หากมีผู้ถึงกำหนดฉีดแต่ไม่มาฉีดจำนวนมาก รวมทั้งการเลื่อนการฉีดออกไปเมื่อวัคซีนมีปริมาณไม่มากเท่ากับที่คาดการณ์ไว้ หรือมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการกระจายวัคซีนยังมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์อื่นเสริมเพื่อรองรับประชากรที่ไม่สะดวกในการใช้แอปพลิเคชัน เช่น ผู้ที่ไม่มีสมาร์ตโฟน ผู้สูงอายุ หรือแรงงานข้ามชาติ หรือเพื่อระดมฉีดวัคซีนในชุมชนหรือคลับเตอร์ที่มีการระบอบอย่างรุนแรงเช่นในแคมป์คนงานและชุมชนโดยรอบ ทั้งนี้ช่องทางเสริมควรมีเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และต้องเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่ระบบกลางโดยเร็ว เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้

มาตรการเยียวยาและการช่วยเหลือจากรัฐ

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสหรือโรคโควิด-19 ที่ยาวนานมากกว่า 1 ปี จนถึงระลอกที่ 3 ส่งผลกระทบรุนแรงขึ้นรุนแรงมากขึ้น ต่อประชาชนและภาคธุรกิจ ทางภาครัฐและเอกชน จึงได้มีการยกระดับการควบคุมโรคระบาดโควิด-19 ออกมาตรการในการช่วยเหลือ ทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้าน เงินเยียวยา และสวัสดิการการรักษาต่าง ๆ ขอรวบรวมมาตรการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. มาตรการเงินเยียวยา

- โครงการคนละครึ่ง เฟสที่ 3

โดยจะเพิ่มวงเงินให้คนละ 3,000 บาท แบ่งเป็น 2 รอบ ดังนี้ รอบ ก.ค. – ก.ย. 64 จำนวน 1,500 บาท, รอบ ต.ค. – ธ.ค. 64 จำนวน 1,500 บาท

เพิ่มวงเงินให้อีก คนละ 1,500 บาท (มติ ครม. 19 ต.ค. 64) รอบ พ.ย. – ธ.ค. 64

- โครงการช่วยเหลือค่าเทอมนักเรียน จำนวน 2,000 บาท

ผู้ได้รับสิทธิ กลุ่มนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล, ม.6, ระดับอาชีวศึกษา, ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

- สำหรับโรงเรียนรัฐบาล สังกัด สพฐ โอนเงินเข้าบัญชีผู้ปกครอง ตั้งแต่วันที่ 5 ก.ย. 64 เป็นต้นไป

- สำหรับสถาบันอาชีวศึกษา รับเงินสด ตั้งแต่วันที่ 5 ก.ย. 64 เป็นต้นไป

- สำหรับโรงเรียนเอกชน โอนเงินเข้าบัญชีผู้ปกครอง ตั้งแต่วันที่ 7 ก.ย. 64 เป็นต้นไป

- สำหรับการศึกษาออกโรงเรียน รับเงินสด ตั้งแต่วันที่ 7 ก.ย. 64 เป็นต้นไป

2. มาตรการสวัสดิการการรักษา

- ในกรณีติดเชื้อโควิด-19 และแพ้วัดขึ้น รักษาฟรี ผู้ได้รับสิทธิ ได้แก่ ผู้ป่วยโควิด-19, ผู้ได้รับการฉีดวัคซีนจากรัฐที่มีอาการแพ้ (ไม่รวมวัคซีนทางเลือก), เข้ารับการรักษาจากสถานพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

บทสรุป

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID - 19 ทำให้ทั่วโลกต่างก็เฟ้นหามาตรการการรับมือที่ดีที่สุดของแต่ละประเทศนั้น ก่อนมาลงเอยด้วยมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม หรือ Social Distancing จนนำไปสู่มาตรการการล็อกดาวน์เมือง ปิดเศรษฐกิจ และปิดสถานศึกษา ทั้งหมด ในเวลาต่อมานั้นกลับกลายเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ผลกระทบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ของประชาชนคนไทยทั้งประเทศได้รับผลกระทบครั้งนี้อย่างหนักหน่วง ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาเรียนรู้ มีปัญหาการเข้าถึงเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในโลกของการศึกษาในรูปแบบออนไลน์ และอีกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่ได้รับผลกระทบในการค้าขาย การอุปโภค บริโภค ด้านการท่องเที่ยว ขนส่ง สุขภาพและสวัสดิการของรัฐ เช่น มาตรการการช่วยเหลือประชาชนคนไทย ทางแอปพลิเคชัน โครงการเราชนะ, คนละครึ่งและโครงการเที่ยวด้วยกันที่จะได้รับเป็นเงินเยียวยา

เอกสารอ้างอิง (References)

- ทรูไอดี. (2563). รวม 5 ผลกระทบโควิด-19 ในปี 2020. สืบค้น 24 กันยายน 2564, จาก <https://news.trueid.net>.
- วิโรจน์ ณ ระนอง, ดร.สมชัย จิตสุชน, ดร. สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และนพ.ต่อพงศ์ อัศวิษณุ. (2564). ข้อเสนอแนะการจัดการและการกระจายวัคซีนโควิด-19. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2564 จาก <https://tdri.or.th>.
- ศูนย์แพทย์ชุมชน โรงพยาบาลควนขนุน. (2563). การพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 โดยความร่วมมือของชุมชน ตำบลควนขนุน อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง. สืบค้น 24 กันยายน 2564, จาก <http://data.ptho.moph.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2563). ส่องสังคมไทยหลังโควิด19 ตอกย้ำความสำคัญการกระจายอำนาจ ปูทางสู่การปฏิรูปประเทศ. สืบค้น 24 กันยายน 2564, จาก <https://www.nationalhealth.or.th>.
- สิริพร อินทสนธ. (2563). โควิด - 19 : กับการเรียนการสอนออนไลน์ กรณีศึกษา รายวิชาการเขียนโปรแกรมเว็บ. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. 22(2), 203-214.
- สุพัตรา รุ่งรัตน์, ชูลีฟกอร์ มาโซ และ ยุทธนา กาเดิม. (2563). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา. สืบค้น 24 กันยายน 2564, จาก <https://wb.yru.ac.th>.

จริยธรรมสำหรับนักปกครอง Ethics for the Governor

ณัฐพงษ์ จันทรงาม¹ ภาควัฒน์ โคตรน้อย² ภาณุพงษ์ ชมบุญ³ เมทนี มธุพจน์⁴
จุฑาธิป ประดิพัทธ์นฤมล⁵

Nattapong Channgam, Phakhawat Khotnoi, Phanupong Chombun, Methane
Mathupot, Chuthatip Pradipatnaruemol

บทคัดย่อ (Abstract)

จริยธรรมคือหลักแหล่งความประพฤติที่ชอบธรรมหรือหลักปฏิบัติที่ได้รับการยกย่องจากสังคมว่าเป็นสิ่งที่ถูกที่ควร นักปกครองนั้นนับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในพื้นที่การปกครอง นักปกครองนั้นจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อสอดคล้องกับพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 บทความจริยธรรมสำหรับนักปกครองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจริยธรรมสำหรับนักปกครองใช้ในการปฏิบัติงานโดยชอบธรรมและเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักปกครอง

Received: 2021-10-11 Revised: 2021-11-03 Accepted: 2021-11-04

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: pnpchombun@gmail.com

² หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

³ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

⁴ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

⁵ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.
e-mail: chuthatip291@gmail.com

บทความนี้จึงนำเสนอสิ่งที่นักปกครองพึงกระทำนั้นไปปฏิบัติจริงในหน้าที่ การงาน ตลอดจนการสนับสนุนให้นักปกครองมีจริยธรรมนำหลักทศพิธราชธรรม 10 ไปใช้จริง มีความจำเป็นสำหรับนักปกครองที่จะนำไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และการบริการที่ดีเพื่อประชาชน

คำสำคัญ (Keywords): จริยธรรม; นักปกครอง; จริยธรรมสำหรับนักปกครอง

Abstract

Ethics are principles of righteous behavior or practices that are regarded by society as the right thing to do. The ruler was considered a very important person in the administrative area. Rulers must perform their duties with morality and ethics. In accordance with the Ethical Standards Act B.E. 2562, the Articles of Ethics for Parents are intended to study ethics for parents to use in their legitimate work practices and to serve as a guideline for enhancing their knowledge, understanding and efficiency in the performance of their work. This article therefore presents what the rulers have just done in their work. As well as encouraging the ethical rulers to implement the tenth principle of the tenth order, it is imperative for the rulers to apply them as a guideline for their application in the performance of duties and good service for the people.

Keywords: Ethics; Governor; Ethics for the Governor

บทนำ (Introduction)

จริยธรรมเป็นสิ่งที่มียู่แล้วในตัวมนุษย์ โดยธรรมชาติ ซึ่งจะต้องพัฒนาขึ้นโดยอาศัย กฎเกณฑ์ ความประพฤติที่มนุษย์ควรประพฤติที่ได้จากหลักการทางศีลธรรม หลักปรัชญา วัฒนธรรม กฎหมาย หรือจารีตประเพณี เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม นอกจากนี้ จริยธรรมยังใช้เป็นแนวทาง ประกอบการตัดสินใจเลือกความประพฤติ หรือการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละ เป็นเสมือนเข็มทิศที่จะชี้นำคน ทุกคนให้ไปถึงเป้าหมายคือ ความสุขที่แท้จริงของชีวิต การมี วิชาความรู้ มีความฉลาดรู้ อาจกลายเป็นดาบสองคมที่กลับมาทำร้ายคนเราได้หากคนเหล่านั้นขาด จริยธรรม หรือขาดธรรมะ คุณหรือประโยชน์ของการมีหลักธรรมหรือจริยธรรม การยึดมั่นใน จริยธรรม หรือหลักธรรมคำสอนทางศาสนาทำให้เกิดคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อสังคม และต่อ ประเทศชาติ

นักปกครองนั้นนับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในพื้นที่การปกครอง นักปกครองนั้น จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อสอดคล้องกับพระราชบัญญัติมาตรฐาน ทาง จริยธรรม พ.ศ. 2562 ถือว่าเป็นผู้ที่มิพบาปในการดำเนินงาน แนวการปฏิบัติ และเป็น ตัวอย่าง ให้กับผู้อื่นที่อยู่ภายในองค์กรและนอกองค์กร หากเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในการ ประพฤติปฏิบัติหน้าที่

และยึดแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม อีกทั้งรู้จักการ บริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรม จากบทความวิชาการของ (ไพศาล เครือแสง 2561) พบว่า จริยธรรม คือ ความถูกต้องดีงาม นักปกครองควรเป็นแบบอย่างในด้านมาตรฐานทางจริยธรรมเป็นที่ จับตาจากสาธารณะชน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกโดยการใช้อำนาจ การพูดจา การกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง พฤติกรรมจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องควบคุม ระวัง ดังนั้นการพฤติกรรมต้องมีความถูกต้องในความประพฤติ มีเสรีภาพภายในขอบเขตของมโนธรรม พึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

สำหรับบทความวิชาการในครั้งนี้ มีประเด็นที่จะศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. การมีจริยธรรมอย่างไรของนักปกครองให้ปฏิบัติงานโดยชอบธรรม 2. เพื่อเป็นแนวทางในการ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักปกครอง

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Moral หรือ Morality หรือ Ethics หรือ Ethics rule พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่า จริย แปลว่า ความประพฤติ หรือ กิริยาที่ควรประพฤติ เป็นคำที่มีความหมายทางรูปธรรม ส่วน ธรรม หรือ ธรรมะ หมายถึง ธรรมชาติ หรือกฎของธรรมชาติที่เรามีหน้าที่ต้องเรียนรู้ (พุทธทาสภิกขุ, 2505)

จริยธรรมนั้นได้นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน โดยเริ่มจาก (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2522) ได้กล่าวถึงจริยธรรม ความว่า มีพฤติกรรมที่แสดงลักษณะทางสังคม รวมทั้งพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ซึ่งสังคมต้องการให้มีในสมาชิกเป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำ ส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับนักวิชาการ (วิทย์ วิศุทเวทย์, 2524) กล่าวว่า พันธะหรือหน้าที่ที่เราปฏิบัติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางพระพุทธศาสนา จริยธรรม คือการนำเอาความรู้ในความจริงหรือกฎธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ซึ่งจักก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม (ระวี ภาวิไล, 2522) กล่าวว่า แนวทางความประพฤติและปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์ (พระมหาอดิสร ธิรสีโล, 2540) จริยธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดีงามอันเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของสังคม จริยธรรม จะมีได้ต้องปลูกฝังหัดโดยเริ่มจากการปลูกฝังคุณธรรม สอดคล้องกับนักวิชาการ (สาโรช บัวศรี, 2527) ความประพฤติที่ถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ความประพฤติเหล่านี้ประกอบด้วยศีลธรรม คุณธรรม เนติกรรม และธรรมเนียมประเพณี และสอดคล้องกับนักวิชาการ (กมล ทองธรรมชาติ, 2529) กล่าวว่า การกระทำ ทั้งกาย วาจา และใจ ที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ตามที่ได้กล่าวความหมายของจริยธรรมข้างต้น สรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม เป็นลักษณะที่สังคมต้องการ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่น และสังคม ทั้งนี้จะเห็นว่าความหมายทั้งคุณธรรมและจริยธรรมจะมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพูดถึงคุณธรรมก็ย่อมหมายรวมถึงจริยธรรมด้วยเช่นกัน อาจกล่าวได้ว่าบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตนได้ตามความหมายอย่างหนึ่งอย่างใดนี้ จะเป็นบุคคลที่มีทั้งคุณธรรม

และจริยธรรมอยู่ในตนเอง เป็นที่ยอมรับนับถือของคนในสังคม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม และการปกครองของไทยนั้นได้มีจริยธรรมมาตั้งแต่อดีตกาล

จริยธรรมในการปกครองของไทย

จริยธรรมในการปกครองของไทยมีรากฐานมาจากพุทธศาสนาเป็นสำคัญ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พระมหากษัตริย์ไทยทรงใช้หลักจริยธรรมของหลักธรรมะในพุทธศาสนาใช้ในการปกครองประเทศ พระมหากษัตริย์ของไทยแต่โบราณได้ยึดถือหลักธรรมอยู่ 3 ประการในการปกครองประเทศ (พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว, 2555) ดังนี้

1. ทศพิธราชธรรม หรือราชธรรม 10

ทศพิธราชธรรมนับเป็นคุณธรรมในการปกครองที่สำคัญมากซึ่งพระมหากษัตริย์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบันได้ทรงยึดถือหลักธรรมดังกล่าวนี้เป็นแนวทางในการปกครองเสมอมา ทศพิธราชธรรมมีหลักธรรม 10 ประการประกอบด้วย

1. ทาน การให้คือการช่วยเหลือประชาราษฎร์และบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์
2. ศีล เป็นผู้มีความประพฤติดีงาม คือการประกอบแต่การสุจริต
3. ปริจจาคะ เป็นผู้เสียสละความสุขสำราญ แม้แต่ชีวิตของตนเพื่อประโยชน์สุขของมวลประชาราษฎร์ และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
4. อาชวาระ เป็นผู้มีความซื่อตรงการปฏิบัติภารกิจโดยสุจริตจริงใจไม่หลอกลวงประชาราษฎร์
5. มัททวะ เป็นผู้มีความอ่อนโยน ไม่เยอเยิง หยาดกาย หรือกระด้างให้มีความละมุนละไมให้คนทั่วไปรักภักดีและมีความยำเกรงด้วย
6. ตปะ ความทรงเดชการไม่ยอมหลงใหลหรือหมกมุ่นในความสุขสำราญ ประนเปรอแต่มีความเป็นอยู่สม่าเสมอ มุ่งมั่นที่จะบำเพ็ญกิจตามหน้าที่ให้บริสุทธิ์
7. อักโกธะ ความไม่โกรธ ไม่ลุอำนาจโกรธ รู้จักระงับความขุ่นเคืองใจด้วยเหตุทั้งปวง วินิจฉัยความและกระทำการด้วยจิตอันราบเรียบ เป็นตัวของตัวเอง
8. อวิหิงสา ความไม่เบียดเบียน เป็นผู้ไม่คิดร้ายใคร ไม่บีบบังคับใคร
9. ขันติ เป็นผู้มีความอดทน ไม่ทอดทิ้งงานที่ต้องตราครุฑ
10. อวิโรธนะ เป็นผู้มีความอ่อนโยน ตั้งมั่นอยู่ในธรรม

2. จักรวรรดิวัตร

เป็นหลักธรรมที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกุลโบายหรือวิเทศโบายทางการเมืองการปกครองจักรวรรดิวัตรมีหลักธรรม 12 ประการ ดังนี้

1. การอบรมผู้อยู่ใต้การปกครองอย่างใกล้ชิดให้อยู่ในศีลธรรมอันดีงาม รวมทั้งให้การอนุเคราะห์และให้ความคุ้มครองตามสมควร
2. ผู้สัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ
3. ใ้รางวัลอันสมควรแก่ผู้ที่บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

4. เกื้อกูลผู้ทรงศีลด้วยเครื่องพรตและไทยธรรม และอนุเคราะห์คฤหบดีด้วยการให้ความช่วยเหลือในสิ่งจำเป็นสำหรับอาชีพ

5. อนุเคราะห์ประชาชนให้เลี้ยงชีพได้ตามควรแก่อัตภาพ

6. ให้การอุปการะผู้ทรงศีลที่ประพฤติชอบ

7. ห้ามการเบียดเบียนสัตว์

8. ชักนำให้ชนทั้งหลายตั้งอยู่ในธรรมขจัดการทำบาปกรรมและความไม่เป็นธรรม

9. ให้การสังคมนาถาเคราะห์แก่ผู้ที่ขัดสนไม่พอจะเลี้ยงชีพ

10. เข้าหาผู้ทรงศีลในโอกาสอันควร เพื่อศึกษาถึงบุญบาป กุศล อกุศล

11. ห้ามจิตไม่ให้เกิดความอธรรม คือ ทำผิดในเรื่องไม่สมควร

12. ระวังความโลภ ห้ามจิตไม่ให้ปรารถนาลาภที่ไม่ควรได้

3. ราชสังคหะวัตถุ 4

ราชสังคหะวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่ใช้เป็นแนวทาง ในการวางนโยบายการปกครอง บ้านเมือง ทั้งในด้านการปกครองและ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมราชสังคหะวัตถุ มีหลักธรรม 4 ประการ ดังนี้

1. สัสสมะธัง (สัสสมะระ) การทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ เป็นความ ฉลาดในการบำรุงพืชพันธุ์ธัญญาหาร

2. ปุริสะเมธี (ปุริสาเมระ) รู้จักดูคน รู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงานและให้รางวัลตาม ความชอบของบุคคลนั้น เป็นความฉลาดในการบำรุงข้าราชการ

3. สัสมาปาถัง (สัมมาปาสะ) รู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคมให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ คนส่วนใหญ่ ส่งเสริมการสังคมนาถาเคราะห์ ความรู้จักผูกน้ำใจประชาชนด้วยการส่งเสริมอาชีพ

4. วาจาเปยยัง (วาชเปยะ) พูดจาไพเราะตามควรแก่ฐานะ เหตุการณ์และมีความเป็นธรรม เป็นทางแห่งความสามัคคี

หลักธรรมทั้ง 3 ประการอันได้แก่ ทศพิธราชธรรม จักรวรรดิวัตรและราชสังคหะวัตถุ เป็น คุณธรรมของพระมหากษัตริย์ไทย นอกจากนี้ยังมีหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่ผู้ปกครองถือเป็น แนวทางในการปกครองต่อผู้น้อยหรือผู้อยู่ใต้ปกครองอีกมาก เช่น พรหมวิหาร 4 ได้แก่ความมี เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หลักธรรมของพุทธศาสนา ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการปกครองและควบคุมจิตใจตนเองเพื่อให้คนในสังคมอยู่เป็นปกติสุข และ การมีจริยธรรมนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ความสำคัญของจริยธรรม

จริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและ ความสงบสุขของ ปัจเจกชน และการพัฒนาบ้านเมืองหรือพัฒนาองค์กร ต้องเริ่มจากการพัฒนา จิตใจคนก่อน เพราะ การพัฒนาที่ขาดจริยธรรมเป็นหลักยึดย่อมเกิดผลร้ายมากกว่าผลดี เนื่องจาก ผู้มีความรู้แต่ขาด จริยธรรม ย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมเสียได้มากกว่าผู้ด้อยความรู้ จริยธรรมเป็น แนวทางความ

ประเพณีที่จะนำความสุขและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ และเมื่อบุคคลมี จริยธรรมก็จะส่งผลให้คุณภาพในการคิดการตัดสินใจที่ดี กระบวนการทุกขั้นตอนของการบริหารมีคุณภาพ จริยธรรมมีความสำคัญต่อการบริหารงาน (โชติ บดีรัฐ, 2563) ดังนี้

1. จริยธรรมมีความสำคัญต่อเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากเราไม่สามารถทำงานคนเดียวได้ แต่ต้องทำงานร่วมกันกับคนหลายคนและหลายฝ่าย การมีจริยธรรมจะทำให้การทำงานมีความเอื้อเฟื้อแบ่งปัน และมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

2. จริยธรรมมีความสำคัญต่อหน้าที่การงาน การทำงานต้องแข่งขันกันด้วยการสร้างคุณงามความดี โดยคุณงามความดีที่ว่านี้ ประกอบด้วย ความขยันหมั่นเพียร ความมีสติ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การใคร่ครวญ ไตร่ตรอง การสำรวจตนเอง การไม่ประมาท และการดำเนินชีวิตอย่างมีศีลธรรม

3. จริยธรรมที่ส่งเสริมเกียรติศักดิ์ศรีให้แก่ตน ประกอบด้วย ความจริงใจต่อผู้อื่น ความตรงเวลา ความจริงใจต่อหน้าที่ การรักษาคำพูด และความเชื่อมั่นในตนเอง

ตามที่ได้กล่าวความสำคัญของจริยธรรม สามารถสรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและ ความสงบสุขของปัจเจกชน มีความสำคัญต่อเพื่อนร่วมงาน และหน้าที่การงาน ทำให้การทำงานมีความเอื้อเฟื้อแบ่งปัน และมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จริยธรรมทำให้เกิดความขยันหมั่นเพียร ความมีสติ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การใคร่ครวญ ไตร่ตรอง การสำรวจตนเอง การไม่ประมาท และการดำเนินชีวิตอย่างมีศีลธรรม

ความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมต่อการบริหาร

คุณธรรมและจริยธรรม มีความสำคัญต่อการบริหารเนื่องจากการปลูกฝังพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรมให้กับบุคคลในองค์กรพร้อมๆ กับการพัฒนาด้านสติปัญญาและการอบรมกล่อมเกล่าให้บุคคลรู้จักผิดชอบชั่วดี ด้วยหลักคุณธรรมจริยธรรมทางพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นสอนในเรื่อง การพ้นทุกข์ และสอนให้รู้จักทุกข์และวิธีการดับทุกข์ มีความเกรงกลัวและละอายต่อบาป การที่ ผู้นำปลูกฝังหลักคุณธรรมจริยธรรมให้กับบุคคลในองค์กรก็จะทำให้ทุกคนเห็นว่าจรรยาบรรณในวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นภายในองค์กร ผู้บริหารที่มีความสามารถจะมี หลักปฏิบัติในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมขององค์กร (โชติ บดีรัฐ, 2563) ดังนี้

1. การปลูกฝังจิตสำนึกให้บุคคลภายในองค์กร รู้จักหน้าที่รับผิดชอบของตนพร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

2. ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีการระดมความคิดเห็นร่วมกัน และเคารพความคิดเห็น ของบุคคลอื่น

3. ปลูกฝังให้บุคคลภายในองค์กรมีความสามัคคี นับถือและเกื้อกูลกัน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

4. ให้บุคคลภายในองค์กรตั้งตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม เมื่อสมาชิกขององค์กรประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรม องค์กรนั้นย่อมมีนามาซึ่งความสงบสุขร่มเย็นสามารถทำงานร่วมกันอย่างเป็นสุข

5. ผู้นำองค์กรประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี

6. ปลุกฝังให้สมาชิกในองค์กรเลื่อมใสในพุทธศาสนา ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี

7. ปลุกฝังให้สมาชิกในองค์กรมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

8. ปลุกฝังสมาชิกในองค์กรให้ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9

นอกจากนี้ ความสำคัญของจริยธรรม ยังนำไปสู่การลดความสูญเสีย ขจัด ความรู้สึกลบ ป้องกันการทุจริต การประพฤติปฏิบัติที่มีขอบ และเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผล ความคุ้มค่า โปร่งใส ตอบสนอง สุจริต ซื่อตรง และเที่ยงธรรม เมื่อนำมาใช้ในการบริหารงานที่จะ ช่วยสร้างสรรค์ และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ อาทิ พนักงานต่างทำงานอย่าง ซื่อสัตย์สุจริต และขยันหมั่นเพียร ทำให้ผลประกอบการขององค์กรธุรกิจนั้นขยายตัว นอกจากนี้ แล้วยังทำให้ บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กร จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง เช่น องค์กรที่โปร่งใส ย่อมได้รับความไว้วางใจในการร่วมทำธุรกิจ รัฐบาลที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ย่อม สร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพ ของรัฐบาลและ ความเจริญก้าวหน้าของประเทศ เป็นต้น (จรรยาพร ธรณินทร์, 2556)

นักปกครองที่ดีและไม่ดีในสังคม

นักปกครองในสังคมไทยล้วนมีทั้งนักปกครองที่ดี และไม่ดีนั้นอยู่ร่วมกัน ซึ่งความดีนั้นมีความชั่วควบคู่กันมา เปรียบดั่งนักปกครองก็เช่นกันมีทั้งดีและไม่ดีกันในการปฏิบัติหน้าที่ จะเห็นได้ชัดแจ้งว่าการมีนักปกครองที่มีจริยธรรมในการประพฤติปฏิบัติงานนั้นส่งผลกระทบในทางที่ดีตามมา เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ที่ได้ติดต่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ารับทำการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน กับเหตุการณ์ 13 หมูป่าอคาเดมี่ ที่ได้หายตัวไปในถ้ำหลวง เป็นการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ตามจริยธรรมในการดำเนินงานช่วยเหลือ โดยมีหลักทศพิธราชธรรม หรือราชธรรม 10 ดังนี้

1) ทาน การให้คือการช่วยเหลือประชาราษฎร์และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

2) ศีล เป็นผู้มีความประพฤติดีงาม คือการประกอบแต่การสุจริต

3) ปริจจาคะ เป็นผู้เสียสละความสุขสำราญหรือแม้แต่ชีวิตของตนเพื่อประโยชน์สุขของมวลประชาราษฎร์ และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

4) อาชชวะ เป็นผู้มีความซื่อตรง การปฏิบัติภารกิจโดยสุจริต จริใจไม่หลอกลวงประชาราษฎร์

5) มัททวะ เป็นผู้มีความอ่อนโยน ไม่เยอหยิ่ง หยาบคาย หรือกระด้างให้มีความละมุนละไมให้คนทั่วไปรักภักดีและมีความยำเกรงด้วย

6) ตปะ ความทรงเคขการไม่ยอมหลงไหลหรือหมกมุ่นในความสุขสำราญ ประนเปรอแต่มีความเป็นอยู่สม่ำเสมอ มุ่งมั่นที่จะบำเพ็ญกิจตามหน้าที่ให้บริสุทธิ์

7) อักโกธะ ความไม่โกรธ ไม่ลุอำนาจโกรธ รู้จักรับความขุ่นเคืองใจด้วยเหตุทั้งปวง วินิจฉัยความและกระทำการด้วยจิตอันราบเรียบเป็นตัวของตัวเอง

8) อวิหิงสา ความไม่เบียดเบียน เป็นผู้ไม่คิดร้ายใคร ไม่บีบคั้นกดขี่

9) ชันติ เป็นผู้มีความอดทน ไม่ท้อถอยต่องานที่ต้องตรากตรำ และ

10) อวิโรธนะ เป็นผู้มีความอ่อนโยน ตั้งมั่นอยู่ในธรรม

นักปกครองที่อาศัยหลักทศพิธราชธรรม ในการบริหารงานบ้านเมืองนั้น ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานสำเร็จบรรลุเป้าหมาย เกิดความสำเร็จในงานตัวอย่างที่เห็นเชิงประจักษ์ คือการเข้าไปช่วยเหลือ 13 หมู่บ้านที่หายไปในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เจอในที่สุด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักจริยธรรม “ปริจจาคะ” เป็นผู้เสียสละความสุขสำราญหรือแม้แต่ชีวิตของตนเองเพื่อประโยชน์สุขของมวลประชาราษฎร์ และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง “อาชชวะ” เป็นผู้มีความซื่อตรง การปฏิบัติภารกิจโดยสุจริต “ขันติ” เป็นผู้มีความอดทน ไม่ท้อถอยต่องานที่ต้องตรากตรำ และ “อวิโรธนะ” เป็นผู้มีความอ่อนโยน ตั้งมั่นอยู่ในธรรม

ตามดังที่กล่าวมานักปกครองที่ไม่ดีนั้นมีอยู่ในสังคมที่เป็นการใช้อำนาจของตนเองแต่งตั้งบุคคลที่เคยมีประวัติก่ออาชญากรรมเข้ามาทำงานในองค์กร และได้ใช้พรรคพวกของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เป็นไปตามหลักจริยธรรม เกิดการทุจริต การใช้อำนาจอิทธิพล และการเอารัดเอาเปรียบ ดังนักการเมืองที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนกระบอกเสียงของประชาชนแต่ไม่เห็นประชาชนเป็นหลัก โกงกินภาษี เห็นแต่ผลประโยชน์ส่วนตนกับพวกพ้องของตนเอง ส่งผลเสียต่อประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักปกครองโดยอาศัยคุณธรรมจริยธรรม

การมีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานเป็นการทำงานอย่างมีจิตสำนึก ถูกวิธี เป็นขั้นตอน มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในสังคม ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ (โชติ บดีรัฐ, 2563) ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ ในการทำงานจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และไม่คดโกงหรือหลอกลวงผู้อื่น จึงจะได้รับความไว้วางใจจากผู้ร่วมงาน

2. ความเสียสละ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น จะต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักการให้และการแบ่งปัน ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน เสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อุทิศตนเพื่อการทำงาน จึงจะได้รับความรักและความนับถือจากผู้ร่วมงาน

3. ความยุติธรรม ในการทำงานต้องไม่ลำเอียงหรือยึดถือสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่เราเชื่อต้องมีความเป็นกลาง ยึดถือความถูกต้องเป็นหลัก ไม่มีอคติกับเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ยินหรือได้รับฟังจึงจะเป็นที่น่าเชื่อถือของผู้ร่วมงาน

4. ความประหยัด ในการทำงานจะต้องเรียนรู้จักอดออม ไม่ฟุ่มเฟือย ต้องคำนึงถึงคุณค่าในการใช้ทรัพยากร โดยการนำสิ่งที่เหลือใช้หรือสิ่งที่ไม่มีประโยชน์แล้วมาดัดแปลง ซ่อมแซม หรือแก้ไข เพื่อใช้ในการทำงาน ซึ่งเป็นการทำงาน ซึ่งเป็นการทำสิ่งที่ไม่มีความคุ้มค่ามากขึ้น

5. ความขยันและอดทน ในการทำงานจะต้องมีความมุ่งมั่นต่องานที่เราได้รับมอบหมาย เพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานให้นำปัญหาหรืออุปสรรคนั้นมาปรับปรุงและแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งปัญหาหรืออุปสรรคเหล่านั้นจะเป็นบทเรียนที่ทำให้แข็งแกร่งและพร้อมที่จะก้าวสู่งานต่อไปได้อย่างมั่นคง

6. ความรับผิดชอบ ในการทำงานต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายผู้ร่วมงาน ลูกค้ำ และสิ่งแวดล้อม โดยใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพมาผลิตสินค้า รวมทั้งไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมด้วย

7. ความตรงต่อเวลา เป็นวินัยพื้นฐานในการทำงาน มีความตรงต่อเวลา ไม่มาทำงานสาย และต้องส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนด เพราะถ้าเราไม่ส่งงานตามกำหนดจะทำให้ผู้ที่ทำงานต่อจากเราได้รับผลกระทบ และจะทำให้งานนั้นไม่เสร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสร้างความเสียหายต่อองค์กร

ตัวอย่างนักปกครองที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักปกครองโดยอาศัยคุณธรรม จริยธรรม อาทิ นักการเมืองที่ปฏิบัติงานเพื่อประชาชนโดยชอบธรรม โดยอาศัยความซื่อสัตย์ในปฏิบัติงาน ความเสียสละในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ความยุติธรรม ความประหยัดในการจัดหางบประมาณ ความขยัน และอดทนในการปฏิบัติงาน จะต้องมีความมุ่งมั่นต่อหน้าที่ ความรับผิดชอบ และ ตรงต่อเวลาเพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บทสรุป

จริยธรรมเป็นแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม เป็นลักษณะที่สังคมต้องการ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่น และสังคม ทศพิธราชธรรมนับเป็นจริยธรรมในการปกครองที่สำคัญมากซึ่งพระมหากษัตริย์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญของจริยธรรม ยังนำไปสู่การลดความสูญเสีย ขจัดความชั่วร้าย ป้องกันการทุจริต การประพฤติปฏิบัติที่มีขอบ และเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผล ความคุ้มค่า โปร่งใส ตอบสนอง สุจริต ซื่อตรง และเที่ยงธรรม บทความนี้จะนำเสนอสิ่งที่นักปกครองพึงกระทำนั้นไปปฏิบัติจริงในหน้าที่การงานตลอดจนการสนับสนุนให้นักปกครองมีจริยธรรมนำหลักทศพิธราชธรรม 10 ไปใช้จริง เพื่อสอดคล้องกับพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 ถือว่าเป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน แนวปฏิบัติ และเป็นตัวอย่างให้กับผู้อื่นที่อยู่ภายในองค์กรและนอกองค์กร มีความจำเป็นสำหรับ

นักปกครองที่จะนำไปเป็นแนวทางการในการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ การบริหารจัดการที่ดีเพื่อประชาชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมล ทองธรรมชาติ. (2529). คุณธรรมและจริยธรรมของเมืองไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์*. 9(2), 80-82.
- จรรยาพร ธรณินทร์. (2556). *การบริหารราชการตามระบบคุณธรรม*. สืบค้น 24 กันยายน 2564, จาก <http://www.charuaypontorranin.com/index.php?lay=showtype=>.
- โชติ บดีรัฐ. (2563). *จริยธรรมสำหรับการบริหาร*. พิษณุโลก: วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2522). *ตำราจิตวิทยาการพัฒนาจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พระนิมิตร กลั่นดอกแก้ว. (2555). *จริยธรรมของนักปกครอง*. สืบค้น 24 กันยายน 2564. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/300500>.
- พระมหาอดิสร ธีรสีโล. (2540). *คุณธรรมสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- พุทธทาสภิกขุ. (2505). *พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต*. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- ระวี ภาวิไล. (2522). *จริยธรรมในสังคมไทย รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2524). *จริยศาสตร์เบื้องต้น:มนุษย์กับปัญหาจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สาโรช บัวศรี. (2527). *จริยธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ความท้าทายของบุคลากรภาครัฐต่อการเปลี่ยนแปลงการทำงาน
สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน
Challenges of Government Personnel in Changing Work for
Sustainable Success

จันทราพัฒน์ มีบัวทอง¹ ชนัญดา บุญชู² ธัญสุดา โพธิ์คำ³ ธิดารัตน์ นุชสิน⁴
พรศิริ คำสุกดี⁵ จุฑาธิป ประดิพัทธ์นฤมล⁶

Chandaphat Mibuathong, Chanatda Bunchu, Thansuda Phoka, Thidarat Nutsin,
Phornsiri Khamsookdee, Chuthatip Pradipatnaruemol

บทคัดย่อ (Abstract)

ปัจจุบันมีปัจจัยหลายประการที่ผลักดันให้ภาครัฐต้องทบทวนบทบาทและการทำงานของ
ตนเอง ไม่ว่าจะเป็นบริบทการเปลี่ยนแปลงที่พลิกผันอย่างรวดเร็วที่ส่งผลบุคลากรภาครัฐต้องมีการ
บริหารการเรียนรู้และพัฒนาตนเองและต้องมีการวางแผนการพัฒนาของตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้
สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสถานการณ์ต่างที่เกิดขึ้น
ภายในประเทศและยังคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการการเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคลากรภาครัฐ
ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และทางด้านเทคโนโลยีในการเปลี่ยนแปลงการทำงานภายใน
องค์กรเพราะในความท้าทายการเปลี่ยนแปลงนั้นต้องนึกถึงสิ่งที่ตามมาเสมอ หรือเรียกว่า ผลลัพธ์ ที่
จะเกิดหลังการเปลี่ยนแปลงของการทำงานของบุคลากรภาครัฐนั้นต้องตรงตามเป้าหมายขององค์กร
ที่ต้องการทักษะที่ทำให้บุคลากรมีการพัฒนามากยิ่งขึ้นในยุคดิจิทัลการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน
การแก้ใช้สถานการณ์ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพอย่างมีหลักการในการตัดสินใจและบุคลากรภาครัฐ
ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรภาครัฐสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้บริบท
ความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผันได้เพราะความสำเร็จนั้นก็ย่อมต้องพัฒนาองค์กร
ตลอดจนพัฒนาบุคลากรควบคู่กันไปถึง จะเรียกว่าการเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคลากรภาครัฐ
ต้องสอดคล้องรับกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและบริบทประเทศในปัจจุบันและอนาคตให้มีการ
พัฒนามากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): การเปลี่ยนแปลง; บุคลากรภาครัฐ; ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

Received: 2021-10-11 Revised: 2021-11-17 Accepted: 2021-11-23

^{1 2 3 4 5 6} หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและ
พัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Bachelor of Public Administration in Program Public
Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat
University. Corresponding Author e-mail: khamsookdee.june@gmail.com

Abstract

Many major factors are currently driving the government sector to rethink its roles and responsibilities whether they are the context of rapid change that requires government personnel to manage their learning and self-development and have their own development plan on a continuous basis in order to operate successfully in the framework of the country's rapidly changing situations. In addition, it is essential to consider factors affecting the change in the work of government personnel, including economic and technological factors towards changing the work within the organization. Amidst in the challenge of change, it is necessary to think about the consequences or outcomes that will occur after the change in the work of government personnel that must meet the goals of organizations. Organizations need skills to enhance their personnel's skills in the digital era, using technology to work to solve problems, resolve the problem situations with principles of decision-making. More importantly, government personnel are also important factors that will help government organizations drive country's development under the context of challenges and turn-around changes because success requires organizational development as well as personnel development coupled with advancement and growth. These together can lead to the change in the work of government personnel that must be consistent with the changes in the current and future global and national context to develop more

Keywords: Change; Government personnel; Sustainable success

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันมีกระแสโลกาภิวัตน์ในการการเปลี่ยนแปลง อาจส่งผลดีกับตัวและทำให้ชีวิตดีขึ้น แต่น้อยคนที่จะบอกว่าชอบเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีการคำนึงถึงถึงการเปลี่ยนแปลงโดยเชื่อมโยงกับความเสี่ยงและความคิดในทางลบย่อมเกิดขึ้นในจินตนาการ เช่น การเปลี่ยนแปลงอาจทำให้เสียการควบคุมในการบริหารงานหรือหวั่นว่าตัวเราอาจมีความสามารถไม่พอกับการรับสิ่งใหม่ ๆ อาจจะต้องทำงานมากขึ้นหรือยากขึ้นหรืออาจต้องทำในสิ่งที่ไม่เคยชิน อาจเรียนรู้ไม่ทันผู้อื่นไม่ได้เป็นต้น และในโลกของการแข่งขันสูงองค์กรต่าง ๆ ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาต่างกันก็ตรงความต้องการหรือความจำเป็นของแต่ละองค์กรว่าต้องการเปลี่ยนแปลงไหน เปลี่ยนอย่างไร เปลี่ยนมากหรือเปลี่ยนน้อย เปลี่ยนเร็วหรือเปลี่ยนช้าแค่ไหนเท่านั้น และบุคลากรภายในองค์กรก็จะต้องมีการปรับตัว และเปลี่ยนให้ทันกับองค์กรที่เปลี่ยนไปหากองค์กรเปลี่ยนแปลงไม่มากแบบค่อยเป็นค่อยไป บุคลากรก็อาจปรับเปลี่ยนโดยแทบจะไม่รู้ตัวด้วยซ้ำ เพราะระบบหรือวิธีการใหม่จะหล่อหลอมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการ (แจ๊คมินทร์ อิงค์

ธเนศ, 2556) ซึ่งให้เกิดความท้าทายต่อการทำงานของบุคลากรที่จะเปลี่ยนแปลงตามระบบการทำงานสอดคล้องกับในทิศทางที่กำหนดไว้ เพราะการเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคลากรภายในองค์กรให้ก้าวไปสู่ความทันสมัยทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอกองค์กร การพัฒนาบุคลากรและองค์กรให้เติบโตไปด้วยกันอย่างมีคุณภาพอย่างยั่งยืน หรือเรียกได้ว่าการปรับตัวให้เข้าระบบทันสมัย

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) และแผนการปฏิรูปประเทศ (พ.ศ. 2561 - 2565) ยังกำหนดให้ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐ เพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งให้มีการพัฒนาบุคลากรภาครัฐที่มีประสิทธิภาพไม่ซ้ำซ้อน ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้กำลังบุคลากรภาครัฐมีสมรรถนะสูงมีความสามารถอย่างมีคุณภาพและยึดมั่นในคุณธรรมพร้อมนำการพัฒนาประเทศ (Highly Competent Public Officials) รวมถึงให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำในทุกระดับความสามารถสูงมีความรับผิดชอบมีความเป็นมืออาชีพ เป็นผู้นำทางความรู้และความคิดผลักดันการปฏิบัติงานการเปลี่ยนแปลงพัฒนานโยบาย และยุทธศาสตร์และเป็นแบบอย่างที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563)

สำหรับบทความนี้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความท้าทายการเปลี่ยนแปลงงานของบุคลากรภาครัฐ การเปลี่ยนแปลงของการทำงานของบุคลากรภาครัฐในอนาคต และทักษะขีดความสามารถของบุคลากรที่สื่อไปถึงปัจจัยที่ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงให้สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

การเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคลากรภาครัฐ

การที่บุคลากรภาครัฐเรียนรู้ปรับตัวบริหารการทำงานของตนเองโดยพัฒนาต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อระบบราชการที่ทันสมัย เพราะบุคลากรภาครัฐ มีหน้าที่เรียนรู้และพัฒนาตนเองทั้งในด้านการรอบความคิด และทักษะให้สามารถทำงานตามบทบาทหน้าที่และระดับตำแหน่งของตนเองในการทำงานในองค์กรรวมทั้งฝึกทักษะต่างที่ทำให้บุคลากรเติบโตในอาชีพเพิ่มขึ้น และการเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะ ความชำนาญในการทำงาน ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรสามารถทำให้องค์กรหรือตัวบุคลากรที่จะทำงานในองค์กรอย่างยั่งยืนจนเข้าสู่สังคมสูงอายุในภาครัฐขององค์กรสมรรถนะของบุคลากรเองจะได้เรียนรู้ทักษะการปรับตัวได้ทันสถานการณ์ และยุคสมัยมากยิ่งขึ้นในปัจจุบันและสิ่งที่องค์กรต้องการเพราะทรัพยากรภายในองค์กรเป็นตัวขับเคลื่อนผลสัมฤทธิ์และสร้างควมยั่งยืนให้กับองค์กรเพราะผลงานและศักยภาพของตัวบุคลากรสมรรถนะในการสร้างผลงานให้เติบโตและเป็นที่ยอมรับของผู้บริหารองค์กรในการเติบโตของตำแหน่งได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563)

แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ในยุคโลกาภิวัตน์นี้ เชื่อกันว่า “คน” หรือ “ทรัพยากรมนุษย์” เป็นกุญแจไขสู่ความสำเร็จขององค์กร ซึ่งหากประเทศไทยมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ คุณภาพ และจริยธรรมที่สูง ก็คงก้าวเข้าไปแข่งขันในโลกไร้พรมแดน (Globalization) ได้อย่างไม่ยากเย็นนัก (สุภาพร พิศาลบุตร และ ยงยุทธ เกษสาคร, 2545) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร จึงไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับขั้นตอนการสรรหา และคัดเลือกบุคคลให้เข้ามาทำงาน ตลอดจนมีการสลับสับเปลี่ยน โอนย้ายเลื่อนขั้นตำแหน่งบุคคลเหล่านั้น ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถของเขา ดังคำที่ว่า จัดคนให้เหมาะสมกับงาน (“Put the right man in the right job”) เท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นผู้ที่มีความสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้ารองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และกระแสการค้าโลกได้อย่างทันทั่วทั้งที่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่ากับการพัฒนาความมั่นคงขององค์กรในอนาคต (จุฑามณี ตระกูลมุกดา, 2544)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความสามารถ ตลอดจนการอุทิศตัว บุคลิกภาพการปรับตัว และการคิดริเริ่มของบุคคลในองค์กร ผ่านกระบวนการของการศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนา ซึ่งองค์กรเป็นผู้จัดดำเนินการให้ หรือโดยบุคลากรดำเนินการเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิด ความรู้ จิตใจ บุคลิกภาพและการทำงาน เมื่อได้รับการพัฒนาแล้ว สามารถวัดผลงานหรือความประพฤติดของบุคลากรในองค์กรได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่องค์กรต้องการ (อรุณ รักธรรม, 2537)

แนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

ปัจจุบันมีปัจจัยบริบทหลายประการที่ต้องคำนึงถึงในการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ อาทิ ปัจจัยขับเคลื่อนผลักดันภายนอก ทิศทางของประเทศในภาพรวม มิติการบริหารกำลังคนภาครัฐ มาตรฐาน จริยธรรมภาครัฐ และทิศทางการปรับเปลี่ยนภาครัฐข้างต้น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ผลักดันให้ภาครัฐต้อง มีการทบทวนการเรียนรู้และพัฒนาของบุคลากรภาครัฐ ทั้งในด้านหลักการ แนวคิด เป้าหมาย และวิธีการ รวมทั้ง ลักษณะของบุคลากรภาครัฐในอนาคต เพื่อที่บุคลากรภาครัฐจะสามารถใช้เป็นกรอบในการพัฒนาศักยภาพของ ตนเองให้ทันต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้ง เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนให้เกิด กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต่อไป สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางการบริหารงานบุคคล ซึ่งมีหน้าที่ตามมาตรา 13 (2) และ (7) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 จึงได้ศึกษาและพัฒนาแนวทาง เชิงนโยบายด้านการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ขึ้นโดยเรียกว่า “แนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ 2563 - 2565” เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้บุคลากรภาครัฐใช้ในการบริหารจัดการการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และให้ หน่วยงานและผู้บริหารภาครัฐใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรให้มีกรอบความคิด (Mindsets) และ ทักษะ (Skillsets) ที่เหมาะสม

ในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงของโลกและบริบทประเทศ ในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้ง เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถร่วมกันสร้างระบบนิเวศในการทำงาน (Ecosystem) ที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในบริบทการทำงาน สอดรับกับ การเปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของผู้รับบริการและประชาชน

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2560

เห็นชอบให้ข้าราชการและบุคลากร ภาครัฐเร่งพัฒนาตนเองและสนับสนุนการพัฒนาผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทักษะด้านดิจิทัลในระดับที่สามารถ นำเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม การทำงานหรือการให้บริการ ภาครัฐที่ทันสมัยและมีการเชื่อมโยงการทำงานและข้อมูลข้ามหน่วยงาน และการสร้าง รัฐบาลแบบเปิดด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล และการพัฒนา ประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564

ได้กำหนด เป้าหมายโดยยี่ดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” 13 โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาล ในภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านระบบการบริหารงาน และบุคลากร มีการบริหารจัดการภาครัฐที่ โปร่งใส มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม และ ประชาชนมีส่วนร่วม มีการ กระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

กระแสการเปลี่ยนแปลงของการทำงานภาครัฐในอนาคต

ความท้าทายและวิกฤตใหม่ทำให้ประชาชนมีความต้องการและความคาดหวังความคาดหวัง จากประชาชนก็ส่งผลต่อภาครัฐเช่นกันทั้งในรูปแบบของความต้องการนโยบายที่ตอบโจทย์ชีวิต ประชาชนที่หลากหลาย หรือความต้องการบริการภาครัฐที่สะดวก รวดเร็วและเข้าถึงง่าย เช่นเดียวกับที่ได้รับจากบริการของเอกชน ภาครัฐในอนาคตจึงต้องปรับตัวให้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจ รวมถึงการออกแบบโครงสร้างองค์กรและกระบวนการทำงานใหม่ในทุก ๆ ด้าน (ธราธร รัตนนฤมิต ธรและประกาย ชีระวัฒนากุล, 2563)

ด้านบุคลากรและลักษณะประชากร

ปัจจุบันมีการเข้าถึงการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้นการเพิ่มจำนวนการแข่งขันการ เข้าทำงานในองค์กร เพราะจำนวนแรงงานที่ทำงานเกี่ยวกับข่าวสารข้อมูลมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แรงงานเหล่านี้ได้แก่ผู้ที่อยู่ในวงการการศึกษา การคมนาคมการพิมพ์การโฆษณาประชาสัมพันธ์ สื่อสารมวลชนทุกประเภทการเงินการบัญชีรวมทั้งอุตสาหกรรมผลิตคอมพิวเตอร์หรือชิ้นส่วน

คอมพิวเตอร์ และงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาจัดการกับ ข่าวสารทุกชนิดในสมัยที่ทำงานด้วยระบบเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระแสการเคลื่อนย้ายถิ่นระหว่างประเทศในโลกยุคโลกาภิวัตน์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและนับเป็น “Megatrend” หนึ่งในอนาคต ไทยยังติดอันดับ Top 20 ของประเทศปลายทางการย้ายถิ่น ไทยถือเป็นจุดหมายปลายทางสำคัญของแรงงานข้ามชาติในภูมิภาค ASEAN ขณะเดียวกันไทยยังพึ่งพาแรงงานข้ามชาติกลุ่มที่มีทักษะสูงด้วยเช่นกันประมาณร้อยละ 10 ของคนทำงานกลุ่มนี้ทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารระดับสูง/ผู้จัดการ จึงเป็นความท้าทายของบุคลากรในประเทศที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองให้มีความสามารถที่เพิ่มมากขึ้นทำเป็นที่สนใจในปฏิบัติงานในองค์กรอย่างยั่งยืนประโยชน์ต่อตัวบุคลากร เมื่อบุคลากรมีประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้นโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานก็จะมากขึ้นด้วยนอกจากนี้การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง จะช่วยลดอัตราการลาออกของคนที่มีฝีมือลง เพราะการพัฒนาบุคลากรจะสร้างความผูกพันระหว่างบุคลากรกับองค์กร บุคลากรจึงเกิดความทุ่มเทและ เอาใจใส่ในการทำงาน เพื่อบรรลุถึงผลสำเร็จขององค์กร และตัวบุคลากรให้เกิดการพัฒนา (เสาวณี จันทะพงษ์และคณะ, 2561)

ด้านเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม

อนาคตไทยควรจะเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นการเติบโตของจีดีพีไปสู่การเติบโตที่สมดุลบนจุดแข็งของประเทศเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมและมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เราควรเร่งพัฒนาชุดตัวชี้วัดใหม่ให้กับประเทศนอกจากจีดีพี ขับเคลื่อนเครื่องยนต์เศรษฐกิจใหม่ที่สร้างบนจุดแข็งของประเทศ และตอบโจทย์ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ซึ่งเศรษฐกิจ BCG ซึ่งหมายถึงเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green economy) กันนับว่าเป็นการเดินถูกทางในเชิงยุทธศาสตร์ของรัฐบาลนอกจากนี้ เศรษฐกิจไทยจะต้องเร่งปรับตัวเข้าสู่การค้าทางดิจิทัล สังคมไร้เงินสด ยกระดับอุตสาหกรรมสมัยใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจท้องถิ่น และสร้างระบบนิเวศที่ดี เพื่อให้เกิดเครื่องยนต์เศรษฐกิจใหม่ๆทั้งนี้การจะขับเคลื่อนอนาคตไทยไปได้เราจะต้องหันกลับมาให้ความสำคัญสูงสุดกับการพัฒนาทุนมนุษย์ (Reinventing in Education and Human Capital) อย่างจริงจัง เพราะการลงทุนมนุษย์และยกระดับคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ จะช่วยขับเคลื่อนประเทศไทยให้ก้าวหน้าท่ามกลางพลวัตการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และจากสถานการณ์โควิด-19 ภาวะเศรษฐกิจที่หยุดชะงักและไม่แน่นอน แนวโน้มและความเสี่ยงในอนาคต เรื่องสำคัญสูงสุดที่เราควรคำนึงถึงในการวางยุทธศาสตร์ของประเทศในทศวรรษหน้า คือ การให้ความสำคัญสูงสุดกับเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ หรือ Put Human Security First เราจะต้องปรับเปลี่ยนจากการวางเศรษฐกิจเป็นตัวตั้งไปสู่ความมั่นคงมนุษย์เป็นตัวตั้งในการพัฒนาองค์กรภายในประเทศอย่างเป็นระบบ เพราะการพัฒนาทุนมนุษย์จะทำให้การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจให้ดียิ่งขึ้นการพัฒนาบุคลากรภายในประเทศยังจะทำการทำงานในองค์กรต่างยิ่งเติบโตมากยิ่งขึ้นและสภาพแวดล้อมการทำงานเต็มไปด้วยการทำงานที่ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถ (ธราธร รัตนนฤมิตร, 2564)

ปัจจัยด้านการเปลี่ยนด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กร

โครงสร้างพื้นฐานขององค์กรนั้นรวมถึงแต่อุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นไปจนถึงเทคโนโลยี ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่ต้องพร้อมและช่วยส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ศักยภาพด้านทรัพยากรบุคคลจะพร้อมแค่ไหน แต่หากมีปัญหาที่ทรัพยากรด้านอื่น ก็ย่อมทำให้ลดประสิทธิภาพในการทำงาน และทำให้องค์กรพัฒนาได้อย่างเชื่องช้าหรือติดขัดเช่นกัน ตรงกันข้ามกับองค์กรที่ใส่ใจในโครงสร้างพื้นฐานอย่างดี เพื่อรองรับการทำงานที่ดีที่สุด ก็สามารถมีส่วนช่วยบุคลากรในองค์กรใช้ศักยภาพของตนเองในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกันสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือองค์กรต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตลอดจนมีทิศทางเดินไปสู่จุดหมายให้เห็น เมื่อมีเป้าหมายที่ชัดเจนแล้วย่อมต้องมีนโยบายธุรกิจตลอดจนนโยบายองค์กรที่ออกมาเป็นแนวทางปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย หากองค์กรใดไม่มีเป้าหมาย หรือไม่มีนโยบายที่กระจ่างชัดก็เหมือนเรือที่แล่นอยู่ในทะเลโดยขาดเข็มทิศ หรือเรือที่อยู่กลางทะเลซึ่งมีหมอกหนาปกคลุมก็ยากที่จะรู้ว่าเรือ ควรจะมุ่งหน้าไปทางไหน เพื่ออะไรเป้าหมายที่ชัดเจนนโยบายที่มีประสิทธิภาพ จะมีส่วนที่ทำให้องค์กรพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว มีทิศทาง และมีศักยภาพเพิ่มขึ้นและทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยสำคัญอันดับต้นๆ ของทุกองค์กร การที่องค์กรมีบุคลากรที่มีศักยภาพ ในการทำงานมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและองค์กร ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร รวมถึงมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน จะช่วยส่งเสริมให้องค์กรพัฒนาได้ก้าวไกลและมั่นคง

ทักษะขีดความสามารถของการเปลี่ยนแปลงการทำงานบุคลากรภาครัฐ

ประกอบด้วยทักษะสำคัญในการตอบสนองต่อบริบทความเปลี่ยนแปลงและสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปภาครัฐและการพัฒนาระบบราชการเป็นทักษะที่สนับสนุนให้บุคลากรสามารถทำงาน และใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสมในบริบทความท้าทายและยุคดิจิทัล ซึ่งบุคลากรจำเป็นจะต้องสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานและ การใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณและ สามารถเข้าใจความเชื่อมโยงขององค์กรต่าง ๆ ได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563)

ทักษะดิจิทัล (Digital Skill)

ขีดความสามารถมองเห็นประโยชน์ของเทคโนโลยีและสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการทำงานและการให้บริการด้วยเทคโนโลยี สามารถทำงานและ ตัดสินใจบนฐานข้อมูล (Data driven Insight) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและปลอดภัยต่อทั้งตนเองผู้ที่เกี่ยวข้องและองค์กรเพื่อให้ภาครัฐสามารถตอบสนองและ ให้บริการประชาชนและผู้มีส่วนร่วมได้อย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นคล่องตัว และตอบโต้ภัยการปฏิรูปภาครัฐสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการขึ้นไปยังหมายถึง รวมถึงความสามารถในการคาดการณ์สถานการณ์ที่ อาจเกิดขึ้นต่อองค์กร จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ความสามารถในการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ในการปรับเปลี่ยนเป็นองค์กรดิจิทัลการ

เป็นแบบอย่างของการทำงานในบริบทดิจิทัล และการใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพในบริบทดิจิทัล

ทักษะการสื่อสารโน้มน้าว (Communicating and Influencing)

ขีดความสามารถในการสื่อสารและรับข้อมูลอย่างเหมาะสมทั้งภายในและ ภายนอกองค์กร และรูปแบบการเขียนการพูดหรือการสื่อสารผ่านสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ สื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณามุมมองของผู้อื่นเพื่อการตอบสนองอย่างเหมาะสม การใช้การเจรจาต่อรองรวมทั้งความสามารถในการถ่ายทอดความคิดและข้อมูลในรูปแบบที่นำความเข้าใจไปสู่กลุ่มเป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่หลากหลายทั้งรูปแบบการเขียนและทางวาจา สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการขึ้นไปยังหมายถึงรวมถึงความสามารถในการสื่อสารกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูลจัดการกับข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนอย่างเหมาะสม เพื่อการบรรลุผลลัพธ์ของภาครัฐ

ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ (Systematic and Creative Thinking Skill)

ขีดความสามารถในการคิดค้นหาแนวทางใหม่เพื่อใช้ในการทำงานหรือพัฒนาแนวทางที่มีอยู่เดิมให้เป็นรูปแบบใหม่ เป็นทักษะที่ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาได้โดยวิเคราะห์ปัญหาออกเป็น ส่วนๆหรือระบุรูปแบบหรือการเชื่อมต่อระหว่างสถานการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนได้และใช้วิธีการสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งอาจใช้วิธีการ “คิดนอกกรอบ” และการใช้ทรัพยากรอย่างสร้างสรรค์สำหรับบุคลากรภาครัฐในตำแหน่งต่าง ๆ ไปยังหมายถึงรวมถึงความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนด้วยเทคนิคที่สร้างสรรค์ และหลากหลายประยุกต์ใช้รอบแนวทางที่หลากหลายในการเข้าใจสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนและสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสม

ทักษะการคิดวิเคราะห์และวิพากษ์ (Analytical and Critical Thinking Skill)

ขีดความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา โดยแยกส่วนของปัญหาหรือสถานการณ์และคิดสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและสามารถใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในการแก้ไขปัญหาได้รวมทั้งเข้าใจลักษณะองค์กรและคิดหาแนวทางดำเนินการให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการขึ้นไปยังหมายถึง รวมถึงความสามารถในการตั้งคำถามอย่างเหมาะสม เพื่อตรวจสอบสมมติฐานวิเคราะห์ปัญหาที่มีความซับซ้อนมากตัดสินใจ และประเมินผลกระทบของปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือในสถานการณ์ที่มี ความคลุมเครือด้วยเทคนิคขั้นสูงและข้อมูลเชิงลึก

สรุป ทักษะขีดความสามารถของการเปลี่ยนแปลงการทำงานบุคลากรภาครัฐ ดังทักษะที่กล่าวมาจะทำบุคลากรภาครัฐเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นได้ นอกจากนี้ยังได้

นำเอาความรู้มาแก้ไขปัญหาต่อสถานการณ์ต่าง ๆ การประยุกต์ใช้ของเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานในยุคของดิจิทัลการเพิ่มทักษะของบุคลากรยังสื่อไปถึงการพัฒนาองค์กร และสภาพแวดล้อมรอบตัวที่ก่อให้เกิดทักษะเหล่านี้เกิดขึ้นให้สอดคล้อง กับเป้าประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กรอีกด้วย

ปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคลากรภาครัฐสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ความท้าทายใหม่ของการพัฒนาภาครัฐที่จะต้องตอบโจทย์ตามความต้องการ ของประชาชนที่เป็นระดับบุคคลมากขึ้น มุ่งเน้นการทำงานบูรณาการร่วมกัน ให้ได้แบบไร้รอยต่อ (Seamless) และสามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี มาปรับใช้ในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส ข้าราชการในระบบราชการ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนกรทางความคิด (Mindset) เพิ่มทักษะ สมรรถนะที่จำเป็น เพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการบริหารจัดการ รับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในยุคสังคมดิจิทัล ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน (กพร.) ได้กำหนดปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาระบบราชการ ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2561)

1. การสานพลังระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม หมายถึง การยกระดับ การทำงานจากการประสานงานกัน เป็นทำงานด้วยกัน และพัฒนาไปสู่การร่วมมือกัน ในรูปแบบ “ประชารัฐ”

2. การสร้างนวัตกรรม หมายถึง การคิดค้นหรือหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาชน

3. การปรับเข้าสู่การเป็นดิจิทัล หมายถึง การผสมผสานการจัดเก็บข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลผ่านอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ทันสมัย เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการ ของประชาชนได้ทุกที่ทุกเวลา ทุกช่องทาง มีความปลอดภัย และประหยัด และในส่วนของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องได้รับการปรับเปลี่ยนกระบวนกรทางความคิด (mindset) ให้ตนเองมีความเป็นผู้ประกอบการสาธารณะ (Public Entrepreneurship) เพิ่มทักษะ ให้มีสมรรถนะที่จำเป็น และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน อันจะช่วยให้สามารถแสดงบทบาทของ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change leader) เพื่อสร้างคุณค่า (public value) และประโยชน์สุขให้แก่ประชาชน

ดังนั้น เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีคุณลักษณะของการเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และพัฒนา ให้ความสำคัญกับ ประโยชน์ส่วนรวม ทำงานด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติยึดมั่นในมาตรฐานจริยธรรม และมีทัศนคติแบบสากลที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล เพื่อร่วมกันสร้างภาครัฐที่ทันสมัย เป็นที่พึ่งของประชาชนและเชื่อถือไว้วางใจได้ทัศนคติแบบยึดหยุ่น และเติบโตพัฒนาต่อไปข้างหน้า เชื่อในศักยภาพของคน และเชื่อในความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองได้เสมอ ผู้ที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจะมองเห็นโอกาสและเรียนรู้จากวิกฤตและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น รับผิดชอบและ บริหารการ เรียนรู้และพัฒนาของตนเองกล้าเผชิญและแก้ปัญหาและอุปสรรค เปิดกว้าง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

บทสรุป

การเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคลากรภาครัฐนั้นเป็นการเปลี่ยนในด้านการเพิ่มพูนความสามารถและเปลี่ยนแปลงไปทางด้านทักษะที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตามเป้าหมายขององค์กรเช่นขีดความสามารถมองเห็นประโยชน์ของเทคโนโลยีและสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการทำงานและการให้บริการด้วยเทคโนโลยีขีดความสามารถของการเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคลากรภาครัฐตั้งทักษะที่กล่าวมาจะทำบุคลากรภาครัฐเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นได้เรียนการแก้ไข้ปัญหาต่อสถานการณ์เพราะทักษะเหล่านี้จะทำให้บุคลากรมีการเติบโตและมีการพัฒนาทั้งภายในและภายนอกและการเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคลากรจะขึ้นนั้นต้องมีปัจจัยที่สำคัญหรือเรียกว่าส่งผลต่อบุคลากรข้าราชการในปัจจุบันที่ส่งผลการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงอีกด้วยไม่ว่าจะเป็นทางด้านเทคโนโลยีการร่วมมือของการทำงานในอนาคตขององค์กรที่บุคลากรต้องคำนึงถึงการทำงานที่ทันสมัยและการผลิตผลงานให้ดีขึ้นและการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่ความสำเร็จเพราะองค์กรภาครัฐในอนาคตจึงต้องเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางมีความชัดเจนในวิสัยทัศน์และพันธกิจประชาชนจะไม่ใช่แค่ลูกค้าผู้รับบริการจากภาครัฐ แต่เป็นส่วนหนึ่งเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์และผู้ร่วมผลิต นอกจากนี้ หน่วยงานจะต้องมีทั้งประสิทธิภาพภายในและประสิทธิภาพการให้บริการภายนอกมีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ ให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มียุทธศาสตร์ใหม่สำหรับการสร้างการเติบโตและการพัฒนาไขว้กันระหว่างสาขาต่าง ๆ กันมากขึ้น เนื่องจากวาระการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบองค์รวมและ คุณสมบัติหลักขององค์กรภาครัฐและข้าราชการแห่งอนาคตจึงต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติสำคัญ คือ มีนวัตกรรมการทำงาน มีความสามารถในการทำงานเชิงสร้างสรรค์ มีแนวคิดและรูปแบบการทำงานบริการ และทำให้มีผลกระทบที่ดีในวงกว้าง มีความคล่องตัว ตอบสนองการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับเปลี่ยนการทำงานได้ตามสถานการณ์ ทั้งในเชิงการปฏิบัติการ และการตอบสนองเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึงได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์ มีการบริหารจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกันข้ามหน่วยงาน ข้ามประเทศสามารถทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ได้ มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติการและผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น และมีความน่าเชื่อถือและสามารถไว้วางใจได้ และในการที่จะพัฒนาตัวเองในการทำงานเพราะสิ่งนี้เป็นเรื่องสำคัญต่อวัยแรงงาน และคนที่กำลังจะจบกำลังเป็นบัณฑิตและจะก้าวสู่วัยแรงงานต้องปรับตัวพอสมควรนอกจากชั้นเรียน และเรียนรู้ความเป็นจริงในการทำงานและปรับตัวเข้าต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงานหลากหลายรูปแบบ ที่เหมาะสมและทันสมัยในสถานการณ์ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง (References)

จุฑามณี ตรีกุลมฤตดา. (2544). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร*. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

- แจ๊คมินทร์ อิงค์เนต . (2556) . *ปรับตัวอย่างไร เมื่อองค์กรเปลี่ยน*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/103099>.
- ชลชาติ พุโธ และวิไลวรรณ วรคามิน. (2559). *แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://sites.google.com/site/hbcandt2016/naewkhid-laea-thvdsi-karphathna-thraphyakr-mnusy>.
- ธราธร รัตนนฤมิตร. (2564). *คิออนาคตไทย2030*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/926755>.
- ธราธร รัตนนฤมิตรและ ประกาย ธีระวัฒนากุล. (2563) . *ภาครัฐแห่งอนาคตยุคหลังโควิด-19*. สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/125726>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. สืบค้น 1 พฤศจิกายน, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=6422.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2563). *คู่มือแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ 2563 – 2565*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564, จาก https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/page/guide_civilservice_update.pdf.
- สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. (2545). *การพัฒนาบุคลากรและฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วี.เจ.พรินติ้ง.
- สุรพงษ์ มาลี. (2561). *ทิศทางการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ ภายใต้บริบทประเทศไทย 4.0*. สืบค้น 2 ตุลาคม 2564, จาก https://hq.prd.go.th/personnel/download/article/article_20180905145346.pdf?fbclid=IwAR2zP2Ie_Hf_TyT3K95Lp_i5VjI4ALcmD7IP_6ZrNaEpi3jfsJu7GpsZ9dE.
- เสาวณี จันทะพงษ์ และคณะ .(2561). *กระแสการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ :เข้าใจ เข้าถึง และเป็นธรรม*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564, จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_7Aug2018.pdf.
- อรุณ รักธรรม. (2537). *การพัฒนาและการฝึกอบรม : การศึกษาเชิงพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: คณะ รัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ADPT. (2560). *7 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่จากความคิดเห็นของผู้บริหาร 2000 คน*. สืบค้น 2 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.adpt.news/2017/09/13/7-factors-affecting-major-changes-org/>.
- HRNOTE.ASIA. (2562). *การพัฒนาองค์กร (Organization Development: OD) ให้ก้าวสู่ความสำเร็จ*. สืบค้น 2 ตุลาคม 2564, จาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190610-organization-development-od/>.

การเปลี่ยนแปลงความยุติธรรมในระบอบประชาธิปไตย

Change of Justice in Democracy

เกศรินทร์ วงศ์ระแหง¹ เวณิกา ขวัญแน่น² สหฤทัย ศรีลอย³ สุพัตรา โพธิ์เรือง⁴ นันทพันธ์ คคคง⁵
Ketsarin Wongraheng¹ Wenika Khuannan² Saharuethai Sriloy³ Supattra Phorueang⁴,
Nanthaphan Kodkong⁵

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันรัฐบาลมีการปฏิรูปประเทศจากการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีความยุติธรรมเปลี่ยนแปลงไป เป็นการปกครองแบบที่ใช้ความรุนแรงมาแทนที่ความยุติธรรม สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของประชาธิปไตย ที่เกิดจากขาดความศรัทธาและความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตย ทำให้ไม่สามารถใช้วิถีทางประชาธิปไตยมาแก้ไขปัญหา จึงมีความจำเป็นต้องมีการฝึกฝน หรืออบรมคนให้เป็นพลเมืองและควรปลูกฝังระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชน ไม่ทุจริตต้องซื่อตรง ซื่อสัตย์ แต่ในเมื่อระบอบประชาธิปไตยไทยในยุคปัจจุบัน โดยรัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองประเทศ โดยเฉพาะระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่นำมาใช้ในหลาย

Received: 2021-10-18 Revised: 2021-11-12 Accepted: 2021-11-14

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: katsarin1903@gmail.com

² หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: wenika081242w@gmail.com

³ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: Saharuethai1004@gmail.com

⁴ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: Tukta2534tuk1709@gmail.com

⁵ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: Nanthaphan.k@psru.ac.th

ประเทศอย่างเช่นประเทศที่กำลังพัฒนา และมักจะไม่สามารถบูรณาการแบบในคุณลักษณะต่างๆ เช่น การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์และเที่ยงธรรม มีการบังคับขู่เข็ญ นอกจากนั้นยังใช้อำนาจข่มขู่ ใช้ระบบที่ใช้เส้นสายเครือข่ายในการรับเข้าทำงาน หรือใช้เงินในการซื้อเวลา ทำให้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยผิดเพี้ยนไปจากหลักการที่ควรจะเป็น นอกจากนั้นยังไม่ได้ปฏิบัติตามประเพณีการปกครองแบบประชาธิปไตย ขาดมารยาททางการเมือง ขาดจริยธรรมและความศรัทธาต่อระบอบอย่างแท้จริง และนี่คือปัญหาที่เกิดขึ้น และบ่อยครั้งที่จะมีการปฏิวัติ หรือการปฏิรูป แต่ทั้งหมดนี้คือจุดด้อยและอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีการบ่มเพาะจนเป็นประชาธิปไตย มีการเปลี่ยนแปลงโดยการปฏิรูป มีการปรับเปลี่ยนแก้ไขปัญหาจากการสร้างความเป็นประชาธิปไตยจากทัศนคติของคน

คำสำคัญ (Keywords): การเปลี่ยนแปลง; ความยุติธรรม

Abstract

Currently, the Thai government restores Thailand from democracy with justice to democracy with violence, reflecting the failure of democracy caused by the lack of faith and understanding in democracy. Therefore, the democratic way is unable to be applied to solve problems. As a result, it is necessary to train people to be citizens and foster them with democracy. This way, they will become citizens with honesty and no corruption. However, the current democracy of Thailand under the current government has changed. This is especially occurred with many developing countries leading to incomplete democracy in various dimensions, for example, non-transparent and unfair election with threatening, the use of power to threaten people, patronage system among government personnel, and misuse of money for extending term of position holding. Consequently, Thailand's democracy is distorted. Moreover, Thai government also fails to comply with democratic tradition and lacks political manner, ethic, and faith towards democracy. These are occurred problems leading to frequent revolution or restoration. However, these are considered as weaknesses and obstacles for developing democracy sustainable and continuously. As a result, instruction for becoming democracy is required by restoring, changing, and solving problems caused by people's attitudes towards democracy.

Keywords: Change; Justice

บทนำ (Introduction)

ความยุติธรรมไทยได้มีการเปลี่ยนไปจากเดิมและได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องตามกาลเวลาและสภาพความเป็นอยู่ของสังคมไทยที่ได้เปลี่ยนแปลงไป (นายสุรศักดิ์ แสนพรหม,

นางสาวสุภาธิดา สุกใส, นายนิพนธ์กล้าเรือน, 2560) การเปลี่ยนแปลง (Change) และ ความยุติธรรม (Justice) ที่เกิดขึ้นจากสภาวะที่สังคมไทย ได้เกิดกระบวนการการเปลี่ยนแปลงของความยุติธรรม หรืออาจจะใช้คำว่า ความขัดแย้งของคนในสังคมไปสู่สันติภาพและความมั่นคง สังคมต้องมีความพยายามอย่างยิ่ง ที่ต้องการจะเดินหน้าต่อไป และหันหลังให้กับความไม่ยุติธรรม ไม่ไปร้องใส่ต้องการที่จะคืนความยุติธรรมให้กับผู้ที่ควรไม่ได้รับ และยังมีการสถาปนาขึ้นของหลักนิติรัฐและหลักสิทธิมนุษยชน โดยจะเน้นเรื่องการศึกษาแสวงหากระบวนการความยุติธรรม ในทุกๆประเทศเกือบทั่วโลกเผชิญกับภาวะเกี่ยวกับความขัดแย้ง ในการสร้างกระบวนการในเรื่องนี้ ได้มีการพยายามหาความสมดุลไว้เพื่อการสร้างความได้เปรียบ เสียเปรียบที่เท่า ๆกัน เสมอต้น เสมอปลายที่จะต้องคำนึงถึงศีลธรรมและสิทธิมนุษยชน และที่ไม่ยอมต่อสภาพความเป็นจริงทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงความยุติธรรม ที่สำคัญจะเป็นในเรื่องของสิทธิมนุษยชน ที่เป็นหลักการไปทั่วโลกที่ให้ความสำคัญ เพราะเงื่อนไขทางกฎหมายของทางการเมืองกับการจัดการหน่วยงานองค์กร หน่วยงานสถาบันที่จะให้เกิดความยุติธรรม และยังคงรักษาในหลักนิติรัฐและสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของรัฐบาลในสังคมประชาธิปไตย

ความยุติธรรมในระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลง ได้ถูกนำมาสู่การถกเถียงอย่างจริงจังจากกระแสของการที่ประเทศต่างๆจำนวนมาก โดยในเอเชีย อย่างเช่นประเทศไทยนั้น รัฐบาลไทยมิได้มีการแสวงหาความจริง ความถูกต้อง หรือแสวงหาความชัดเจน ไม่มีการนำตัวบุคคลหรือคนที่กระทำ ความผิดมาลงโทษ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลชนชั้นไหนก็ตาม ไม่มีการดำเนินกระบวนการที่ถูกต้อง และชัดเจน ไม่มีการปฏิรูปกับหน่วยงานทางด้านความมั่นคง หรือกระบวนการสร้างความยุติธรรม แต่กลับว่ามาเรียกร้องให้ทางฝ่าย เหยื่อหรือผู้ที่โดนกระทำออกมาชี้แจงและให้อภัยกับบุคคลหรือคนที่กระทำผิด แต่ทางเหยื่อกลับไม่เคยเรียกร้องให้ทางฝ่ายผู้ที่กระทำผิดให้มาขอโทษหรือยอมรับผิดแต่อย่างใดกับในสิ่งที่ทำลงไป แต่ถึงแม้ว่าจะมีการชดเชยให้กับทางเหยื่อผู้ที่ได้รับความเสียหาย ก็เหมือนในลักษณะของสังคมสงเคราะห์มากกว่าที่แสดงให้เห็นว่าสำนึกผิดกับสิ่งที่ได้กระทำลงไปแล้วจริงๆ เพราะฉะนั้นแล้ว การชดเชยแบบของไทย จึงไม่สามารถที่จะฟื้นคืนชีพ คืนความเป็นศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่ดีให้กับผู้ที่สูญเสีย และลักษณะที่สำคัญของความยุติธรรมของไทยนั้น จะเป็นการที่ฝ่ายผู้มีอำนาจของรัฐได้ออกนิรโทษกรรมให้การใช้ความรุนแรงของตนเอง และยังได้สร้างกลไกทางกฎหมาย เพื่อที่จะคุ้มครองที่จะไม่ให้เกิดการดำเนินคดีที่ใช้อำนาจเกินกว่าเหตุของตนเอง เช่น การออกพระราชบัญญัติการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรง ที่เกิดขึ้นในทั่วโลกตามประเทศ จากประเทศละตินอเมริกา และยังมีอีกหลายประเทศ ทั้งในเอเชีย รวมถึงยุโรปในบางประเทศ ความรุนแรงมักจะเกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างฝ่ายรัฐ ที่ใช้อำนาจเพื่อที่จะให้สังคมดำรงอยู่ในสถานการณ์แบบเดิมต่อไป กับฝ่ายต่อต้านที่ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงให้สังคมไปสู่สถานะแบบใหม่ ทำให้เกิดความรุนแรง และความขัดแย้ง และยังเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง เพื่อที่จะต่อสู้กับทางฝ่ายต่อต้านที่เป็นขบวนการประชาธิปไตย (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2553)ซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของไทยนั้น มักเกิดขึ้นกับผู้ที่มีกำลังทรัพย์ไม่เพียงพอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถ

ยื่นความช่วยเหลือให้ได้เต็มที่ด้วยข้อจำกัดทางกฎหมาย เช่น การให้ความช่วยเหลือจำกัดเฉพาะกรณีที่เป็นคดีความที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลแล้วเท่านั้น ช่วยได้เฉพาะคนที่ผ่านเกณฑ์ทางกฎหมาย และเกณฑ์ประเมินฐานะผู้ขอรับความช่วยเหลือยังไม่ชัดเจนเพียงพอ(ดร.กิริติพงศ์ แนวมาลี)

จากที่กล่าวจะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงความยุติธรรมของสังคมไทยในระบอบประชาธิปไตยได้เปลี่ยนแปลงไปตามทัศนคติ อำนาจทางกฎหมาย และการละเมิดสิทธิและเสรีภาพ ทำให้ก่อให้เกิดปัญหาการขัดแย้ง ไม่มีความจริงที่ชัดแต่ยังคงมีการสร้างหลักความยุติธรรมให้แก่ประชาชน เพื่อที่จะคุ้มครองในการที่จะใช้อำนาจเกินความเป็นจริงประเด็นที่ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ทั้งที่จริงแล้วประเทศที่ปกครองด้วยระบบนิติรัฐประชาชนจะต้องได้รับประกันสิทธิในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ เพราะฉะนั้น ประชาชนทุกคนจะต้องถูกสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์เสมอ และสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเสมอภาค

การเปลี่ยนแปลงความยุติธรรมในสังคมไทย

สังคมไทยในยุคปัจจุบันนี้ มีระบบอุปถัมภ์ที่ยังคงมีอิทธิพลอยู่ไม่น้อย แต่ได้มีการเปลี่ยนวิธีการต่างๆตามสภาพแวดล้อม สังคม เวลา และรูปแบบของในสังคมที่ได้แปรเปลี่ยนไปจากเดิมตามเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะในเรื่องของการที่นำระบบอุปถัมภ์ที่นำมาใช้เป็นกลไกในการที่จะแสวงหาอำนาจในระบอบประชาธิปไตย จนได้เกิดมาเป็นวัฒนธรรมในระบอบประชาธิปไตยในรูปแบบของระบบอุปถัมภ์ จะเป็นการที่กระทำการต่างๆ ที่เป็นการผิดต่อศีลธรรม มีความขัดแย้งและไม่สอดคล้องตามกฎหมาย กฎระเบียบ กติกาที่เคยกำหนดไว้ต่อสังคมในระบอบประชาธิปไตย (พระครูวาทีธรรมวิรัช พระครูวิจิตรรัตนวัตร พระครูรัตนสุตากร ไพรัตน์ นิมหาด, 2563)

ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย

ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ได้เกิดขึ้นมาจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมคนไทย ในความคิดรูปแบบศักดินา มักจะตีค่าของคนจากการที่เป็นผู้ที่มีทรัพย์สิน ร่ำรวย มีฐานะทางสังคมหรือที่มีการศึกษาสูง รวมถึงพฤติกรรมที่มีความนิยมเคารพ ยกย่อง และมีการห้อมล้อมไปด้วยผู้ใหญ่และใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจ จะนิยมแบบการประจบสอพลอ ขอบยืดถ้อยที่ตัวบุคคลมากกว่าที่จะใช้หลักการและเหตุผล และไม่ได้มีการคำนึงถึงหลักการคุณธรรม และจริยธรรม “ระบบอุปถัมภ์” เป็นระบบที่มีความระหว่งกัน ทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งจะมีความไม่เท่าเทียมกัน จะมีฝ่ายที่อยู่สูงกว่า จะมีอำนาจ และทรัพยากรที่มากกว่าที่จะอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ และส่วนฝ่ายที่อยู่ต่ำกว่า จะมีอำนาจ และมีทรัพยากรน้อยกว่า จะเป็นผู้ที่ได้รับการอุปถัมภ์ และต่างฝ่ายก็จะมีผลการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับผลประโยชน์มากที่สุด ในลักษณะที่ต่างก็ตอบแทนตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงต่อกันไว้ ซึ่งระบบอุปถัมภ์ จะมีความหมายที่ใกล้เคียง อย่างเช่น ระบบเส้นสาย ระบบซบเลี้ยง ระบบคนพิเศษ ระบบวงศาคณาญาติหรือระบบเล่นพรรคเล่นพวก เป็นต้น

ในสังคมของประเทศไทยมีการใช้ระบบอุปถัมภ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การนำระบบอุปถัมภ์ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะที่ไม่ดีในสังคมไทย เช่น ตีค่าคนจากทรัพย์สินเงินทอง ยกย่องคนร่ำรวย ยกย่องผู้ที่มีฐานะทางสังคม คนที่มีอำนาจบารมี ไม่เคารพกฎระเบียบ/วินัย ยึดถือประโยชน์ในส่วนของตนเองมากกว่าประโยชน์ของส่วนรวม ชอบอิสระไม่ทำงานตามระบบ ชอบพึ่งพาอาศัยผู้อื่น นิยมการประจบสอพลอ ชอบใช้ระบบที่ใช้เส้นสาย เล่นพรรคเล่นพวก ต้องการที่จะมีอำนาจบารมี ชอบหอมล้อมที่จะได้ใกล้ชิดกับผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีอำนาจ จะยึดถือระบบแบบเจ้านายลูกน้อง เชื่อในเรื่องของไสยศาสตร์ พึ่งพาในเรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ยึดถือตัวบุคคลมากกว่าที่จะใช้หลักการและเหตุผล เป็นต้น สังคมไทยในเรื่องของผู้ใหญ่-ผู้น้อย การให้-การขอความช่วยเหลือ ความคุ้มครอง ฝากเนื้อฝากตัวกับผู้ใหญ่ที่มีฐานะที่สูงกว่า สังคมไทยจึงเป็นสังคมที่เน้นการยอมรับความแตกต่างในเรื่องฐานะ รากฐานของสังคมไทยที่ไม่ใช่สังคมที่จะเชื่อว่าเกิดมาจะเสมอกัน แต่จะเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม กำหนดในเรื่องช่วงชั้นทางสังคมที่ให้ผู้ที่อยู่ในฐานะสูงกว่า เป็นผู้ที่มีบุญ ผู้ที่อยู่เบื้องล่างจะเป็นผู้ที่มีกรรม ทำให้ต้องเข้าหาผู้ที่มีฐานะ มีบุญ มีอำนาจ เพื่อที่จะร้องขอความช่วยเหลือ ระบบพรรคพวก จะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันของผู้ที่เป็นคนอุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้น จะมีการใช้เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม แล้วก็จะอาจจะเป็นประโยชน์และอาจจะได้ช่วยแก้ไขในสถานการณ์บางอย่างได้ แต่ปัจจุบันกลับไม่เป็นแบบนั้น เพราะในระบบอุปถัมภ์ จะถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองเป็นส่วนใหญ่ เช่น ใช้ระบบอุปถัมภ์ใช้ในการแต่งตั้งโยกย้าย ทำให้ได้มาซึ่งอำนาจบารมี หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งที่จะแสวงหาผลประโยชน์เข้าตัวยิ่งขึ้น ระบบอุปถัมภ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะจำกัดอยู่ในระดับกลุ่มเล็กๆ หรือชนชั้นทางสังคม ที่ยังเป็นในเงื่อนไขสำคัญสำหรับสังคมไทย ความสำนึกของทางชนชั้น ที่ยังติดอยู่กับความเชื่อของผู้ใหญ่-ผู้น้อย ผู้อุปถัมภ์ จะลักษณะ/วิธีการที่ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในระบบราชการไทย (คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาการแก้ไขปัญหา ระบบอุปถัมภ์ในราชการไทยให้เป็นรูปธรรม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2559)

ค่านิยมผู้น้อย-ผู้ใหญ่การฝากเนื้อฝากตัว หรือการทดแทนบุญคุณ ถือเป็นระบบหมุ่ญาติ โดยการใช้เส้นสายจากผู้อุปถัมภ์ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างญาติอาวโส(พี่น้อง ปู่-ย่า ตา-ยาย กับญาติพี่น้อง ลูก หลาน เหลน)เป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างชัดเจนและเป็นระบบที่มีความคงทนถาวรที่สุด เกิดจากความเชื่อของคนไทยว่า ตนจะประสบความสำเร็จในชีวิต ก็ต้องหวังพึ่งผู้อุปถัมภ์ที่จะช่วยคำชู้ให้ชีวิตดีขึ้น

การยึดตัวบุคคลโดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวมากกว่าหลักคุณธรรมจริยธรรมและกฎหมาย การช่วยเหลือบุคคลในการกระทำผิดโดยการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว(ระบบอุปถัมภ์)เพื่อมาปกป้องคนที่กระทำผิดให้พ้นจากกฎหมาย ซึ่งเป็นการใช้เส้นสาย หรืออำนาจจากบุคคลที่มีอิทธิพล มาช่วยเหลือให้ผลจากการกระทำผิด จึงทำให้ยึดตัวบุคคลเป็นหลัก ทำให้ไม่สามารถแยกแยะระหว่างสาธารณะกับส่วนตัว ได้เช่น คนที่รับใช้นายใกล้ชิดนาย จนกลายเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัว มีการปกปิดความผิดของกันและกันเจ้านายจะเสนอความดีขอให้ การใช้ของหลวงเป็นของส่วนตัวการทะเลาะในเรื่องส่วนตัวแต่กลับไปโกรธในเรื่องงานด้วย

การถูกแทรกแซงโดยนักการเมือง คือการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่สนใจว่าจะเกิดปัญหาต่อผู้อื่นหรือส่วนรวมยังไมมีการช่วยเหลือพวกพ้องตนเอง เพื่อหวังประโยชน์หวังส่วนแบ่งผลประโยชน์โดยไม่สนใจจะผิดหลักการ ผิดกฎหมาย ดังนั้นการเมืองจะสามารถเข้ามาแทรกแซงได้ง่าย เพราะบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งทางการเมือง ต้องอาศัยความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่นการให้เงินช่วยเหลือการเป็นหัวคะแนน หรือการซื้อขายคะแนนในการเลือกตั้ง

การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ทั้งเงิน สิทธิพิเศษทางสังคม ระบบแลกเปลี่ยนเป็นระบบที่ใช้สิ่งของหรือทรัพย์สินมีค่ามาแลกเปลี่ยนกับตำแหน่งคือ”การรับเงินใต้โต๊ะ”และการยึดระบบอุปถัมภ์เป็นแนวปฏิบัติในองค์กรหรือหน่วยงานจะก่อให้เกิดผลจากการพิจารณาบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนขึ้นเลื่อนตำแหน่ง เป็นไปตามความพอใจส่วนบุคคลของหัวหน้าเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคคลจากการคัดเลือกคนเข้ามาทำงานและ ไม่เปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันแก่ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ แต่จะให้โอกาสกับพวกพ้องตนเองก่อนเสมอ ผู้ปฏิบัติงานมุ่งทำงานเพื่อเอาใจผู้ครองอำนาจ มากกว่าจะปฏิบัติงานตามหน้าที่ แต่อาจถูกปลดได้ง่ายถ้าผู้มีอำนาจไม่พอใจ

ระเบียบกฎหมายมีช่องว่าง คือคนกระทำความผิด ไม่ได้รับการลงโทษ เพราะ มีการใช้ระบบอุปถัมภ์ในการช่วยเหลือคดีความ กฎหมายเลยมีช่องว่าง ในการตัดสินคดีความ ทำให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากคดีหรือกระทำเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ตัวหรืออย่างอื่น

การบังคับใช้กฎหมายไม่จริงจัง โดยใช้กฎหมายนำกฎหมายมาเป็นเครื่องมือกดขี่ข่มเหงประชาชน โดยการทำผลประโยชน์ส่วนตนกับพวกพ้อง การไม่ทำตามกฎหมาย การละเมิดกฎหมาย เพราะการบังคับใช้กฎหมายของรัฐบาลอ่อนแอและไร้ประสิทธิภาพ เป็นการเจตนาทำลายความสงบสุขของบ้านเมือง การคุกคามสิทธิเสรีภาพผู้อื่น

การบริหารงานบุคคลของข้าราชการ

ระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการไม่เป็นไปตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม ระบบบริหารงานบุคคล ตามระบบคุณธรรมยึดหลัก 4 ประการคือความสามารถ หลักความเสมอภาค หลักความมั่นคง หลักความเป็นกลางทางการเมือง แต่ในระบบอุปถัมภ์ ไม่มีหลักประกันว่าจะได้คนมีความรู้ความสามารถมาทำงานเนื่องจากการคัดเลือกคนยึดหลักความพึงพอใจมากกว่าการเลือกสรรผู้มีความรู้ความสามารถ แต่จะให้โอกาสแก่พรรคพวกหรือญาติพี่น้องก่อน ขาดความมั่นคงในการทำงานโดยผู้ที่มีอำนาจจะปลดเมื่อไหร่ก็ได้ และมีอิทธิพลทางการเมืองแทรกแซงการทำงาน ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลยพินิจตามอำเภอใจ ผู้บังคับบัญชาใช้ความคิดของตนเองในการตัดสินใจการดำเนินงานหรือทำหน้าที่ต่างๆโดยมิชอบ เช่น การรับพนักงานเข้าทำงานโดยการเลือกจาก เครือญาติของตนเองเข้ามาทำงานในองค์กร หรือ การใช้เงินในการเข้ามาทำงานในองค์กรหรือหน่วยงาน

ยุติธรรมไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์ และในประเทศไทยมีการปกครองด้วยระบบอุปถัมภ์มาอย่างยาวนาน มีลูกฝากลูกมีหลานฝากหลาน ระบบเส้นสาย เล่นพรรคเล่นพวกกัน คนใกล้ชิดสนิทสนมทั้งที่ในระบบอุปถัมภ์จะอยู่ตรงกันข้ามกับระบบคุณธรรม และทำลายความยุติธรรมอย่างสิ้นเชิง การยอมรับระบบอุปถัมภ์ก็เท่ากับว่าทำลายระบอบประชาธิปไตยทางอ้อม และในสำหรับสังคมไทย

ขณะนี้คือ “เล่นพรรคเล่นพวก” บ้านเมือง เจริญก้าวหน้าได้ยาก ที่ให้เห็นในทุกหัวระแหง ไล่ตั้งแต่ระดับประเทศมาจนถึง ระดับบริษัท ระดับหน่วยราชการ และระดับท้องถิ่น ซึ่งคนที่มีความสามารถ แต่ไม่ได้เข้าไปเป็นพวกของใคร หรือเข้าพวกผิด ก็จะไม่ได้รับโอกาสที่ดี (พิเชษฐ์ ณ นคร, 2561)

สิ่งที่กล่าวข้างต้นเหล่านี้คือ เป็นภัยที่อันตรายของการเล่นพรรคเล่นพวก และประเทศไทยจะน่าอยู่มากกว่านี้ ถ้าลดการเล่นพรรคเล่นพวกลงได้ กฎหมายรัฐธรรมนูญก็จะที่ช่วยอะไรไม่ได้มาก ถ้ายังมีการยึดติดกับเรื่องการเล่นพรรคเล่นพวกอย่างเหนียวแน่นแบบนี้ จึงเกิดปัญหาความยุติธรรมในประเทศไทยเกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายได้เลือกปฏิบัติ ซึ่งสังคมในประเทศไทย เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเนื่องจากผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายเลือกปฏิบัติทำให้คนยากจนไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยภาครัฐควรขยายโอกาสให้ผู้ยากจนได้รับการบริการทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ในปัจจุบันประเทศไทยเกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมมานานแล้ว โดยสาเหตุเกิดจากโครงสร้างทางสังคม การกระทำของคนในสังคม และกลุ่มอำนาจทางสังคม เช่น ผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมายมีการเลือกปฏิบัติทำให้เกิดความยุติธรรมสองมาตรฐานและผู้ที่มีฐานะยากจนไม่สามารถเข้าถึงการจัดการในกระบวนการยุติธรรม เช่น ไม่มีเงินประกันตัว และไม่มีโอกาสพบทนายความเพื่อต่อสู้คดี บางกรณีมีอำนาจทางการเมืองแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมและมีการจับผู้ต้องสงสัยโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติในสถานการณ์ฉุกเฉิน

การเข้าถึงความยุติธรรม เกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงความยุติธรรม ของสังคมในระบอบประชาธิปไตย โดยที่การอำนวยความสะดวกยังมีประสิทธิภาพ ผลต้องอาศัยระบบบริหารงานยุติธรรมโดยยึดหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะเรื่องความโปร่งใสความรับผิดชอบและ การไม่ทุจริตคอร์รัปชัน หากขาดการบริหารงานยุติธรรมอย่างมีธรรมาภิบาลการเข้าถึงความยุติธรรมรวมทั้งการได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพต่างๆ เช่นการได้รับหลักประกันความเสมอภาคตามกฎหมาย และการไม่ถูกกักกันหรือเลือกปฏิบัติในลักษณะต่างๆ ในการเข้าถึงความยุติธรรมย่อมเป็นการส่งเสริมการพัฒนามนุษย์อย่างสำคัญโดยเฉพาะในแง่ของการที่จะไม่ถูกปิดกั้นโอกาสและทางเลือกต่างๆในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ซึ่งกระบวนการยุติธรรมที่ขาดความเท่าเทียมและความเสมอภาคด้านความสามารถในแง่ของการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงความยุติธรรมยังไม่เสมอภาคกัน การที่ประชาชนเผชิญอุปสรรคอย่างไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงความยุติธรรมถือว่าเป็นการขาดความเสมอภาคอย่างหนึ่งเป็นที่ประจักษ์ชัด แม้ในประเทศที่พัฒนาแล้วผู้ที่มีฐานะด้านสังคมและเศรษฐกิจสูงในสังคมมักมีโอกาและความสามารถในการเข้าถึงความยุติธรรมได้มากกว่าผู้ฐานะต่ำกว่า การเข้าถึงความยุติธรรมไม่ได้เป็นหลักประกันว่าผลลัพธ์ของการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะสำเร็จเสมอไป แต่หมายถึงการสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน และการที่จะได้ผลลัพธ์ที่ยุติธรรมนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการหรือระบบที่มีความยุติธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ความมั่นใจในระบบความยุติธรรมจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในผลลัพธ์ที่ตามมา ซึ่งการเข้าถึงความยุติธรรมเป็นเรื่องของความสามารถของประชาชนในการ

แสวงหาความยุติธรรมและได้รับการเยียวยาจากความไม่ยุติธรรมการไม่สามารถเข้าถึงความยุติธรรมนั้นเกิดขึ้นเมื่อประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมเกิดความเกรงกลัวต่อระบบยุติธรรมมองเห็น นโยบายการเปลี่ยนแปลงความยุติธรรมเป็นเรื่องไกลตัว รวมถึงเมื่อประชาชนไม่สามารถเข้าถึงระบบความยุติธรรมได้เนื่องจากปัญหาค่าใช้จ่ายปัญหาการไม่มีทุนความช่วยเหลือปัญหาการขาดข้อมูลหรือความรู้ในเรื่องสิทธิต่างๆของตนเอง หรือปัญหาของระบบที่ขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น การเข้าถึงความยุติธรรมจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆมากมาย ได้แก่ การรับรู้ถึงสิทธิตามกฎหมาย การได้รับคุ้มครองตามกฎหมายหรือการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายเป็นต้น (กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2557)

ความยุติธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป จะเป็นกระบวนการที่ยึดถือประชาชนเป็นหลัก การละเมิดสิทธิมนุษยชน จะเป็นตัวตั้งหรือเป็นศูนย์กลางการสร้างพลังให้กับประชาชน และให้สังคมร่วมกันเยียวยาที่เกิดจากความรุนแรง เพื่อที่จะให้สามารถฟื้นฟูและก้าวข้ามความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไปได้ และไม่ให้สังคมได้วนกลับไปสู่ความขัดแย้งอย่างเช่นที่เคยเกิดขึ้น และในสังคมของระบอบประชาธิปไตยนั้น จะมีหลักการที่ปกครองอยู่ในภายใต้ของระบอบประชาธิปไตย คือ หลักการพื้นฐานความยุติธรรมของระบอบประชาธิปไตย

หลักการพื้นฐานความยุติธรรมของระบอบประชาธิปไตย

หลักการพื้นฐานที่มีการเปลี่ยนแปลงความยุติธรรมในสังคมของระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจึงยึดหลักการพื้นฐาน 5 ประการ เพื่อปกป้องประชาชน และให้ประชาชนปกครองตัวเองได้อย่างแท้จริง ได้แก่

1. **หลักอำนาจอธิปไตย** จัดเป็นอำนาจอสูงสุด ซึ่งประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยผ่านกระบวนการเลือกตั้งอย่างอิสระ ซึ่งประชาชนมีอำนาจคัดค้านหรือถอดถอนผู้ปกครองที่ประชาชนเห็นว่า มิได้บริหารประเทศไปในทิศทางที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมตามหลัก อำนาจของประชาธิปไตยภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

2. **หลักสิทธิและเสรีภาพ** คนทุกคนไม่มีสิทธิที่จะเข้าไปบังคับ ในการเลือก การตัดสินใจของคนทุกคน หรือไม่ให้ทำในสิ่งที่ควรทำตามสิทธิของตนเอง อาจจะจงใจหรือไม่จงใจที่จะทำก็แล้วแต่มันคือ สิทธิและเสรีภาพที่ทุกคนมีเหมือนกัน บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเป็นของตนเองที่จะทำการใดๆก็ได้และยังจะได้รับการคุ้มครองจากทางกฎหมาย เท่าที่ว่าการใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองนั้น จะไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตราย แต่เป็นศีลธรรมที่ดีของตัวเองและไม่ใช่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น และการละเมิดสิทธิและเสรีภาพบุคคลอื่นที่อาจจะทำให้ได้รับความเสียหายแล้วนั้น ยังอาจที่จะทำการที่ผิดกฎหมาย

3. **หลักนิติรัฐและนิติธรรม** ที่รัฐต้องเป็นตามระบอบประชาธิปไตยคือต้องปฏิบัติตามหลักกฎหมายภายใต้รัฐธรรมนูญเพราะต้องมีการรองรับโดยกฎหมายทุกครั้ง มิใช่จะกระทำการตามอำเภอใจ กฎหมายต้องอยู่บนหลักเหตุผล เฉพาะนั้นรัฐในประชาธิปไตยต้องถือเอากฎหมายเป็นใหญ่

บุคคลต้องได้รับสิทธิและความเสมอภาค ไม่มีความขัดแย้งต่อกัน ต้องมีการคุ้มครองสิทธิของประชาชน นำไปสู่ความยุติธรรมและความสำคัญที่สิทธิและเสรีภาพมนุษย์ชน

4. หลักการเคารพเสียงข้างมาก (Majority rule) และเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority Rights) การถือเสียงข้างมาก จะเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจที่ได้มีการใช้มากที่สุดกับหน่วยงานต่างๆ แต่บางส่วนก็ได้แนะนำการคัดค้านในการที่จะใช้เสียงข้างมากเป็นเกณฑ์อย่างน้อยในบางกรณี เพราะในบางกรณีก็อาจจะใช้วิธีการใดๆให้ตนเองได้รับผลประโยชน์ และอาจจะเกิดความขัดแย้งได้ในที่สุด

5. หลักความเสมอภาค ถือว่าเป็นหลักพื้นฐานของความยุติธรรม ซึ่งประชาชนจะได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน และให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพให้แก่ประชาชนเป็นหลัก อันเป็นการปกป้องสิทธิและรักษาผลประโยชน์ของบุคคล โดยที่ไม่มีผู้ใดจะได้รับอภิสิทธิ์ในการปฏิบัติตามกฎหมายเหนือผู้อื่น(พนารัตน์ มาศฉมาดล, 2561)

การเปลี่ยนแปลงของความยุติธรรมนั้น จะนำไปใช้กับกระบวนการความยุติธรรม ที่จะไม่สามารถจัดการกับความขัดแย้งที่มีได้ เพราะเกิดจากความซับซ้อนและมีผู้เกี่ยวข้อง แต่ว่าการลงโทษในรูปแบบทางอาญาอย่างเดียวกันไม่สามารถทำให้สังคมไทยจะเดินหน้า หรือก้าวข้ามความขัดแย้งได้ การเปลี่ยนแปลงของความยุติธรรมนั้น จึงไม่ได้มีเพียงที่เป็นรูปแบบที่พิเศษของความยุติธรรม แต่ความยุติธรรมจะถูกปรับให้เข้ากับยุค สมัย และสังคม และอยู่ในช่วงของการปรับตัว แล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่ได้ผ่านช่วงเวลาของความขัดแย้ง การจลาจล และมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง และยังเป็นกระบวนการของการขับเคลื่อนทางสังคมในประเด็นต่าง ๆ ที่ส่งผลควบคู่การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐด้วยกระบวนการอื่น ๆ เช่น กระบวนการยุติธรรมทางศาล การกระทำของผู้มีอำนาจในศาลปกครองในการออกกฎ หรือคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือกระบวนการตรวจสอบโดยองค์กรอิสระต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ หน่วยงานภาครัฐ (รัฐบาล) ภาคประชาสังคม และหน่วยงานในภาคส่วนอื่นๆ ต้องตระหนักถึงในปัญหาที่จะเกิดขึ้น และจัดการกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรม ไม่ยุติธรรมต่างๆในอดีตที่ผ่านมา เพื่อให้สังคมนั้นสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ในระบบที่มีความยุติธรรมเป็นหลักพื้นฐานที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นความยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice) ความยุติธรรมทางเพศ (Gender Justice) การปฏิรูปสถาบัน (Institutional Reform) รวมทั้งการสร้างความเป็นธรรมในสังคม หรือการสร้างให้เกิดความยุติธรรมให้ชัดเจนมากขึ้นเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล(พนารัตน์ มาศฉมาดล, 2561)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงความยุติธรรม ต้องอาศัยหลักการพื้นฐานทั้ง 5 ที่มีการเปลี่ยนแปลงความยุติธรรมในสังคมของระบอบประชาธิปไตย เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยยึดหลักพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ หลักอำนาจอธิปไตยที่เป็นของปวงชน, หลักสิทธิและเสรีภาพของประชาชน, หลักนิติรัฐและนิติธรรม, หลักการเคารพเสียงข้างมากควบคู่ไปกับการเคารพเสียงข้างน้อย, ความเสมอภาค ซึ่งการเปลี่ยนแปลงความยุติธรรม จะถูกปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยของสังคม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และ

หน่วยงานอื่นๆต้องตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นและจัดการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความไม่ยุติธรรมในสังคม เพื่อให้สังคมสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความยุติธรรมให้เป็นหลักพื้นฐานที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย

บทสรุป

ความไม่ยุติธรรมมาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มีความขัดแย้งต่อสิทธิและเสรีภาพมนุษย์ โดยระบอบประชาธิปไตย จากระบบอุปถัมภ์เป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงตามทัศนคติ อำนาจกฎหมาย และการละเมิดสิทธิมนุษยชน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งจากการกระทำรุนแรงของประชาชน ในทัศนคติทางการเมืองในทางลบของประชาชนที่แสดงถึงประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนจึงขาดความมั่นใจอีกครั้งการขาดความเข้าใจในประชาธิปไตยยังเป็นจุดอ่อนให้เกิดการถูกเอาเปรียบส่งผลต่อการมีทัศนคติในทิศทางลบต่อการเมืองและประชาธิปไตยจึงทำให้มีการต่อต้านทางการเมืองเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนของประชาชน สู่การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า และประชาธิปไตยเกิดขึ้นเพื่อประชาชนมีไว้เพื่อประชาชนและดำรงไว้เพื่อประชาชน

ดังนั้น ความยุติธรรม คือ ความยุติธรรมอย่างเป็นธรรมโดยต้องยึด หลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะเรื่องความโปร่งใสและความรับผิดชอบการเปลี่ยนแปลงทางยุติธรรมต้องอาศัยหลักการพื้นฐาน 5 ประการในระบอบประชาธิปไตยเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ได้แก่หลักอำนาจประชาธิปไตยที่เป็นของปวงชน หลักสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หลัก นิติรัฐและนิติธรรมหลัก การเคารพ เสี่ยงข้างมากควบคุมไปกับการเคารพเสี่ยงข้างน้อย และความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชนเพื่อความยุติธรรมกับทุกคนในประเทศไทย ซึ่งเปลี่ยนแปลงความยุติธรรมของสังคมในระบอบประชาธิปไตยต้องยึดหลักธรรมาภิบาลโดยอาศัยความโปร่งใสในการดำเนินงานและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงเป็นกระบวนการที่ยึดถือประชาชนเป็นหลักเป็นศูนย์กลางการสร้างพลังงานให้กับประชาชนเพื่อที่จะให้ก้าวข้ามความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2557). *ความไม่เป็นธรรมในคดีและแนวทางแก้ไข*. สืบค้น 10 ตุลาคม

2564, จาก www.dsi.go.th/th/Detail/

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2559). *การแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ในราชการไทยให้เป็นรูปธรรม*.

สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2564, จาก

<file:///C:/Users/USER/Downloads/Documents/ooppatam.pdf>

ชำนาญ จันทรเรือง. (2560). *ความเป็นธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice)*. สืบค้น

25 กันยายน 2564, จาก

<https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/115826>

- สุรศักดิ์ แสนพรหม. (2560). การเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมภายใต้ประเทศไทย 4.0. สืบค้น 7 ตุลาคม 2564, จาก <file:///C:/Users/USER/Downloads/Documents/05bed-o-89-.pdf>
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2553). ความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน: เมื่อโลกไม่หันหลังให้โคกนาฏกรรม. สืบค้น 24 กันยายน 2564, จาก <https://prachatai.com/journal/2010/11/31944>
- พนารัตน์ มาศฉมดล. (2561). ความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านในสังคมประชาธิปไตยไทย. สืบค้น 21 กันยายน 2564, จาก file:///C:/Users/USER/Downloads/Documents/article2443_85266.pdf
- พระครูวาทีธรรมวิรัช พระครูวิจิตรรัตนวัตร พระครูรัตนสุตาการ ไพรัตน์ นิมหาด. (2563). ระบบอุปถัมภ์กับอำนาจการต่อรองของพรรคการเมืองระบบอุปถัมภ์กับอำนาจการต่อรองของพรรคการเมือง. สืบค้น 7 ตุลาคม 2564, จาก <file:///C:/Users/USER/Downloads/Documents/243127-Article%20Text-839941-1-10-20200520.pdf>
- พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2559). ระยะเปลี่ยนผ่าน โดย พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. สืบค้น 23 กันยายน 2564, จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_70998
- พิเชษฐ ฌ นคร. (2561). ระบบ “อุปถัมภ์” ในสังคมไทย. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.prachachat.net/columns/news-264642>
- หมัดเหล็ก. (2561). ระบบอุปถัมภ์กับระบบยุติธรรม. สืบค้น 2 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/2069631>

ท้องถิ่นจะพัฒนา ถ้ามวลประชามีส่วนร่วม

Local will Develop if the Public Participates

ชโรชัย ชัยวิลาศ¹ พรรณรจน์ แก้ววิเศษ² มณีรัตน์ คำอินทา³ อัยยาดดา แก้วกำแพง⁴
Charochai Chaiwilat, Phannarod Kaewwisat, Manirat Khamaintha, Aiyada
Kaeokampaeng

บทคัดย่อ (Abstract)

ปัจจุบันประเทศไทยของเราได้ให้ความสนใจต่อหลักการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาประเทศในแต่ ละด้านทั้งด้านการเมืองสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรม เพื่อเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่ว นร่วม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดตามหลักการธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยที่ ภาครัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมโดยบทความนี้จะนำเสนอ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดแนวทาง ดำเนินการ ติดตาม ประเมินผล และตัดสินใจ การร่วมในการดำเนิน กิจกรรมประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร และการประสานความร่วมมือ การร่วมในการใช้ ประโยชน์ การนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การได้รับประโยชน์ ตลอดจนการร่วมในการ ประเมินผล เพื่อประชาชนในชุมชนจะได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อร่วมกันดำเนินการหาทาง แก้ไขต่อไปที่ผ่านมาพบว่าอุปสรรค และปัญหาของการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจาย

Received: 2022-05-17 Revised: 2022-06-23 Accepted: 2022-06-28

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล สงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: maniratzii2003@gmail.com

² หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล สงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

³ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล สงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

⁴ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล สงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

อำนาจ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานมากขึ้น และเพื่อให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน

คำสำคัญ (Words): การพัฒนาท้องถิ่น; การมีส่วนร่วมของประชาชน

Abstract

At present, our country has paid attention to the principle of participation in the development of the country in each aspect, politically, socially, economically and culturally. to enter a participatory democracy including changes in public administration under the concept of participatory public administration and concepts in accordance with the principles of good governance, whereby the government must give opportunities to the people and those who are involved have participated by this article will be presented from planning participation. Participation in problem analysis, priorities, setting goals, Set goals, set guidelines, implement, monitor, evaluate and make decisions. Resource Support and coordination taking advantage taking advantage of activities benefit as well as participating in the evaluation so that people in the community will know about the problems and obstacles, in order to jointly proceed to find solutions in the past and problems of local government according to the principle of decentralization The objective is to get people to participate in the operation and have more relationship with the agency. and to make the local area develop strong and sustainable.

Keyword: Local Development; Public Participation

บทนำ (Introduction)

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนระดับฐานรากเป็นสิ่งที่ถูกสะสมมานานจากการบริหารงานของฝ่ายบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่นสาเหตุของปัญหาเหล่านี้เกิดจากการแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุดให้บริการสาธารณะไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเกิดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่มาจากหลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลางบางส่วนให้ท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้ปกครองตนเอง ท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานการปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เป็นหน่วยงานของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน (วุฒิสภา ตันไชย, 2560) การกิจหน้าที่สำคัญของ

ท้องถิ่นคือการจัดการบริการสาธารณะ และแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน โดยผู้ที่ทำหน้าที่นี้คือ คนในท้องถิ่นที่ผ่านการเลือกตั้งจากประชาชนเข้ามา ประชาชนจึงสามารถมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหา อำนวยความสะดวก และพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน โดยที่ผ่านมามองครุฑปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุดเนื่องจากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนเพราะเป็นการพัฒนาจากการรับรู้ปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริงทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ และจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

การมีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา ทั้งในระดับองค์กร ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ สะท้อนได้จากกฎหมายรัฐธรรมนูญ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน รวมถึงการปฏิรูปการ บริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วม หลักการมีส่วนร่วมสำคัญมากกับการดำเนินตามแนวทางธรรมาภิบาลซึ่งหลักการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดหลักข้ออื่นๆ ตามมา(ประพันธ์ พงศ์ชินพงษ์,2559) ยกตัวอย่าง เช่น หากต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการปฏิบัติตามกฎ ถูกต้องตามกรอบของกฎหมายไม่เลือกปฏิบัติไม่ลำเอียงมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรมกับประชาชนด้วย มีความเท่าเทียมกัน มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบความถูกต้องและมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบอย่างจริงจังจึงจะสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนนอกจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องต้องกันกับความต้องการของประชาชนแล้ว ยังส่งผลให้ ฝ่ายการเมืองหรือข้าราชการมีความรับผิดชอบบนหลักประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าของงบประมาณ แล้วจะทำให้ประชาชนทุกคนที่ตัดสินใจไปแล้วมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของด้วยเหตุด้วยผลที่สมเหตุสมผล ซึ่งล้วนแต่เป็นเหตุและผลจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง (บุญเลิศ จิตตา,2562)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บทบาทหน้าที่ของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นที่ประชาชนแสดงออก ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะการกระจายอำนาจเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเพิ่มพลังอำนาจให้กับประชาชน ประเทศไม่ควรที่จะพัฒนาภายใต้การปกครองแบบรวมอำนาจเพียงอย่างเดียวแต่ควรที่จะทำให้เป็นประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนได้ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

ลักษณะการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและ สมาชิกสภาท้องถิ่นหากสมาชิกสภาท้องถิ่นคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กระทำใดใดที่มีพฤติกรรมทุจริตหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือมีพฤติการณ์ไม่สมควรดำรงตำแหน่งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้นมีสิทธิเข้าชื่อหรือลงคะแนนเสียงตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดเพื่อถอดถอนบุคคลดังกล่าวให้พ้นจากตำแหน่งได้ ทั้งนี้ขั้นตอนวิธีการในการถอดถอนจะขึ้นอยู่กับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องจะบัญญัติไว้ รวมทั้งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ดำเนินการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น (ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์, 2557) เช่น ไม่ดำเนินการจัดระเบียบสถานบันเทิงอันอาจส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนหรือเมื่อประชาชนเห็นว่าควรมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นใดใดอันจะเป็นผลดีแก่ประชาชนท้องถิ่นก็สามารถที่จะเข้าชื่อหรือยื่นคำร้องต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ขั้นตอนวิธีการในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นจะขึ้นอยู่กับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์ การประชาพิจารณ์ เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐให้แสดงความคิดเห็นเพื่อปกป้องไว้ ซึ่งสิทธิของตนตามกฎหมาย และเพื่อปกป้องไม่ให้มีการใช้อำนาจอย่างผิดๆ หรือกระทำการเพื่อประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางลบที่มีต่อกลุ่มอื่นการเปิดโอกาสให้มีการรับรู้และแสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่างๆ ก่อนจะตัดสินใจในนโยบายที่สำคัญนั้นเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง

การมีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ในวันเลือกตั้งมีสิทธิเลือกตั้งได้ ซึ่งเป็นการขยายสิทธิจากเดิมในอดีตรวมทั้งยังกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างอิสระ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น เป็นสำคัญนอกจากนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทุจริตในการเลือกตั้งสามารถแจ้งเบาะแสหรือให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

การปกครองท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าไปเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยผ่านการเลือกตั้งของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นซึ่งสภาท้องถิ่นก็ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นเช่นกันการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นต้องเปิดเผยข้อมูลและดำเนินการให้ประชาชนใน

ท้องถิ่นมีส่วนร่วมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ โดยหลักการ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่าง ครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด ไม่ใช่เป็นการจัดเวทีการมีส่วนร่วมครั้งเดียว ตัวอย่างเช่น ในแก้ปัญหาของชุมชน ควรเปิดให้ ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่ต้นจนจบ เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชนที่ตนเองอยู่ ร่วมคิดด้วยกันว่าอะไรที่เป็นปัญหาของชุมชน มีสาเหตุอย่างไร และ จะจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเป้าหมายอย่างไร และควรที่จะจัดการกับปัญหาใดก่อนหลัง ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานว่าจะจัดกิจกรรมหรือโครงการอะไร จะแบ่งงานกันอย่างไร ใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใด จะจัดหางบประมาณมาจากที่ใด และใครจะเป็นผู้ดูแลรักษา ร่วมดำเนินงาน ประชาชนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความรู้ความสามารถของตนเอง ร่วมกันติดตามประเมินผล ตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกัน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรค และร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานหรือภารกิจดังกล่าวสามารถสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้วย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในรูปของเงิน วัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบายความพอใจในสภาพของความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญโดยมีข้อพึงสังเกต คือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำจำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมากและยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใดจำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ

ที่มา : เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2016

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุดได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูลเป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนโดยวิธีการต่างๆ เช่นการแถลงข่าวการแจกข่าวสารและการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใดๆ

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนเป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรกกล่าวคือเป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและเสนอความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานด้วยวิธีต่างๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็นการสำรวจความคิดเห็นการจัดเวทีสาธารณะการ แสดงความเห็นผ่านเว็บไซต์หรือช่องทางออนไลน์ต่างๆของหน่วยงาน

3. ระดับการปรึกษาหารือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจเพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของท้องถิ่นเช่นการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะประชาพิจารณ์การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอประเด็นนโยบาย เป็นต้น

4. ระดับการวางแผนร่วมกันเป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ท้องถิ่นกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการและผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการเหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ

5. ระดับการร่วมปฏิบัติเป็นระดับที่ท้องถิ่นกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการเป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชนเป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชนเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมดเช่นการลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติและการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใดโดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้วผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม แต่สำหรับประเทศไทยนั้นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติให้ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมากและแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม แต่อย่างไร (ชูชาติ พวงสมจิตร, 2560)

กล่าวโดยสรุป ผู้จัดทำมีความเห็นว่า การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจทำได้หลายระดับและหลายวิธีซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่ายง่ายแต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลาขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อนจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชนการรับฟังความคิดเห็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่ไปด้วยจากหลักการและความจำเป็นดังกล่าวทำให้การพัฒนา ท้องถิ่นที่ผ่านมาได้รับการพัฒนากระบวนการบริหารท้องถิ่นที่สนับสนุนปรับกระบวนการของส่วนราชการที่เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นหรือเรียกว่าการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเห็นได้ชัดจากการเข้าไปใช้บริการหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเช่นเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ว่าในหน่วยงานใดก็ตามเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เพราะการมีส่วนร่วมมีคุณประโยชน์หลากหลายประการ อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่จะได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับ ความจริงใจและความจริงจังในการดำเนินการด้วย (อรทัย ก๊กผล, 2552) ประโยชน์โดยทั่วไป คือ

1. การตัดสินใจมีคุณภาพขึ้น หลายๆ ครั้งกระบวนการของการปรึกษาหารือกับประชาชน ช่วยสร้างความชัดเจนให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย ประชาชนสามารถผลักดันให้เกิดการคิดทบทวนสมมติฐานที่อยู่เบื้องหลัง ซึ่งอาจทำให้ทราบคำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกต่างๆ ใหม่ นอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับเวลาและเวลาที่ได้เสียไปจากวิธีการที่ได้ใช้มาก่อนในอดีตบ่อยครั้งที่ประชาามีข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่หรือเกี่ยวกับการนำการตัดสินใจไปดำเนินการอย่างไร ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างภารกิจที่สำเร็จและไม่สำเร็จ

2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง การมีส่วนร่วมของประชาชนใช้เวลามากขึ้นจริง การตัดสินใจฝ่ายเดียวอาจจะเร็วที่สุดแต่ในที่สุดแล้วจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ในการดำเนินการบ่อยครั้งที่มีการต่อต้านและคัดค้านมากจนไม่สามารถดำเนินการ และในที่สุดต้องกลับมาทบทวนการตัดสินใจใหม่อีกครั้งนั้นย่อมใช้เวลาามากกว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประสิทธิภาพการตัดสินใจไม่ใช่ประเมินเพียงใช้การวัดเรื่องของเวลาและต้นทุนเท่านั้น แต่คงจะต้องพิจารณาถึงความล่าช้าและต้นทุนที่เกิดขึ้นทั้งหมดไปกับการหาทางออกว่าจะตัดสินใจอย่างไร ถ้าการตัดสินใจรวดเร็วแต่ดูแปลกแยกไปจากจุดสนใจของแต่ละคน และแต่ละกลุ่ม ซึ่งอาจ

ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว การตัดสินใจแต่ละฝ่ายอาจเกิดการโต้แย้ง ลำช้า หรือการฟ้องร้องกัน แม้ว่าการตัดสินใจจะเกิดขึ้นและนำไปปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตามครั้งต่อไปหากท้องถิ่นจะต้องอาศัยบางอย่างในชุมชนนั้น กระบวนการจะเริ่มด้วยความไม่ร่วมมือของประชาชน

3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4. นำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น ประชาชนก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยังอาจเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและเสนอปัญหาตั้งแต่เริ่มต้น จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6. ความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรม โดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

7. การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของประชาชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับประชาชนในกระบวนการมีส่วนร่วม เจ้าหน้าที่จะได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของประชาชนต่อการทำงานของหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของประชาชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจของหน่วยงานได้

8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของภารกิจหน้าที่และกระบวนการตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้วางบทบัญญัติที่สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและสิ่งแวดล้อมตลอดจนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น จัดอยู่ในหมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมี 3 เรื่องหลักคือการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นและเรื่องสิทธิการมีส่วนร่วม

ในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้เน้นย้ำถึงการรับรองสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อนุรักษนิยมเวช, 2554)

ในทางปฏิบัตินั้นยังมีข้อ จำกัด หลายประการที่ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นไม่สามารถมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่เนื่องจากมีอุปสรรคหลายประการซึ่งเป็นการ จำกัด สิทธิหรือวางเงื่อนไขการใช้สิทธิ การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้อุปสรรคสำคัญในการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือข้อ จำกัด ทางกฎหมายในรูปแบบของเงื่อนไขที่วางไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีอยู่ในขณะนี้คือพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งหลักการสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหากเห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปโดยให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อในกรณีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดการเข้าชื่อถอดถอนเป็นอันตกไป แต่หากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งและมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของผู้ที่มาลงคะแนนเสียงทั้งหมดการถอดถอน จึงมีผล

เงื่อนไขในทางกฎหมายที่เป็นอุปสรรคของพระราชบัญญัติฉบับนี้คือจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนที่กำหนดไว้ค่อนข้างสูงซึ่งในทางปฏิบัตินั้นมีความเป็นไปได้น้อยมากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่จะสามารถรวบรวมผู้ที่จะมาเข้าชื่อให้ได้ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กำหนดจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ค่อนข้างสูงเช่นกันคือจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

นอกจากนี้ข้อจำกัด ทางกฎหมายอีกประการคือการให้ประชาชนร่างข้อบัญญัติประกอบคำร้องมาทั้งฉบับเพื่อเสนอต่อประธานสภาท้องถิ่นซึ่งในความเป็นจริงแล้วประชาชนทั่วไปในท้องถิ่นไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะร่างข้อบัญญัติขึ้นมาทั้งฉบับได้การที่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้มีหน่วยงานของรัฐช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำร่างข้อบัญญัตินั้นเป็นการผลการทำให้ประชาชนมากขึ้นไป

ประการสุดท้ายคือการออกเสียงประชามติโดยบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่นอยู่ในพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ซึ่งบัญญัติถึงสิทธิของประชาชนในการออกเสียงประชามติอย่างชัดเจน แต่ในความเป็นจริงนั้นการออกเสียงประชามติ

ในระดับท้องถิ่นมีน้อยมากหรือในบางท้องถิ่นไม่เคยมีการทำประชาคมได้เลยเนื่องจากอุปสรรคสำคัญคือประชาชนในท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิที่กฎหมายรองรับไว้ได้ (อนุรักษนิยมเวช, 2554)

สรุปได้ว่า แนวทางการแก้ไขจากปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นจะเห็นว่าการที่จะแก้ปัญหาลักษณะดังกล่าวนี้ได้ที่สำคัญที่สุดคือทำให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในสิทธิการมีส่วนร่วมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนได้ตระหนักถึงสิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญและสามารถใช้สิทธินั้นได้อย่างเต็มที่และผู้ศึกษามีความเห็นว่าถึงแม้จะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้การใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นไปได้มากขึ้น แต่ถ้าหากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้กฎหมายอยู่ การใช้สิทธิดังกล่าวก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลยดังนั้นประชาชนจึงจำเป็นต้องรับรู้ถึงสิทธิในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและท้องถิ่นและเพื่อให้เป็นไปตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยหลักการกระจายอำนาจและแนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น

บทสรุป

การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยเป็นรูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองจากรัฐบาลไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ ที่มีผู้บริหารและสมาชิกสภาที่มาจากตัวแทนประชาชนทำหน้าที่ในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชนภายใต้ขอบเขตกฎหมายที่กำหนดบนฐานความคิดการเป็นองค์กรของประชาชนที่มีความใกล้ชิดกับพื้นที่และประชาชนซึ่งย่อมรู้ปัญหาความต้องการของประชาชนและสามารถกำหนดทิศทางการกิจการพัฒนาตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากกว่าองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ในระดับพื้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงานและพัฒนาแก้ไขปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับประชาชนโดยประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้หลายลักษณะทั้งการเลือกผู้บริหารและสมาชิกสภาเป็นตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติต่างๆ ที่เป็นกฎหมายหรือแบบแผนปฏิบัติในระดับท้องถิ่นการเข้าร่วมประชุมประชาคมท้องถิ่นการให้ความรู้ข้อคิดเห็นผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อประกอบการบริหารงานและการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2557). *ความไม่เป็นธรรมในคดีและแนวทางแก้ไข*. สืบค้น 10 ตุลาคม 2564, จาก www.dsi.go.th/th/Detail/
- สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2559). *การแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ในราชการไทยให้เป็นรูปธรรม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2564, จาก <file:///C:/Users/USER/Downloads/Documents/ooppatam.pdf>
- ชำนาญ จันทร์เรือง. (2560). *ความเป็นธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice)*. สืบค้น 25 กันยายน 2564, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/115826>
- สุรศักดิ์ แสนพรหม. (2560). *การเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมภายใต้ประเทศไทย 4.0*. สืบค้น 7 ตุลาคม 2564, จาก <file:///C:/Users/USER/Downloads/Documents/05bed-o-89-.pdf>
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2553). *ความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน: เมื่อโลกไม่หันหลังให้โคกนาฏกรรม*. สืบค้น 24 กันยายน 2564, จาก <https://prachatai.com/journal/2010/11/31944>
- พนารัตน์ มาศนามดล. (2561). *ความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านในสังคมประชาธิปไตยไทย*. สืบค้น 21 กันยายน 2564, จาก file:///C:/Users/USER/Downloads/Documents/article2443_85266.pdf
- พระครูวาทีธรรมวิรัช พระครูวิจิตรรัตนวัตร พระครูรัตนสุตากร ไพรัตน์ นิมหาด. (2563). *ระบบอุปถัมภ์กับอำนาจการต่อรองของพรรคการเมืองระบบอุปถัมภ์กับอำนาจการต่อรองของพรรคการเมือง*. สืบค้น 7 ตุลาคม 2564, จาก <file:///C:/Users/USER/Downloads/Documents/243127-Article%20Text-839941-1-10-20200520.pdf>
- พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2559). *ระยะเปลี่ยนผ่าน โดย พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์*. สืบค้น 23 กันยายน 2564, จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_70998
- พิเชษฐ์ ฤ น นคร. (2561). *ระบบ “อุปถัมภ์” ในสังคมไทย*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.prachachat.net/columns/news-264642>
- หมัดเหล็ก. (2561). *ระบบอุปถัมภ์กับระบบยุติธรรม*. สืบค้น 2 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/2069631>

ท้องถิ่นจะน่าอยู่ ถ้าเรารู้และปฏิบัติ

Local Will Be Nice If We Know and Practice

พลกฤษณ์ ภักดี¹ นพเก้า เปี่ยม² บุญญฤทธิ์ บุญโพธิ์³ ภาณุวิชญ์ นาคมี⁴
นันทพันธ์ คคคง⁵

Phonlakit Phakdee, Noppakaow Piamee, Boonyarit Boonpo, Phanuwit Nakmee
Nanthaphan Kodkong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการเรื่อง ท้องถิ่นจะน่าอยู่ ถ้าเรารู้และปฏิบัติ นำเสนอการสร้างเครือข่ายเครือข่าย ในท้องถิ่นโดยผู้นำท้องถิ่น ในการพัฒนาส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นให้มีความมั่นคงและยั่งยืนในการพัฒนาสร้างความแข็งแกร่งและความน่าอยู่ให้กับท้องถิ่นตามหลักยุทธศาสตร์ชาติที่ให้ประชาชนในท้องถิ่นทุกคนมีความ อยู่ดี กินดี มีความสุข มีความเสมอภาคความเป็นธรรมในการพัฒนาการสร้างการปฏิบัติท้องถิ่นให้เกิดความน่าอยู่มากยิ่งขึ้น จากนั้นได้มีการพัฒนาท้องถิ่นไทยอย่างต่อเนื่องจนเกิดให้ท้องถิ่นไทยมีความเข้มแข็งและความน่าอยู่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนทำให้ประชาชนในชุมชนมีสุขภาวะที่ดีชุมชนจะน่าอยู่ได้ต้องพึ่งตนเอง อาศัยความรับผิดชอบ การเรียนรู้ร่วมคิดร่วมทำยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการพึ่งพาอาศัยกันและไม่ทอดทิ้งกันและตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ เพื่อบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นจะต้องมีการดำเนินการประสานงานและสนับสนุนสอดคล้องกับ

Received: 2021-10-14 Revised: 2021-11-07 Accepted: 2021-11-08

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: noppakaow30051999@gmail.com

² วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

³ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

⁴ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

⁵ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.
e-mail: nanthaphan.k@psru.ac.th

หลายๆด้านร่วมทั้งการปฏิบัติตนให้เป็นให้เกิดประโยชน์ในท้องถิ่น ทุกคนในท้องถิ่นมีความรักความสามัคคีกัน

คำสำคัญ (Keywords): ชุมชนเข้มแข็ง; ท้องถิ่นน่าอยู่

Abstract

The academic article “Local Will Be Nice If We Know And Practice” presented forming a network in local by the leader in order to promote the stability and sustainability of people for developing the local strength and livability following the national strategy. All people in local will live well, eat well , be happy , equal and fair for development in local practical creating to get more livability. Later, there was Thai local development continually and it had strength , livability and sustainable self-reliance. It made the local people have good wellness. The community will be nice if they had self-reliance, responsibility and co-learning and doing by adhering to the sufficiency economy philosophy. It focused on interdependence and realized the importance of building a livable community in order to achieve the set goals. The importance of local development must have coordinating and supporting actions according with various aspects including conducting themselves to be useful in local. Everyone had love and unity

Keywords: Strong Community; Livable Local

บทนำ (Introduction)

ท้องถิ่นถือว่ามีความสำคัญกับระบบการปกครองของประเทศไทยเพราะประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจบริหารร่วมกับภาครัฐ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของคนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และประชาชนยังมีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นหรือภาครัฐจนเกิดท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งและแข็งแรงมีความน่าอยู่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ถ้าท้องถิ่นแข็งแรงท้องถิ่นจะมีการพึ่งพาอาศัยตนเองสามารถยืนได้ด้วยตัวเองมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีมีเศรษฐกิจที่ดีมีวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมานานทำให้ท้องถิ่นแข็งแรงและยังมีผลต่อประเทศถ้าท้องถิ่นแข็งแรงแล้วประเทศก็จะแข็งแรงตามไปด้วยเพราะรากฐานท้องถิ่นมีความแข็งแรง (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2559)

ท้องถิ่นถือว่ามีความสำคัญในการพัฒนาชุมชนหรือคือการพัฒนาท้องถิ่นให้น่าอยู่อย่างยั่งยืนอันเป็นแนวทางนโยบายยุทธศาสตร์ชาติที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นเพราะการพัฒนาในแนวทางนี้จะต้องมีการดำเนินการประสานงานและสนับสนุนสอดคล้องกับหลายๆด้าน คือ กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ของท้องถิ่นแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องเกี่ยวกับทรัพยากรประชากรในท้องถิ่นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและสถานภาพอื่นๆที่สร้างขึ้นทรัพยากรทางด้าน

ศิลปวัฒนธรรมความรู้ของท้องถิ่น โดยท้องถิ่นจะได้อยู่เพราะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและดูแลให้ยั่งยืนการพัฒนาที่ทดแทนได้ใหม่และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม ไม่นำสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นไปใช้อย่างสิ้นเปลืองจัดระเบียบท้องถิ่นให้มีความเรียบร้อยมีเป้าหมายเดียวกันเพื่อให้ท้องถิ่นมีความน่าอยู่เข้มแข็งและแข็งแรงและอีกด้านคือด้านสุขภาพเป็นบทบาทที่สำคัญในท้องถิ่นเพราะขนาดนี้มีโรคโควิด-19 กำลังแพร่ระบาดไปทั่วประเทศไทยซึ่ง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านหรือแพทย์ประจำตำบลก็ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญในท้องถิ่นจะได้ดูแลสุขภาพคนในท้องถิ่น เพื่อจะสร้างสุขภาพที่แข็งแรงไม่ให้เกิดการเป็นโรคได้ง่าย (กิตติศักดิ์ ปลาทอง และ วิภาวี กฤษณะภุติ, 2556)

ชุมชนเข้มแข็งเป็นคำจำกัดความที่หมู่บ้านหรือชุมชนต่าง ๆ ต้องการที่จะพัฒนาชุมชนตนเองไปสู่สิ่งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของคนในชุมชน ว่ามีความสามารถบริหารจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งชุมชนเข้มแข็งนั้นคือชุมชนที่ประชาชนมีความสามัคคี มีส่วนร่วมในการดำเนินการของชุมชน สมาชิกในชุมชนพึ่งพาตนเอง สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือในการทำงานระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจิตอาสาและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน กล่าวคือ ชุมชนเป็นกลุ่มคนที่อยู่รวมกัน ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่งที่ทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน โดยมีโครงสร้างและวัตถุประสงค์การดำเนินการของสมาชิกในชุมชนที่ชัดเจนและต่อเนื่อง สมาชิกในชุมชนมีความตระหนักในเอกลักษณ์ของชุมชนและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกันสมาชิกในชุมชนเองมีส่วนในการกระทำต่อสภาวะแวดล้อมทางกายภาพให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของตน (วุฒิชัย สายบุญจวง, 2561)

ในปัจจุบันชุมชนของประเทศไทยโดยเฉพาะบางองค์กรชุมชนยังไม่สามารถร่วมกันจัดการปัญหาของตนเองและของชุมชนได้ ซึ่งชุมชนขาดการสนับสนุนจากภาครัฐทั้งด้านเงินทุนและด้านบุคลากร ที่จะมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือมาฝึกอบรม ให้แก่สมาชิกในชุมชนขาดแนวกระบวนการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นวิถีชุมชนต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์กรพัฒนาเอกชน มาจัดการปัญหาในชุมชนเนื่องจากสมาชิกของชุมชนยังขาดความสามารถในการจัดการชุมชน จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน ปัญหาต่างๆเหล่านี้ หากไม่มีการแก้ไขอย่างจริงจังหรือขาดแนวทางการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ก็จะไม่สามารถสะท้อนปัญหาที่แท้จริงออกมาได้อย่างชัดเจน การแก้ไขปัญหาก็จะทำแค่เฉพาะบางเรื่อง บางจุดที่เร่งด่วน ไม่มีการบูรณาการแก้ไขปัญหาในระยะยาวแบบภาพรวม จึงทำให้ระบบความคิดในการแก้ไขปัญหาไม่ได้เชื่อมโยงไปสู่แนวคิดที่จะแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ดังนั้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งเป็นชุมชนที่มีความสามัคคีมีความซื่อสัตย์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้นำมีคุณธรรมมีวิสัยทัศน์และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมมีอาชีพสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ครอบครัวมีความอบอุ่นรักใคร่ปรองดองกัน และมีสุขภาพที่แข็งแรง ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาภายในชุมชนได้ ด้วยการมีส่วนร่วมนอกจากนั้นชุมชนเข้มแข็ง สมาชิกในชุมชนจะต้องมีความตระหนักถึงการมีส่วนร่วม และร่วมกัน

พัฒนาเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชน โดยสามารถบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆในชุมชน รวมถึงความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในชุมชนได้

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนน่าอยู่

การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็น การปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบียดเบียน การปกครองตนเองคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียง ประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน (อนันต์ อนันตกุล, 2521)

การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือ การกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุดคือ รากหญ้า ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่ง ของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของ ระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งยวดอันหนึ่ง ก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น (ลิขิต ธีรเวคิน, 2525)

การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นรากหน้าเป็นการกระจายอำนาจให้กับประชาชนโดยอาศัยความร่วมมือรวมใจจากประชาชนและผู้บริหารที่ต้องรับฟังความคิดเห็นประชาชนเปิดโอกาสให้ประชาชนออกมามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ให้ความสำคัญต่อท้องถิ่นต้องดำเนินการในระบอบประชาธิปไตยให้ทุกคนออกมามีความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นจะทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาได้ดี

การสร้างท้องถิ่นน่าอยู่

ท้องถิ่นเป็นฐานหลักของสังคม แนวคิดการพัฒนาระดับชุมชนและท้องถิ่นให้เข้มแข็ง น่าอยู่ปลอดภัย มีพัฒนาการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ทั้งด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม จะส่งผลให้ประชาชนในชุมชนมีสุขภาวะที่ดี และหากทุกชุมชน ท้องถิ่นมุ่งมั่นดำเนินการอย่างกว้างขวาง ประเทศไทยก็จะพัฒนาอย่างมีทิศทาง เป็นประเทศที่น่าอยู่ที่สุด ท้องถิ่นจะเข้มแข็ง น่าอยู่ และพึ่งตนเองได้ ต้องอาศัยความรับผิดชอบ การเรียนรู้ ร่วมคิดร่วมทำ ตลอดจนอาศัยความร่วมมือและข้อมูลทางวิชาการจากหน่วยงานในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รักษาสิ่งแวดล้อม เน้นการพึ่งตนเอง เป็นสังคมเอื้ออาทร พึ่งพาอาศัยกันได้ และไม่ทอดทิ้งกัน สร้างฐานความรู้ให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่ไปกับการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม และเสริมสร้างความเท่าเทียมกันของประชาชนในท้องถิ่น และความเข้มแข็งของ

ชุมชน ท้องถิ่น พร้อมทั้งฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงความสมบูรณ์เป็นรากฐานการพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน (kanda boonroum, 2555)

องค์ประกอบของท้องถิ่นที่น่าอยู่

1. ความน่าอยู่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและวิถีชีวิตของคนเมืองและท้องถิ่น ประชาชนมีการศึกษาความรู้และได้รับข้อมูลอย่างกว้างขวางมีการพัฒนาด้านสาธารณสุขที่ดีและเพียงพอและมีการจัดการทางกายภาพของเมืองที่เป็นระเบียบ มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มีวิถีชีวิตที่มีมรดกทางประวัติศาสตร์ศิลปวัฒนธรรมที่ประชาชนภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

2. ความมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ มีระบบเศรษฐกิจที่มีความสมดุลมีภูมิคุ้มกันในเศรษฐกิจให้กับคนในชุมชน มีการครองชีพที่ไม่สูงเกินไปสร้างระบบเศรษฐกิจในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและยืดหยุ่นระบบเศรษฐกิจพอเพียงมีความสมดุลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการจ้างงานได้อย่างกว้างขวางในท้องถิ่นและท้องถิ่นมีการเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจในท้องถิ่นอื่นๆอย่างเป็นระบบและเหมาะสม

3. ความเป็นประชาธิปไตยมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการเมืองและท้องถิ่น การบริหารงานของภาครัฐและท้องถิ่นในภาครัฐมีความโปร่งใสยุติธรรมมีประสิทธิภาพคล่องตัวและยืดหยุ่นของส่วนรวมเป็นหลัก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชุมชนทุกขั้นตอน และการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนมีความเข้มแข็งและศักยภาพในการเข้าร่วมพัฒนาเมืองและท้องถิ่นประชาชนตระหนักถึงความจำเป็นการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเมืองและท้องถิ่น (จิราพร ระมัต, 2560)

ดังนั้นองค์ประกอบของท้องถิ่นที่น่าอยู่ มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ประชาชนได้รับความรู้อย่างกว้างขวางมีการพัฒนาด้านสาธารณสุขที่ดีมีการจัดการด้านกายภาพของท้องถิ่นให้เป็นระเบียบ มีคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีระบบเศรษฐกิจที่ดีมีความสมดุลในเศรษฐกิจมีภูมิคุ้มกันในเศรษฐกิจ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มีการบริหารงานของภาครัฐในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและมีความยุติ

ท้องถิ่นที่น่าอยู่จะแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ที่ต้องทำควบคู่ไปด้วยด้วยกัน ดังนี้

1. ด้านสังคม การเป็นท้องถิ่นและชุมชนที่น่าอยู่ควรมีสังคมที่มีประชาชนในท้องถิ่นได้รับความรู้สามารถอ่านออกเขียนได้ มีการบริการด้านต่างๆให้ความสะดวกสบายต่อประชาชนในท้องถิ่นอาทิเช่น สวนสาธารณะของท้องถิ่น ศาลาประชาคมของท้องถิ่นรวมถึงถนนในการคมนาคมในท้องถิ่นให้มีความสะดวกสบายยิ่งมากขึ้นเป็นต้น และมีความปลอดภัยในท้องถิ่นในการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น มีคดียาเสพติด มีขโมย ให้น้อยลงทุกคนในท้องถิ่นร่วมเป็นหูเป็นตาให้กันและกัน ประชาชนในท้องถิ่นควรได้รับสิทธิเสรีภาพให้เท่าเทียมกัน

2. ด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมของการเป็นท้องถิ่นที่น่าอยู่ควรมีลักษณะ สามารถควบคุม ชะลอเสีย ได้ดีมีท่อระบายน้ำในท้องถิ่นที่สามารถระบายน้ำเสียได้ดี จะได้ไม่เกิดกลิ่นเน่าเสียในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นควรมีจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นให้สืบทอดอย่างยาวนานรักษาสีสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าไม้ในท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ใดหนาทที่สุด เช่น ใช้สิ่งแวดล้อมแต่พอดีไม่ควรนำมาเกินเป็นต้น

3. ด้านเศรษฐกิจ ของท้องถิ่นที่น่าอยู่ของท้องถิ่นที่น่าอยู่ ควรมีการส่งเสริมอาชีพหลักในท้องถิ่น เช่น ท้องถิ่นตำบลไผ่ชวดอนมีการจักสานตะกร้าเป็นหลัก ควรผลักดันให้ขายสินค้าในโลกออนไลน์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อเพิ่มขึ้นเป็นต้น คนอบรมอาชีพเสริมหลังจากอาชีพหลักไปในทางที่ไม่ดี เช่น ตำบลไผ่ชวดอนชาวบ้านส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรมช่วงช่วงฤดูร้อนไม่มีน้ำทำเกษตรกรรมควรจัดอบรมให้มีอาชีพเสริมอย่างอื่น เป็นต้น ท้องถิ่นควรมีการลงทุนทำมหากินมีค่าครองชีพไม่สูงเกินไปจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถดำรงตนในท้องถิ่นได้ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552).

4. ด้านกายภาพ ท้องถิ่นควรมีสภาพเป็นท้องถิ่นที่มีความเป็นระเบียบ มีความเป็นวินัย มีการจัดสรรที่ดินที่ทำมหากินของประชาชนในท้องถิ่นให้มีความเป็นระเบียบ มีการสร้างทางถนนที่ดีมีไฟฟ้าตามถนนเพื่อเอารถยนต์จากการเกิดอุบัติเหตุและความปลอดภัยต่อประชาชนในท้องถิ่น ควรมีจัดสถานที่พักผ่อน ออกกำลังกายให้กับคนในชุมชนหลังเวลาเลิกงานมีการจัดกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่องมีการบำบัดสิ่งของที่เสียได้เป็นอย่างดีมีการปฏิบัติที่ดีของภาครัฐต่อประชาชนในท้องถิ่น

5. ด้านการบริหารจัดการ ท้องถิ่นจะน่าอยู่มีการบริหารของผู้ผู้นำในท้องถิ่นท้องถิ่นที่มีความโปร่งใสมีหลักความยุติธรรมในการบริหารท้องถิ่นไม่เอาเปรียบประชาชนในท้องถิ่นมีการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพมีผลประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด ไม่ควรนำเอาผลประโยชน์ของตนเองมาเป็นที่ตั้งในการบริหารท้องถิ่นควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการในการบริหารหรือพัฒนาท้องถิ่นมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ปรีดี บุณศิริ, 2555)

ท้องถิ่นจะน่าอยู่ประชาชนในท้องถิ่นควรได้รับการเรียนรู้สามารถอ่านออกเขียนได้ ผู้นำท้องถิ่นควรจัดความสะดวกสบาย บริการประโยชน์สาธารณะให้กับคนในท้องถิ่นให้คนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์มากที่สุดควรมีคณาจารย์หรือคณาจารย์เสด็จให้น้อยลงในชุมชนมีการบำบัดน้ำเสียหรือขยะในชุมชนได้ดีไม่ส่งกลิ่นเน่าเสียในชุมชน ประชาชนในท้องถิ่นควรมีจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมประเพณีและสืบทอดให้ได้ยาวนาน รักษาป่าในชุมชน มีการจัดสนับสนุนอาชีพหลักในชุมชนและจัดอบรมให้มีอาชีพเสริมในชุมชนเพื่อประชาชนในท้องถิ่นจะได้สร้างรายได้ นอกจากอาชีพหลัก มีการจัดระเบียบในท้องถิ่นมีการสร้างกฎเกณฑ์การอยู่ด้วยกันในท้องถิ่น มีการสร้างถนนทาง มีไฟฟ้ารายทางเพื่อลดอุบัติเหตุ มีผู้นำที่ดีปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและความยุติธรรมในการบริหารไม่เอาเปรียบประชาชนไม่เอาผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลักมีการปฏิบัติงานในท้องถิ่นหรือการทำงานให้ดีที่สุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การปฏิบัติตนในท้องถิ่น

การปฏิบัติตนในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความน่าอยู่ต้องมีการรวมขับเคลื่อนของคนในท้องถิ่นเป็นการระดมการมีส่วนร่วมประชาชนท้องถิ่น ร่วมแรงร่วมใจ การมีส่วนร่วมในท้องถิ่น ถือว่ามีความสำคัญในการพัฒนาให้เกิดท้องถิ่นที่เข้มแข็งและน่าอยู่ การมีส่วนร่วมของประชาชนถือว่าเป็นหลักที่ได้จากการยอมรับของคนทั่วโลก ถือว่ามีความสำคัญ ในสังคมประชาธิปไตยกฎหมายรัฐธรรมนูญ สะท้อนให้เห็นถึงเจตนาในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจนรวมถึงการปฏิรูปการบริหาร รัฐบาลแบบมีส่วนร่วม และแนวคิดธรรมาภิบาล เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีต่อท้องถิ่น สิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมและกำหนดกิจกรรมบางอย่าง ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม การปกครองท้องถิ่นจึงมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อกับรัฐบาลให้เพื่อเกิดขึ้นขององค์กรปกครองและคนในท้องถิ่นต้องรู้จักปฏิบัติหน้าที่การเป็นพลเมืองดีของท้องถิ่นต้องการพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งหมายถึงการมีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจดี คิดดี ทำดี แก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น ให้เกิดความความมั่นคงให้กับท้องถิ่น นอกจากนี้การเป็นพลเมืองดีนั้นยังต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐานและขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับคนรอบตัว ของตัวเอง ปฏิบัติตนตามกฎหมายข้อบังคับของท้องถิ่น ปฏิบัติตนตามศีลธรรมต้องมีหลักคุณธรรม จริยธรรม เคารพความคิดเห็น และการตัดสินใจของผู้อื่น (ฟ้าดาว คงนคร, 2555)

คุณธรรม จริยธรรม จำเป็นต้องยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล พร้อมนำกลับมาแก้ไข โดยการตั้งใจฟังในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูดเคารพกฎหมายรวมถึงกฎระเบียบของท้องถิ่น ควรพยายามไม่ทำสิ่งที่เป็นการขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับของท้องถิ่น เคารพในสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล อย่าเพียงแค่ปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองเองให้ดีที่สุด พยายามอย่าให้ไปก้าวก่าย หน้าที่การงานของผู้อื่น ต้องมีความเคารพในเสียงข้างมาก แต่ต้องรับฟังเสียงส่วนน้อยของสังคมด้วย ว่าเขาต้องการอะไรจากสังคม รวมทั้งมีความตั้งใจ ในการทำงานจนเกิดความสำเร็จ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตัวเอง คุณธรรม-จริยธรรม คนในท้องถิ่นหรือชุมชนควรยกย่อง บุคคลที่ประพฤติตัวเป็นพลเมืองดีของสังคมด้วย เราสามารถใช้หลักคุณธรรมจริยธรรม 12 ประการในการทำให้ท้องถิ่นของเรามีความเข้มแข็งมีความน่าอยู่เพราะถ้าทุกคนมีหลักคุณธรรมจริยธรรม 12 ประการจะมีการพัฒนาได้อย่างรวดเร็วและอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1.มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ไทย ท้องถิ่นเราเกิดบนแผ่นดินไทยที่มีความอุดมสมบูรณ์และความมีความมั่งคั่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่อุทิศให้แก่ประชาชนอันเป็นที่รักมีศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาพึ่งพาทางจิตใจและมีธงชาติที่แสดงถึงสัญลักษณ์ของความเป็นไทย ท้องถิ่นของเราต้องอาศัยความรักชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ ทุกศาสนาสอนให้เป็นคนดี อยู่ในศีลธรรมถ้าทุกคนอยู่ในศีลธรรมก็จะไม่มีปัญหาเรื่องลักขโมยในท้องถิ่นเกิดและปัญหาอื่นๆที่ทำให้ท้องถิ่นเสื่อมเสีย

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน การที่เราเปลี่ยนแปลงอุปนิสัยของเราให้เข้ากับคนอื่นหรือทัศนคติไปในทางที่ดีขึ้นจะทำให้เราได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และเข้าใจสิ่งต่างๆ ในแต่ละมุมมองซึ่งจะเกิดการขัดแย้งและปัญหาในท้องถิ่นให้น้อยลงออกมามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเราซื่อสัตย์ต่อคนในท้องถิ่นและตนเอง ความซื่อสัตย์ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกันถ้าท้องถิ่นที่เราามีประชาชนที่มีความซื่อสัตย์กันทุกคนจะลดปัญหาได้มากมีความเสียสละของคนในท้องถิ่นเพื่อมาพัฒนาท้องถิ่น เท่าที่เห็นก็จะมีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

3. มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ ความกตัญญูเป็นสิ่งสำคัญไม่ว่าจะเป็นความกตัญญูต่อพ่อแม่ครูบาอาจารย์ท่านทั้งหมดให้กำเนิดความรู้กำเนิดเรามาสู่โลกอันกว้างใหญ่ แสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณของเราจะได้เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนในท้องถิ่น เช่นการเคารพกฎระเบียบที่มีอยู่ในท้องถิ่นไม่ทำผิดกฎหรือผิดขอบในหน้าที่ไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลในท้องถิ่น ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่แสดงกิริยามารยาทที่ไม่ดีต่อหน้าเยาวชนในท้องถิ่นและเยาวชนก็ไม่ควรแสดงกิริยามารยาทที่ไม่ดีต่อผู้ใหญ่ในท้องถิ่น เพื่อจะให้ท้องถิ่นของเรามีความเคารพกันและการไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ครูบาอาจารย์หรือผู้มีพระคุณต่างๆ

4. ศึกษาหาความรู้ ทั้งในห้องเรียนนอกห้องเรียน การดำรงชีวิตประจำวันในท้องถิ่นแน่นอนว่าเราต้องใช้ความรู้อยู่ตลอดเวลาขณะที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร้ความเพราะฉะนั้นเราควรใฝ่เรียนรู้หาความรู้จากโลกภายนอกอยู่ตลอดเวลาควรมีความขยันหมั่นเพียรมุ่งมั่นในการหาความรู้ทั้งนอกโรงเรียนและในโรงเรียนเพื่อมาพัฒนาท้องถิ่นของเราให้มีความเจริญก้าวหน้า เช่นการศึกษาหาอาชีพเสริมแล้วนำมาอบรมให้กับคนในชุมชนเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน ทำกิจกรรมที่พัฒนาความรู้ให้กับคนในท้องถิ่นมีการทำกิจกรรมกันในทุกอาทิตย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านความรู้ความสามารถให้กับประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความรู้ความสามารถที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อจะได้นำมาพัฒนาท้องถิ่นของเรา

5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย ประชาชนในท้องถิ่นควรภูมิใจในประเพณีหรือวัฒนธรรมศิลปะอันงดงามตั้งแต่ดั้งเดิมของท้องถิ่น ควรรักษาเผยแพร่วัฒนธรรมศิลปะอันดีงามให้สืบทอดสู่รุ่นลูกหลาน เช่นวันปีใหม่ไทยวันสงกรานต์ซึ่งลูกหลานจะกลับมาหาปู่ตายายเพื่อรดน้ำดำหัวขอพรซึ่งเป็นประเพณีอันดีงามของประเทศไทยที่ยังสืบทอดกันมาถึงทุกวันนี้ มีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่นมีการจัดงานประเพณีที่คงสืบทอดมาไม่ควรนำมาเปลี่ยนแปลงให้ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นผิดไปอย่างเก่า คนในท้องถิ่นคนช่วยการรักษาดูแลให้คงอยู่อย่างยั่งยืนอย่างยาวนาน

6. มีศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความหวังดีต่อผู้อื่น รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น การที่เราทำงานให้กับท้องถิ่นหรือให้อะไรกับท้องถิ่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนนั้นคือสิ่งประเสริฐการทำสิ่งต่างๆ ด้วยความหวังดีถึงแม้ผลลัพธ์เราอาจจะมีความสุขเล็กน้อยแต่คนที่ได้รับจะมีความสุขมากเราจะได้ความเป็นมิตรไมตรีที่ดีกับคนในท้องถิ่น การมีศีลธรรมก็เป็นข้อควรถือไว้ในใจ เช่น ศีล 5 และการที่เราซื่อสัตย์มีความหวังดีต่อผู้อื่นไม่ว่าเราจะทำอะไรในท้องถิ่นทุกคนในท้องถิ่นล้วนช่วยเหลือเราตลอด ไม่ควรใส่ร้ายหรืออิจฉาคนอื่นที่ได้ดีกว่าเรา เพราะถ้าท้องถิ่นเรามีคนแบบนี้จะทำให้ท้องถิ่น

ของเราเป็นท้องถิ่นที่ไม่น่าอยู่มีประชาชนในท้องถิ่นที่ไม่มีคุณภาพก็จะทำให้ท้องถิ่นไม่มีคุณภาพแล้วควรหวังดีต่อประชาชนในท้องถิ่นซื่อสัตย์ต่อกันและกัน

7. รู้จักเรียนรู้ในการเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การเป็นประชาธิปไตยในท้องถิ่นเป็นระบบการบริหารอำนาจจากเสียงข้างมากในท้องถิ่นในการทำกิจกรรมหรือประชาคมในท้องถิ่นควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วนำมาปรับปรุงให้มันดีเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีพระมหากษัตริย์ซึ่งเราทุกคนควรเคารพด้วยใจ ถ้าเรารู้จักประชาธิปไตยเราจะได้มีการพัฒนาท้องถิ่นที่มีการเสนอความคิดเห็นจากจากประชาชนในท้องถิ่นที่เสนอความคิดเห็นมาไม่ใช่เพียงแค่ฟังแต่ผู้นำท้องถิ่นและมาพัฒนาประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเช่นกัน เพราะเราอยู่ในเมืองประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8. มีระเบียบวินัย เด็กรู้จักเคารพผู้ใหญ่ เคารพกฎหมายบ้านเมือง ทุกวันนี้ในท้องถิ่นจะเห็นว่าผู้คนแตกแยกหรือไม่ให้ความเคารพกันซึ่งแสดงให้เห็นว่าการไม่มีระเบียบในท้องถิ่นอย่างแรกต้องเริ่มจากที่ตัวเราเราควรจะมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมายเคารพผู้ใหญ่ในท้องถิ่นและสิ่งเหล่านี้จะเป็นแบบอย่างให้อีกหลายๆคนในท้องถิ่นที่จะปฏิบัติตามเราถ้าเราไม่เริ่มจากตัวเราท้องถิ่นก็就会有ความแตกแยกไม่มีการเคารพผู้ใหญ่เด็กไม่มีสัมมาคารวะ ประชาชนในท้องถิ่นควรรู้จักกฎระเบียบในท้องถิ่นหรือบ้านเมืองไม่ควรทำผิดกฎระเบียบเพราะจะทำให้ท้องถิ่นมีประชาชนที่ไม่มีคุณภาพอยู่ในท้องถิ่นจะทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาที่ล่าช้ามีความวุ่นวายเพิ่มมากขึ้น

9. มีสติ รู้คิดรู้ทำ รู้ปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งตามตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พระดำรัสไว้ สติเป็นสิ่งที่เราสมควรอยู่ตลอดเวลาเพื่อจะหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ดีหรือไม่ดีต่อท้องถิ่นรวมไปถึงการคิดทบทวนให้รอบคอบและความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาท้องถิ่นทำงานเพื่อท้องถิ่นเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทำเพื่อประโยชน์ในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นควรมีสติในการปฏิบัติตนต่อท้องถิ่นหรือในในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นไม่ควรสร้างปัญหาหรือเรื่องราวที่ไม่ดีให้กับท้องถิ่น รู้จักการปฏิบัติตนที่ดีมีความคิดที่ดีในการพัฒนาท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นเดินหน้าไปในทางที่ดีไม่ใช่เดินหน้าไปในทางที่ไม่ดี

10. รู้จักการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในการดำรงชีพในท้องถิ่นควรนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้ในชีวิตของตนเพราะในท้องถิ่นที่เราก็มียุคสมัยที่ไม่ต้องซื้อข้าวทุกมื้อมีการนำอาหารมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้านอยู่ด้วยทางสายกลางไม่ตึงไม่หย่อนเกินไปดังคำสอนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในท้องถิ่นเพราะท้องถิ่นเป็นรากฐานของประชาชนคนไทย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในพื้นที่ท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการ รู้จักประหยัดอดออมไม่เป็นหนี้้นอกระบบรู้จักประมาณตนเดินทางสายกลาง

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค การที่เราไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคจะทำให้เราอดทนต่ออุปสรรคหรือกิเลสที่เข้ามาถ้าเราพาสั่งเหล่านี้ไปได้เรามักจะเข้มแข็งท้องถิ่นก็เหมือนกันถ้าประชาชนในท้องถิ่นมีจิตใจที่เข้มแข็งแต่ไม่ตกเป็นเครื่องมือของอบายมุขจะทำให้ท้องถิ่นปลอดภัยจากอบายมุข ประชาชนในท้องถิ่นควรรักษาดูแลสุขภาพร่างกายทั้งจิตใจถ้า

ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการรักษาสุขภาพร่างกายจะทำให้ท้องถิ่นมีประชาชนที่แข็งแรงไม่เจ็บป่วยหรือเกิดโรคร้ายที่จะทำให้เสียชีวิตก็มีจึงอยากให้ประชาชนในท้องถิ่น มาออกกำลังกายสร้างจิตใจที่แข็งแรงกล้าฝ่าฟันอุปสรรค

12. มีความสำนึกถึงผลประโยชน์ของคนอื่นมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง เราควรคำนึงถึงประโยชน์คนในท้องถิ่นก่อนก่อนคำนึงถึงประโยชน์ของเราฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมาช่วยกันแก้ปัญหาในท้องถิ่นช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันในท้องถิ่นท้องถิ่นจะได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น มีความสำนึกในประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวไม่นำเอาความคิดใครคนหนึ่งมาเป็นหลักพัฒนาท้องถิ่นเพียงคนเดียวควรช่วยเหลือและรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาท้องถิ่นหรือเรื่องอื่นๆเพื่อจะทำให้ท้องถิ่นเดินหน้าไปในทางที่ดีได้อย่างสมบูรณ์แบบ (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2559)

การที่เรามีคุณธรรมจริยธรรมในหัวใจจะทำให้ตนเองและท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้าและได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องเพราะคนในท้องถิ่นมีคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมอันดีงามท้องถิ่นจะได้รับประโยชน์อย่างมากมาด้วยความสงบสุข คนในท้องถิ่นมีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์มีความรักสามัคคีกันไม่มีการแตกแยกจึงทำให้ท้องถิ่นเป็นท้องถิ่นที่แข็งแรงและน่าอยู่ เป็นสิ่งที่ประชาชนในท้องถิ่นทุกคนต้องมีหลักคุณธรรมอยู่ในกาดำเนินชีวิตในท้องถิ่น

บทบาทหน้าที่ท้องถิ่น

1. ตั้งใจเล่าเรียนหนังสือ เพื่อนำความรู้ ความสามารถพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้าประชาชนในท้องถิ่นควรศึกษาหาความรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเพื่อนำมาพัฒนาท้องถิ่นของเราให้มีความเจริญก้าวหน้าและความทันสมัยมีความสะดวกสบายในสิ่งอำนวยความสะดวกให้ในท้องถิ่นนำความรู้ความสามารถของตนเองมาพัฒนาให้ท้องถิ่นของเราเกิดความน่าอยู่และเกิดความปลอดภัยมีความแข็งแรงในท้องถิ่น นำวิชาความรู้ที่ได้จากในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนมาพัฒนาตนเองให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพในท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพแล้วการพัฒนาท้องถิ่นก็จะมีการพัฒนาที่รวดเร็วและจะทำให้ท้องถิ่นของเราน่าอยู่

2. เคารพและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของชุมชนอย่างเคร่งครัด และสม่ำเสมอเคารพกันและกันในท้องถิ่นไม่ละเมิดสิทธิของคนในท้องถิ่นหรือละเมิดสิทธิของคนอื่นปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอไม่มีการทำผิดกฎในท้องถิ่นเพื่อจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ถ้าประชาชนในท้องถิ่นเคารพกฎระเบียบบ้านเมืองอย่างเคร่งครัดจะทำให้ท้องถิ่นของเราเดินหน้าพัฒนาได้อย่างรวดเร็วการเคารพกฎระเบียบบ้านเมืองเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องปฏิบัติเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในท้องถิ่น

3. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติที่เป็นของส่วนรวม การใช้สิ่งของสาธารณะในท้องถิ่น เช่น สนามเด็กเล่น โรงเรียน สนามออกกำลังกาย ร้านทำกิจกรรมในท้องถิ่นเป็นต้น ทุกคนในท้องถิ่นควรช่วยกันรักษาดูแลไม่ให้ใครมาทำลายทรัพย์สินส่วนรวมในท้องถิ่นของเราได้เพื่อเราจะได้สร้าง

ประโยชน์จากสถานที่หรือสมบัติอันเป็นส่วนรวมของเราให้มีอายุการใช้งานได้นาน ช่วยกันสมบัติในท้องถิ่นไม่ว่าสมบัติชิ้นนั้นจะเป็นสิ่งของที่เพิ่งสร้างหรือสิ่งแวดล้อมป่าชุมชนของน้ำที่อธิบายน้ำชุมชนให้มีการใช้งานได้อย่างยั่งยืนไม่ทำลายสิ่งของหรือสมบัติของท้องถิ่นช่วยกันดูแลรักษาไม่ให้ใครมาทำร้ายสมบัติในท้องถิ่นของเราได้

4. ดูแลรักษาความสะอาดภายในบ้าน หน้าบ้าน รอบๆบริเวณบ้าน สิ่งแวดล้อมท้องถิ่น มีการดูแลรักษาความสะอาดทั้งในบ้านและรอบบ้านของเรา และมีการรักษาความสะอาดในท้องถิ่นไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาดในที่สาธารณะของท้องถิ่นดูแลรักษาความสะอาด รวมถึงสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลองเพื่อเกิดน้ำเสียส่งกลิ่นเหม็นไปทั่วชุมชนจะได้ไม่ทำให้เสียบรรยากาศ การรักษาความสะอาดในท้องถิ่นถือว่าเป็นความสำคัญถ้าท้องถิ่นแล้วไม่อาจจะทำให้เกิดสิ่งเน่าเสียจะทำให้โรคอื่นๆมาทำร้ายร่างกายคนในท้องถิ่นได้จะทำให้ท้องถิ่นมีประชาชนที่ไม่แข็งแรงเพราะเกิดจากการทำท้องถิ่นให้สกปรกมีโรคภัยทำร้ายคนในท้องถิ่นได้

5. ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี ควรมีสัมมาคารวะต่อผู้สูงอายุไม่ควรต่อว่าผู้สูงอายุจะถ้าเราจะได้เรา ก็เป็นการแนะนำบอกกล่าวเขาดีๆมีน้ำใจต่อคนในท้องถิ่นช่วยเหลือเพื่อนบ้านในยามทุกข์ร้อนหรือในยามที่เพื่อนบ้านมีปัญหา การปฏิบัติตนที่ดีต่อท้องถิ่นมีความสำคัญสูงเพราะถ้าเราปฏิบัติตนไม่ดีทำให้ท้องถิ่นเสื่อมเสียไม่มีการพัฒนา ผู้นำเกิดความโลภงบประมาณท้องถิ่นประชาชนได้รับความเดือดร้อนท้องถิ่นไม่มีการพัฒนาไปในทางที่ดีมีแต่การพัฒนาไปในทางที่แย่ง

6. การอยู่ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยกันและกัน พึ่งพาอาศัยกันในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นการทำงานการช่วยเหลือในยามทุกข์ร้อน เช่น ถ้าวันหนึ่งเราไม่อยู่บ้านแล้วมีขโมยขึ้นบ้านถ้าเราไม่เคยช่วยเหลือคนในท้องถิ่นเขาก็จะไม่มีการช่วยเหลือเราโดยการจับขโมยถ้าเราช่วยเหลือคนในท้องถิ่นเขาก็จะช่วยเราจับขโมยได้เป็นต้น การพึ่งพาอาศัยกันในท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญช่วยเหลือเกื้อกูลกันไม่สร้างความขัดแย้งจะทำให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาได้อย่างรวดเร็วเพราะคนในชุมชนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันไม่อยู่แบบตัวใครตัวมันอยู่กันแบบญาติพี่น้องที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (โรงเรียนประจักษ์, 2561)

บทบาทหน้าที่ที่จะกล่าวถึงโดยรวมการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความแข็งแรง และมีความหนาอยู่ ต้องเกิดจากการร่วมมือของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเยาวชน คนวัยทำงาน หรือผู้สูงอายุ ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความแข็งแรงและน่าอยู่ เยาวชนควรศึกษาตั้งใจเล่าเรียนเพื่อนำความรู้มาพัฒนาท้องถิ่น แล้วทุกคนควรเคารพกฎระเบียบข้อตกลงของของการอยู่ด้วยกันของชุมชน รักษาดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน ดูแลรักษาความสะอาดในชุมชน ปฏิบัติตนให้เป็นคนดีมีน้ำใจกับเพื่อนบ้านพึ่งพาอาศัยกันในยามทุกข์ร้อน ถ้าทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามนี้จะก่อจะก่อให้เกิดความเข้มแข็งในท้องถิ่นและความน่าอยู่ของท้องถิ่น เพราะทุกคนในท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างดี ความสำคัญในการปฏิบัติตนให้เป็นคนดีต่อท้องถิ่น การปฏิบัติตนให้เป็นคนดีของท้องถิ่นมีความสำคัญต่อประเทศ ทำให้ทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาอย่างมั่นคงทำให้ท้องถิ่นมีกฎระเบียบความเรียบร้อยในท้องถิ่นทำให้เกิดความรักความสามัคคีของคนในท้องถิ่น แนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อเป็น

เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีในท้องถิ่นและครอบครัว การพัฒนาตนเองเพื่อเป็นสมาชิกที่ดี การเป็นสมาชิกที่ดี

บทสรุป

การสร้างท้องถิ่นน่าอยู่ท้องถิ่นเป็นรากฐานของสังคมที่ประชาชนต้องช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่นน่าอยู่ขึ้น พัฒนาทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม จะทำให้ชุมชนมีสุขภาวะที่ดีและทำให้ท้องถิ่นเข้มแข็งองค์ประกอบของท้องถิ่น ก็คือ ความน่าอยู่ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและวิถีชีวิตของทุกคนในชุมชน ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิต และการมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจจะทำให้ ประชาชนทุกคนในชุมชนมีความสุขและมีภูมิคุ้มกันในเรื่องเศรษฐกิจ รู้จักใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ตัวเองอยู่รอดและในชุมชนเกิดการจ้างงานมากขึ้น ความเป็นประชารัฐมีการพัฒนาระบบบริหารการจัดการเมืองและท้องถิ่นคือการบริหารงานของภาครัฐและท้องถิ่น ให้อยู่ในหลักความโปร่งใสและยุติธรรมที่สุดและยึดการมีประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลักท้องถิ่นที่น่าอยู่จะแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ก็คือด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ ดังนั้นบทบาทหน้าที่โดยรวมการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความแข็งแรง และมีความหนาอยู่ ต้องเกิดจากการร่วมมือของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเยาวชน คนวัยทำงาน หรือผู้สูงอายุ ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความแข็งแรงและน่าอยู่ หากคนในชุมชนช่วยกันพัฒนาหรือช่วยกันปฏิบัติได้ จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และความน่าอยู่มากขึ้น สามารถเป็นแบบอย่างให้กับชุมชนอื่นได้ด้วยการปฏิบัติของคนในท้องถิ่น หากทุกคนในชุมชนช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นให้มีความน่าอยู่ จะต้องมีการขับเคลื่อน เป็นการร่วมมือของประชาชน ร่วมแรงร่วมใจ ถือว่ามีความสำคัญในการพัฒนาอย่างมาก อีกทั้งยังทำให้ประชาชนเกิดความรักใคร่ ความสามัคคีอีก คนในชุมชนจะต้องช่วยกันรักษากฎหมาย ใช้ชีวิตแบบไม่ประมาท ช่วยกันดูแลคนในชุมชนสามารถพึ่งพากันได้ เราสามารถใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรม 12 ประการ ทำให้การที่เรามีหลักคุณธรรมจริยธรรมในตัวแล้วเราก็ต้องรู้การปฏิบัติหน้าที่ต่อท้องถิ่นเพื่อให้มีการพัฒนาให้เร็วมากขึ้นถ้าเราไม่รู้จักการปฏิบัติหน้าที่ของเราในท้องถิ่นการมีหลักคุณธรรมจริยธรรมก็อาจจะดีไม่สุดทั้งนี้เราควรรู้จักบทบาทหน้าที่ของเราต่อท้องถิ่นเพื่อทำให้ชุมชนเกิดความน่าอยู่และแข็งแรง ด้วยต้องเริ่มจากตัวเราเพื่อเรียนรู้และปฏิบัติ ต่อหน้าที่ ที่ดีของชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- kanda boonroum (2555) ชุมชนน่าอยู่. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.blogger.com/profile/06631951813005659034> [25 กันยายน 2564]
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422. [20 กันยายน 2564]

- จิราพร ระมัด (2560). การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน(ท้องถิ่นน่าอยู่). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <file:///C:/Users/USER.pdf>. [20 กันยายน 2564]
- ตติศักดิ์ ปลาทอง และ วิภาวี กฤษณะภูติ (2556). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการชุมชน ใน *ภาพรวมทศวรรษที่ 2554 : เรียนรู้จากชุมชนเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์(2559). การกระจายอำนาจกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>. [20 กันยายน 2564]
- ปรีดี บุรณศิริ (2555). *เมืองน่าอยู่*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://52010119156g7.blog-spot.com> [20 กันยายน 2564]
- ฟ้าดาว คงนคร (2555). *พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- รุจน์ หาเรือนทอง (2558). *การเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทยและสังคมโลก*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.sw2.ac.th/>. [20 กันยายน 2564]
- โรงเรียนประชารัฐ (2561). *หน้าที่พลเมืองและวัฒนธรรม*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://pracharathschool.go.th> [20 กันยายน 2564]
- ลิขิต อีระเวคิน. (2525). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วุฒิชัย สายบุญจง (2561). *ชุมชนเข้มแข็งในทัศนะของชาวชุมชน*. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: Hp://acad.vru.ac.th/Journal/journal%208_1/8_1_09.pdf. [20 กันยายน 2564]
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (2559). *ค่านิยมของคนไทย 12 ประการ*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.nbt.go.th/News/govnewspartner/>. [20 กันยายน 2564]
- อนันต์ อนันตกุล : (2521). *กรมการปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การรักษาโควิด 19 โดยการบริหารจัดการจากการใช้สมุนไพรธรรมชาติ

Treatment of COVID-19 by Management from the use of Natural Herbs

ดวงนภา ธรรมขันคำ¹ ปานูวัฒน์ ม่วงทุ่ง² สหสวรรณ เทพจันทร์³

สามารถ ส่วนบุญ⁴ ธนัสถา โรจนตรกุล⁵

Duangnapha Thammakhankham, Panuwat Muangthung, Sahasawat Tepchan, Samart
Suanbun, Tanastha Rojanatrakul

บทคัดย่อ (Abstract)

ในสถานการณ์ทั่วโลกในปัจจุบันนั้นเกิดการแพร่ระบาดของไวรัส โควิด-19 ที่ส่งผลให้ทั่วโลกนั้นได้รับผลกระทบจากโรคระบาดนี้รวมถึงประเทศไทยเช่นกันและด้วยสถานการณ์แบบนี้ทำให้ทั่วโลกและรวมไปถึงประเทศไทยต้องทำการปรับตัวปรับตัวและต้องป้องกันตัวและต้องคอยระวังจากโรคระบาด โควิด-19 ในขณะเดียวกันทั่วโลกนั้นมีผู้ติดเชื้อมากมายแล้วสืบล้านคนขึ้นไป และต้องทำให้มีการจัดสรรหาวัคซีนเพื่อนำมาฉีดรักษาผู้ติดเชื้อโควิดและผู้ที่ไม่ได้ติดเชื้อไปด้วยในขณะเดียวกันประเทศไทยนั้นได้คิดค้นการรักษา โควิด-19 ด้วยสมุนไพรธรรมชาติเช่นฟ้าทะลายโจร ชิง มะขามป้อม กระชาย ฯลฯ ดังนั้นจุดประสงค์ที่ท่าบทความเรื่องนี้ คือ ต้องการบริหารและการจัดการคุณสมบัติของสมุนไพรไทยรักษาอาการ โควิด-19 เพื่อให้ประชาชนได้ใช้สมุนไพรได้อย่างคุ้มค่าและปลอดภัย ได้ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ทำให้ประชาชนรู้จักสมุนไพรธรรมชาติที่สามารถรักษาโควิดได้ บทความนี้ทำให้มีการบริหารและจัดการสมุนไพรธรรมชาติได้มากยิ่งขึ้นและหวังว่าความรู้สมุนไพรที่มีอยู่นั้นสามารถนำมาประยุกต์ จัดการใช้ได้อย่างเหมาะสมและรู้จัก

Received: 2021-10-12 Revised: 2021-11-06 Accepted: 2021-11-08

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Panuwat.mu@psru.ac.th

² วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail:

³ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail:

⁴ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail:

⁵ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail:

การใช้สมุนไพรได้มากยิ่งขึ้นต่อไป จึงสรุปได้ว่า สถานการณ์แบบนี้ ควรจำเป็นต้องดูแลรักษาตัวเอง ให้ดีที่สุดเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะฉีดวัคซีนหรือใช้สมุนไพรควรดำเนินให้ถูกต้อง เพราะมีทั้งผลดีและผลเสียตามมาเหมือนกัน ทั้งนี้จะช่วยให้พัฒนาสังคมประเทศ และดำเนินใช้ชีวิตให้ถูกต้องเพื่อเป็นผลลัพธ์ที่ดีของสังคมไทยและประเทศ

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารจัดการ; สมุนไพรธรรมชาติ; โควิด19

Abstract

In this current situation throughout the world, there has been a COVID-19 pandemic that has affected people in all countries throughout the world, as well as Thailand. With this situation, people in all countries throughout the world, including Thailand, have to adjust and protect themselves from the COVID-19 pandemic. Currently, the number of infected people throughout the world is higher than 10 million. Therefore, vaccination is required for treating infected people and vaccinating non-infected people. Simultaneously, Thailand also invented a new COVID-19 treatment based on natural herbs, for example, Kariyat, ginger, gooseberry, finger root, etc. As a result, this article aims to manage the properties of Thai herbs for treating COVID-19 infection in order to enable Thai people to use herbs safely and worthily, as well as enable them to know natural herbs that can cure COVID-19 infection. This article may improve natural herb management, and the author highly hopes that existing knowledge of herbs will be able to be used for compounding medicines appropriately and more people will know how to use herbs. Therefore, it could be concluded that self-care was very important in this situation. In addition, vaccination or the use of herbs should be performed correctly because it could give both adverse effects and usefulness. Consequently, this article would help to develop society and the country, as well as enable Thai people to live their lives correctly for the benefit of Thai society and the nation.

Keyword: Management; Natural Herbs; COVID-19

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยมาถึงวิกฤติทางตัน ผู้ป่วยล้มระบบสาธารณสุข ขาดแคลนทั้งเตียง วัคซีน และยารักษาโรค จากจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นทะลุหลักหมื่นหลายวัน ทำให้มีคนนอนรอเตียงอยู่บ้าน บางคนทนไม่ไหวเสียชีวิตก่อนได้รับการรักษา สมุนไพรจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่แบ่งเบาภาระของบุคลากรทางการแพทย์ได้ เพราะสมุนไพรหาได้ง่าย ราคาถูก สมุนไพรแต่ละชนิดมีสรรพคุณในการบรรเทาและรักษาโรคได้

สมุนไพรเป็นพืชผลผลิตจากธรรมชาติที่มนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ บางชนิดก็มีราคาแพง บางชนิดก็มีราคาถูก ในท้องถิ่นยังอาจหาซื้อยาก ต่างจากสมุนไพรในท้องถิ่นที่หาง่ายเพราะได้จากพืชทั่วไปที่มีอยู่ในทั้งตัวเมืองและตัวชนบท สามารถนำมาใช้เป็นยารักษาโรค และรักษาร่างกายให้มีสุขภาพแข็งแรง ภูมิปัญญาพื้นบ้านมั่งคั่ง ใช้ปรุง กลิ่น สี รสชาติ ของยาและอาหาร ยังเป็นการอนุรักษ์มรดกไทยให้กับประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ที่รู้จักช่วยเหลือตนเองในการใช้สมุนไพรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ และทำให้เห็นคุณค่าการดำเนินชีวิตวิถีไทยวิถีชีวิตวิถีไทย ทำให้มีความภูมิใจในความเป็นไทย โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร โดยสถาบันการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร ประชุมวิชาการออนไลน์ ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์การใช้สมุนไพรไทยในสถานการณ์การณโควิด -19 ของโรงพยาบาลฯ เพื่อแนะแนวทางการดูแลภาคประชาชนด้วยสมุนไพรที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ และมีการใช้สมุนไพร การแพทย์แผนไทยบูรณาการร่วมกับการรักษามาตรฐานทางการแพทย์ ร่วมกับการพัฒนางานด้านวิชาการการวิจัยควบคู่กันไปด้วย

ในปัจจุบันได้มีการศึกษาวิจัยต่อยอดสมุนไพรไทยจนเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางยิ่งในช่วงสถานการณ์ โควิด-19 สมุนไพรไทยนับเป็นอีกหนึ่งที่สามารถใช้บรรเทาอาการเบื้องต้นของไข้หวัดได้ สมุนไพรไทยนั้นเป็นจุดแข็งของประเทศไทยมีการใช้กันมา อย่างยาวนาน และเป็นภูมิปัญญาที่ส่งต่อรุ่นสู่รุ่น ดร.ภญ.สุภาภรณ์ ปิติพร ผู้ช่วยผู้อำนวยการด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร กล่าวว่า สถานการณ์โควิด-19 ทำให้คนหันมาให้ความสำคัญกับสมุนไพรมากขึ้น ถือเป็นโอกาสดีในการพัฒนาสมุนไพรในประเทศไทย เพื่อเตรียมการรองรับการแพร่ระบาดของ โรคอุบัติใหม่ อุตุนิบัติซ้ำ ที่ไม่มีใครคาดเดาได้ สมุนไพรที่จะมีการศึกษาวิจัยต่อยอด ได้แก่ ฟ้ายะลวยโจร กระชาย ขมิ้นชัน ขิง มะขามป้อม กระเทียม สันพร้าหอม และสายน้ำผึ้ง เพื่อเป็นโปรดักต์ของประเทศไทยในอนาคต

การรักษาโควิด 19 โดยการบริหารจัดการจากการใช้สมุนไพรธรรมชาติ

ในเวลาที่สถานการณ์ โควิด-19 ที่กำลังระบาดหนักแบบนี้เราทุกคนต่างมองหาตัวช่วยในการปกป้องตัวเองสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้เจ็บป่วยอยู่หลายวิธีล้างการเลือกทานอาหารที่มีประโยชน์การทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ พักผ่อนให้เพียงพอและตัวช่วยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการทานสมุนไพรพื้นบ้านที่สามารถทานได้ด้วยตนเองแบบง่ายๆเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันที่หลายๆ กำลังหันมาสนใจ

ประเทศไทยมีพืชสมุนไพรหลายชนิด ตำรายาไทยที่กล่าวถึงสรรพคุณพืชสมุนไพรมากมาย คนไทยมีวิถีชีวิตคุ้นเคยกับการใช้ยาสมุนไพรหลายตัว เช่น ฟ้ายะลวยโจร กระชายขาวและตำ ว่านชักมดลูก เป็นต้น แต่ขาดการต่อยอดพัฒนาภูมิปัญญาให้เป็นยาแผนปัจจุบัน

สมุนไพร หมายถึง เกสรตัวผู้ที่ใช้ นำมาทำยารักษาโรค หรือ บำรุงร่างกาย ซึ่งได้จากธรรมชาติ คือ พืช สัตว์ และ แร่ธาตุ จากนั้นนำวัตถุดิบต่าง ๆ มาแปรรูปให้อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ของเหลว ของแข็ง กึ่งของเหลวของแข็ง และ รูปแบบไอน้ำหรือรมควัน เป็นต้น

การบริหารจัดการสมุนไพรคือ กระบวนการของการวางแผนในการใช้สมุนไพร การใช้สมุนไพรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะหมายถึงการใช้ทรัพยากรได้อย่างฉลาดและคุ้มค่า ส่วนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การตัดสินใจได้ อย่างถูกต้อง และมีการปฏิบัติการสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้นผลสำเร็จของการบริหาร จัดการจึงจำเป็นต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควบคู่กันและการควบคุมปริมาณของสมุนไพรให้พอใช้ในการบริโภค หรือการผลิต รวมไปถึงความสัมพันธ์ เงิน เครื่องจักร และวิธีการ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดการใช้สมุนไพรในการใช้ผลิตและรักษาโรคนั้นต้องทำให้เป็นไปตามขั้นตอน เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนผู้ผลิตและผู้บริโภค การบริหารจัดการให้ได้ผลดีจะต้องมีการวางแผน ซึ่งหมายถึงเป็นการตั้งเป้าหมายและวางแผนการทำงานในการผลิต ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์และการตัดสินใจเลือกแผนการทำงานที่ดีที่สุด รองลงมาคือการจัดการ หมายถึงการจัดการให้ใช้สมุนไพรหรือทรัพยากรให้เพียงพอต่อการผลิตสุดท้ายคือการควบคุม หมายถึงการเปรียบเทียบผลประกอบการกับมาตรฐาน กับแผนที่วางไว้และกับเป้าหมายการทำงาน เพื่อให้แผนการสามารถดำเนินการไปได้อย่างราบรื่น รวมไปถึงการควบคุมดูแลในการใช้สมุนไพรให้ปลอดภัยข้อมูลของพืชต่าง ๆ ที่สามารถใช้ในการรักษาโรครวบรวมข้อมูล เช่น ข้อมูลทั่วไป ลักษณะของพืช คุณค่าทางโภชนาการ สรรพคุณและโทษของพืช นั้น ๆ

อาจารย์ กิตติคุณ วังกานนท์ อธิบายว่า สมุนไพรโดยทั่วไปมีสารประกอบหลายชนิด บางชนิดอาจจะก่อให้เกิดผลข้างเคียง (side effect) กับร่างกาย หรือมีความเป็นพิษได้ แต่การวิจัยสมุนไพรเพื่อใช้เป็นยาเป็นเรื่องที่ต่างออกไป นักวิจัยจะดึงเอาสารที่ออกฤทธิ์เฉพาะ แล้วตัดสารประกอบอื่น ๆ ที่ไม่ต้องการออกไป แล้วดัดแปลงโครงสร้างมันให้ดีที่สุดจนกระทั่งเป็นยา

สมุนไพรไทยยั้งยั้งโควิดนี้ **เภสัชกรหญิง ผกากรอง ขวัญข้าว** หัวหน้าศูนย์หลักฐานเชิงประจักษ์ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร บอกว่า สมุนไพรไทยหลายชนิดมีคุณค่าสำคัญสร้างกลไกให้ร่างกายป้องกันตัวเองจาก “โรคหลายชนิดต่างกัน” ถูกใช้พึ่งตนเองมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน อีกทั้ง “สมุนไพรบางชนิด” มีฤทธิ์ด้านเชื้อไวรัสได้ผลดี จึงมีการศึกษาวิจัยในหลอดทดลองกันต่อเนื่อง กระทั่งพบว่า “ฟ้าทะลายโจรมีสารแอนโดร-กราโฟไลด์ (Andrographolide)” อันเป็นส่วนช่วยยับยั้งการแบ่งตัวเชื้อโควิด เข้าไปสู่เซลล์ร่างกาย และนำมาทดลองคลินิกยืนยันผล “ช่วยยับยั้งเชื้อโควิด” ได้เป็นอย่างดี

พืชสมุนไพรไทยมีหลายชนิด หลายประเภทหลายแขนง สมุนไพรอยู่คู่ครัวเรือน ชุมชนไทยมาหลายร้อยปี สำหรับคนบ้านนอกช่วง 40-60 ปีที่ผ่านมา จำความได้จากผู้เฒ่าผู้แก่เคยใช้สมุนไพรในท้องถิ่น ด้วยคุณเมื่อนำมาใช้บำบัดรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ของคนในครอบครัวและในชุมชน พืชสมุนไพรที่จำได้คือ ใบกะเพราให้ความร้อนแรงฆ่าเชื้อโรคในลำไส้ในกระเพาะอาหาร หอม, ชিং, ข่า, ตะไคร้, มะนาว มีประโยชน์ช่วยเพิ่มวิตามินซี ใช้ปรุงในอาหารต้มยำต่าง ๆ มีสรรพคุณช่วยในเรื่องเหน็บชา แก้อ่อนใน พลุกับเหล้าขาวบดผสมให้ละเอียดช่วยแก้ผดผื่นและงูสวัด ใบขี้เหล็กใช้มาทำยาทำอาหารทำแกงขี้เหล็กมีความขมเป็นยา ตันหางจระเข้ใช้ทาสมานแผล ตันใบหมามุยใช้ทำยาเป็นเม็ดยาลูกกลอนเพิ่มสมรรถภาพทางเพศ พืชสมุนไพรฟ้าทะลายโจร กระชาย กัญชา และใบกระท่อมเพื่อ

สรรพคุณประโยชน์ ที่นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย วงการแพทย์ ทดลองแล้วผู้คนรู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นพืชสมุนไพรในการบำบัดรักษาโรคโควิด-19 แต่ก่อนคนบ้านนอกจะมีการสูบโปงยา - ยาสูม (รมไอน้ำ) สมุนไพรต่าง ๆ ด้วยวิธี “สูบยาหรือโปงยา”

การใช้สมุนไพรดูแลสุขภาพ ในช่วงการแพร่ระบาดโควิด19

การใช้สมุนไพรดูแลสุขภาพ เป็นส่วนหนึ่งของแผนการรักษา มีส่วนช่วยในการเสริมภูมิคุ้มกัน และมีส่วนช่วยลดโอกาสการติดเชื้อ บรรเทาอาการของโรคที่ต้องใช้กับผู้ป่วยอาการที่ยังไม่รุนแรงและมีส่วนช่วยลดโอกาสที่โรคจะพัฒนารุนแรง ลดระยะการเจ็บป่วยให้สั้นลง ลดโอกาสเกิดผลกระทบต่อสุขภาพภายหลังจากการติดเชื้อได้

ทั้งนี้ผู้ใช้ควรศึกษารายละเอียดการใช้อย่างรอบคอบจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์ เกษัชกร แพทย์แผนไทย ทราบวิธีการใช้ที่ถูกต้อง ข้อห้ามใช้ ข้อควรระวังก่อนพิจารณาตัดสินใจใช้

ช่วงเวลาก่อนติดเชื้อ ติดเชื้อ และหลังติดเชื้อ

ช่วงเวลาก่อนติดเชื้อ หากมีอาการรุนแรง ควรรีบไปพบแพทย์หรือไปสถานที่พยาบาล และด่านแรกในการป้องกันเชื้อไวรัสที่จะเข้าสู่ร่างกายคือทางเม็ดเลือดขาว แต่ไม่สามารถฉีดวัคซีนแทนได้ ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันแบบจำเพาะ การที่จะลดปริมาณไวรัสลงได้ จะต้องช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและเลือกใช้สมุนไพรที่สามารถยับยั้งการออกฤทธิ์ของการแบ่งตัวของไวรัสได้ และถ้าหากติดเชื้อทางเดินหายใจจะต้องระดมภูมิคุ้มกันให้เร็วที่สุดเท่าที่ทำได้ แต่ถ้าหากมีไวรัสจำนวนมากในร่างกายจะต้องปรับตัวให้ภูมิคุ้มกันทำงานอย่างเหมาะสมกับร่างกายเพื่อจะได้ช่วยลดอาการอักเสบของปอดได้

ในระยะเวลาการติดเชื้อที่จะลดปริมาณไวรัสลงได้ จะต้องช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและเลือกใช้สมุนไพรที่สามารถยับยั้งการออกฤทธิ์ของการแบ่งตัวของไวรัสได้ และถ้าหากติดเชื้อทางเดินหายใจจะต้องระดมภูมิคุ้มกันให้เร็วที่สุดเท่าที่ทำได้ แต่ถ้าหากมีไวรัสจำนวนมากในร่างกายจะต้องปรับตัวให้ภูมิคุ้มกันทำงานอย่างเหมาะสมกับร่างกายเพื่อจะได้ช่วยลดการอักเสบของปอดได้

ในช่วงที่อาการดีขึ้นแล้วให้ร่างกายฝึกการหายใจ และถ้าหากมีอาการ เช่น ไอ อ่อนเพลีย หายใจลำบาก จมูกจะไม่รับกลิ่น และกลิ่นจะไม่รับรสเป็นต้น และสมุนไพรสามารถรักษาโรคบางชนิดได้ โดยไม่ต้องใช้ยาแผนปัจจุบัน ซึ่งบางชนิดอาจมีราคาแพง และต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก อีกทั้งอาจหาซื้อได้ยากในท้องถิ่นและที่ชนบท และสมุนไพรความปลอดภัยแก่ผู้ใช้มากกว่าใช้ยาปกติ

ประโยชน์ของสมุนไพร

สามารถรักษาโรคบางชนิดได้ โดยไม่ต้องใช้ยาแผนปัจจุบัน ซึ่งบางชนิดอาจมีราคาแพงและต้องเสีย ค่าใช้จ่ายมาก อีกทั้งอาจหาซื้อได้ยากในท้องถิ่นนั้น ในสมุนไพรบางชนิดให้ผลการรักษาได้ดีใกล้เคียงกับยาแผนปัจจุบันและให้ความปลอดภัยแก่ผู้ใช้มากกว่าแผนปัจจุบัน และสมุนไพรสามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะได้จากพืชซึ่งมีอยู่ทั่วไปทั้งในเมืองและชนบท อีกทั้งยังสามารถปลูกเองได้โดยที่เสียค่าใช้จ่ายไม่มาก

สมุนไพรที่จะช่วยรักษาหรือต้านเชื้อไวรัสโควิดได้ ได้แก่

1. ขมิ้นชัน

ช่วยขับลม บรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ รักษาแผลในกระเพาะอาหาร บรรเทาอาการท้องเสียชนิดไม่ติดเชื้อ ลดการอักเสบ บรรเทาปวดบวมบริเวณข้อ ขนาดรับประทาน แคปซูลผง ขมิ้นชัน 250 มิลลิกรัม วันละ 2-4 ครั้ง หลังอาหารและก่อนนอน หากต้องการทานสดใช้เหง้าแก่ยาวประมาณ 2 นิ้ว ชูดเปลือก ล้างน้ำให้สะอาดทำให้ละเอียด เติมน้ำ คั้นเอาแต่น้ำ รับประทานครั้งละ 2 ช้อนโต๊ะ วันละ 3-4 ครั้ง

2. ฟาโทะลายโจร

มีฤทธิ์ต้านไวรัส, ต้านการอักเสบ, เพิ่มภูมิคุ้มกัน โดยมีฤทธิ์ในการลดการเกิดพายุไซโตไคน์ดังกล่าวข้างต้นด้วย ส่วนวิธีใช้ง่าย ๆ หากเตรียมไว้รับประทานเองก็เพียงใช้ใบฟาโทะลายโจร 5-7 ใบ ชงน้ำร้อนจัด หรือทำเป็นผงแล้วปั้นเป็นลูกกลอนขนาดเท่าเม็ดถั่วเหลืองรับประทานครั้งละ 5-10 เม็ด วันละ 3-4 ครั้ง หรือบรรจุแคปซูลเบอร์ศูนย์ รับประทานครั้งละ 2 แคปซูล วันละ 3-4 ครั้ง มีข้อควรระวังคือ ไม่ควรรับประทานร่วมกับยาต้านเกล็ดเลือด ไม่ควรใช้ในสตรีมีครรภ์และให้นมบุตร ดังนั้น การใช้ฟาโทะลายโจรน่าจะเป็นทางเลือกในการยุติโรคและลดการใช้ ฟาวิพิราเวียร์ ลดอัตราการเสียชีวิต รอคอยเข้า ICU ซึ่งต้องใช้มูลค่าหลักล้านต่อรายอย่างไรก็ตามต้องใช้ภายใต้การดูแลของแพทย์และใช้เพียง 5 วันเท่านั้น

3. กระเพรา

มีฤทธิ์ในการเพิ่มภูมิคุ้มกัน ต้านอนุมูลอิสระ ปรับสมดุลของจิตใจ คลายเครียด เราสามารถนำมาทำเป็นเครื่องดื่มทำเป็นชาสมุนไพร เช่น ใช้กระเพราแห้ง 2-3 ช้อนชา ชงน้ำร้อนแบบชงชา ก่อนนอนทำให้หลับสบายหรือนำมาใส่ในอาหารกินเป็นประจำทุกวันก็ได้

4. มะขามป้อม และ ลูกใต้ใบ

สามารถนำมาใช้ได้เช่นกัน เพราะเมื่อไม่นานมานี้ จีนได้นำสารจากพืช 1,800 ชนิดมาทดสอบ พบว่า สาร Corilagin สามารถขัดขวางการจับกันของ เชื้อไวรัสกับ ACE2 receptor เป็นการป้องกันไม่ให้ไวรัสเข้าเซลล์ได้ดีที่สุด สาร Corilagin นี้ พบได้ในลูกใต้ใบและมะขามป้อม นอกจากนี้ มะขามป้อมยังมีฤทธิ์เพิ่มภูมิคุ้มกันและเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ เป็นยาอายุวัฒนะ จากการศึกษาวิจัย พบว่า นำมะขามป้อมมาต้มรับประทาน 3 ผลต่อวัน สามารถช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันได้

5. กระชาย

ช่วยขับลม แก้อาการเสียดปวดมวนในท้อง ท้องอืดเฟ้อ แก้อาการกระเพาะ เป็นยาอายุวัฒนะ บำรุงกำลัง ขนาดรับประทาน ใช้ผงแห้งของเหง้า 2 กรัม วันละ 3 เวลา หรือเหง้ากระชายสด รับประทานครั้งละ 1/4 ชีด วันละ 3 เวลา

6. สารสกัดจากกระชายขาว

มีในการฤทธิ์ต้านไวรัสซาร์ส ในระยะหลังการติดเชื้อได้ นอกจากนี้ยังสามารถยับยั้งการทำงานของเชื้อเอชอี ต้านไวรัสไข้เลือดออกในกลุ่ม Flaviviridae family ยับยั้งเชื้อไวรัส picornavirus ซึ่งก่อโรคมือเท้าปาก ได้อีกด้วย และล่าสุดนี้ทางมหาวิทยาลัยมหิดล และศูนย์ความ

เป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) หรือ TCELS ยังพบว่าสารในกระชายขาว 2 ชนิด คือ Pandulatin A และ Pinostrobin มีฤทธิ์ในการยับยั้งเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ 100% ในหลอดทดลอง

7.พลูคาว

หรือผักคาวตอง พระคุณของพลูคาว สมุนไพรช่วยเสริมภูมิคุ้มกันให้ร่างกายได้เป็นอย่างดี ช่วยต้านอาการหวัดไข้หวัดใหญ่ได้ต้นของพลูคาว สามารถใช้รักษาอาการไอได้มีฤทธิ์ช่วยลดการอักเสบของแผลมีฤทธิ์ช่วยต่อต้านเชื้อไวรัสเชื้อแบคทีเรียเชื้อราต่าง ๆ ได้

8.กระเทียม

ช่วยควบคุมระดับโคเลสเตอรอลและไขมันในเลือด -ช่วยต่อต้านเชื้อแบคทีเรียและลดอาการอักเสบ -มีคุณสมบัติเป็นสารปฏิชีวนะ – ควบคุมการทำงานของร่างกายให้อยู่ในภาวะปกติ

9.สารสกัดจากกระชายขาว

มีในการฤทธิ์ต้านไวรัสซาร์ส ในระยะหลังการติดเชื้อได้ นอกจากนี้ยังสามารถยับยั้งการทำงานของเชื้อเอดส์ ต้านไวรัสไข้เลือดออกในกลุ่ม Flaviviridae family ยับยั้งเชื้อไวรัส picornavirus ซึ่งก่อโรคมือเท้าปาก ได้อีกด้วย และล่าสุดนี้ทางมหาวิทยาลัยมหิดล และศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) หรือ TCELS ยังพบว่าสารในกระชายขาว 2 ชนิด คือ Pandulatin A และ Pinostrobin มีฤทธิ์ในการยับยั้งเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ 100% ในหลอดทดลอง

10.ขิง

เป็นพืชสมุนไพรที่ทุกคนรู้จักกันดี มีติดครัวไว้แทบทุกบ้าน เพราะสามารถนำมาประกอบอาหารได้หลากหลายชนิด และยังสามารถนำมาต้มเป็นน้ำสมุนไพรดื่มได้อีกด้วย มีคุณสมบัติอุ่น รสชาติเผ็ดร้อน ช่วยแก้การท้องอืด เพื่อ เสียดท้อง อาหารไม่ย่อยได้ดี และยังมีฤทธิ์ในด้านไวรัสไข้หวัดใหญ่ แก้ไข้ ขับเสมหะ ได้อีกด้วย เนื่องจากในขิงพบว่ามีสารต้านอนุมูลอิสระ (anti-oxidant) และสารต้านการอักเสบ (anti-inflammatory) หลายชนิด โดยจากงานวิจัยจำลองภาพสามมิติ พบว่า สารสำคัญ Zingerol และ Gingerol สามารถแย่งจับกับตำแหน่ง main protease ที่ช่วยยับยั้งการแบ่งตัวของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้

11.ตะไคร้

รสหอมปร่า ขับลมในลำไส้ แก้ท้องอืดท้องเฟ้อแน่นจุกเสียด แก้อาการเกร็ง ขับเหงื่อ แก้โรคทางเดินปัสสาวะ แก้อาการขัดเบา ทำให้เจริญอาหาร ลดความดันโลหิต แก้เบื่ออาหาร บำรุงไฟฟ้าตุ แก้กษัย

12.หอมแดง

มีสรรพคุณช่วยให้หายใจสะดวกและโล่งขึ้น เป็นสมุนไพรที่ผู้เฒ่าผู้แก่นิยมนำมาทุบให้แตก แล้ววางไว้ใกล้ๆ ศีรษะ เพื่อให้เด็กสูดดมตามความเชื่อ ว่า ช่วยรักษาหวัดได้ทางวิทยาศาสตร์หอมแดง มีสารประกอบกลุ่มออร์กาโนซัลเฟอร์สมุนไพรกลุ่ม Adaptogens คือ สารจากสมุนไพรธรรมชาติที่ให้ฤทธิ์ในการควบคุมกระบวนการทางสรีรวิทยา ช่วยให้เกิดความสมดุลของร่างกาย เช่น ช่วยลดการเกิดสภาวะเครียดในร่างกาย เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ต่อต้านไวรัส จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อ

ป้องกัน สร้างเสริมและดูแลสุขภาพสำหรับยุคโควิด-19 ได้ ตัวอย่างสมุนไพรในกลุ่มนี้ ได้แก่ ฟ้าทะเลลายโจร, กระชาย, หญ้าไต้ใบ, กระเพรา, ยอ, ขมิ้นชัน, มะขามป้อม, ตะไคร้ เป็นต้น

ปัจจุบันมีสมุนไพรที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 1 คือ ฟ้าทะเลลายโจร

ตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย “ฟ้าทะเลลายโจร” จัดเป็นสมุนไพรที่มีรสขม อยู่ในกลุ่มยาเย็น มีสรรพคุณทางการแพทย์แผนไทย ใช้บรรเทาอาการไข้หวัด แก้อาการไอและเจ็บคอ เป็นสมุนไพรที่ได้ถูกบรรจุอยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (บัญชียาจากสมุนไพร) กระทรวงสาธารณสุขในรูปแบบยาเดี่ยวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมุนไพรฟ้าทะเลลายโจรกันอย่างแพร่หลาย มีข้อมูลสนับสนุนจากงานวิจัยทางคลินิกพบว่า สมุนไพรฟ้าทะเลลายโจรมีส่วนช่วยรักษาอาการของโรคติดเชื้อเฉียบพลันของระบบทางเดินหายใจ (acute respiratory tract infection) เช่น อาการไอ อาการเจ็บคอได้ดีในปี พ.ศ.2555 ได้มีข้อมูลงานวิจัย จากผู้ป่วยจำนวน 807 คน พบว่าผลิตภัณฑ์สารสกัดจากฟ้าทะเลลายโจรร่วมกับสมุนไพรอื่น ๆ ขนาดรับประทาน 31.5-200 มิลลิกรัม/วัน รับประทานเป็นเวลา 3-10 วัน มีผลช่วยลดความถี่และความรุนแรงของอาการไอเนื่องจากไข้หวัด (common cold) และอาการอักเสบของระบบทางเดินหายใจส่วนบนได้

ในมุมมองการเกิดโรคหรืออาการตามศาสตร์การแพทย์แผนไทยนั้น อาการไข้ ไอ เจ็บคอ เป็นอิทธิพลของธาตุไฟที่เพิ่มปริมาณสูงขึ้น ทำให้เกิดอาการดังกล่าว เราจึงสามารถใช้สมุนไพรฤทธิ์เย็น (สมุนไพรฟ้าทะเลลายโจร) เพื่อใช้ในการรักษาอาการที่ส่งผลมาจากอิทธิพลของไฟที่เพิ่มขึ้นได้ พูดง่ายๆคือ ใช้ความเย็น ปรับหรือลดปริมาณความร้อนในร่างกายให้สมดุลนั่นเอง แต่หากใช้ในปริมาณเกินความจำเป็นก็อาจส่งผลทำให้ ร่างกายมีปริมาณความเย็นเกินไป ส่งผลทำให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์ตามมาได้ เช่น อาการชาต้งร่างกาย แขน-ขาอ่อนแรง ท้องอืดท้องเฟ้อ ท้องเสีย หรือผื่นแพ้ตามร่างกาย เป็นต้น

รูปแบบของยาฟ้าทะเลลายโจรที่มีในท้องตลาด แบ่งออกเป็น

1. ยาจากผงฟ้าทะเลลายโจร เป็นฟ้าทะเลลายโจรที่ตากแห้ง และนำมาบดเป็นผง และนำมาบรรจุแคปซูล หรือทำเป็นยาเม็ด ซึ่งจะมียาไฟเบอร์จากใบไม้และสารสำคัญที่ออกฤทธิ์ที่เรียกว่า Andrographolide โดยองค์ประกอบอาหารและยา ระบุว่า ยาจากผงฟ้าทะเลลายโจร ควรมีความเข้มข้นของ Andrographolide ไม่ต่ำกว่า 1%

2. ยาจากสารสกัดฟ้าทะเลลายโจร คือการสกัดสาร Andrographolide ล้วน ๆ ไม่มีการเจือปนใบหรือไฟเบอร์อ้างอิงจาก: โรงพยาบาลวิชัยเวชอินเตอร์เนชั่นแนลหนองแขม.//(2564)

ส่วนฤทธิ์ทางยาของฟ้าทะเลลายโจรที่ทำให้หลายคนสนใจและหยิบมาเป็นทางเลือกเพื่อช่วยรักษาผู้ป่วยโควิด-19 ที่มีอาการไม่รุนแรง ได้แก่

- ลดไข้
- ต้านการอักเสบ

- ด้านไวรัสบางชนิด เช่น หวัด และข้อมูลสิทธิบัตรของจีน ที่ระบุว่า สามารถต้าน SARS-CoV-2 ที่เป็นที่มาของโควิด-19 ได้

- กระตุ้นภูมิคุ้มกัน

ยาฟ้าทะลายโจรป้องกันโควิด-19 ได้หรือไม่

ยาฟ้าทะลายโจร ไม่สามารถป้องกันไวรัสเข้าสู่เซลล์ได้ แต่ช่วยบรรเทาอาการในกลุ่มผู้ติดเชื้อที่ไม่รุนแรงได้ เช่น คัดจมูก มีน้ำมูก ลดโอกาสที่โรคจะลุกลามลงปอด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องฉีดวัคซีน และปฏิบัติตัวตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุขเพื่อป้องกันการติดเชื้ออย่างเคร่งครัด

ยาฟ้าทะลายโจรสำหรับรักษาผู้ป่วยโควิด-19

สำหรับผู้ป่วยโควิด-19 กลุ่มที่มีอาการเล็กน้อย เมื่อได้รับฟ้าทะลายโจร (Andrographolide) ตามขนาดที่กำหนด คือ 180 มิลลิกรัมต่อวัน คือมากกว่าขนาดที่ใช้ในการรักษาหวัด 3 เท่า แต่ก็ยังเป็นขนาดที่มีความปลอดภัย และใช้ภายใต้คำแนะนำของแพทย์ พบว่าช่วยให้อาการเกิดปอดอักเสบลดลง

วิธีการใช้งานสำหรับผู้ป่วยโควิด-19

- ใช้เมื่อใกล้ชิดกับผู้ป่วย และเริ่มมีอาการป่วยเล็กน้อย เช่น คัดจมูก มีน้ำมูก
- ควรทานไม่เกินวันละ 180 มิลลิกรัม แบ่งทานวันละ 3-4 ครั้ง แล้วแต่ขนาด Andrographolide ที่ระบุในแต่ละแคปซูล ไม่ควรทานติดต่อกันเกิน 5 วัน
- หลังทานยาฟ้าทะลายโจรได้ 3 วัน หากอาการไม่ดีขึ้น ควรพบแพทย์

ข้อห้ามในการใช้ยาฟ้าทะลายโจร

- ผู้แพ้ยาฟ้าทะลายโจร
 - หญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตรไม่ควรใช้
 - ผู้ที่มีอาการไข้สูง
 - ข้อควรระวังในการใช้ยาฟ้าทะลายโจร
 - ผู้ป่วยโรคตับ ไต โรคหัวใจและหลอดเลือด และโรคประจำตัวอื่น ๆ ห้ามใช้ยานี้ร่วมกับยาต้านการแข็งตัวของเลือด ยาวาร์ฟาริน แอสไพริน โคลพิโดเกรล ยาลดความดันโลหิต
 - ห้ามใช้ยาฟ้าทะลายโจรติดต่อกันเกิน 5 วัน อาจเกิดปัญหาต่อร่างกายได้
- อาการไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการทานยาฟ้าทะลายโจร สามารถเกิดขึ้นได้ แต่จะเป็นอาการที่ไม่รุนแรง เช่น

- คลื่นไส้ อาเจียน
- รู้สึกขมๆ ในคอ
- มีอาการถ่ายเหลว ถ่ายบ่อย

สำหรับผู้สูงอายุ ที่มีโรคประจำตัว หากทานยาฟ้าทะลายโจร อาจพบการขยายของหลอดเลือด ทำให้ความดันลดลง เวียนศีรษะ มือเย็น อ่อนแรง ใจเต้นเร็ว แน่นหน้าอก ซึ่งต้องใช้ด้วยความระมัดระวังและอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ ซึ่งอาการต่าง ๆ เหล่านี้ หากทานยาฟ้าทะลายโจร

รูติน (Rutin) เป็นสารฟลาโวนอยด์ (Flavonoid) ชนิดหนึ่ง มีสมบัติเด่นในการต้านอนุมูลอิสระ การอักเสบ เชื้อไวรัส และเชื้อจุลินทรีย์ และเป็นสารสกัดที่นักวิจัยหลายกลุ่มในต่างประเทศให้ความสนใจ นับตั้งแต่โรคโควิด-19 เริ่มระบาดว่าน่าจะสามารถยับยั้งเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ “รูตินอยู่ภายในพืชเกือบทุกชนิด โดยเฉพาะในผิวเปลือกของพืชตระกูลส้ม เพียงแต่ในเปลือกส้มพบสารรูตินในปริมาณที่สูง อีกชนิดที่มีสมบัติเช่นเดียวกับสารรูตินคือไบคาล레인 (Baicalein) พบมากในเปลือกต้นเพกาซึ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรินทร์ ขวศิริ จากภาควิชาเคมี ได้ดัดแปลงโครงสร้างทางเคมีของ

สารทั้งสองชนิดให้แตกต่างกันไปจากองค์ประกอบของสารตามธรรมชาติก่อนนำไปทดสอบ” กิตติคุณกล่าวต่อกลุ่มวิจัยภาควิชาชีวเคมี คณะวิทยาศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถือเป็นกลุ่มแรกที่สามารถพิสูจน์ประสิทธิภาพของรูตินว่าได้ผลจริงในการต้านไวรัสโควิด-19 ในหลอดทดลอง และกำลังอยู่ในขั้นตอนของการตีพิมพ์งานวิจัยดังกล่าว

ข้อดี คือ การบริหารจัดการสมุนไพรทำให้มีการใช้สมุนไพรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ข้อเสีย คือ เนื่องจากการบริหารจัดการสมุนไพรมีความสัมพันธ์กับเงิน เครื่องจักร อาจจะทำให้การสนับสนุนในด้านนี้บกร่องเพราะหน่วยงานดูแลไม่ทั่วถึง

บทสรุป

จะเห็นได้ว่าพืชผักสมุนไพรใกล้ตัวหลายชนิดที่เราอาจมองข้าม ภูมิปัญญาไทยที่ส่งต่อมารุ่นสู่รุ่นกลับมีคุณสมบัติช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานช่วยในการป้องกันเชื้อโควิด-19 ได้ นับว่าสมุนไพรไทยผลิตผลจากธรรมชาติที่อยู่คู่บ้านคู่มืองคนไทยมีสรรพคุณเป็นประโยชน์สามารถนำมาปรับใช้ช่วยเสริมระบบภูมิคุ้มกันกับร่างกายเราให้แข็งแรง แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงอยู่เสมอว่าสมุนไพรแต่ละชนิดนอกจากจะมีผลดีต่อสุขภาพแล้วบางชนิดมีข้อจำกัดในการใช้โดยเฉพาะผู้ที่มีโรคประจำตัวต้องศึกษาอย่างละเอียดหรือได้รับคำแนะนำจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้แล้วการศึกษาข้อมูลสรรพคุณของสมุนไพรแต่ละชนิดให้ละเอียดก็ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญเช่นกัน

นอกจากสมุนไพรไทยจะให้ผลดีในการรักษาโควิด-19 แล้ว ในเชิงเศรษฐกิจก็น่าสนใจอยู่ไม่น้อย นอกจากการใช้ยาแพทย์แผนไทยรักษาอาการจากโควิด-19 แล้ว รัฐบาลยังสามารถสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจจากยาสมุนไพรไทย ซึ่งจะช่วยทดแทนรายได้จากการท่องเที่ยวที่ขาดหายไปจากผลกระทบของโควิด-19 อีกด้วย

สรุปได้ว่าการศึกษาเรื่องการรักษาโควิด 19 โดยการบริหารจัดการจากการใช้สมุนไพรธรรมชาติ มีการบริหารที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ส่วนการนำสมุนไพรมาใช้รักษาร่วมกับยาแผนปัจจุบันใช้ได้ผลดี ในการศึกษาข้อมูลการใช้สมุนไพรทำให้เราใช้สมุนไพรได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมเหมาะสมในที่นี้คือเหมาะสมกับโรค เหมาะสมปัจจัยที่ใช้ในการผลิต และได้ใช้สมุนไพรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมไปถึงการนำสมุนไพรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง (References)

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลหน่วยแพทย์ทางเลือก. (2564).

สรรพคุณฟ้าทะลายโจร. สืบค้น 5 ตุลาคม 2564, จาก

https://med.mahidol.ac.th/altern_med/th/km/19jun2020-1729

ชาติสยาม หม่อมแก้ว. (2564). จุฬาฯ เร่งวิจัย “รูติน” สารสกัดสมุนไพรต้านโควิด-19. สืบค้น 5

ตุลาคม 2564, จาก <https://www.chula.ac.th/highlight/45224/>

- ไทยรัฐ. (2564). สมุนไพรไทยสู้โควิด ทางรอดรักษายู่บ้าน. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/society/2152508>
- โรงพยาบาลวิชัยเวชอินเตอร์เนชั่นแนลหนองแขม. (2564). วิธีใช้ยาฟ้าทะลายโจรสำหรับผู้ป่วยโควิด-19. สืบค้น 6 ตุลาคม 2564, จาก <https://vichaivej-nongkhaem.com/health-info/>
- โรงพยาบาลสินแพทย์. (2564). ฟ้าทะลายโจร. สืบค้น 6 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.synphaet.co.th/>
- โรงพยาบาลเพชรเวช. (2564). ยาฟ้าทะลายโจรป้องกันโควิด-19 ได้หรือไม่. สืบค้น 6 ตุลาคม 2564, จาก https://www.petcharavejhospital.com/th/Article/article_detail/Andrographolide-with-covid-19
- ศรียา ธรรมรักษ์. (2564). คู่มือการดูแลสุขภาพสำหรับประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอก3 ด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและสมุนไพร. สืบค้น 6 ตุลาคม 2564, จาก <http://afdc.rtarf.mi.th/afdcintra/afdc/healthy64.pdf>
- Beezab. (2564). สมุนไพร. สืบค้น 5 ตุลาคม 2564, จาก <https://beezab.com>

ความเหลื่อมทางล้ำด้านสาธารณสุขสถานการณ์โควิด 19 ในไทย

Public Health Inequality Covid 19 Situation in Thailand

วันวิสา thinamkham¹ วิภาดา เทพมาศ² ธนาธิป พิมโพธิ์³ สิทธิพล พยัคฆ์⁴ จุฑาธิป ประดิพัทธ์นฤมล⁵
Wanwisa Thinamkham, Wipada Thapepmart, Thanathip phimpho,
Sitthiphol Phayak, Chuthatip Pradipatnaruemol

บทคัดย่อ (Abstract)

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ผ่านมาถึงแม้ว่าระบบการบริหารจัดการทางสาธารณสุขไทยเราจะอยู่ในอันดับต้นๆ ของโลก ซึ่งถือเป็นลำดับต้นๆ ของโลก แต่ถ้ามองย้อนกลับมาแล้วยังพบว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมาเรามีความเหลื่อมล้ำทางการให้บริการทางสาธารณสุขอยู่พอสมควร ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและได้รับบริการที่มีคุณภาพและค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นมาก จนเป็นปัญหาสำหรับประชาชนและระบบกองทุนเพื่อสุขภาพ และด้วยถึงแม้บริการทางการแพทย์ที่เจริญขึ้นนั้น อาศัยความรู้ทางเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่รับมาจากต่างประเทศเป็นหลัก แต่ก็ยังมีบางพื้นที่ หรือชนบทบางพื้นที่ ที่ทางด้านสาธารณสุขเข้าไม่ถึงและยังไม่ค่อยไม่สนใจเท่าที่ควรอยู่ดี ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลกระทบสังคมในวงกว้างคือทำให้ประชาชนได้รับโอกาสอย่างไม่เท่าเทียมกัน ตั้งแต่การรักษาพยาบาล การดูแลใกล้ชิด ความเอาใจใส่ และสวัสดิการพื้นฐาน ในทางด้านการศึกษา หรือบุคลากรทางการแพทย์ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ไม่เพียงพอต่อผู้ป่วย ก็เป็นอีกหนึ่งที่ยังขาดหาย ทางสาธารณสุขจึงยังไม่สามารถเข้าถึงชนบทได้ทุกที่ การแก้ไขความเหลื่อมล้ำใน

Received: 2021-12-15 Revised: 2022-05-19 Accepted: 2022-05-31

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Bachelor of Public Administration in Program Public Administration, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: wipada.t@psru.ca.th

² วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

³ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

⁴ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

⁵ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

ระบบบริการสาธารณสุขที่เป็นรูปธรรมประการหนึ่งคือการที่องค์กรด้านสาธารณสุขจะต้องรับผิดชอบ

คำสำคัญ (Keywords): ความเหลื่อมล้ำ; ความยากจน; สังคมไทย

Abstract

Under the situation of the epidemic of the Covid-19 virus in the past, although the management system of Thai public health procurement, we are at the top of the world. which is considered to be the first in the world But if we look back, we have found that in the past, we have disparities in accessing and receiving quality services and the cost is so high that it is a problem for the people and the fund system for health and with the increasing medical services Relying mainly on technological knowledge and equipment received from foreign countries But there are still some areas or some rural areas. that the public health does not reach and is not as interested as it should be Impact on society in a wide way is to cause people to receive unequal opportunities. since medical treatment close care, attention and well-being are fundamental in education. or medical personnel and inadequate medical equipment for patients is another one that is still missing Public health is therefore unable to reach rural areas anywhere. Addressing inequalities in the health care system is a tangible, concrete one for public health organizations to be held accountable.

Keywords Inequality; Poverty; Thai society

บทนำ (Introduction)

นับตั้งแต่ปี 2545 อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นช่วงเวลาเริ่มต้นที่ทำให้คนไทยลดภาวะที่เรียกว่าล้มละลาย จากค่ารักษาพยาบาล เนื่องจาก พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มีผลบังคับใช้ ทำให้คนไทยที่ไม่ได้อยู่ในสิทธิรักษาพยาบาลระบบประกันสังคมและสวัสดิการข้าราชการ มีสิทธิรักษาพยาบาลในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ บัตรทอง หรือ 30 บาทรักษาทุกโรค หรือชื่อทางการคือ โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เป็นนโยบายของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ที่ทำเพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพ โดยคนไทยทุกคนสามารถรับบริการรักษาโรค โดยจ่ายเพียงแค่สามสิบบาท โดยภาครัฐจะให้ประชาชนลงทะเบียนกับโรงพยาบาลและรัฐจัดสรรงบประมาณลงในโรงพยาบาลที่เป็นประกันสุขภาพภาครัฐ ส่งผลให้อัตราการเข้าถึงบริการระบบสาธารณสุขเพิ่มขึ้น ในปี 2556 อัตราผู้ป่วยนอก 155 ล้านครั้ง ผู้ป่วยใน 12 ล้านวัน เป็นกว่า 300 ล้านครั้ง

และ 29 ล้านวัน ในปี 2560 แต่ในมุมมองของภาคประชาสังคมเห็นว่า แม้คนไทยเข้าถึงมากขึ้นแต่ยังเหลื่อมล้ำ ก่อนหน้านั้นในราวปี 2556 สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ได้มีการระบุถึงเรื่องสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำในระบบประกันสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ว่า หลังจากที่มีบัตรทองส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำในระบบสุขภาพลดลงอย่างเป็นรูปธรรม เห็นได้จาก 1. การเข้าถึงบริการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการเฉพาะทาง เช่น ต้อกระจก หัวใจ มะเร็ง 2. ประสิทธิภาพในการรักษาโรคเรื้อรังอย่างความดัน เบาหวาน ไขมันในเลือดสูง มีแนวโน้มดีขึ้น และ 3. ความยากจนเนื่องจากภาระรายจ่ายด้านสุขภาพลดลง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำ

นักเสรีนิยม ได้แสดงทัศนะโดยทั่วไปจะไม่มีจุดยืนเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำ เนื่องจากเชื่อว่ารัฐควรปล่อยให้มนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพที่จะทำอะไรเอง เพราะมองว่าเสรีภาพของปัจเจกคือคุณค่าและคุณธรรมที่สำคัญที่สุด ความยุติธรรมต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ วิถีสุขภาพกับโรค COVID-19 ถือเป็นความท้าทายครั้งใหญ่ของมนุษยชาติ รวมถึงประเทศไทยด้วย เพราะโรคระบาดที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนในทุกด้านอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ดีที่สุดที่เราทุกคนควรทำตอนนี้ คือ ความพยายามที่จะผ่านวิกฤตินี้ไปได้ รัฐมีหน้าที่อำนวยความสะดวกความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย โดยไม่ต้องสนใจว่าความเท่าเทียมดังกล่าวจะนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำหรือไม่เพียงใด เนื่องจากกลไกตลาด (ผลรวมของการกระทำโดยเสรีของปัจเจก) คือ กลไกที่ดีที่สุดหรือมีข้อบกพร่องน้อยที่สุดแล้วในการสร้างประโยชน์ นักเสรีนิยมที่รณรงค์ความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายนั้นตระหนักดีว่า มนุษย์เกิดมาไม่เท่าเทียมกันและความไม่เท่าเทียมกันนี้เองที่เป็นบ่อเกิดของการร่วมมือกันทางสังคมและอารยธรรม

วิกฤติ COVID-19 ส่งผลกระทบที่ใหญ่มาก เพราะเป็นโรคระบาดที่เกิดขึ้นทั่วโลก มีทั้งผลกระทบด้านลบและด้านบวกที่มองเห็นได้ ผลกระทบด้านลบ คือ

1. ผลกระทบด้านสุขภาพ มีประชาชนเจ็บป่วยและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก และบุคลากรทางการแพทย์ต้องทำงานหนักมากขึ้น บางครั้งอุปกรณ์ทางการแพทย์ก็ไม่เพียงพอที่จะรองรับผู้ป่วย จึงทำให้หลายจังหวัด หลายพื้นที่จะต้องมีโรงพยาบาลสนามหรือเตียงสำรองที่สร้างขึ้นมาเอง เพื่อให้มีจำนวนมากพอเท่ากับผู้ป่วย

2. ผลกระทบทางด้านสังคม เกิดความตระหนก ตื่นกลัวและมีการนำมาสู่ความแตกแยก เกิดการกีดกัน โดยเฉพาะในช่วงแรกๆ ของการระบาด สังคมกลุ่มเล็กเริ่มวนวาย ทะเลาะ มีการปิดกั้นพื้นที่บางส่วน มีการระแวงกันเกิดขึ้น

ทั้งนี้ถึงแม้ว่าจะมีการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย แต่ก็ยังมีประชาชนบางส่วนที่ยังไม่ได้รับวัคซีน หรือได้รับวัคซีนคุณภาพต่ำ เพราะต้องรอทางหน่วยงานภาครัฐจัดหาวัคซีนมาให้อีก แต่ก็ต้องใช้เวลานานกว่าที่ทางหน่วยงานรัฐจะจัดหาวัคซีนมาให้ประชาชนทุกคนทั้ง 2 เข็ม ส่วนวัคซีนที่มีคุณภาพสูงก็อาจจะถูกฉีดยให้กับบุคคลที่มีอิทธิพล หรือฐานะทางสังคมตามลำดับ หรือที่เรียกว่า VIP เป็นต้น (สมชัย จิตสุชน, 2558)

ความยุติธรรมทางสังคม

มีนักคิดจำนวนไม่น้อยมองว่าโครงสร้างของสังคมทุกสังคมล้วนเป็นผลผลิตของความไม่เท่าเทียมและความมอยุติธรรมในอดีตที่สะสมทับถมกันมานานหลายชั่วอายุคนที่ยาวนาน

นักเศรษฐศาสตร์ Patrick Diamond มองว่าสังคมแบบคุณธรรมนิยมสมบูรณ์ เป็นสังคมที่สมาชิกทุกคนเลื่อนฐานะได้ด้วยความสามารถของตนเองล้วน ๆ ไม่ใช่ด้วยอภิสิทธิ์หรือเส้นสายใด ที่ปราศจากการกระจายความมั่งคั่งไม่ใช่สังคมที่พึ่งปรารภณา เนื่องจากกลุ่มบุคคลที่ประสบความสำเร็จในรุ่นของตัวเองจะกลายเป็นชนชั้นที่ฝังรากลึกสำหรับคนรุ่นต่อไป เก็บความมั่งคั่งที่ตนสะสมเอาไว้เป็นทุนสำหรับลูกหลาน เมื่อเป็นอย่างนี้ลูกหลานของคนจนก็จะยิ่งเสียเปรียบคนรวยและความเหลื่อมล้ำก็จะยิ่งถ่างกว้างขึ้นเรื่อย ๆ เพียงเพราะพวกเขาเกิดมาในครอบครัวที่ยากจน นักคิดที่รณรงค์ความยุติธรรมทางสังคมมองว่านี่ คือความมอยุติธรรมทางสังคมที่ต้องการหาทางบรรเทาหรือกำจัดให้ได้มากที่สุด (Patrick Diamond, 2009)

ความเสมอภาค

ความเสมอภาค (Equality) เป็นมโนทัศน์พื้นฐานที่สุดเรื่องหนึ่งไม่ว่าจะกล่าวในมิติทางการเมืองหรือในทางด้านสาธารณสุข คนทั่วไปมักสับสนกับคำว่า ความเสมอภาค และ ความเหมือนกัน มีความหมายใกล้เคียงกันแต่ในความเป็นจริงแล้วทั้งสองคำมีลักษณะต่างกันกล่าวคือ มักคิดว่าการรับรองความเสมอภาคของมนุษย์เท่ากับการทำให้มนุษย์ทุกคนเท่ากัน จนมักโต้แย้งว่าความเสมอภาคไม่มีทางเป็นไปได้ จึงควรทำความเข้าใจเบื้องต้นว่าหลักการของความเสมอภาค ไม่เคยเรียกร้องให้มนุษย์ทุกคนต้องเหมือนกันหมด

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ และยูนิเซฟ ร่วมกันจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือเด็กโควิด-19 ขึ้น เพื่อบูรณาการข้อมูลเด็กที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ทั้งประเทศและยังมีผู้ที่ยังไม่ป่วยแต่ได้รับผลกระทบโดยตรง เช่น คนในครอบครัวหรือผู้ปกครองติดเชื้อ ป่วยหนักหรือเสียชีวิต ทำให้บุคคลเหล่านั้นโดดเดี่ยวหรือกำพรว์เด็กที่เข้าไม่ถึงการรักษา ขาดแคลนอาหาร และหลุดออกนอกระบบจึงจำเป็นต้องรีบดำเนินการให้ไวที่สุด

ประชาชนไม่ควรถูกปล่อยทิ้งไว้ แม้ว่ามนุษย์เราจะมีแตกต่างกันเป็นธรรมชาติทั้งโดยชาติพันธุ์ รูปร่าง ผิวพรรณ เพศสภาพ บุคลิก ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม และอื่นๆ แต่ความแตกต่างนั้นไม่ได้เป็นเหตุผลทำให้มนุษย์ต้องไม่เสมอภาคกัน เพราะความเสมอภาค ตรงข้ามกับความไม่เสมอภาค ไม่ได้ตรงข้ามกับคำว่าความแตกต่าง อย่างที่หลายคนทักท้วง สะท้อนให้เห็นว่า มนุษย์เราแตกต่างกันโดยธรรมชาติ แต่ก็สามารถและควรเท่าเทียมกันได้ ดังนั้นเมื่อกล่าวว่าคนเสมอภาคกัน จึงไม่ได้หมายความว่าคนเหมือนกันทุกด้านไม่ว่าจะเป็นชาติตระกูล หน้าตา ความสามารถ สติปัญญา แต่การที่บอกว่าเสมอภาคกันมีความหมายว่า มนุษย์เท่าเทียมกันทั้งในความเป็นมนุษย์ และตามกฎหมายของรัฐ ดังที่มีวลีสำคัญที่สะท้อนความเสมอภาคคือ Equality Before the Law

ซึ่งหมายความว่า บุคคลทุกผู้ทุกนามย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกระบวนของกฎหมายอย่างเป็นธรรม หรือความเสมอภาคกัน (ญัตินัย แก้วโพนงาม, 2561)

ระบบสุขภาพที่สมบูรณ์จึงมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ระบบสุขภาพที่สมบูรณ์จึงมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง แวดล้อมด้วยกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมฟื้นฟูและดำรงสุขภาพของประชาชน กิจกรรมเหล่านี้มักประกอบกันขึ้นเป็นระบบสุขภาพ ซึ่งอาจจะจำแนกแยกย่อยได้เป็น 6 ระบบ ได้แก่ ระบบบริการ ระบบผู้ให้บริการ ระบบผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ ระบบการเงินการคลัง ระบบสารสนเทศและระบบอภิบาล

ในเชิงบทบาทหน้าที่ ระบบสุขภาพมุ่งหวังให้ประชาชนจะมีสุขภาพกายและจิตที่ดี ผ่านกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาโรค ฟื้นฟูการทำงานของร่างกาย และกระบวนการสร้างความแข็งแกร่งและความพร้อมของสาธารณสุขในการรับมือโรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อ และภัยพิบัติ โดยเฉพาะโรค COVID 19 นอกเหนือการตอบสนองความคาดหวังของประชาชนดังกล่าว ระบบสุขภาพที่ดีควรเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ของทุกคน ยึดมั่นในหลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินการ และให้ความเท่าเทียมด้านสิทธิประโยชน์แก่ชนทุกกลุ่มอย่างเหมาะสม

ในความร่วมมือของอาสาสมัคร โดยเฉพาะในขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ป่วยบางรายที่อาการอาจไม่หนักมาก แต่เมื่อต้องเป็นผู้ติดเชื้ออยู่คนเดียวที่บ้าน การได้รับความช่วยเหลือแม้เพียงเล็กน้อย ย่อมเหมือนกับเขาได้รับความหวังในการต่อสู้ต่อไปความสำคัญของความ ร่วมมือ ในเชิงเปรียบเทียบว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่อ่อนแอมาก ยิ่งมองไปที่เด็กเล็ก ๆ เราจะเห็นว่าลูกมนุษย์ต้องใช้เวลาเป็นสิบปีกว่าจะใช้ชีวิตได้ด้วยตนเอง ขณะที่สิ่งมีชีวิตอื่นสามารถลูกเดิน ออกบิน ว่ายน้ำ หรือดูแลตัวเองได้หลังเกิดมาเพียงไม่นาน และนี่คือเหตุผล หรือ ความลับ ที่ทำให้มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ยิ่งใหญ่ เพราะการที่สิ่งมีชีวิตแสนอ่อนแอจะเติบโตและพัฒนาการไปได้ เขาต้องอาศัยความช่วยเหลือจากคนอื่น ๆ ต้องอยู่กันเป็นชุมชน และมีสังคมขนาดใหญ่ (พลเดช ปิ่นประทีป, 2562)

ความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้

รัฐควรยังต้องดูแลรักษาประชาชนอยู่ต่อไป โดยเฉพาะสถานการณ์ วิกฤต COVID 19 ที่มีความอันตรายถึงชีวิต สิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงให้ได้ คือ การเอาเปรียบกันเองและ ความเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุขยังคงเป็นปัญหาที่ไม่เพียงประเทศไทยเท่านั้นที่ต้องเผชิญ แต่เกิดขึ้นกับอีกหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก ในสถานการณ์ที่ระบบสุขภาพถูกท้าทายด้วยวิกฤตครั้งใหญ่เช่นนี้ เราจะได้เห็นความพยายามของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการทุ่มกำลังเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากขึ้นภายใต้เวลาที่จำกัด

จึงได้มีระบบ telemedicine ถูกพัฒนาขึ้นโดยคำนึงถึงหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อปิดช่องว่างความไม่เท่าเทียมกัน โดยสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ในพื้นที่ชนบทห่างไกล ทำให้ผู้ป่วยเข้าถึงโอกาสในการรักษาที่พยาบาลที่มีคุณภาพเท่ากับทุกคน

ปัจจุบันทั่วโลกใช้บริการ telemedicine เพื่อให้ผู้ป่วยที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้ความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย ผู้ต้องขัง สามารถพบแพทย์ได้จากที่พักอาศัย ลดความเสี่ยงในการติดเชื้อเมื่อมารับบริการที่สถานพยาบาล ลดภาระการรักษา ลดค่าใช้จ่ายทั้งภาครัฐและของประชาชน ลดความแออัดของสถานที่ให้บริการ ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง รวมถึงประหยัดเวลา

การลดความเหลื่อมล้ำเรื่องรายได้ การศึกษา การบริการด้านสุขภาพ และการมีอำนาจในการตัดสินใจกำหนดนโยบายพัฒนาประเทศ อันเป็นปัจจัยทางสังคมกำหนดสุขภาพ เพื่อให้บุคคลมีสถานะทางสังคมที่ดีขึ้น จะสามารถนำพาเราไปสู่การบรรลุเป้าหมายเรื่องสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนได้ (นัตติดา บุนนาค, 2563)

องค์ประกอบที่น่าสนใจของความเหลื่อมล้ำในสาธารณสุข

ด้านโครงสร้าง

ปัญหาเชิงโครงสร้างซึ่งเกิดจากระบบที่ไม่เท่าเทียม และไม่ได้เพิ่งเกิดในช่วงการระบาด แต่เป็นฐานคิดในการบริหารจัดการของรัฐและวัฒนธรรมมานานแล้ว การแก้ไขความเหลื่อมล้ำในระบบบริการสาธารณสุขที่เป็นรูปธรรมประการหนึ่งคือการที่องค์กรด้านสาธารณสุขในระดับรัฐบาลแห่งเริ่มเก็บและเปิดเผยข้อมูลผู้ป่วย-ผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 โดยครอบคลุมเรื่องสถานะทางสังคม-เศรษฐกิจ ซึ่งนอกจากจะสามารถนำไปวิเคราะห์ห่อุปสรรคทั้งด้านเศรษฐกิจและทางกายภาพของกลุ่มเปราะบางที่ไม่เอื้อต่อการป้องกันการระบาด

ด้านสวัสดิการรักษายาบาล

ระบบสวัสดิการรักษายาบาลในประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญและมีการพัฒนาระบบสวัสดิการรักษายาบาลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสวัสดิการด้านการรักษายาบาลระบบแรกๆ ที่เริ่มขึ้นก็คือ ระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ การรักษายาบาลที่รัฐจัดให้คนไทยทุกคนต้องมีสิทธิสวัสดิการรักษายาบาล 1 สิทธิ โดยประชาชนคนไทยที่หมายถึงก็คือ คนไทยที่มีเลขบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก ระบบสวัสดิการในปัจจุบัน โดยใช้เลขบัตรประจำตัวประชาชนเป็นเลขอ้างอิงในการตรวจสอบสิทธิของประชาชนคนไทย เพื่อแยกแยะผู้มีสิทธิแต่ละระบบและป้องกันปัญหาการใช้สิทธิซ้ำซ้อน ซึ่งครอบคลุมประชาชนคนไทยเกินร้อยละ 90 ของประชาชนทั้งประเทศ ประชาชนส่วนที่เหลือก็มีหน่วยงานที่รองรับอยู่ เช่น รัฐวิสาหกิจองค์กรอิสระ ราชการส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งจะมีกฎหมายเฉพาะของหน่วยงานนั้น ๆ

ด้านการบริการสาธารณสุข

ปัจจุบันสิทธิในการรักษายาบาลครอบคลุมคนไทยทั้งประเทศผ่าน 3 กลไก คือ โครงการหลัก ประกันสุขภาพถ้วนหน้า สวัสดิการข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจและ โครงการประกันสังคมและกองทุนทดแทน แต่ในความครอบคลุมโดยหลักการนั้นก็ยังมีความเหลื่อมล้ำปรากฏอยู่กลุ่มคนที่มีฐานะดีสามารถเข้าถึงและได้รู้ประโยชน์จากการและเข้าใจสาธารณสุขของรัฐมากกว่า กลุ่มอื่นๆ โดยมากเนื่องมาจากการใช้สิทธิของระบบราชการในระบบสวัสดิการข้าราชการซึ่งปัจจุบันมีจำนวนไม่น้อยในขณะ ที่ประชาชนที่มีสิทธิรับบริการในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ในการแก้ไขความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงบริการรัฐด้านสาธารณสุขควรแก้ไขโดยต้องอยู่บนฐานคิดที่ได้รับการรับรองในรัฐธรรมนูญว่า คนทุกคนเป็นมนุษย์เหมือนกันไม่ว่าจะมีฐานะเช่นไร ประกอบอาชีพอะไรก็ตามสิทธิที่จะได้รับการรักษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกปัญหาสำคัญ ที่สุดที่ควรพิจารณาคือการที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพได้เท่าเทียมกันอาจเป็นเพราะข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ การกระจายตัวของสถานรักษาพยาบาลปริมาณบุคลากร ที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลไม่สามารถเข้ารับบริการการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพเทียบเคียงกับประชาชนที่อยู่ในเขตเมือง เหล่านี้เป็นปัญหาที่ควรได้รับการบรรเทาอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ในด้านการเข้าถึงบริการสาธารณสุขด้านการรักษาพยาบาล

ด้านการสำรวจ

การสำรวจจากองค์กรภาคประชาสังคม และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง อย่างการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต อายุขัย และอัตราการเสียชีวิตพิจารณาว่า ขณะที่การรายงานเรื่องการระบาดในเรือนจำมีข้อจำกัดเนื่องจากหน่วยงานรัฐไม่เปิดเผย จากข้อมูลจะช่วยให้ข้อมูลเชิงสถิติให้เข้าใจง่ายทั้งในการเขียนเรียบเรียงและการแปลงเป็นภาพ เพื่อสะท้อนปัญหาจากกรณีของวิถีคิดของสังคม (พลเดช ปิ่นประทีป, 2562)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุข

ความเหลื่อมล้ำทางการรักษา

ความก้าวหน้าบนฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้เพิ่มสมรรถนะ และเป็นประโยชน์มากขึ้นในการรักษาพยาบาล ช่วยชีวิตผู้ป่วย เป้าหมายอยู่ที่บริการผู้ป่วย สภาพของระบบบริการสุขภาพดังนี้ จึงมีผลให้ค่าจ่ายด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมากโดยรวดเร็ว ขาดกลไกการควบคุมค่าใช้จ่าย ผู้ที่เจ็บป่วยร้ายแรงต้องเผชิญกับค่าใช้จ่ายจนกลายเป็นคนยากจน ระบบทุนเพื่อใช้รักษาโรคให้แก่ประชาชนต้องใช้เพิ่มขึ้นจนเกินกำลังทางการเงินของชาติ ระบบที่ด้อยประสิทธิภาพและมีทรัพยากรไม่เพียงพอนี้ นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำที่ประชาชนได้รับจากบริการสุขภาพ นับเป็นความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่ร้ายแรง คนรวยจะมีโอกาสได้รับการบริการทางสุขภาพในระดับที่ดีกว่าคนจน มีคนคอยให้บริการอย่างสะดวกสบาย ซึ่งต่างจากคนจนหากเกิดการเจ็บป่วยกลับกลายเป็นผู้ได้รับบริการทางสุขภาพในฐานะที่เป็นพลเมืองอีกชั้น ผู้เขียนขอยกตัวอย่างเช่น หากมีคนไข้ที่มีอาการเดียวกันแต่เข้ารับการรักษาโดยใช้สิทธิที่ต่างกันก็จะพบกับการให้บริการที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

ความเหลื่อมล้ำทางสิทธิคุ้มครอง

ประเทศไทยภายหลังจากที่มีพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้พัฒนาไปอย่างก้าวหน้า ในด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และด้านการสาธารณสุข โดยประชาชนชาวไทยเกือบทั้งหมดของประเทศได้รับสิทธิในการรับการรักษาพยาบาลจากหนึ่งในสามระบบหลักตามสิทธิของตน คือ สวัสดิการข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ ระบบประกันสังคม และระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า อีกทั้งยังได้รับสิทธิในการเข้ารับบริการในกรณีอุบัติเหตุและ

ฉุกเฉินโดยไม่ต้องถามสิทธิและไม่ต้องสำรองเงินจ่ายไปก่อน แต่ก็ยังมีประชาชนอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้รับสิทธิเหมือนของคนอื่นๆ หรืออีกทางหนึ่งคือได้รับสิทธิ แต่ไม่รู้จะใช้ในทางไหน และโอกาสในการใช้สิทธิในการคุ้มครอง

ความเหลื่อมล้ำทางระบบสาธารณสุข

ทางด้านสาธารณสุขที่ควรมีการผลักดันเพื่อพัฒนาระบบสาธารณสุขของประเทศให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการเข้ารับบริการสุขภาพ การพัฒนาคุณภาพบริการและการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมในการได้รับบริการ ของผู้ที่อยู่ในระบบหลักประกันสุขภาพที่แตกต่างกัน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อรับผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และในปัจจุบัน ทั้งสามระบบนี้ให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนในสัดส่วนที่ต่างกัน ระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการและครอบครัว และระบบประกันสังคมให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้าง ในขณะที่ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้ความคุ้มครองอันแก่ประชาชนที่นอกเหนือจาก 2 ระบบ จึงเป็นที่ถกเถียงกันมานานเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่แตกต่างกัน (ธนาพล อิวสกุล และคณะ, 2564)

บทสรุป

สถานการณ์ในปัจจุบันยังมีการเอาเปรียบ ยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่ทุกที่ เพราะรัฐบาลยังไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือ เรื่องการรักษา การเฝ้าดูผู้ป่วยได้ทุกคน และยังมีประชาชนอีกมากที่ยังต้องการ การรักษาที่ต้องพร้อมกับอุปกรณ์ในการแพทย์ที่ทันสมัย โดยเฉพาะในสถานการณ์ COVID-19 นี้ ถือว่าเป็นวิกฤตใหญ่ที่มีประชากรเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก เพราะยังไม่ได้รับวัคซีนที่มีคุณภาพหรือ ทันเวลาที่สมควรที่จะได้รับ

ถึงแม้จะมีวิกฤตโรคระบาด หรือมีการเจ็บไข้ได้ป่วย ประชาชนในประเทศจะต้องผ่านอุปสรรคนั้นไปด้วยกัน แต่ถึงยังไง ความเหลื่อมล้ำก็ยังไม่หายไป ก็ขึ้นอยู่กับว่าทางหน่วยงานภาครัฐจะปรับเปลี่ยนระบบวิธีการหรือแก้ไขยัง

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณัฐดนัย แก้วโพนงาม. (2561). *ความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดชัยภูมิ*. สืบค้น 23 กันยายน 2564, จาก <https://journal.bkkthon.ac.th/btu/upload/doc/spit/2>.
- ธนาพล อิวสกุล และคณะ. (2564). *โควิด-19 ความเหลื่อมล้ำ และสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลสาธารณะ*. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.the101.world/journalism-during-covid-19/>.
- นัตติดา บุนนาค. (2563). *SDG Updates | Telemedicine – การลดความเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุข เพื่อไม่ทิ้งคนไข้ไว้ข้างหลัง*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2564, จาก

<https://www.sdgmove.com/2021/02/25/telemedicine-no-patient-left-behind/>.

พลเดช ปิ่นประทีป. (2562). ความเหลื่อมล้ำทางด้านสาธารณสุข (2) ระบบสุขภาพกับความเป็นธรรม. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2564, จาก

<https://infocenter.nationalhealth.or.th/node/27695>.

สมชัย จิตสุชน. (2558). ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย: แนวโน้ม นโยบายและแนวทางขับเคลื่อนนโยบาย. สืบค้น 11 กันยายน 2564, จาก <https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2017/06/Synthesis-Report-Year-2-Inclusive-Growth.pdf>.

อำนาจ มงคลสืบสกุล. (2563). ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยกับสิทธิมนุษยชน : ความเปราะบางของสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน. สืบค้น 23 กันยายน 2564, จาก

<http://ucl.or.th/?p=3472>.

Patrick Diamond. (2009). *Social Justice in the Global Age*, Olaf Cramme, Pality Press. UK. สืบค้น 23 กันยายน 2564 จาก,

<https://blackwells.co.uk/bookshop/product/Social-Justice-in-a-Global-Age-by-Olaf-Cramme-Patrick-Diamond/97807456444202>.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม และการศึกษา เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ในกรณีมีความประสงค์จะนำผลงานบทความวิจัยไปขอ กำหนดตำแหน่งทางวิชาการ มีผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จำนวน 3 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอก ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละ 1 ท่าน ส่วนบทความ ผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความ เชื่อวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อ ผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อ เหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของ เนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นตอนของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ค้นหาค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่นต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/index>. เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าน้ำหนักกระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้พิมพ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข⁽¹⁾ เขียนไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข⁽¹⁾ กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้นิพนธ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
หัวข้อย่อ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
(ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)			
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
(พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style)			
โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

เอกสารอ้างอิงในบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น อนุวัต กระสังข์ (2560) เป็นต้น

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1. ผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์, 2561)

2. ผู้แต่งสองคนให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองคนโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์และสมาน งามสนธิ, 2560)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างชื่อของผู้แต่งคนแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (สมาน งามสนธิและคณะ, 2562)

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1. ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Therry, 2018)

2. ถ้ามีผู้แต่งสองคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองคน โดยใช้เครื่องหมายแอมป์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Horry & Peter, 2018)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Peter et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี).//เมืองที่พิมพ์.:/ สำนักพิมพ์.
Author.// (Year of Publication).// Title of Book.// Edition of Book.// Place of
Publication.:/ Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2560). *พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์*. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). *Finite Element Modeling for Stress Analysis*. New York:
John Wiley & Sons.

2. วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปี, /เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่
พิมพ์).:/เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.// (Date of Publication).// Title of Article.// Name of
Journal.// Year(Volume).:/ page.

ตัวอย่าง

ยรรยงวรรกร ทองแย้ม. (2563). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการ
สร้างแบรนด์ชุมชนกาแฟไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก.
วารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น. 6(4), 55-68.

3. หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปี, /เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//Title of Article.//Name of Newspaper.//
page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิใจ. *กรุงเทพธุรกิจ*, น. 13.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings.

Bangkok Post, p. 13

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อวิทยานิพนธ์.//วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต,
มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)//ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//Title of Thesis.//Degree of Thesis.//

Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัตร กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

5. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//รายงานผลการวิจัย.//สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อนุวัตร กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*.

รายงานผลการวิจัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.//(ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).//ตำแหน่ง//[บทสัมภาษณ์].

สุรพล สุขะพรหม. (2560, 5 มีนาคม). รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.//(ปีที่เผยแพร่).//ชื่อเรื่อง.//สืบค้น วัน เดือน ปี, //จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). *พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์*. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548, จาก

<http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?*.

Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.

